מִכְתָּב לְחֲבֵרֵי ישראל צוריאל

חברי היקר.

בעצב שמעתי את דבריך בימים האחרונים, שאתה נפרד מעלינו ונוסע לארץ רחוקה. ומאז בהזכרי כי עוד חדש, עוד שבועים והחוט הקשור בינינו ינתק, התחילו נוזלות דמעות מעיני, אמרתי ללבי: איני יכל להאמין כי חבר יקר כמוך הלומד אתנו זה כמה שנים יעזבנו פתאם. הן כאחים היינו כל הימים. יחד שמחנו, יחד שחקנו ועכשו אתה נוסע מאתנו. בנשף הפרידה שערכת לנו שם מאחורי העיר, בין הרי יהודה ובנימין לפנות ערב הראית שגם לך קשה לעזבנו. התזכר את הערב ההוא, את הוד שקיעת החמה? מה יפה היה המראה אז מצד אחד התחיל היום להחשיך ומצד שני נראו עוד השמים האדמדמים. מה יפים לילות הקיץ ושמי התכלת בארצנו. מה ומי לך שם בארץ נכריה בעיר אשר ההמון בה גדול ואת שפתו לא תדע.

האוטומבילים עפים ברחובות. הכל רועש. הלא טוב היה לו נשארת אתנו כאן בארצנו. בארץ מולדתך החביבה עליך מאשר לנוד לארץ נכריה ולשאף תמיד מזרחה אל ארצנו ולהתגעגע אליה. אנו יודעים כי לא ברצונך הטוב אתה יוצא את ארצנו וגם לך קשה להפרד ממנה. זכרנו נא חברנו היקר שם בארץ הנכר ותמונתנו תהיה תמיד לנגד עיניך. גם כאשר יהו לך חברים חדשים באמריקה אל תשכח את חבריך אלה שעזבת פה, זכור גם את ארצך, את שפתך את עירך, ואת מוריך. אל תשכח את מראות הטבע היפים שבארצנו. הכל זכר ואל תשכח. כתוב לנו מכתבים שם ממרחקים לעתים תכופות, גם אנו מבטיחים לכתוב. אם תמלא את כל אלה נדע כי מלאת את חובתך לחבריך. ועתה הנני שולח לך את ברכתי. דרך צלחה, היה שלום. ובודאי נתראה עוד ודוקא בארצנו הקדושה ודוקא בירושלים עיר קדשנו.

חברך אלכסנדר שילוני. (כתה ו')

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

הפושי „איטליה"

לפני זמן מה יצא צפלין (מעין אוירון) מארץ אטליה ע"ש „איטליה" בכדי להגיע לציר הצפוני. בראש המשלחת עמד המפקד האטלקי נובילה. בין חברי המשלחת היה גם יהודי מלומד. הצפלין היה מזוין בכל המכשירים רדיו, וכו'. כעין ספור פלאים או רומן נסיעות נפלא של ז'ול ורן — בך קרה עם הצפלין „אטליה". הדרך התחילה כשורה. הם הגיעו לציר הצפוני בשלום. אך בשובם התחוללה סופת שלג איומה. הצפלין התנגש בקרחון ונשבר לשנים שני החלקים נפלו במקומות שונים. וחברי המשלחת התחלקו לקבוצות מפורדות. כל העולם הגדול שהתענין בנסיעה הנועזה הזו נתרגש כשלא נשמע קול סימנים מ„איטליה" והנה אניה אחת ציטה די־מילנו שמה, שמעה קול חלש של רדיו וקריאות עזרה. „הצילו את נפשותינו אנו נמצאים במקום זה וזה—נובילה." מיד החלו בהכנת עזרה, הרבה אניות רוסיות, שודיות, איטלקיות, ואוירונים שונים ומעופפים היותר מפורסמים באו לעזרה. מיד התקשרו בקשרי רדיו עם המעופף נובילה שלחו לו הוראות ועודדוהו. מעופף אחד עף אליו וזרק לו מזון אך לא יכול לרדת. ורק בזמן האחרון מודיעים שמעופף שוידי אמיץ לב ירד באוירון ולקח את נובילה הפצוע אליו והובילו לאניה. הנה כי כן נצל אחד מחברי המשלחת, אבל השאלה היא אם יצליחו להציל את יתר חברי המשלחת הקופאים בקור על קרחוני הצפון. לאל פתרונים.

ירמיה בן יעקב (כתה ח')

לַחֲבֵרֵינוּ הַקְּטַנִּים הַפַּלָּשִׁים בִּכְפָר גּוֹנְדַר, שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם!

כַּמָּה רָצִיתִי שֶׁכֻּלְּכֶם תִּהְיוּ אִתָּנוּ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם. אָמְנָם אֲחָדִים מִכֶּם כְּבָר בָּאוּ הֵנָּה אֲבָל אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק שֶׁכֻּלְּכֶם תָּבוֹאוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹלַדְתֶּם בְּכוּשׁ אַךְ אַרְצְכֶם הָאֲמִתִּית הִיא אַרְצֵנוּ הַחֲבִיבָה. כָּל הַיְּהוּדִים שָׁבִים אֶל אַרְצֵנוּ. שׁוּבוּ גַם אַתֶּם אֵלֶיהָ. פֹּה נִחְיֶה יַחַד בְּלִי פַחַד, בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה. אֲנִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם בְּרָכָה מִמֶּנִּי וּמִכָּל חֲבֵרַי שֶׁבְּבֵית סִפְרִי „תַּחְכְּמוֹנִי" בִּירוּשָׁלַיִם.

חברכם

יצחק (שָׁלֵו) בסלבסקי (כתה ג')

בבית ספרנו

— בימים כ"ב—כ"ט בסיון טילו הכתות ז א וז ב בשומרון, בקרו את פתח תקוה ומשם — לחדרה, לזכרון־יעקב, שפיה עטלית, קסריה, והגיעו עד חיפה ועכו ובילו את יום השבת בכפר ילדים.

— בלי סיון טילו הכתות בא, ב"ב, ג.ד למוצא ולבית ההבראה.

— בר"ח תמוז נערכה החגיגה החדשית שבה הרצה מר מ. אילן על ר' ישראל בעל שם טוב (הבעש"ט) והחסידות. המשך ההרצאה הזו ינתן בחגיגת ר"ח מ' אב.

התלמידים המטילים מודים לכל חבריהם, תלמידי בתיה"ס בערי שומרון ובמושבותיה על יחסם היפה אליהם בעת טיולם.

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י לבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

שנה ח. ירושלים—אב—תרפ"ח גליון ח.

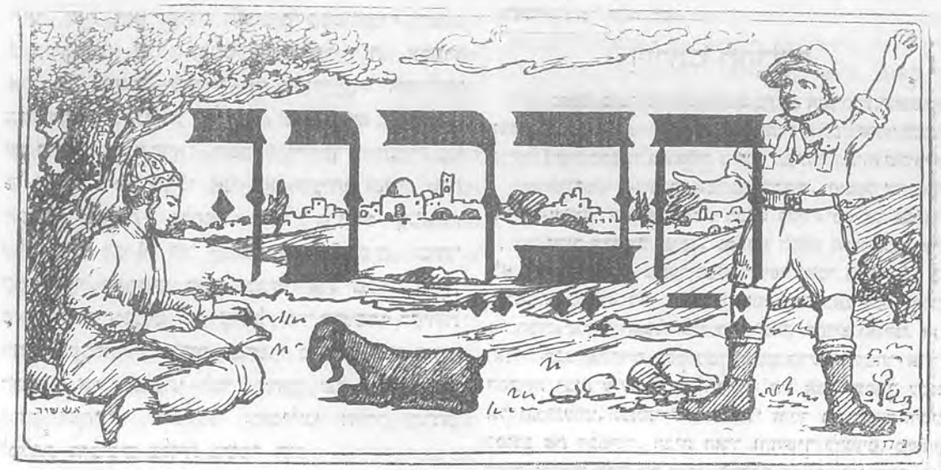
חברנו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

„חֲבֵרֵנוּ" עִם צֵאת הַשָּׁנָה

הגליון הזה הוא האחרון לשנת תרפ"ח, היא השנה השמינית לקיום עתוננו החביב. שנה קשה, שנת הרפתקאות עברה עלינו. בית־ספרנו היקר, בית תורתנו, חיינו ואורך ימינו נפתח השנה לא בזמנו הקבוע תמיד. על כן אחר לצאת גם הגליון הראשון של „חברנו", אבל אחרי הגליון הראשון שמר עתוננו את מועדו ויצא מדי חדש בחדשו. אנו שמחים לציין שגם השנה הזאת נתברך „חברנו" בכחות חדשים ונתנו בגליונותינו הצנועים הרבה ספורים, רשימות, רשמים ותארים. מלבד זה קבענו גם מדור חדש והוא הפרק „מקרוב ומרחוק", שבו באות חדשות שונות המענינות את קוראינו. נוספו לנו לדפוס „חברנו" פועלים חרוצים ומצוינים העושים במלאכה באמונה ובמסירות, ששכללו את עתוננו הטוב במדה מרבה. אנו מקוים שגם בשנה הבאה עלינו לטובה, שנת תרפ"ט יתמסרו חברינו ל„חברנו" וישקדו במרץ ובחבה על שכלולו הפנימי והחיצוני, והיה יהיה לעתון חי וער שבו ישתקפו חיי בית ספרנו וחיי תלמידינו.

תחל שנה וברכותיה!..

ירמיהו בן יעקב (כתה ח')

נִצָּחוֹן וְכִשָּׁלוֹן

(ספור)

ליל קיץ חם ומשעמם. אני שוכב במטתי ומשתוקק לנום, אך צרה קפצה עלי. מחנות זבובים סביב שתו עלי ויעקצוני וירגיזוני. החלטתי להכריז מלחמת דמים קשה על עם הצוף זה. במרץ רב נגשתי לעבודה. לקחתי את מגבתי והתחלתי להצליף בחמה ובכעס על הזבובים שהשתרעו להם בשקט ובבטחה על השלחנות, הקירות והמטות כבני בית גמורים. המלחמה החלה. עשיתי בהם הרג איום. עשרות הרוגים ופצועים נחו מסביב. לא הסתפקתי במגבות ובחגורות בלבד כי אם חבטתי בעצם ידי אני בלחקות הזבובים ובחמה מעכתים. טפות דם לרב נטפו מידי. בנקמה אכזרית עשיתי בהם שמות. ערמות של הרוגים היו מוטלות על שדה קטל. אמנם גם הם השיבו מלחמה שערה, אבל התנגדות זו רק עוררה בי חמה ואמץ ואני חדשתי בם את מלחמתי. ולא נתקררה דעתי, עד שתפסתים חיים וחבשתים בקופסאות עץ של סיגריות וגפרורים. ובגאות נצחון השקפתי על המחזה האכזרי של התאבקותם המיואשת של עשרות הזבובים ולמותם הקשה. מי יודע עד מתי היה נמשך מחזה הדמים הזה אלמלי באה בעלת הבית והרימה קול זעקה וצעקה למראה החרס שחוללתי. כה נגמר הקרב והזבובים נחלו מפלה נצחת.

עיף מנצחוני נרדמתי. עוד לא הספקתי להרדם וקול רחש נשמע מסביבי. בחוץ שררה דומיה. כל היקום ישן. התחלחלתי. על גבי וערפי הרגשתי דבר מה זוחל ועולה. המון רמשים שונים זוחלים עלי במשטר ובסדר. חפצתי לצעוק ולקרא לעזרה אך הרגשתי כי פי נסתם. חפצתי להניע ידי והנה גם הן אסורות. הרגשתי שאני אסור ועקוד. ראיתי והנה על מטתי עומדים רבבות זבובים. אהה, אמרתי אל לבי, אלא הם צבא הזבובים הבא לנקום את נקמת דם אחיהם השפוך. מעל התקרה נשקף אלי זבוב גבה, יפה תאר, צבעוני ואציל. מסביביו התאספו והסתובבו עשרות זבובים גבוהים ויפי

תאר, זאת היא „מלכת הזבובים" המפורסמה ושמה זבובית. מלא עלבון ובעס על מאסרי זה אמצתי את כל כחותי, שברתי את אסורי ידי והחילותי במלחמה. והנה נשמע קול רעש. זמזום ראש המצביאים של חיל הזבובים קרא: „השמר והזהר לך מהתגרות בנו פן תנחם באחריתך!" אני לא שעיתי ומיד שלח המפקד פקודת מלחמה. „חיל־הרגלים שמאלה, עלו על לבו! חיל הזבובים הארוכים וביחד עם נדודי הפרשים מהרו וכבשו את מבצר האף. האנס הימני יכבוש את ערפו!" מיד הרגשתי דקירות חזקות ועקיצות דוקרות. מחסר כחות ופצוע בנופי הבעתי אף הכנעתי למר זמזום שר המצביאים. כרגע לקחוני והוציאוני והובילוני הרחק הרחק למלכת הזבובים בלוית משמר חזק.

בבואי לעיר הבירה הביאוני לפני הגברת זבובית. על ידה התיצבו כל הפמליא שלה ונדודי צבא מזוינים באפן מודהני. כפנים מרגזים פנתה אלי המלכה וקראה בעצב: הרואה אתה, אכזר את התהלוכה הזו? ובדברה הראתה לי בשדה הקרוב מקם קבורה. „הנה שם קוברים מאה זבובים מאחינו שהיו חלשים וחפים מפשע, ואתה נבל, העזת לרצוח אותם נפש. אתה הפרחה מכתה ח' בב"ס „תחכמוני" בירושלים, מלאך לבך להטית זבובים כשרים ויראי שטים במיתות אכזריות. זבוב רין בא אלי וספר לי את דבר התעללותך האכזרית בנתיני הנאמנים. רנזתי לשמע מעשיך הרעים, הזעקתי את צבאי החזק והבאתיך הנה להמיתך ולנקם את נקמת דמי נתיני השפוכים. לא מיתה קלה תמות, מיתה יפה אברר לך. הוסיפה המלכה כלה רותחת מקצף: אוי, מה רשעים ורעים הם הילדים, מה אכזרים ועריצים הם וכמה יציקו לאחי המסכנים! נקם! נקם ושלם! נקמה בילדים הרשעים. המרצחים הקטנים! ואתה מרצה קטן—פנתה אלי—עוד היום תמות!

לשוא התחננתי על חיי ולשוא השבתי נם על בריחה והתקוממות. לפני נצבו אלפי אנשי צבא הסובבים אותי. ראשית כל, קראה המלכה, דקרוהו ועשו בשרו ככברה. ומיד סבוני מאות אנשי צבא דקרוני ופצעוני. רק לחנם פלחו צעקותי באויר: חצילו! הצילו! אח"כ לקחוני וזרקוני לתוך ברכת מים ענקית. אני בכיתי והזבובים צחקו ולענו לי. המים נכנסו לקרבי. אויה, אני טובע, אני טובע! קראתי. „הוציאוהו"! פקדה המלכה, והשליכוהו לתוך התהום. זרקוני לתהום. ראשי סחרחר, אני נופל, נופל ונופל מטה מטה לתוך התהום... הצילו! הצילו! אני קורא בכל כחותי...

הקיצותי. השמש זורחת. בני הבית צוחקים. עד עולם אזכר את החלום הנורא. חלום הפחדים, ותמיד תמיד אהב את הזבובים ואת כל בעלי החיים.

מלכי קרניאל (כתה ז')

דִּירָתֵנוּ חֲדָשָׁה.

באחד מימי סיון האהרונים נכנסה אמי הביתה שטופת זעה וקראה בנשימה עצורה: מצאתי בית, מה אומר לכם? גן־עדן! מיד הקפנוה בשאלות: איה הבית? באיזה שכונה? ברוחמה — ענה אמי בהתלהבות. חשמל? ומי מעין יש?—שואל אחי את אמי. הכל! הכל! מסמה אמא.

שעה הצהרים הגיעה. נפתחה הדלת ואבי נכנס. עוד לא הספיק להסיר כובעו מעל ראשו ואמי בשרה לו כי „מרגלית" מצאה. מיד התחלנו מפציריס באבי כי ישכור את הבית. אחרי האכל הלכו הורי לבית החדש ואנחנו, אני ואחי הלכנו אחריהם כסקרנים לשמע חדשות. למחר אחרי הפצרות רבות עלה בידינו לפתות את אמי שתלך עמנו אל ה„מרגלית". נכנסנו לבית ומבלי אומר ודברים התחלנו לסובב את הכפתור. הבית האיר והחשיך לרגעים. משחק האור והחשך לקח את לבנו. למחרת בשוב אבי, ספר לנו כי עשה חוזה עם בעל הבית. יום לפני מוחרם בא אלינו בעל הבית כשהוא מרונז ופיו מלא קללות: אך זה—ספר —התקוטטתי עם דירי. הוא טוען כי לא יוכל לתת לי את דירתי השכורה מפני שלא מצא לו דירה אחרת נאה הימנה. הדבר הדהים מאד את אבי מפני, שאם לא יפנה הדיר את דירתו לא יוכל בעל הבית לתת לנו את דירתנו ששכרנו למועד הנכון.

ימים אחדים אחרי הראשון למוחרם בשעה 8 בערב שכחו השכנים לסגור את הדלת. מה עשה בעל הבית? קרא ליוסף התימני ולקח את חפציו והכניסום לחדרי הדיר. למחר הוכרח כמובן לצאת בעל כרחו מהבית ולמצא לו דירה.

שעון ביתנו עוד לא הפק שעת חמש ואמי והעוזרת קמו כבר לארוז את רהיטי־המטבח והמסדרון. מיד קמתי, התלבשתי והעירותי את אחי והוא מתוך שנה נענה בראשו והפליט מלים לא ברורות והתהפך על פניו. מה עשיתי? התחלתי לסחוב את השמיכה מעליו. ברב עמל עלה בידי להורידו מעל מטתו ואנחנו צועדים על ראשי אצבעותינו שלא נעורר את אבינו משנתו המתוקה. אמי מקדמת אותנו בתמהון: מה פתאם? מדוע קמתם בשעה מוקדמת כל כך? איננו רוצים לישון—ענה אחי כשהוא משפשף את עיניו. „מילא"—אומרת אמא. מיד הורדנו את הכלים התלויים על קירות המטבח ואנו עובדים ושמחים. בשעה תשע שחקנו בחוץ מפני שנמאסה עלינו העבודה. פתאם עלה לאזנינו קול מכונית. מיד רצנו לריחוב לראות אם באה המכונית לקחת את חפצינו. אך לשוא היתה הבהלה המכונית לא עמדה ע"י ביתנו. לפתע פתאם מופיעים חפצים חדשים לגמרי. נשאתי עיני ואראה והנה הנברת ששכרה את דירתנו שגרנו בה באה הנה עם חפציה. המהומה גדלה ביותר כאשר באה גם המכונית שהזמנו אנחנו. הרם את נכה הרגלים— אומר סבל פרסי בעל שפם וקן שמשתלשל ויורד לתוך כתנתו המזוהמת בזעה. הרם, הורד, לאט, בזהירות—קורא סבל ערבי. הרימו, מהר, מהר, מזרז אותם נהג המכונית אשר בא לקחת את חפצינו לדירתנו החדשה. ברב עמל עלה בידי הסבלים להעלות את „נכה הרגלים" למכונית. אני ואחי עלינו על המכונית. לקול נערת אבינו ירדנו בחרפה

ובבושה מעל המכונית והנה לפנינו שני הסבלים ובידיהם שלחן כתיבה. רוצים הם להעלות את השלחן על המכונית אבל לשוא. אינם יכולים.

אבי לא היה מרוצה משני הבחורים הבטלנים האלה ויגער בנהג על שלחו לו שני סבלים נרפים. הנהג התחיל לפיסו ולהסביר בכל כח דבורו שהם סבלים מצוינים ורק עיפו מרב העבודה שעבדו במוחרם. בעבור שעה ממשכה התמלאה המכונית. קול המכונית נשמע ואנו התחבאנו בין החפצים והספרים מפני שפחדנו שמא יראנו אבינו, ויצוה עלינו במהילה מכבודנו לרדת מעל המכונית ולאסוף את הדברים הקטנים שנשארו.

הסבלים עלו גם הם ומצאו להם מקום במכונית. אני ואחי שמחים וקוראים לחברינו. נוסעים אנו במכונית משא'. נשאנו עינינו והנה ענק עין גדול עומד לנו למכשול. הסבל הפרסי, בעל הגוף נחבט עיי העלים המלאים אבק והוא התחיל לקלל בפרסית.

צחוק גדול פרץ מפי הערבי בעל השפם הצהוב כשתרבושו מתנועע לצדדים והתחיל מוחא כף. הדבר הרגיז מאד את הפרסי. פרצה ביניהם קטטה ויתחילו לקלל איש את רעהו.

אחרי הרפתקאות שונות הביאונו סוף סוף הסבלים אל דירתנו החדשה.

דוד רובוביץ (כתה ה')

בְּמוֹשְׁבוֹת יְהוּדָה

(רשמי טיול)

ביום ו' י"א בתמוז הודיע לנו מורנו, כי ביום הראשון אחר שבת נסע למושבות יהודה. מה רבתה שמחתי בשמעי את הבשורה הזאת. הפעמון צלצל לקחנו את ילקוטינו ושבנו הביתה. בדרכי הביתה התרוצצה מחשבה אחת במחי: התרשה לי אחותי לנסוע או לא. כניסתי הביתה היתה בשמחה רבה ואחותי שאלתני מה לך כי שמח אתה יותר מכל היטים? בשמחה ובפחד עניתי לה: טיול למושבות יהודה עורכים אנחנו. למושבות יהודה? שואלת אחותי, כלום לא יהיה לך קשה ללכת ברגל ממושבה למושבה? לא עניתי לה. אנחנו נסע במעט כל הדרך. אחותי הסכימה. מהר הלכתי לרחץ את פני ואכלתי את ארוחת הצהרים ולא יכלתי לשבת על הכסא את רגע במנוחה מרב שמחה. הערב הגיע. שבת המלכה משלה כבר על הארץ שבתי טבית־הכנסת ולבי שמח ולרקד אני רוצה. כך ששתי כל יום השבת. למחרת בערב שכבתי לישון בשעה מקדמת והשכמתי קום. מיד התלבשתי ורחצתי את פני והתפללתי תפלת שחרית. אחר נגשתי אל ילקוטי והנה הוא כבר מלא אוכל ואני טוכן ומזומן כבר לדרך. בשחרות שמתי עלי את ילקוטי ונפרדתי מעל אחי ואחיותי אל בית הספר, שם מצאתי מספר ילדים קטן. בקצר רוח חכינו לבוא האוטומוביל. פתאם נשמעה שריקת האוטומוביל המבשרת בואו. רצנו בחפזון רב ועלינו עליו וישבנו לחוצים ומכוצים מאד. האוטומוביל זז ואנחנו פתחנו בשירה, במשך כל הדרך שרנו עד הגיענו לעקרון. שם קבלו אותנו בסבר פנים יפות וכבדו אותנו בתה. אחר הלכנו לבקר את המושבה ואת הגרן. ראינו אכרים יהודים העובדים את אדמת ארצנו. משם עשינו דרכנו הלאה עד הגיענו למושבה נדרה. שם הברנו את החלוצים הראשונים הנקראים בשם בילויים. (בית יעקב לבו ונלכה) בקרנו את המושבה ומשם הלכנו לרחובות. גם ברחובות כמו ביתר המושבות קבלו אותנו בסבר פנים יפות. למחרת בבקר השכמנו ואכלנו פת שחרית והלכנו לבקר את המושבה. המושבה רחובות גדולה יותר מכל המושבות שעברנו עד כה וחמודה היא בפרדסיה ובסדורה הפנימי. בקרנו את בית העם ואת בית ההבראה „מרגע". משם נסענו לגם־זיונה. מושבה לא גדולה ביותר אך הפרדסים הרעננים מקשטים אותה ועושים אותה להדורה מאד. אחר נסענו לראשון־לציון המושבה הזו דומה בהרבה למושבה רחובות. היקב הפליא אותנו ונהנינו לראות את כל הנעשה בו. הלכנו לבקר את המעין עין הקורא ואת הרי החול הנבוהים. מראשון הכיענו האוטומוביל לתל אביב. לתל אביב הגענו בערב. לנו בנמנסיה „הרצליה" ולמחרת בבקר הלכנו להתרחץ בים התיכון. אחרי הרחיצה בים נסענו אל הירקון ושטנו בסירה במשך שעות אחדות. אותי ענג מאד השוט בסירה, כי זו היתה הפעם הראשונה בחיי לשוט בסירה. מתל אביב נסענו לבית הספר החקלאי „מקוה ישראל". המקום מענין מאד. הסתכלנו לכל הנעשה ושמחנו לראות תלמידים עובדי אדמה ומנהלי משק. אחרי שעשינו זמן־מה „במקוה ישראל" ישבנו על האוטומוביל ושבנו ירושלימה שמחים ומאשרים.

שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ?

לילה. הירח הבהיר מזהיר ואורו יפה ורך. הכוכבים נוצצים. השמים, טהורים. אני שוכב על מטתי ישן ולא ישן. פתאם נגלה אלי מלאך אלהים ושאל אותי: שאל מה אתן לך, כבוד, גבורה, עשר? אמרתי למלאך: חכה, אחשב מעט. חשבתי רגעים אחדים ועניתי: אני לא חפץ, לא בעשר לא בכבוד. יש לי בקשה אחרת. מה היא בקשתך? שאל המלאך. עניתי לו: אבי ואמי עובדים עבודה קשה ודואגים לי תמיד ואני מבקש מאתך, מלאכי, שתתן בריאות ואריכות ימים לחורי החביבים.

טוב ענה המלאך ויפרד ממני ויעף לו. ובבקר בשהקיצותי משנתי נודע לי שחלום חלמתי.

אברהם דינבורג (כתה ד')

בָּאֲנִיָּה

(מִזִּכְרוֹנוֹת־הַיַּלְדוּת)

כְּשֶׁנָּסַעְנוּ מֵרוּסִיָּה הֵנָּה בָּאֲנִיָּה, שִׂחַקְתִּי עִם חֲבֵרַי בְּמִשְׂחַק־הַמַּחְבֹּאִים. אֲנִי רַצְתִּי מַהֵר לְהִתְחַבֵּא. בָּאתִי עַל יַד בּוֹר מְכֻסֶּה קְרָשִׁים. אֲנִי לֹא שַׂמְתִּי לֵב וְנָפַלְתִּי הַבּוֹרָה. שָׁם הָיָה חֹשֶׁךְ. הָיוּ שָׁם הַרְבֵּה פְּחָמִים אֲנִי הָיִיתִי אָז יֶלֶד קָטָן מְאֹד וּפָחַדְתִּי מִפְּנֵי־הַחֹשֶׁךְ. קָרָאתִי לְעֶזְרָה. בָּאוּ הַמַּלָּחִים וְהוֹרִידוּ אֵלַי חֶבֶל אָרֹךְ. הֶחֱזַקְתִּי בַּחֶבֶל וְהֵם הֶעֱלוּ אוֹתִי לְמַעְלָה. אֲנִי הִבַּטְתִּי כֹּה וָכֹה וְרָאִיתִי כִּי בַכֹּל אוֹר. הָיָה נָעִים לִי מְאֹד, מִפְּנֵי שֶׁבָּא אֵלַי אַחֲרֵי הַחֹשֶׁךְ.

יהושע שנקר (כתה ג')

אִגְרוֹת פְּרִידָה:

א.

הגיעה השעה הגדולה שאנו נפרדים מעל המוסד החביב שבו בלינו את ימי ילדותנו, ימי האשר והזהר.

פה רכשנו את ידיעותנו הראשונות ואת השכלתנו היסודית. מורינו נטעו בנו רגשות אהבה לאנושיות וגאוה לאמית וקשר אמיץ למולדתנו, שפתנו ועמנו.

רגעים יפים ויקרים מצאנו בבית־ספרנו. תמיד נזכר ונכבד את מורינו היקרים ונדע להעריכם בתור חלוצי ההוראה בא״י הנבנית מחדש. הם, רק הם המקדישים את מעינותיהם לחנוך עברי־לאמי.

על מאות התלמידים שגמרו את בית־ספרנו לתפארת נוספנו לשמחתנו גם אנו.

עומדים אנו על סף בית־הספר ונכנסים לים־החיים הסוער, ידענו, קשה היא מלחמת החיים, אבל אנחנו מאמינים כי בכח האמונה שנטעתם בנו, מורינו, ובידיעות שהעשרתם אותנו הצלח נצליח.

ואל כתות ז׳ אנו פונים: שקדו, חברים, יפה על למודיכם ודעו לאהוב את מוריכם, למען תהיו לכבוד לבית־ספרנו החביב.

שלום רב לך, בית־ספרנו היקר, ושלום לכם חברינו ו„חברנו" היקרים.

בשם תלמידי כתה ח׳, המחזור העשירי,

דוד אפל, ירמיהו בן יעקב.

ב.

חברנו החביבים תלמידי המחזור העשירי.

בשם כל תלמידי בית ספרנו, בשם אחינו הקטנים והגדולים, החל מילדי המכינה וכלה בתלמידי הכתות העליונות, אנו מברכים אתכם ליום גמרכם את חק למודיכם בבית ספרנו. אנו יודעים ומרגישים שיום גדול הוא לכם לחייכם. עם תום בחינות־הגמר תמה גם תקופת ילדותכם ומעכשו מתחלת תקופת חיים חדשה לכם.

היו ברכה, חברים חביבים, ילוו אתכם האושר וההצלחה בכל אשר תפנו והיו בנים נאמנים להוריכם לעמנו ולארצנו.

בשם כל תלמידי בית ספרנו

אריה גרינמן (כתה ז״א)

שמואל אלמאליח (כתה ז״ב)

יששכר דהאן (כתה ז״ב)

ירושלים תובב״א, ט״ו במנחם אב, תרפ״ח

הספרים שנתקבלו

הכוכב, שבועון לנוער ולעם, העורך והמו״ל א. לובושיצקי, שנה ג׳, גליונות א׳—כ׳, ברוסק, תרפ״ח.

העתון הזה מלא וגדוש בספורים ובמאמרים היסטוריים ובשירים וכדאי שחברינו יקראו בו ויפיצוהו ברבים.

הקרן הגואלת, חברה ע״י דוד אבישר, הוצאת הועד הארצי לקהק״ל בא״י, ירושלם תרפ״ח,

חוברת נאה. היא מסבירה לקורא את דרכי עבודתה של קרננו הלאמית ואת פעולותיה הרבות.

מן הראוי שביד כל חבר תמצא חוברת חשובה זו.

נפש, לזכר חברנו מאיר בן בנימין דוכובני שנקטף באביב ימיו, למלאת שנה לפטירתו, הוצא על ידי חברותיו וחבריו שבבית הספר ביבנאל, ירושלים. תרפ״ח.

לפני שנה נפטר ביבנאל ילד נחמד, פעיל וזריז, חרוץ ובעל כשרונות. מורי בית הספר היבנאלי אספו את חבוריו המצינים והדפיסים בצרוף רשימות נאות שנכתבו עליו על ידי חברותיו וחבריו. החוברת עושה רשם חזק על הקוראים.

בבית ספרנו

—בי״ג תמוז נערך טיול למושבות יהודה, טולו הכתות ה׳—ו׳.

בכ׳ בו נערכה בבית ספרנו אזכרה לזכר מנהיגנו הרצל ז״ל.

—בר״ח מנחם אב המשיך את הרצאתו מר מ. אילן על ר׳ ישראל בעל שם טוב ושיטתו בחסידות.

—ביום א׳ י״ט בו נערכה הבחינה הפומבית בתנ״ך של תלמידי המחזור העשירי. הבחינה היתה בהשתתפות כל המורים והרבה הורים.

—בכ״א בו תערך הבחינה בתלמוד (מסכת סנהדרין)

שמות החברים תלמידי המחזור העשירי:

אלישעיוף שלמה, אסטריכר דוד, אפל דוד, בן־יעקב ירמיהו, גולדשטין מרדכי, ג׳יניאו דוד, גרינברג שמעון, דיסקין צבי, הלב״ץ יהודה, הלבן שמואל, ויספיש נחום, זיו נח, חבשוש יחיאל, יהלום איתמר, כספי מיכאל, כהן יצחק, לוי זכריה, ליפקין עובדיה, מורסיאנו מאיר, מורסיאנו שלמה, מירקין מרדכי, נצר שלמה, סוירסקי אשרגי, סולודר בנימין, סידים בנימין, סרי דוד, פרץ אליהו, קיצ׳קובסקי אברהם, קופמן מתתיהו, שחראי עמנואל, שפירא חיים, שקו מאיר.

נסדר בדפוס ביה״ס „תחכמוני" ע״י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

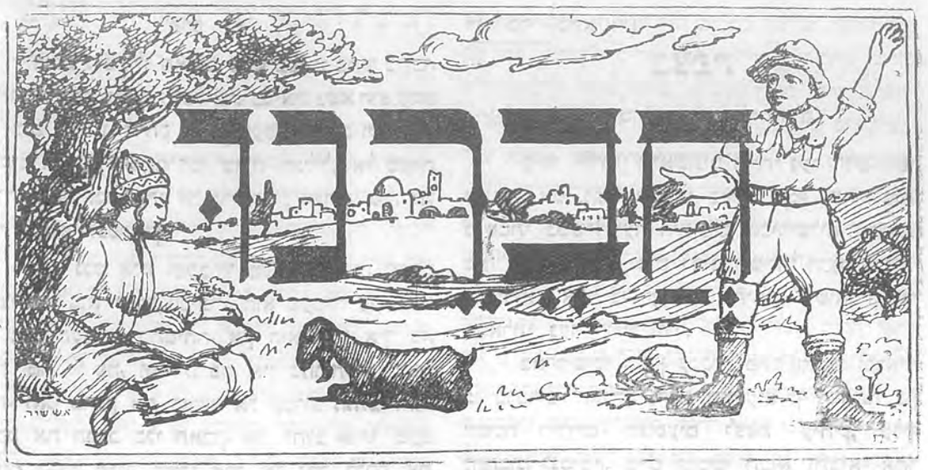

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס תחכמוני בירושלים

דוד סולודר (כתה ד׳)

שִׁירַת־הַצִּפּוֹר

(משירי ילד עברי שבגולה)

מתנה לאבי

צִפּוֹר חֵן לִי שָׁרָה:
מַה־לְּךָ, מִי לְךָ בְּאֶרֶץ זָרָה?
חוּשָׁה, בְּנִי, אַרְצָה יִשְׂרָאֵל
אֶרֶץ הִנְחִיל לְךָ הָאֵל!
שָׁם תִּשְׂבַּע יֹפִי וָאוֹר,
שָׁם תִּתְעַנֵּג עַל חַיֵּי דְרוֹר
שָׁם תָּרוּץ רַעֲנָן בָּהָר וּבַשְּׁבִיל,
שָׁם יִהְיוּ יָמֶיךָ רַק אֹשֶׁר וָגִיל.
חוּשָׁה, בְּנִי, אַרְצָה יִשְׂרָאֵל,
אֶרֶץ הִנְחִיל לְךָ הָאֵל!...

יגאל גלעזר (כתה ח׳א)

הָאַרְנָב

(ספור)

פרק א׳

ימי פגרא של פסח כלו ועת ללמוד הגיעה. אנחנו יצאנו מטבריה, תחנתנו האחרונה, אחרי תורנו את הגליל העליון, לחזור ירושלימה.

ויהי אך עבר כרבע שעה, והנה מהדרך המתפתלת ועולה למסחה רץ ומתקרב אלינו קרון רתום לצמד פרדים. האוטו אין רץ לדרכו. פתאם הונפה יד אחד הנוסעים בקרון לאות להעמיד את האוטו. עוד נוסע לירושלים, בחור הלומד בגמנסיה הראלית בירושלים. הנהג החל לקשור את חפציו אל האוטו והבחור עלה וישב. ומה ראינו בידו? חבילת מצות. אמרנו לו: אנחנו שמחים כי נפטרנו מהן ואתה עוד אוכלן. אבל—ענה הבחור—יש לי כאן מצה אחת החשובה ביותר, והוציא מהקופסה—נחשו מה? ארנבת קטנה. עיניה הגדולות מבריקות. אזניה הארוכות מזדקפות לכל זעזוע. שערה כצבע האדמה וכלה מחמדים. אני ואחי נפלנו על המציאה בשמחה רבה. זה אומר: כולה שלי. וזה אומר: כולה שלי. ומחלוקת עצומה נפלה בינינו. הארנבת טלטלה מיד אל יד. אבל במוח אחי הקטן כבר נתקעה מחשבה שנקרתו כיתושו של טיטוס ולבסוף פרץ ביללה:

„אמא, בקשי ממנו את הארנבת". אך שמע הבחור זאת ויקרא: „זהו דבר בלתי אפשרי, אני צריך לארנבת למען חנוט אותה בחדר הטבע שבבית ספרנו".

„אי שמים—קראתי מרוב חרדה—הבריה היפה הזאת תלך למיתה?". והאוטו אין רץ, הולך ומתקרב בינתים ירושלימה. אנחנו דברנו בלי הרף על לב הבחור לתת לנו את הארנבת. אך הגענו לירושלים והבחור קרא פתאם: „אם כבר ירשתם אותי בחיי הרי לכם גם הקופסא". קריאת שמחה פרצה מפינו „הארנבת היא שלנו, לא תלך למיתה" והארנבת יושבת וממצמצת בעיניה הקטנות ואינה יודעת את הנס אשר קרה לה.

פרק ב׳

דוסם רובין לו הארנב צנוף בפנתו בתוך כלובו. עיניו הגדולות מביטות לכל צד. כנראה נשא הוא עתה על כנפי דמיונו הרחק הרחק מעבר להרים ולגבעות, עמקים וגאיות, אל מרחבי שדות הגליל, אל מערת מולדתו, אל אמו ואחיו אל כרי הירק ושדות ניר, אל אור השמש ולצפרי רן.

ואני ננש אליו ומעבירו מעולם הדמיון לעולם המציאות. „בא לאכל, חביבי". הוא מעמיד עלי את זוג עיניו הענוגות בתמיהה. אין הוא מבין איך בא הגה, ימה לו פה, ומי לו פה. אין מחו הקטן תופש זאת. ואני מרבין את ראשו אל קערת החלב והוא מלקק את החלב בלי תאבון. אין לחלב אותו טעם כטעם החלב שינק משדי אמו. אך נמר ללקק את החלב, שוב נדחק לפנתו ושקע בחלומו האין סופי.

ושעה רודפת שעה, ויום רודף יום ושבוע חלף. הארנב פניו קדרו, רוחו נעכרה. לא היתה בו עוד אותה שובבות עליזה שבה השתעשע עם אחי לאור הלבנה. בשאט נפש היה מביט אל החלב ועיניו שקעו בחוריהן ואנו הבנו כי ימיו חוצצו.

והיום חמר והנמחר הגיע.

ביום הששי אחרי שטבלתי את עצמי והטהרתי לכבוד שבת, שלחתי את אחי להביא את הארנב לרחצו ולהכינו לקבלת שבת.

והנה אחי רץ אלי בצעקת בהלה „אוי לנו הארנב נוסס". הנה הוא רובץ בפשוט רגלים ופי ונפתח ונצמד לרגעים. נדהמתי. בברכים כושלות נגשתי אל הכלוב, והנה אמנם נכון הדבר, הוא נוסס.

והארנב שוכב שרוע ופיו פתוח. נשימותיו הולכות וכבדות ועיניו כאילו יצאו מחוריהן. ופתאם התמתח קפץ את פיו, עצם את עיניו ונאלם.

השטועה על מותו עשתה לה כנפים ותתפשט בכל השכונה, וכל אלה אשר הכירו את המסכן בחייו באו לחלק למנוח את הכבוד האחרון. בפה נשאנוהו לשדה. כריכו לו קבר ונשלחהו למנוחת עולם.

בודדה ונלמודה עומדת מצבה קטנה בשדה הסלעים שבשכונת אחוה ועליה כתוב: „פה טמון ארנב מסכן שמת מרוב צער ונענועים לחופש ולמרחב".

דוד סרי (כתה ז׳)

בְּצָפַת

(מרשימותיו של ילד חולה)

בימי ילדותי הראשונים הייתי נער חלש ורפה אונים. אבי נפטר לעולמו בעודני קטן. אחרי מותו נרשמתי במשרד ועד היתומים שבירושלים ונמצאתי מאז תחת חסותו. ימים רבים השתדל הועד לרפאני ולהכריאני אבל כל עבודתו היתה לשוא, השאר נשארתי נער חולני וחור.

באחד מימי הקיץ קבלתי פתק מהועד וקראתי בו כדברים האלה: „הננו מודיעים לך שאתה בין תשעת הילדים הנוסעים לצפת עיה״ק, עליך להתכונן לנסיעה, ביום החמשי תבוא ותביא אתך את בגדי הקיץ והחרף שלך ונם צידה לדרך. קפצתי מרוב שמחה ומהרתי אל אמי וקראתי: „אמא! אמא! החבשרי נא, אני נוסע, שלום!" „לאן, לאן בני?" שאלתני אמי בתמיהה. „הניחי, אמא, את התפירה.— אמרתי — קומי עתה להכין את החפצים והצרכים לנסיעה". ספרתי לה את דברי הבשורה והיא אמרה: „טוב בני, נם אני שמחה, ודאי תבריא שם לנמרי". הערב הגיע. השמש נטתה ימה. החשך כסה ארץ, בתכלת השמים נוצצו הכוכבים באור רך ונעים. מה טוב ומה נעים הליל הזה—אמרתי בלבי. פתאם ויד החזיקה בי ותסחבני פנימה. הפניתי את ראשי לדעת מי מושכני והנה אמי עומדת על ידי: „מדוע אתה עומד בחוץ? "אמרה— הכנס ואכול את ארוחתך וישן, כי עליך להשכים קום". שמעתי בקולה ונכנסתי הביתה וסעדתי את לבי בפת ערבית ואברך „ברכת המזון" ואעל על מטתי ואישן. הבסר אור. קרן־פז הצליפה על פני ותעירני. קמתי ומיד רחצתי את ידי ואת פני ואתפלל. אחר אכלתי את ארוחת הבקר. שעת הפרידה הגיעה. הטפתי את הבילתי ואפרד מעל קרובי והלכתי יחד עם אמי ונקנתי אל בית ועד היתומים. „הנה האותומובילים" קראתי בקול שמחה וארוץ אל האוטו ואשים בו את חבילותי ואשב בו. אמי וסבתי עמדו על ידי ובכו חרש, קשתה עליהן פרידתי מעלי. פתאם זזו האותומובילים ממקומותיהם. שלום, שלום, פרצו קולות מכל צד, שלום, תהי דרככם צלחה—נשמעו קריאות משפחותינו.

יצאנו את ירושלים. לפנינו נגלתה האדמה, אדמת ד׳ היפה ורחבת הידים הוסלאה פרחי בשם. רוח

קלה לטפה אותנו. מסביב היה הכל חי ועלז. הצפרים שוררו בחדוה. הפרחים רמזו לידים לקטפם. פה ושם רחפו פרפרים מרבי הגונים. מרחוק נראו הרים גבוהים ובצלעיהם מעין נקודות שחורות. אלו הן עזים שרעו שם בהרים. קול הלילי הרועים התפשט ונשמע בכל הסביבה. בכפר ערביאחד עמדו האותומובילים. ירדנו ונשב תחת העצים. משניה ועד־היתומים חלק לנו להם מרוח בחמאה וענבניות ונם אבטיחים. אכלנו ושבענו. שבנו אל האותומוביל ונסע הלאה. לעינינו נראו הרים אפורים. הכל חשוף ועירום. חלפה וחלכה לה הרעננות ואיננה. אך כעכור זמן קצר עברנו את כל הדרך השומטה ושוב נגלתה לפנינו חמדת־הטבע כבתחלה. משני עברי הדרך השתרעו ננים ופרדסים. מרחוק נגלה ים כנרת. התחלנו לשיר בעוז ובניל. הגענו לטבריה, ואנחנו קפצנו תיכף ונלך עם המשניה לבית אחד הנקרא „בית מלאכה של יתומים". ישבנו שם ואכלנו את ארוחת הצהרים. אח״כ הלכנו אל הים. ילדים אחדים דנו דנים קטנים. בקרנו את העיר וראינו את כל רחובותיה. ואחר עלינו שנית על האותומובילים ונעש את דרכנו הלאה. שלוש לך, ים כנרת, שלום לך, טבריא, להתראות! קראנו בשמחה. בדרך סעדנו את לבנו באבטיחים. רוח קלה נשבה. כל ההרים שבקרבת העיר צפת מכסים בעצי זית. השמש רד. הגענו למושבה העברית ראש־פנה. במושבה לא התעכבנו ונסע הלאה למחוז חפצנו. ערב. קר היה לנו ונלחץ האחד אל השני לטען יחם לנו. הנה היא העיר היפה צפת—קראנו בשמחה רבה. ירדנו מהאותומובילים ולעינינו הכל זר ומוזר. ילדי העיר הקיפונו. מהחר שלפנינו ירדה נברת אחת שחכתה לבואנו. היא ננשה אלינו ותאמר בדברי חן: בואו נא, ילדי הנחמדים, עלו בהר כי שם הבית אשר ננור בו.

הלכנו אחרי האשה הכבודה, ולעינינו נראה בית יפה ונהדר. נכנסנו פנימה ונראה שהכל ערוך בטעם וביופי. התפלאתי לראות שם מטות לבנות מסודרות אחת על יד השניה ועל כל מטה מנבת, סבון, מברשת ומשחת־שנים. באמצע הבית עמד שלחן, ערוך בסדר מופתי. את כל חפצינו העלו המשרתים אלינו, כל אחד לקח את חפציו וישימם ע״י מטתו.

(סוף יבוא)

חֲגִיגַת הַגְּמַר שֶׁל הַמַּחֲזוֹר הָעֶשִׂירִי

חגיגת הגמר עברה השנה בהצלחה רבה מאד. כל אותו יום ערב החגיגה עבדו חברי הכתה במסירות, קשטו את האולם, תלו הרבה תמונות על הקירות והכינו „כבוד" לאורחים. בערב נתכנסו התלמידים ומידידי המוסד של בית ספרנו אל האולם הכללי של ביהים. בתחלה עלה על הבימה מנהלנו ומחנכנו מר אילן ודבר על הערך הגדול של היום הזה לנו התלמידים הגומרים את חק למודינו וברך אותנו בהצלחה בדרכנו החדישה. הוא תבל את נאומו בדרשות מענינות מהמדרש והגמרא, והישוה את שלשים ושנים התלמידים גומרי המחזור לשלישים ושתים מדות שהתורה נדרשת בהן. אח״ז עלה מורנו מר מיכאלי ודבר על החובות המוטלות עלינו בתור תלמידים עברים בארץ העברים והשוה אותנו, ל״ב תלמיד, ל ל ב שהוא המכשיר החשוב והפעיל שבאדם. מענין היה גם נאומו של מר כספי בשם ההורים. הוא דבר בהתלהבות על העתיד הקרוב שלנו ועל ערכו הרב של בית ספרנו. הסופר מר שח״א, גם הוא אחד מההורים, דבר אתנו על הדרך הקשה שעומדת לנו וקרא לנו להיות יהודים טובים וישרים. נשמעו גם ברכות מתלמידי המחזורים הקודמים שאחלו לנו הצלחה רבה. כותב הטורים האלה ענה למברכים בשם חברי המחלקה והביע רגשות תודה לבית הספר היקר. החבר אפל הגיש בשם כל חברינו ספרים במתנה למורינו ומחנכינו האדונים מ. אילן, ב״צ גלדצויג, א. ארגמן ומ. מיכאלי. בן נאום לנאום נגנה התזמורת של בית ספרנו מנגינות יפות, לקהל הרב חלקו ממתקים ומגדנות. הנשף עבר בהצלחה ובהתרוממות נפש. בשעת „התקוה" וברקודים עד חצות הלילה נפרדנו בנעגועים עזים מעל כתלי בית היקר.

ירמיהו בן־יעקב
(תלמיד בית המדרש למורים „מזרחי")

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי

ביום אחד הודיע לנו מורנו כי מחר נלך לכתל המערבי. למחרת בבקר קמתי משנתי, התלבשתי, התרחצתי ואלך לבית־הספר. הפעמון צלצל. הסתדרנו והלכנו. באנו לכתל. ישבנו נכחו והמורה ספר לנו על הכתל אשר נשאר לנו מבית מקדשנו. אזני שומעות את ספור המורה ועיני אל האבנים הנדולות והשחורות ומתאר אני את יסורי עמנו. עיני זולנות דמעות ואני מתפלל לה׳ בלבי ואומר: אלי, אלי, עד מתי יסבול עמי בלי בית המקדש הקדוש והכתל יעמוד יתום ובודד?...

יהודה אזרחי (כתה ד)

מִכְתָּב בְּרָכָה
לבית ספרנו החביב

בשמחה רבה שמענו את הבשורה הנעימה על דבר קנית בנין חדש לבית ספר גדול ומרווח יותר מאשר עד עתה. לבנו רחב משמחה בקראנו בעתונות על דבר הקניה הזאת. אם אנו, תלמידי המחזור העשירי, לא זכינו לחסות בצלך, בבנינך החדש, הנה, אתם תלמידים הביכים זכיתם לכך. נתגשם חלומם של מורינו ושל כל הורי התלמידים ואוהבי בית הספר, אשר חלמו על בנין חדש ונדול שממנו יפיצו את זיו תורתנו לכל בני ירושלים ושממנו יקום דור עברי נאמן לעמו.

חננו מעריכים את וזעמל והמסירות שהשקיעו החורים, ההנהלה־הציונית, המורים ובפרט מנהלנו החביב מר אילן. יזכו הם לראות את פרי עמלם בבנין החדש.

בברכת ציון ובבנין ירושלים הננו שולחים לך, בית־ספרנו, את ברכתנו: ברכת הנומרים הדונלים בשמך.

קבוצת תלמידי חמחזור העשירי

בן יעקב ירמיהו, זיו נת, מירקין מרדכי, סולודר בנימין, שחראי עמנואל. (בית־המדרש למורים „מזרחי", בתה א)

ירושלים ת"ו, י"ב מר חשון, פ"ט

מְקֹרוֹב וּמֵרָחוֹק
(חדשות שונות)

בִּנְיַן לְבֵית־סִפְרֵנוּ

—בסוף ימי הקיץ נרכש בהשתתפות בית"ס, ההנהלה הציונית וקרן היסוד בנין נדול בשביל בית ספרנו. עכשו ננשו לשכלל את הבנין ולתקנו ולהכשירו לבית ספר. יש שם מנרש נדול וישמש מקום למשחקים ולשעשועים. שמחת החברים רבה ואנו כולנו מצפים לרנע שבו נעבר לביתנו, לבית ספרנו.

יוֹם שִׂבְיַתַת הַנֶּשֶׁק

—את היום האחד עשר לנובמבר, יום שביתת הנשק, חנגו נם השנה ברוב פאר. השנה היתה החנינה עברית כלה, השתתפו בה אנשי הצבא העברים שנשתחררו. נם העברי הנאמן יואב זיבושינסקי השתתף בחנינה. נאמו ממלא מקום הנציב העליון האדון לוק וראש ההנהלה הציונית בא"י האדון קיש, ממנרש הרוסים, מקום החנינה, הלך כל קהל החוננים לבית הקברות של חללי המלחמה והניחו שם זרי פרחים.

הַר־הָעֵשׂ אֶטְנָה־נוֹעֵשׂ

מאיטליה באות ידיעות מחרידות. ההר אטנה עושה שמות בכל, הלַבָה משמידה את כל הסביבה. שני כפרים אבדו, סכנה רבה נשקפת על כל הערים והכפרים הקרובים להר נעש זה. הנזק רב מאד, כ־160 מיליון לירות איטלקיות.

אֻפְלַת־מִצְרַיִם בְּרוֹמָא

באחד הלילות התחוללה בזמן האחרון סופה נוראה ברומא ומטר עז נתך ארצה. בתים רבים נשטפו. זרם החשמל פסק והעיר נשארה בלי אור במשך חצי לילה, עם שך הסופה והמים, שבה תנועת החיים ברניל.

קְפִיצָה מְגוֹבַהּ שֶׁל 6 ק"מ

קצין־תעופה בלגי קפץ מנובה של 6 ק"מ בעזרת שמשיית־נפילה והגיע בשלום ארצה.

אריה פרידלנסקי
(כתה ח'ב)

אלכסנדר ליברמן ז"ל

פתאם, לפתע פתאם נקטף חברנו החביב אלכסנדר ליברמן ז"ל, החבר טיב הלב, השקט, המנומס והמסור לחבריו. נפשי העזינה רק אחת ידעה: דרך־טובים. שבע שנים למדנו יחד עם אלכסנדר והוא היה היחידי שלא התקוטט עם שום חבר ושום חבר לא התקוטט עמו. אהב תמיד להשלים בין חבריו, להשכין שלום בכתה ובכל צחיקו הטובה לקח את לב כלנו. יחד למדנו בבית ספרנו „תחכמוני", יחד נמרנו שם את חק למודינו ויחד נכנסנו אל הנימנסיה הריאלית. הוא אהב את המורים ואת למודיהם. עוד מצלצלות באזני דברי מחנכנו מר אבישר שאמר בשעת הלויה: „שמונה שנים ושב התלמיד הזה בבית הספר ושקד על למודיו ויהי למופת לחבריו בהנהגתו וביחסו אל המורים". בשנה האחרונה היה אלכסנדר לא רק תלמיד חרוץ כי אם נם עוזר נאמן לאמו בהנהלת הבית והתמסר אל משפחתו בכל לבו ונפשו. נער עליו היה ועיניו הביעו תמיד חדות־החיים, רק כאשר ראה איש אמלל ועיני מיד נתמלאו עיניו צער, כי לב חומל היה לו. רבות קיו ממנו אמו ואביו והנה עלה הכורת. אחרי שני ימי־מחלה, על פרח עוג זה ואינני. שחוחים ומרכאים אנו עומדים על קבר חברנו היקר אלכסנדר ז"ל ומבכים את החיים הרעננים האלה שקפדו בלא עת.

ת נ צ ב ב ה

בשם חבריו המתאבלים עליו,
קבוצת תלמידי הגימנסיה הריאלית בירושלים
(המחזור התשיעי של בית הספר תחכמוני)
ישעיה מיכאלי

מערכת „חברנו" ופיעלי־דפיסו מתאבלים אבל כבד על מות חברנו היקר טהר הלב זוך הנפש א ל כ ס נ ד ר ל י ב ר מ ן ז"ל.

כּוֹם תַּנְחוּמִים

למורנו היקר בן־ציון ירדיה
במות עליו א מ ו ה' ק ר ה עטרת ראשו.
בנחומי ציון וירושלים ינוחם.
תלמידי בית־הספר תחכמוני
כתה ו'

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

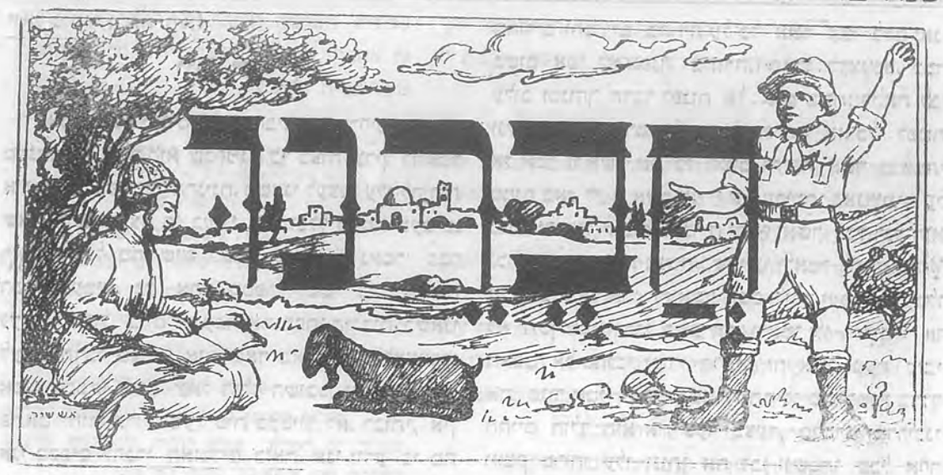

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

ד. סלומון (כתה ח'א)

פְּרָחִים

מעולם לא הגעתי לאושר כזה שאני נמצא בו עכשו. הרי הגיעו ימי חפשה ולי יש פנאי לשחק ולהשתובב כאות נפשי. גם אוכל למלא את תאותי ולקטף מפרחי הגן אשר לבעל־ביתנו.

בעל־ביתנו איש כרסתן ורתחן, בעל שפם קצר וצהוב, נועל הוא תמיד נעלי־בית וחובש בובע אדום הנקרא במקומנו „תרבוש". זוהי דמות דיוקנו. מעולם לא יצא אותו בעל־בית מביתו, ותמיד הוא יושב בטבורה של הגנה משתרע על כסאו ומעשן בהרחבת הדעת סיגריות, מטפל הוא יומם ולילה בגנתו היקרה לו ככבת עינו, אוי לו למי שיעז לקטף פרח, ואפילו פרח שחציו כבר נבל.

העמיד אותו בעל־בית משוכה גבוהה המכוסה קוצים ודרדרים. לא אמר די בזה והעמיד כלב שומר על הגנה, אל תאמר כלב אלא חיה טורפת. כיון שנכנסת לגנה, יתר הכלב ממקומו מנבח בקול־קולות עד כי תחריש האוזן לנביחתו, יקפץ נגדך, יפער את פיו וישלח לשון ארוכה כאילו אמר לבלוע אותך חי.

וכי תשאלו, כיצד נכנסתי אני לגנה? הבה אספר לכם: סוד ותגלה לי כי בעל־הבית נוהג לישון שעה קלה מדי יום ביומו אחרי ארוחת־הצהרים. „זוהי השעה הנוחה להתגנב לתוך הגנה" — אמרתי בלבי. במשך ימים אחדים עבדתי במחתרת ופרצתי פרץ בגדר שאם אתה עוברו בזחילה הרי אתה בתוך הגנה. אולם מה תאמר החיה הטורפת, כלומר, הכלב? ולכן נלחמתי באמצעים כאלה: היות ונודע לי כי הכלב נוח להתפים, הזדיתי ושטחי חתיכות סוכר שלקחתי בגנבה מהבית, וכאשר השמיע השען את קול צלצולו שתי דפיקות יצאתי החוצה לגשם את מזמתי. לאט לאט התחלתי לזחול דרך החור. אחרי עמל רגעים אחדים ואני בתוך גנת פרחים נהדרה וטרחיבת עין ביפיה. עודני משתאה למראה והכלב בא לקדם את פני בנביחות איומות, התהיל קורע טבעי ונושך בשרי עד זוב דם. מיד זרקתי לפניו את התיכות הסוכר והכלב נשתתק, אז פניתי בחפזון אל המלאכה, רק שושנה זו — אמרתי בלבי — ואצא בשלום עם „שלל" רב. באותו רגע אחזה יד בערפי וקול בעל־הבית הרתחן נשמע: „משומד, אויה לי, את כל הפרחים היפים, ילד שעשועי, קטפת! עוד המלה האחרונה בפיו וקול צלצול אדיר נשמע, זו יהו הקשה של בעל־הבית שנחתה על לחי. לא הסתפק בזה, לקח את כובעי מעל ראשי בלות נדופים כאלה: „ממך! עתה אדע איך להתנהג עמך" ותוך כדי דבור כבדני במהלומות באנרופו.

קרוע מכנסים, עקבות ידו של בעל־הבית על הלחיים וגלוי ראש הגעתי הביתה.

„אללי לי! מה זה קרה לך, מדוע תשתובב כל היום ולא תפתח ספר? מהו הסמן שבלחי, תכשיטי היקר? איה כובעך, הקרעת את המכנ..." עוד השאלה האחרונה יוצאת משפתי אמי ובעל־הבית הופיע. כידוע שרתחן הוא מטבע בריתו, התחיל מעלה קצף, פיו מלא אלות, קללות, חרופים וגדופים, ומספר לאמי את הכל בהוספת נפך משלו.

למה אאריך לכם, סופי היה לא עליכם מר מאד. אחרי שספנתי מלקות, נשבעתי לאמי בכל היקר שעוד פעם לא אקטוף פרחים שאינם ברשותי, רק אז זרק לי בעל־הבית את הכובע על הארץ.

— — — — — — — —

כשתפנשוני ברחוב תראו עוד את עקבות מתנת־ידו של בעל־הבית ושלאי מכנס...

ינאל גלעור (כתה ח'א)

יום חֻגִּי*)

אבא ואמא יקרים, מורים חביבים ואורחים נכבדים.

ממנהגו של עולם הוא שבחגיגת בר מצוה צריך להאמר איזה נאום מפי בעל החגיגה. כשאני לעצמי עלי להודות שאין חדבר מוצא חן בעיני כלל וכלל מכמה טעמים.

ראשית: כל מה שיש לאמר ביום זה נאמר כבר רבות פעמים. כל אחד מספר למשל כי ביום זה נעשה לגדול. ביום זה עבר את מפתן הילדות. כשאני לעצמי חדבר מצחיק אותי מאד מאד. תארו לעצמכם: אמש שבתי בשם ינאל הילד השובב, והבקר קמתי פתאם יהודי גדול. בעל בית בעצמו. לא, רבותי, אין אני מסכים לחברי האומרים כזאת. אני יודע כי מה שחייתי אתמול הנני גם היום, אלא בשנוי של יום אחד בספר חיי. לאט לאט אני הולך ונדל ולא בפעם אחת.

שנית: הרבה מחברי שמחים שצמחו בן לילה ויהיו לגדולים ואני אף זאת לא אבין: לשמחה מה זו עושה? כמדומני, שהגדולים מתקנאים בנו, הקטנים, בשמחותינו והראיה לדבר שהרי כמה מהגדולים הולכים ומשתטים ומחקים את מעשי שובבותנו במשחק הכדור דגל וכדומה לו.

שלישית: הרבה מחברי בנאום פונים אל

*) הנאום שנאמתי ביום י"ב טבת נר ה' בחנכה, יום מלאת לי י"ג שנה.

ההורים והמורים בחודה על כל אשר עשו להם ואני בשום אפן לא אפנה בחודה. תארו לעצמכם, כמה עלוב ומנוחך הדבר לפנות אל איש שנותן לי את לבו ונשמתו, חלבו ודמו ולאמר לו תודה. האוכל לפנות אל אמי, זו אשר את כל הטוב והיפה אשר בנשמתי ממנה באו לי, זו אשר ענדה את עריסתי באגדותיה על נבורי ישראל הגבורים ברוח ובגוף ואשר בכל רגע היא נכונה להקריב את נפשה בשבילנו ולאמר לה "תודה"? או האבא אל אבי, זה אשר יומם ולילה יעמל ובל עמלו לא יחשך ממנו והכל בשבילנו, ולאמר לו "תודה"? או האפנה אל מחנכי ומורי החביב. זה אשר מעת עזבי את סנור אמי ורגלי הקטנות התחילו מתלבטות בדרך החיים הולך הוא אתי צעד בצעד, מלמדני ומדריכני ויוצק מרוחו עלי ונותן את לבו ונשמתו שכל אחד מאתנו יצליח ויכשיר את עצמו לחיים, ואמר לו "תודה"? או אל מנחלנו החביב, זה השקוע יומם ולילה בבית הספר ובחצלחתו ומנן על כל ילד וילד באב טוב וכאם רחמניה, או לשאר מורי החביבים אשר כל אחד נותן חלק מלבו ונשמתו אבוא ואומר להם סתם "תודה".

אני מקוה לתת הוכחות מעשים אשר יוכיחו כי כל אשר יצקתם ברוחי כגרתם מיד יאיר את דרכי בחיים. חנוכך ואהבתך, את אמא, מסירותך אתה, אבא, למודיך מורי ושעות התורה והתלמוד שלך מנהלי, ושעוריכם ולמודיכם אתם שאר מורי החביב

בים—כל אלה התוו בכר מעבשיו את הותמם על דרך חיי, אשר בה אלך והיא דרך התום והיושר, אהבת ד' ועשה חסד לכל.

עכשיו הורי, מורי ורבותי היקרים, אחרי אשר זכיתי גם אני ליום הגדול הזה, ליום בר־מצוה שלי ולהנחת תפלין ולקים נר־מצוה, אני חוזר עוד הפעם: איני בא אמנם להודות לכם על תתכם לי את האפשרויות החמריות והרוחניות כדי לשכלל וליפות את נרות מצותי ומעשי, ועל כל אשר יצקתם מרוחכם עלי. דנלי אשר אשא בדרך חיי, זו הדרך המלאה עמל וקשי אין קץ לכל אחד מבני האדם, על דנלי זה חרותה דרכי, דרך התורה העבודה והמעשים הטובים לעמי ולאנושיות כלה—פרי חנוכתכם.

זו תהיה תודתי לכם, חורי ומורי היקרים.

יוסף וינברן (כתה ו')

הַמִּקְצוֹעַ הֶחָבִיב עָלַי בְּיוֹתֵר

המקצוע החביב עלי ביותר הוא למוד הטבע, יען כי כל שאיפתי היא להמצא בחיק הטבע היפה, ויותר מהכל חשקה נפשי בעבודת האדמה, לחרש, לנטוע ולעדור. הרבה פעמים עשיתי לי משתלות והייתי נוטע צמחים שונים. נם כעת אני מנדל פרחים שונים וכשאני מביט אליהם אני מתענג עליהם. כמה פעמים אני חושב לי: אלו הייתי עשיר הייתי קונה לי חלקת אדמה וזנ סוסים והייתי עובד את אדמתי שמסביב לביתי והייתי מקשטה בצמחים שונים. את אדמתי הייתי זורע וחי מיניעי בפי. ובכדי לדעת את עבודת האדמה מובח אני ללמד את הטבע, ומפני זה אהבתי את למוד הטבע יותר מכל מקצועות הלמור אשר בבית חספר.

מְרֻבֶּה וּמְרֻחָק

(חדשות שונות)

צואה למוסדות ישראל

ביונוסלביה מת ה' שלמה הוסן, ובצואתו מסר למוסדות ישראל לקרן־היסוד, לקרן־הקומת ולבית החולים, משנב לדך בירושלים סכום של 20200 דינר לכל אחד. לפני ימים אחדים קבל כל מוסד ומוסד את הכסף המיועד לו.

סכנת הארבה חלפה

קוראי עתוננו קראו בנליון שעבר על הארבה הנמצא על־יד ים המלח, אולם הודות להרוחות הרבות נתפזר הארבה ואין איפא כל סכנה לארצנו.

בתיאטרון

ביום החמישי ד' אדר א' מלאו שנתים למותו של יואל אנ.ל זיל, הסטוריה הדרמתית "האהל" הצינה לפני תלמידי בתי־הספר מחזיונותיו של פרץ בלות מנינותיו של אנגל. התכן כלל בתוכו את מיטב יצירותיו של פרץ. א) המקובלים. ב) בעסה של אשה. נ) שמע ישראל. ד) מספורי הלבנה.

שלג באלכסנדריה

העתונות מודיעה כי באלכסנדריה של מצרים ירדו בחורף זה שלנים. הרבה אנשים אומרים כי מזמן שנבנתה אלכסנדריה לא ירד בה שלג.

סערות באירופה

באירופה היו סופות וסערות נוראות וקור נדול באד. מחצי אי אחד נתק חלק, והוא צף עתה על פני המים.

אריה פרידלנסקי (כתה ח'ב)

ציון הלוי (כתה ח'א)

"נִירוֹן"

הידעתם את נירון? זהו בן המובחרים שבכלבים. הוא ציד נדול, יפה, נבחן נאמן ועוד מעלות רבות כאלו בו. וכי תאמרו כלב זה מנין לך? רצונכם לדעת זאת הסביתו ושפיעה, ומעשה שהיה כך היה: בשבת האחרונה כאשר יצאתי להשתעשע עם הענלה "אילה" הופיע פתאם כלב ציד נדול ונורא והתנפל בקולי קולות על הענלה העליבה. באתי במבוכה מי יודע אולי זה כלב שפניעתו רעה והענלה מה תהא עליה. עוד אני עומד כה במבוכתי נשאה הענלה רנליה, זקפה את זנבה, בעטה בעיטות אחדות באויר והדהה אל הרפת. רק נעלמה הענלה השתתק הכלב העז. ברנע זה התילותי לשדלו בלטופים ובמחאות עד שנתפים והחל לבשבש לי בזנבו אחת הנה ואחת הנה. בו בזמן הבין בן דודי חבר לוולאה והנישו לי בלאט שלא ירניש בזאת הכלב וכלאט זרקתיו על צואר הכלב ובמשיכה קניתיו. אמי מהרה והוציאה לכלב שיורי אכל למלא חובת קיבתו והנה נודע כי כלב יחסן הוא ולא לפי כבודו לאכל לחם.

עכשו עלתה השאלה על הפרק: מה שם נקרא לוֹ? בן דודי הציע לקרא לו בשם "נירון" על שמו של נירון קיסר הידוע לנו מתולדות עמנו. אני ותרתי על חלקי והסכמתי להצעה זאת בתנאי שנותר על התאר קיסר. ימים אחדים אחרי כן כאשר הברתי את תכונותיו של הכלב נוכחתי כי קלענו אל המטרה. השם נאה לכלב והוא נאה לשמו.

בְּרִיאוּת הַתַּרְמִיד*)

נפש בריאה בגוף בריא

ציון הלוי (כתה ח״א)

אֲבַעְבּוּעוֹת הַחֶרֶף וְהַמִּלְחָמָה בָּהֶן

חלף הסתו. הגיע החרף. עונת הגשמים והקור באה עם כל פגעיה ומוראותיה. בודאי זוכרים עוד רבים מכם מהחרף הראשתקד, את הסבל הרב שסבלתם מאבעבועות־החרף בידיכם, ברגליכם, ולפעמים גם באזניכם. אכן, גם החרף ההלו אותם המקומות להתכסות בכתמים אדמדמים ורדרדים, הלא הן — אבעבועות החרף. אבעבועות אלו מה הן? הקור גורם לסבוב דם אטי בכלי הדם הדקים הנמצאים מתחת לעור, הנקראים גם בשם נימים. מחזור הדם פוסק מהיות כתקונו, ז״א הדם הנפסד אינו יוצא משם ודם נקי אינו זורם לשם. ודבר ידוע הוא לכל בר־בי־רב שהדם הוא המזון את אברי הגוף. והנה באשר לא יבוא אל האברים הנגועים מזון—יחלו למות לאט, והדבר יגיע לידי כך שלפעמים יתהוו גם פצעים. במקרה זה ראוי לפנות לרופא מומחה לנגעים מעין זה.

בימים חמים אנו מרגישים כעין גרוד חזק במקומות חלוקים, דבר זה הוא תוצאת מחזור הדם שנזדרז ע״י החום וחזר להיות כתקונו.

כיצד נלחמים באבעבועות החרף? כלל גדול אמרו חכמי־הרפואה: נקל להזהר מקבלת מחלה מאשר להפשר ממנה בבואה. לפיכך, כשימי הקור ממשמשים ובאים צריך לטבול את הידים והרגלים מדי ערב, לפני השנה במים חמים, החל בפושרים וכלה במעלת חום גבוהה. עד כמה שהד יכולה לשאת. חוץ מזה כדאי לכל אלה העלולים לקבל אבעבועות חרף ללבוש, עד בוא החרף, כסיות של צמר וגרבים של צמר, אם ככה יעשו מובטחני שאפשר יהיה להנצל מאבעבועות־החרף. טרחצאות חמים הם התרופה הבדוקה ביותר גם אם כבר נגע הגוף באבעבועות טורדות אלו, וכאשר יתהוו פצעים צריך לדרוש בעצת רופא.

זוהי דרך המלחמה באבעבועות החרף הנפוצות בארצנו בכלל ובירושלים בפרט, העומדות לשטן על דרכו של התלמיד וגוזלות ממנו את האפשרות להכין את השעורים בכתב.

*) החבור הזה הוא ראשון לשורת חבורים בהלכות בריאות שנביא פעם בפעם ב„חברנו".

„חברנו" חדואג לשלום חבריו ולבריאותם מוצא לו לחובה נעימה להביע בשם חבריו קוראיו את הודתו הרבה לאחות בית ספרנו לגברת זהבה בלומנשטיין על עזרתה הנאמנה לנו בקביעת המחלקה „בריאות־התלמיד" בעתונו.

ב.

עֲשָׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁל תּוֹרַת הַבְּרִיאוּת לִירוּדֵי מִשְׁקָל

1 אל תשתה קפה או תה.
2 אכול ירקות פירות ודיסות בכל יום בשעות קבועות.
3 אל תאכל כל מיני מתיקות בין הארוחות.
4 לעס לאט, ואל תרבה בשתיה בזמן אכילתך.
5 נטול ידיך לפני כל ארוחה.
6 רחץ את־גופך לכל־הפחות פעם אחת בשבוע.
7 רחץ שניך יום יום.
8 ישן מ־12—10 שעות בטשך הלילה על־יד חלון פתוח.
9 נוח בכל יום שעה אחת אחרי ארוחת הצהרים.
10 בלה יום יום זמן־מה בתוך באויר צח.

אריה פרידלנסקי (כתה ח״ב)

ג.

טבלת המשקל של תלמידי ביה״ס בחרף תרפ״ט

כתה	נשקלו	ירודי משקל במספרים	ירודי משקל באחוזים
מכינה	13	1	7.7
א	34	5	14.7
ב״א	40	8	20
ב״ב	34	9	26.4
ג״א	28	7	25
ג״ב	38	5	13
ד	40	8	20
ה	36	5	13.9
ו	49	8	16.3
ז	41	6	14.6
ח״א	34	5	14.7
ח״ב	30	5	16.6
סה״כ	417	72	17.2

חגיגת ראש־חדש

ביום שלישי, כ׳ אדר א׳, ב״6 וחצי בערב התאספו באולם ב״ת ספרנו תלמידי הכתות ו׳ ז׳, ושתי הכתות ח״א וח״ב והמורים לחגיגת ראש חדש. הפעם היה הנושא על רבי יהודה הנשיא מסדר המשנה. החגיגה נפתחה במרש לאימי. אחרי נמר המרש עלה מנהלנו מר אילן והרצה על רבי ועל מהות המשנה ועל חכמי ישראל בימים ההם. ההרצאה נגמרה והתזמרת נגנה והתלמידים רקדו עד תשע בערב. החגיגה נגמרה בשיר התקוה ע״י התזמרת וכלנו התפזרנו הביתה שמחים וטוביי־לב.

בנימין סגל (בתה ח״ב)

יריעות אחרונות

בעוד שבועות מספר יוצג על ידי בית ספרנו החזיון „ההלוץ הקטן". בהצגה יבואו שכלולים ונוספו בה תמונות ומנגינות חדשות ותפאורה עשירה.

נסדר בדפוס ביה״ס „תחכמוני" ע״י קבוצת תלמידים. ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

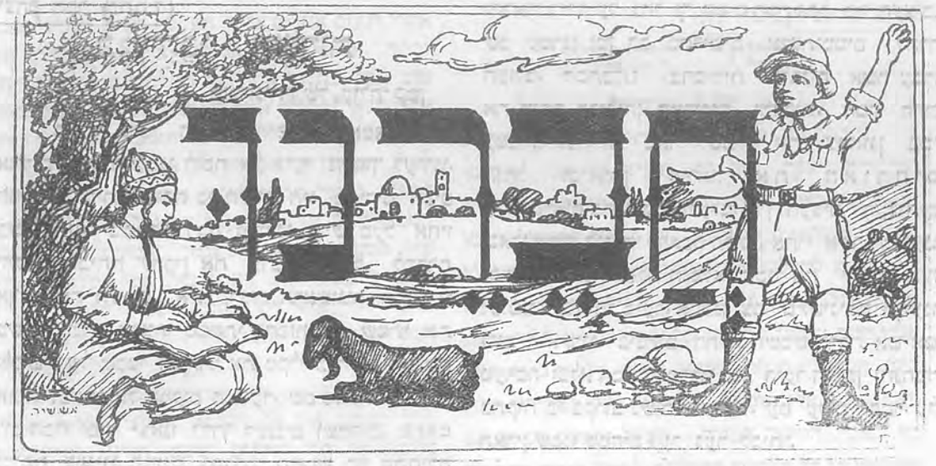

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס תחכמוני בירושלים

אריה פרידלנסקי (כתה ח״ב)

עֲלִילַת־דָּם

(מספורי אמי)

הדבר אירע לפני המלחמה. בימים ההם חינו חי שקט ושלוה. אבי לא היה אז בבית כי לרגל מסחרו נמצא לרוב רחוק מאתנו. בביתנו היה רק אחי הגדול ממני אשר היה אז ילד פעוט ואמי. אני אז עוד טרם נולדתי. אמי בקשה את אחת השכנות כי תגור בביתנו הגדול. בביתנו שרתה בימים ההם נערה רוסית, אניושה שמה. יום אחד, לפני חג הפסח, יצאה אניושה העינה ושני דליים בידיה. עברו רגעי מספר ואניושה לא שבה. נבהלה אמי קצת. עברה שעה והיא עוד לא שבה. חישבה אמי: אין זאת כי אם נפלה שקצה זו לבאר. פני אמי חורו והלבינו ולא הוציאה הגה מפיה. אחרי צפיה ממושכת שבה אניושה לאשה ופניה זועפים. הבינה אמי כי דבריה בגו ותפן אל המשרתת ותאמר: „אניושה, מה קרה אתך? הולה אני היום—השיבה הנערה קצרות. פני אמי חורו מיד ואמרה „לא חולה את, כי אם רוח שגעון נכנסה בך". אניושה נבוכה והשפילה את מבטה ולא השיבה דבר. נכנסה אמי אל החדר השני אשר שם נמצאה שכנתנו ואמרה לה: „הנה, לא טוב יבשר לי לבי, לואי ואתבדה".

אניושה זו נערה כפרית בורה וטפשה היתה. לא ידעה בן ימינה לשמאלה. לכל אשר הטוה נשמעה. כשיצאה לבאר פגשה בחבריתה, במשרתת של שכנתנו. הלזו היתה צורדת ישראל ועדומה. פתחה השקצה הזאת את אניושה ואמרה: הנה ימי הפסח ממשמשים ובאים והיהודים, כידוע, צריכים לדם הגויים למצותיהם". אניושה אשר לא למדה דבר ולא שכחה דבר אמר: „אמת ויציב, צדקת"...

בא הלילה ואניושה עלתה על משכבה. אמי העדה כל אותו ליל מאד. בכל בקר רגילה היתה שפחתנו לקום ולהכין הכל לארוחת הבקר. הפעם לא קמה. התהפכה מצד אל צד ועשתה את עצמה כשקועה בתרדמה חזקה.

אמי נגשה אליה העירתה ותאמר: „מה לך אניושה כי לא תקומי". השקצה ענתה: „הרגשתי הלילה כי סחבוני ומצצו את־דמי, ועתה חולה אני".

לא יכלה אמי לעצור יותר ברוחה ותקרא בקולי קולות: „אין אני רוצה לשמוע את רוח שגעונך, מהרי, קומי". אך אין קול ואין עונה. פחד תקף את אמי מדברי שפחתנו. כל אותו יום עבר עליה ועל שכנתנו בפחד. הן יראו שמא תספר השקצה את דברי חלומה לבחורי הכפר ואלה יתנפלו על ביתנו ומי יעמוד נגדם, הלא רק שתי נשים בבית. הלילה הגיע ושנת אמי נדדה. לא פעם אמרה לעצמה „מי יתן בקר". אמי ושכנתנו שוחחו כל הלילה ולבל שאון קל רעדו. נדמה היה להן כי שוברים את החלונות ואת הדלתות. כל שעה ארכה להם כשנה, אולם לבל דבר קץ. השחר החל להאיר, אמי שמחה שמחה רבה לקראת אור היום ותטהר לרדת מעל מטתה ותתהלך בחדרי הבית. בשעת הצהרים באה לביתנו אחות שפחתנו ותבקש רשות מאמי לשלוח את אחותה הביתה, כי יום חגם קרב לבוא. אמי לא סרבה לדבריה ותשכם. אניושה אשר אמרה כי חולה היא ידדה בכבדות מעל משכבה ותלך לביתה. כעבר יום חגם שבה אניושה אלינו ותפל לרגלי אמי ותתחנן כי תקבל אותה שוב. היא ספרה לאמי, כי בזמן שהלכה לבאר פגשה בחבריתה והיא הסיתה אותה: העלילה על גברתך כי מצצו את דמך, ואז יבא כליון על היהודים". „ואני—גמרה אניושה את דבריה—לא הבנתי את מחשבתה ואסכם מכלי הבין דבר ועתה אנא סלחי לי, אני המ־שעת ואת הצדקת". אמי חמלה על הנערה הסכלה הזאת, סלחה לה ושכרתה שנית לעבוד בביתנו.

יצחק הקר (כתה ז')

בְּמֶרְחֲבֵי הַשָּׂדוֹת

מזכרונותיו של „עולה" קטן

באחד מימי האביב היפים ההאספנו ילדים אחדים יחד והחלטנו ללכת אל היער הסמוך לעירנו. החלטתנו היתה טובה כי הימים היו בחירים ויפים בזמן ההוא. בשמחה רבה נפרדנו איש מעל אחיו והלכנו הביתה לחכין את צרכי הטיול. למחרת אך שלחה השמש את קרניה הראשונות, הקיצותי משנתי ומיד קפצתי ממטתי בחפזון רב. שמתי את ילקוטי על שכמי ולקחתי את מקלי בידי, יצאתי את חבית ובאתי אל המקום המיועד. שם מצאתי כבר את רוב חברי ומיד יצאנו לדרך רעננים ושמחים. פתאם נגלתה לפנינו תמונה נהדרה: השמש רק התחילה לצאת מנריתיקה. אור פז שלחה על השדות המלאים דשא וכר לרוב. הלכנו דרך שביל אחד שבתוך התבואה שהניעה כמעט עד לצוארנו. בגדינו רטבו מטל הלילה. כאשר יצאנו את השביל עלינו על גבעה. השמש עלתה כבר ונראתה כלה ממעל להר הגבוה. עלינו על ההר. מסביב הזהיבו שדות בר. „מה נהדר המחזה" אמרתי אל חברי בשלבי רחב מגיל. רוח חרישית עברה והגבעולים נעו כגלי הים מפני רוח. לא יכולנו לגרוע עין מן התמונה הנפלאה. אך פתאם נגתה שָׂרתנו הקטנה מצלע ההר ושמה פעמיה למקום אחר. בפעם האחרונה שלחתי את מבטי אל השדות הנפלאים ואחר פניתי והלכתי הלאה יחד עם שירתנו. במשך כל הדרך דרכו רגלינו על דשא־קטיפה. מה עלין הלב לראות ארגבת מקפצת לה בגיל או להקת צפרים מתרוממות בקול צפצוף עליז ונעלמות בלב השמים. הכחולים. השמש בכר עמדה בטרופי הרקיע והטטירה עלינו את קרניה הלוהטות. בחנו כשל למרות יפי הטבע המושך את הלב והמשכיח את העיפות. והנה נגלה שוב לפנינו אחד מפלאי הטבע, - היער. אינני יודע מה קרנו אז, אך ידעתי כי כוחות חדשים נוספו לכלנו. כלנו נשאנו רגלינו ורצנו עד הגיענו אל העץ הראשון. מיד שכבנו בצל העץ הרענן והגדול ואכלנו את סעודת הבקר. כאשר גמרנו לאכל ולנוח עזבנו את העץ ונכנסנו אל לב היער. דומם נעו האילנות כאלו ברכונו בברכת „ברוך הבא". תמונה אחרי תמונה עברה נגד עינינו. „ראה נא גם ראה"—קרא בהתלהבות אחד מחברינו והראה בידו על נחל זך המים המתפתל בין העצים. שם עמדנו זמן רב מחרישים ומשתוממים להדר העולם. הסתכלנו בחסידות הלבנות אשר עברו את הנהר ברגליהן הארוכות והדקות. המון חיות קטנות וגדולות באו לשביר את צמאונן במי הנחל וכראותן אותנו, את האורחים שלא קראום ברחו מיד ונעלמו בין העצים העבותים וכאלו אמרו לנו „מי קראכם הלום". אחרי אשר השבענו נפשנו במראה הנפלא עזבנו את המקום הזה ושוטטנו זמן רב ביער. אספנו צמחים למיניהם וקלענו זרים לראשינו. בינתים החלה השמש לרדת אט אט מערבה ובלא חמדה נפרדנו מן היער הרענן והנחמד בתקוה כי בקרוב נשוב לראותו. עם עלות השחר על הארץ שבנו שמחים נער נער לביתו.

עמנואל ידידיה (כתה ה.)

הַפְּרִידָה מְסֻבָּתִי ז"ל

זמן רב שבבה סבתי על ערש דוי חולה במחלה אנושה. אבי נסע אליה תל אביבה כמעט בכל יום. ביומיה האחרונים בקשה סבתי מאת אבי כי יביא אתו, אותי ואת אחותי כי רוצה היא לראותנו בטרם תמות. אבי שב ירושלימה וספר לנו את דבריה ואחר הצהרים נסענו לתל אביב. כל הדרך היינו כלנו עצובים מאד. ברדתי מן האוטו רעד כל גופי. נכנסתי לבית סבתי. אנחותיה נשמעו והגיעו לאזני עוד בחדר הראשון. נכנסתי לחדר סבתי. נזדעזעתי בראותי אותה. היא נשתנתה לגמרי. פניה היו חורים וגופה היה כשלד. נגשתי אליה ונשקתי לה. היא בקשתני כי אשב על־ידה. בלילה ההוא לא יכלתי לישון כי סבתי נאנחה כל הזמן. כאשר נרדמתי חלמתי חלום נורא. בבקר כאשר קמתי משנתי היתי נרגז מאד וכל הזמן הרהרתי רק בה, בסבתי. נשקתי לה פעמים רבות ובכיתי מרה וסבתי לטפה אותי ובכתה אף היא.

אחרי הצהרים שבתי הביתה ירושלימה, כי הורי לא נתנו לנו הילדים להשאר בבית החולה. למחרת היום עלתה נשמת סבתי השמימה. לעולם, לעולם לא אשכחך ויובבד סבתי החביבה, היקרה.

אריה הר צבי (כתה ח'א)

הַטִּיּוּל לְשׁוֹמְרוֹן

א. שלום, ירושלים.

הבקר אור. מבין ההרים התרוממה ועלתה החמה המזהירה ויצקה אור חם ונעים על פני היקום. התנערתי כארי ואקפין ממטתי, התרחצתי, התפללתי ואכלתי ומהרתי לבית הספר. עם צלצול הפעמון נכנסו התלמידים למחלקותיהם, ומחנכנו הופיע ועל פניו נכרו אותות גיל. מיד פתח ואמר: „ילדים, איש בשורה אנכי היום. הטיול לשומרון שחלמתם עליו יוכל להתנשם ביום הראשון" קריאת שמחה פרצה מלבות כלנו. איש מאתנו לא פלל שטיול זה יצא לפעל במהירות רבה כזו. „אבל, המשיך המורה—הטיול יתנשם רק אז אם ישתתפו בו כל תלמידי המחלקה, לפיכך חיבים התלמידים האמידים לעזר לחבריהם מחוסרי האמצעים בסכומים קטנים למען יוכלו גם הם לקחת חלק בטיול זה שיש בו משום למוד ותענוג כאחד".

דברי המורה פעלו על לב כלנו, אפילו הקטנים שבתוכנו הראו הפעם נדיבות לב וסדרנו בינינו הלוואות לזקוקים. בשמחה רבה סימנו ביום ששי זה את למודי השבוע. כשבאתי ביום הראשון בבקר לביה"ס מצאתי את הילדים עומדים קבוצות קבוצות, משוחחים ומתלחשים על דבר הטיול. אחרי שעות אחדות של למוד מסר לנו המחנך את ההוראות לטיול ונפטרנו. כשנמרתי לארוז את חפצי מהרתי לביה"ס שלא אאחר חלילה. שם מצאתי זריזים שקדמוני וכלנו חכינו בכליון עינים לזמן המיועד. והנה בא המורה. מה צהלו לבות הילדים בראותם אותו. זמן קצר אחרי בואו הופיעו שלש מכוניות גדולות ששכרנו למשך כל ימי הטיול. הסתדרנו קבוצות קבוצות והלקנו את מקומות הישיבה במכונית. נפרדנו מעל בית ספרנו החביב ומעל מנהלנו ומוריגו. כשזזו המכוניות פרצה מלב כלנו קריאה אדירה פולחת את האויר: שלום, ירושלים.

(עוד יבוא)

דוד ברמן (כתה נ"א)

הַטִּיּוּל מְסֻבִּיב לַחוֹמָה

ביום השני באנו לבית־הספר. צלצל הפעמון. הסתדרנו ונכנסנו לכתה. ראינו את תלמידי הכתה נ"ב ואת תלמידי הכתה ד' כישהם נכנסים לכתותיהם ולוקחים את אכלם בידיהם או בילקוטם. שאלנו את המורה לאן הם הולכים, והוא אמר לנו שהם הולכים לטיל. אחרי רגעים אחדים צלצל הפעמון שנית ואנחנו נכנסנו לכתה. אמרנו למורה: אנחנו רוצים לטיל. המורה אמר, טוב אבל בתנאי אחד. כל התלמידים התחילו לשאול איזה תנאי והמורה אמר לנו שהתנאי הוא שנלך בשקט ולא נפטפט. טוב. לקחנו את האוכל והסתדרנו ויצאנו לטיל. שאלנו את המורה לאן אנחנו הולכים. אמר לנו המורה כאשר תבאו למקום תדעו. עברנו את משרד הממשלה, פנינו אל מערת צדקיהו. המורה ספר לנו ע"ד המערה הזאת. כשנמר המורה לספר שמנו פנינו ללכת הלאה. ראינו בית ספר ערבי. פתאם התחיל ילד אחד לקרא הנה שתי הכתות נ"ב וד' המורה ננש וראה באמת שאלו הן שתי הכתות נ"ב וד'. ננשנו אליהם ואכלנו יחד. כשנמרנו לאכל קמנו וחלכנו הלאה. ראינו את ברכת מרים ומסביב לה נדר נדולה. אחר סבבנו את כל החומה וראינו שמונה שערים. והלכנו אל הר הזיתים ומשם חזרנו לבית־הספר. לקחנו את חילקוטים וחזרנו חביתה רעננים ועליזים.

יצחק שלו—בסלבסקי (כתה ד')

נְגָתִי

כשהייתי נער כבן ארבע שנים וחצי היתה חלקת אדמה שבחצר ביתנו שומטה ועירובה. ומדי עברי על בית שיש מסביבו חלקת אדמה כמו זו שלנו ופרחים פורחים בה, הייתי מקנא בילדי הבית החוא והשבתי בלבי: למה פורחים בננתם פרחים יפים ובאדמתנו לא. פעם אחת ננשתי אל אבי ובקשתי ממנו שיזרע נם באדמתנו פרחים וזרעים שונים. אבי נעתר לבקשתי. הוא שאל מעדר מאחד השבנים בכדי לעדור את האדמה שתהיה ראויה לזריעה. אני עזרתי לו לסקל את החלקה ולנקותה ולהכשירה והשלכתי את כל הנירות שהיו שם אל הזבל. אף עזרתי על ידו לנרף את האדמה במנרפה. נעים היה לי לעזור לאבי בעבודתו מפני שאז היה ערב ורוח קריירת כנף טלטלה את שערותי הנה והנה, וגם שמחתי מאד בשראיתי שננתי הולכת ומתמלאה חיים. אחר כך זרע אבי פולים ופרחים. לפנות ערב הלכנו אני ואבי לאכל ארוחת הערב. כשנמרתי את ארוחתי הלכתי לישון. בשנתי ראיתי כל מיני חלומות על ננתי. למחרת בבקר כשרק קמתי משנתי רצתי אל ננתי לקחת את מכשירי וזרעתי חרבה פרחים. בבקר אחד קמתי וראיתי פרחים אחדים נוכטים בננתי. לשמחתי לא היה קץ, כשנדלו הפרחים הייתי נושקם באהבה. אל תצחקו, חברי, לדברי לא לחנם נשקתים ואחבתים. אהבתי אותם ונשקתי אותם מפני שהם אהבו נם אותי והיו מטפטפים על רגלי ומרטיבים אותן ברסיסי טל. כה נתמלאה תשוקתי וזכיתי לננה נחמדה ופורחת.

◆ ◆ ◆ ◆

שנה י. ירושלים. כסלו—טבת, תרץ. גליון א.

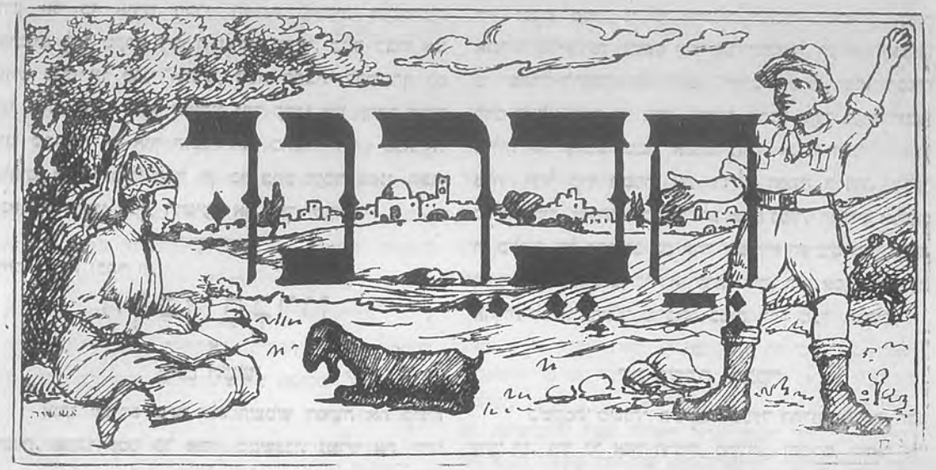
חברנו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם.

התכן:

א. יזכר...
ב. תפלה — — — — יצחק שלו־בסלבסקי
ג. חרבן חברון — — — — — יצחק ריבלין
ד. על המשמר — — — — שלמה זולברשטין
ה. עמלי — — — — — עמנואל חסידוב
ו. מוסר כליות — — — — — משה הלפמן
ז. נשפו של המחזור י"א — יגאל גלעזר, ציון הלוי
ח. בבית ספרנו. ט. מאת „חברנו"

יִזְכֹּר

יִזְכֹּר כָּל יֶלֶד עִבְרִי וְתִזְכֹּר כָּל יַלְדָּה עִבְרִיָּה אֶת גִּבּוֹרֵי־יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּפְלוּ, בַּיָּמִים י"ז־כ"ה מְנַחֵם אָב, שְׁנַת הַתַּרְפַּט, עַל קִדּוּשׁ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, עַמֵּנוּ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּנוּ.

יִזְכְּרוּ יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל וְיַלְדּוֹתָיו אֶת אַחֵינוּ וְאַחְיוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אַנְשֵׁי־הַמַּחֲרֵשָׁה, הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה אֲשֶׁר הֵגֵנוּ עַל חַיֵּי יִשְׂרָאֵל, כְּבוֹדוֹ וְחֵרוּתוֹ וְנִלְחֲמוּ בְּאַנְשֵׁי־דָמִים וּבְנֵי בְלִיַּעַל שֶׁעָמְדוּ עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וּמֵתוּ מוֹת יְשָׁרִים, מוֹת גִּבּוֹרִים. יִצְפְּנוּ אֶת זִכְרָם בְּלִבָּם, יִתְגָּאוּ בָהֶם, יַזְכִּירוּם בְּרֶטֶט הַעֲרָצָה וְיִלְמְדוּ מֵהֶם מְסִירוּת־נֶפֶשׁ וְאַהֲבַת־אֱמֶת לָעָם וְלָאָרֶץ.

יצחק שָׁלֵו־בסלבסקי (כתה ה')

תְּפִלָּה

הלילה פרש את כנפיו. אני שוכב לי בטטתי ואיני יכל להרדם. בחצר שוררת דממה. הלבנה שופכת אור חַוְרִירִי על פני החצר. אבי מתהלך בחוץ, כי בימים כאלה אין יושבים בבית. הכל עומדים על המשמר. גם אבי שומר. אני מפהק אך שנתי נודדת מעיני. מחשבות שונות מתרוצצות במחי. מחזות רבים עוברים לפי עיני רוחי, מהם עצובים ומהם מרניני לב. פעם אני רואה את בית מקדשנו על הר המוריה. בני עמנו מתפללים בו ומריעים בשמחה. אכן, תקופה טובה היתה אז לעמנו ולארצנו, תקופת השלום והחרות. ופעם נראה לי חרבן צפת וחברון ערי הקדש שנעשו לתלי חרבות בזמן הזה, בימי הדמים הנוראים. מעשים מתועבים ואכזרים נעשו לנו ומי יכל לשכחם. לבי נרעש למחזות הנוראים הללו ובלבי אני רוחש תפלה: ראה ד', כמה אמהות שכלו את בניהן וכמה בנים נהרגו עת חרפו את נפשם בעד ארץ מולדתנו, ארץ אבותינו היקרה, השב ד' גמול לרוצחים הללו, משפילי עמך ומחריבי ארצך. מתוך דמעות וצער עמק גומר אני את תפלתי ושנית אני מקשיב לקול אושה קלה. פתאום נשמעות יריות תכופות מצד מחנים. היריות הללו מבהילות אותי.

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

הרצל מלניק (כתה ח"א)

„נפש בריאה בגוף בריא"

„עֶזְרָה רִאשׁוֹנָה"

א.

שמעון: (ילד בן 10)

שלמה: (אחיו בן 13)

שמעון: תמיד כאשר הנך נפגש עם חבריך אתם מתוכחים על עזרה ראשונה. עזרה זו מה טיבה, ולמי אתם מ־שיטים אותה?

שלמה: „עזרה ראשונה" פרושה לבוא לעזרת אדם במקרה אסון כאשר אין רופא באותה שעה. אתה בטח זוכר כי לפני שנה וחצי בערך היתה רעידת אדמה בעירנו, באותה שעה עברתי ליד בית אחד, מיד אחרי הרעידה שמעתי צעקות מתוך הבית. מהרתי פנימה. לפני נגלתה תמונה מעציבה: על הרצפה מוטלת אשה מתעלפת ופניה כלפי הרצפה. מסביב עמדו אנשים רבים וצעקו. לא נמצא אחד מביניהם היודע שע"י פעולה קלה אפשר להציל את האשה מסכנה. הם היו יכולים להציל את המתעלפת בהרימם אותה מהרצפה ובהפנותם את ראשה כלפי מעלה ולתת לה לנשום אויר. איש מהם לא ידע כי במצבה זה עלולה האשה להחנק.

במקום להגיש למתעלפת את העזרה הדרושה עמדו כלם מסביב נבוכים, אובדי עצות וצועקים איש לרעהו מבלי לנקוף אצבע להצלתה.

שמעון: מדוע קוראים לזאת עזרה ראשונה דוקא?

שלמה: אנו קוראים לעזרה זאת עזרה ראשונה משום שתפקידנו הוא אך ורק להגיש עזרה ראשונה, כלומר עזרה תכופה לאדם טרם בוא הרופא.

שמעון: האין זה רפוי?

שלמה: לא! חכמת הרפואה לא בנו ואין כונתנו לרפא, יודעים אנו רק איך להתנהג במקרה אסון, כלומר להגיש עזרה ראשונה נכונה. דיה לידיעה זאת להציל לפעמים בני אדם ממחלות, מומים ואפילו ממות, כאשר תגדל ותלמד להגיש את העזרה הראשונה תבין את ערכה הרב.

סבור אני כי מחובת כל אחד מאתנו לדעת איך להגיש עזרה ראשונה, ידיעה זאת יכולה להביא תועלת לעצמנו ולאחרים.

„חֲבֵרֵנוּ" לַחֲבֵרָיו

חברים רבים, תלמידי כתות שונות שבבית ספרנו, פונים אלי פעם בפעם בתלונות ובבקשות: „חברנו" מדוע לא פרסמת עוד את חבורי, „חברנו" אבקשך תן מקום לחבורי על הטיול האחרון, „חברנו" מורי רשם לי על חבורי את הציון „טוב מאד" ודאי ימצא חן גם בעיניך ותדפיסו, הלא כן „חברני". בקצור: „חברנו"... „חברנו"... „חברנו"... התלונות והבקשות האלו מחיבות את „חברנו", חברם ואחיהם הנאמן של כל הילדים בלי יוצא מן הכלל ח"ו, לפרסם בזה את תשובתו לאחדים מחבריו שיש בה, כמדומה, ענין לכל התלמידים.

במתנו קטנה ועמודים בה מעט ואין לי כל אפשרות לפרסם את כל החבורים המתקבלים אלי יום־יום. ומשום כך קבעתי עוד לפני שנים אחדות, כידוע לכם, ת ו ר. בגליון איר יבוא חבורך, חברי היקר.

במתנו איננה יכלה ו א י נ נ ה צ ר י כ ה לפרסם את כ ל חבורי חברינו. לה רצויים ר ק ה ח ב ו ר י ם ה י פ י ם, ה ט ו ב י ם ו ה מ ע נ י נ י ם ב י ו ת ר. מטעם זה לא אוכל לצערי להשתמש הפעם בחבורך על הטיול. חבורך איננו רע בעצם, אך חסר הוא רשמי־טיול נאמנים. קצרת במקומות שמן הראוי היה להאריך ולהראות שם את פרי הסתכלותך והתרשמותך.

ומטעם זה לא אוכל לפרסם גם את חבורו של חברנו בעל הציון „טוב מאד". הציון הזה חשוב אמנם מאד ומעמק לבי אברך את כל הילדים שיזכו כל הימים לציון כזה, אך לא תמיד היא נותן את הזכות לחבור שיפרסמוהו. מורך רשם לך, חביבי, „טוב מאד" וידע מה שרשם. עבודת כתב טובה כתבת ביושר, בשקידה ובסדר ונמצאת ראוי לציונך. אילם אין לתתו ב„חברני" משום שתכנו לא יענין את רוב חברינו הקוראים.

מי מכם, חברי, לא קרא בעונג את הספורים היפים „הגבור הקטן", „בימי חמלניצקי" לאלכסנדר זיסקינד רבינוביץ? אני בטוח שכלכם קראתם אותם. איננו מפקפק בזה אף רגע קטן. הרבה ספרים, ספורים ואגדות כתב הסופר הזה וכל מה שיצא מתחת עטו משך ומושך את הלב בסגנונו הפשוט, והקל, ובתכנו המלבב. בכ"ד לחדש שבט שנה זו מלאו לו שבעים וחמש שנה וכל ידידיו הרבים, מוקירי כשרוני ועבודתו הספרותית הענפה חננו את היום הזה ברוב פאר והדר. הסופר הישיש הזה, יקר הלב וטהר הרוח הוא סופר מחנך, סופר להועיל, ושנים רבות הקדיש את עטו לכם, הילדים. בשמכם שולח „חברנו" את ברכתו הנאמנה למורנו ר' אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ הגר בתל־אביב. יהי רצון שכל חלומותיו הטובים אשר חלם כל ימיו על עמנו יתנשמו במלואם ובימיו ובימינו יושע ישראל תשועת־עולמים.

חגיגה וחג. בו' וז' אדר ב' תערך חגיגת בית־ספרנו. הרבה עמל משקיעים רבים מחברינו בה ואדיר חפצם הוא שהחגיגה תצליח, כי הכנסתה מוקדשת לשכלול בנין בית ספרנו. הבה נקוה שההצגה תעבור בהצלחה רבה.

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

יודע אני כי אחינו חברי ההגנה עומדים ומקשיבים ומוכנים לכל מקרה. דמעות זולגות מעיני. כמה כבוד אני רוחש לגבורינו מגני ארצנו, כמה חפצתי להשתתף גם אני אתם, חבל, חבל שעודני נער קטן! אני שוכב דומם עיני מביטות אל אור הלבנה ואני מתפלל לד׳: אנא, אל אלהים, עזור לגבורי עמך תן כח בהם לעמד בפני הצר, אנא, עזור לבני עמך, הושיעה את עמך ישראל...

יצחק ריבלין (כתה ו׳)

חֶרְבַּן חֶבְרוֹן

א.

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי

אותו יום יום ששי היה. השמש הפיצה את קרניה החמות. אנחנו קמנו כל אחד ממשכבו. נטלנו את ידינו ושתינו קפה. זקני התכונן ללכת לשוק לקנות צרכי שבת. בקשתיו כי גם אותי יקח אתו, אבל הוא אמר: „ילד קטן לא צריך ללכת לשוק׳ הפצרתי והפצרתי בו עד שהסכים. מיד אחרי שירדנו מן המדרגות הרגשנו תנועה. לכל צד שפנינו ראינו חבורות, חבורות, של ערבים שאימו עלינו, כי ביום השבת ישחטו אותנו, אך אנחנו לא שמנו לב לדבריהם. זקני ספר כי גם ביום השני לנובמבר אמרו כדברים האלה והיום עבר בשלום. אחרי כן הגיעה השמועה הזו למר אליעזר דן סלונים וגם הוא לא התחשב עם זה, אבל בכל זאת שלח את שמשו להודיע לאביו הרב ר׳ יעקב יוסף סלונים היו׳ ובקש ממנו, כי כל הרבנים יתאספו במשרדו „בבנק אנגליה פלשתינה׳ ומשם ילכו אל המושל העירוני לבקשו כי ישתדל להשקיט את ההמון הערבי הפרוע. הוא הבטיח להם כי לא יקרה כל אסון. בשעה ארבע וחצי בערב שמעו קולות של ערבים ומטר אבנים נזרק. אנחנו הבנו כי דבר בלתי רגיל קרה ונסגור את הדלת הפונה לרחוב. הדבר נמשך שעה, שעתים ובעיר שלט שקט גמור. הקדוש אליעזר דן סלונים ז״ל הסתובב עם אחד ממכיריו הערבים מבית לבית והרגיע את האנשים, כי לא יקרה כלום. הוא אסף משפחות אחדות לביתו בחשבו כי ביתו בטוח יותר מכל הבתים.

ב.

יוֹם הַשַּׁבָּת בַּבֹּקֶר

כשקמתי משנתי השקפתי מבעד החלון ואראה המון ערבי רב. ביד כל אחד חרבות, מקלות, וסכינים, ושאר כלי זין. אני נבהלתי מאד ואקרא לסבתי ואספר לה את המעשה הנורא הזה. היא סגרה את החלונות ואנחנו ישבנו כל אחד על מקומו דומם ורעדנו. כל רגע שמענו אנשים אומללים שקוראים לעזרה ואין מציל. הפחד הלך וגבר. באותו זמן באו אלינו אחדים מבחורי הישיבה. הם עברו אלינו דרך הגגות מפני שפחדו ללכת ברחוב וגם אנחנו לא הלכנו לבית הכנסת מפני אותו טעם. בעל הבית שלנו אברהים אמר: אם אתם מפחדים בואו רדו אלי.

כאשר שמענו את הדבר הזה אורו עינינו, ותיכף ירדנו והסתתרנו במרתף אשר לו והוא עמד על פתח הדלת ושמר

עמנואל חסידוב (כתה ז׳)

עֲמָלִי

(מרשימותיו של נער מוסר עתונים)

בשנים האחרונות ירד אבי מנכסיו. מצבנו החמרי הלך הלך ורע. צער רב הרגשתי בשעה שהבטתי אל פני אבי ואמי העצובים. לא פעם אמרתי בלבי: הורי היקרים, כמה חפצתי לשאת אתכם בעל הפרנסה, לעבוד ולעזור לכם.

לאחר שלא היה לאבי כל מקור פרנסה החליט לצאת לשנים אחדות את ארצנו וללכת למדינות הים. הגיע יום נסיעת אבי ואני הייתי עצוב מאד. כל הלילה ההוא, ליל לפני יום הפרידה, נדדה שנתי מעיני. קמתי מעל המטה, התלבשתי והתחלתי לעזור לאבי לארוז את חפציו. וכשגמרתי את עבודתי ישבתי על הכסא כל הלילה, כי לא חפצתי לעלות על משכבי. בבקר עם צאת השמש פנה אלי אבי ואמר: איזו מתנה אתה רוצה, בני, שאשלח לך? עניתי לאבי: אבא, מתנה אחת שלח לי, מכתבים... ומה אתה רוצה מלבד מכתבים? שאלני אבי שנית. אני רוצה —עניתי— שתשוב מהר אלינו בריא ושלם. עוד אני מדבר והמכונית באה ואבי נשק לכלנו ונפרד כשדמעות רבות נוזלות מעיניו, עלה על המכונית ונסע. מהיום אשר נסע אבי הורע מצבנו יותר ויותר. אבי לא מצא לו עדין מקור מחיה ואינו יכל לעת עתה לתמך בנו. אף אחי, הנמצא גם הוא בחוץ לארץ, סובל עדין שם לחץ חמרי, ואין ידו משגת לפרנס את בני ביתנו.

בלילות על משכבי חשבתי והרהרתי: במה אוכל לעזור לבני הבית? חשבתי וחשבתי ומצאתי עצה, אלך ואמכר עתונים.

הלכתי אל מערכת „דואר היום׳ ובקשתי מאת העורך שיתן לי מספר גליונות למכירה. העורך הביט אלי ואמר: לך, נער, עודך קטן, יגזלו ממך את העתונים. הפצרתי עד שהסכים ויתן לי גליונות אחדים ומיד רצתי אל הרחוב וקראתי בקול רם: „דואר היום׳, „דואר היום׳ „חדשות מענינות היום׳. כעבור רגעים אחדים מכרתי את הגליונות והבאתי את הכסף לעורך, והוא שלם לי את שכרי והתחיל לתת לי מספר גליונות יום יום. ראיתי שהקהל להוט גם

עלינו. בזמן שהיינו שם שמענו שדופקים בדלת ונחשב כי אנחנו אבודים אבל בעלת הבית אמרה שלא נפחד. אחרי זמן רב דפקו בבית שוטרים. אנחנו לא רצינו לפתחה. אחרי כן בא בן דודי שלום שניאורסון ואמר: „עוד הנכם חיים, בואו מהר׳ הלכנו אתו והוא הוליכנו למשטרה. שם שמענו יללות ובכיות. אני נגשתי אל חברי חנניה סלונים ואשאל אותו לשלום משפחתו והוא ענה לי בהתמוגגו בדמעות: אסון גדול קרה לנו, את אחי ואשתו הרגו ואת שני ילדיו פצעו קשה. גם שאר האנשים אשר בבית אחי נהרגו ונפצעו ורק אנשים אחדים נצלו בדרך נס, אני ואחות גיסתי ועוד שני בחורי ישיבה נצלו, כי התחבאנו מאחרי הארון. אחרי כן נפגשתי עם חברי נתנאל רייזמן ואראה כי הוא בוכה בכי מר ואשאלהו מדוע הוא בוכה ויענני: „אוי לי אבי נהרג לעיני. הערביה היושבת על ידנו חטפה אותי באותה שעה והחביאתני, גם דודי וסבתי נהרגו׳. במשטרה היינו שני ימים טעמנו רק פרוסת פת שחורה. מים לא שתינו בכלל. מקום לישון לא נתנו לנו. את הרצפה שטפו העובדים בבית המשטרה רק בעת ששמעו כי הקונסול האמריקני יבקרנו. לצערם לא הספיקו לשטפה לגמרה. אחרי כן באו אותומבילים לקחתנו ירושלמה. כאשר הגענו לירושלים קדמו אותנו כל אחינו היהודים בקריאות שמחה, אבי ודודתי עמדו במשרד הבריאות וחכו לבואני. הם חבקוני ולא האמינו כי יראו עוד אותנו בחיים. בבואי הביתה הייתי מבוהל ונרעש. אמא רצה וקראה, איך בני, בני, איך? ובראותה אותי לא האמינה כי אני אני הוא בנה.

לעולם לא אשכח את הזועות אשר עברו עלינו.

שלום זילברשטיין (כתה ח׳)

עַל הַמִּשְׁמָר

...מה? הגם אתה נעשית לגדול, כי תאמר לעמד על המשמר?—כך אומרת לי דודתי ביום הששי, היום הראשון של המהומות. הורי לא היו אז בארץ ולכן נמצאתי אצל דודתי ברחביה, שם פחדו מפני התנפלות הערבים והעמידו משמר. אני רציתי מאד להיות צופה כי נכספתי להביא תועלת לחברי ההגנה.

דודתי פחדה, כמובן, מאד ולא רצתה להרשות לי להתהלך בחוץ. הרביתי בבקשות והפצרתי בה מאד עד שסוף סוף הסכימה שאהיה צופה אבל רק בתנאי אחד, שהצופים יעמדו על גג ביתנו.

כששמעתי את תשובתה של דודתי שמחתי מאד, רצתי תיכף למרכז ההגנה להודע על איזה גגות יעמידו צופים. הגדולים לא נתנו לי לראות את התכנית של המשמרות, ובקריאות „לך מפה׳ גרשו אותי. הבנתי שלא יועילו לי כל בקשותי ותחנוני ולכן הלכתי הביתה.

אכלתי בחפזון את ארוחת הערב ובלבי התפללתי: לואי ויעמידו על גג ביתנו צופים. לשמחתי נשמע פתאם קול דפיקה בדלת. בחורים אחדים נכנסו ושאלו אם אפשר לעלות על הגג. הם קבלו תשובה חיובית ועלו על הגג וגם אותי לקחו אתם רק אחרי שהפצרתי בהם הרבה. כלם הלכו ורק אני ועוד אחד נשארנו על הגג.

אחרי העתון „הארץ׳ והלכתי אל מנהל העתון בירושלים ובקשתיו שיתן לי גליונות אחדים למכירה. הסתכל בי המנהל וגער: צא את המשרד. ספרתי לו על מצבנו הדחוק והוא באחת: בבקשה לצאת מכאן, אין לי ענין עם נערים.

בדמעות על עיני שבתי הביתה ובקשתי מאת אמי שתלך לקחת דברים עם המנהל, אולי תשפיע עליו ויתן גם לי גליונות אחדים למכירה. אמי שמעה בקולי והלכה אל משרד „הארץ׳ ודברה עם המנהל והוא מלא את בקשתה ונתן לי עשרים גליון. יצאתי החוצה ומכרתי את כל הגליונות, ומיד שבתי אל המשרד ונתתי את הכסף למנהל והוא שלם לי 2 מיל לכל גליון והבטיחני לתת לי גליונות בכל יום. מני אז אני מפרנס ברוך השם את בני ביתנו. יש שאני משתכר 20 גרוש ליום, לעתים רחוקות גם 30 ויש שאני משתכר רק 15 גרוש.

פעמים ביום, בבקר ולפנות ערב, אני מוכר עתונים ויש לי גם קונים קבועים המכירים אותי וקונים רק מידי. בשובי מעבודתי ובידי סכום כסף אני נותנו בשמחה לאמי, אוכל את ארוחתי ויושב ומכין את השעורים לבית הספר. אחר אני ממהר לשכב במטה, כי עלי להשכים קום למכר את עתון הבקר. פעם אחת הטעתני הלבנה. התעוררתי משנתי והתבוננתי אל שעוני ונוכחתי שהוא עמד מלכת. הבטתי השמימה והנה אור. אהה— אמרתי בלבי—השעה מאוחרת ודאי הקדימוני אחרים. במהירות רבה התלבשתי ורצתי למשרד „הסולל׳. עליתי כל עוד רוחי בי אל המשרד. האנשים שעבדו במשרד נבהלו ושאלוני: מה קרה? מדוע הקדמת לבוא? חשבתי שהם מתלוצצים בי, הורדתי ראשי ואמרתי: סליחה על אשר אחרתי, שעוני עמד, מחר אקדים ולא אאחר. האנשים פרצו בצחוק ואמרו לי, כי השעה היא רק שתים, שמחתי שלא הפסדתי. הביתה לא שבתי, אך לא בטלתי את זמני. עזרתי לפועלים לסדר את הגליונות, לישרם ולמנותם. סוף סוף הגיעה השעה החמשית ואני לקחתי מספר גליונות יותר מאשר בכל פעם ומהרתי לרחוב ומכרתים עד אחד. מני אז אני בא למשרד בשעה הקבועה ולוקח את מספר גליונותי ומוכרם, ואני שמח מאד שיש ביכלתי לעזר לאמי ולכל בני ביתנו, ואם גם שכרי מעט— אני שמח בחלקי.

הלילה היה קר מאד. ערפל כבד רבץ על הארץ. קשה היה מאד לראות לטרחוק. הלילה היה גם מבהיל מאד. יריות נשמעו מכל הצדדים, ואני עומד מבלי חת ומורא ושומר על אחי... פתאם נשמע קול צפצפה הקורא לעזרה. הקול נשמע מצד שערי חסד, תיכף הודענו לאנשי המשמר והם רצו מיד לראות מה קרה. אבל לפוף הבחר שהיריות היו על בית היתומים דסקון. היריות היו חזקות מאד ולכן השבו אנשי שערי־חסד שיורים על שכונתם. כל הלילה היו עינינו פקוחות מסביב. בכל שעה היינו מודיעים לטרכז על המצב. סוף־סוף עבר הלילה הזה בשלום. בבקר השכם ירדתי לבית, דודתי הכריחתני לשכב לישן. אחרי שעה קמתי בריא ורענן ואני שמחתי שזכיתי להיות בין שומרי ירושלים.

משה הלפמן (כתה ה')

מוּסַר־כְּלָיוֹת

יום אחד נתנה לי אמי כסף ללכת לראינוע. יצאתי מביתי שמח ושוב לב והצתי מהר לראינוע, כי ידעתי שההצגה מתחילה בשעה 3 אחרי הצהרים. אני רץ והנה לקראתי איש זקן ועני ונגיש, פה שמן בידיו והוא הולך ונאנח, כי קשה היה לו לשאת את הפח. פנה אלי הזקן ובקש אותי שאעזור לו לשאת את הפח, אולם אני הקשיתי את עדי ובמקום לעזור לו אמרתי, אין לי זמן והצתי הלאה אך לבי הכני אחרי רגע ואהרהר: מה עשיתי, מדוע לא עזרתי לו למה לא קיימתי את המצוה, עזוב תעזוב עמו? מי יודע אולי גם אני אצטרך לעזרה מאחרים, והם לא ישימו לב אלי כמו שאני לא שמתי לב לעני הזה. הפניתי ראשי והתחלתי לרוץ חזרה אל העני. טרחוק הוא נראה לי כשהוא סוחב את הפח ועל כל צעד ושעל נשמעה אנחה קורעת לבבות. נגשתי אליו ואמרתי לו: תן לי ואעזור לך לשאת את פח, אך הוא ענני קשות: אין צרך בעזרתך, נער קשה ערף, בהחלה לא רצית לעזור לי וכעת אין אני מבקש את עזרתך.

הדברים האלה חדרו ללבי ואני אדמתי כלי מבושה, התחלתי לשוב על עקבי ואחר ישבתי בפנה נסתרה ובכיתי, שבתי הביתה ולראינוע לא הלכתי ומסרתי את הכסף לאמי ולא יכלתי לספר לה מה שקרני, אמרתי כי אני אחרתי לראינוע. אמא אמרה: בסניך נכר כי זה לא נכון. ספרתי לה את הכל. אמא השיבה לי מוסר אך במבוכתי לא שמעתי מכל הדברים אלא את הדברים האלה: אני מקוה שאם עוד פעם תבוא לידך מצוה כזו לא תחמיצנה עוד, האם לא כך? ומתוך דמעות גמגמתי: כן...

נִשְׁפּוֹ שֶׁל הַמַּחֲזוֹר יא.

במוצאי שבת, אור ליום מנחם אב, נערכה על ידי חבריו הגינת־פרידה מעל בית ספרנו. אנחנו תלמידי המחזור זכינו לחג את חגנו הגדול בבנינו שלנו ושמחתנו היתה משום כך רבה. באולם המרוח והנאה, שקשט על ידינו בתמונות נוף ובתמונות גדולי ישראל ומנהיגיו, נתכנסו תלמידי הכתות ח'א וח'ב, ז' ו' ואתם קהל רב, הורים וקרובים. תזמרת בית הספר פתחה במנגינה ערבה. אחר עלה על הבימה מנהל בית הספר מר מ. אילן ונאם לפנינו, בדרכו מימים ימימה, והעמידנו בנאומו על ערך ההנגינה הזאת בחיינו. דבריו שהיו מתבלים במאמרי חיזל עוררו למחיאות כפים מצד קהל המשתתפים. אחריו דברו מחנכי הכתות האדונים ש. סנדק ואריה אילן, וברכונו שנצליח בדרכנו החדשה. אחרי נאומי המורים דברו גם חברי הועד המפקח של בית הספר האדונים מ. כספי וש. משיוב ומצד ההורים ברכונו מר אורי ומר קרניאל. בין נאום לנאום נגנה תזמרת ביתים והקרואים סעדו את לבם באותה שעה בממתקים ובמגדנות.

הגיע הרגע הגדול, רגע חלקת תעודות־הגמר.

בפיק ברכים ובלב דופק נגשנו אחד אחד אל שלחן הנשיאות, וקבלנו נער נער את תעודתו וישבנו אל הורינו להודות להם על טפולם בנו כל הימים. אחרי חלקת התעודות החל חלק הרקודים שהשתתפו בהם כמעט כל החברים. את החגיגה סימה התזמרת בהימנונינו הלאומי „התקוה" ומלאי רשמים הוקים נפרדנו מעל בית ספרנו ומורינו.

יגאל נלעזה, ציון הלוי (תלמידי המחזור י"א)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ.

—ביום כ"ד בכסלו נערכה בבית־הספר חגיגה לתלמידי הכתות הנמוכות. בחגיגה השתתפו תלמידי הכתות א'-ב'. הוצגה ה„חנכיה" של בית הספר ונערך מחזה קטן על ידי תלמידי הכתות ב'. שנתקבל בשמחה ע"י המשתתפים. אחרי המחזה דקלמו תלמידים אחדים מהכתות א' את השירים „החלוץ הקטן" ו„המכבי הקטן". בסוף החגיגה חלקו לכל המשתתפים „דמי חנכה"—דגלים קטנים ובשירת „התקוה" הלכו ילד ילד לביתו.

—ב„אות חנכה" נשנתה חגיגת התלמידים בשנוי תבנית. אחרי דקלומים קצרים שנשמעו מפי תלמיד הכתה א' נערכו משחקי התעמלות והתלוכתנויות. כל המשתתפים החזיקו דגלי תכלת לבן שבראשיהם היו תקועים נרות־צבעונים. אחרי התהלוכה ברך אחד התלמידים את החברים שיוכו להג את חג החנכה בשנה הבאה. עם נמר החגיגה הזאת נסתימו בבית ספרנו החגיגות לכבוד חנכה.

מֵאֵת „חֲבֵרֵנוּ".

אמר „חברנו" עם הגליון הזה אני נכנס בשנה טובה ומוצלחת לשנתי העשירית. מן הראוי היה שתערך חגיגה לכבודי. אולם לא ימי שמחות לנו הימים האלה, חברי!

הבה נכמה, חברי, בנצח ישראל ונאמין שלא ירחק היום והענגים הכבדים שכסו את שמינו יתפזרו ויעלמו, ושמש מרפא תשקוף עלינו. ואור הדש, אור החרות והגאלה השלמה יאיר עלינו שנית־יחונני אז את חגיגתנו. „חברנו" קורא לחבריו: שבתי אליכם! מהיום אופיע אליכם כחרבי מדי חדש בחדשו ואתם, חברי, תוסיפו להעניק לי מפרי רוחכם, למען אשמש לכם בימת אמת לכל משאלותיכם ושאיפותיכם.

דפוס „ציון" של האחים רוהלה, ירושלם.

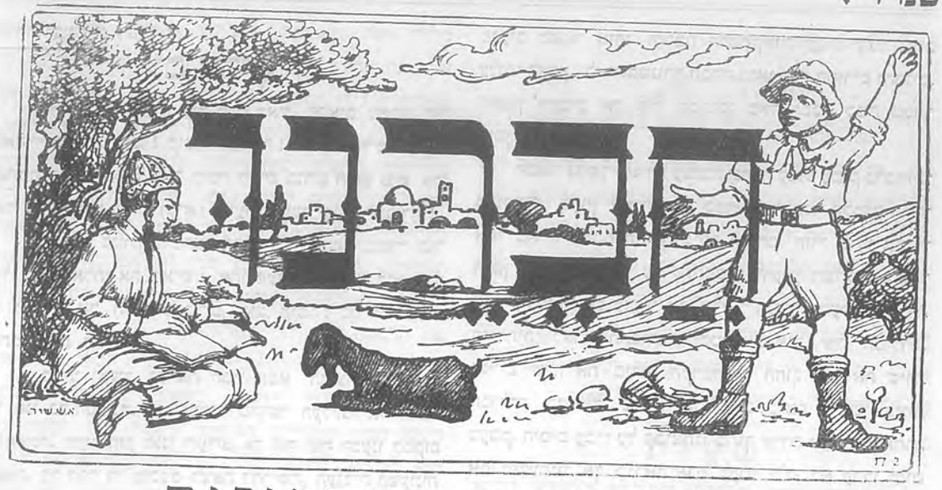

עלון רעיוני התלמידים
יוצא אחת לחדש
ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם.

התכן:
א. לשקד (שיר) — — — — — — ו. ח. בקר
ב. ראש השנה לאילנות — — — — בנימין בן זאב
ג. יום חרישה — — — — — — יהודה רבינוביץ
ד. חכלי מולדת — — — — — אברהם קנטרוביץ
ה. הילד האבור — — — — — שמעון מישינוק
ו. שעות — — — — — — — יוסף חיים לבני
ז. ארון ספרינו — — — — — יצחק בסל־בסקי
ח. בריאות התלמיד

ו. ח. בֶּקר (כתה ו')

לַשְׁקֵד

הוֹפִיעַ בַּבֹּקֶר
הַשָּׂקֵד הַלָּבָן.
רַךְ הָעֵץ וְצָעִיר
וּפָרִיו עוֹד מַה זָּעִיר.
שְׁקֵדִי, חַבֵּה פִּמְעַט קָט.
וּבָא חַגֵּךְ, חַג ט"ו בִּשְׁבָט!
יְלָדִים וְיַלְדוֹת יָבוֹאוּ אֵלַיִךְ,
לְשַׁמֵּחַ אֶתֵךְ בְּיוֹם חַגֵּךְ.
יָשִׁירוּ, יָרֹנּוּ, יְפַלְּלוּ לַאֲדוֹנָי,
כִּי יָרִיק לָךְ בְּרָכָה עַד בִּלִי דָי,
וַעֲצִים חֲדָשִׁים לִכְבוֹדֵךְ תִּטַּע כָּל יָד,
בְּיוֹם שִׂמְחָתֵךְ, חַג ט"ו בִּשְׁבָט!

בנימין בן זאב (כתה ז')

רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת

מה נחמד הוא החג ט"ו בשבט!

כל תלמידי בתי־הספר מתקשטים ביום זה בירק ועורכים טיול משתף לאחד המקומות הנאים שבסביבת ירושלים. ביחוד מרגישים אנחנו, הילדים שבאו מחוץ־לארץ, את ערך החג הזה. זוכרני בהיותי ילד קטן בחוץ־לארץ, הביא פעם אבי פירות בתם תאנים, תמרים וצמוקים לכבוד חג ט"ו בשבט. כאשר שאלתיו: מה יום מיומים? ענני אבי, שהוא ציוני וחובב ארץ־ישראל, היום „ראש השנה לאילנות". העצים מתחילים ללבלב באי', השדות מתלבשים ירק, הפרחים נותנים ריח ואנו אוכלים „פירות ארץ־ישראל" ומברכים את העצים „לשנה טובה"! „לשנת ברכה ופריחה".

אני שמעתי את דבריו וחשבתי בלבי: היתכן? הלא הכל מכוסה כאן שלג, לכל אשר תפנה תראה רק לבן וכפור ולעת כזאת פורחים העצים שבארץ ישראל? ההדה הזאת נפתרה לי כשבאתי לארץ־ישראל. ראיתי ונוכחתי כי בחדש שבט פורח הכל בארצנו. העצים מלבלבים, האדמה מכוסה ירק עשב, מכל בתי־הספר יוצאים תלמידים ותלמידות לרב ביחד עם מוריהם בתהלוכה נהדרה. ביד כל אחד ואחד שתיל לנטוע אותו באחת השכונות העבריות. כל הילדים מקושטים בזרי ירק ופרחים לכבוד החג. הכל מסביב יפה אף נעים. הכל שמחים. ראיתי כי אמנם צדק אבי... והפסוק „כי תבואו אל הארץ ונטעתם", מכון רק לארץ־ישראל.

ועל כן אקרא: ברכתי לכם העצים לשנה טובה, לחיים ולפריחה! יהי רצון שתרעננו לנו את ארצנו היפה והחביבה!..

יהודה רבינוביץ (כתה ח׳)

יום חֲרִישָׁה

לילֿ סתו. הבקר עוד טרם האיר. פתאום נשמע קול מאחורי־הדלת: קומו! קומו. לעבודה! אחרי שלש דפיקות נפתחה הדלת, ואיש בעל קומה לבוש בגדים חמים נגש אלי ואל חברי שישן ממולי וקרא: הגיעה השעה, קומו לעבודה!

בעינים סגורות למחצה התחלתי להתהפך במשה מצד אל צד ושאלתי את האיש: איזו שעה עכשיו? הוא ענה בי ואמר: „אל תרבה בדברים, קום, קומה! כל התלמידים רותמים את הפרדות.

קמתי ואעיר גם את חברי ונצא החוצה והנה אור על פני כל הסביבה. אנחנו ירדנו מהחצר העליונה אל החצר התחתונה. הקור חזק ואנו רועדים, אך סוף סוף הגענו למקום חפצנו. כל חברי היו מוכנים לצאת לחרישה, העגלות הטעונות אכל החלו לזוז ממקום למקום. רתמנו את בהמותינו ויצאנו לראות את שאר האנשים, שכבר יצאו לעבודה. ראינו שאין כבר שום איש בחצר. עלינו על פרדותינו והתחלנו לרוץ ולדהר. הבהמות שאספו כח במשך כל הזמן שהיו באורוה, רצו ודהרו במהירות יתרה. אחרי רגעי מספר הגענו למקום עבודתנו. שם ירדנו מעל הבהמות, וכל אחד רתם את בהמתו למחרשה והתחלנו לחרוש.

הרשנו את התלם הראשון. עמדנו על יד החרישה המבדילה בין חלקת הקק״ל ובין אדמת הערבים שבסביבה. בכל רגע זרגנו את הבהמות „דיר, דיר״. אחרי שחרשנו תלמים אחדים התחילה השמש זורחת ויצקה את אורה הרך והחמים. כל אחד העמיד את בהמתו והתאספנו על יד העגלה הטעונה אכל. כל אחד לקח לו את חלקו וישב לאכל את ארוחת הבקר. אחרי האכל ישבנו כל אחד לנוח. כשנחנו מעט, נשמע קול אחד העובדים: המשיכו ילדים את העבודה. כלנו קמנו להמשיך את עבודתנו והנה נשמעה שריקת הרכבת העוברת יום־יום בצהרים דרך מקום עבודתנו, היא, הרכבת, משמשת לנו שעון. כשאנו שומעים את השריקה הננו יודעים כי עת הצהרים הגיעה.

אני וחברי עזבנו את בהמותינו ומסרנו אותן לבחורים שבאו למלא את מקומנו, ואנחנו הלכנו ברגל הביתה. כשהגענו הביתה ספרנו לכל הילדים על יום חרישתנו בשדה.

אברהם קנטורוביץ (כתה ו)

הָבֵי מוֹלֶדֶת

ביטים האחרונים בקר אותנו קרוב „חלוץ״. הוא הזמן לסעודת הערב. ככלות הארוחה ישבנו, כני הטשפחה, להקשיב לספורו של האורח מכל הקורות אותו. הרבה פגעים מצאו אותו והרבה הרפתקאות עברו עליו מיום עלותו לארץ. לאור המנורה הכהה נראו פניו החורים והדלים. השעון השמיע את קול תקתוקו כאלו יסמן כמה טמהר הזמן לעבור.

הספור נמשך כשירה עצובה ונהרת עמוק עמוק בלבותינו הפועטים. בחוץ לארץ—כך ספר—בעירתנו הקטנה היתי אחד מאלה שחבת הארץ הגיעה אליהם. הורי שהיו מהדור הישן הצטערו בלבם על שנתפספתי לרעיון הציונות. באחד מימי הקיץ היפים עזבתי את ארץ־ הנכר ונסעתי למולדת האמתית, לארץ האבות. הקסמתי מיפיה של המולדת. הגלים שלוו את סירתי הקרבה אל החוף שרו את שירת המולדת החדשה. מיד הסתדרתי בקבוצת מיבשי בצות בעמק. הימים עברו על קבוצתנו מתוך שירה ואהבה שאחרה את נפשותינו. אך כנראה אדם לעמל ילד· לא עברו ימים מועטים והנה תלאה, כשעמדתי יחף בתוך הבצה הרגשתי עקיצה ברגלי הימנית ואחריה צטרטורת נוראה בכל גופי. מעצמת הכאב צעקתי בכל כחי עד שכל החברים והחברות התאספו סביבי. הובאתי לבית החולים שבו שכבתי שבועות אחדים עד שנרפאתי. על פי עצת הרופא הייתי צריך להחליף את עבודתי. עוד בהיותי בחוץ לארץ שמעתי על דבר סליקט, בית החרושת בתל אביב. נסעתי לשם ונתקבלתי. שוב הייתי מאושר בחיי. מדי ערב הייתי מטיל על שפת הים ומקשיב להמית הגלים, המביאים לי דרישת שלום מעירתי, טהורי ומאחותי אסתריה החביבה.

באחד הימים הרגשתי מגע ידי קל וראיתי לפני בחור צעיר בן עירתי. הוא ספר לי על עירתי וגלה לי את האסון שקרה את משפחתנו. אמא טתה. הידיעה הטמטתני ונפלתי שוב למשכב. כאשר הבראתי נסעתי ירושלימה, בכדי להסתדר בקבוצה המתנחלת על האדמה. באותו שבוע פרצו מאורעות הדמים. נכנסתי בשורות המגנים ונפצעתי בהגני על אחי, שוב הובילו אותי לאותו חדר ארוך שמטות רבות בו, הלא זה הבית הידוע בשם „בית החולים הדסה״. רק לפני ימים אחדים עזבתיו. ועתה אני מתכונן לנסוע להתראות עם משפחתי בחוץ לארץ, כי מכתביהם האחרונים טלאים געגועים אלי. כאשר אשוב אקוה למלא את שאיפתי להתנחל בארץ. אפשר יעלה בידי להביא לארץ גם את אבי ואחותי החביבים עלי. המנורה ככתה. הירח שהציץ מבין חרכי התריסים שפך את אורו על פניו שנעשו עתה חורים יותר. וכנטרו לספר נשארנו כולנו שקועים בהשכות. אני הרהרתי בלבי מה רב הסכל של החלוץ הזה, ואומר בנפשי: ארץ ישראל נקנית ביסורים.

שמעון מיטשניק (כתה ד׳ם)

הַיֶּלֶד הָאַכְזָר

פעם אחת שבנו, אני ושני חברי, מבית־הספר. ברדך ראינו עני עור עומד ומבקש מאתנו נדבה. ילד אחד נגש אל העני ויזרק את הכסף אשר בקופסתו ארצה. אני וחברי נגשנו אל הילד ונהדוף אותו. אחר נגשנו אל העני ואספנו לו את מטבעותיו. הוא ברך אותנו ואנחנו הלכנו הביתה. בדרך קללנו הילד הזה קללות ערביות אך לא שמנו לב לקללותיו. בשובי הביתה ספרתי את הדבר הזה להורי והם אמרו לי כי היטבתי לעשות. ובלילה חלמתי על כל מה שראיתי ובכיתי מתוך חמלה על העני.

טָעוּת

פַּעַם אַחַת בַּלַּיְלָה שָׁכַבְתִּי בְּמִטָּתִי וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהֵרָדֵם. רָאִיתִי אֶת עֲצִיץ־הַפֶּרַח שֶׁפָּחָרְרִי וְהִשְׁבַּחְתִּי שֶׁזֶּהוּ רִאשׁוֹן שֶׁל גַּנָּב. הוֹצֵאתִי אֶת רוֹבִי הַקָּטָן וַיָּרִיתִי פִּיךְ פָּךְ... כָּל בְּנֵי הַבַּיִת נִבְהֲלוּ וְקָמוּ וְשָׁאֲלוּ אוֹתִי מַה קָּרָה? אֲנִי סִפַּרְתִּי לָהֶם אֶת הַכֹּל. הֵם צָחֲקוּ צְחוֹק גָּדוֹל. הֵם שָׁבוּ אֶל מִטּוֹתֵיהֶם וַאֲנִי צָחַקְתִּי עַד שֶׁנִּרְדַּמְתִּי.

יוסף חיים לבני (כתה נ״א)

אֲרוֹן סְפָרֵינוּ

א. ספרי „אמנות״

הוצאת „אמנות״ נתנה ונותנת לנו בכל פעם ספרים חדשים ויפים, המושכים את הלב ומדריכים את האדם. בין הספרים יש הרבה ספורים יפים על מסעות רחוקים בארצות נדחות אשר בקצוי תבל, על תגליות והמצאות שונות, ועל רוצחים וגזלנים שעוררו מהומות בעולם וכדומה. כל נער ונער הקורא ספרי „אמנות״ ודאי שהתפעל מהספורים ההם. גם אני אוהב לקרוא את ספרי „אמנות״ והוגה בהם בכל רגעי הפנויים ומתענג עליהם תמיד.

בין ספרי „אמנות״ מתנוסס להפארת הספר „דוד קפרפילד״, מאת טשרלס דיקנס. בספר זה מסופרים חייו של נער מסכן אחד, דוד קופרפילד שמו, קשים וטרים היו ימי ילדותו המשעמטים והבודדים. רק שתי נפשות מצאו בביתו הם (קלרה) אמו הענוגה שאהבה אותו בכל לבה ופנותי אומנתו שהיתה גם כן רוחשת לו חבה. אביו מת עליו כשהיה עוד תינוק ותחתיו בא איש אחר, אדם בעסן מטבעו וגרם לדוד צער ויגון. בטבט עיניו בלבד היה טחרידו. קלרה אמו האהובה למדתהו חשבון, אבל נוכחותו של אביו החורג בזמן השעורים הפריע את דוד לענות על שאלות תרגילי החשבון ששאלתהו אמו. בזה העלה את חמת אביו עד להשחית ויתנפל על דוד בשבטו והכהו מהלומות נוראות. טאז חזקה שנאת דוד לאביו טיום ליום. דוד נשלח לבית הספר בכדי ללמוד שם. חוג מכיריו הלך והתרחב. בהגיעו לבית הספר ראה שאין תלטידים, טפני שהתלטידים חזרו לבתיהם כי נחנה להם חופשה. רק משרתו הפסח של מנהל בית הספר הפריע את הדטטה בצעקותיו התדירות.

החפש עבר והתלטידים חזרו לבית הספר ויחד אתם חזרו גם המנהל ואשתו ובנותיו. בית הספר החל רועש. המון תלטידים הצטפפו בפתח. דוד נעשה גם הוא לתלטיד. טפי תלטידים אחדים נודע לו שבבית הספר הזה יראים טמכות השוט של המנהל האכזרי. דוד מצא לו רע טוב, הוא סטרפורת, שהיה החרוץ שבבית הספר ובו לא העיז המנהל לגעת. שניהם נתידדו לחברים טובים. עברה שנה ולדוד נתנה חופשה. הוא שב לביתו וראה את אמו אוחזת בזרועותיה פעוט קטן. זה היה אחיו. אמו קבלה אותו באהבה. הוא ספר לה על בית הספר על סטרפורת חברו. וכשעברו ימי החופשה חזר דוד לבית ספר, אך ידיעה מחרידה הגיעה אליו: אמו ואחיו הקטן מתו. דוד שב לביתו עצוב ונדכא. אביו שלחו לבית מסחר, אך הוא ברח משם אל דודתו בטשי. אצל דודתו חי חיי אושר ומנוחה. דוד הגיע ליטי בגרותו ונשא לאשה את אגנס שהכירה בבית הספר, וחי חיי אשר.

יצחק בסלבסקי (כתה ה)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

בערב ט״ז בשבט נערכה בבית ספרנו הגינת השתילה. בחגיגה השתתפו כל תלמידי בית הספר. אחרי נאומו של המנהל הסתדרו תלמידי הכתות א—ב—ג ושנים שנים נגשו אל המגריש שנועד לגן בית הספר ושתלו עצים.

—ביום שלישי כ״ז שבט נערך ע״י תלמידי בית ספרנו חגיגת הבריאות. החגיגה התקימה בראינוע „ציון״. התכנית: א) גדוד הירקות — דקלום ותרגילי לכת — ב) שירת האכר העובד ג) פעולת היגיינית (ערב ובקר) ד) בדיקת הנקיון ה) ילד טפגר —דקלום— ו) יקטן הולה—דקלום— ב׳ניות נגינה ושירה. ז) דיאגרטות ותמונות מחיי ביה״ס—ראינע— ח) שדה הקסטים (חזיון בשלש טערכות) טערכה א: שדה הקסטים (רקודי ירקות). טערכה ב: בבית הבריאות, (רקודי פיות ודבורים). טערכה ג: על טגריש ביה״ס (רקודי ילדים) התכנית ערוכה ומעובדת ע״י הג׳ טי. גלעזר וו. בלומנשטין—אחות ביה״ס —הרג׳סורה והרקודים ננהלו בידי ט. גלעזר.

אָלֶף בֵּית שֶׁל הַבְּרִיאוּת

אֲוִיר נָקִי וְצַח,
נְשֹׁם נָא יֶלֶד רָךְ.
בְּרִיאוּת תִּמְצָא בְּנִקָּיוֹן,
וְהוֹסַפְתָּ לְךָ רֹב אוֹן.
גּוּפְךָ יִהְיֶה רַעֲנָן וְחָזָק,
אִם תֹּאכַל דַּיְסוֹת וּמָרָק.
דַּרְכֵי הַבְּרִיאוּת שְׁמֹר,
וְהָיִיתָ בֵּין גִּבּוֹרֵי־הַדּוֹר.
הִשָּׁמֵר לְךָ מִפְּנֵי הַזְּבוּבִים שׂוֹנְאֶיךָ,
פָּרֵשׂ כִּלָּה עֲלֵי מִטָּתֶךָ.
וְרֻדּוֹת וְיָפוֹת תִּהְיֶינָה לְחָיֶיךָ
אִם בְּדֶרֶךְ הַבְּרִיאוּת תִּהְיֶה דַּרְכֶּךָ.
זֹהַר וָלֹבֶן יְכַסּוּ שִׁנֶּיךָ,
אִם תְּנַקֵּן בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ.
חֲקֹר וְדַע כָּל תָּא בְּגוּפֶךָ,
לְמַעַן תֵּדַע לְהִזָּהֵר בְּעַצְמֶךָ.
טָהֵר וְהָסֵר מִמְּךָ כָּל לִכְלוּךְ,
וְנָקִי וּמְסֻדָּר יִהְיֶה שֻׁלְחָנְךָ עָרוּךְ.
יִנְעַם לְךָ שָׁכֹב עַל מִטָּתֶךָ,
עֵת תַּרְבֶּה לִרְחֹץ אֶת גּוּפֶךָ.
כִּי יִגְבַּר הַקּוֹר בַּחוּץ,
אֶל בֵּיתְךָ מַהֵר רוּץ.
לֹא תֹאכַל אֶת אֲרוּחָתֶךָ,
בְּטֶרֶם נָטַלְתָּ אֶת יָדֶיךָ.
מִצְוֹות הַהִיגֶינָה כִּי תְקַיֵּם,
וְשִׂמַּחְתָּ לֵב אָב וָאֵם.
נְגָרֵשׁ כָּלִיל מַחֲלוֹת מִבֵּיתֵינוּ,
אִם תּוֹרַת הַהִיגֶינָה נִלְמַד בְּיַלְדוּתֵינוּ.
סַלֵּק מִגּוּפְךָ כָּל פֶּצַע וַחֲבוּרָה,
וּמַצַּב בְּרִיאוּתְךָ יִהְיֶה תָמִיד כַּשּׁוּרָה.
עֵינַיִם בְּרִיאוֹת, שִׁנַּיִם לְבָנוֹת וּלְחָיַיִם פּוֹרְחוֹת,
תִּרְכֹּשׁ לְךָ בַעֲצַת הָאָחוֹת.
פְּנֵה לְךָ מִיָּד לַאֲחוֹת בֵּית סִפְרֶךָ,
עֵת כִּי תָחוּשׁ בְּגוּפֶךָ.
צִנָּה כִּי תֹאחַז גּוּפֶךָ,
מַהֵר וַעֲלֵה עַל מִשְׁכָּבֶךָ.
קִלְקַלְתָּ בְּמַאֲכָל רָע קֵיבָתֶךָ,
אַל תֵּבוֹשׁ לְגַלּוֹת לְאִמֶּךָ.
רָאִית יֶלֶד חֶלֶשׁ וָדָל,
דַּע כִּי יַחֲסוֹ אֶל הַהִיגֶינָה אָדִישׁ וָקַל.
שֹׁרֶשׁ הַהִיגֶינָה—זְהִירוּת
וּפִרְחוֹ—בְּרִיאוּת.
תָּמִיד הֱיֵה עַלִּיז וּבָרִיא,
טַפֵּל בְּגוּפֶךָ וְגָבַרְתָּ כָאֲרִי:

יצחק שלו־בסלבסקי (כתה ה׳)

בְּרִיאוּת־הַתַּלְמִיד

נשמה בריאה בגוף בריא

בנקאי ראובן (כתה ח)

אַגֻּדַּת הַבְּרִיאוּת

אחרי שגפתה בית ספרנו והלמודים נתחדשו הכניסו מורינו סדרים חדשים בביה״ס, המביאים תועלת רבה לתלמידים.

כדי לשפר את המצב ההיגיני בבית הספר נוסדה „אגודת הבריאות", שסיסמתה היא, יפה כחה של זהירות מכחו של רפוי.

מטרת האגודה, היא:

א) עזרה לבריאות הכלל והפרט.

את המטרה הזאת אנו משיגים בשתי דרכים:

א) למוד הלכות ההגינה הפרטית והצבורית.

ב) הכשרת החברים למתן עזרה ראשונה.

האגודה מתנהלת ע״י האחות הגברת בלומנשטיין בעזרת המורה מר אבישר, חברי האגודה הם תלמידים מכתה ה׳ ומעלה, אשר נבחרו ע״י תלמידי הכתה או ע״י המחנך בהסכמת האחות. האגודה מתאספת פעם בשבוע ודנה על תנאי הבריאות. באגדת הבריאות נבחרו יושב ראש המנהל את האספות, מזכיר המנהל את יומן האגודה וסגנים. כמו כן נבחר גם גזבר הגובה את המס החדשי מהחברים. לכל חבר האגודה יהיה כרטים חבר ובזמן מלאו את תפקידו יענד סרט, שעליו רקומות המלים „אגודת הבריאות" ובאמצעו מגן דוד אדם לסמן מגיש עזרה.

ביום ראשון י״ג טבת נתקימה האספה המיסדת של האגדה שבה השתתפו האחות, המורה האדון אבישר, וכל חברי האגודה. פרטים בגליונות הבאים.

אמר „חברנו": בואו ונחזיק טובה לאחות בית ספרנו להגברת בלומנשטיין על טפולה הרב בחברינו. הודות לעמלה קבענו מהשנה הקודמת מדור מיוחד „בחברנו": „בריאות התלמיד". ועתה הגתה רעיון נעלה, יסוד „אגדת הבריאות" בבית הספר. אגדה חשובה זו תביא ודאי לנו תועלת רבה, ועל החברים לעזר לחברי האגדה, להשמע לעצותיהם הטובות ולהקל מעליהם את עבודתם הקשה.

רשימת ירודי המשקל בבי״ס

(א׳ חשון — א׳ שבט)

כתה	מספר התלמידים	א׳ חשון	א׳ שבט
אא	36	5	2
אב	42	7	3
בא	36	7	2
בב	36	4	—
גא	40	10	3
גב	40	9	7
דא	29	2	1
דב	38	4	3
ה	41	3	2
ו	38	9	4
ז	39	11	5
ח	35	4	3
ס״ה	450	75	35

דפוס „ציון" של האחים נתן נ. ושמעון רוהלד.

שנה עשירית ירושלים. אדר, התרץ. גליון ג.
מספר 78.

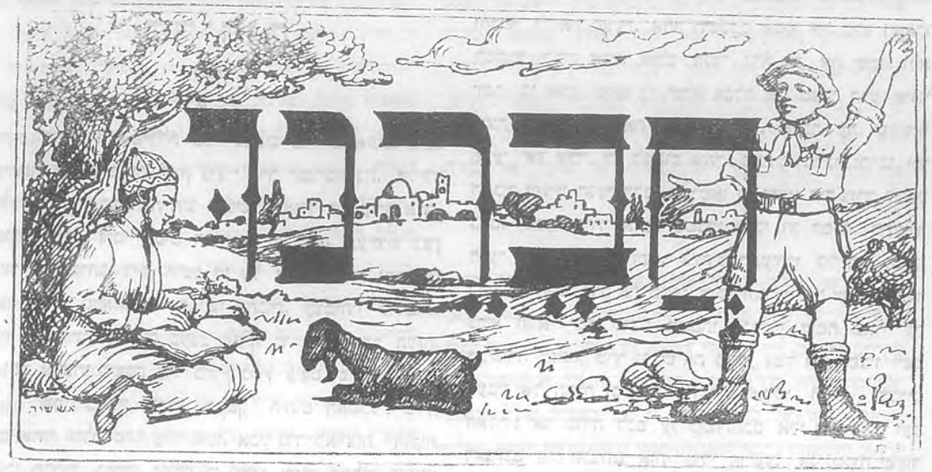
חברנו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלם.

התכן:

א. צדיקים מצרה נחלצים (אגדה) — — חיים מנצור
ב. בחידות (ספור) — — יצחק שלו־בסלבסקי
ג. חגיגית — — — — — — יצחק ליפשיץ
ד. בריאות התלמיד
א. שמן דגים — אליעזר וקסמן ב. אגדת הבריאות יעקב נימן
ה. מקרוב ומרחוק — — — — — מ. הלפמן
ו. מכתב אל בית־הספר — — — א. בן דב
ז. חידה — — — — — — — א. זקס

חיים מנצור (כתה ד״ב)

צַדִּיקִים מִצָּרָה נֶחֱלָצִים

— מאגדות יהודי תימן —

לפני שנים רבות היה בארץ תימן מושל אכזר אחד, סלימן אבן עבד שמו. וילחץ המושל הזה את היהודים ככל אשר יכלה ידו. ויצעקו היהודים אל ה׳ להושיעם מיד אויבם וישמע ה׳ את זעקתם ויהי אתם בכל אשר ילכו. באחד הלילות והמושל וכל בני ביתו ישנו את שנתם ויתגנבו ערבים אחדים משריו רואי פניו לחדרו, ויגנבו ארון ובו כסף וזהב.

בבקר כאשר קם המושל משנתו וירא והנה הארון אשר שם בו כסף אבד וירגז מאד ויקרא לכל שריו ויועציו אליהם לאמר: מי גנב את ארוני? ויאמרו אליו השרים הגנבים: אין זאת כי היהודים התגנבו אל ביתך וגנבו את ארונך, ועתה הבה נבוא אליהם ונאמר להם: אם בעוד שלשה ימים לא תמצאו את הגנב ידוע תדעו כי נהרג אתכם.

וישמע המושל בקולם וילכו כלם, וגם הגנבים בהולכים, ויבואו אל רחוב היהודים ויקראו לרב השכונה ויגידו לו את אשר הם מבקשים. ויאמר הרב: עד ה׳ כי נקיים אנחנו. ויאמר המושל: דעו לכם כי אם לא תגידו לנו אחרי שלשה ימים מי הוא הגנב והרגתיכם. וככלותו לדבר הלך לדרכו וילכו אתו כל שריו. הרב נשא את קולו ויבך וכל העם שאל אותו על מה יבכה, ויאמר להם את כל אשר דבר אתו המושל ויבך גם כל העם. ויצומו היהודים ויפתחו בכל יום את ספר התורה ויקראו בו בכונה רבה. כך עברו שלשה ימים. ביום הרביעי בבקר קמו והתפללו והלכו למערה אחת להסתתר בה. המושל וכל שריו חכו להם זמן רב וכשראו שאינם באים, לקחו הוא וכל אנשיו וגם שריו הגנבים חרבות והצים ועוד כלי זין וילכו להרג את היהודים. הפשו אותם והפשו עד שנודע להם כי הלכו להתחבא במערה. הלכו המושל ושריו והגיעו עד המערה. הם רוצים להכנס למערה וענן־אש הופיע וישרף את ידי השרים הגנבים. ויקראו הגנבים למושל: הטאנו מושלנו, אנחנו הגנבים והיהודים נקיים. ויוסיפו ויקראו: התפללו בעדנו, בני ישראל, חוסו עלינו כי לא נוסיף להרע. ויתפללו היהודים והענן נעלם מיד.

ויצו המושל ויאסרו את הגנבים ויתלו אותם על שני עצים וימותו. ויקרא ליהודים: צאו, בני ישראל, מן המערה ואל תפחדו כי עתה ידעתי כי גדול אלהיכם והוא המצילכם מכף כל רודפיכם. יצאו היהודים מן המערה וישובו אל רחובם בזמירות וברננים. והמושל היטיב מני אז ליהודים ולא לחצם ויחיו להם במנוחה ובשלוה.

יצחק שלו־בסלבסקי (כתה ה)

בְּדִידוּת

(ספור)

א.

חורף. רוח מיללת בקול נכאים מחריש אזנים. גשם עז נתך ארצה בלהות המון נרגזי ברד הנגרים בכח. הלילה ליל חורף קר, בקצה הרחוב הנמשך לאורך בתי עירה אחת, במקום שכל זחמי המים האדירים מתמזגים ונעשים כעין אשד גדול ורחב ידים, יושב לו על אבן בודדת נער כבן עשר שנים. מראהו דל. לבושו סחבות. עצמותיו בולטות. עיניו השחורות מפיטות בעצב עמק. מי הוא הנער הלזה, מי ומה אלצהו לשבת בדד בחוץ בליל גשם שוטף?

שמו בנימין, בנימין הקטן, היתום האסלל! כירח ימים אחרי הולדו מתה עליו אמו. אביו נדד לארצות רחוקות לרגלי מסחרו. בהיות בנימין בן תשע שנים החליט בנפשו לנדוד מביתו, לאשר תשאנה אותו רגליו, אולי יושיעהו ה' אבי היתומים.

וכאשר החליט כן עשה. ובבקר בהיר אחד לקח לו תרמיל קטן ושם בו פרוסות לחם אחדות לאכילה ובקבוק מים לשתיה וגם מטה ארוך לקח בידו בכדי להשען עליו בשעת הצורך. אלה היו חפציו אשר לקח אתו לנדודיו. מאז נודד הנער ממקום למקום, מעיר לעיר. בדרכו הארכה פגיש באנשים רחמנים שנדבו לו מעט כסף. כה נדד הנער עד שבא לעירה הזאת שחורף קשה ואכזרי שורר בה, והוא יושב על אבן זו ומחכה, אולי יבא איש ויחמל עליו ויאספהו אליו הביתה.

ב.

זמן רב ישב בנימין והכה ואין איש נראה בחוץ, הגשם מוסיף לרדת ביתר חזק והנער רועד מקור. לסוף החליט לסור אל אחת החצרות למצא לו שם מקום לינה. וכן עשה. הלך ומצא לו חדר שומם. שכב על הארץ ונרדם מהר, כי זה הרבה לילות לא נתן הנומה לעיניו. בבקר עם קריאת התרנגל הקיץ משנתו, נשל את מטלטליו ויצא החוצה באין רואה, ככה נהג ימים אחדים. אך המנוחה לא ארכה ימים רבים. באחד הלילות יצא בעל החצר, איש רשע הידוע לכל אנשי העירה, וראה את הנער שוכב במנוחה וישן. התרגז הרשע ונשל מטאטא והחל להכות בו על גוף הנער. בנימין הקיץ מתוך יללת כאב ואף הוא לא התמהמה נשל את מקלו והחל להשיב לרשע כגמולו. הקטטה נמשכה כחמשה רגעים ובנימין נצח על ידי הרשע. מראשו שתת דם. הוא קרא לעזרה. לקולו הקיצו אחדים משכני חחצר ומחזה נורא ראו: נער שוכב שותת דם והרשע מכהו בלי רחמים. השכנים מהרו וחלצו את הנער מידי הרשע, לקחוהו וחבשו לו את פצעיו. אחד השכנים אספו אל ביתו ושאלו למקומו ולבית אביו. אולם הנער גלה רק את שמו ולא יותר, כי אמר מוטב לי שלא אגלה את מצבי הרע, אינני רוצה לראות עוד את העירה הזאת. אחכה עד שירפאו פצעי ואז אדד לי למקום אחר. בינתים הלכו וקרבו ימי האביב ופצעי הנער הלכו ונתרפאו עד שלא היה צורך לטפל בהם. בבקר בהיר אחד, כשבוע לפני חג הפסח, התעורר הנער וחכה לבוא הרופא. בינתים התעוררו כל דרי הבית. כשבא הרופא בדק את פצעי הנער והודיע מיד שבנימין בחר בריא והוא יכל לדדת ממטתו. בנימין שמח מאד על הבשורה הזאת, טהר ולבש את בגדיו, נטל את חפציו ושם פעמיו אל הדלת וכשפתחה הודה לאנשי הבית כדברים האלה: אני מודה לכם על מסירותכם אלי ביטי חליי ועל דאגתכם לי. חלצתם אותי מידי הרשע. אני מקוה שעוד אזכה להשיב לכם כגמולכם אתי. ויצא מן הבית. בבית נסכה רוח עצבות מיוחדה במינה, כי כל אנשי הבית נמשכו לנער הבודד שלא ידעו עליו דבר.

ג.

כאשר יצא בנימין מן הבית נפגש במקרה עם הרשע הלז נתן בו את עיניו בבוז, אך בנימין שתק. כשנעלם הרשע בין בתי העירה סנן בנימין מבין שפתיו: אוי, רשע, ד' ישלם לך כפעלך. אחר הלך לדרכו הלאה, עד שהגיע לחניות העירה. המקום היה סואן מאדם. אנשים נהרו מכל עברי העירה לקנות מצות לפסח לכל צרכי החג הקדוש. בצאתו את העירה נראה לפניו שדה עטוף כלו ירק עשב. תור האביב שהגיע הרגיש בכל. הצפרים צפצפו ונתרו על סני הדשא הרענן. כל הטבע צהל לו מסביב. הנער הרחיק מהעירה ודאגת לינה החלה להטרידו. בא הלילה והנער הכרח לישון תחת אחד העצים. הירח החור השתתף בצערו ושלח מבטים נוגים על הארץ. הביט הנער אל השמים הביט—הביט עד שנרדם.

ד.

כעלות השחר הקיץ בנימין משנתו, פתק ונער את הטל אשר ירד על בגדיו והשקף מסביב, הוציא פרוסת לחם קטנה וסעד את ארוחת הבקר הדלה שלו. אחרי גמרו את ארוחתו שם את פעמיו הלאה.

פתאם ראה מרחוק פס לבן עקלקל. הוא השתומם למראה עיניו ורץ בכל מאמצי כחו למקום הפס ובא עד נחל שוטף. יפה היה הנחל. מימיו זכים, גליו משמיעים המיה חרישית. על שפת הנחל גדלים שיחים צעירים קצרי קומה. בנחל שוטטו הנה והנה דגים ממינים שונים, רעננים

צוהלים ושמחים. בנימין מלא את בקבוקו מים וחשב איך לעבר את הנחל. מה עשה? נטל קורה אחת שמצא במקום ההוא וישימנה על חוף הנחל ויעבור בה ויגיע לעבר השני. מרחוק נראו לו הרים וגבעות רבים וגם בתי דיגים בודדים. הוא לא רצה להפגש עם האנשים האלה ויט מדרכו ועשה את דרכו הלאה וילך הלך ונדוד עד הגיעו אל עירה קטנה.

ה.

ראו אנשי העירה את הפנים החדשות, את הנער הקטן הלבוש בלוי סחבות והחליטו לשאול אותו מאין הוא. סקרנים גדולים היו תושבי העירה והיו שמים לב לכל נפש שנכנסה שמה. מיד נתאספו כל אנשי העירה ובראשם ראש העירה, נגשו אל בנימין הקטן שישב באותה שעה בפנת הרחוב והקיפוהו בהמון שאלות. הנער נבהל ונדחק הצדה. אולם ראש העירה שאלו רכות: מאין אתה נער ומי אביך? הנער היה מכרה לענות ואמר בשפה רפה: עזוב אני מאבי ומאמי, אמי מתה עלי בילדותי ואבי נדד לארצות רחוקות. לשמע הדברים האלו פרץ הקהל בבכי ושכל העברים נשמעו קולות „נער מסכן", „נער אמלל". ראש העירה אחז בידו של הנער והביאו אל ביתו ואמר לו: עכשו, נער, תגור בביתי ותהיה לי לבן. מה שמך?—הוסיף ראש העיריה — בנימין — ענה הנער נבון. אחייו פרצו בקול כל ילדי ראש העירה בנימין בנימין!

ומאז חי בנימין בבית ראש העירה, והנה קרה מקרה אשר שמח את בנימין מאד. אביו נזדמן לעיר ונפגש אתו ויכירהו וינשק בנימין את אביו וישמח עליו שמחה גדולה. גם האב שמח מאד לפגוש את בנו שנחשב בעיניו במתים ומני אז חיו יחד חיי אשר.

חֲגִיגוֹת

ביום אחד, כיו שבט, חגנו בירושלים שתי חגיגות תלמידים. החגיגה הראשונה היתה, תהלוכת בתי הספר העברים לרחביה והשניה—נשף הבריאות שנערך על ידי תלמידי בית־ספרנו. איך נודמנו שתי חגיגות אלה ביום אחד? הן יום התהלוכה נקבע ליום חמישי ט"ו בשבט וההצנה היתה צריכה להערך ביום שלישי כ"ב שבט?

המעשה שהיה כך היה: מן השמים נזרו שהתהלוכה לא תתקים ביומה הקבוע. הגשמים הפריעו... בט"ו בשבט ירד גשם והתהלוכה נדחתה ליום השלישי, כ"ו בשבט. ביום זה לא ירד גשם. הבקר היה בהיר. באנו לבית הספר מקשטים בירק ובפרחים והלכנו לחצר בית הספר למל שמשם תצא התהלוכה. בבית־הספר למל נאם לפני בחי הספר האדון ד. ילין על ערך הנטיעות לעם ישראל. אחרי הנאום יצאה התהלוכה ובראשה התזמרת. אני משער לעצמי עד כמה משפיע מחזה מלבב זה על אנשים שבאו השנה ארצה: יער ילדים הולך בנדודי צבא ובראש כל נדוד מתנפנף דגל, לפתע פתאם התקדרו השמים עבים והתחילו וכיחים בין התלמידים, זה אומר גשם ירד זה אומר לא ירד גשם, בגלל הטל שירד בלילה ובשל הרוח השולטת בחוץ, בינתים אנו עומדים בכל רגע ורגע. העמידות האלה הרגיזונו ואמרנו זה לזה לולא עכובים אלו היינו מזמן רב ברחביה. סוף סוף הגענו לרחביה ונשם לא ירד. פה קבלונו תלמידי הגמנסיה. ילדים אחדים יצאו מן השורה לטעת עצים. התהלוכה המשיכה את דרכה וניגע למגרש המשחקים, שאחרי רחביה. ישבנו על הקרקע ונאכל את ארוחתנו ואת המנדנות שקבלנו. אחר התחילו המשחקים. בית ספרנו שחק את המשחק „מחנים" והתחרה בבתי ספר אחרים, ואנחנו חלמידי בי"ס „תחכמני" זרזנו, כמובן, את משחקי בית ספרנו בקריאות ובקפיצית והידות לוה, או קרוב לודאי מפני שמשחקינו היו טובים, נצחנו את המשחקים.

החגיגה נגמרה ואנו שבנו הביתה, אך בדרך נתך גשם חזק והגענו הביתה רטובים.

החגיגה השניה היתה, כמסופר למעלה, „חגיגת הבריאות" שהכנסתה הקדשה לטובת אגדת הבריאות הקומת בבית ספרנו. התיאטרון „ציון" היה מלא עד שפחות ירד גשם נדול והזק. לא היה מקום לא רק לשבת כי אם גם לעמד. התכן היה מענין מאד, כי כלו הקדש לבריאות ולטפול בנוף. היו דקלומים יפים, הצנות ורקודים. ההלבשות היו מסודרות בטעם. הרגש כמה עמל ועבודה רבה השקעו בחגיגה זו. היצג גם פנם קסם מחיי בית ספר תחכמוני. כתם החגיגה הוגשו זרי פרחים לנברת ג'ל־עור שהכינה את התלבשות והרקודים ולגברת בלומנשטין האחות בבית ספרנו. החגיגה נסתימה בשירת הימנונו הלאומי „התקוה".

יצחק ליפשיץ (כתה ו).

חִידָה

אִם תַּזְכִּיר אֶת שְׁמִי,
יִהְיֶה נִיאָךְ וְתַשְׁעִים וּשְׁנַיִם.
אִם עָצַל אַתָּה – תִּשְׁנָאֵנִי
וְאִם חָרוּץ תֶּאֱהָבֵנִי.

אלכסנדר זקס (כתה ח)

בְּרִיאוּת־הַתַּלְמִיד

אליעזר וקסמן (כתה ח׳) נפש בריאה בגוף בריא

שֶׁמֶן דָּגִים

השמן הזה מתקבל מהלויתן הנמצא בכמות מרובה בים הקרח הצפוני. הלויתן הוא דג גדול שאורכו מ־25 מ׳ עד 30 מ׳, אורך כל סנפיר מגיע עד 3 מ׳. הלחי התחתונה אורכה 6 מ׳. משקלו 100000 ק״ג. על פי התיאור הזה תוכלו לתאר לכם את הלויתן ואת גדלו. לפני זמן רב היו דגים את הלויתן הזה בדרך קשה מאד. אנית המפרש או אניה מסוג אחר הגיעה לים הקרח הצפוני. עליה היה לחצות להנתיב בין גושי הקרח הגדולים. אחרי שסירו הדיגים את הסביבה מצאו להם מקום מתאים לדיוג. מעל האניה היו משליכים חבל שבסופו לולאה. הלויתן היה נקשר בחבל יפה יפה. אחר היו זורקים כידון ופוצעים את הלויתן והשתדלו להקריבו אל האניה. פעמים רבות קרה שהלויתן מעצמת המכאובים השתולל ויסחב עמו את כל האניה. האיר להם המזל פנים ותפשו ברשתם את הלויתן. אחר היו מעבדים את שכבות השומן הרב שעל גבו והופכים אותו בעזרת מכונות לנוזל בצורת שמן. אחר היו שולחים אותו לשוק העולמי. השמן עלה ביוקר ולא כל איש יכול היה לשתותו.

בימינו אלה הדיוג נעשה יותר נוה וקל. ישנן אניות ההוצות את ים הקרח ומגיעות למקום הדיוג. הדיגים זורקים חבל מסביב הלויתן והוא נקשר. ועל האניה ישנה כעין מכונת־יריה, מכונים את לוע המכונה כלפי הלויתן, יורים ופוצעים אותו. וכשהוא שוכב אין אונים מעלים אותו על האניה בעזרת בלוקים. מנתחים אותו לנתחים קטנים. את הנתחים שמים לתוך מכונות משוכללות המעבדות את השכבה של הנתחים האלה לשמן. את השמן יוצקים לתוך חביות ושולחים אותן לשוק העולמי.

בשמן דג יש הרבה ויטמינים (אלה הם חמרים חיוניים העוזרים לגדול, משפיעים לטובה על חלוף החמרים וסבוב הדם). על כל ילד וילד לנצל את עונת החורף כדי להספיק לשתות כמות גדולה של שמן מבריא זה.

אֲגֻדַּת־הַבְּרִיאוּת

באחד הימים נכנסו למחלקתנו אחות בית־הספר והמנהל והודיעו לנו, על דבר הסדרים החדשים שהנהגו באכילה ובשמירת הנקיון בכתות ובחצר בית־הספר. לשם זה תוסד אגודת תלמידים, ממחלקה ה׳ ומעלה, לפקח על כל הסדרים בכתות. באותו יום נבחרו מבין תלמידי כתתנו חמשה תלמידים וביניהם גם אני. למחר הזמינה האחות את כל חברי האגודה לאספה והסבירה לנו את התפקידים הגדולים המוטלים עלינו, ותחלק בינינו את העבודה. יום יום בשעת האכילה עוברים ילדי האגודה בכתות להשגיח על הילדים באכלם את ארוחתם, ודורשים מאלה הילדים המפריעים אשר לא ידעו סדר לשמור על הנקיון והסדר בכתה. אני נתמניתי להשגיח על הכתה אב. בהכנסי בפעם הראשונה לכתה זו תמהו הילדים וישאלוני מה לך הירדת לכתה א ? התחזקתי והרצאתי לפניהם הרצאה ארכה על סדרי האכילה החדשים. החברים הקטנים הבינו את דברי ומלאו אחרי כל פקודותי. מאז אני נכנס יום יום לכתה הזאת ומשגיח על הילדים לבל יפרו את כל החקים שנתתי להם. הסדר הוא טוב והמורה שבע רצון מעבודתי זו, ומי יתן וכל הילדים יאכלו את לחמם בתאבון רב.

יעקב ניטן (כתה ה׳)

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

— ידיעות שונות —

בשל הגשמים בט״ו בשבט אלצו מורינו לדחות את התהלוכה ליום אחר. פעמים דחו אותה וביום השלישי כ״ז טבת יצאנו בלוית מורינו וטילנו לרחביה. באנו לבית הספר למל. שם נאם לפנינו ה״א ילין נאום מענין. יצאנו משם ובאנו לנמנסיה. השותלים שנבחרו מכל בית ספר שתלו, אחרי כן באנו למגרש שברחביה. שם התחרו ביניהם בתי הספר ובית ספרנו הצליח שלש פעמים.

—סכנת הארבה גדולה השנה מאד. מחנות ארבה גדולים עברו בדרום הארץ בבאר־שבע ובסביבותיה והטיל ביצים. הממשלה הקדישה 50000 לא״י למלחמה בארבה כ 2500 איש עסיקים בהשמדת הביצים.

—הקונצסיה על ים המלח נמסרה לידי חברה יהודית. החברה נגשה כבר לנצל את האוצרות הענקיים הנמצאים בים המלח.

—מצב היהודים ברוסיה הורע מאד. רודפים בלי חמלה את האנשים הלומדים עברית ושומרי דת ישראל. גדולי העולם משתדלים לעצור בעד הרדיפות האלה.

—בדרומה של צרפת פרצו בזמן האחרון שטפונות עזים שלא היו כמותם עד עכשו. ערים וכפרים נמצאים בסכנה גדולה מאד.

משה הלפמן (כתה ה׳)

לכבוד. הנהלת בית הספר „תחכמוני״, פה*).

מורינו היקרים,

ביום אשר אנחנו נפרדים מעל בית ספרנו היקר, הננו מוצאים לנו לחובה נעימה להשתתף אתכם בשכלול בנין בית ספרנו.

קבלו נא בזה, מורינו, את תרומתנו הקטנה, מניה אחת, ויהי רצון שנזכה כלנו לראות את הבנין מתנוסס לתפארת בין יתר בניני ירושלים.

אנו מבקשים לרשם את המניה על שם כתה ח״א (מחזור י״א) ומחנכה מר א ר י ה א י ל ן.

בכבוד רב

בשם תלמידי הכתה ח״א א. בן דב

*) נתאחר מסבות תכניות.

דפוס „ציון״ של האחים נתן נ. ושמעון רוהלד.

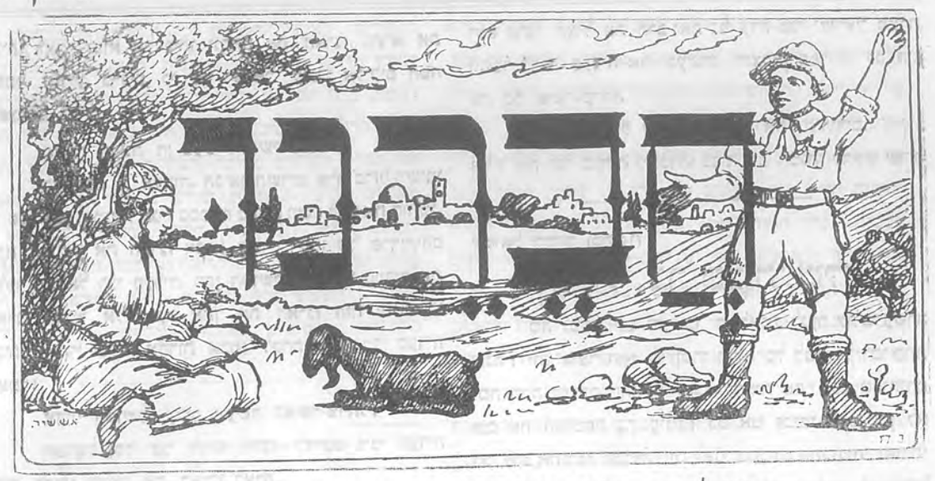

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני״ בירושלם.

לורד אַרְתּוּר דְּזֶ׳מְס בַּלְפוּר אֵינֶנּוּ!

אֵבֶל כָּבֵד מִתְאַבֵּל עַמֵּנוּ אֶל הִלָּקַח מֵאִתָּנוּ בְּיוֹם ד׳ י״ט בַּאֲדָר הַלּוֹרְד בַּלְפוּר, הָאָדָם כַּבִּיר הָרוּחַ וּגְדָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר רָב אֶת רִיבֵנוּ וַאֲשֶׁר בִּשֵּׂר לָנוּ אֶת גְּאֻלָּתֵנוּ.

תָּמִיד, תָּמִיד נִזְכֹּר וְנַזְכִּיר אֶת שֵׁם הָאָדָם הַיָּקָר הַזֶּה בְּאַהֲבָה וּבְהַעֲרָצָה.

יצחק ליפשיץ (כתה ו)

לְחַג הָאָבִיב

הֶאָח, הִנֵּה בָאתָ חַג הָאָבִיב
חַג חֵרוּתֵנוּ, הַחַג הֶחָבִיב!
פִּרְחֵי־חֵן יְכַסּוּ כָל גַּיא וָהָר,
כָּל הַטֶּבַע חוֹגֵג עַתָּה וָשָׁר.

הַשָּׁמַיִם מַה בְּהִירִים וְיָפִים מָה רָב,
תְּכֶלְתָּם הַזַּכָּה לֹא יָעִיב כָּל עָב.
וְשֶׁמֶשׁ צְעִירָה מַשְׁקִיפָה מִנִּי רֹם,
מַשְׁפִּיעָה עֲלֵי תֵבֵל הֲמוֹן קַרְנֵי־חֹם.

לִקְרַאת בּוֹאֲכֶם, יְמֵי אוֹר נֶחְמָדִים,
נִשְׂמַח אַף נָרֹן גַּם נַחְנוּ הַיְלָדִים.
בְּגִילָה נִקְרָאָה לְמַרְאֶה זֶה הַזִּיו,
הֶאָח, הִנֵּה בָאתָ חַג הָאָבִיב!

חיים מנצור (כתה ד״ב)

חָמֵץ

— מאגדות יהודי תימן —

בעיר צנעה, בירת ארץ תימן, היה לפני ימים רבים צדיק אחד ושמו סעדיה.

ויהי רבי סעדיה ידוע ומפורסם בכל תפוצות ישראל בתימן, וידעו הכל כי כל אשר יבקש הצדיק מאת ה׳ יתן לו.

ובימים ההם לחץ הָאִימַם, הוא המושל התימני, את בני ישראל במאד מאד, ויכבד את עלו עליהם ויקח מהם מסים כבדים מדי יום ביומו. ויתנכלו האימם ושריו למרר את חיי בני ישראל ויעלילו עליהם עלילות מעלילות שונות.

פעם אחת, בערב פסח, שלש שעות לפני התקדש חג המצות, קרא האימם לשריו רואי פניו ויאמר להם: עוצו עצה ומצאו לי עלילה חדשה על היהודים למען אמיתם. חשבו השרים וחשבו ואמרו:

מושלנו לעולם יחיה, מצאנו עצה: הן ארץ־מאמינים היא ארצנו. כלנו מאמינים באל אחד ועובד־אלילים כי ימצא במדינתנו יומת על פי מצותך, כי כן צונו גם נביאנו—ועתה קח פסל נחשת ושימנו בארגז, ואת הארגז תנעל במפתח סתרים וחתמהו בחותמך. אחר תביאנו אל הרב היהודי ותבקשהו שישמרהו

בביתו, ואחר נבוא אל ביתו ונפתח את הארגז, נוציא את הפסל ונודיע ברבים, כי בני ישראל עובדי אלילים המה ונשמידם כליל.

מצאה העצה חן בעיני המושל ויאמר:

כדבריכם כן **אעשה**. הביאו השרים ארגז ברזל וישימו בו פסל קטן והמושל סגרו במפתח סתרים וישם עליו את חותמו. לקח המושל את הארגז ויקרא לשריו ויעלו על פרדותיהם וילכו כלם אל רבי סעדיה. ויתן המושל לידי רבי סעדיה את הארגז ויאמר אליו: קח אתך את הארגז הזה ותטמינהו בביתך ואחרי שעות אחדות **אבוא** לקחתו. ויען רבי סעדיה ויאמר:

אדוני המושל, **עשה אעשה כאשר צויתני.**

המושל וכל בני ליויתו הלכו לדרכם ורבי סעדיה נכנם לביתו וישמן את הארגז בארון.

* * *

ליל הסדר הגיע. רבי סעדיה וכל בני ביתו **ישבו** אל השלחן ויהי כאשר פתח הרב לקרא בהגדה וישמע קול קורא אליו לאמר: חמץ בבית. נבהל הרב, קם ובדק בכל פנות הבית ולא **מצא** כל דבר חמץ **ושב** אל מקומו. אך התחיל הרב לקרא בהגדה וקול הקורא נשמע שנית לאמר: חמץ בבית. הרב רבי סעדיה חרדה גדולה. מהר וקם **ממקומו** ובדק בכל מקום, בכל פנה ובכל סדק ולא **מצא** דבר חמץ. ויפן הבן הבכור אל רבי סעדיה:

אבי, אולי יש דבר חמץ בארגז אשר נתן לך המושל לשמור עליו, הבה נפתחהו! ויען רבי סעדיה:

איך נפתחהו והוא החתום בחותם המושל הלא האבזר ימיתנו.

עוד הרב מדבר ודלת הארון נפתחה. נגשו רב סעדיה ובניו ויראו והנה גם הארגז פתוח, ההבונגו וראו והנה פסל קטן מונח בו. הוציא הרב את הפסל וישברהו לרסיסים ויצא החוצה ויפזרם לכל רוחות השמים. כאשר פזר את הרסיסים נשמע קול קורא בשלישית: חם החמץ.

נגש הרב אל הארגז ויראו והנה הוא נעול כבתחלה וההותם שלם, שבו כלם וישבו אל השלחן והסדר עבר עליהם בשמחה ויודו ויהללו לד', עד חצות הלילה.

ויהי כאשר גמרו לקרא את כל ההגדה והמושל ושריו נכנסו הביתה ויאמרו לרבי סעדיה: מהר ותן את הארגז. נגש הרב אל הארון והוציא משם את הארגז והגישו למושל. התבונן המושל אל הארגז וראה שכלו שלם וגם החותם אשר עליו שלם ויד לא נגעה בו. הסיר המושל את החותם ופתח את הארגז במפתח הסתרים אשר הביא אתו מביתו — וירא והנה הוא ריק. ויבן המושל, כי ד' הוא אשר הציל את הרב ואת כל עדה בני ישראל מצרה. ויספר לרבי סעדיה את מעשהו והצדיק ספר לו גם הוא את כל אשר קרהו.

ומני אז הדל המושל מרדוך את היהודים. ויקרב אליו את רבי סעדיה ויכבדהו כבוד רב וימנהו לראש שריו.

שמואל ידידיה (כתה ו)

חֲגִיגַת „בַּר מִצְוָה" שֶׁלִּי

מה נפלא יום זה, בו תמלאנה לנער שלש־עשרה שנה! יום אשר הוא לו זכרו חרות על לבו כל ימי חייו. וסה רבה שמחת ההורים שזכו לראות את בנם טפוחיהם שם את הטוטפת בין עיניו! גם אני זכיתי לפני זמן לא רב לחג את חגי הגדול. יום לפני החגיגה התכוננתי וחזרתי על כל הברכות למען תהיינה שגורות בפי ולמען לא אכשל בלשוני לפני קהל ועדה. כאור הבקר הלכתי יחד עם אבי לבית הכנסת, רצועת התפלין היתה כבר כרוכה על זרועי. התרגשותי גדלה כשבאתי לבית הכנסת. כבוד גדול נחלתי מכל הקהל. עשרות וטאות עינים התבוננו בי. אנשים רבים להשו: ראה, הביטה, נער זה התחיל מניח תפלין. אל פני אבי אביט והנה פניו שמחות. הנאה רבה הוא נהנה לראותני עטוף טלית ותפלין. גאוה לבשתי היום. חדלתי מהיות ילד קטן, תינוק. עתה נמניתי בין הצבור. הנני גדול בין הגדולים.

עודני שקוע במחשבות והנה הרגשתי כי דבר מה לוחצני בזרועי וגורם לי כאב, אך עד כהרה נזכרתי כי רצועת התפלין לוחצת אותי ושכחתי כל כאב. פתאם וקול שיר עולה באזני המושר לכבודי, כי חתן היום אני. אני מחכה בכליון עינים עת יקראו אותי לתורה. הצירה נפסקה. בבית־הכנסת השלך הס. „יקום ויעלה בר־המצוה לתורה" הגיע לאזני קול סלסוליו של החזן. כל גופי רעד. בפנים חורים קמתי למען גשת אל ספר התורה. בעמדי לפני הספר לכשתני רוח עז וקול דק ברור ומצלצל הגיע אל אזני המתפללים. הקול קולי היה, אחרי גמרי את הברכה ענה הקהל „אמן". בעל הקורא החל קורא. בעת הקריאה הייתי מהדק ומאמץ אל לבי את ספר התורה. הקורא גמר את הקריאה ואחרי הברכה שבתי אל מקומי. בלכתי נתקל טכטי בספסל אשר עליו ישבו חברי וארגיש את עצמי טרומם ונעלה מהם. גם הם הביטו עלי בקנאה. נגשתי אל הרב ואנשק את ידיו ואחר כך נשקתי את ידי אבי ואשב. עתה נשאר עוד דבר אחד. עלי עוד לדרוש ביום השבת, וזהו הנסיון הקשה שעלי עוד להתנסות, עלי להראות לפני הקהל את כחי בתורה.

יום השבת בא. הוכן בשבילי מקום מיוחד. כזוית החדר עמדה חפה יפה ומקושטה. פרחים הציצו פה ושם. על ידי ישב הרב שלמדני את הדרשה לעמד לי עם אהיה זקוק לעזרתו. הקהל התחיל עוד מהבקר נוהר אל ביתנו. עוד טעט ומקום לעמוד לא יהיה. כל החדרים מלאו מהמון אנשים אשר באו לשמוע את דרשתי. השעון צלצל עשר פעמים. נתן האות ואני קם ומתחיל בלי פחד ומורא ובקול דק ובחטעמה את הדרשה. אני דורש ומאות עינים מביטות אלי. כל האנשים שותים בצמא את דברי. במקרה נתקל מבטי באבי שעמד באותו זמן על יד הדלת והתבונן בי בתוך קנאה יתרה. פניו קרנו מאשר. הרגשתי שהפעם אני משלם לאבי חלק עמלו בי. בעזרת ה' לא טעיתי גם טעות קלה וטרם כליתי לאמר „ברוך ה' לעולם" ומחיאות כפים סוערות נשטעו טכל צד. דרשתי עלתה יפה! „הוא הצטין באופן יוצא מהכלל", „בכל הדרשה לא עזרו לו אף במעט „לואי וירבו כמותו בישראלי — כך שמעתי אנשים ונשים מתלחשים. אחרי חלוקת המגדנות חזר הקהל איש איש לביתו מתוך שמחה. לפני צאתם ברכוני באשר ובהצלחה והודו לאבי על התענוג הזה. כחדר נשארנו רק אני וכבוד הרב. הרב קראני הצדה וידבר אלי דברים כבושים לאמר: „עליך לסור מהיום מהדרך הרעה ולהרבק במצות ה' כמו שדרשת. מוצא פיך שמור. חזק ואמץ. אל תסה ימין ושמאל מדברי תורתנו הקדושה. ראה הזהרתיך". דברי הרב נכנסו ללבי ועדין הם מצלצלים באזני ולעולם לא אשכחם.

עזי ילין (כתה ו)

מִסָּבִיב לְמְנוֹרַת הַלּוּקָם

בכליון נפש חכינו, אני ויתר נערי השכונה, למדליק הלוקם. „הנה הוא הולך"—בשר אחד הילדים בראותו את מדליק הלוקם הולך וקרב. הלוקם הורד והמון סקרנים קטנים התאספו מסביבו לראות כיצד הוא מעלה בו אש. כאשר הורם הלוקם מעלה הגיחו מבתיהם שאר הילדים אל הרחוב הבואר יפה.

„חבריא, הבה ונשחק במשחק המחבואים" הכריז פתאום אחד החברים, „מחבואים למה?" שמעוהו קולות רבים, „האין כדאי יותר לשחק במשחק שוטרים וגנבים?" „יחיד ורבים הלכה כרבים" הכריעו אחדים ממנהיגי החבורה. מיד התחלקנו לשתי קבוצות. האחת „שוטרים" והשניה „גנבים". על פי רב אני נמנה לקבוצת ה„גנבים".

לא עברו רגעים מעטים והמשחק היה לנו לזרא. קבלנו בשמחה את הצעת אחד הילדים לשחק במשחק ה„צידים". לצערי הרב לא יכלתי להשתתף במשחק מפני שאמי קראה אלי מעל גזוטרת הבית: „רב לך להיות למטה, עלה הביתה". באי רצון שמעתי לקולה ואשרך את דרכי הביתה. רק הגעתי לפני אמי מיד בקע קולו האדיר של חברי „הצידים באים" „הצידים קרבים". לבי התחיל ספרכם בקרבי ובדמעות שליש נגשתי אל אמי ואתחנן לפניה: „אמא, תני לי אך הפעם לרדת למטה" „לא ולא" ענתה אמי. כאשר הפצרתי בה נתרככה ונעתרה לבקשתי. בשמחה קפצתי מעל מדרגות הבית ואצטרף אל חברי. כשנסתים המשחק נפרדנו בקריאות גיל: להתראות מחר בערב!

עודד דנין (כתה ד'ב)

חַיֵּי הַיְלָדִים בְּבֶן־שֶׁמֶן

מה יפה המושבה בן שמן ומה־נעימים שם חיי הילדים בבית הספר!

בן־שמן קרובה ללוד. שם הרבה כרמים, יער הרצל, הרבה עצי זית וחורשה נאה של עצי אקליפטוס. אהבתי מאד לצאת אל השדה ולראות את המכונות שעובדים בהן. אני למדתי שם בבית הספר החקלאי. בבקר השכם, בשעה הששית, צלצל הפעמון. אנחנו הילדים קמנו מיד לקול הצלצול. התלבשנו, התרחצנו, סדרנו מטותינו התפללנו ומהרנו לחדר האוכל. אחרי ארוחת הבקר הסתדרנו קבוצות קבוצות והלכנו לעבודתנו. אני הייתי בקבוצה שעסקה בגנרות. בצהרים בגבור החום היינו מתרחצים בברכה הגדולה. לפעמים היינו גם מתקלחים במקלחת. בערב היינו כל חברי הקבוצות מתאספים לחדרי הלמוד. לכל קבוצה חדר למוד מיוחד. המחנך, הוא גם המורה, היה קורא אליו כל ילד ושואלו במה הוא רוצה להתעסק. אחדים בחרו לכתב חבורים, אחדים—לעסק בתרגילי חשבון ואחרים לקחו להם ספרי ספורים לקרא בהם ורבים עסקו בלמוד ספר התנ"ך. אחרי הלמודים שחקנו והתעמלנו ושכבנו לישון. לעתים קרובות היינו עורכים טיולים למושבות הקרובות והמורים היו מספרים לנו על כל מקום ומקום שבקרנו. אכן, נעימים ומענינים היו היטים שבליתי בבן שמן.

משה הלפמן (כתה ה')

גְּמוּל־חֲרָטָה

(מזכרונות הילדות)

פעם אחת שבתי הביתה פצוע, כי נלחמתי עם אחד מחברי ויפצעני. אמא ראתה את פצעי ושאלה אותי מי

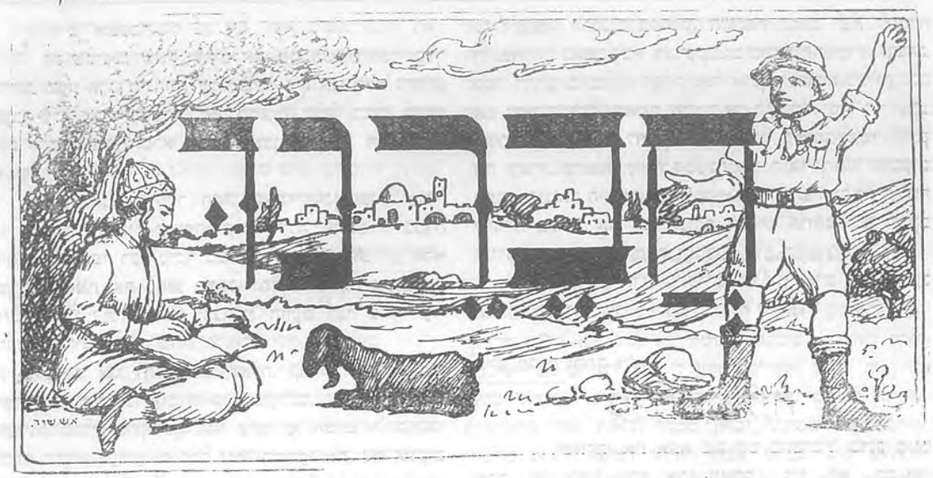

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלם.

יעקב נאוני

* * *

לנסמת רפאל קורונל ז״ל

א.

עַל מִטָּתְךָ עָלִיתָ
מִמֶּנָּה לֹא יָרַדְתָּ, רְפָאֵל
לִחְיוֹת בָּאָרֶץ אִוִּיתָ—
אַךְ בְּנִשְׁמָתְךָ בָּחַר הָאֵל.

ב.

שְׁכַב בִּמְנוּחָה בְּקִבְרֶךָ
שִׁמְךָ לָעַד יִזָּכֵר.
בְּלֵב כָּל חֲבֵרֶיךָ
זִכְרְךָ, אָח, לָנֶצַח יִשָּׁמֵר

שלמה בנימיני (כתה ח׳)

תְּלָאוֹת

(מזכרונותי)

א.

„בני, יש לי הרגשה שבזמן הקרוב אפרד מעליך למרות מה שהרופאים מעודדים אותי. הדאגה לך אינה נותנת לי מנוח ומשום כך ברצוני להגיד לך מלים אחדות וגם... לברכך. לפנים הייתי גוער בך על השתובבותך, אך מאהבה עשיתי זאת.

אהבתיך מאד, ולטובתך הייתי גוער בך, דע לך שבעתיד אולי לא יהיה לך אב מדריך. זכר נא את הרגעים האלה ואת הדברים האלה. איני דורש ממך דבר. אלא הנני מבקשך: היה איש טוב, כבד את אמך, שמור על יהדותך, חדל מלבכות ובטח באבי יתומים שבשמים. היה אמיץ וקבל את האסון, או אולי הרופאים אמת ידברו, ואני אקום מערש דוי, בכל זאת יהיו הרגעים האלה חרותים בזכרונך".

כה דבר אבי המנוח אלי ימים אחדים לפני מותו, כשדודי הנוסע לעיר חרקוב בא אלינו בכדי לקחת אותי אתו, לפי בקשת אבי, שדאג לבריאותי הרופפה. הוא קרבני אליו, הסתכל בי, נשקני בעיני הדומעות, ובאנחה עמוקה רמז לדודי שבא לקחתני. מאז כבר לא זכיתי לראות את אבי.

השנה שנת 1925.

עודני חלש אחרי המחלה הממושכת שחליתי אחרי מות אבי וכבר דאגת החיים לנגד עיני. הנכסים שהשאיר אבי אחריו מזבזו על ידי הקרובים. הם לחצו על אמי שתוציאני מבית הספר ותרגיל אותי לעבודה ולמסחר. אמי סרבה בתחילה אבל לבסוף אחרי שגמרתי בית־ספר עממי בן ארבע כתות הסכימה לכך. הוצאתי מבית הספר וטעון ארגז סיגריות התחלתי מתהלך בשווקים והכרזתי בקול רם: סיגריות מובחרות! סגריות למכירה! ילדים מוכרי סגריות, ילדי רחוב רעים, התקרבו אלי, התודעו אלי או יותר נכון אל סחורתי. סחבו אותה בכל מיני ערמומיות ואני לא יכלתי לעמוד נגדם. צריך ללמוד אלף־בית של השוק, אם הנך יודע איך להתנהג—טוב לך. ואם לא—תהיה מטרה לכל מיני נסיונות של גנבים ופוחזים קטנים המכונים „ילדי הרחוב". עליך לא לשכח גם את השוטר, רק תראהו מרחוק הוכח לו שאינו יכל להשיגך.

פצע אותך? אמרתי: אין דבר, אני נפלתי. אמי הסתכלה בעיני ואמרה: לא נכון. באין ברירה ספרתי לה את האמת. אז גערה בי אמי ותכבדני בשתי סטירות לחי ותצא בחרי־אף.

התרגזתי על מעשי אמי ואהפוך את השלחן ואת כל הכסאות ואזרק כל דבר שבא לידי. פתאם שמעתי את קול צעדי אבא ששב מהעבודה. לקול צעדיו נבהלתי וסדרתי כל דבר במקומו. אמא ספרה לו את הכל. אבא כעס עלי מאד ולקח שוט ואמר להכותני. למזלי בא איש אחד וקרא את אבא לדבר נחוץ והוא יצא. לאחר צאתו אמרה לי אמא שאלך לאכל. מאנתי ואמרתי לה כי לא אוכל בשל שני טעמים, ראשית מפני שספרה לאבא ושנית מפני שהכתני. אמא יצאה לחדר שני ואני ישבתי וכל הזמן התרוצצו בי מחשבות שונות: מדוע לא רציתי לאכל? האם לטובת אמי אני אוכל? הלא היא רוצה בטובתי ולא ברעתי. יצאתי לחדר השני ואמא ישבה על הכסא. התגנבתי חרש ונשקתיה ומתוך בכי בקשתי ממנה סליחה. אמא נשקה לי ואמרה: אני סולחת לך.

חברים יקרים, לא תוכלו לתאר לכם את הרגע הזה. זה היה הרגע המאושר בכל חיי. כשבא אבא הביתה לחשה לו אמא דבר־מה באזנו. היא ספרה לו כנראה שבקשתי ממנה סליחה, ואבא במקום להענישני נשקני ויחתך לעיני את השוט שרצה להכותני בו.

אברהם דינבורג (כתה ה)

בִּימֵי הַמְּאוֹרָעוֹת בְּתֵל־אָבִיב

בכל ערב וערב כאשר היה נראה איש ברחוב היו הילדים רצים מהר להסתתר, כי אמרו ערבי הוא. באחד הימים הודיעו לנו מהעיריה שעלינו ללבוש בגדים שחורים בערב ולא להדליק שום מנורה.

באחד הימים הודיעו לנו מהעיריה, כי הפחד לא גדול. אנית מלחמה גדולה תבוא והיא מלאה מפה לפה אנשי־צבא בריטיים שבאו מארץ אנגליה. תכף אחרי הודעת העיריה ראינו דבר מה נוצץ באפק הים הרחק הרחק מתל־אביב. לאט לאט נמג הערפל מעל פני הים והאניה הבהיקה כעין הבדולח ואורות חשמל האירו את חשכת האניה. כל הילדים התחילו קוראים „אנגליה באה, אנגליה באה".

ילדים אחדים אמרו אל כל הצעקנים: איך אפשר כי אניה תוכל לשאת ארץ? הילדים אשר קראו אמרו: נכון, שגינו. כאשר התקרבה האניה אל חופי ים־התיכון הריע קהל הילדים: „תחי אנגליה, יחי מלכם אשר שלח עזרה להצילנו מכף אויבנו". סוף סוף הגיעה האניה עד חוף יפו והורידה את עגנה הכבד הימה ועמדה. פתאם כאילו מתוך הר געש יצא אוירון מעל מכסה האניה ויעף לצד ירושלים ואחריו שני שלישי עד 21 במספר. אנחנו שמחנו לבוא האניה הגדולה מאנגליה.

בְּרִיאוּת־הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

א. ד. (כתה ה׳)

הַקְּבִיעוּת בָּאֹכֶל

אברהם: דוד מהי הסבה שתמיד בבואי אליך, אם בחוץ או בבית אני מוצאך אוכל? דוד: אני אוכל, אלא מה, האם עלי להיות רעב? אברהם: נכון, צריך אתה לאכל אבל לא בכל רגע. עליך לאכל בזמן קבוע ובכמות מספיקה, כדי למלא את קיבתך. הלא עליה לעכל את האוכל כדי שתוכל להעבירו למעיים, ורק בשעה שהקיבה ריקה תוכל לאכל. דוד: הלכה זו האם מסיני היא? אברהם: לא, הלכה זו אינה אמנם מסיני, אלא כל דברי הם חקי הבריאות שעלינו לשמור אותם לטובתנו. כל אחד צריך לנוח אחרי עבודתו וגם הקיבה כך. דוד: צדקת, חברי, אבל מתי עלי לאכל? אברהם עליך לאכל ארבע פעמים ביום לשבע ואלה הם הזמנים:

א) בבקר לפני לכתך לבית־הספר

ב) בבית־הספר בהפסקה הגדולה

ג) בשובך מבית הספר עליך לאכל את ארוחת הצהרים.

ד) ארוחת הערב כשעה לפני לכתך לישון

דוד: ומתי עלי לאכל את שאר הדברים?

אברהם: מה הם שאר הדברים?

דוד: סכריות, שוקולדה, חלבה וכו׳.

אברהם: על אלה היית יכול לותר לגמרי, אך אם קשה לך הותור אכל אותן מיד אחרי האכילה. הכל תוכל להספיק לאכל זולל שכמותך!

דוד: טוב, טוב, אשמע בקולך, ממש שעור מסרת לי, תודה לך.

רשימת ירודי המשקל (טבלא ב)

הכתה	התלמידים שנשקלו	א חשון	א אדר
אא	36	5	1
אב	42	7	3
בא	36	7	2
בב	36	4	—
גא	40	10	3
גב	40	9	6
דא	29	2	—
דב	28	4	1
ה	41	3	1
ו	38	9	3
ז	39	11	2
ח	35	4	3
סיה	440	75	25

דפוס „ציון" של האחים נתן ג. ושמעון רוהלר.

חדש דצמבר.

זהו שבועים שאין רואים את פני השמש. הנני הולך ברחוב טעון ארגז סיגריות על הכתף. עיף אני מלול נדודים שעבר עלי אמש בעמדי בתור מחצות הליל בכדי לקבל כנת לחם שחור המלא צרורות אבן, במשקל חצי פונט לנפש.

רועד הנני מהקור החזק שאוני מוגן בפניו. עומד אני ומסתכל בחנות קאופרטיבית גדולה. פתאם יד ככדה נחתה על כתפי. רעד עובר בכל גופי. אמרתי לברוח, אלא שהיד הלוחצת את כתפי כברה יותר מדי. אני כפנה את ראשי ולפני עומד שוטר וכמבטו הזועם הנו פוקד עלי ללכת אחריו.

באים אנו לתחנת המשטרה. קומיסר היושב אל השלחן פוגשני בנדופים שאני ספקולנט, זיד קטן, מוכר סיגריות מבלי רשיון לכך. הוא פוקד על השוטר להכניסני „לחדר הקר". רעד עובר בכל גופי בשמעי את שם המקום הנורא שכו רוצים להכניסני. תארתי לעצמי את הקור ש רגיש „בחדר הקר" והלכתי בראש מורד אחרי השוטר.

הדלת נפתחה והשוטר דחפני פנימה. לתמהוני הרב מצאתי את ה„חדר־הקר" בלי קרח לגמרי והאנשים שהיו שם הרעיו לקראת בואי. כלם סובבים אותי ושואלים מי אני, למה אסרוני. אמרתי להם שלא הספקתי לברוח והשוטר תפשני. הם צחקו. אחר החלו ללעג על הם שכמוני שאינו מנוסה בחיים אחר כך עברו לקללות עלי, על המשטרה ועל סדר העולם כלו. הם מקללים ומתוכחים וביניתים אני פורש לפנה חשכה, משתטח ובוכה בכי חרישי. הנני משלך ברפש. לשוא אקרא „אבי, איך". הנני יתום, הנני בודד, הנני נעזב.

בבקר אני יוצא מבית המשטרה ובידי הארגז והנה חציו ריק כי השוטרים גנבו את הסיגרות. בראש מבלבל ובעינים אדומות ירדתי בטורד הרחוב. הטרמווים, האוטומובילים, האנשים העוברים על ידי יוצאים כאלו במחול. פתאם נחתה מכה חזקה על הכתף ואני מתגלגל על הארץ, אנשים טובים מרימים אותי, מושיבים אותי על העגלה ומוליכים אותי אל בית החולים. בדרך אני פוקח את עיני ומסתכל בשני אנשים טובים השואלים אותי „איך לא נזהרת" ומקללים את נהג האומו שעוד מעט והרגני.

קלונימוס טוכנר (כתה ו')

מַה מְּסַפְּרִים הַגַּלִּים?

(אגדה)

פעם אחת ואני שוכב על שפת ים תל־אביב, מאזין ומקשיב להמית הגלים המתנפצים אל סלעי הים והנה פנה אלי חבר וספר לי את האגדה הזאת:

בעירה קטנה במדינת פולין היה צדיק, אחד מל"ו הצדיקים הנסתרים, ושמו יעקב, ולו אשה ושני בנים. ביום עסק ר' יעקב במלאכת הסנדלרות ובלילה היה הוגה בתורה. שני בניו ראו ברכה בלמודם ונתפרסמו כעילויים וכאשר גדלו נתמנו לרבנים בקהלות חשובות ושכם יצא לתהלה ולתפארת. כאשר בא ר' יעקב ביטים כתה עליו אשתו. גטר ר' יעקב בלבו לעלות אל ארץ הקדושה לבלות בה את שארית ימיו. האניה הגיעה אל חוף יפו. ירד ר' יעקב בשטחה אל הסירה להתקרב אל הארץ בשאת נפשו ולחנון את עפרה. פתאם התחוללה סערה גדולה בדרך וכל הנוסעים טבעו ובניהם היה גם רבי יעקב. ויהי בחצי הלילה ועלטה שחורה כסתה את כל העולם ויופיע פתאם רבי יעקב וכולו הזהיר כזהר החמה ובסערה עלה השטימה.

ועד היום הזה מספרים הגלים איש לרעהו על המחזה הנהדר שנגלה להם בלילה ההוא.

חיים סלנט (כתה ז')

גְּוֵרַת הֲעֲלִיָּה

...שאלתי את אבא מה יום מיומים? מדוע עגום אתה כל כך? ויען אבי ויאמר: בני, לא רק אני עצוב ונרגז. כל יהודי אשר ארץ ישראל יקרה והביכה עליו שבור היום בגופו וברוחו כמוני. היום הזה פצעו את רגשותינו היותר עמוקים.

גזרה יצאה מלפני השלטון האנגלי לאסור את הכנוסה לישראל לארץ ישראל. גזרה זו מדכאה עד עפר את כבודנו הלאומי. כאן הפסיק אבי, כי דמעות שמו מחנק לגרונו. ברגע זה הרגשתי גם אני צער ועלבון. אבא התאושש, הסתכל בי הרגעים אחדים ואמר: בני עוד קטן היית אז כאשר הכריזה אנגליה כי תעזור לנו לשוב ולבנות את ארצנו. הרגה עברה אז במחנה העברים מקצה העולם ועד קצהו. ותקופה חדשה ומזהירה החלה בארץ ישראל, השומטה מבניה שוצאוה בתגרת יד ערציה. היא נהפכה לבית לאומי לישראל. פעמוני הגאולה צלצלו והעליה לציון החלה שנית. כיונים החוזרות אל ארובותיהן, כן עפו וטסו אל המולדת מארבע כנפות העולם בני העם העברי, ממזרח ומערב, מצפון ומדרום. הארץ התנערה מעפר שומטותה ונתחדשה. ירושלים השומטה התרחבה בארבע פנותיה. על אדמת ארץ ישראל השומטה הקימו ידים אמיצות מושבות רבות ועל שפת ים התיכון מתנוססת העיר העבריה הראשונה—תל־אביב. כך, בני, בנינו מתוך התלהבות, כך בנינו מתוך תקוה, מתוך אמונה. פתאום קמו גויים רשעים וצוררי ישראל, נתקנאו בנו והחליטו להפריענו מלבנות את ביתנו הלאמי. הרשעים האלה התנפלו על מושבותינו ועל עירנו, רצחו וטרפו כחיות רעות את אחינו ואת אחיותינו.

הן עוד תזכר את ימי אב, „ימי הדמים" בארץ ישראל, בעת שפחדת לצאת החוצה מפחד הבית.

עתה נוספה על הצרות שעברו עלינו צרה חדשה. אסור לבן לשוב אל אמו שהוא מתגעגע עליה זה אלפי שנים. אסור ליהודי לזכנם אל אותו מקום שבכל יום ויום, שלש פעמים, הוא פונה אליו בתפלותיו. עוד אבי דובר ואמא נכנסה הביתה ופנתה אלינו ואמרה: הן הגיעה השעה הרביעית, כל אחינו הלכו כבר לבית הכנסת

לקרא לד' שיבטל את רוע הגזרה. אבא הסתכל בה נענע בראשו ואמר: בני, הכה נלך אל בית־הכנסת לשפוך שם שיח לפני ה' שירחם על עמו הנתון בצרה גדולה. אבי לקחני בידו ונלך לבית־הכנסת. שם עמד קהל רב והתפלל ברגש רב וקרא אבינו מלכנו תחא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך.

חיים טורנובר (כתה ה')

הַחֲלָקָה לְכָבוֹד ל"ג בָּעֹמֶר

שבוע אחד לפני ל"ג בעומר. אני נגש אל אחד מחברי בשכונתנו ואומר לו: למה לא הכינו חבריך עדין את צרכי ההדלקה. ויען לי הלז: יש לנו כבר ארבעה שקים מלאים סמרטוטים ושברי קרשים. נפרדתי ממנו והלכתי אל שכונת „זכרון משה" לראות איך מתכוננים הילדים שם. בבואי שמה ראיתי חמשה ילדים מחברי מהלכים להם ובקבוקים בידיהם לבקש נדבת נפט. כטה טרחו הילדים עד אשר הצליחו למלא רבע הבקבוק נפט. הם הולכים ופניהם מביעים שמחה והנה בא יקשן, השובב שבכתתנו, נגש אל אחד מהם וזורק את הבקבוק מידיו. הבקבוק נשבר והנפט נשפך... למראה מעשה רשע זה אמרתי בלבי: כמה רשע הוא נער זה, עד שהילדים אוספים רבע הבקבוק נפט כמעט שנשמתם פורחת. הילדים נגשים, בדרך משל, אל איש אחד לבקש ממנו נדבת נפט ללי"ג בעומר. האיש עונה להם מחר תבואו, כעת אין לי נפט. הם נפרדים ממנו והולכים אל איש שני ומבקשים ממנו. זה עונה להם בכעס: לא אתן לכם נפט, מפני שבהדלקה לא אהיה פה אלא במגרש—המכבי והם נפרדים ממנו בבושת פנים וכן הלאה... הצליחו לאסוף כמעט נפט ובא השובב ושופכו ארצה. טרחו הילדים וטרחו עד אשר מלאו שנית את הבקבוק בנפט.

עברו ימים אחדים והיום החמשי בא. בלילה תערך ההדלקה! כל חברי שכונתנו עורכים את ההדלקה. ראשית כל הלכנו אל השדה ונגשנו אל עץ אחד העומד לו לבטח. נגשנו אל העץ האובלל הזה וסחבנו אותו ועקרנוהו מן האדמה עם השרש. תשעה ילדים היינו. בשטחה רבה הבאנוהו אל מקום ההדלקה, נשאנו אותו כאשר תשאנה הנמלים נרגיר חטה.

הערב הגיע. הברי השכונה שמו את העץ במקום ההדלקה ומסביבו שמו סמרטוטים ושברי קרשים, העץ היה נשען עליהם כדי שלא יפול, כל אנשי השכונה הלכו לבית הכנסת להתפלל מנחה ומעריב. כשסימו להתפלל ישב השמש וכתב פתקאות ועל כל פתקא היה רשום שם של תנא. אחר תלה את הפתקאות. כל אחת על נר מיוחד. האנשים קנו את הנרות והדליקום. מחיר כל נר גדול היה שילינג, קטן—גרוש. היו שכבדו בנרות אלה את רב השכונה והוא הדליקם.

הולדים שהיו על יד ההדלקה לקחו בקל ארוך וקשרו לקצהו סמרטוטים. אנשים רבים וכראשם הרב נגשו עם הילדים אל מקום ההדלקה. הרב הדליק את הסמרטוטים אשר היו על המקל הארוך ואחרי כן לקחו השמש והדליק בו את העץ. כשראו תושבי שכונת שנלר אש גדולה מיד עלו על הגדר ויבוטו. השמש יצק בכל רבע שעה על ההדלקה חצי הפח נפט. עשן עלה בכל רבע שעה עד אשר לא נותר נפט. ככלות ההדלקה נפרדו האנשים איש מרעהו והלכו כל אחד לביתו ואף אני הלכתי לביתי שמח וטוב לב.

משה הלפטן (כתה ה')

הַשְׁבָּתוֹן הַכְּלָלִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

מאז גלה עמנו מארצו חלום חלם תמיד על טולדתו ארץ ישראל. בדורות האחרונים הבין עמנו שיקשה עליו לשוב לארצו מבלי הסכמתם של עמי העולם. עמי העולם הבינו את שאיפותינו והסכימו לעזור לנו בהגשמתן. ההשגחה על הארץ נמסרה לידיה של ממשלת אנגליה שהבטיחה לעזור לנו בהקמת ביתנו הלאומי.

בזמן המלחמה העולמית, כאשר החליטה אנגליה לכבש את הארץ מידי תורקיה, הצטרפו אליה גדודים מגבורי עמנו להלחם אתם שכם אחד בתרכים. הרבה מצעירינו נהרגו וארצנו נקנתה בדמם.

אחרי הכבוש התחילו נוהרים חלוצים מהעם העברי והתחילו בעבודה הקשה. הון עברי עצום נכנס לארץ. בכסף זה קנינו את אדמתנו. נבנו הרבה בתי ספר. המחר התפתח. את אדמתנו הפרחנו. שכנינו התעשרו הודות לנו והתפתחו יפה יפה. קנאו בנו אנשים רעים מבני הערבים ויעוררו את בני עמם להתנפל עלינו, על בטחנותינו ועל עירנו ומושבותינו. כחיתו טרף התנפלו עלינו רוצחים ופראי אדם ויחריבו את חברון וימותו שם את אחינו ואת אחיותינו, בהם זקנים חלשים וילדים קטנים ורכים. אחרי הפרעות הנוראות האלה שלחה הממשלה האנגלית ועדה לחקור את סבות המהומות בארצנו. לצערנו היו בועדה הזאת אנשים שאינם אוהבים את עמנו והטו אזן לדבריהם של הרשעים אשר בין שכנינו, שכזבו להם והעלילו על אחינו עלילות רשע. הועדה הזאת הוציאה משפט מעקל ובלתי ישר על שאיפות עמנו. זמן קצר אחרי זה נודעו לנו תוצאותיה המעציבות של ועדת החקירה. גזרה נוראה נגזרה עלינו: אסור לעברי לשוב אל ארצו היקרה, לארץ העברים.

מה גדול העלבון, מה עצום הכאב!

הידיעה המעציבה עברה במהירות בארץ. כל העם העברי החליט פה אחד להכריז שבתון לאות מחאה נגד הממשלה האנגלית ולהשמיע לישרים שבין העם האנגלי על הסכנה הצפויה לביתנו הלאומי.

אנחנו מבינים ויודעים את מצבנו הקשה אבל אל יאוש. במשך דורות, עברו הרבה צרות עלינו. המון צוררים קמו לכלותנו ורצו לאבדנו אך לא יכלו לנו. חי חי העם היהודי ויחיה, אנו קימים ונתקים על אפם וחמתם של אויבינו.

עוד לא אבדה תקותנו!..

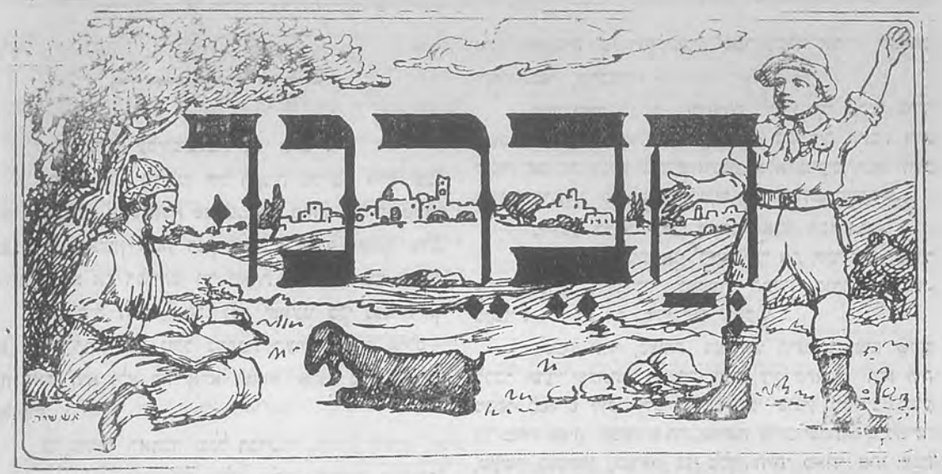
חברנו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם.

יצחק שלו־בסלבסקי (כתה ה')

הֶרְצֶל ז"ל

הֶרְצֶל הַיֶּלֶד (י' אייר תר"ך—כ' תמוז תרס"ד)

אין אדם מישראל אשר לא נחרת בלבו שם איש הפלאי הרצל מנהיגנו זכרו לברכה. ברטט הערצה נזכיר תמיד את שמו. הרצל לא היה מנהיג רגיל. הוא היה מושיע אמתי שהשקיע את כל־כחו במפעלו הכביר, מפעל הגאולה.

הרצל המנהיג נתן את חייו לעמו. עוד בילדותו היה הוגה בגורל הנדכאים, החלשים והנרדפים. כאשר גדל החל לאחד את עמנו הנרדף ולהכינו לחיים חפשיים בארץ ישראל. הן ידוע לנו שארצנו לא היתה ברשותנו אלא ברשות ממשלת תורכיה. והרצל לא ידע מנוח. ממקום למקום נע לבקש רשות שאנו נבנה את ארצנו. את נפשו נתן מנהיגנו הגבור לעמנו. אנחנו בני הדור הצעיר צריכים להוקיר את מעשיו ופעלותיו, לזכר אותו תמיד ולהעריץ את זכרו וללכת בדרכו.

מנהיגנו מת באמצע עבודתו הכבירה, אך רוחו הטובה והאצילה היה ומעשיו הטובים למעננו יזכרו עדי עד.

גדעון קלורי (כתה ו')

טִיּוּל בְּסִירָה מִתְקַפֶּלֶת

בשנה שעברה נסעתי לגרמניה לבקר את משפחתי. בדרך נסיעתי ראיתי הרבה דברים יפים. אחד מהדברים האלה שגרמו לי הנאה יתרה היה: שוטי בסירה מתקפלת. ודאי לא שמעתם, רעי, מימיכם מה זאת סירה מתקפלת.

אין הדבר מפליאני, כי גם בחוץ לארץ אין יודעים הרבה עליה.

הבה ואספר לכם:

סירה זו עשויה מבפנים מקלות מקלות ומתחת וממעל למקלות יש מכסה גומי. את הסירה הזאת אפשר לקפל ולשאתה על השכם או על האפנים. כאשר התארחתי בבית סבא התכונן דודי לנסיעה אדוכה בסירה מתקפלת כזו דרך הולנד, בלגיה וגרמניה, למשך ימים אחדים. מיד התאויתי תאוה עזה להשתתף בנסיעה זו, אך יראתי שמא ישיבו את פני ריקם. בחרדה הלכתי לבקש רשות מאת סבא. בתחלה התנגד סבי לדבר זה כי ירא שזה יזיק לבריאות נער רך כמוני, אולם כאשר הפצרתי בו נעתר לבקשתי ולשמחתי לא היה קץ. דודי הכרז לרב החובל ואני למלח עוזר על ידו. הסירה שהכין דודי יכלה להכיל בקרבה בדחק שלשה אנשים והואיל והיינו רק שנים ישבנו במקום מרוח. בתוך סירה זו היה מקום לחמשים קילוגרם מטען ולכן הכנסנו בה אפנים, לשאת את הסירה בשעת הצרך, ואהל מתקפל.

הדבר היה בסוף הקיץ.

לפני עלות השחר כשהחשך היה עדין פרוש על הארץ התגבר דודי כארי וקם ואני הייתי עדיין שקוע בשנה ובחלומות הבקר. דודי איים עלי שיסע בלעדי, נבהלתי וקפצתי כנשוך נחש ממטתי ואתכונן לדרך. דודי הוציא את האפנים מהמחסן, תלה עליו את הסירה המתקפלת ואחרי פרידה חמה מבני הבית שמנו פעמינו לדרך.

השעה היחה מוקדמת ובדרך לא ראינו כל נפש חיה. כאשר הגענו „לתעלה" חברנו את מקלות הסירה חד אל חד ופרשנו עליהם את יריעת הגומי, ולפנינו היתה סירה כהלכה. ישבנו בסירה כבני מלכים ועצם הנסיעה החלה. באותה שעה קנאתי בדודי שיש לו סירה נאה כזו שיכול להתענג בה ולהיות בטוח מפני טביעה. בדרך נסיעתנו עברנו על פני כפרים רבים. ולא היה כפר שלא יצאו כמעט כל האוכלסין שלו להסתכל בנו מתוך סקרנות רבה, מפני שסירה זו היא המצאת הזמן האחרון ורק מעטים זכו לראותה. כאשר הגענו לגבול בלגיה חכינו כחמש שעות עד אשר באו שומרי הגבול לבדוק אותנו אם איננו חלילה מבריחי מכס. השומרים עשו את מלאכתם באמונה. הכל חיינו מוכרחים לפרק לעיניהם. המשכנו דרכנו הלאה עד הגיענו לגשר. העלינו את הגשר אל היבשה וחברנוהו אל הגלגלים והגענו עד בית אכר אחד. אותה שעה היתה שעת ארוחת הערב. הוצאנו את צידתנו מצקלוננו ונאכל בתאבון, תקענו את אהלנו ונשכב בו לישון. למחרתו בבקר ישבנו דודי ואני לכתוב מכתב ארוך לבית סבא.

אחרי שבדקנו וראינו שהכל שלם ומתוקן הודינו לאכר על מדת הכנסת האורחים שנהג בנו, ונמשיך את דרכנו הלאה. הגענו עד שכר. למזלנו היתה צריכה לעבור באותה שעה אניה ויכלנו גם אנחנו לעבור על פני השכר הזה. הסירה שטה בנחת ואני נהניתי למראות הטבע היפה. בין כה וכה הגענו לעיר השוכנת לא הרחק מהתעלה. בעיר זאת גר ידידו הטוב של דודי. חפצנו לעלות על היבשה אך לא מצאנו מקום פנוי, כי לאורך כל התעלה עגנו אניות דיג רבות. בקושי באנו עד מקום ששתי אניות דיג עזבו את החוף, ונעל אל היבשה. ברחובות העיר התלקטו אחרינו ילדים ואנשים גדולים שצלמו את הסירה המתקפלת. כשהגענו לבית חברו של דודי מצאנו אותו סועד ארוחת הצהרים. הוא הזמיננו לסעודה ואנו לא סרבנו הרבה כי אזל הלחם מכלינו. בשעת הארוחה ספר דודי את הקורות אותנו בדרך. ידידו הטוב של דודי הצטרף גם הוא לנסיעתנו והדרך עברה מעתה בעליזות יתרה. בחרנו בדרך קצרה שלא להתקל שנית בשומרי הגבול המטרידים את הנוסעים. עם ערוב היום הגענו לכפר אחד ונסור אל המלון. בחרנו ללון בבית המלון כדי שלא לשוב שבורים ורצוצים הביתה. בבקר יצאנו לדרכנו לשוב הביתה. כעבור חמש שעות הגענו למחוז חפצנו. סבי עמד בתפלה, כי דרכו להתפלל מנחה גדולה. כאשר גמר סבא את תפלתו ישבנו לסעוד את ארוחת הצהרים. בשעת הארוחה ספר דודי את כל הקורות אותנו בדרך ואני הייתי ממלא אחריו את מה שהחסיר הוא, טיולנו זה שנמשך שלשה ימים עשה עלי רושם בל ימחה ועד היום הזה זכור אזכרנו עוד.

„חברנו" מבכה את חברו היקר רפאל קורונל ז"ל, נער כשר וטהר רוח, שנפטר אחרי מחלה ממושכה ביום ו' כ"ד בסיון. בנחמת ציון ינחמו הוריו, אחיו וכל בני משפחתו.
תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

תלמידי המחלקה ח"ב של המחזור הי"א מספידים את חברם החביב והעדין רפאל קורונל ז"ל שנקטף באביב ימיו. בבנין ארצנו נתנחם
בשם מחזור תרפ"ט יעקב גאוני

חברנו היקר והחביב דוד קורונל!
שמענו על אסונך שקרך במות אחיך רפאל ז"ל ונזדעזענו. אנו משתתפים באבלך הכבד. חזק ואמץ והבלג על יגונך הגדול.
חבריך תלמידי הכתה ח'

אנחנו משתתפים באבל של חברנו יוסף קורונל
אנחנו בוכים אתו על מות אחיו הטוב רפאל קורונל ז"ל.
בשם חבריו תלמידי הכתה ג"א.
שמואל רבינוביץ

מקוצר מקום לא נכנסו המדורות „בריאות התלמיד" ו„מקרוב ומרחוק" לגליון זה. דפוס ציון, רוהלד ירושלם

יהושע זיו (כתה ו')

קְנֵה לְךָ חָבֵר

אמר שלום עליכם בספרו „חיי אדם" :

„מוצא אתה בעולמו של הקב"ה מיני בני אדם שכל חנם ותפארתם אינם אלא פניהם. אור מיוחד גנוז על פניהם ובמבט עין ראשון אתה דבק ללכת אחריהם, שואף צלם, שותה בצמא את דבריהם, ויד האחת אינה זזה מיד השני".

כזה היה חברי יצחק, נער שאיננו בקי בגמרא אף לא בכתבי־קדש, גם גדול בחכמת העולם איננו. אולם— יפה תאר הוא ולא עוד אלא שהוא אוצר מלא ספורים וחלומות.

בו בחרתי לאהבה מכל חברי.

התועדותי הראשונה אליו היתה משעה שנכנסת' לבית־הספר „תחכמני".

הימים שבין הזמנים. אבי ע"ה שב מעבודתו והתמרמר ואמר שחדר זה שאני לומד בו אינו משביעו רצון. הלמודים אינם מתנהגים כפי רוחו, מכיון שכך עמדה אחותי ונטלתנ לבית־הספר „תחכמני".

כשנכנסתי לכתה המיועדת לי נתקל מבטי בילד יושב על ספסל ושקוע במחשבות. כסבורים אתם: הוא לומד, אם כך הנכם סבורים אינכם אלא טועים, הוא יושב ומרחף בדמיונו, בעולמות רחוקים ופניו הוזים וחולמים.

מהרגע ההוא דבקתי לאהבה אותו מכל חברי.

בו ביום הכינותי אני והוא יחד את השעורים. יצאתי אתו לשחק. התפללתי במעמדו תפלת „מנחה וערבית". בקצור: ידי לא זזה מידו של יצחקוני.

בשבת אחר „סעודת הצהרים" היינו פורשים שנינו לכבר שע"י שכונתנו ויושבים תחת עץ התאנה. הוא היה מספר ספורים לוקחי לב בנעמם ואני שומע ומקשיב ובולע כל מלה מפיו. והספורים היו „מעשה בדוב שהתחפש לאיש" „מעשה בנסיכה" „מעשה בבן מלך". הייתי מאחר אתו שבת עד הראות הלבנה על פני השמים.

ככה הייתי נוהג מדי שבת בשבתו עד שנגזרה גזרה מן השמים להפרד ממנו. הוריו עברו להתישב במושבה וגזלו ממני את חברי הטוב.

עודד דנין (כתה ד"ב)

בְּרוּכָה הַבָּאָה

כל השבוע הכינו לבואה של אמא, הכינו לה בכליון עינים. והנה ביום הששי שבתי מבית הספר ואבא הראה לי טלגרמה מאמי המבשרת לנו שיצאה ברכבת ירושלימה. שמחתי מאד לידיעה זאת. ידעתי שעוד היום אנשק את אמי והיא תחבק אותי בזרועותיה.

לבשתי בגדים יפים, בגדי חג והלכתי עם אבי לתחנת הרכבת לפגוש את אמי ולקבל את פניה. בדרך קנינו זר פרחים גדול ויפה להגיש לה.

באנו לתחנה ושם הכינו עוד כרבע שעה לבוא הרכבת. בעיני היה זמן זה ארוך מאד. התהלכתי בתחנה ובחוץ על המדרכה. תארתי לי את פני אמי. כמה תשמח לראות אותי. מה תגיד לי ומה תספר לי? מה תביא לי מפריז? התהלכתי שקוע במחשבות. פתאם הגיע לאזני קול שריקת הקטר. אני התעוררתי מהמחשבות ואבי נגש אלי ואמר: הנה באה הרכבת, עוד רגע ונראה את אמא.

וכך הוה. בעוד רגע הגיעה הרכבת לתחנה, אני קראתי בקול: אמא! אמא! אמא!

שמעתי את קולה וגם ראיתיה דרך החלון והכרתיה.

הרכבת עמדה. נכנסנו לקרון. אמא ראתני ראשונה, ורצה לקראתי וחבקתני בזרועותיה ונשקנו זה לזו. שמחתי מאד לראותה ולא יכולתי לדבר אליה מרוב שמחה. עניתי רק על השאלות שהיא שאלה ממני, בבואנו הביתה בקשתני אמא לגשת אליה. נגשתי אליה והיא העבירה את ידיה על ראשי ופני בחבה, נשקה לי והוציאה מהמזודה כדור רגל יפה וגדול, קלמר יפה עשוי עור ובו כל מכשירי כתיבה, שני בקבוקים ובהם מין נוזל שמוריד כתמי דיו, כדור הארץ ואמרה: הנה לך המתנות שקניתי לך בפריז.

קבלתי את המתנות נשקתי את ידה, הודיתי לה ורצתי החוצה להראות לחברי את המתנות היקרות שהביאה לי.

אברהם דינבורג (כתה ה').

הֲצָלַת נְפָשׁוֹת

יום אחד ואני וחברי הלכנו לבאר אשר בבן־שמן. הסתכלנו איך עובדים שם ומוציאים את הגז מתוכה. אחרי זמן קצר חזרנו למושבה. אך הגענו למושבה, והנה באה ידיעה מהבאר כי הגז פרץ והעובדים אינם יכלים לצאת. הגז אינו נותן לצאת מיד נהרו כל הבחורים החזקים שבמושבה כדי להצילם אך גם הם נשארו שמה. תכף בא מתל־אביב רופא כדי להגיש „עזרה ראשונה". פתאם רץ זקן אחד אל הבאר. זה היה מורה בבן שמן. הוא סכן את נפשו בכדי להציל את העובדים. הרופא אסר עליו להכנס הבארה מפני שהדבר יזיק לבריאותו. אולם הזקן לא שמע בקולו וירד הבארה וגם הוא נשאר שם. לבסוף באו שני בחורים חזקים וירדו הבארה ויצילום. את הזקן היה קשה להוציא מפני שהוא היה בקצה הבאר. שני הבחורים אזרו את שארית כחם ויעלוהו וימשוהו מן הבאר וישאלוהו איך הוא מרגיש את עצמו, אך הוא לא ענה כי חלה מאד. כעבור יומים נתרפא הזקן והיתה הלולא והנגא. כבוד ותהלה לשני הבחורים אשר מסרו את נפשם כפר נפשות אחרות.

יצחק בסלבסקי שלו (כתה ה')

הַיֶּלֶד הַחוֹלֶה

(מקדש לאחי מרדכי)

זה ירחים אחדים שאחי הקטן סובל ממחלה קשה. כל עמל הרופאים לרפאו עלה בתוהו. סוף סוף החליטו לעשות לו נתוח. הידיעה הזאת צערה אותי מאד. יגוני גבר כשנודע לי שעל אחי לנוח אחרי הנתוח כירח ימים בבית החולים. ירח ימים לא אראה את אחי החביב, את פניו העליזים והשמחים!

קשה עלי הפרידה ממנו כי אהבתיו אהבה אין קץ. „עוד מעט יבוא היום, היום הנורא שאני אפרד מעל אחי. הרחק הרחק מביתנו ישכב בבית החולים". כזאת תארתי לי בלילה האחרון שאחי ישן אתנו. בשובי בשעות הצהרים מבית ספרי הבחנתי את שריקת המכונית שחכתה לאחי. בפעם האחרונה ראיתי את אחי הקטן, שלא ידע לאן מוליכים אותו. פניו הפיקו יגון ושמחה גם יחד. אני נפרדתי מאחי ופרצתי בבכי. אמי נחמתני שבקרוב ישוב אחי אם ירצה השם בריא ושלם.

יהי רצון שבקרוב תשוב, אח נחמד, בריא ורענן. זכור את אביך ואת אמך, את אחיך ואת אחותך המצפים לבואך בכליון עינים.

ישראל גודוביץ (כתה ד"ב)

אָסוֹן

עד היום אני זוכר עוד את האסון שקרני ומדי זכרי בו רחף תרחפנה עצמותי. באחד מימי הקיץ הלכתי כמשפטי לגן אשר בשכונת גאולה. בדרך נפגשתי עם חברי כתת' ונלך יחד. הגן מביתנו היה לא רחוק ביותר. בהגיענו לקרן רחוב מהרתי ללכת מבלי אשר ראיתי כי סכנה אורבת לי. טרם הספקתי לשים את רגלי השניה על המדרכה ואוטו עבר עלי ודחפני בכנפו והשליכני ככדור מיד. נפלתי אין עונים. תיכף חשו לעזרתי אנשים רבים ויקימוני. השקוני מים כדי להשיב רוחי אלי. כעבור זמן מה יכולתי לענות על השאלות כראוי, לשמי ולמשפחתי ולמקום מגורי. הביאוני לבית החולים הדסה. שם חבשו את פצעי וישכיבוני בחדר החולים. כעבור שעה קלה נרדמתי תרדמה עזה. בחלומי והנה על ידי יושב הרופא ומנחמני לאמר: אל תדאג, ילד, אין סכנה לך. פצעיך אינם אנושים ובעוד ימים תרפא ותשוב לאיתנך. אנכי מוריד דמעות באין הפוגות וממאן להתנחם כי מרגיש אני שקצי קרוב לבוא. האחות העירתני ואקיצה ואראה את אמי עומדת על יד מטתי עצובה ומדוכאה, היא נגשה אלי והחלה לנחם אותי והראתה לי פנים שמחים, לטפתני ושאלה לבריאותי. ספרתי הכל. אמי ישבה על ידי זמן מה ונפרדה מעלי ונתנה לי חבילה שבה היתה שוקולדה. כעבור ימים מעטים הוקל לי. הרופא אמר לאמי כי צלעי בצד השמאלי פצוע ועלי לשכב חודש ימים במטה עד שאחלים לגמרי. חודש ימים זה היה בעיני כשנה תמימה. צפיתי בכליון עינים ליום שבו אצא מבית־החולים, כי השעמום היה רב למרות בקוריהם התכופים של הורי וקרובי. הגעגועים על ביתי, על בית הספר תקפוני בכל עוז. אחרי הזמן הממושך יצאתי מבית־החולים. שמחתי מאד ואך הבראתי רצתי אל חברי אהובי.

משה קופמן (כתה ד"ב)

בִּסְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם

היום הלכתי להבדק ע"י אחות בית הספר. כשנגמרה הבדיקה ראיתי ילדים, תלמידי כתתי, רצים הביתה. שאלתים לפשר הדבר, והם ענוני כי כתתנו עורכת טיול לרוממה, לגבעת שאול, למונטיפיורי, לבית הכרם, ולבית וגן. בלבי התעורר רצון לטייל אתם. רצתי בחפזון הביתה, לקחתי צידה לדרך ואמרתי לאמי כי אנו מטיילים והבטחתי לה כי נשוב בשעה 1 אחה"צ. אמי נתנה לי אוכל ורצתי לבה"ס. הסתדרנו בשורה ונצא בשירה מחצר בית־הספר.

על יד „בית מושב הזקנים הספרדי" הבטנו אל כל צד צפונה ונגבה, קדמה וימה. אחר כך באנו לרוממה. עמדנו שם רגעים מספר. הסתכלנו בכל המקומות ונלך הלאה. בכל מקום קטפו הילדים פרחים וישאלו את המורה לשם כל פרח ופרח שקטפו. אחר באנו לגבעת שאול, והגענו לבית החרשת למצות. סעדנו פת שחרית ואחר נכנסנו לבית החרשת וראינו איך אופים את המצות. אחר הלכנו לשכונת מונטיפיורי. שם ערכנו התחרות בריצה ואני השגתי את כלם. משם באנו לבית הכרם. בבית הכרם שחקנו „במחנים" וילדי בית הכרם נצחונו, מפני שהמשחקים היו מתלמידי הכתות העליונות. משם שמנו פעמינו „לבית וגן". עלינו על גבעה וראינו חלק מים התיכון. המראה היה נהדר. עוד אנו מתענגים מהמראה הנפלא והנה בא אותומוביל והמורה פקד לעלות ונעל. האותומוביל זז ואנו שרנו שירים. אני נגנתי בהרמוניקה. השמחה היתה גדולה. לא עברו רגעים מועטים ואנו הגענו לבית הספר. נכנסנו לכתות ושם דברנו על הטיול שעלה יפה.

וכל ילד שב הביתה שמח וטוב־לב.

הַפְגִישָׁה לִכְבוֹד הַצוֹפִים הָעֲרָבִים

המדורה הוכנה. ספסלים, אבנים וגזעי עצים מסביב. כלנו מכנים לקבל את פני האורחים הצופים הערבים. והנה הגיעה לצורף הצופים סלונת צופים ערבים. נכנסו לצריף. בעינים סקרניות הסתכלו בכל. קבוצות קבוצות שוטטו בצריף. אחר התישבו מסביב למדורה ופתחו פיהם בשירה. השירה היתה משותפת לכולנו ועל כל פנים נראתה השמחה ושביעת הרצון. בין רגע נתעגל מעגל של רוקדים ,הורה' ואף אורחינו הצטרפו לרקודים. בקריאות, בנפנוף מטפחת באויר רקדנו מסביב למדורה. אחר כבדום בעוגות ובממתקים. האורחים שהו עוד זמן מה ושרו בכל עוז.

ואחר החל טקס הפרידה. האורחים הסתדרו בשורה מול הצופים העברים. אחד מהצופים שלנו הקריא פרק מתהלים שתרגם לערבית. אחר עלה ראש הפלוגה הערבית ואמר:

חברים, בצופיות אין כל הבדל בין דת וגזע. יהודים מושלמים ונוצרים אחים המה. כולנו הולכים ומגשמים אותה השאיפה שהצבנו לנו ואנו תקוה שהפגישות תשנינה ותשלשנה. ובקריאות הידד התפזרו.

אליעזר וקסמן (כתה ח')

עֲבוֹדָתֵנוּ בַּגָּנָה

כָּל תַּלְמִידֵי הַכִּתּוֹת ב״א וב״ב שָׂמְחוּ מְאֹד כַּאֲשֶׁר נָתְנוּ לָנוּ תַּלְמִידֵי הַכִּתָּה ח׳ אֶת הַגִּנָּה שֶׁבְּבֵית סְפֶרְנוּ הַמַּתָּנָה. יֶלֶד אֶחָד מֵהַכִּתָּה ח׳ בֵּרַךְ אוֹתָנוּ וְאָמַר: הַצְלִיחוּ בַּעֲבוֹדַתְכֶם וְיִהְיֶה רָצוֹן שֶׁהַגִּנָּה תַּצְמִיחַ יְרָקוֹת טוֹבִים. הַמּוֹרֶה קָרָא לָנוּ אֶל הַגִּנָּה וַאֲנַחְנוּ מָדַדְנוּ אֶת אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ. הַמּוֹרֶה אָמַר לָנוּ, שֶׁמִּי שֶׁיַּעֲבֹד בְּשֶׁקֶט וּבַחֲרִיצוּת יְקַבֵּל שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת. אֲנִי עִם עוֹד שְׁלֹשָׁה יְלָדִים עוֹבְדִים בְּשִׁתָּפִיוּת בְּאַרְבַּע עֲרוּגוֹת. עַד עַכְשָׁו עָבַדְנוּ הֵיטֵב וַאֲנִי מְקֻוֶּה שֶׁנְּצְלִיחַ בַּעֲבוֹדָתֵנוּ.

יאיר ג׳קובס (כתה ב״א)

בְּרִיאוּת־הַתַּלְמִיד

ק. טוכנר (כתה ו׳) נפש בריאה בגוף בריא

לָמָּה אָנוּ יְשֵׁנִים?

אנו תלמידי בית־ספר צריכים לישון בשביל לחזק את כחותינו, לחיות נכונים לעבודה רוחנית ולעבודה גופנית. שעות קבועות לשנה לכל ילד וכוגר. אם יאחר הילד לשכב לישון לא יוכל לקום למחרת בשעה המדויקה לעבודתו. הילד צריך להשכר לבלתי לכת לחזיונות מבהילים בכדי שיוכל לישון את שנתו בטנוחה. לפני לכתו לישון צריך הוא לעשות תרגילי נשימה. את בגדיו עליו לשים על כסא שעל יד מרגלותיו, בכדי שריח הזעה לא יפריעהו. הילד צריך לכבות את האור ולסדר לו בעצמו את הטטה. הילד המתנהג על פי החוקים הכתובים מטה יישן שנה נעימה, וינוח מעמל היום וכך יוכל להטשיך יום יום את עבודתו הגופנית והרוחנית.

שְׁעוֹת־הַמְּנוּחָה

הגיל	זמן השכיבה בערב	זמן הקימה בבקר	מספר שעות השנה
6	7-6	7	13-12
7	7	7	12
8	8-7	7	12-11
9	8	7	11
10	9-8	7	11-10
11	9-8	7	11-10
12	9	7	10
13	10-9	7	10-9
14	10	7	9
15	10	7	9
16	10	7	9

בקיץ קטים בשש ורצוי שהילד יישן שעה אחת אחרי ארוחת הצהרים.

הַזּוֹבִים

לְמִי אָנוּס לְעָזְרָה מֻחָמָסִי מִפָּנַי שֹׁד הַזַּבּוּבִים
אֲשֶׁר לֹא יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי בְּכָל פֹּחָם יְעִיקוּנִי
כְּאוֹיְבִים (ר׳ אברהם ן׳ עזרא)

הַזְּבוּב מְדַוְּלֵל מַחֲלוֹת

מקור כל מחלה הוא הזבוב. הרבה מחלות באות בכנפיו. קטן הוא אמנם וזעיר אבל במעשיו הרעים הוא אויב גדול לאדם. הוא מסכן לנו לא פחות מהארי ומהנמר. יצור קטן זה מסכן לנו את חיינו יותר מחיות טרף. יען כי הוא עושה את מעשיו בסתר ועל כן עלינו להשטר ממנו מאד.

על גבו של הזבוב צומחות שערות קטנטנות וכשהוא נח באשר ינוח הוא מעלה עליהן רפש רב ואחר הוא מעביר את הלכלוך אל עיני האנשים ומחלה אותן. הוא מלכלך את כל חלקי גופנו גם בשעת אכילתנו בא הזבוב לסכן את בריאותנו. כיצד! אנו מגישים את קף המרק או את המזלג אל פינו ופתאם בא הזבוב ומעביר את הלכלוך אלינו ואחר אנו חולים בטחלה מדבקת.

אֵיךְ לְהִשָּׁמֵר מֵהַזְּבוּב?

אפשר ואפשר. הזבוב אוהב את הלכלוך. הנקיון סם מות הוא לו. הגקבה של הזבוב מטילה את ביצית באשפה. על כן עלינו להיות נקיים בגופנו ובבתינו, לרחוץ במים לעתים קרובות, לשים רשתות על חלונות הבית למען לא יוכל המזיק הזה לחדור אלינו. אם נדע להשמר מפניו ונצלנו מהרבה מחלות.

י. ש. ב.

נדפס בדפוס «ציון» ירושלים

שנה עשירית (גליון 86) ירושלים, מנחם־אב תרע״ז גליון חי״א

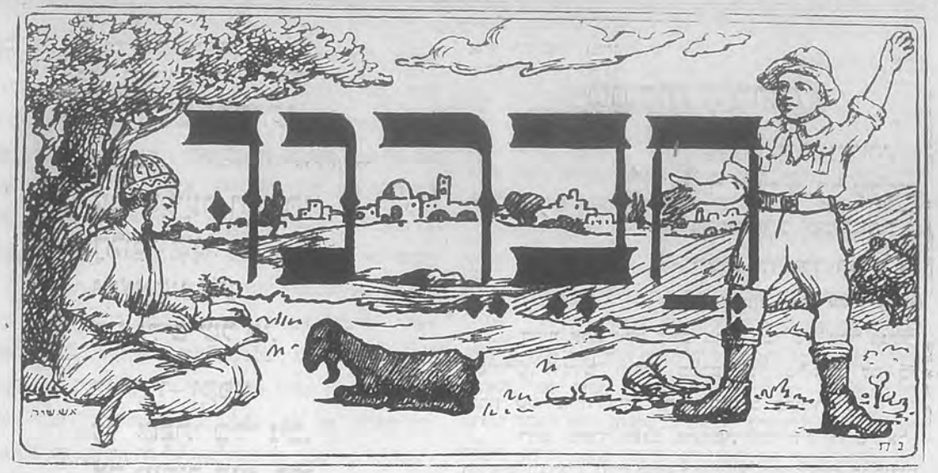

עלון רעיוני התלמידים

יוצא אחת לחדש עי׳ תלמידי ביה״ס „תחכמוני״

חַג הָעֲשׂוֹר שֶׁל „חֲבֵרֵנוּ״

בְּרָכוֹת

אנחנו, תלמידי הכתות א״א וא״ב, מברכים את העתון ש׳לנו ,חברנו׳ ליום מלאת לו עשר שנים.

בשם חברינו: עדי ילין, כרמי איזנברג

תלמידי הכתות ב״א וב״ב מברכים את עתוננו החביב חברנו׳ למלאת לו עשר שנים. יהי רצון שנכתוב חבורים יפים ונזכה להשתתף בו תמיד.

בשם שתי הכתות: יאיר ג׳קובס, אלכסנדר מימון

אנו שמחים לחגג את חג עתוננו היקר ,חברנו׳ למלאת לו עשר שנים. יהי רצון שיאריך ימים ויעלה מעלה מעלה.

בשם תלמידי הכתות ג״א וג״ב יוסף קופר, דוד גלעזר

,חברנו׳ החביב, ליום מלאת לך עשר שנים הננו מברכים אותך שתפרח ותגדל ועוד הרבה הרבה שנים תוסיף לשעשענו ולשמחנו.

בשם חבריך אוהבי תלמידי הכתות ד״א וד״ב
משה גלדברג משה קופמן

ברכה נאמנה שלוחה לחברנו החביב והיקר לנו ליום מלאת לו עשר שנים. יהי רצון שנזכה כלנו לחג את חג יובלו השלם בארצנו המשוחררת.

בשם תלמידי הכתה ה׳: יעקב נימן, מרדכי מקלף

מעמק לבנו אנו מברכים את עתוננו היקר, חברנו הנאמן ,חברנו׳. רגעים נעימים אתה מסב לנו מדי חדש בחדשו. היה ברוך, צמח וגדל לשמחת כל חבריך.

בשם תלמידי הכתה ו׳: יצחק ליפשיץ, עוזי ילין

תלמידי הכתה ז׳ מברכים את עתוננו החמוד ,חברנו׳ ליום חג־חגנו. יקרת לנו מאד ,חברנו׳ היקר ואנו מודים לך על כל הטוב והיפה שאתה משפיע עלינו תמיד. היה ברכה.

בשם תלמידי הכתה ז׳: אברהם טירקין, דוד רובוביץ

תלמידי המחזור הי״ב שמחים שהגיעו סוף סוף ביום מלאת לעתוננו היקר ,חברנו׳ עשר שנים.

עשר שנים רצופות עובד ,חברנו׳ הנאמן על משמרתו וממלא את תפקידו בנאמנות ובמסירות. אנו מברכים אותך ,חברנו׳ חביב, בשנות ברכה, פריחה ויצירה.

בשם תלמידי הכתה ח׳: דוד קורונל, אברהם רובין

אנחנו החתומים מטה „פועלי הדפוס״ העסוקים שנים רבות בסדור „חברנו״,
מברכים את עתוננו החביב לחג העשור שלו
עלה וגדל והיה לברכה בפי כל קוראיך הצעירים
בברכת הרמת ערך המלאכה בישראל
אהרונו דוד, גרשנוביץ אליעזר, גרשוני גרשון, הקר יצחק, וייס יואל, וקסמן אליעזר זעירא אלחנן, סנדלבוים יהושע, ריטוב גרשון.

זאב צל (תלמיד המחזור הששי, בונר הסמינר „מזרחי" ירושלם)

חֲלוֹם יַלְדוּתִי

ל„חברנו" לשנת העשר

עִם שְׁקִיעָה חִפַּשְׂתִּי
חֲלוֹמִי שָׁנָז.
וּמְצָאתִיו גּוֹעֵעַ
בֵּין גַּלִּים שֶׁל פָּז.

רְאִיתִיו – וְקָפָא
עַל שְׂפָתַי בֶּכִי נִיב,
מַה מְּזֻהָר הוּא כָּלוֹ
בֵּין שֶׁפַע הַזִּיו.

יָדַעְתִּי: אַחֲרוֹן הוּא לִי,
בּוֹ חֶלֶק אֵין לִי עוֹד.
אָכֵן לִבִּי יִרְאֲהוּ
עָפוּר קְדוּשָׁה וָהוֹד...

אפרים רבשני (מחזור ו', סטודנט באוניברסיטה העברית)

רֵעַ

תמיד הם שמורים אתי, הגליונות היקרים של „חברנו". בשעה שצר לנפשי ובלבי מועקה אני פורש אותם לפני ובלב חרד אני מקשיב אל ספוריהם. לחישות מרפא לוחשות אותיותיו לנפשי, יצורת ילדות ראשונות נצני מחשבה. הם מרווים את נפשי ענג אין קץ.

מעין לא אכזב של תנחומות הם לי.

חבר טוב הוא „חברנו", ידיד קדום היודע לעודד אותי בכל עת. תמונות שונות הוא מעלה בזכרוני, תמונות שטופות אור ורקומות זהר. זוכר אני: בקר אביב אחד. ילדים לעשרות משחקים על מגרש השעשועים וצחוקם נשא למרחוק, ילד אחד קרא בקול: „חברנו" וכלם עטו אליו מכל עבר. הוא מוסר את הגליון לידי בלב דופק אני פותח אותו. רואה אני את שמי באותיות מרבעות ויפות. שמחה רבה תקפתני כמה מאושר הייתי ברגע ההוא. היו אלה רגשי יצירה, שמחת יוצר ביצירתו.

תקופה הרת מאויים כבירים היתה לי התקופה החיא. אור נפלא יצוק עליה.

כמה מתגעגע אני עליה, על הימים אשר חלפו לבלי שוב.

ארי רוזנסקי (מחזור ו')

מְנֻגָּהוֹת הַיַּלְדוּת

נָא הָשִׁיבוּ לִי יַלְדוּתִי,
חֹד הַשִּׁירִים, גִּיל עוֹלָמִים,
שַׁדְמוֹת־זָהָב וּשְׁמֵי־טֹהַר
וְיָמוֹת יֶלֶד וֶלֶד תָּמִים

(נעגועים, שאול טשרניחובסקי)

חרוזי אמת אלה שפכו מתוך לבו של אחד מגדולי משוררינו, חוזרים וצפים בלבבו של כל אדם, עם כל זכרון של ימי־הילדות — תקופת־הזוהב בחיי־האדם.

היש משהו נשגב מתקופת־הילדות? חיים אלה חולפים בצהלה, תחת שטף בהיר של קרני־שמש מתמידות ועליצות וחלומות בלתי־פוסקים.

שש שנים נקפו מעת גמרי את חק למודי בבית־הספר. המשכתי את למודי גם בבית־ספר אחר. רבות רבות עברו עלי מהעת ההיא, אולם היקר והקדוש בכל זכרונות חיי הוא תקופת היותי תלמיד „תחכמוני".

עד עולם יעמדו לנגד עיני אותם הפנים הטובים של מורי החביבים, שעמלו ויגעו להנחותנו בדרך הטוב והישר, ובלתי הגיוני הוא הדבר לזכור כל זאת, מבלי שזכר עלונו החביב „חברנו" יעמד אף הוא לנגד עיני, ביחוד עתה, ביום מלאת עשר שנים להופעתו. וזכרוני, „הרות החיה" שלנו היה „חברנו". חסרי־סבלנות הכינו אנו התלמידים לרגע בו יופיע העתון ורעבים היינו בולעים בו כל מלה וכל אות.

פעם אחת החליטה הנהלת־בית־הספר להעביר את מורה העברית שלנו למחלקה אחרת והמורה של אותה מחלקה עבר אלינו. לא במהרה ימחו מלבי רגעי־הפרידה של מורנו הטוב. הוא דבר לפנינו וקולו רעד לפרקים, מהתרגשות. בשנמר את דבריו, מלאו עיני דמעות. הפניתי ראשי הצדה לצד חברי וראיתי כי דמעות זלגו מעיני כולם...

אולם כיום, אחרי אשר החיים הקשים הטביעו בנו את חותמם, הננו נעשים קשים יותר, החמימות הרגשנית של ימי הילדות הרויה חלומות איננה עוד.

ושוב אסיים בדברי טשרניחובסקי המשועים ביאוש לתקופת־הילדות שחלפה לבלי שוב:

שׁוּב וּפְרַח, אֲבִיב יַלְדוּתִי,
שׁוּב כַּצִּפֳּרָה תּוֹפַע בְּהִלָּה! — — —

גרשון ריטוב (כתה ח')

בְּדֶפּוּס „תַּחְכְּמוֹנִי"

(מזכרונותיו של מנהל הדפוס)

היה הדבר לפני ארבע שנים. מורה כתתי קרא לאספת תלמידים ובה נבחרה קבוצת פועלים בדפוסנו שתסדר את עתוננו החביב „חברנו". אני הייתי בין הזוכים להבחר.

מיד הסתדרנו והלכנו אחר המורה ונכנסנו לחדר העבודה. שם הכרנו את העובדים הקשישים שאתנו והיודעים כבר היטב את מלאכת סדור האותיות.

החדר היה רחב ונדול ובו תיבות אחדות מלאות אותיות.

תיבות האותיות היו מסודרות אחת מול השניה ועל ידן עמדו תלמידים הכפופים במקצת. בידם האחת החזיקו כלי מבריק אשר את שמו לא ידעתי עוד, ובידם השניה הוציאו אותיות והכניסן לתוך הכלי. הזה וכך סדרו את העתון.

קבוצת תלמידים מסדרת את עתון־בית־ס „חברנו"

מומחים. סוף השנה הגיע וכתה ח' אשר ממנה היו רב הפועלים עזבה אותנו ואנו נשארנו היחידים המושלים בדפוס. עתה היה עלינו לבחור מקרבנו במנהל דפוס אשר ינהלנו, וכל אחד רצה להיות למנהל. אבל דבר זה בלתי אפשרי היה כי דרוש היה רק מנהל אחד. אחרי שקלא וטריא נבחרתי אני ונתאשרתי ע"י המנהל, העורך והמורה. שמחתי גדלה עד לאין קץ. כל החברים קנאו בי אך נשמעו לפקודות. הייתי מחלק את כתבי היד בין החברים ונושא ונותן עם המנהל והעורך בדבר שכלולים בדפוס. מהיום שנשארנו היחידים בדפוס נהינו ליותר אחראים. כל העבודה היתה על קבוצתנו. התארגנו וסדרנו גם כעין שביתה על אי מלוי דרישתנו והשביתה נגמרת לטובתנו כי משרי שביתה לא היו בינינו. התקדמנו בעבודה והתחלנו להוציא את „חברנו" משוכלל ונקי. הרבה למדנו גם בדפוס „ציון", שבו אנו מדפיסים את עתוננו. יחסם של בעלי הדפוס הזה ופועליו אלינו היה תמיד לבבי וידידותי. לא פעם העמידונו על שגיאות תכניות והראו לנו איך להמנע מהן להבא. למדנו גם את חכמת ההנהה ויש שתקנו אנחנו את העתון בלי עזרתו של העורך.

מקץ שלש שנים עבו אותנו אחדים מחברינו, אבל בכל זאת המשכנו לעבוד במרץ רב עד שהבאנו את העתון לידי שכלול. אחרי שבית הספר עבר לבנינו קוו מורינו לרכוש לנו מכונת דפוס, כי קשה לשאת את הסדור לדפוס אבל מחוסר אמצעים לא קנו עדיין את המכונה. הקבוצה שלנו לא תזכה ודאי לעבוד במכונה כי הננו גומרים עכשו את חק למודינו בבית הספר, אך אם אנו לא זכינו לכך, יגיעו לזמן זה חברינו הצעירים ממנו.

הכה נקוה, שהדפוס שהשקענו בו מרץ וכחות רבים, יגדל ויעלה את עתוננו היקר לכולנו וברכתי לפועלים הבאים אחרינו: המשיכו בהצלחה את העבודה החשובה הזאת. המורה נגש אלינו ואתו עוד תלמיד אשר הצינו לפנינו בתור מנהל הדפוס. כלנו רחשנו לו כבוד, כי הוא הרי למדנו את העבודה. אחר סנה אלינו המורה ויבאר לנו את כל פרטי מלאכת הדפוס ושמחנו מאד כי נהיינו לפועלים המסדרים את עתון בית הספר אשר חברנו שמחים לקראתו. מיד התחלנו בעבודה. בתחלה התנהלה העבודה בכבדות. וידים לא היו רגילות לבתים שבהם שוכנות האותיות ושעויות על שעויות הכנסנו לתוך העתון. היתה נחוצה כשביל זה הנהה מרובה ותמורה והמורה כמעט התיאש. גם אנחנו הצטערנו כי ידענו שבמקום להגיש לתלמידים עתון מסדר ונקי משגיאות אנחנו מכנסים בו הרבה שגיאות יותר מאשר היו תחלה. אך לא נפלנו ברוחנו. החלונו לעבוד במרץ. רצוננו היה לשפר עד כמה שאפשר את העתון. סוף סוף אחרי עבודה מרובה ומיגעת התקדמנו והגענו למדרגת פועלים

בן ציון הלוי

(מחזור י״א, תלמיד הגמנסיה העברית בירושלים)

„חברנו"

(למלאת לו עשר שנים)

עם צאת הגליון האחרון של „חברנו" בשנה זו, תמלאנה עשר שנים להוסדו.

לפני עשר שנים נוסד עתון צנוע זה, בשנים הראשונות להצהרת בלפור. שנים אלו הן שנות אור לעמנו. רעיונות חדשים נסרו אז בעולמנו, ו„חברנו" בטא חלק גדול מהרעיונות האלה. התלמידים הביעו בו את משאלותיהם, חלומותיהם ואת רשמיהם.

הודות להתאמצותו של בית הספר החל להופיע עתוננו החביב הזה. זה היה מעשה נועז. עוד לא קרה שתלמידים יוציאו לעצמם עתון נדפס ושתכנו יהיה מגוון ומענין ומושך את לב כל קוראיו.

והנסיון הצליח. „חברנו" התחבב על כל התלמידים. הרגשנו שאכן חבר טוב קם לנו. מגליון לגליון השתכלל, הוא נעשה לעתון ממש. מה בכל עתון נדפסים ספורים, שירים, מאמרים וחדשות—כך גם ב„חברנו". הוא נעשה לעתוננו שלנו שבו השתקפו חיי התלמידים.

כמה רגעי אושר גרם לי „חברנו"!

זוכר אני כמה שמחתי ביום שנדפס בו חבורי הראשון „הנער המושיע". בחבור זה ספרתי מעשה שסחה לי אמי על עברי קטן שבזכות מעשה גבורתו הציל עיר שלמה של יהודים מחיל טוטונוק, הפורע האוקראיני. החבור הזה עשה רושם על חברי כתתי והם חזקו את ידי להוסיף לכתוב חבורים שונים בשביל עתוננו.

במשך עשר שנות קיומו התפתח עתוננו ולא פעם יצא הדור בצורתו החיצונית ועשיר בתמונות מענינות. לכ׳ תמוז, הוא יום אזכרת מנהיגנו ז״ל, היה מופיע עפ״י רוב גליון כפול והיה מוקדש רובו ככולו לזכר נשמת מנהיג ישראל.

בסוף שנתו התשיעית זכה עתוננו לראות את בנינו החדש של ביתה״ס וזכה גם לחדר מיוחד הנקרא „מערכת ודפוס „חברנו".

וכה הגיע עתוננו לשנת העשר.

וביום חגו הנני מברכו שיוסיף להתפתח גם להבא ויעלה וישתכלל ויאריך ימים.

שלמה בנימיני (כתה ח׳)

עָלִיתִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

(רשמים וזכרונות)

מאז הבקר שרדה תנועה גדולה בביתנו. היום אנחנו נוסעים לארץ ישראל אל קרובינו.

בחדר מונחים צרורות בגדים וכלים מכלים שונים והחדר הקטן מלא אנשים, נשים וטף. גם בחוץ על יד הדלת והחלון עומדים אנשים ומביטים. אני ואחי הקטן עוזרים לאמי לצרור את כל החפצים. שכנות אחדות עוזרות גם הן עמנו. לא נשאר לנו עוד אלא ללכת עם אמי לשדה הקברות להפרד מאבי. באנו שמה ואמי צותה עלי לקרא אתה יחד את כל התפלות הנהוגות להאמר בבית הקברות. אחד פנתה לקבר הצדיק ונפרדה אף ממנו. על הצדיק הזה אהבה אמי לספר לי אגדה זו:

הצדיק הזה היה רב עירנו והיו באים אליו מכל קצות הארץ. כל מה שיצא מפיו נתקים. פעם נפלה דליקה בעירה והאש אחזה ברוב בתי העיר והגיעה עד בית הכנסת הישן. יצא הרב ז״ל מחדרו לראות את אשר קרה בעירה. ובראותו כי עוד מעט תאחז האש בבית־הכנסת, הוציא מטפחתו מכיסו ויפנה למול האש ויגזור עליה לכבות. מיד פסקה האש ולא אחזה בבית הכנסת הישן. עתה נפרדה אמי מעל קברו הקדוש ובכתה הרבה בכה.

עברתי ממצבת הצדיק ונגשתי אל מצבתו של חברי שמעון שמת בהיותו בן שמונה. עמדתי על יד קברו ובמוחי עלו זכרונות שונים מחיי הילדות. נזכרתי בכל הספורים שהיה רגיל שמעון לספר לי על ירושלים, הכותל המערבי, חברון ועל מערת המכפלה. נזכרתי גם בתשוקתו העזה לעלות לארצנו ולראות בעיניו את כל המקומות הידועים לו. רגשי חמלה התעוררו בלבי על חברי העלוב, אשר נקטף בלא עתו ולא זכה לעלות, כמוני, לארץ־ישראל משאת נפשו.

בשובנו הביתה מצאנו כבר הרבה אנשים שבאו להפרד מעלינו. בין יתר הבאים היו גם חברי. אף על פי שהייתי טרוד מאד השתדלתי באותה שעה להנעים להם את הרגעים האחרונים. השיבותי להם על כל השאלות ששאלוני. הבטחתי לכתוב להם מכתבים על חיי ארץ ישראל. לאחדים הבטחתי להשתדל להשיג גם רשיונות כניסה לארץ.

אמי עומדת בפנה אחרת ומנחמת את בן דודי הקטן הבוכה בקול חרישי.

„למה תבכה, שמואלון? אומר אני ומתחזק לבלי אתפרץ גם אני בבכי—„כל הבכיה הזאת למה היא״? הלא גם אתה תסע לארץ ישראל. ישלח נא ד׳ לנו פרנסה ואז

נקחך אלינו... בקרוב נתראה". לא יכלתי להתגבר עוד ומלתי האחרונה התפרצה מפי בקול שריקה ובכי.

פתאם נפתחה הדלת ואיש קרא בקול רם:

— רבותי, לדרך! העגלה מחכה! אם לא נמהר, נאחר את מסע הרכבת. אל תשכחו כי עלינו לנסוע שעות אחדות.

בחדר קמו שאון ותנועה. שמואלון קפץ פתאום ממקומו ויפרוש ידיו ואחר עמד ויבט כנבוך ופניו הלבינו כשיד. אמי הסתירה את פניה בכר ורעידות כתפיה העידו כי בוכה היא בלב נשבר.

„הלא תמהרו!—קרא העגלון—הנה באה העגלה". על יד פתח ביתנו עמדה עגלה ארוכה מכוסה גג לבן ומגואל ברפש. שני סוסים רזים חכו לנו. על הקרון ישב ילד אדמוני, נפנף בשום אשר בידו. „מהרו! מהרו!" צוה העגלון. וכרגע לקח את החפצים וישימם בעגלה. העגלון בקש מאמי שתמהר להפרד כי הדרך ארוכה והזמן קצר. מיד נשמע קול גשיקות חמות יחד עם בכיות ואנחות יוצאות מהלב. גם אני נפרדתי מחברי ומקרובי בלחיצות יד ובברכות חמות. עלינו על העגלה וישבנו ואמי קראה:

„חיו בשלום, שכני ושכנותי, יתן ד׳ ונתראה כלנו שם בארץ אבותינו. סלחו לי אם עשינו למי שהוא עול!" העגלה נעה ממקומה והתחילה להתרחק. הד הברכות האחרונות של הנאספים עוד נשמע. שלום! שלום! להתראות בארץ ישראל.

בתחנה חשך עלינו היום. נכנסנו לאולם ההמתנה וחכינו לבוא הרכבת. האולם הוא רחב ידים ובלי תקרה. במקומות שונים עומדים אנשים ומשוחחים על המסחר שנפסק לגמרי, על המצב החמרי הרע ועל שטתו החדשה של דקטטור רוסיה המועצתית. שכבתי על אחת החבילות ונתתי כולי לרשמי היום. שוכב אני ומביט אל השמים ורואה שמים בהירים, אלפי כוכבים מרמזים לי ממרום ורועדים, כמו יפחדו פן יפלו ממרום על הארץ. אני מביט ומרגיש כי השמים הולכים הלך והתכוץ והתכסות כמו בצעיף. הכוכבים נעלמים אחד אחד. ולאט לאט מסתתרים גם השמים. חשך מסביב. תרדמה נפלה עלי.

לקול שריקת הקטר התעוררתי מתרדמתי ואני ואמי העלינו את החפצים אל הרכבת. עלינו שמה ומצאנו לנו מקום וישבנו. שוב שריקה ממושכה וארוכה.

הרכבת זזה.

•

בקושטה התעכבנו כשלשה חדשים. עלינו היה לקבל את רשות הכניסה לארץ. בינתים בא החורף. כל העיר כוסתה בשלג ובכפור.

באחד מחדשי ינואר נשלחתי אל המשרד הארץ־ישראלי להודע, אם נתקבל כבר רשיון הכניסה בשבילנו. במשרד הודיעוני כי כבר קבלו את הרשיון ועל אמי לבוא ולקחתו. אותו יום יום קר היה. האדמה היתה מכוסה שלג. הסערה ההרישה אזנים. פתותי שלג הכו על הרחובות השוממים מאדם וסמאו את העינים. כל אחד נחפז לאיזו פנה חמה ואף אני ביניהם. באחד הרחובות השוממים ראיתי והנה לפני זקן עור ויחף לבוש קרעים. הוא עומד על מדרכה מכוסה כפור וכנור בידו. רגע ירים את כנורו ויתחיל לנגן נגינה הרישית ועצובה. הסערה מלוה את הנגינה. פעם היא צורחת וקובלת מרה על התולדה ופעם היא מיללת. הסערה והנגינה מתמזגות יחד ויוצרות מוסיקה נשגבה המעבירה אותי לעולם אחר לעולם הדמיון, לעולם הטוב. כל האנשים נחפזים לדרכם ומביטים בתמהון אל הזקן המוזר. עומד אני ומקשיב למוסיקה שנימיה נגעו עד נפשי. לבי דופק לקול המוסיקה. הנגינה הולכת וחלשה עד שתפסק לגמרי. הזקן מרגיש בי ופושט אלי את ידו. אני מחפש בכיסי ואינני מוצא כלום. אני מסמיק ובצער אני אוחז ביד הזקן ולוחץ אותה ואומר בקול נוגה: „דוד, תסלח לי, אין לי כלום". הזקן לוחץ את ידי אף הוא ואומר: „תודה לך, בני, על השתתפותך בצערי. רעב אתה כמוני".

אנו אוחזים יד ביד והולכים רועדים ולוחצים האחד את השני. הסערה מיללת. הקור גדול. אני מביא את הזקן לבית מושב הזקנים, ואני שב הביתה לבשר לאמי כי הרשיון נתקבל.

•

שריקת המכונה של אניתנו הודיעה כי אנו קרבים אל חוף חיפה. בין הנוסעים קמה מהומה. כל אחד ואחד מהר לסדר את חפציו ויתכונן לקבל את פני המולדת. הכל עזבו את תאיהם ועלו לספון העליון והתבוננו אל החוף הנראה מרחוק. השמש נראה מבין סלעי ההרים. מבין הערפל נראית לי הארץ. הכרמל בגאונו הרם רומז אלי. לכל אורך החוף נראות גבעות מכוסות דשא ירוק. כל העומדים על המכסה נושאים את עיניהם אל החוף אשר אליו השתוקקה נפשם. הם נרגשים מאד. אני עומד בתוך קהל הצופים. עומד אני ומסתכל בכל המחזה אשר לפני. מה מאושר אני כי הנני בין השבים לארץ אבות. זכות גדולה זכיתי. באתי לארצנו, אשר אליה התגעגעו דורות רבים בכל שנות גלותם, ואשר אליה התפללו תמיד, לשוב אליה, להחיותה ולהפרותה ולחדש בה את חיי עמנו בקדם.

האניה עמדה מלכת. עלו עליה פקידי הממשלה האנגלית. אחרי אשר בדקו בדיקה מעולה את תעודותינו פקדו עלינו להסתדר. הושיבונו בסירה. אחרי רגעי מספר דרכה רגלנו על אדמת המולדת. השמחה בינינו גדלה. יהוד,

זקן כבן שמונים השתטח על הארץ וישקנה. הצעירים נתנו קולם בשיר והתחילו לרקוד „הורה".

היום נטה לערוב. יצאנו את בית החטוי ופנינו לבית ההסגר. את כל דרכנו לבית ההסגר עברנו על שפת הים. מזרח נגלה הכרמל בכל הדרו ויפיו.

פתאום נשמעה פקודת השוטר להכנס לבית ההסגר. בהכנסנו שמה באו לקראתנו שני כושים שחורים גבהי קומה, כפות אדומות לראשיהם ומעילים לבנים ארוכים על בשרם. לכל אחד ואחד מאתנו נתנו כלי אכילה, שמיכות וכרים לשנה והכניסונו לתוך אהלים. הם בקשונו לא להקים רעש, ולא להשתמש בסים שלא לצורך ולא לנסות לברוח מבית ההסגר, כי הכורח מבית ההסגר יעניש קשה.

לאחר שהסתדרנו כלנו באוהלים הגישו לנו ארוחת הערב. המאכלים היו טריים וטובים ואכלנום בתאבון רב, בשעת הסעודה נשמעו הלצות, הדודים, וכוחים וספורים שונים. אחרי האוכל יצאתי ההוצה וישבתי על יד האהל. בשבתי בדד נתעוררו בי המון זכרונות ורגשות. נזכרתי בפרטי הנסיעה, הפרידה, ההפלגה בים, חברת העולים וטפוסיה. רגשות כאלה לא הרגשתי מעודי. כי מי ידמה ומי ישוה לי היושב בפעם הראשונה על אדמת ארץ מולדתו ומטעל לראשו פרושים שמי ארצו? !.

עד שאני יושב והישב התאספה כל הקבוצה ליד פתח אהלנו, ישבה במעגל ובתוך ישב צעיר וספר. הכל מקשיבים לדבריו. דממה. אך קול הצעיר לבדו הוא המפריע את דממת הלילה. אחרי הצעיר התחילה לספר אשה צעירה בקול עצוב וכואב על עירה ועל בית אביה. בצבעים נוראים ומבהילים תארה את אכזריות חילות דניקין. הם שדדו את עירתם ושרפוה וגם את אביה ואמה שרפו חיים. היא נצלה באורה פלא מן המוקד. בספרה ירדו עיניה דמעות. ספורה העלה בלב כלנו זכרונות אפלים ופנינו נעשו קודרים ועצובים. אך מיד קם צעיר אחד מן החבורה ויפן לכל המסובים ויקרא בהתלהבות:

„חברים! עלינו עתה להסיח את דעתנו מכל הצרות שעברו עלינו עד עתה. עלינו לדעת עתה את אשר לפנינו. אל נגשלה את עצמנו חברים בשוא ולומר, כי שלמה היא נאותנו. רבים ועצומים עוד המכשולים אשר על דרכנו. קשים ורעים הם תנאי העבודה בארץ ישראל, אולם אין מקום ליאוש. עלינו לעבוד שכם אחד לטובת רעיוננו הנשגב. עלינו להתמכר בכל לבנו לעבודתנו הקשה ולהיות נאמנים לה למרות המכשולים. עלינו לעבוד בלב נאמן עד הרגע האחרון. לא להסוג אחור. רק אז יהיה נצחוננו שלם. לעבודה חברים! למסירות נפש בעד רעיוננו".

ברעש מחיאות כפים נמרצות נתקבלו דבריו הנלהבים. אחד מהחבורה קם ופתח בשיר „מי לנו יבנה הגלי?" אחריו ענתה כל החבורה בחם וברגש ונצא ברקוד. ההתלהבות הגיעה עד למדרגת התפשטות הגשמיות ממש.

כך קדמנו את פני ארץ אבותינו.

החלוצים בעבודתם

חיים מנצור (כתה ד'ב)

הָאַבְטִיחִים הַנִּפְלָאִים

(מאגדות יהודי תימן)

לפני שנים רבות היה בארץ תימן איש יהודי, צדיק וקדוש ויקראו לו רבי שלום שרעבי. ולרבי שלום משרת נאמן אשר עמד לפניו כל הימים ושמו זכריה. פעם אחת קרא ר' שלום לזכריה ויאמר לו: בוא ונעלה לירושלים עיר קדשנו ונשתחוה לפני ד'. ויען זכריה: כדבריך, אדוני, כן עשה ואני אתך בכל אשר תלך.

יצאו שניהם לדרך. ויהי הם הולכים כשלש שעות ויבואו ירושלימה. וימהרו רבי שלום וזכריה וילכו אל הכתל המערבי ויתפללו שם, ויבכו וינשקו את האבנים הקדושות וילכו אל בית המלון.

היום יום חם היה ורבי שלום צמא מאד ויקרא לזכריה ויתן לו אגורה ויאמר לו: לך השוקה וקנה לי אבטיח טוב ואדם. לקח זכריה את האגורה וילך אל השוק ויגש אל ערבי אחד הטוכר אבטיחים. ויהפך האיש באבטיחים עד אשר בחר באבטיח טוב. חפץ הערבי את האבטיח מידי זכריה ויכהו לחי וינזל מידו את הכסף ויאמר בחרי אף: אסור ליהודי לבחור את הטוב בעיניו, את אשר אתן לך אותו תקח, ועתה ברח לך אם חפץ חיים אתה.

כעס זכריה וישב אל המלון ויספר לרבי שלום את אשר קרהו. ויהי כאשר שמע רבי שלום את דברי זכריה ויאמר: בוא אתי אל האיש האכזר הזה. הלכו שניהם וינשו אל הערבי, וישאל ר' שלום: מדוע הכית את האיש הנקי והישר הזה? ויען הערבי: ען כי בחר לו באבטיח טוב הן יהודי הוא. הטרם תדע כי אסור ליהודי לקנות דבר אשר ימצא חן בעיניו? ויאמר ר' שלום: השב לו את הכסף אשר גזלת ממנו. ויען הערבי: לא אשיב לו.

וילחש רבי שלום בשפתיו תפלה היישית ויתן לו לדרכו. ויהי אך הלכו הצדיק ומשרתו וכל האבטיחים קמו ויהלו לחבט בערבי ולהכותו מכות רצח עד זב דם. ויקרא הערבי: הצילו, הצילו. ויקומו שכניו להצילו, אך ללא הועיל: האבטיחים קפצו ויכוהו הכה ופצע. וישאלוהו הערבים ספר נא לנו מי קנה מידך אבטיח? ויספר הערבי כל עוד נפשו בו את אשר עשה. וילכו אחדים מחשובי הערבים ויחקרו וידרשו למלון אשר יגורו בו רבי שלום ומשרתו ויתחננו לצדיק כי יסלח לערבי וירפא לו. ויען רבי שלום: בזאת אסלח לכם אם תשבעו כי תשיבו כל היטים עם אחי היהודים. וישבעו לו הערבים כי יעשו כדבריו. ויאמר ר' שלום: לכו לדרככם, שלום לערבי מוכר האבטיחים. הערבים נפרדו מעל הצדיק וישובו וימצאו את הערבי יושב במנוחה על יד גל־אבטיחיו ומוכרם כתמול שלשום.

ומן היום ההוא והלאה היטיבו הערבים עם היהודים ולא יספו לבישם עוד.

משה גולדברג (כתה ה')

לֹא תִגְנֹב

אתמול הלכנו, אני וחברי, לראות כיצד מתעמלים חברי נדוד מגני השפה. בתחלה עברנו על יד פרדס צעיר. בקצה הפרדס ראינו עץ רמונים. אני אמרתי לחברי כי ילך ויקטוף רמונים. חברי לא סרב הרבה וירץ אל העץ, אך מיד שב אלי במיהצה ויאמר לי: איש עומד על יד העץ וישומר עליו. אמרתי לו: הבה נמתין עד שהאיש ילך. המתנו כחמשה רגעים והאיש הלך. אז רצינו אני וחברי ונקטוף רמונים אחדים. חברי אמר לי: הנה קטפת רמונים אחדים, עתה רד ועמד על המישמר ואני אקטוף רמונים.

עשיתי כדבריו.

אחרי רגעי מספר רץ אלי חברי בכיסים מלאים ונדושים רמונים. אמרתי לו: נעבור את הגדר ונראה כיצד מתעמלים. עברנו את הגדר ונחלק ביננו את שללנו. עוד אנו מחלקים בינינו והשמש בא ויגרשנו. עלינו על עץ תאנה ונאכל מעט מן הרמונים. אחר שבתי הביתה פרוע ושלוכלך. בדרך חשבתי בלבי: הרעותי לעשות שקטפתי רמונים שאינם שייכים לי, הן בתורתנו כתוב בפרוש „לא תגנב". התחטתי על מעשי הרעים וזרקתי את הרמונים ארצה.

יריב מבורך (כתה ו')

בַּפֶּרֶם

עיד על משכבי בלילה ההרהרתי על היום הבא, יום החפש. הבקר אור ואני כבר מתיצץ בחצר, מפזר דורה לעיפות ומכין אכל לפרה היחידה שלנו הגיעה כבר בקצר רוח ברפת.

אחרי כל ההכנות אנו מתקבצים חבורה גדולה של ילדים, תחת עץ האקליפטום הגדול שבחצרנו, ומתיעצים מה לעשות ובמה לבלות את היום. לבסוף אנו מחליטים ללכת לכרמים. הליכה זו לשם מה? לשם אכילת ענבים רכים, רעננים וחמודים.

אנו יוצאים. היום יום נעים, רוח קלה מנשבת. יצאנו את המישבה ואנו הולכים בין שדרות עצי צבר. עלינו על הגבעה. הכרמים נראים כבר לעין. דומים הם לים ירוק. מסביב שקט. רק נעית פרה מפריעה פעם בפעם את הדממה. התקרבנו אל הכרם הראשון ואנו משתטחים מתחת לגפנים הראשונות של הכרם.

אחד מאתנו מתנגב אל הכרם. אנו מחכים לו בקצר רוח ולעת עתה כורים אנו בור קטן להשליך בו את הקלפות.

לבסוף בא השליח ובידו אשכולות המההיבים את העין. בן רגע לא נשאר מהם זכר. לקנות סעודה אוכל כל אחד אשכל מוסקט טוב. אחרי שסעדנו את לבנו בענבים מחינו את פינו ויצאנו את הכרם כ„צדיקים" גמורים. אחר אנו מוצאים לנו מקום נסתר וישבים תחת עץ משמש. שם אנו מתחלקים בשלל, ממלאים את כיסינו ענבים והולכים לדרכנו. הגני בבית. שם אני מכנים את השלל בגנבה פן יעידו בי הכיסים הנפוחים. אני מהנה גם את אחי מהשלל. אחר אני יושב לאכול את ארוחת הצהרים בתאבון רב.

אכן עוד לא נעמה לי סעודה כסעודה הזאת.

הֲגִיגָה

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי הָיְתָה בַּכִּתָּה שֶׁלָּנוּ הֲגִיגָה. בָּאוּ אֵלֵינוּ אוֹרְחוֹת, מוֹרוֹת מִגֶּרְמַנִּיָּה. הַמּוֹרֶה סִפֵּר לָנוּ סִפּוּר יָפֶה. אַחַר הַסִּפּוּר נִגֵּן חֲבֵרֵנוּ יִצְחָק דּוּבְּרוֹבִיץ וַאֲנַחְנוּ שַׁרְנוּ „פְּרָחֵי צִמְחֵי". אַחַר כָּךְ רָקַדְנוּ כֻּלָּנוּ וְהַשִּׂמְחָה הָיְתָה גְּדוֹלָה.

משה קלינמן (כתה א׳ב)
רפאל פופר (כתה א׳א)

גַּנָּתִי

בֶּחָצֵר שֶׁלָּנוּ עָשִׂיתִי לִי גִּנָּה. גַּרְעִין שֶׁל אֲבַטִּיחַ זָרַעְתִּי וְיִהְיוּ לִי אֲבַטִּיחִים. אִמָּא קָנְתָה תִּירָס וְנָתְנָה לִי גַּרְעִינִים אֲחָדִים. אֲנִי שַׂמְתִּי אוֹתָם בְּמַיִם. אַחֲרֵי שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹצִיא אוֹתָם מִן הַמַּיִם וְאֶזְרַע אוֹתָם בַּגַּנָּה שֶׁלִּי וְיִצְמַח לִי תִּירָס. אָסַפְתִּי לְבֵנִים אֲדֻמּוֹת וְעָשִׂיתִי גָּדֵר מִסָּבִיב לַגַּנָּה וְעַכְשָׁו יֵשׁ לִי גִּנָּה יָפָה.

אריה טיר (כתה ב׳א)

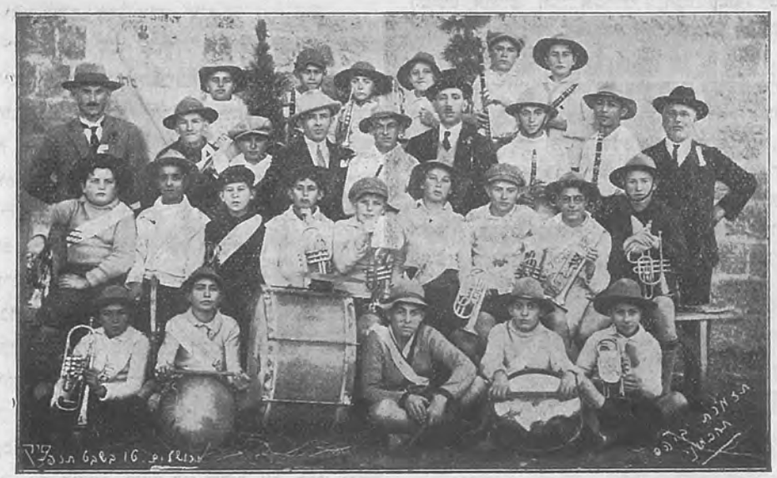

תזמרת בית הספר

אוֹרַחַת

אֶתְמוֹל הוֹדִיעַ לִי אָבִי שֶׁהַסַּבְתָּה תָּבוֹא אֵלֵינוּ. בָּעֶרֶב שָׁב אָבִי הַבַּיְתָה וְאָמַר לִי כִּי לֹא יָכְלָה לָבוֹא. אֲנִי הִצְטָעַרְתִּי עַל שֶׁלֹּא בָּאָה. אָבִי אָמַר לִי: אַל תִּצְטָעֵר, הַסַּבְתָּה תָּבוֹא מָחָר.

בְּשׁוּבִי הַיּוֹם מִבֵּית הַסֵּפֶר רָאִיתִי בַּבַּיִת אֶת הַסַּבְתָּה. שָׂמַחְתִּי מְאֹד, רַצְתִּי לִקְרָאתָהּ וְנָשַׁקְתִּי לָהּ.

דב וייט (כתה ב׳ב)

גַּנָּבִים

פַּעַם אַחַת בַּלַּיְלָה שָׁמַעְתִּי דְּפִיקוֹת בַּדֶּלֶת. פַּחַדְתִּי מְאֹד. אָבִי הִתְעוֹרֵר וְאָמַר: גַּנָּבִים רוֹצִים לְהִכָּנֵס הַבַּיְתָה. הוּא יָרַד מֵעַל הַמִּטָּה, לָקַח אֶת הַשֻּׁלְחָן וְשָׂם אוֹתוֹ עַל יַד הַדֶּלֶת. הַגַּנָּבִים דָּפְקוּ אַךְ כַּאֲשֶׁר רָאוּ שֶׁהַדֶּלֶת אֵינָהּ נִפְתַּחַת מִהֲרוּ וּבָרְחוּ.

בָּא הַבֹּקֶר, אֲנַחְנוּ קַמְנוּ וְדִבַּרְנוּ עַל הַגַּנָּבִים. אֵינִי יוֹדֵעַ אִם תָּפְשָׁה הַמִּשְׁטָרָה אֶת הַגַּנָּבִים.

סעדיה כשיוף (כתה ג׳א)

חִידָה

1			ע			מה יש מתחת לפרח ?
2			מ			מה צריך תלמיד לעשות ?
3			ו			שם נביאת ישראל
4			צ			מה אוהב ילד קטן ?
5			ל			שם נהר באירופה
6			ר			שם אחד מאבותינו
7			ש			שם בנו של משה

צרף את האותיות מהשורה הראשונה מלמעלה למטה ויצא לך שם מורה בבית ספרנו.

דוד אלישעיוף (כתה ח׳)

רשימת תלמידי המחזור הי׳ב

אהרוני דוד, אלטשולר אלימלך, אלטשולר יוסף, אלישעיוב דוד, אנגלשטין משה, בל נחום, בנימיני שלמה, בן־זאב דוד, בן־שמעון אריאל, בנקאי ראובן, בראדון רפאל, ברמן אברהם גרשוני גרשון, גרשנוביץ אליעזר, הלבן אפרים, הוכציט מאיר, הרשקוביץ יוסף, ויט יואל, וקסמן אליעזר, זילברשטין שלום, זכם אלכסנדר, זעירא אלחנן, חן דב, ינאי יהודה, כהנא דוד, מנדלבוים יהושע, מתת אריה, סטריט שלמה, פקלמן נחמיה, קורוגל דוד, קיצקובסקי נחמיה, קרסני יואל, רבינוביץ יהודה, רוביו אברהם, ריטוב גרשון.

יוסף ח׳ בֶּקֶר (כתה ו׳)

בַּתְּשִׁיעִי בְּאָב

בְּיוֹם זֶה נוּגָה, יוֹם הַתְּשִׁיעִי בְּאָב
יִבְכָּיוּ, יֵילִילוּ מִזָּקֵן וְעַד טָף.

אֶל חֻרְבַּן דְּבִיר קָדְשֵׁנוּ נִזְעַק מָרָה,
כִּי מֵאָז גָּלִינוּ נִטְבַּע בְּיַם שֶׁל צָרָה.

לִפְנֵי הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי נְתַנֶּה שִׁבְרֵנוּ הָרַב
כִּי בּוֹדְדִים אָנוּ כִּיתוֹמִים בְּלִי אֵם וָאָב.

בִּדְמָעוֹת וּבִבְכִיָּה נְשַׁוֵּעַ לָאֵל:
מַהֵר נָא הֲשִׁיבֵנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!..

משה הלפמן (כתה ה׳)

בְּעִתּוֹנוּת הַנּוֹעַר

א.

הַשֶּׁמֶשׁ

(השמש, אוסף שירים וחבורים של תלמידי בית הספר שמאש גליון א׳, ניסן תר״ץ, בגדד)

הנני שמח להודיעכם, קוראי „חברנו", כי יצא בבגדד עתון עברי הנקרא „השמש". השם הזה נאה מאד לעתון. כשמו כן הוא. עתון זה מעיד ששמש השפה העברית החלה לזרוח שנית בבגדד. השפה העברית שנשכחה שם מזמן סגירת ישיבותיה הגדולות, קמה לתחיה והננו מקווים שבקרב הימים תהיה השפה העברית שגורה בפי אחינו הקטנים והגדולים גם יחד. העתון הזה נערך ע״י תלמידי בית הספר „שמאש". בגליון הראשון באו שירים וספורים הכתובים ברגש. על פיהם נדע את האהבה העזה הנטועה בלב הדור הצעיר לכל היקר והקדוש לישראל.

הבה נקוה שחברינו בבגדד ימשיכו לשקוד על שפתנו ותורתנו, ובגדד תשוב לאותם הימים הידועים לנו כימי הזהר וההוד בתולדות עמנו.

תחזקנה ידיכם, אחים יקרים!

שלום וילנר (כתה ו׳)

ב.

צוֹפֶה הַבְּרִיאוּת

(צופה הבריאות (גליון ?) תל־אביב תר״ץ)

לפני שלש שנים נוסדו „אגודות הבריאות" בבתי הספר בארץ ישראל. האגודות האלו שמו להן למטרה לבוא לעזר לאחות בהטבת התנאים ההיגיניים ומצב הבריאות של הילדים. בראשונה הצטמצמו פעולות האגודות אך ורק בכתלי בתי הספר. בזמן האחרון נתרחבו הפעולות ע״י צופי הבריאות גם מחוץ לכתלי בתי הספר. העתון הנ״ל מוצא ע״י חברי האגודות שלש פעמים בשנה.

בגליון שלפנינו מתואר כנוס האגודות בתל אביב. הכנוס נפתח ע״י חברה אחת מירושלים. כל אגודה ואגודה מסרה את הדו״ח שלה והראתה על העמל הרב שהשקיעה בעבודתה. סיום הדו״ח של כל אגודה ואגודה היה במלים אלו: הבה נקוה שמטרות האגודה תתגשמנה וכל ילד וילדה יביא את אכלו בקופסא ובמפית וכל ילד יהיה נקי בגופו". מלבד הדו״ח מתוארת בעתון זה חלוקת הסמל שרק הראוי לו יוכל לקבלו. על הסמל מצוירת „עין" ומסביב לה כתוב „עדיפה זהירות מרפוי". היו גם הצעות שונות כגון, חבור „המנון" לאגודות ועוד. אחד החברים מתאר בענין את עמל האגודה ואת פעולותיה הרבות.

מן הראוי היה שהעתון יצא לעתים קרובות יותר ואז יביא בודאי תועלת מרובה יותר. התלמידים יקראו בו וידעו להעריך את פעולות האגודות וימלאו ברצון את דרישותיהן מהם.

עוזי ילין (כתה ו׳)

גָּלוּת יְהוּדָה

חלפו ימי הענג והאשר של בני עמנו. עתה עליהם להכון לחיים חדשים, לחיי עני ומחסור. עליהם לחיות בארץ זרה ולסבול יסורים. אתא לעמנו ליל חשך וצלמות. מוסר כליותיהם ויסוריהם הרבים הציקו להם. הם הולכים הלוך ובכה, הלוך ויבב. לרגעים יפנו את פניהם אל מול ארצם ולא ירגישו את שבטי השוטרים והנוגשים הדופקים אותם: לכו, לכו. הם רואים את ארצם היפה והקדושה שנהפכה לחרבות ולמעון לתנים. אבני הבתים, מעשה ידי חרש, שבורות ושחורות. הם הולכים, בניהם בחיקם. כל נפש מלאה צער וינון. הם נאנקים דם וממלמלים: למה לא שמענוך ירמיהו נביאנו? למה לא חזינו את אחריתנו? איך נהפכתן, את ארצנו הנחמדה, ואת ירושלם עיר קדשנו, למעי מפלה?

והאצילים ובני המלכים הענוגים והמפנקים, שהיו רגילים ללבש בגדים יקרים, אינם מרגישים עתה שרגליהם פצועות וזבות דם. הופיעה הלבנה, אך לא האירה לישראל ולא הרגישו בה. חשך נורא כסה את הארץ. דומיה מסביב. רק קול התנים ובכי ונהי בני ישראל ישמעו, גדול היאוש וגדולה התונה, כי פחד תקף את העם לקראת ימי הגלות השחורים והאיומים.

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נֶפֶשׁ בְּרִיאָה בְּגוּף בָּרִיא

א.

קלונימוס טיכנר (כתה ו')

מַחֲלַת הָעֵינַיִם

מחלת העינים נפוצה בארץ ישראל ביחוד בקרב הילדים. בעיקר מתרבים חולי העינים בקיץ. בקיץ משחקים הילדים באבק וחזובים מרובים אז והמה באים אל עיני הילדים השקועים במשחקם ומחלים את עיניהם. הזבוב הוא שעיר וכנגלת הילדים מדבקת אליו יחד עם החירקים שבה וכך יעביר לילד אחר את המוגלה ויזיק לעינו. מחלת העינים עלולה להביא גם לידי עורון ועלינו איפא לחשמר מאד מאד מפני חולי זה.

ואלו הן דרכי השמירה ממחלה נוראה זאת:

חולה עינים כי ימצא בבית צריך להזהר ממנו ביותר. צריך לתת לו כלי אכילה וכלי רחיצה מיוחדים.

ולד כי יחוש בעיניו ימהר תיכף לפנות אל אחות בית הספר.

בבית הספר נמצאת תמיד אחות המגישה עזרה לכל החולים בעיניהם.

על כל ולד להתרחץ לעתים קרובות ולא למשמש בידיו את עיניו. אסור לקבל מאיש שאינו רופא תרופות לרפוי העינים. במקרה של מחלת עינים צריך מיד לפנות לרופא או לאחות שבבית הספר.

טפול בעינים בביה"ס תחכמוני

שנה	מספר התלמידים שנבדקו	מספר חולי נרעינת	מספר חולי נרעינת שהתרפאו	מחלות אחרות
1925–26	393	23	33	34
26–27	418	13	44	15
27–28	381	11	25	11
28–29	452	12	23	32
29–30	437	15	27	6

ב.

טבלת המשקל של תלמידי ביה"ס בשנת תר"ץ

שנה	מספר	ירודי המשקל			
		חרף		קיץ	
		התחלה	סוף	התחלה	סוף
		קילוגרם	קילוגרם	קילוגרם	קילוגרם
א–א	36	5	2	6	3
א–ב	42	7	3	4	2
ב–א	36	7	2	5	4
ב–ב	36	4	—	4	4
ג–א	40	10	2	9	6
ג–ב	40	9	5	11	6
ד–א	29	2	2	4	2
ד–ב	38	4	3	4	3
ה	41	3	2	7	3
ו	38	9	4	8	4
ז	49	11	5	10	6
ח	35	4	3	6	3
סה"כ	460	75	35	78	46
		16,4%	7,6%	16,9%	10%

אחות בית הספר מרצה לפני הורי התלמידים

מִפִּנְקָסִי

א

אֲגֻדַּת הַבְּרִיאוּת

מיום שנוסדה אגודתנו „אגודת הבריאות" בבית ספרנו פעלה פעולות חשובות בבית הספר. תפקידים רבים רוטלו על חברי אגודתנו: לפקח על הנקיון בחצר ובכתות, להשגיח על הילדים בשעה האכילה ולהוציאם בזמן ההפסקות מהכתות והאולמים, למען ישאפו אויר צח, בשעת הצורך להגיש לתלמיד עזרה ראשונה וכו'.

כל חברינו עמדו על משמרתם בחדשים הראשונים ומלאו את חובתם באמונה. הילדים בקרו את שעורי האחות ובהתעניינות רבה השתדלו למלא אחרי כל דרישותיה. השעורים היו בהיגינה ובעזרה ראשונה. לאט לאט חלפה ההתלהבות. חברים אחדים עזבו את אגודתנו ורק מעטים נשארנו. וגם הסדרים אינם עומדים על הגבה. בכתות הנמוכות עוד שורר סדר אך בכתות הגדולות הסדר לקוי. הבה נקוה שבראשית השנה הבאה יכירו כל הילדים בערך אגודתנו ויקלו מעלינו את העבודה.

ב.

בְּקוּרִי רִאשׁוֹן בְּהַדַּסָּה

באחד הימים תקפתני דלקת העפעפים, והלכתי עם אמי לבית החולים להבדק על ידי רופא העינים. שעות רבות שהיתי עד שזכיתי להגיע אל הרופא. המון רב צבא על יד הדלת. הדחק הלך ורב. מדי רגע ברגע התוספו אנשים חדשים. הללו חולים במחלות עינים, הללו במחלות עור הללו במחלות אחרות. אהיות בתלבשתן הלבנה אצות רצות הנה והנה. דלתות נפתחות, דלתות ננעלות ואין קץ לתנועה. אנשים מסכנים, אנשים אומללים, יושבים מדכאים ומחכים לתורם.

ישבתי באחת הפנות והסתכלתי בכל המחזה העגום הזה והרהורים שונים עלו במחי ואטיתי בלבי: מה מאושרים הם האנשים הבריאים האוכלים בתאבון רב ומתענגים על כל טוב, ומה מסכנים המה האנשים החולים והסובלים.

ומדי בקר בבקר אני מתפלל את התפלה היפה:

„רפאנו ה' ונרפא, הושיענו ונושע כי תהלתנו אתה והעלה ארוכה ומרפא לכל תחלואינו ולכל מכאובינו".

יעקב נימן (כתה ה')

ג.

מְעָנַת לְתֶקֶן

בחבור „שמן דגים" שנדפס בגליון ג' של עתוננו באן, לצערו הרב של „חברנו", פרטים ותאורים בלתי מדויקים. על הדג הזה הנקרה בשפת-החכמים Gadus morrhua ועל שמנו הנקרא „שמן דגים" או „שמן כבד" מוכן בתיק המערכת הבור אחר, נאה ובהיר, שאחד מחברינו עבד עליו בהצלחה. את החבור נתן באחד הגליונות הראשונים בשנת תרצ"א, בעונת שתית השמן הזה.

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

—ביב' תמוז ערכו תלמידי הכתה ז' טיול לתל-אביב ולמושבות השרון.

—בכ' בו נערכה אזכרה לנשמת מנהיגנו הרצל ז"ל. בשעה השניה נתכנסו תלמידי הכתות א—ב—ג—ד לאולם ביה"ס. מורה אחד ספר לפניהם את ספור חייו של מנהיגנו ומורה שני דבר לפני חברינו הקטנים על הקרן הקימת לישראל ועל מטרותיה. בכלות האזכרה חלקו לתלמידים גלויות הקה"ק והמה תרמו לגאלת אדמתנו. בשעה הרביעית נשתנה האזכרה ע"י תלמידי הכתות ה—ו—ז—ח. המנהל פתח את האזכרה ודבר על ערכו של מנהיגנו בחיי ישראל, פרשת חייו, מלחמותיו וכבושיו הרבים. אחרי הנאום הזה קראו התלמידים דינבורג, חיון ווילנר קטעים מתוך העתונות על מנהיגנו ומיומנו. מורה אחד עורר את החברים להיות נאמנים לקרן הקימת ולמטרתה הנשגבה.

בשירת „התקוה" נסתיימה האזכרה.

—ביום כ' י' באב נערך ע"י תלמידי הכתות ד—ה—ו טיול לתל אביב ולמושבות יהודה.

—ביום ה', כ' במנחם אב, בשעה 8 בערב, תערך באולם בית הספר „חגיגת הגמר" ע"י תלמידי המחזור הי"ב של בית ספרנו.

בנשף זה יחגג גם יום מלאת עשר שנים לקום עתוננו „חברנו".

תלמידי המחזורים הקודמים וכמו כן אלה שהשתתפו ב„חברנו" מוזמנים לחגיגה.

מ. ח.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

— חדשות שונות —

— בעמק־יזרעאל פרצה מכת עכברים. הנזקים רבים ועצומים לבני המושבות ששם פרצה המגפה.

— תושבי הארץ נצחו במלחמה בארבה בטרם הספיק להזיק. השלטונות בבאר שבע ערכו סעודה לתושבים על השמדם את הארבה.

— ועדת־הכתל הבין לאומית, שנשלחה ע״י חבר הלאומים לא״י לתוך בין היהודים והערבים יצאה את הארץ. אנו מקוים כי מסקנותיה תהיינה צודקות והצדק ינצח והכתל לנו יהיה.

— בעמק ובתל אביב פרצה מגפת הטיפוס ושוב להזהר ממנה בעוד מועד.

— בתרכיה נמצא תורכי בן 160 שנה שאמר, כי הודות זהירותו ממשקאות חריפים גדל והתחזק. כעת הוא נוסע לאמריקה להראות שם.

— בנורוגיה כתבה ילדה בת חמש, ספר שירים, שעשה רושם גדול על כל קוראיו.

— ביפן נגרמו נזקים עצומים מאד ע״י רוח טיפונית, הנזקים הם של עשרים מיליון יינות (כסף יפני)

— ראש עירית לונדון הדליק ע״י לחיצה בכפתור עששית בתערוכת הרדיו במלבורן באוסטרליה. המרחק הוא 11 אלף מיל.

יצחק ליפשיץ (כתה ו׳)

אִגְּרוֹת פְּרִידָה

א.

אחים יקרים!

בעוד ימים אחדים אנו נפרדים מכתלי בית ספרנו היקר שבו בלינו את שנות ילדותנו.

בין חברינו הגוטרים את חק לומדם נמצאים הרבה תלמידים שבקרו גם את הגן שעל יד בית ספרנו. קשר אמיץ קשר אותנו המוסר אלינו, אל טוריו — מחנכינו ולכם, חברינו הצעירים.

אנו נפרדים — ואולם לעולם לא נשכח את בית ספרנו החביב ואת מורינו היקרים שלמדונו תורה עם דרך ארץ, שנעשו בנו אהבה לעמנו ולארצנו ולכל היקר והקדוש לנו.

שלום לכם, מורינו היקרים. ברגשי תודה והוקרה נזכר לכם את כל השוב, היפה והטוב שהתאמצתם להקנות לנו.

שלום לכם, אחים יקרים תלמידי בית ספרנו, התמידו בלמודיכם והמשיכו במרץ ובמסירות את כל העבודות שהן לתפארת למוסדנו ולתועלת לכם.

בשם תלמידיכם וחבריכם בני המחזור הי״ב

אלחנן זעירא (קליין)

ב.

חברינו היקרים תלמידי המחזור הי״ב

ברכתנו הלבבית שלוחה לכם ליום צאתכם את בית הספר היקר. היו מאושרים והמשיכו בהצלחה את דרככם.

אל נא תשכחו, אחים, את בית הספר אשר בן כתליו בליתם את מיטב ילדותכם במשך שמונה שנים, אל נא תשכחו את מוריכם אשר טפלו בכם.

חזקו ואמצו את כחותיכם לטובת עמנו ותברכו בכם הוריכם, מדריכיכם ועמכם.

בשם כתה ז׳ הבאה למלא את מקומכם ובשם כל תלמידי בית־הספר.

אברהם מירקין, דוד רובוביץ, שריה שחר

מִכְתָּב מֵהַגּוֹלָה

ברוקלין, כ״ה תמוז תרי״ז.

סורה יקר, מובטחני כי בקבלו מכתבי זה לא תעט ישתומם: הא כיצד, מה פתאם ומדוע?

לגבי דידי אין פה ,פתאם׳ או ,מדוע׳. הרבה פעמים החלטתי לכתב אליו אך תמיד נזדמן השטן באיזו צורה שהיא לעכב בידי.

אכן רבות עברו עלי מיום הציני את כף הגלי על אדמת נכר זו אשר בשם אמריקה תכונה. אם אתחיל לספר אין אני מספיק. אך זאת אגיד, כי כמדומני שעברתי כבר שבעים ושבעה מדורי גיהנום, לא כל כך בגופי כמו בנפשי.

עתה רוח לי קצת. הנני שולט כבר בלשון המדינה במדה ידועה ונהירים לי ,שבילי׳ הארץ, אפן החיים, ההנהגה ונטוסי החברה. על כרחי למדתי אותם אף על פי שישנאתים. יצרתי לי כאן אפילו סביבה עברית. בקשתי ומצאתי לי בחורים בני גילי מבני הארץ וסתם יודעי עברית. הננו מתקבצים תכופות ומשוחחים על דא ועל הא ב׳לשון הקדש׳. על פי רב נושא שיחתנו קשור בארץ ישראל ובנעשה בה. קימת כאן גם הסתדרות ,השומר הצעיר׳ שהנני חבר לה. זוהי הסתדרות נוער עברית־לאומית, שעורת לבנין הארץ בכל אשר לאל ידה ומחנכת את צעירי עמנו כאן ברוח לאומית, אשר אם ישמנו — לא יבעטו...

נעשיתי אקטיבי בהסתדרות זו והנני מוצא בה ספוק מה. זהו על עברי.

ועל העתיד — כל השבילים מוליכים לא ל ר ו מ א אלא ל א ר ץ י ש ר א ל. אהיה מה שאהיה אך ארץ ישראל היא מטרתי היחידה בחיים. בורר אני לי עכשו רק את הדרך בה אגיע למטרתי. מה שלומו? כיצד מתנהלים הלמודים בבית ספרנו?

לפעמים בישאני נוכר בעבר (וזה לעתים תכופות) רואה אנכי ומרגיש את ההבדל בין המורה העברי שבארץ ישראל ובין המורה האמריקאי. זה האחרון מתיחם בקרירות ובשיון נפש אל תלמידיו. יותר מהשעור שהוא נותן במחלקה אין לו שום עסקים אתך.

שמעתי כי בית ספרנו עבר לדירה חדשה. השובה דירה זו מהקודמת? ו,חברנו׳ מה שלומו? חבר טוב היה לי...

לבי רוחש אהבה לכלכם

תלמידו המכבדו דוד סגל

הַתְּכְנָסוֹת לְטוֹבַת הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית סִפְרֵנוּ

א) הקופסאות בכתות

כ ת ה	כסלו	טבת	שבט	אדר	ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	ס״ה
אא אב		388	177	375	315	162	734	280	600	3031
בא כב			188		260		442	520		1410
גא			99	216	146		291	170		922
גב	78	124	170	233	156		276	126	258	1421
דא	95	208	72	79	131	25	176	92	84	962
דב		285	192	352	203		485	600	277	2394
ה			102	138			375		176	791
ו			102		25			190	176	493
ז	379	254	175			91			227	1126
ח			177						326	503
ס״ה	552	1259	1454	1393	1236	278	2779	1978	2124	13,053

הערה:—מהסכום הנ״ל הקדש למפעל בלפור 3,831 לא״י

ב) ימי סרט

חנוכה	:	10,143
פורים	:	3,028
ל״ג בעמר	:	3,326
כ׳ תמוז	:	1,846
כס״ה		18,943

הערה:—מלבד הכספים שנאספו בימי הסרט בט״ו בשבט וביום אוכרה ללנדוי ז״ל שנרשמו לטובת בני עקיבא.

חֲבֵרֵנוּ לַחֲבֵרָיו

לחבר ג׳ ל׳. חבורך נאה בסגנונו אך בתכנו לא יענין את חברינו.

לחבר פ׳ ל״ץ. אחרת. השיר מתאים לגליון הרצל.

לחבר ח׳ג׳. פעמים רבות הודיע ״חברנו״ שאי אפשר להדפיס בבת אחת את כל החבורים. החבורים הראויים לבוא ״בחברנו״ נדפסים עפ״י תור. חבורך יבוא בגליונות הראשונים לשנת תרצ״א.

לחבר ר׳ נ׳. ״הידיעות השונות״ שאספת הן מעניינות ותיטיב לעשות אם תמציאן לחברנו יצחק ליפשיץ (כתה ו׳) העוסק במדור הזה שב״חברנו״.

תִּכּוּן טָעוּת

בגליון ה״ד שנה זו בתחלת הרשימה ,תלאות׳ באה בטעות אחרי המלה ,זכרונות׳ האות א׳.

בעמוד הרביעי של אותו גליון ברשימה ,טיול בסירה מתקפלת׳, בשורה החמשית מלמטה למעלה במקום ,העלינו את הנשר׳ צ״ל: ,העלינו את הסירה׳.

בגליון ז׳ עמוד ג׳ בספור ,אסון׳ בשורה 8 מלמעלה למטה במקום ,אין עונים׳ צ״ל ,אין אונים׳.

ביבליוגרפיה של „חברנו"

„חברנו" עתון לעניני התלמידים יוצא אחת לשבועים ע"י צופי ביה"ס „תחכמוני" בירנשלים

שנה א' תרפ"א — גליון א', י"ד באדר; גליון ב', א' באדר ב', כל גליון בן 8 עמודים (הקטוגרף).

שנה ב' תרפ"ב — גליון א', ט"ו כסלו; גליון ב', א' בטבת; גליון ג', ט"ו בטבת; גליון ד', א' בשבט; גליון ה', ט"ו בשבט; גליון ו', א' באדר; גליון ז—ח, ט"ו אדר—א' ניסן כל גליון בן 4 עמודים (הקטוגוף)

משנה ג' ואילך עובר העתון מידי צופי „תחכמוני" לידי תלמידי ביה"ס ונסדר במסדרת המוסד ע"י קבוצת תלמידים.

„חברנו" עלון לעניני התלמידים יוצא אחת לשבועים ע"י תלמידי ביה"ס «תחכמוני» בירושלם. נסדר בדפוס ביה"ס תחכמוני ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „החדש" ירושלים.

שנה ג' תרפ"ג — 6 גליונות, כל גליון בן 4 עמודים

שנה ד' תרפ"ד — יוצא אחת לחדש 12 גליונות, כל גליון בן 4 עמודים. 6 הגליונות הראשונים נדפסו בדפוס „החדש" ו—6 הגליונות האחרונים בדפוס „ציון"

שנה ה' תרפ"ה — נסדר שם ונדפס בדפוס „ציון" 12 גליון כל גליון בן 4 עמודים.

שנה ו' תרפ"ו — נסדר שם ונדפס שם 10 גליונות, כל גליון בן 4 עמוד

שנה ז' תרפ"ז — נסדר שם ונדפס שם 10 גליונות כל גליון בן 4 עמודים

שנה ח' תרפ"ח — נסדר שם ונדפס שם 8 גליונות, כל גליון בן 4 עמודים.

שנה ט' תרפ"ט — נסדר שם ונדפס שם 7 גליונות, כל גליון בן 4 עמודים.

שנה י' תרצ"ץ — נסדר שם ונדפס שם 10 גליון, כל גליון בן 4 עמודים.

מספר הגליונות

שנה	א'	2	גליונות
„	ב'	8	„
„	ג'	6	„
„	ד'	12	„
„	ה'	12	„
„	ו'	10	„
„	ז'	10	„
„	ח'	8	„
„	ט'	7	„
„	י'	11	„
	בס"ה	86	

התלמידים שהשתתפו ב„חברנו" במשך עשר שנות קיומו*)

א'

אטינגר אהרן
אילן מיכאל
אפל יהונתן
אמדורסקי יוסף
איסרוב בר־כוכבא
אורוטשר אהרן
אורלנו יעקב
איש־שלום מרדכי
אשכנזי יהושע
אלמליח שמואל
אפרתי צבי
אברמוביץ משה
אזרחי יהודה
אפל דוד
אינשטין שלמה
אלקינד חיים
אלישוב שלמה
איש־שלום יעקב

ב'

בן־מאיר הפלשי
בן־שמש מרדכי
בן־קוהלת ש'
בן־דוד מ'
בן־יעקב ירמיהו
בן־נפתלי יונה (פלשי)
בן־שמואל דוד
בן־זאב בנימין
בן־דוב א'
ברזלי יצחק
בוקנץ אליעזר
בוקנץ שמעון
בנימיני א'
בנימיני שלמה
בקר יוסף ח.
ברור משה
ברדר אריה
ברמן אברהם
ברוידף יוסף
ברזלי אברהם
בסלבסקי שלו' י'

ג'

גלדברג אהוד
גלדברג הלוי יהודה
גלדברג משה
גפני שמחה
גפני נפתלי
גיספן זכריה
גלעזר יגאל
גומברוב אברהם
גירשטין מ.
גרינמן אריה
גאוני י.
גודוביץ ישראל
ג'קבוס יאיר

ד'

דיאן ישכר
דימנט אלחנן
דימנט ישראל
דינבורג י.
דינבורג אברהם
דבשני אפרים
דבשני מנשה
דיסקין צבי
דנין עודד

ה'

הלפרין מ. אהרן
המבורגר יהושע
השמשוני אביה
הלוי ציון
הקר יצחק
הלפמן משה
הר־צבי אריה

ו'

וילנר שלום
ויט יואל
ויט דב
ויגיסר משה
ולמן אפרים
ורדי שבתי
וקסמן אליעזר
וינברן יוסף

ז'

זסלנסקי ראובן
זסלנסקי אריה
זילברשטיין אליעזר
זילברשטיין שלום
זכס א.
זיו יהושע

ח'

חיון יוסף
חיון דוד
חקלאי י. דוד
חברוני מאיר
חסידוף עמנואל

ט'

טוכנר מ.
טוכנר קלונימוס
טירנובר חיים

י'

יהלום אברהם
יצחקי ד.
ידידיה עמנואל
ידידיה ש.
יפה א. חיים
ילין עוזי

כ'

כוכבא ש.
כספי יגאל
כלב יוסף
כהן אליקים
„ משה
„ שלום
„ יוסף
כשיוף יהודה

ל'

ליפשיץ יצחק
ליפשיץ נפתלי
לרמן יצחק
מן
מדפיס
משיוב גרשון)
מברך יריב
מיכאלי ישעיהו
„ יצחק
מירקין מרדכי
מיטשניק שמעון
מנצור חיים

נ'

נהרי סעדיה
נצר שלמה
נפחא י'
נימן יעקב

ס'

סילמן ראובן
„ אברהם
סידיס בנימין
„ אברהם
סלומון יוסף
„ אברהם
„ ד.
סגל יצחק
„ דוד
סלנט אברהם
„ חיים
סולודר בנימין
„ דוד
סגל אליעזר
„ בנימין זאב
סרי דוד
ספרוני מרדכי
סלוצקי יהודה
סוירסקי א.

ע'

עוזר (הלפר) מרדכי

*) שמות התלמידים שפרסמו את דבריהם בעלים שם אינם באים ברשימה זאת.

פ

פלדמן אלון
" יעקב
פניני בנימין
פינזילבר אריה
פרידלנסקי אריה
פקלמן נחמיה

צ

צבי מ.
ציגר שמחה (ז"ל)
צל זאב
ציון משה
" הלוי
צוריאל ישראל

ק

קצקובסקי א.
קורונל דוד
קופ יהודה
קריגר יעקב
קמחי יגאל
קלינמן אברהם
קוק עובדיה
קושטאי אריה
קופמן משה
קרניאל מרדכי
קליין א.
קוריכמן א.
קנטרוביץ אברהם
קלורי גדעון
קלינמן משה

ר

ריזס י.
רבינוביץ יוסף
" יהודה
רובוביץ ירמיהו
" דוד
רלסקי ש.
רוזנסקי אריה
רקובר איתמר
רוטשילד משה
ריטוב גרשון
רבלין יצחק

ש

שפירא חיים
" משה
שפי שמואל
" י.
שור אריה
" שמעון
שרשבסקי אהרן
שמי יוסף
שנידר אלוף
שחר עמנואל
" שריה
שבח יהודה
שילוני אלכסנדר
שינקר נפתלי

ת

תמרי יעקב

מספר כל המשתתפים ב„חברנו" 200 תלמיד

התכן:

א) ברכות
ב) חלום ילדותי (שיר) — זאב צל
ג) רע — אפרים דבשני
ד) מנהגות הילדות — א. רוזנסקי
ה) בדפוס „תחכמוני" (זכרונות) — ג. ריטוב
ו) „חברנו" — בן ציון הלוי
ז) עליתי לארץ ישראל — ש. בנימיני
ח) האכזיהים הנפלאים (אגדה) — ח. מנצור
ט) לא תגנב — ט. גלדברג
י) בכרם — יריב מבורך
יא) חגיגה — משה קלינמן
יב) גנתי — א. טיר
יג) אורחת — ד. וייס
יד) גנבים — פ. כשוף
טו) חידה — ד. אלישעיוף
טז) רשימת תלמידי המחזור
יז) בתשיעי באב (שיר) — י. ח. בקר
יח) גלות יהודה
יט) בעתונות הנוער
1) השמש — ש. וילנר
2) צופה הבריאות — עוזי זלין
כ) בריאות התלמיד:
1) מחלות העינים — ק. טוכנר
2) שבלת ירודי המשקל
3) מפנקסי — יעקב נימן
4) מעות לתקן
כא) בבית ספרנו
כב) מקרוב ומרחוק (חדשות שונות) — י. ליפשיץ
כג) אנרות פירוד
כד) מכתב — דוד סגל
כה) רשימת התכנסות לקהק"ל בבית ספרנו
כו) „חברנו" לחבריו
כז) תקון טעויות
כח) ביבליוגרפיה של „חברנו"
כט) שמות המשתתפים ב„חברנו".

נסדר בסדרת ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים.

שנה אחת עשרה (גליון 87) ירושלים, חשון־כסלו תרצ"א **גליון א'**

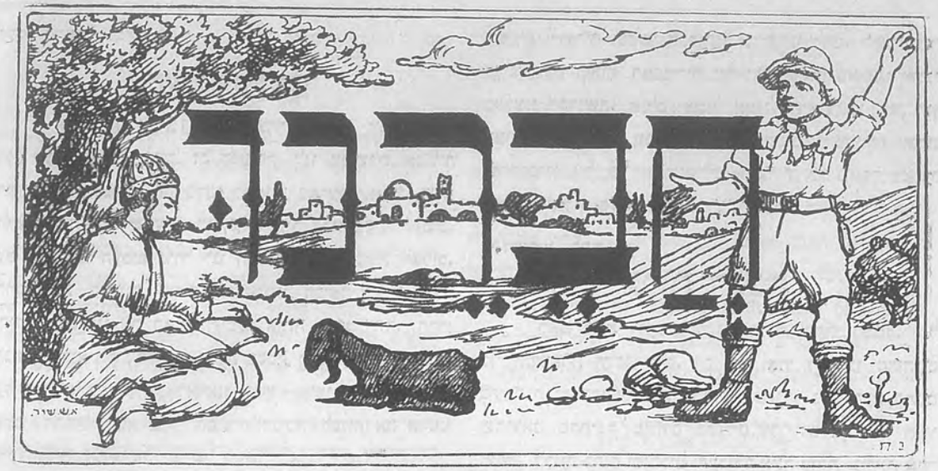

עלון לענייני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני"

חיים הב שחר ז"ל

אור לכ"ז מנ"א התרי"ץ, נפטר מורי החביב, מר ח. ד. שחר ז"ל.

המנוח היה ילד בסרביה ועלה ארצה לפני כ־17 שנה. את השכלתו קבל בבית המדרש למורים העברי בירושלים. במוסד הצטיין שחר בלמודיו והיה יחד עם זה גם חבר רצוי ואהוב על חבריו תלמידי המוסד, כי ידע להשרות עליהם מצב רוח טוב, גם בשעות הכי קשות.

תמיד היתה טלתא דבדיחותא שגורה בפיו. כאן המקום לצין ששנות המלחמה העולמית היו אז ושחר, כמו יתר התלמידים, למדו מתוך תנאים קשים מאד. התלמידים קימו את המימרא של חז"ל: פת במלה תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וכו'".

לאחר שגמר את חק למודיו נכנס לכהן במשרת מורה בבית ספרנו ואעפ"י שלא שמש בו יותר משנה אחת, בכל זאת הספיק במשך הזמן הקצר להתחבב מאד על עשרות תלמידיו שאהבוהו וכבדוהו מאד.

לא יפלא איפוא שהידיעה ע"ד מותו הפתאומי הדהימה מאד את כל תלמידיו ומכריו.

שחר ז"ל היה מורה מסור והצטין באהבתו את הסדר והדיקנות והוא שם לב בעבודתו החנוכית גם לצד האיסטתי. הוא הציע למשל, שתפלת המנחה, הנערכת במוסד, תהיה בלוית שירה ובסדר מופת. בזה אמר, לא רק לחבב על התלמידים את התפלה, אלא גם לעורר בלבותיהם הרכים כבוד והערצה לקנייני האומה וקדשיה.

שחר ז"ל טפל באהבה בכימת בית ספרנו, והחזיונות שהוצגו בתוך כתלי המוסד הצליחו תמיד. כמו כן השתתף בכל מפעל שהוסק כבוד לביה"ס ונתן ענין לתלמידים שאהבם מאד.

יום אחד היתה לי ההזדמנות לנסוע אתו ברכבת. ישבנו ושוחחנו. תוך כדי שיחה אמר לי כי היה רוצה מאד להוציא לאור חוברת של הבורי תלמידיו. עיניו נוצצו כשהביע את מחשבתו זו לפני.

שחר כתב גם ספורים אחדים בשביל הנוער. בין הספורים הראשונים שקראתי בימי חיי היו גם ספוריו „בעליה" ו„הערדלים". הספורים האלה כתובים בלשון קלה ושופעת ומתוכם בולטת אהבת הטחבר לילד.

שנה אחת שמש כמורה בביה"ס תחכמוני ואחר כך נתמנה למזכיר מחלקת החנוך של ההנהלה הציונית. במשרה זו שמש עד יום מותו.

בעבודה הרבה המנוח בשרון ופעילות יוצאים מגדר הרגיל. עבד עבודה קשה, שהיתה למעלה מכחותיו.

את בית הספר לא שכח והוציא בשביל התלמידים את לוח החבר. לעריכת הלוח היה מקדיש את השעות שנתנו לשם מנוחה לאחר עבודת יום תמים. „החבר" היה קרוב ללב תלמידי בתי ספרנו וכו הראה שחר, כי לא רק מורה היה, כי אם גם חבר, חבר להבריו־תלמידיו.

זוכרני, בשעה שהחלותי לעבוד במשרד ההנהלה הציונית, הייתי מדכא מאד בימים הראשונים, ינן כי עוד טרם מצאתי לי מכרים, ומה גדלה שמחתי בראותי, כי על העובדים נמנה גם מורי לשעבר מר שחר ז"ל. הוא קרבני ועודד אותי ונהל את המישא והמתן בעבודה מתוך ידידות ושמחה. הוא ידע לקבע יחס טוב אל כל העובדים תחת פקודתו.

הוא היה איש העבודה ופעל הרבה לטובת החנוך והנה בא המות ושם קץ לחייו הקצרים.

יהא זכרו ברוך בלב תלמידיו ומכריו.

מנחם צבי
תלמיד המחזור הרביעי (תרפ"ב)

נחמן קרצמר (כתה ח')

הַשֵּׁנִי לְנוֹבֶמְבֶּר

אתמול מלאו 13 שנה להצהרת בלפור. יום זה הוא חג לעם העברי. ביום זה הבטיחה לנו ממשלת אנגליה לעזור לנו לבנות את ביתנו הלאומי בארצנו. אחרי הנתן ההצהרה חשבנו שמעתה לא נהיה עוד לבוז בעיני העמים. עם נהיה ככל העמים. נחיה לנו חיי חפש. חיי עבודה ושלום. ההסתדרות הציונית, שהיא ממשלתנו, הביאה לארץ הרבה יהודים והם בנו את הארץ וקומטו אותה משמטוחה. הקרן הגואלת, היא הקרן הקיסת, גאלה בכסף מלא אדמה ויתישבו עליה חלוצינו. העליה לארצנו גברה משנה לשנה. המוני עמנו התחילו לבא מכל תפוצות הגולה, לבנות את ארצנו ולעבדה. בבואם ארצה ישראל מצאו, כאמור, שממה וחרבן. בכל אשר פנו שמה ושאיה. אך הם לא נואשו כי אם נגשו לעבודת הקדש ויעבדו במרץ רב, ואחרי עבודת פרך יסדו כפרים, טושבות וערים.

יום השני לנובמבר נעשה לחג לאומי לנו. הינו חוגגים אותו ברב פאר והדר בשירה ובנגינה ובנשפים. כה נהגנו שנים אחדות. השנה לא חגנו את יום השני לנובמבר, כי לא ימי שמחה לנו הימים האלה. לפני שנה קמו עלינו רשעים ורוצחים ובקשו לכלותנו אך יכלנו להם. השנה נגזרו עלינו גזרות קשות המכבידות על התקדמותנו בארצנו שלנו, בארצנו הקדושה. אולם עטנו איננו מתיאש, כי חזק הוא מצור ומטשך את עבודתנו ביתר מרץ וביתר מסירות. וכשם שהתגברנו על כל המכשולים והצרות, כך נתגבר גם על הגזרות האלה וביתנו הלאמי קום יקום!

ז. הורביץ (כתה ו')

נֵרוֹת חֲנֻכָּה

לאט לאט דועכים נרות החנכה. בחדר דממה. כל בני המשפחה הלכו להם. רק אני ואחי נשארנו משחקים בתיבת הבנין החדשה אשר קבלנו במתנה. גזרי העץ הרבים שהוצאנו מהתיבה מונחים מפזרים על השלחן. אני ואחי מנסים לבנות בתים ומגדלים והעבודה אינה עולה בידינו. אחר שעה קלה אנו מהרסים את בנינו כדי להקימו מחדש. בינתים שכחנו לגמרי את נרות החנכה. ולא התבוננו גם כאשר דעכו הנרות זה אחר זה. הנה דולקים עוד שנים, האחרים יחד עם השמש גועו ככר. הנרות מתנודדים הנה והנה אנחנו רועדים. אני אומר לאחי בקול עגום: עוד מעט וידעכו הנרות, חבל! חדלנו ממשחקנו וכבינו את הנרות וכבר חפצנו לשוב אל השלחן ולהמשיך את משחקנו אולם מה השתוממנו

סֻכּוֹת

א.

בוקר, קול מפל קרשים העירני. לפתע קלטה אזני את קולו של אחי באמרו: „הפעם אעשה סכה למופת", רק אז נזכרתי כי חג הסכות מתשמש ובא. כרגע נמצאתי על הגזוזטרא. אחי ואני, מזוינים ב„כלי־זין", כל אחד בפטיש ובמלקחים, עלינו ל„מלחמה" על הקרשים. את האחד קשרנו ליד הקיר מטרה ל„חצים". „חץ" אחד „חץ" הוא המסמר, נתקע עמוק בלבו. כך יצא דינם גם של יתר הקרשים והשלד הוקם.

עברו ימים והסכה טו נוספת לתפארה. גם חשמל העברנו שמה. גם קשוטים לא חסרנו. הכל כנהוג. לילה אחד ישבתי על הגזוזטרא ליד הסכה ונהניתי הנאה מרובה בראותי כל עובר ושב נעצר בדרכו ומסתכל בסכה. סכה נאה—התפלאו רבים מהעוברים לתומם ברחובנו. אחר זמן מה ירדתי כדרכי לשחק. נשאתי עיני לשרום ומבטי נתקל בסכה. רק אז הבינותי למה טורח כל אחד להגביה ראשו למעלה. ההשמל והבד גרמו לכך. החשמל האיר והקשוטים נראו על הבד. המראה היה מרהיב עין, זה היה ראינוע—בזעיר אנפין. עזי ילין (כתה ז')

ב.

תיכף אחרי יום כפור החילונו בעשית הסכה. בשמחה נגשתי לעבודה, וכי מי לא יגיש בשמחה למצוה כזאת? לקחתי קופסת מסמרים בידי האחת, וידי השניה אוחזת בפטיש המכה על הקרש. הקשתי הקשה חזקה, עד שאני והקרש נפלנו יחד ונם היה שיצאתי מנפילתי זו בשלום ובלי רסוק אברים. ואעפ"כ לא נפל רוחי בקרבי והמשכתי לעבוד. והפעם עלה הדבר בידי יפה, הקרשים מוצקים, היד עובדת והמסמר נשמע לי. בקצור לאחר עבודת חצי יום נגמרה מלאכת הסכה.

ליל סכות. אנחנו, אני וגיסי שבים מבית הכנסת. השכונה טובעת באור רב של שני הלוקסים התלויים ע"י בית הכנסת. נכנסנו לסכה ואמרנו בצהלה „מועדים לשמחה". גיסי קדש בקולו הערב על היין ואנו ענינו במקהלה „אמן". נגשנו לאכילה. בשעת מעשה שרנו, שוחחנו, נשמעו בדיחות נאות. רוח עליצות של החג השתרר במסבתנו. רק גמרנו לאכול ולברך את ברכת המזון פתח אחד המסבים בשירת „טהר לבנו"... וכלנו אחריו. התלהבתי ותפסתי בידי גיסי וצאתי לרקוד, בינתים נשמעה נקישה בדלת. השכן אבנר נכנס. אבנר זה לץ גדול הוא ויחד עם זה הוא חסיד נלהב ובימים טובים הוא משמח את כל הלבבות. מיד הצטרף למעגל והראה את כחו ברקודים. בינתים התאספו עוד שכנים והשמחה רבה.

הרקוד נגמר. הגדולים ישבו מסביב לשלחן וההלו להתוכח בדין וכל אחד חפץ להראות את גדולתו בתורה ושהצדק עמו. אבנר התלהב בוכוח לא פחות מאשר קודם ברקוד. הוכוח החריף הומתק ע"י הלצות ובדיחות שבהן היו המתוכחים מתבלים את דבריהם. רק בשעה מאוחרת, קרוב לחצות נפטרו האנשים לבתיהם. יהושע זיו (כתה ז')

בראותנו כי שוב הדלקו הנרות וגם האחרים דולקים באור־בהיר כפלים מאשר בראשונה. ופתאם ונגינה יוצאת מתוך הלהבה: אנחנו נרות החנכה הראשונים אשר דלקנו לפנים בבית המקדש באנו מאותו פך קטן אשר מצאו אותו החשמנאים. פחדנו והתחרטנו על אשר כבינו את שני הנרות האחרונים. הקול הוסיף לדבר: תנו נא להאיר לנרות החנכה היפים ואל תכבו אותם. הם מספרים על דבר המלחמות והנצחונות של החשמונאים ועל תשועת ה' לעמו ישראל תנו נא להם לספר במנוחה עד אשר יהדלו בעצמם.

ופתאם נעלם הקול הנפלא הזה. בחדר שררה דממה והנרות האירו ויצקו אור בהיר ורך על כל פנות הבית.

טִיּוּל לְבֵית נָגָן

אתמול הלכנו לטיל עם מורנו לבית וגן. עברנו את רוממה, את קרית משה ואת בית הכרם. בקרנו את הסימנר הגדול ואת בית הספר בבית־הכרם. ראינו את כל הסביבה. כמה יפה הסביבה הזאת. כשהגענו לשכונת בני ברית ראינו ברכת מים והמורה באר לנו הכל. מרחוק ראינו את ים התיכון. שבנו באותוטוביל בשירה. לבי שמח מאד בטיול היפה הזה, ספרתי לאחי כל טה שעבר עלי וגם היא שמחה. זאב ויסמן (כתה ג'א)

הַטִּיּוּל

שִׁלְשׁוֹם טִיְּלִנוּ לְבֵית הַכֶּרֶם, לְבֵית וָגָן וְלִשְׁכוּנַת בְּנֵי בְרִית. הָלַכְנוּ בֶּרֶגֶל וְשַׁבְנוּ בְּאוֹטוֹ. בַּדֶּרֶךְ קָטַפְנוּ פְּרָחִים שׁוֹנִים, בְּרֵיחָה וְכַרְכֹּם. הָיִינוּ בַּסֶּמִינַר. בִּשְׁכוּנַת בְּנֵי בְרִית רָאִינוּ עַל יַד בְּרֵכַת הַמַּיִם אֶת־הַיָּם.

עדי ילין (כתה ב'א)

אֲנִי וַחֲבֵרִי

פַּעַם אַחַת הִתְקוֹטַטְתִּי עִם חֲבֵרִי שִׁדְמִי יִצְחָק, הַמּוֹרָה אָמַר לִי: אָסוּר לְהִתְקוֹטֵט. צָרִיךְ לִחְיוֹת בְּשָׁלוֹם. שָׁמַעְנוּ בְּקוֹלוֹ וַאֲנַחְנוּ שָׁלַבְנוּ אֶצְבְּעוֹתֵינוּ הַיָּדַיִם שֶׁלִּי בְּיָדַיִם שֶׁל שִׁדְמִי, וְאָמַרְנוּ יָחַד:

בְּרֶגַע הָיִינוּ,
בְּשָׁלוֹם לֹא חָיִינוּ,
עַתָּה עָבְרָה הַשִּׂנְאָה כַּחֲלוֹם —
מֵהַיּוֹם נִחְיֶה חַיֵּי שָׁלוֹם.
שָׁלוֹם, שָׁלוֹם, שָׁלוֹם!..

משה קליינמן (כתה ב"ב)

מאיר וינוגרד, שריה שחר (כתה ח')

אֶרֶז סְפָרֵינוּ*)

ספרית בית ספרנו קבלה השנה צורה טובה יותר ומשכללת יותר מאשר בשנים הקודמות. א) היא גדלה הרבה במספר ספריה. מספר הספרים הוא עתה בספריה נדול בערך. יש לנו ארבעה ארונות מלאים ונדושים המכילים למעלה מאלף ספר שיצאו בהוצאות שונות. ב) עד עכשיו לא היו הספרים מסודרים לפי סדר הכתות ולפעמים נפלה טעות והמורה נתן לתלמיד ספר שלא התאים לפי גילו. השנה סודרו הספרים לפי הכתות באופן שכל תלמיד יקרא את הספרים הנחוצים והמתאימים לו. כמו כן תצא בקרוב רשימת ספרים אשר בה יובאו הספרים המתאימים לכל תלמיד והוא ידע מה הוא החמר הדרוש לו, ועלינו לדעת כי הספרים עוזרים מאד להת־פתחות הקורא. על ידי הקריאה רוכשים אנו ידיעות רבות בביאונרפיה, בהיסטוריה, ויחד עם זה אנו לומדים שפה יפה וצחה. ובכדי שכל תלמיד יוכל לרכוש לו רכוש נדול זה עליו לא להחמיץ את ההזדמנות ולהרבות בקריאה. לשרות זו עומדת ספרית בית הספר המחודשת.

*) במדור הזה החדש נביא פעם בפעם ידיעות על ספרית בית ספרנו ועל הספרים החדשים היוצאים בהוצאות שונות.

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בנוף בריא

עֲזֶרָה רִאשׁוֹנָה

ידע כל איש וכין כל ילד את תורת העזרה הראשונה, כי השוכה היא מאד למען נדע להשתמש בה בכל מקרה אסון. הבה אביא דוגמה: נפל בן אדם ארצה ועור גופו נקרע — מה יעשה לו? רוחצים היטב במקום הפצע במי חומצה ובינתים קוראים לרופא להפאהו.

בשמחה אני מודיע שגם בבית ספרנו יסדנו את ה„עזרה הראשונה" והמדריכה היא האחות שבבית הספר. בהשגחתה מתלמדים תלמידי הכתות הגבוהות ועוזרים לה ברפוי הנפצעים. הפצועים מרובים בקרב התלמידים, והסבות ידועות: הם רצים ומשחקים ונופלים וזקוקים לעזרה. תלמיד נבון בא לחדר הרפוי מיד אחרי שנפצע ומקבל את הרפואות שהוא זקוק להן והכאב עובר. אבל יש גם תלמידים שאינם שמים לב לפצע ורק בעבור יום יומים, כשמעירים להם, הם פונים אלינו לעזרה והרפוי נמשך אז יותר. רבה העבודה וגדולה האחריות ב„עזרה הראשונה" אך מי שרוצה להתמסר לעבודה זו המועילה מאד לאנשים ימצא בה קורת רוח.

צבי שפיזלר

חֲגִיגַת הַגָּמָר שֶׁל הַמַּחְזוֹר הי"ב וַחֲגִיגַת שְׁנַת הָעֲשׂוֹר שֶׁל עִתּוֹנֵנוּ „חַבְרֵנוּ"

ביום כ"א באב בערב נערכו חגיגת הגמר של המחזור הי"ב וחגיגת שנת העשור של העתון „חברנו". לכבוד חגיגה זו הוצא גליון בן 16 עמוד. על השולחן היו מונחים כל העתונים מהגליון הראשון עד האחרון. על קירות האולם היו תלויות תמונות המחזורים הקודמים ותמונות גדולי ישראל. הקהל היה רב. נאמו: המנהל מר מ. אילן, מחנך המחזור מר ב. גולדצוייג ומורנו עורך „חברנו" מיום הוסדו עד היום הזה. אחר הופתע הקהל על ידי נאומיהם של תלמידי המחזורים הקודמים. נאם אחר מהמחזור הראשון, השני, השלישי וכן הלאה. חבר המורים נהנה לראות את תלמידיו ביניהם הרופא ד"ר ברון, העורך דין מר נפתלי ליפשיץ והמורה מר חשין. דברו גם אחדים מתלמידי המחזור הי"ב. אחר הגישו תלמידי המחזור הי"ב מתנות למנהל ולמחנך המחזור. נאמו לכבוד העתון חברנו והרבו בשבחו וספרו על כל השתלשלותו עד שוכה לתפוס את המקום הראשון בין עתוני התלמידים. אחר חלוקת התעודות תמה החגיגה.

מענין לצין, כי אחד מהורי התלמידים, מר בן־זאב, הציע לקהל לרשום את בית הספר בספר הזהב. אותו רעיון הולך ומתגשם בין התלמידים ומי יתן והצליחו להוציאו לפעל.

אברהם מירקין (כתה ח)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

— בכ"ז תשרי נפתח בית ספרנו והחלה שנת הלמודים החדשה. המנהל פגש אותנו בנאום ברכה וברכנו בשנת בריאות והצלחה בלמודים. אחריו קרא חבר אחד את הפרק פ"ד שבתהלים. בשירה נכנסנו אל כתותינו והלמודים החלו.

— בי"ב בסלו נערך בבית ספרנו טיול כללי. הכתות א'א, א'ב טילו לסנהדריה ולסביבה. ב'א וב'ב, ג'א וג'ב— לבית הכרם, לבית גן ולסביבה. הכתות ד, ה, ו, ז'—לתלפיות ולרמת גן.

— ביום ה' כ"א בכסלו, תערך באולם בית ספרנו חגיגה למלאת מאה שנה להולדת המשורר הגדול יהודה לייב גרדון ז"ל. בתכנית: הרצאות, דקלומים משירי גרדון, שירה וזמרה.

— תלמידי בית ספרנו החליטו לתרום לקרן הקימת עשרים לירות ולרשם את בית הספר בספר הזהב. המגבית נמשכת בהצלחה.

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

הרחבת רחובות תל אביב

„ועדת בנין ערים" ביפו אשרה את החלטת העיריה בתל אביב, להרחיב את הרחובות: הרצל ב10 מטר, נחלת בנימין—14 מטר ואלנבי 24 מטר.

תוצרת הארץ

בימים האחרונים פרצה מהאה מקרב כל סנדלרי ארץ ישראל יהודים, ערבים ונוצרים, בגלל התוצרת הזרה של הנעלים. הגוזלת את לחמם ופרנסתם של מאות סנדלרים בארץ. חובתנו הקדושה היא להשתדל לתמוך אך ורק בתוצרתנו—תוצרת הארץ.

העבודה בנמל חיפה

ההתקדמות בנמל חיפה גדולה, הספינות המקוטיות החלו להשתמש בשטח הגדול של המים האצורים שנוצר ע"י חומת המים.

גלוי גשר בעיר העתיקה?

נתפשטו שמועות כי גלו גשר בעיר העתיקה בירושלים

גולים כשדים ואשורים מתישבים בסוריה

המונים המונים של גולים כשדים ואשורים בני עמים עתיקים התישבו בסוריה מפאת ידם הקשה של התורכים במולדתם.

סופה באירופה

באנגליה ובצרפת ובברלין שררה סופה חזקה. באנגליה הגיע הזרם ל76 טילין לשעה. בצרפת (פריס) היתה סופה חזקה בתעלת „דמנש", בברלין נתקו חוטי המברקה והטלפון והחבורים נפסקו. בונא גרמה הסופה למקרה מות.

רעש ביפן

לפי שמשערים נהרגו ביפן 219 איש מרעש הזק שהיה ביפן. דוד רובוביץ [כתה ח'].

חִידָה

אנית המדבר
נחל בלשון ערב
אחד מהלקי הגוף
מלך בישראל
שם פרח
שם רמש

מלא את המשבצות החלקות באותיות המתאימות וקרא בשורה הראשונה מימין מלמעלה למטה ויצא לך שם סופר עברי. **שלמה נפחא** (כתה ח')

הננו שולחים לך, חברנו היקר

דוד רובוביץ

את ברכתנו הלבבית למלאת לך י"ג שנה

הצלח בלמודיך והיה פעיל בבנין ארצנו

חבריך, תלמידי הכתה ח'.

רפום „ציון"

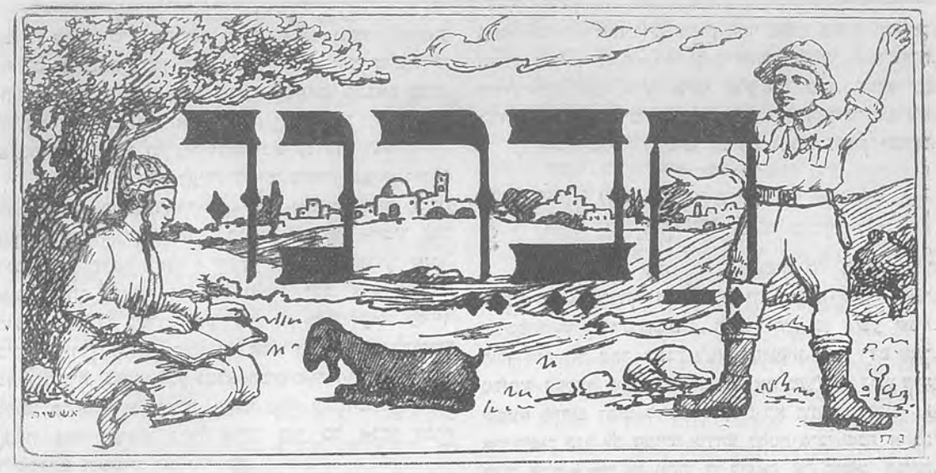

עלון רעיוני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלים

שר וגדול נפל בישראל

ביום ז' בטבת נפטר הציוני המסור. הבן הנאמן לעם ישראל ולארץ ישראל

אלפרד מונד (לורד מלצט)

פעולותיו הרבות שפעל לעמנו ולחפרחת ארצנו תהיינה לעולמים. ת.נ.צ.ב.ה.

דוד רובוביץ (כתה ח')

תּוֹצֶרֶת הָאָרֶץ

חובה קדושה מוטלת עלינו לתמוך אך ורק בתוצרת הארץ. אם נזניח חלילה את תוצרתנו נגיע לידי משבר כלכלי ולהפרעה בבנין ארצנו. אם יראו הסוחרים, בעלי התעשיה ועובדי המלאכה כי תומכים אנו בתוצרת זרה ולא תהיה להם פרנסה, מיד יעזבו את הארץ ויחפשו מקום אחר למחיתם. הדבר יביא שואה על עמנו. ארצנו תתרוקן מתושבים עברים ולא ימשך בנין הארץ. אבל אם נקנה מתוצרתנו, תוצרת הארץ, יוטב המצב בהרבה. יבואו לארצנו יהודים מכל קצוי תבל, המסחר והתעשיה יפרצו בה ובנינה יפרח וישגשג. אולם, לדאבוננו ולצערנו, מתשיכים עוד הרבה אנשים בקנית תוצרת חוץ. נכנס, למשל, לחנות „באטה" וכדו', ונראה כי עשרות קונים ובתוכם יהודים עשרים קונים נעלים ומוציאים עשרות אלפי לירות, לשם מה? להעשיר את פורשי הרשת לסנדלרים היהודים הרעבים למשׂ ללחם לעינינו. כל זה מוסיף כאב על פצענו האיומים שבאו עלינו בשנים האחרונות. מחובתנו היא להלחם בכל האמצעים הכשרים בתוצרת הזרה ולקנות רק מתוצרת הארץ.

שלום וילנאי (כתה ז')

מָנוֹן לִשְׁמָחָה

(אגדה לחנכה)

חצות הלילה. הרוח בחוץ תילל וערפל יכסה ארץ. רק בית אחד יאיר את חשכת האפלה ומתוכו נשאת שירת „מעוז צור" על כנפי הרוח. מי הם אלה השמחים אחר חצות? שמעו ואספרה: בעירה אחת היתה משפחה ענ"ה. שלמה—אבי המשפחה, היה חומב עצים ופרנס את בני ביתו בדחק. ימי החנכה משמשו ובאו וחנכיה לא היתה בביתם. כל בני הבית הצטערו על דבר זה, ויותר מכולם—הילדים. בערב חנכה יצא שלמה לעבודתו כדרכו, אך הערב הגיע, ושלמה לא שב. חפשוהו בכל מקום ועקבותיו לא נודעו, כל אנשי ביתו התהלכו כאבלים והיו שרויים בדאגה.

באותה שעה נמצא שלמה באולם שכולו טוב. והמעשה כך היה: שלמה לא יכול לראות בצער בני ביתו, הלך היערה לכרות עצים בגרזנו כדי למכור אותם בעיר ובדמיהם יקנה חנכיה. יום תמים עבד קשה ביער, וכאשר העריב היום טען את חבילת העצים וישב העירה. בדרכו ראה פתח מערה ועליו כתוב „צדיקים יבואו בו", שלמה נכנס למערה ועיניו נגלה אולם מפואר אשר

עמודיו עמודי שיש ובדולח ומעפיו שהם טהור. באמצע האולם מתנוסס „מגן דוד" כולו זהב. ידע שלמה כי יהודים שוכנים בבית הזה. עודנו משתאה למראה עיניו, ודלת צדדית נפתחה ואיש שיבה יצא ורמז לו להכנס. שלמה נכנס עוסד ומרעיד ומשתוכם על הדר החדר.

ופתאום נגלתה לעיניו לרוחב החדר חנכיה ואורה ממלא את מלוא החדר זו. קהל אנשים שרים „מעוז צור" בנעימה ערבה מאד. ככלות האנשים לשיר פנה הישיש אל שלמה ויאמר: ידעתי, בני, את מטרתך, ועתה שוב לביתך ומצאת את כל מאויי לבך. איש השיבה הושיט את ידו לשלום ואך נגע בו, ושלמה עומד על יד ביתו. אך דרך על סף ביתו וכל אנשי הבית הריעו לקראתו בתרועת גיל. באותו רגע נמלא הבית אור החנכיה שצצה לפתע פתאום על החלון. האב ברך על הנרות ושירת „מעוז צור" פרצה בקול אדיר כפי כל אנשי הבית ולשמחתם ולאשרם לא היה קץ.

ראובן אמינוב (כתה ח)

בְּהוֹדוּ

כאשר נסענו לארץ־ישראל עברנו דרך הודו. עשינו שם שלשה חדשים וגרנו בעיר בומבי. את כל הדרך מגבול פרס עד בומבי עברנו ברכבת שהלכה מתחת ההרים הגבוהים. באנו לבומבי, יפה היא העיר הגדולה הזאת. כה הרבה גנים גדולים והרבה רחובות רחבים מלאי אדם ומכוניות ורכבות חשמליות. גם הרבה אניות באות שמה כי נמל גדול שם. ההודים הם אנשים טובים מאד. הם אוהבים את החיות ואת העופות. הם משתחוים לפרות. הפרות מתהלכות להן ברחובות העיר באין מפריע. אין איש נוגע בהן כלל. אותומוביל כי יעבור במקום שפרה רובצת אין רשות לנהג לצפצף שהפרה תקום ותלך אלא עלוי לחכות עד שתואיל לקום מרבצה. פעם עברתי ברחוב שאין אנשים מצוים בו וארא פתאם הרבה יונים עומדות להן ואוכלות גרעינים וכל אחד בא ושופך להם גרעינים. רצתי בין היונים והן עפו. מיד דף אחרי הודי אחד ורצה להכות אותי אך אני נמלטתי. ההודים אוהבים את השלום ואינם מתקוטטים זה עם זה, אבל כשתפרץ פעם מריבה ביניהם יכו איש את אחיו עד התעלפות. בעיני ראיתי שני הודים מתקוטטים, שוטרים באו להפרידם ולא יכלו. הם הכו האחד את השני עד שאחד מהם התעלף. כי ילוו מת לבית עולמו, והלכה בראש הלויה תזמרת ותנגן נגינות שונות. על יד המטה ילכו כל קרובי המת צבועים בצבעים שונים ומנגנים ומתופפים ומצלצלים ומוחאים כף ושרים שירים. את המת ישאו אל מחוץ לעיר, אל חצר גדולה ויכניסוהו שמה וכולם יוצאים. רק איש אחד נשאר שם והוא יוצק על המת נפט ומדליק אותו ויוצא, והמת נשרף ואסור לראותו. הם מחכים בחוץ ומטים אזן קשבת, אם השמיע ראשו קול נפץ כמן שהיה אדם רשע ואם לא—הוא צדיק. אסור לאוירון אז לטוס מעל שמי הודו למען לא יראו הטייסים את המתים. כל זמן היותי בהודו ראיתי רק אוירון אחד שהיה טס נמוך מאד. ראיתי גם גן חיות גדול מאד שהיו בו כל מיני חיות. ראיתי חיות שעד היום איננו יודע את שמן. הייתי גם בכתי נכאת גדולים וראיתי שם הרבה דברים מעניינים. אחרי שלשה חדשים הפלגנו ועלינו לארץ ישראל.

יוסף המבורגר (כתה ז)

אַחֲרֵיתִי . . .

במרתף הצר שבו גרה המשפחה היו טפה שבורה ושטיה בלה. במרתף זה התבלט העני באפן אכזרי מאד. במשפחה היו ילדים פעוטים, הבכור היה בן תשע שנים. הילד הזה היה עוזר לאביו למצא פרנסתו. פניו רזים מאד. מכנסים והולצה קרועים היו מכסים את מערומיו. כובע קרוע שמצא ברחוב הבית לראשו. נעלים לא היו לו. בלכתי עם אבי לשוק בכל יום חמישי אח"כ לקנות צרכי שבת אהבתי לעזר לילד אבלל זה ונתתי לו לשאת את משאנו הביתה. בשכר זה הייתי מעניק לו אכל ופרוטות בידו נדיבה. פעם הכרתי כי פניו אינם כתמול שלשום. בשבוע הבא למועד הזה לא הופיע בשוק כלל. כאשר הזדמן הביתה התעניתי בילד והלכתי לביתו. שם מצאתיו שוכב על הארץ חור כסיד. שאלתיו מה לו, אך הוא לא ענני דבר. הזדמן הביתה ובקשתי מאמא שתתן לי דבר מה בשביל הילד החולה הזה. אמא נתנה לי חלב. אני לא הסתפקתי בזה ונגשתי אל שכננו והוא נתן לי פרוטות אחדות. רצתי לביתו שמח כי אוכל לעזר לו. בבואי נדהמתי מצעקות אם אמללה. הזדמן הביתה ודמעות יורדות מעיני ובקול חנוק אמרתי לאמא: אהרתי את המועד, שגלי החביב מת.

יצחק שלו (כתה ו')

יַם־הַתִּיכוֹן

על חוף ארצנו המערב, משתרע לו בהדרת שיבתו ים קדומים זה שארצנו התברכה בו. על חופי הים הזה, משתרעות הארצות הפוריות ביותר. יפה הוא הים בכל עתות היום גם בסערו וגם בשקטו.

ומה יפתה בו שקיעת החמה. באופק האדום טובעת השמיש בים המלא נוגהות. גוני קרניה מתמזגים עם הראי המבריק. לאט לאט תשקע השמש, ובמרחק, דועכות בדממה קרניה. אולם אדיר הוא בעת יסער. רחוק רחוק בשדה המים הרחב יתנשאו גלים אדירים מלוי־קצף מלבין. מחנה הגלים יתגלגל בזעף רב ויתנפץ ברעש בסלעי החוף. טפות מים רכות נתזות בהטיה חזקה מסביב. יפה היא האדמה, יפים השמים, אך עולה עליהם ביפיו—הים.

אברהם דינבורג כתה ו'

חוֹרֶשֶׁת בֵּית סִפְרֵנוּ

זמן רב שאף בית ספרנו לסדר דבר מה נאה, ליפות ולסדר את חצר בית הספר. אחרי התיעצות מטושכה החליט לנטוע חורשת־עצים בחצר בית הספר. העצים נקנו והעבודה

התחילה. תחלה חפרו גומות, לשם נטיעת העצים. כל התלמידים עבדו וגם אנכי ביניהם. גם אני החזקתי בידי מעדר וחפרתי ועבדתי ככלם וחשבתי: מה נאה יהיה בית הספר בעתיד. ברבות הימים יזכו תלמידי הכתות הנמוכות לשלוה ולמנוחה בתוך חורשת בית הספר.

לעת עתה רבים העצים עוד וזקוקים לטפול. אך ברבות הימים לא יהיו זקוקים לכך.

כלנו מחכים, בקצר רוח, להתגשמות שאיפת בי"ס למען נוכל לנוח בצל העצים הרעננים אשר ידינו נטעום.

נשף יהודה ליב גורדון

ביום החמישי כ"ה כסליו תרצ"א, נערך נשף לכבוד מלאת מאה שנה להולדת המשורר העברי הגדול יהודה ליב גורדון, לנשף זה הוזמנו הכתות ו', ז', וח'. האולם היה מקושט. על אחד הקירות היתה תלויה תמונתו של י. ל. גורדון. האולם היה מואר באור חשמל שהותקן לפני זמן קצר בבית־הספר. הנשף נפתח ע"י המנהל מר מ. אילן ואחריו הרצה מורנו מר מ. מיכאלי על חיי המשורר ועל שירתו. ההרצאה נגמרה מתוך מחיאות כפים סוערות. תלמידים אחדים מכתות ז', וח' דקלמו מיצירות יל"ג כגון: „צדקיהו בבית הסקודות", „בין שני אריות", „באהלי תורה". מר א. אילן הרצה על ערכו של י. ל. גרדון בתור סופר. אחריו הקריא אחד מתלמידי הכתה ז' את ספורו של גורדון „המעורב בדעת". מר אציל הרצה על יל"ג בתור ממשל. תלמידים אחדים מכתה ו' דקלמו ממשלי גורדון. כתם ההרצאות והדקלומים התחילו התלמידים לשיר בלוית מר ה. אבישר והחגיגה נגמרה בשירת „התקוה".

חגיגת חנוכה לקטנים

ביום א' כ"ד בכסלו תרצ"א, נערכה חגיגת חנוכה לתלמידים הקטנים, הלומדים בכתות א'א, א'ב, ב'א וב'ב. בשעה 3 אחה"צ נאספו המוזמנים. החגיגה נפתחה בחנוכיה חיה ע"י החבר זיבר. אחר כך נערכו תרגילי לכת נאים מאד ע"י חברינו תלמידי 4 הכתות הנ"ל. כמו כן דוקלמו על ידיהם השירים: מכבי אנ, החשמונאי הקטן ועוד. אחר הוצגה תמונה חיה, „הרופא". הצטינה ביחוד הצנת החזיון היפה „חנה ושבעת בניה" שחברה ע"י נ. טביר. בשירת „התקוה" נגעלה החגיגה.

חגיגת חנוכה לגדולים

ביום א', א' בטבת תרצ"א, נערכה חגיגת חנוכה לגדולים. ההכנסה הקדשה לטובת „בית הילד" בבית־ספרנו. הוזמנו הכתות מג' ומעלה. המוזמנים נתכנסו בשעה 5 בערב. שוב הופיעה החנוכיה החיה ואחריה הוצג החזיון „חנה ושבעת בניה". אחר כך הוצג החזיון „טעות של חנוכה" טאת שלום עליכם. בחזיון זה, כתאר המחבר את חג החנוכיה בגולה, כל טהלך החג בטשפחה קטנה. ההצגה נערכה ע"י חברים מכתות ה' וח' ועזר להם בהכנה מורנו טר ח. ניטן. החזיון עלה יפה ומצא חן בעיני כל הקהל. אחרי חגיגה זו נתכנסו תלטידי המחלקה השטינית באולם ביה"ס וערכו נשף מחלקתי. בתכנית: הקראות, דקלומים, שירה ונגינה ורקודים.

אברהם טירקין (כתה ח')

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

צבי שפיכלר (כתה ז')

שֶׁמֶן־הַדָּגִים מַה טִּיבוֹ?

עכשו נקדיש טלים אחדות, על טיבו של שמן הדגים. שמן דג זה נכון יותר לקרוא לו „שמן כבדי טשום שהוא נפרש מכבד של דג ידוע הנקרא בשם המור־חים. דגים אלה נמצאים במספר רב בים הצפוני ביחוד ביטי האביב. השמן הנפרש מתוך הכבד הנו שקוי מרפא. כמה מעלות טובות למשקה זה: הנו מועיל לגדול בכלל ולצמיחת השנים ולפתוח הראיה והשמיעה בפרט. אין לך אדם ואין לך אבר מרטיח אבריו שלא יביא לו שמן זה תועלת. שמן זה מועיל גם להתפתחות רוחנית ומקיל עיי כך על התלמיד את עול הלמודים.

לפנים היו הדגים משחים את הדגים האלה באניותיהם כשבוע ויותר. וכאשר היו מביאים אותם אל היבשה היה ריח רע נודף מהם. צבע השמן היה כהה וריחו היה רע. הילדים היו מסרבים לשתות שמן זה בעד כל הון. כיום מוציאים את השמן מדגים אלה כשהם טריים. טעמו וריחו טובים הרבה יותר. שתו, ילדים, שמן זה המבריא את גופנו ומחזק את רוחנו.

חידה ב'

אחת האמהות
אדון הנביאים
חלק מהלקי הגוף
שם ילד עברי

מאת חסידי עמנואל (כתה ח')

טלא את המשבצת הריקה באותיות המתאימות וקרא בשורה טימין טלמעלה למטה ויצא לך שם רב גדול בראשי תיבות.

פתרון חידה א': גרדון

שמות הפותרים:

עמנואל חסידי, רחמים לוי, אליעזר סגל, טשה שליפר, מרדכי כהן, יצחק מזרחי, רפאל גוזלן מאיר וינוגרד, בניטין בן־זאב, ראובן אמינוב, נחמן קרצטר.

בְּבֵית־סִפְרֵנוּ

בי"ח טבת נערך בכיה"ס טיול כללי. הכתות א'א וא"ב הלכו לנבעת שאול. ב'א וב"ב, ג'א וג"ב—למקור חיים ולסביבה. ד'א וד"ב, ה'א וה"ב עלו להר הצופים ושולו גם מסביב לחומה, תלמידי ו', ז', ח' הלכו למוצא ובלו את רב שעות היום בבית ההבראה.

אֶרֶץ סְפָרֵינוּ

ספרי קריאה לכתה ב׳

	שם הסופר	שם הספר	ההוצאה		שם הסופר	שם הספר	ההוצאה
1	ח. נ. ביאליק	כסף הדג (שיר)	אופיר	28	פ. היילפרן	פסי השקרן	יהודיה
2	"	עשר שיחות לילדים	"	29	"	רפשיז	"
3	"	ספר הדברים (שירים)	"	30	"	שבעה עורבים	"
4	"	אצבעוני (שיר)	אמנות	31	"	מידם מלך הזהב	"
5	"	התרנגלים והשועל	"	32	"	הגמד הטוב	"
6	"	חמשה עודים	"	33	"	החלמאים והלבנה	"
7	ש. בן ציון	מעשה בזקנה ובדב	עופר	34	"	הסנאי המשונה	"
8	מ. בן אליעזר	לכלוכית „צעצועים"	צנטרל	35	"	שלגוני	"
9	"	שלגיה "	"	36	גרים האחים	ארטוניות	למען
10	"	החתול בנעלים "	"	37	"	הצעקן	הקטנים
11	"	יואל ויעל "	"	38	"	יחידה כפולה ומשולשת	"
12	"	הכפה האדומה "	"	39	"	דיסה מתוקה	"
13	"	אצבעוני "	"	40	"	בנות היער	"
14	"	מעשה בבן מלך ובת מלכה	"	41	"	רכשיה	"
				42	"	שלש הנוצות	"
15	"	השפן הפחדן	עופר	43	"	מוטיל	"
16	י. היילפרן	שני לקקנים	יהודיה	44	"	כן הצפור	"
17	"	כנף זהב	"	45	"	המסחר הטוב	"
18	"	המכנסים החדשים	"	46	"	שומרת האוזים	"
19	"	התונה	"	47	"	בכית השודדים	"
20	"	מעשה בספן	"	48	"	שני נערים	"
21	"	הדב שחזר אחר אשה	"	49	"	שלשה נמרים	"
22	"	אמוצה	"	50	"	סופה סופתה	"
23	"	תעלולי־הארנבות	"	51	לוין קיפניס	עשר מעשיות חלק א׳	דביר
24	"	שירת הצפרדע	"	52	"	עשר מעשיות חלק ב׳	"
25	"	הכלב	"	53	"	היה היה (מעשיות)	"
26	"	הגינרל של האוזים	"			(המשך יבא)	
27	"	בן המלך הישן	"				

מְקָרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשית שונות)

יובלה של הגברת סולד

מטעם כל הטוסדות שבארץ נשלחו ברכות נאמנות לגב׳ סולד ליום מלאת לה שבעים שנה. הבה נברכה **גם** אנו שתזכה לראות בבנין ארצנו ובפריחת עמנו.

חנוכית „בצלאל"

הודות להשתדלותם של כתה אנשים הדלקה, על גג בית הנכאת הלאומי „בצלאל", מנורת חנוכה חשמלית בתשך כל ימי חנוכה.

נשף פועלי ים המלח

ביום חמישי כ״ח כסליו ערכו פועלי ים המלח **נשף** לכבוד חג החנוכה.

נשפי יל״ג

לרגלי מלאות מאה שנה להולדת משוררנו יהודה ליב גורדון, נערכו חגיגות ונשפים בכל הארץ.

בול יל״ג

אגודת הסופרים העברים הוציאה בולים שעליהם תמונת המשורר יהודה ליב גורדון. רצוי מאד שכל אחד ישתמש בבולים האלה במשלוח מכתבים, להגדיל בזה את כבוד ספרותנו בעולם. דוד רובוביץ (כתה ח׳)

„חברנו" מבכה את הב״ה היקר טהר הלב וישר הרוח

יואל ספיר ז״ל

שנפטר ביום ב׳ ט״ז בטבת.

ת.נ.צ.ב.ה.

תלמידי הכתה ח׳ מתאבלים אבל כבד

על הלקח רעם ועמיתם החביב

יואל ספיר ז״ל

ת.נ.צ.ב.ה.

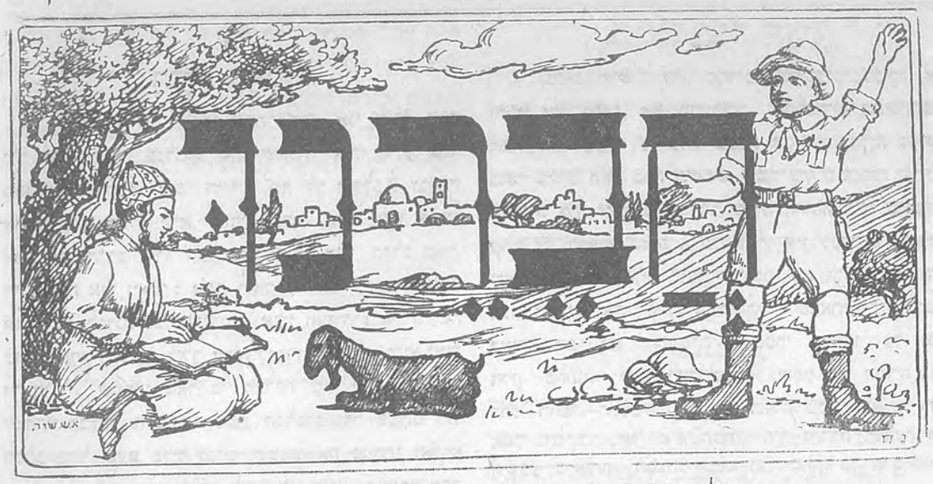

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלים

יצחק שלו—בסלבסקי (כתה ו׳)

אָחִי מָרְדְּכַי

אח קטן יש לי ומרדכי שמו. מה עליו הוא הילד הנחמד הזה ומה שמה הוא. ואני אהבה רבה אהבהו. הבה ואספר לכם מקצת מתעלוליו של זה. הרבה סוסים יש לן בבית לפי דבריו, והסוסים המה—זכפאות, הספה והמטות. סוסיו אלה גורמים לו ענג רב. בחור סוסיו היא הספה ועליה הוא רוכב תדיר. פעם ברכבו אבד את שווי משקלו והסוס ורוכבו התגלגלו ארצה יחדיו. חמת אחי עלתה עד להשחית על היצור הסורר שהפכהו ובכוונו הכה את הספה האמללה עד מות. משהחל לדבר המציא לו שפה חדשה, מן שפת הרטומים משונה שגם השד לא יבינה ושעות שלמות ישיר בה את להגיו. הוא מפריע לי תמיד בשעורי. אני כותב ומתעמק בשאלת השבון והנה בא מרדכי כאומר לעזרני ושואלני קושיה הטורה לאמר: יצחק, מפני מה לא ישים הגמל גרבים להגליו? לך מפה—גוער אני בו— וכי אינך רואה שאני עוסק בתורה? דעתו אינו נוחה מתשובתי כלל וכלל והוא מוסיף לשאול את שאלותיו. טוב—הוא מתחיל—זנב לחמור ולמה גם לדב אין? כך הוא מבלבל את מוחי בגמלים ובחטורים. טובן שלבסוף אני מגרשהו מחדרי. בערבי שבתות מחלקת לנו אמי סכריות. טובן שחלק הארי נופל ביד מרדכי. פעם בקשה ממנו אחותי שיתן לה מעט מסוכריותיו והוא בחסדיו הגדולים ענה ואמר: אתן לך הרבה סוכריות לכשאגמור לאכלן. את העתונים הוא מחבב מאד ומדי בוקר בבוקר בבוא מחלק העתונים לביתנו הרי הוא, מרדכי, הקורא הראשון. בכבד ראש מודיע הוא לנו את החדשות על זבובים שמתו ר״ל ועל שני דגים שטבעו בגגית הכביסה. כה מצחיק הוא ומשעשע אותנו עד כי למרות הפריעו אותי אינני כועס עליו כלל.

צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים

א.

חֻרְטָה

ביום בהיר אחד לקחתי את המקלעת שלי ויצאתי לצוד צפרים. התבוננתי בתשומת לב אל הצפרים המנתרות על העצים. פתאם נפל מבטי על צפור אחת שישבה לה בשקט וזמרה. כוונתי את המקלעת טול לב הצפור ויריתי בה. לא החטאתי את המטרה והצפור נפצעה ונפלה ארצה. תיכף אחדי המעשה התחרטתי על אשר הרגתי את הצפור הזאת. ודאי—אמרתי בלבי—מחכים לה אפרוחיה בקן. מהרתי להרימה ואריץ להביא מים ולהשיב אליה רוחה אבל אחרתי את המועד.

הצפור מתה!

צערי היה רב מאד. למען הטהר מן הדם ששפכתי חלקתי לצפור את הכבוד האחרון, וקברתי אותה תחת עץ שקד. על הקבר הצבתי מצבת זכרון ועל המצבה כתבתי את הדברים האלו:

„פה נטמנה צפור חביבה ומסכנה".

י. וינוגרד (כתה ו׳)

ב.

הַכֶּלֶב הָאִמְלָל

לפני זמן מה הלכתי לבית־הספר. אני הולך והנה ילד קטן מתגרה בכלבלב יפה. שאלתי אותו מדוע אתה מתגרה בכלבלב? ויאמר הילד: מה לך ולכלב? ובדברו את הדברים האלה קרא לאחיו הגדול. נגש אחיו הגדול ויקח את הכלב בידו ויצערהו ויהגיזהו ויכך הכלב מאד. הילד פנה אלי ויאמר: אתה רואה מה אני עושה לכלב? אוכל גם להרגו. אני התחננתי אליו ואמרתי: אל תעשה כזאת. אחר הפצרתי בילד שיתן לי את הכלבלב והוא נאות ויתנהו לי. שמחתי מאד כי הצלתיו מיד ילד קשה לב. לקחתיו הביתה והאכלתי אותו. הכלבלב גדל בביתנו ויהי לכלב גדול. פעם בליל סגריר שמעתי את נביחתו ואקרא לאבי שישן אז שנה חזקה ואמר לו: אבא השומע אתה את נביחת כלבנו? אני התעורר ויקם ויפתח את הדלת וירא והנה כלבנו גוסס... בבקר לקחה אמי את הכלב ותשכיבהו על סחבות למען ירך לו. רבות טפלנו בכלב המסכן ואולם אחרי ימים אחדים מת. אחי הקטן התחיל לבכות ואמי נחמתהו ותאמר לו: אל תבכה כי אחך יביא לך כלב אחר. ואמנם כעבור ימים אחדים הבאתי כלב חדש הלא הוא הכלב השומר על ביתנו עד היום הזה.

אפרים מרגולין (כתה ח״א)

הַהִתְעַמְּלוּת הַכְּלָלִית בְּבֵית הַסֵּפֶר

בשנת למודים זו נתחדש דבר מה בביה״ס. בבקר הראשון לאחר הופש ארוך, נשמע הצלצול לקול תרועת הידד ממאות ילדים. הסתדרנו כרגיל ואטרנו להכנס לכתה. לפתע נשמע קולו של מורנו מר אבישר המודיע לנו שמהיום והלאה נתעמל בכל בקר כרבע שעה, לשם פתוח הגוף, ושעת הלמודים הראשונה תהיה בת ששים רגע. אחדים מאתנו קבלו את ההודעה בשמחה, ואף אני בתוכם. ואחדים—להפך—אמרו מה לנו ולצרה הזאת? התחלנו להתוכח בהתלהבות על אודות ענין זה. עודנו מתוכחים ושריקת המפקד נשמעה. השתתקנו דום, וההתעמלות החלה. אחרי הלמודים התוכחנו שוב על ההתעמלות. אני השתדלתי להוכיח למתנגדי שברכה רבה צפונה בהתעלמות, אבל הם לגלגו עלי באטרם שאיני מבין ולא כלום. עוד היום נמצאים ילדים העומדים במרדם ואומרים שההתעמלות אינה אלא שטות. אלה משתדלים בכל מיני האמצעים לא להתעמל. לדעתי אין ההלכה כמותם, אעפ״י שההתעמלות גוזלת מאתנו בכל בקר רבע שעה כדאי וראוי להתעמל משום שיש בזה תועלת רבה לבריאותנו.

שמואל לוי (כתה ז׳)

ב.

מנהג חדש הונהג בביה״ס: מדי בוקר בבוקר, אם האויר אינו גשום, אנו מתעמלים. התלמידים המשתתפים המה החל מכתה ג׳ וכלה בכתה ח׳. ההתעמלות נערכת בחצר ביה״ס תחת כפת השמים. והחצר ביה״ס פתוחה וגלויה, מחוסרת גדר, לכל עובר ושב. בשעת ההתעמלות מצטופף קהל רב לראות במחזה. כל אחד אץ לעבודתו וכאשר יראה אותנו מתעמלים יעצר בדרכו. לא ידעתי מה הוא הכח המושך את הקהל, באחד היטים מצאתי פתרון לדבר. באותו יום לא התעמלתי. טפסתי ועליתי על אדן חלון כחתנו. ידים לצדדים! — נשמע קול המורה בכל רחבי החצר. התלמידים נשמעו וכולם מלאו כאיש אחד אחרי הפקודה. אז ראיתי תמונה חיה נהדרת שהעין לא תשבע מראותה. הבינותי מפני מה טוכן כל אדם לותר מזמנו היקר ולהסתכל רגעים מספר במחזה.

ההתעמלות יפה לבריאות. היא מפתחת את כל אברי הגוף ומחסנת אותם, אבל לא כל הילדים מבינים את ערכה. אעפ״י שמספרים לפני התלמידים בשבחה של ההתעמלות ישנם עדין המזלולים בערכה ואינם מתעמלים מתוך רצון ושמחה. בזמן הראשון השתמטו רבים בתרוצים שונים. „רגלי כואבת״. „אינני יכול להתעמל מפני שאני חש בראשי״. „לי יש...״ „לא אוכל להשתתף בהתעמלות, אדוני, מפני שיש לי מסמר בנעלי״—נכנם האחד בדברי חברו.

עלי להודות כי גם אני לא הייתי צדיק תמים, ובימים הראשונים השתדלתי להשתמט מעולה של ההתעמלות כרבים מחברי. עתה מכירים התלמידים יותר בתעלתה ויבוא יום ולא ימצא אף כופר אחד בערכה.

דוד חיון (כתה ז׳)

חֲתוּנַת הַזָּהָב שֶׁל הַסָּבָה וְהַסָּבְתָּה בָּרָה וְאַהֲרֹן אַיזֶנְבֶּרְג

לִפְנֵי שְׁבוּעוֹת אֲחָדִים נִסַּעְנוּ אֲנִי וְהוֹרַי לְרַחוֹבוֹת לָחֹג אֶת חֲתוּנַת הַזָּהָב שֶׁל סָבָה וְסַבְתָּה. בְּרַחוֹבוֹת מָצָאתִי אֶת כָּל הַדּוֹדִים וְהַדּוֹדוֹת וּבְנֵיהֶם. בָּעֶרֶב יָשַׁבְנוּ כֻּלָּנוּ אֶל הַשֻּׁלְחָן וְאָכַלְנוּ שָׁתִינוּ וְשָׂרְנוּ. אַחַר כַּךְ בֵּרְכוּ כָּל הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת וְהַנְּכָדִים אֶת סָבָה וְסַבְתָּה וְהִגִּישׁוּ לָהֶם מַתָּנָה יָפָה. חֲנֻכִּיָּה שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב. גַּם אֲנִי קַמְתִּי וּבֵרַכְתִּי אוֹתָם וְאָמַרְתִּי: „אֲנִי מְבָרֵךְ אֶתְכֶם סָבָה וְסַבְתָּה שֶׁתִּהְיוּ בְּרִיאִים וְתִרְאוּ נַחַת בִּבְנֵיכֶם״. יָשַׁבְנוּ עַד שָׁעָה מְאוּחֶרֶת וְאַחַר כַּךְ שָׁכַבְנוּ לִישׁוֹן. בַּבֹּקֶר שַׁבְנוּ אֶל סָבָה וְסַבְתָּה. שָׁם שִׂחַקְתִּי כָּל הַיּוֹם עִם בְּנֵי דוֹדַי כָּל הַיּוֹם. בָּעֶרֶב בָּאוּ אֵלֵינוּ הַרְבֵּה אוֹרְחִים וְכֻלָּנוּ שָׂרְנוּ וְרָקַדְנוּ וַאֲנִי שָׂמַחְתִּי שֶׁהִשְׂתַּתַּפְתִּי בַּחֲגִיגָה הַגְּדוֹלָה וְהַיָּפָה הַזֹּאת.

כרמי אוינברג (כתה ב״ב)

נֶשֶׁף הַמַּסֵּכוֹת

בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי י״ד אֲדָר הָיָה בְּאוּלָם בֵּית סִפְרֵנוּ נֶשֶׁף מַסֵּכוֹת. אֲנִי הִתְחַפַּשְׁתִּי לְהֶבֶל וַחֲבֵרִי אַרְיֵה הִתְחַפֵּשׂ לְקַיִן. בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם בָּאנוּ לַהֲצָגָה. הַחֲגִיגָה הִתְחִילָה. אֲנִי הָלַכְתִּי בֵּין הַמַּסֵּכוֹת. הִצִּינוּ אֶת מְגִלַּת אֶסְתֵּר. נָתְנוּ לָנוּ פְּרָסִים וְהָלַכְתִּי הַבַּיְתָה. בַּדֶּרֶךְ פָּגְשָׁנוּ בְּאָבִי שֶׁבָּא לְקָרָאתֵנוּ וְהֶרְאֵיתִי לוֹ אֶת הַפְּרָס שֶׁקִּבַּלְתִּי וְהוּא שָׂמַח מְאֹד.

מאיר בומרדר (כתה ב״א)

פּוּרִים

כַּמָּה הִתְנַעְנַעְתִּי רִחַג הַפּוּרִים! אוֹהֵב אֲנִי לִרְאוֹת אֶת הַמַּסֵּכוֹת הַמַּצְחִיקוֹת וְאֶת הָרַעֲשָׁנִים. יוֹם לִפְנֵי פּוּרִים נָסְעוּ שָׁכֵנֵינוּ לְתֵל־אָבִיב לִרְאוֹת אֶת הַקַּרְנָבָל. גַּם אֲנִי רָצִיתִי לִנְסֹעַ. אִמִּי הִבְטִיחָה שֶׁבַּשָּׁנָה הַבָּאָה נִסַּע גַּם אֲנַחְנוּ שָׁמָּה. בְּיוֹם הַפּוּרִים הִמְטִיר ד׳ מָטָר חָזָק. הָאֲנָשִׁים יָשְׁבוּ בְּבָתֵּיהֶם וְלֹא בָּאוּ מַסֵּכוֹת. חֶבֶל חֶבֶל!

זאב ויסמן (כתה ג״א)

אֶגְרוֹת*)

א.

אוזהורד (צ׳כוסלובקיה), י׳ בשבט תרצ״א.

חברי החביב.

מרחוק מאד אני כותב את מכתבי. שמי אלכסנדר וישם משפחתי ברון. אני בן ט׳ שנים ולומד אני במחלקה הרביעית. איני מכיר אותך, לכן זר אתה לי לעת עתה והמכתב לא כל כך ארך. אני קורא הרבה ספרים הבאים מארצנו היפה ארץ־ישראל. לי יש כאב גדול על שאיני יכל להיות בארצנו היפה. כתב לי איך חיים אתם ושה נשמע שם? אני שולה את תמונתי. אני מבקש ממך כי תענה על מכתבי.

אלכסנדר חברך

ב

ירושלים, י׳ אדר, תרצ״א.

לחברי היקר אלכסנדר ברון.

שמח אני על מכתבך החביב. הידעת מה נעשה בארצנו כיום? בארצנו עתה אביב לא כמו בארצכם. אין קרח ואין שלגים. השדות ירוקים ומכסים בפרחים, בכלניות, נרקיסים, רקפות, וסביונים. תפוחי הזהב הגדלים בארצנו ודאי אתה אוכל שם. עכשו פורחים השקדים והגפנים בכרם מעלות כבר עלים. הכל התעורר כבר בארצנו משנת החרף. החגים הולכים וקרבים והתכונות לקראת חג הפורים גדולות. בבית ספרנו תהיה חגיגה ובתל אביב העיר העברית החדשה והגדולה, תהינה חגיגות עם נהדרות ונשפים יערכו ותהלוכות פורים תסדרנה.

עלי לגמר את מכתבי כי הזמן קצר והמלאכה מרובה. במכתבי הבא אאריך יותר.

קבל במתנה מפרחי ארצנו.

חברך יוסף הויזדורף (כתה ד׳)

נֶשֶׁף הַמַּסֵּכוֹת בְּבֵית סִפְרֵנוּ

ביום השלישי, י״ד באדר, נערך בבית ספרנו נשף מסכות. הכנסת הנשף הוקדשה לטובת „בימת הנוער״ של בית ספרנו. בשתים אחר הצהרים נאסף קהל רב, למעלה מ־300 ילדים וילדות. כמו כן באו גם הרבה מהורי התלמידים. בין הקהל הרב נראו הרבה מסכות נאות. חדר המנוחה וחדר השעשועים וחדר הצלום (ע״י אדון שויג) נקבעו בצדי העולם. בשעה 2 ועשרה רגעים בקע מעל לבמה קול נגינת התזמורת. כל הקהל פנה לצד הבמה והקשיב לנגינה. מתוך חדר התלבושת עלו „עשרת בני המן ויחלו בתהלוכת המסכות. אחריהם הלכו בשורה כל המסכות וכל משתתף השתדל להראות את כוחו. בינתים נגנה תזמרתנו נגונים מנגונים שונים ורוח השירה נחה על כל האנשים והחלו לעזור לתזמורת. היו גם רקודים נאים של „עשרת בני המן, „והעיר שושן צהלה ושמחה״. פתאום כבה ההשמל והמסך הורם ולעיני הקהל הופיע המלך אחשורוש בכבודו ובעצמו. „המלך אחשורוש״ דרש מאת הקהל סדר, כלומר, שהגדולים יעלו למעלה ויפנו את מקומם לקטנים. אחרי נאום התולי ארוך מתובל במליצות ממולחות ומפלפלות ירד המסך וכעבר רגע עלה שוב והחזון „מגלת אסתר התולית״ החל. החזון עלה יפה והקהל נהנה מפרי עבודת התלמידים. אחר החלה הלוקת הפרסים: לוי בעל המסכה „והיה באחרית הימים״ פרס א — גדי ח׳. רפפורט המסכה „ברוז״ פרס ב—תרנגלת. רוטמן המסכה „השתות הגדולות״ פרס ג—זוג יונים מתוצרת הארץ. דושש המסכה „התאחדות המשקים תנובה חלוץ ותנ״ך״ פרס ג—משק תנובה. כרמי המסכה „דג וידגו לרב בקרב הארץ״ פרס ה—ביצים מתנובה. —המסכה ה„קרן הקימת לישראל״ פרס ה—השטחק „טיול בארץ״. כמעט כל שלשים הפרסים שנתנו, היו מ״תנובה״, ומעוטם מהוצאת הספרים „מצפה״. אחרי שיחת „התקוה״ שב הקהל לביתו שמח וטוב לב. הנשף הצליח עד מאד ואנו מודים לגברת גלעזר שהודות לעמלה הרב נערך הנשף היפה הזה.

אברהם טירקין (כתה ח׳)

*) בעונג רב נותן „חברנו״ מקום לשתי האגרות האלה כל ימיו חולם „חברנו״ ליצור קשר בין חבריו אשר בארצנו ובין חבריו אשר בגולה והוא מקדם בברכה את ההתחלה הזאת. לשם הצלחת הנסיון הזה טוכן „חברנו״ לקבע מדור מיוחד שבו יבואו מובי מכתביהם של חבריו בארץ וכחו״ל.

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

א.

הַבְּרִיאוּת

שַׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לַבְּרִיאוּת
הַלְּלוּ אוֹתָה כַּיָּאוּת!
עָצְמָה, כֹּחַ וָדָם,
תּוֹסִיף לְכָל אָדָם.

לְתוֹרַת הַהִיגִינָה הַסְכֵּת,
מֵחֻקּוֹתֶיהָ אַל תֵּט
כָּתְבָהּ עַל לִבֶּךָ,
לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ.

אָחוֹת לְךָ בְּבֵית הַסֵּפֶר
בְּקוֹלָהּ שְׁמַע בֶּן שֶׁפֶר,
שְׁמֹר תּוֹרָתָהּ יוֹמָם וָלַיִל
וְחָזַקְתָּ וְהָיִית לְבֶן חַיִל.

חֲלוּקַת הַכַּרְטִיסִים לְחַבְרֵי „אֲגוּדַת הַבְּרִיאוּת"

ביום החמישי, ט׳ באדר תרצ״א, נערכה בבית הספר חגיגת חלוקת הכרטיסים לחברי „אגודת חבריאות" שבבית הספר. לחגיגה זו הוזמנו המנהל והמורים המטפלים באגודה, מיסדת האגודה בבית הספר האחות הגב׳ בלומנשטיין ומנהלת האגודה כיום האחות הגב׳ גולדפרב. הוזמנו גם חברי הכתות ו׳, ז׳ וח׳ וצירי כל האגודות בירושלים. בשעה שש בערב פתח היושב ראש את החגיגה. המנהל מר מ. אילן ברך את חברי האגודה ואת האחות בשמו ובשם כל המורים. אחר הרצו שנים מחברי האגודה שתי הרצאות על הנושאים; 1) רעיוננו 2) דרך עבודתנו. מזכיר האגודה מסר דין וחשבון מפורט על עבודת האגודה מיום הוסדה עד היום הזה. אחר ברכה את החברים האחות הגב׳ גולדפרב המנהלת את האגודה. חלוקת הכרטיסים החלה. את תשעה עשר החברים המקבלים כרטיסי חבר לוו מחיאות כפים סוערות. אחד החברים ברך את בעלי הכרטיסים והודה לאחות ולמורים. ההתרגשות גברה ביחוד כשהחבר קרסני בוגר בית הספר „תחכמוני" ברך את חבריו באגודה בשם כל הבוגרים. מחיאות הכפים הרעישו את כל האולם. אחר ברכו את האגודה צירי האגודות שבבית ספר לבנות א׳ (למל), בית ספר אלינס (כי״ח) ובית ספר לבנות החרדים (שפיצר). אחרי הברכות הקריא אחד החברים שיר „בריאות" שחבר לכבוד החגיגה. ובזה נגמר החלק הרשמי.

האולם נתפנה מהכסאות והרקודים החלו. חולקו גם „דברים טובים" לאכילה והקרואים צהלו ושמחו. אחר ישבו כלם בעגול ושחקו במשחקים מעניינים. החגיגה נגמרה בשירת „התקוה".

א. מ־ן (כתה ח׳)

ג.

יְרוּדֵי הַמִּשְׁקָל בְּחֹרֶף תרצ״א

כתה	מספר התלמידים	מס. ירודי משקל בחדש תשרי	מס. ירודי משקל בחדש אדר
א־א	35	9	2
א־ב	44	6	1
ב־א	45	11	3
ב־ב	43	7	3
ג־א	41	7	5
ג־ב	40	6	2
ד־א	44	10	5
ד־ב	40	5	2
ה־א	32	5	2
ה־ב	32	6	3
ו	38	5	2
ז	34	4	2
ח	29	6	1
	497	87	33

בְּבֵית־סִפְרֵנוּ

מִכְבַּשׁ־הַדְּפוּס

— הודות למר ד״ר ברקסון מנהל מחלקת החנוך רכש בית דפוסנו מכבש־הדפסה. מעתה יאמנו חברינו המסדרים גם במלאכת ההדפסה. מכבש זה נשלח ירושלימה לפני שמונים שנה על ידי השר משה מונטפיורי ז״ל ובימים ההם שמש למכונת־דפוס בא״י.

— ביום ב׳ ה׳ בניסן יתחילו ימי החפש שימשכו עד יום א׳ כ״ה בו. אנו מברכים את כל חברינו הקטנים עם הגדולים בחג שמח ויהי רצון שישובו לביה״ס בכחות מחדשים ורעננים.

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

נשיא ישראל בארצנו

לפני ימים אחדים בא לארצנו מנהיגנו הד״ר ויצמן, נשיא ההסתדרות הציונית. יהי רצון שכל מחשבותיו הטובות שהוא חושב על עמנו תצאנה לפועל ויזכה לראות בגאולתנו השלמה.

אסון לפועל בתל אביב

בערב פורים נפל פועל יהודי מר אהרן ברנד לתוך בור שופכין ונקבר חיים. כרגע פשטה השמועה על דבר האסון. בקושי רב הוציאו אותו „מכבי האש" ו„מגן דוד אדום". אחרי שהורידו לבור חמצן וקוניאק שבה רוח האיש אליו והוא נצל ממות. הצלת האיש ממות איום עוררה שמחה גדולה בתל אביב וחג הפורים לא נשבת חלילה.

ראש עירית תל אביב בן שבעים

מלאו שבעים שנה לראש עירית תל אביב ולבונה האדון מאיר דיזנגוף. מטעם הרבה מוסדות ואנשים פרטיים נשלחו לו ברכות חמות שהביעו בהן את פעולותיו הכבירות לארצנו.

דוד רובוביץ (כתה ח׳)

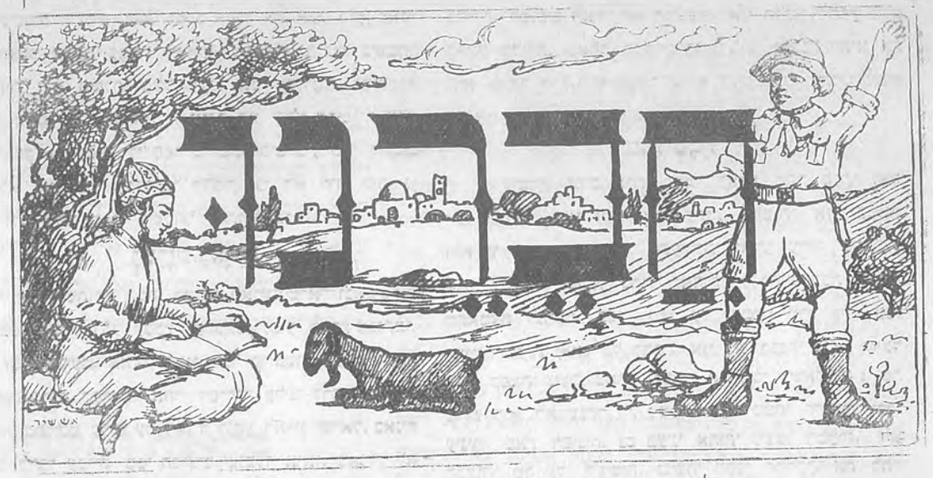

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלים

אברהם מירקין (כתה ח׳)

בִּכּוּרִים

בקר. אני שוכב במטתי והוזה. השמש שולחת את קרניה העליזות ויוצקת עלי אור נעים ורך. אני מטה אזני ושומע לשירת הטבע. הנה בוקעת ועולה צהלת סיה. מעל גג ביתנו נשמע קול צפצוף צפרים. על־פני חלונ׳ עוברות ביעף להקות יונים צחורות, ולמטה מקרקרת תרנגולת וקוראת לאפרוחיה. כל היקום צוהל ושמח. עוד אני מתהפך במטתי מצד אל צד מתוך התפנקות ופתאום אני נזכר בגנה. הגנה, מדוע שכחתיך עד כה? אני קופץ מעל מטתי וממהר להתלבש ובלאט אני חולף על פני מטת אחי ורוטן: אי בטלן! היום אקדים אני לבוא אל הגנה ואתלש את חירקות הראשונים, יגיע כפינו. בשקט אני פותח את הדלת ונגש אל הערוגות. האח! מה תשורינה עיני, שלש עגבניות אדומות נאחזות באחד הגבעולים. הנה צצו גם הבצלים הירוקים. אל ערוגת המלפפונים הבטתי ואמצא שם ארבע מלפפונים ראויים לאכילה. כעבר רגע קטן הבאתי סלסלה ואניח בה את הירקות הספוגים טל בקר רענן. מיד נכנסתי הביתה ושמתים במטבח ושבתי לגנה. אני בגנה — וקול דובר אלי: „שלח ידך ואחזת בעגבניה". לא התגברתי על יצרי. שלחתי ידי אל אחת העגבניות ואכלתיה וקראתי בשמחה: מה טוב טעמה של ענבניה זו, החמודה והאדמה, יגיע כפי היא. פתאם, אני שומע: שמע נא, אברהם, מה זה בלעת? הפניתי ראשי והנה אחי נצב לפני ומתפתל מרב צחוק. כששאלתיו לסבת צחוקו משכני הלה החדרה אל המראה והנה פי מלוכלך כולו בגרעיני עגבניה.

מהרתי למחות פי כדי שלא יכירו בפשעי. אחר אספנו את הירקות הרעננים, שטפנום במים ותבלנום במלח—והרי הארוחה מוכנה. בינתים קמו כל בני המשפחה, ובשמעם את החדשה שנתרחשה, הצטרפו כלם אלינו אל השלחן, ואכלנו בשמחה את בכורי אדמתנו.

יצחק ליפשיץ (כתה ז׳)

מִימֵי הַיַּלְדוּת

(זכרונות)

הקדמה

זכרונותי אלו שאני מספרם זכורים לי היטב, אך על חיי ברוסיה אני יודע רק לפי ספורי הורי, ולכן אין בהם סדר. הייתי משמיט חלק זה לגמרי אך בכדי למסר דבר שלם החלטתי לצרף גם אותו לזכרונותי. פעמים שהנני מאריך במקום שראוי לקצר ופעמים—להפך, ואתם, חברים נכבדים, סלחו נא לי אם חבורי לא יקח את לבכם ביותר. לי הוא יקר.

חַיַּי בְּרוּסְיָה

נולדתי ברוסיה המערבית בשנת תרע״ט, לעת הגמר המלחמה העולמית והתפרצות המהפכה. בעירי היו היהודים אנשים פשוטים ולא ידעו קרא וכתב והם נהפכו לקומוניסטים רק מפני פחד השלטון, וכששאלו אותם מה יעשו אם יחזר השלטון לידי הלבנים? ענו: נשוב להיות ל„לבנים" כמו שהיינו. מימי ילדותי נשתרשה בי שנאה

לקומוניסטים הרוסים, מפני שהם אסרו את אבי. בזמן מאסר אבי הציוני שכבתי במטתי ושחקתי בצעצועי הרבים בשטחה ובעליות ולא חשבתי כלל עליו. אמי שהיתה במוסקבה במקום מאסר אבי והביאה לו אוכל לא יכלה להשגיח עלי, סבי שחק אתי וספר לי ספורים ימים. כשהגיע זמני להכנס לגן לא רצו הורי להכניסני ללמד, כי לא היה שם גן עברי ולגן רוסי מאנו לשלחני ואתהנך בבית.

הָעֲלִיָּה לָאָרֶץ

אבי השתוקק תמיד לעלות לארץ־ישראל ובאפשרות הראשונה גמר את כל עסקיו והתכוננו לנסוע לארץ אבותינו. הגיע זמן הנסיעה. אנחנו נסענו לכל קרובינו ומכרינו לקחת מהם את ברכת הפרידה. אחרי הפרידה עלינו לרכבת ונסענו לורשה. בטריסט עלינו על האניה לנסע לארץ ישראל. באניה למדתי לדבר עברית ספי הלוצים שנסעו אתנו. באניה לא השתעמטתי אף על פי שאמי היתה סועדת את סבתי במחלתה האנושה. סבי ספר לי ספורים ימים ועם מכרינו שנסעו אתנו שחקתי במשחקים שונים. לאלכסנדריה הגענו בלילה. הפנסים האירו את הרחובות ואנו הלכנו להפיש מלון ללינת הלילה. באחד הבקרים הגענו ליפו ברכבת וראינו את ת"א ביפיה הרב ובשישמענו שחיא עברית כלה, רצינו לשים בה את משכננו. וכך עשינו.

מוֹת סָבָתִי

עשרה ימים אחרי בואנו לארץ מתה סבתי ואת יום מותה הנני זוכר עד עתה. ישנתי אז במטה ולא ידעתי דבר. כאשר התעוררתי ראיתי מחזה מעציב: אמי עומדת ובוכה מרה ואחותי, ילדה בת חמש מתאמצת לנחמה. סבי יושב על הספה וידיו על פניו ועיניו דומעות ואינו יכל לדבר. אני לא הבנתי פשר האבל הזה. קפצתי מעל מטתי ורצתי אל אמי ושאלתיה: מה קרה? היא לא ענתה לי. נשקתני על מצחי ודמעות ירדו עיניה מאן הפוגות. גם בעיני אחותי נוצצו דמעות. לא הבינותי מה עלי לעשות. נגשתי לסבי החלקתי את לחיו ושאלתיו אותה שאלה ששאלתי את אמי. סבי נשקני בלחיי ובמצח ולא ענה לי. אח"כ נודע לי כי סבתי מתה ונתנשם חפצה להקבר בארץ ישראל הקדושה.

שמואל אטיאנו (תלמוד תורה הגדול סלוניקי (כתה ח'

פּוֹעֵל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵלִי בְּכִתָּתֵנוּ

ביום הששי שעבר, אחרי שהתפללתי לה' שיעמוד ליומני בבחינה בספרות, הזדרזתי ואלך לבית הספר.

בדרך נפגשתי עם אחד מחברי אגדת „פרחי־ציון", והוא ספר לי שפועל עברי בא מארצנו אלינו. בבואי לבית הספר ספרתי את הדבר לחברי, וכולנו שמחנו מאד ונבקש מטורנו שאם יבוא האדון מנוח, שמו של הפועל, לבית ספרנו יואיל להכניסו לכתתנו למען יראה בית ספר עברי בגולה, ויודיע לאחינו היושבים בארצנו, שגם בארצות הגולה לומדים עברית. מורנו לעברית מלא את בקשתנו. הוא הלך אל האדון מנוח ובקשו לבוא לבית־ספרנו.

הוא הסכים לדבר הזה. ביום השני בא המנהל לכתתנו והביא לנו בשורה טובה: האדון מנוח הסכים לבקר את בית ספרנו. כלנו שמחנו על הבשורה הטובה הזאת. כעבור חצי שעה עמדה מכונית אחת בשער בית ספרנו והאדון מנוח בא. המנהל ומורים אחדים יצאו לקדם את פניו. הפעמון צלצל. כלנו נכנסנו לכתות. טורנו ספר לנו שהאדון מנוח הוא חבר במושבה דגניה א. נפתחה הדלת והאדון מנוח והמנהל נכנסו לכתתנו.

אחרי שברכנו בקש מאת מורנו שתלמידים אחדים ידברו מעט על הספרות העברית החדשה ועל א"י. מורנו עשה כבקשתו. אחרי ששמע האדון מנוח מפי תלמידים אחדים על רמתו התחיל לתאר לפנינו את מזג האויר שבארצנו.

הוא ספר לנו שהוא אחד מן מיסדי המושבה דגניה שנבנתה לפני 19 שנה. אף ספר לנו על אחד מחבריהם הנאמנים והאהובים מכלם, המופר אהרן דוד גורדון ז"ל.

הסתכלתי וראיתי שעיניו בהירות ועמוקות. זקנו מגולח. מראהו כמראה פועל אנגלי. על פניו קמטים אחדים אשר לו היה להם פה לדבר כי עתה ספרו לנו הרבה על העבודה הרבה והקשה אשר הפועלים העברים עובדים בארץ. הוא ספר לנו מעט על הסבל שסבלו הוא וחבריו בדגניה, יען כי בתחלה לא ידעו את טיב הארטה ואת מזג האויר שבארץ. הם התחילו לנטוע שקדים ותפוחי זהב, אשר לא הצליחו ביותר. ורק לפני שש שנים עלתה בלבם המחשבה לנטוע בננות והן הצליחו מאד.

הבננות של דניה נמכרות כבר בסוריא ובמצרים. הנסיון של המכירה הראשונה הצליח גם באתונה.

הוא מקוה שהמכירה תצליח גם בשלוניק וככל ערי יון. אנחנו הבטחנו לו שנהיה בין העוזרים להפצת הבננות במדינתנו.

הוא הביע את תקותו שהפצת הבננות תגיע למדרגה גבוהה כאן מאשר בארצות אחרות.

ובנטרו את דבריו ברך אותנו ולחץ את ידי־טורינו ויפרד מאתנו.

לבנו המה מרוב געגועים על ארצנו הקדושה.

יְמֵי הַלִּמּוּדִים

כשבאנו לתל אביב הכניסוני הורי לגן, כי כבר גדלתי, ככל הילדים הקטנים בריחתי גם אני מן הגן כמעט מדי יום ביומו. אחותי היתה גדולה ממני בשנתים ובכל זאת למדתי אתה יחד במחלקה אחת, כי אחרת לא רציתי. עברו ימים ואני חדלתי לבכות ולא הוספתי עוד לברוח הביתה. התהלתי ללמד ברצינות. אז עברנו לירושלים ולמדתי בגן אחד ושם חזרה שנית הפרשה של הבריחה הביתה. לאבי היה בית דפוס גדול ובעת שהיה לי זמן הייתי בא שמה. בזמן הראשון התפלאתי מאד ושאלתי את עצמי אך נכנס למכונה גלגל חלק וכשמוציאים אותו הוא מדפס? אך אחר כך כבר הסתכלתי והבנתי את הנעשה ע"י המכונה. בזמן ההוא מת סבי שאהבתיו מאד ומותו השפיע עלי. לפני מותו קראני אליו וברכני. אחרי שעות אחדות יצאה נשמתו בדעה צלולה.

סִיּוּם

סימתי את זכרונותי מימי הילדות. החלפתי בתי ספר שונים אך דבר זה היה כבר בתקופה הנערי. הנני מקוה שבבואי בעתיד לכתב את שאר זכרונותי, אוכל להוסיף גם על התגשמות הרעיון הציוני ועל גמר בנין ביתנו הלאומי בארץ ישראל.

הַצְּפָּלִין

הַדָּבָר קָרָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. יָשַׁבְתִּי עִם חֲבֵרַי בַּבַּיִת וְשִׂחַקְתִּי אִתּוֹ. פִּתְאֹם שָׁמַעְתִּי צִלְצִיל חָזָק. צִלְצִילוֹ שֶׁל שָׁעוֹן שֶׁנֶּעֱרַר. הָיָה הַפַּעַם שֶׁלֹּא בַּזְּמַן. מִיָּד נִשְׁמְעוּ קוֹלוֹת הַשְּׁכֵנִים: הַצֶּפֶּלִין, הַצֶּפֶּלִין בָּא! יָצָאתִי לִרְאוֹת אֶת הַצֶּפֶּלִין. נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי לַמָּרוֹם וְהִסְתַּכַּלְתִּי לְכָל צַד וְהִנֵּה הַשָּׁמַיִם טְהוֹרִים וְאֵין אַף זֶכֶר לַצֶּפֶּלִין. הִבַּטְתִּי לְמַטָּה וְהִנֵּה הָאֲנָשִׁים רָצִים אֶל גִּבְעָה גְּבוֹהָה. הִתְחַלְתִּי גַּם אֲנִי לָרוּץ אִתָּם. כַּאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי לַגִּבְעָה נִשְׁמַע וְמִזּוּם כְּבוּמְזוּם הָאֲוִירוֹן וְעַל פָּנֵי הָרָקִיעַ נִרְאָה הַצֶּפֶּלִין. מַה גָּהֵדָר הָיָה הַמַּרְאֶה! דָּג גָּדוֹל וַעֲנָקִי מְשׁוּטֶט לוֹ בַּמְּרוֹמִים. צִבְעוֹ כְּצֶבַע הַכֶּסֶף הַמַּבְרִיק. הַצֶּפֶּלִין שָׂט עַל פְּנֵי הָעִיר. פַּעַם עָלָה מַעְלָה, פַּעַם יָרַד מַטָּה וּפַעַם עָמַד בָּאֲוִיר מִבְּלִי לָזוּז. אֲנָשִׁים רַבִּים הֵבִיאוּ אִתָּם צַלְמוֹנִיוֹת. רַבִּים הֵבִיאוּ מִשְׁקָפוֹת לְהַשְׁקִיף עָלָיו. כִּי מַחֲזֶה כָּזֶה לֹא תָמִיד רוֹאִים. גַּם אֲנִי הִבַּטְתִּי עָלָיו עַד הֶעְלָמוֹ מִן הָעַיִן.

יורם שטרנברג (כתה ג'ב)

הַנָּחָשׁ

אֲנִי וַחֲבֵרַי שִׂחַקְנוּ בְּמַחֲבוֹאִים, אִמִּי קָרָאָה לִי לֶאֱכוֹל אֶת אֲרוּחַת־הַצָּהֳרַיִם. כַּאֲשֶׁר נָמַרְתִּי לֶאֱכוֹל נַחְתִּי קְצָת וְשַׂבְתִּי לְמִשְׂחָקִי. עוֹד אֲנִי מְשַׂחֵק וְהִנֵּה רָאִיתִי מֵרָחוֹק דָּבָר־מַה זוֹחֵל עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. נִגַּשְׁתִּי וְהִנֵּה נָחָשׁ ... לֹא נִבְהַלְתִּי וַהֲרִימוֹתִי אֶבֶן וָרַקְתִּי בְּרֹאשׁוֹ וְהוּא מֵת. לָקַחְתִּי אֶת הַנָּחָשׁ וְשַׂמְתִּי אוֹתוֹ בְּקוּפְסָה וְנָשָׂאתִיו הַבַּיְתָה. אָבִי אָמַר לִי לְהָבִיא אֶת אֶת הַנָּחָשׁ לְבֵית־הַסֵּפֶר וּלְתִתּוֹ לַמּוֹרֶה. הַמּוֹרֶה תָּלָה אֶת הַנָּחָשׁ עַל הַקִּיר כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּהוּ כָּל הַיְלָדִים.

דוד בוכויץ (כתה ב"א)

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

החלב המפוסטר

נפש בריאה בגוף בריא

החלב הוא אחד המזונות הנהוגים לאדם, שכן הוא מכיל בקרבו חמרים שערכם רב לגופנו ולקיומנו. צריך רק להזהר מהחידקים המקלקלים את החלב. אם לא נאחז באמצעים לאבד את המזיקים הללו עלולים אנו לחלות. על כן הננו מרתיחים את החלב. אבל גם דרך זו אינה טובה יען כי עם הרתחת החלב, יאבד חלק מהחמרים החשובים אשר בו ושוב אין הוא מזין עוד כבראשונה.

עד הזמן האחרון היינו סובלים מסבה זו. בשעה ששתינו את החלב המורתח לא היה הוא מזין אותנו ואם שתינוהו כשהוא בלתי מורתח היינו צפויים למחלות. ראה הנדיב נתן שטרוים ז"ל את הדבר הזה עמד ויסד בבית הבריאות מחלקה לפסטור החלב. שולחים לבית הבריאות את כדי החלב ושם מנקים אותם במי סודה ומחטאים אותם באדים ומחזירים אותם לבעליהם. לפני אשר יחלבו את הפרות ינקו את הכדים במים רותחים ואת החולבים יבדקו אם אין הם נושאים בקרבם טפילי מחלות. את החלב שולחים אל חדר הפסטור ומחטמים אותו עד הום ידוע ואחר עובר החלב אל ארגז קר באופן שהחלב מתקרר מיד.

ע"י פעולה זו נשמדים החידקים נושאי המחלות טבלי שיפסיד החלב מחמריו היקרים האצורים בו.

את בקבוקי החלב שוטפים במי סודה חמים ויעבירו את החלב אל הבקבוקים על ידי צנורות. סותמים את הבקבוקים בפקקים על ידי לחצת מנוף מבלי אשר תגע בחלב יד אדם. ואחרי שהובאו לחדר הקרור מוציאים אותו לשמוש.

כה יכינו את החלב הפסטר.

נפתלי סלומון (כתה ז')

תַּעֲרוּכַת הַהֲזָנָה בְּבֵית הַבְּרִיאוּת

לפני שבועות אחדים נסדרה תערוכת ההזנה בבית הבריאות. תערוכה זו המרבה בציורים משכללים ובדוגמאות שונות הוכנה לזמן כנוס אגודות הבריאות שבארץ. מטרתה היא להורות להורים ולמורים כיצד לחנך את בניהם ואת תלמידיהם וכיצד לטפל בהם בקטנותם ובגדלם. התערוכה הזאת מצאה חן בעיני כל רואיה. המון רב בקרה וראה את תמונות ההדרכה היפות והאזין בתשומת לב לבאורי האחיות המפרשות את מראה הציורים. גם אני הייתי במבקרים ונהניתי שם הנאה מרבה. ראיתי פה ושם גם ציורי ילדים. הנני ואספר לכם את תכנם של שלשת הציורים שלפי דעתי הם היפים שבתערוכה. בציור א׳ גראית ארוחת הבקר: משפחה בת 4 אנשים מוסבה אל השלחן ועליו מאכלים מבריאים המיחדים לסעודה זו. בתמונה ב׳ ארוחת הצהרים. אותם 4 האנשים אוכלים מאכלים קבועים לפי חקי ההיגינה. ארוחת זו עולה בשכר מועט. תמונה ג׳ היא ארוחת הערב. האכל אחר אך גם הוא מבריא. יש שם עוד הרבה תמונות מענינות המלמדות את האם העבריה כיצד לטפל בבניה ולהבריאם.

יצחק שלו (כתה ו׳)

יעקב תמרי (כתה ו׳)

צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים

הֶחָתוּל הַמִּסְכֵּן

פעם אחת הלכתי לתלפיות ורוחי טובה עלי. בדרך חשתי כי מי שהוא לוקק את רגלי. הפניתי ראשי והנה חתול קטן מילל. רחמתי עליו ולקחתיו ביד אף על פי שהיה מלוכלך. כעבור רגע הרגשתי כי החתול נעשה קר עד מאד. צמרמרת עברה בכל גופי... הסתכלתי בו היטב וראיתי ששערותיו ארוכות ורכות כמשי. הרהרתי על עתידו של חתול עלוב זה ואמרתי בלבי: אל ביתי אביאך, מכוסי תשתה, מפתי תאכל וכשתגדל ותחזק אשלחך חפשי לנפשך. פתאם העפתי עיני בו ואראה והנה ארבע רגליו מזדקרות למעלה כארבעה עמודים קטנים. רק עתה ראיתי כי חתול מת אני נושא... מיד קברתיו ועוד הרבה זמן אחר כך הרהרתי על גורלו של החתול המסכן הזה...

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

בא׳ ניסן ערכו תלמידי הכתות ה־ו־ז־ח טיול ליריחו ולים המלח.

— בב׳ אייר נתחדשו הלמודים. כל התלמידים נאספו אל חצר בית הספר. מר מ. אילן קדם אותם בברכה חמה. אחרי נאום הברכה היו תרגילי התעמלות ובשירה נכנס התלמידים אל הכתות והלמודים החלו.

— בט״ז באייר נאם מר מ. אילן לפני תלמידי הכתות הבינוניות והעליונות על קרן היסוד ופעלותיה הרבות לתחית הארץ.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

רצח איום בכפר יגור.

בחול המועד פסח נרצחו ע״י נעלמים שלשה חלוצים צעירים שעלו לפני זמן מה לארצנו. כל העתונים העברים הוציאו הוספות מיוחדות שהודיעו לקהל על הרצח הנורא הזה.

שרפה גדולה בתל אביב

אסון גדול קרה בת״א: דלקה נפלה בגרז׳ המכוניות של החברה „המעביר" ושרפה למעלה מארבעים מכוניות. הנזק הוא רב.

אסון בים המלח

בליל הראשון למאי נסע הפועל מחברת ה„אשלג" שאול גורן במכונית. פתאם נפל מהמכונית לתוך ברכת מים שע״י ים המלח ונפצע קשה. הוא הובל ל„הדסה" ושם השיב את רוחו. דבר האסון עורר צער גדול בכל הארץ.

התפוצצות בברזיליה

ארבעים וחמשה איש נהרגו ורבים נפצעו לרגלי התפוצצות שהיתה באחד ממחסני הנשק שבברזיליה.

רעש בקוקזוס

רעש חזק התחולל בקוקז שנמשך זמן ארוך. אלפי בתים נהרסו ומאות אנשים נהרגו ונפצעו.

דוד רובוביץ (כתה ח׳)

חברת „תנובה" ירושלים

ממציאה לילדים:

חלב טרי רגיל, חלב מפוסטר בבקבוקים המוכן בבית הבריאות ע״ש שטראוס. חמאה, שמנת, לבן וקפיר. מינים שונים של גבינה. ביצים טריות, כל מיני ירקות. עופות, פירות שונים, דבש שמורים בקופסאות מתוצרת תנובה—גיאו „צוף" משקה מדבש.

דפוס „ציון", ירושלים

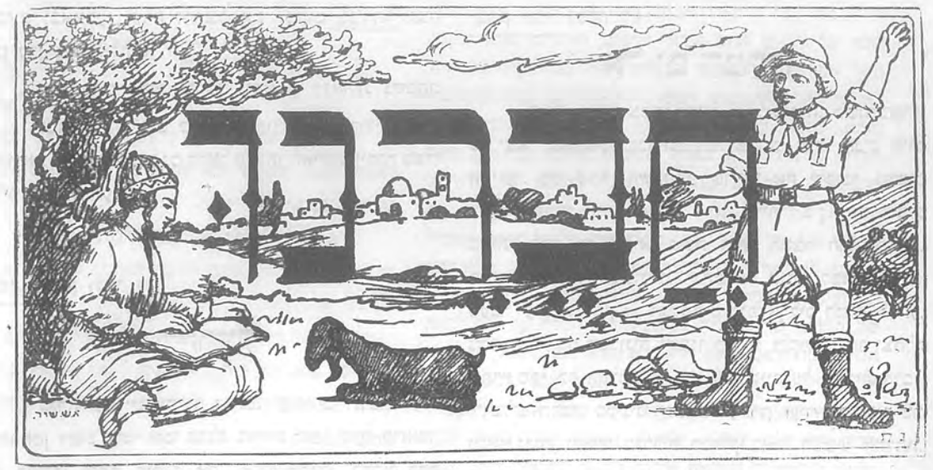

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלים

קרן קימת לישראל
הרצל

י׳ אייר תר״ך — כ׳ תמוז תרס״ד

* * *

לכ׳ תמוז

בְּיוֹם זֶה יִגְדַּל הַצַּעַר, הַכְּאֵב,
בּוֹ לֻקַּח רוֹעֵנוּ בִנְיָמִין זְאֵב.
מָרָה יֵבְךְּ יִתְיַפַּח כָּל עַם יִשְׂרָאֵל
אֶל הִלָּקַח מֶנּוּ הֶרְצֶל הַגּוֹאֵל.
בְּיוֹם זֶה תֶּאְבַּל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
בּוֹ לֻקַּח פְּאֵרָהּ, עֲטֶרֶת רֹאשָׁהּ.
בִּנְיָמִין זְאֵב הֶרְצֶל, גִּבּוֹר הָעָם,
כָּמוֹהוּ לֹא הָיָה, עוֹד לֹא קָם.
בְּיוֹם זֶה הָאֵבֶל, כַּגָּדוֹל כַּקָּט
יַחַד נִשְׁבַּע, שָׁמְיָמָה נִשָּׂא יָד:
לֶכֶת בְּדַרְכּוֹ כָּל עוֹד רוּחַ בְּאַפֵּנוּ,
עֲדֵי יִגָּאֲלוּ עַמֵּנוּ וְאַרְצֵנוּ.

י. שנקר (כתה ו׳)

יצחק בסלבסקי (כתה ו׳)

לְזֵכֶר הַמַּנְהִיג

לכ׳ תמוז

לילה. אפלה תסובבני. שנתי נודדת מעיני. הנני יגע ומתאוה להרדם, אך מלאך השנה מנע תנומה מעפעפי. עיני נפקחות ונסגרות. שמורותיהן רוטטות... הנני מרחף ושט בשמי הדמיון הבהירים. לפתע ראיתי אותו האנוש. דמותו מרחפת לפני: הנה נשקפות העינים הלוהטות המביעות שאיפה ומרץ. הנה הפנים היפים. הרצל הופיע לפני בכל הדרו. מראהו מעורר כבוד והוד. כלו קורן באור נגוהות. הנני שומע ומקשיב להלמות לבו, שבע העמל והתלאה. כן, נשמת הרצל הטהורה, נטשה את החלד ותפן ותעל לרקיע המרומים. כרוב הנשמות הלבן נצב על יד מבוא הרקיע ויצפה. כנפיו העדינות רפרפו בלט. הוא עמד וחכה. למי צפה באותו רגע את מי אבה לשחר באשמורות הנשף? פתאם נשמע רחש לחש ושער המרומים נפתח לרוחה ונתמלא אור מזהיר. דמותו של הרצל נזדקרה בפתח ולמולה הושטה יד הכרוב העדין והגר בחלד לטף את בן הרקיע. דומיה עמוקה מסביב. בין עצי תמר גבוהים ורמים, אשר רוח קל ישחק בכפותיהם, בין עצי בשם ריחניים, אשר האויר ישכר מרחותיהם יהלכו שני יצורים... דומם יפנו ראשיהם. כנפי התוגה פרשו את צלם הקודר על פני שתי הדמיות. הולכים הם ממקום אחד למשנהו כתרים אחרי דבר מה. הם הגיעו לעץ רם וענף, המפיץ ריח נעים סביבותיו וצל משתרע ממנו. לפתע עמד

הכרוב ובאצבעו הורה להרצל את מקום מנוחתו לנצח בגן עדן בגן האלהים.

עד היום יושב הרצל ומצפה לגאולת נשכחתו.

ובאחרית הימים כאשר יתעוררו כל גבורי אמתנו ובנו את ארצנו, והקיץ גם הרצל משנתו הארכה ויהנה כפרי חלומו, חלום נעוריו.

משה הלפמן (כתה ו')

הֶרְצֶל

כבדה על ישראל יד הגויים. עברו ימי אשרו. עבר אותו זמן הטוב אשר שמי תכלת בהירים רחפו מעל לראשו, עת השמש היפה שפכה את אורה והזהרה. כחלום חלף וגז כל זה. עתה שמים שחורים ואפלים עד מאד מרחפים מעליו. גזה השמש היפה ממנו. מה מרים חיי ההוה ומה קשים וספוגים יסורים רבים יהיו ימי העתיד. עם ישראל שהיה לאור גויים כבה אורו. בזוי הוא ושסוי. כל העמים רוצים לבלעו. מסכן ואמלל הוא עד אין קץ. יד הגורל פגעה בו להגלותו מארצנו, הארץ אשר רק בה מצא אשר. מרוד ומוכה הוא בין הגויים הרבים, הסובבים אותו והמתנכלים לו במזמות רשע על כל צעד ושעל.

את שמיו האפלים הבקיע אור גדול וחזק עד כי הגויים לא יכלו להביט אליו. האור הזה שנגה על שמי ישראל היה הרצל שקם למושיע לעמו. מה נאה היה מראה הרצל, שקם להרים את עמו מעפר להשיבו לארצנו היקרה לו. מה נשגבה וטהורה היתה מחשבתו זו. גבה קומה היה הרצל. גופו היה יפה ומוצק. עיניו הבריקו באור יקרות. מעיניו נשקפה טהרת נפשו ואהבתו הבלתי פוסקת לעמו ולארצו. אחר כבוד לא רדף אולם אחרי האמת והצדק רדף בכל לבו. עיניו חדרו עמוק עמוק דרך מסוה החושך שעטף את העם. רחוק מאד הביטו עיניו, לכן ראה הוא את המתרחש לבא על עם ישראל. היה נדמה לו כי קרוב קרוב עד מאד היום היפה והטוב ההוא אשר בו ישב עמו בשקט בארצו. רואה הוא את בנין הארץ. ירושלים החרבה הולכת ונבנית ע"י בני עמו הרעננים והצעירים הטלאים תשוקה עזה להקים את הריסותיה. אלה היו מחשבותיו של האדם הטהור והנשגב הזה. אך נפשו הזכה לא היתה יכולה להשאר בגופו. מת מנהיגנו החביב, אך הזונו שהזה על עמו אהוב נפשו לא מת. ובימינו הוא הולך ומתגשם ובוא יבא היום המזהיר ההוא שבו יגיל ישראל ורוח הרצל השוררת אתנו גם היא תצהל ותעלוז.

יצחק שלו (כתה ו')

אֶל יַם הַמֶּלַח

בכליון עינים צפינו לטיול הנפלא הזה. כשנתבשרנו כי יצא יצא לפעל עברתנו רוח שמחה וגיל. הגיע היום המיועד. עם בקר השכמתי, סדרתי את ילקוטי ואשים בששון פעמי לבית הספר. לא הייתי בין המקדימים באותו בקר, כי בבואי שמה היתה החצר הומה מאדם. ממוך לגדר עמדו המכוניות שתשאנה אותנו למדבר יהודה מעבר לערבות ירחו, אל אגן הכים הנפלא, לים המלח. לפתע, נשמעה שריקת המכונית. ישבנו באוטו ולקול שמחה וצהלה שפרץ מפי כל התלמידים טסו המכוניות על הכביש הלבן. ירושלים חלפה מעינינו חיש מהר, רק זעיר שם זעיר שם נוצצו גגות, וראשי מגדלים הבריקו באור השמש הזורחת. עברנו על פני הר הקברות, הר הזיתים, הזרוע המון קברות עמנו השירה גברה והשטחה רבתה התענגנו על מראה השדות הירקרקים, על פני הוד הטבע הצוהל. פרחי חן הציצו אלינו מבעד לעשב וכאלו ברכונו „בדרך צלחה". מרחוק נראה הכפר אל־עזריה. הכביש התפתל בין הררי יהודה האחרונים ונראה כנחש שחור מתכוץ ומתרחב. פה ושם נראו כבר גבעות מאדיטות. עלינו במעלה אדומים. המכוניות עמדו ואנו עלינו ההרה. טפסנו על פני הדשא החלקלק המכסה פרחי נעם ויופי, מרבי גונים בהירים. מחזה יפה נגלה לנו בכל הדרו מראש ההר. מרחוק שם באופק נראתה רצועת מים כחולה ומבהיקה. גבעות חול מתפתלות ועליהן חריצים ונקיקים. המשכנו נסוע. ההם גבר. השמש עכדה ממעל לראשנו והכתה בלי רחמים בקרניה הלוהטות. באנו לירחו, המעטרה פרדסי חמד. בתאות נפש שאפנו שם את אויר העדנים. שהינו ביריחו זמן מה. ראינו את מעין הקדושים ההומה ורועש בזרם מימיו הקרירים, הוא מעין אלישע הטרוה צמאון אדמת יריחו ופרדסיה. על גבעת חול אחת עלינו ששם גלו את יריחו הקדומה. כתלי חומות מתנשאים לפנינו. שם עומד כלי המכתש הישן, ופה נראים אמברי התבואה. נסענו הלאה. ערבת ירחו רחבת הידים החלה. כמה יפה ערבה זו. שיחים ועשבי מדבר הזדקרו מתוך החול הלוהט. מרחוק ראיתי ערביה. עצים קוששה. מראה הערבה האציל עלי רוח נוגה ודומם הסתכלתי למרחב השממה. הגענו לרצועת מים. אכן הירדן, נהר הגבולות לפנינו, מה יפה הוא! מימיו זורחים אט ברחש סוד. המית שיר גליו מה תספר? המון עצי סרק סוככו עליו וצפרי חמד זמרו את שיריהן מבין ענפי חן. עברנו את הירדן בגשר אלנבי. כף רגלנו דרכה עתה על אדמת נכר. נמצאנו בעבר הירדן המזרחי. ילדים אחדים העיזו לחתור בין קני הסוף ובצות

הירדן בלוית מורנו האדון אכישר. אני לא הייתי ביניהם והנני שמח על זה, כי אתם בודאי יודעים ואחדים מכם טעמו ודאי את טעם הטבילה בבצות ומאליכם תבינו מה היה לאותה השירה הקטנה. ראינו בדוים מזוינים, מתהלכים בלי מורא. נסענו. עוד מעט ואנחנו על שפת ים המלח. ים תכלת נגלה לעינינו. טהרה פשטנו בגדינו ונתרחץ. כמה טוב היה. חבל רק שגל אחד זכני לטעום מי מרורים. בשתותי את מי המלח, קפצתי טיד לחוץ ותקעתי את מגבתי בפי "עד יעבור זעם". בקרנו את הישוב העברי הצעיר שתקע לו יתד כאן במדבר השממה. חזרנו בלב טלא עצב וגעגועים אל המכוניות. ישבנו ונסענו לשוב הביתה. בדרך שב המורה מר אבישר במכונית לים המלח על מנת לקחת את כובעו ששכחו שם. הוא לא מצא אמנם את מגבעתו, אך מקרה זה הציל אחד מאחינו, צעיר מבני עמנו שתעה בדרך והצלנוהו. ההרים נראו לנו עתה אפלים וטפילי פחד. רוח קרה נשבה. אחדים מאתנו רעדו מקור. לסוף הגענו לירושלים המלאה אורות, ושבנו בשמחה ובלב טלא רשמים נער נער לביתו.

יצחק מזרחי (כתה ח)

הָרֶצַח

שבוע לפני החפש הגדול של שנת תרפ"ט שלחה לי דורתי במתנה כלב קטן בן שני חדשים. אני גדלתי אותו בביתי והייתי נותן לו לאכל ככל יום. הוא אהב לרדוף אחרי לכל מקום אשר הייתי הולך. בי"ז מנחם־אב פרצו הפרעות, מצב שכונת הבוכרים היה קשה מאוד, כי משני צדדיה היא מוקפת הרים והערבים היו מתחבאים מתחת לגבעות והיו יורים. בכל לילה היו התקפות חדשות מצד מערב. חברי ההגנה שמרו על השכונה ולא נתנו לערבים להתקרב אליה. הממשלה הוציאה חק כי משעה 6 בערב עד 6 בבקר אסור לשום איש לצאת מפתח ביתו. ביום ה' י"ג מנחם־אב בערב יצאנו אני ואחיותי לטייל בחצר, ולהנות מהאויר הצח. הלבנה היתה בחירה ובתכלת השמים נוצצו כוכבים זעירים והרוח הקרירה נעמה עלינו מאד. עוד אני מהלך בחצר והושב על מצבנו הרע והנה בא הכלב ונגש אלי ונתק את חוט מחשבותי. אני שחקתי עם כלבי והוא־רץ מפנה לפנה מקיר לקיר ולא ידע מנוחה פתאם שמענו קול יריה אחר יריה. מיד נכנסנו אני ואחיותי פנימה כי פחדנו. רק הכלב המסכן נשאר בחוץ. מהצד המערבי חדר מעל הגדר כדור אקדח, ויפגע בכלב באזנו ושטף דם גדול פרץ ממנה הוא השמיע נביחה אימה ומטושטת ויפול ארצה מת. הנביחה הזאת החרידה את שכנינו. פתחתי את דלת ביתנו ואתבונן בטחוה הנורא הזה, נפרדתי מכלבי ונכנסתי הביתה וכל הלילה ההוא לא ישנתי כי הרהרתי: מה חטאה החיה התמה הזאת כי נרצחה בידי הרוצחים האלו. בבקר השכמתי קום בשעה 6 ומהרתי ולקחתי את גוית כלבי ונשאתיה לסוף השכונה, לתוך בערה, וקברתיה ואבך על קברה ואשוב הביתה.

דוד אפל

חֲבַר כִּי יָמוּת...

(לזכר בניטין סולודר ז"ע)

„בנימין מת!" אמר לי הברי ביום בהיר שטוף הום ושמש ואני, שמעתי ולא אמרתי כלום רק את עיני תקעתי בו ולא הבנתי את דבריו.

אזני קלטו אך אני טרם הבנתי את אשר שמעתי. שוב נשמע קול: „צריך ללכת העירה, ללויה", ואז, רק אז תפשתי את הכל.

מסביב הכל כרגיל. הקוצים עומדים סמורים בלהט השמש. החברים במסדרון ביה"ח רועשים, ואך טרחוק עולה באזני מנגינה עצובה־עצובה, המפרעה עי צחוק צוהל אבזרי, צחוק המות...

הוא מת!...

ועתה, מה תתכן לך תכנית להיוך? מה תחלום על עתידך? והוא הנו אך ארבע אמות של קרקע במעלה הר הזיתים, או באיזה מקום אחר.

מה תחלום על נאות דשא ירוקים, ואתה הנך מיועד להיות למאכל רמה..

הוא מת!...

והטלה הלא כה רגילה, כה מצויה, אבל כאן היא מכה באכזריות כהה כזו, מבלי רחם חוזרת היא באזני, מת, מת...

צר לי עליך, בניטין רעי.

כמתוך ערפל עולים לפני פניך השחרחרים המחיכים, כשפיך מטמיע תמיד דבר טה יפה ושמח.

אזכור הימים ואנכי עודני ילד בא לפרקים לביתך. בחדר האוכל האפלולי הננו משחקים באבני הבניה שלך, כשמפעם לפעם אנו מעידים איש לרעהו כי בכל זאת הגיע הזמן להכנת השעורים.

וכשאני משתקע בזכרונות עליך, והם אינם רחוקים ביותר, איני מעלה על לבי שאתה עזבתני.

הנה אזכר ערב אחד. אנו מטילים ברחוב אחד בבית הכרם, טקום בו גרת. שנינו הולכים. אתה מספר דבר טה ואני צוחק ונהנה. לא אזכור טה היה מקור הצחוק, אך זוכר אני כי שמחנו אז.

כן, רק זוכר אני...

בפעם אחרונה ראיתיך, במקוה — ישראל", ימים אחדים לפני פסח היה הדבר. אתה עמדת שם בחצר, חור יותר מהרגיל. עמדת מהצד עצוב. כה מוזר היה זה בעיני עד כי שאלתי בחשאי את אחד החברים: „טה זה קרה לבניטין?" והתשובה היתה: „הוא היה חולה׳ לא יותר". והאטנם עמדת כבר אז על פתחו של קבר ואנו לא ידענו?

רוצה אני להעלות עוד תמונות רבות מחייך. אך תמונה אחת נדחקת לפני בעקשנות רבה:

במעלה הר הנני עולה. אני ועוד חברים אחדים נושאים מטה. אתה מוטל במטה זו.

אז כשנשאתיך לא הרגשתי כלום כעין עול הושם עלי ואני נושאו מבלי דעת מאומה מבלי הרגש דבר.

ושם למעלה במעלה אותו הר עמדנו סביב בור כרוי. אדם אחד הניח אבנים בתוך הבור בו שכבת אתה.

נשמעה התיפחות אשה. חבר אחר הוריד דמעות. אני לא בכיתי. עוד לא הרגשתי במתרחש. דומה היה לי כי אתה עוד בתוכנו, כי אנו מסביביך. עוד לא הלכת מאתנו.

קדיש יתום נשמע „חצצי הקבר" סודרו ואז החלנו לרדת ואתה נשארת לבדך.

רק אז פעם לבי. אנו הולכים חזרה אל העירה. ואתה? התשאר כאן לבדך, בין המצבות הלבנות המרובות האלה? כלום לא תפחד להשאר כאן בלילה לבדך? כלום לא תרצה לשוב הביתה אל אמא שלך, אל החיים?

כלום אלה הם כל החיים? הבשביל כך עלינו לעמול לסבול ולחיות על מנת שיושמו חרסים על עינינו ותעמד מצבה על גבנו אשר עליה יוחק פ"נ—ודי.

במורד הדרדרו החברים, אלו שבאו ללות את בנימין למקום מנוחתו. ולמעלה שכב הוא דומם כשעליו מעיק גל עפר. אני עמדתי בראש מורד נבוך, כמעט מתביש, על אשר עזבנוהו שם בודד, יחיד...

נפרדתי ממנו פעם כאשר גמרנו את ביה"ס „תחכמוני" בו למדנו יחד, ואמרתי לו מתוך חיוך „ודאי נפגש עוד בחיים".

כן. נפגשנו. בדרך להר הזיתים נשאתי את מטתו ולחשתי „עודני אתך", אך עתה בעמדי בשער בית הקברות למטה נשאתי עיני אל גל העפר החדש ואמרתי חרש: „שלום לך, בנימין, שלום לעפרך".

● ● ● ●

בְּבֵית סָבִי

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הָלַכְתִּי אֵל סָבִי דָוִד יֶלִין. לוֹ זָקָן לָבָן וְלִבּוֹ לֵב טוֹב. סָבִי סִפֵּר לִי סִפּוּר עַל אוֹדוֹת הַדּוֹד תָּם. אֲנִי שָׂמַחְתִּי מְאֹד וְהֶרְאֵיתִי לוֹ אֶת צִיּוּרַי וְהוּא אָמַר לִי כִּי אֲנִי מְצַיֵּר טוֹב מְאֹד. בָּאָה עֵת הַצָּהֳרַיִם וְאָכַלְנוּ. אַחֲרֵי כֵן שַׁרְנוּ וְשָׂמַחְנוּ. הֶעֱרֶב בָּא וַאֲנִי הָלַכְתִּי הַבָּיְתָה.

עדי ילין (כתה ב"א)

ידידיה שמואל (כתה ז')

זהירות תציל ממות.

לפני שבועות מספר קרה אסון מחריד במחנה־יהודה. הבה ואספר לכם חברי הקוראים בפרוטרוט את הענין מתחלתו ועד סופו. הדבר קרה ברחוב יפו במחנה־יהודה על יד בית המשטרה. השעה $2^1/_2$ ואני הולך לתומי ברחוב והנה קולות נוראים נשמעים מכל עבר. מה קרה? מה היה?־אומר אני ללבי. אני מפנה ראשי אחורנית והנה אותומוביל גדול וערבי גבוה קומה, שחור ושזוף עומד על ידו. מסביב לאוטו אנשים נשים וטף בוכים ומיללים. נגש אני לשם ומה ראיתי? שני ילדים מסכנים שוכבים על הארץ ומתבוססים בדמם. נורא היה מראיהם. לפני רגע היו שמחים ועליזים ובין רגע נקפד פתיל חייהם. מדוע לא נזהרו המסכנים? מדוע הלכו ברחוב ולא הלכו במדרכה? אולם מה עלינו לעשות הלא הם נדרסו, נדרסו ומתו.

דבר דומה לזה קרה, כשתלמידי אחת הכתות בתלפיות נסעו באוטו לטיול. כשנסע האותומוביל במהירות הבזק הוציאה אחת הילדות את ידה החוצה. באותו הרגע עבר אוטו אחר וקצץ את ידה. מיד נלקחה הילדה המסכנה לבית החולים. בבית החולים שכבה הילדה בחום גדול. בתחלה חשבו שהילדה הרעלה וחששו לחייה, הודות לרופאים שהתמסרו לה הצילוה מסכנה זו. אבל הילדה נשארה גדמת בעלת מום לכל חייה.

ועכשו, ילדים, אחרי ששמעתם על האסונות המזעזעים, תבינו שקרבן הם לחסר הזהירות. הבה ואציע לכם שלשה אמצעי זהירות.

א) בעברכם ברחוב לכו אך ורק מימין הדרך ועל המדרכה. ב) בראותכם אוטו עובר אל תתרוצצו מהעבר האחד של הרחוב למשנהו. ג) בנסעכם באוטו, שבו ישר ואל תוציאו ידיכם החוצה. שומר אלה שומר מצרות נפשו.

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

גְּדוֹל מְשׁוֹרְרֵנוּ בָאָרֶץ

הגיע לארצנו המשורר העברי הלאומי שאול טשרניחובסקי. הוא נתקבל בשמחה והרבה נשפים ערכו לכבודו בתל—אביב ובירושלים. משוררנו התישב בירושלים.

מִשְׁפַּט־תֹּצֶרֶת הָאָרֶץ

ביום ג' ח' תמוז נערך באולם ראינוע „עדן" משפט תוצרת הארץ ותוצרת חוץ שעורר התענינות רבה בקהל.

מֵאָה וְעֶשְׂרִים עוֹלִים לְאַרְצֵנוּ

מאה ועשרים יהודים עולים עזבו את פולניה בדרכם לארץ־ישראל.

דוד רובוביץ (כתה ח')

דפוס „ציון"

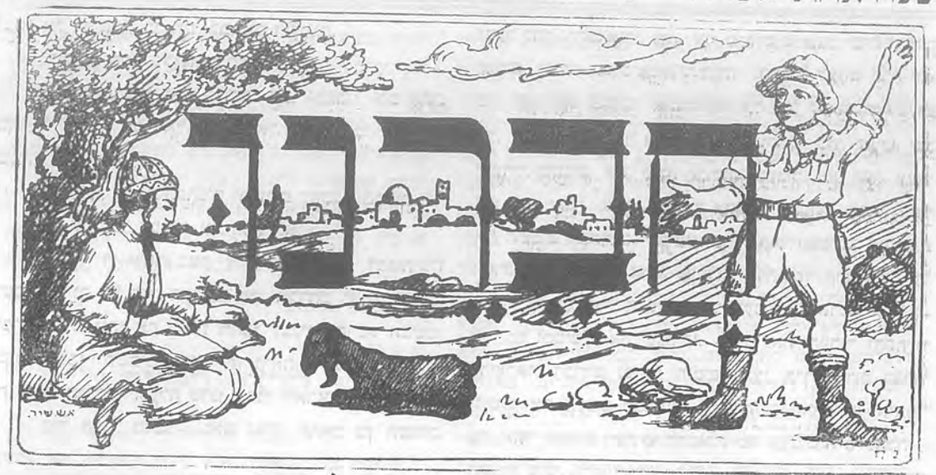

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם

שבתי לוי (כתה ח')

מִשְׁכָּן בְּגוֹלָה

(אגדה תימנית)

לפני "מאות" בשנים היה בעיר צנעה איש צדיק תמים, סעדיה שמו. ויהי רבי סעדיה מורה נאמן לבני ישראל ויורם ללכת בדרך הטוב והמוסר. כל הימים ישב בבית הכנסת והגה בתורה ובתלמוד ובספר הזהר בדבקות עצומה. בלילות ישן רק שעה קלה ואחר התגבר כארי וקם ונטל את ידיו וישב לארץ ובכה בכי־תמרורים על חרבן בית מקדשנו וארצנו.

ויהי היום ורבי סעדיה יושב בבית הכנסת וקורא בתורה לאמר „בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"*) ויהי כאשר התעמק בדברי הפסוק ויקם פתאם ממקום שבתו ועיניו נוצצות ופניו פני להבים ויקרא לאנשים אשר היו בבית הכנסת: אחי, איכה נואלנו ואיכה חטאנו ולא עשינו כמצות התורה.

ויחרישו האנשים ויטו אזן קשבת לדברי הרב. ויוסף רבי סעדיה ויאמר: הן בתורתנו הקדושה כתוב: „בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"־ואנחנו, העורים, לא ראינו ולא הבנו את הרמז הגדול הצפון במלים האלה, ועתה יהי שם ד' מברך, הנה נפקחו עיני. צוה יצונו ד' אלהינו לבנות לו משכן גם בארצות־נכר והוא יבוא שמה ויברכנו ויצילנו מכל אויבנו הרבים.

וישתוממו האנשים לדברי הרב ויאמרו: רבנו מאור עינינו, הלא בגלות אנחנו ואיככה נבנה על אדמת נכר משכן לד'? ויען הרב: אמנה צדקתם, בני, בית הבחירה יבנה בבוא יום גאלתנו בארץ הבחירה אך היום ההוא עוד ירחק חק ועתה הבה נבנה לו פה משכן.

ויהי כאשר הרבה הצדיק לדבר על לב האנשים ויאותו לו וילכו ויספרו את דבריו לכל בני ישראל בצנעה.

ויתפרק העם את עדיו ואת תכשיטיו ויתנו העשירים ביד נדיבה כסף וזהב. ועניי בני ישראל ואנשי המלאכה נדבו גם הם את פרוטותיהם האחרונות ויביאון לרב ויאמרו לו: קחה, רבנו, את פרי עמלנו וזעתנו לבנין המשכן הקדוש.

ויסבר להם הרב פנים ויאמר: בני, נדבתכם יקרה מנדבות העשירים כי אתם עבדתם וטרחתם ויגעתם ועתה ברוכים תהיו לד'.

וכאשר רב הכסף ביד הרב ויקרא לבנאים ולחרשי עץ ויחלו לבנות את המשכן. ובטרם יגשו האנשים אל עבודתם וטבלו את בשרם ויתפללו בכונה רבה ויבנו את המשכן בטהרה ובקדושה.

ויהי מקץ שנים עשר חדש ויגמרו האנשים את בנין המשכן ויהי כלול בהדרו.

ויקרא הרב לכל בני ישראל אשר בצנעה לחנך את המשכן. וינהר העם שמה מקטן ועד גדול ומטף ועד זקן. ויאמר אליהם רבי סעדיה: עמדו, אחי, לא לכל העם

*) שמות כ', כ"א.

לבוא אל המשכן, כי אם לכהנים וללויים.

וישמע העם בקולו ויעמד מרחוק

ואל הכהנים ואל הלויים אמר הרב: גם אתם, כהני ד' ולוויו, חכו ואל תבואו אל המשכן כי אם לפי דברי.

וישמעו לו גם הכהנים והלויים ויעמדו מרחוק.

אז נפן רבי סעדיה אל העם לאמר:

ברוך ד' אשר בצע את מחשבתנו לבנות לו משכן, וברוך כל העם הקדוש, בני אברהם יצחק ויעקב, אשר התנדב ויתן את כספו וזהבו לבנין ויהי נא המשכן מקום משכן השכינה ומי יתן וראה ד' בעינינו ויקרב את ימות המשיח ונעלה כלנו ברנה לארצנו.

עוד הרב מדבר—ואש נפלה פתאם מן השמים ותשרף את המשכן כליל ולא נשאר ממנו דבר.

ויבהל הרב ויחרד, ויחרד אתו כל העם וישובו איש איש לביתו אבלים ומדוכאים.

ויהי כאשר עלה הרב בלילה על משכבו וירא אליו איש אחד עוטה אור ויאמר: לא על אדמת נכר יבנה ביתי כי אם בארץ ישראל, בירושלים, על הר הבית, מקום בית מקדשנו בימי תפארתנו.

וכלות האיש לדבר את דבריו ויעלם לפתע פתאם.

וידע רבי סעדיה כי איש אלהים הוא האיש הנראה אליו. ויהי בבקר וילך רבי סעדיה ביתה הכנסת ויספר את דברי איש האלהים לכל האנשים שבאו להתפלל ותפעם רוחם למשמע דבריו.

ויהי מני אז המקום אשר בו נסו להקים את המשכן מקום קדש לאחינו בית ישראל אשר בתימן.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

משה הלפמן (כתה ו')

הָעֲבוֹדָה בְּפַרְדֵּס בְּרָמָתַיִם

הבקר אור. מסוה החושך של הלילה נפל ואת מקומו לקח האור. נשמע קול הצפרים העליזות וצרצור הצרצרים. השמש להטה בכל כחה והחם נורא. רוח חמה מנשבת המתישה את הכח. יום זה קבענו אני וסבי לעדור ולהשקות את פרדסנו. פרדסנו טלא הוד. עלי העצים ירקים ורעננים. הרבה תפוחי זהב תלויים עליהם. אני קופץ מטשכבי, לובש במהירות את בגדי והולך לעבודה הקדושה המחכה לי. הבשתי את כובע סבי בעל השולים שיגן עלי מפני השמש הלוהטת. הענפים התנופפו והעלים הצשמקו. החם היה גדול. אני יוצא כפועל, המעדר על השכם והאת ביד. אני וסבי חלקנו בינינו את העבודה. העבודה התחילה במרץ אך במשך הזמן הולך הכח ורפה. ידי עיפות, ראשי סחרחר ומעל לחי נוזלים אגלי זעה. אני מרגיש כי אינני יכול להחזיק מעמד. רגלי וידי כואבות והמעדר מתחיל לצנוח מבין ידי. סבי רואה זאת ומחזקני ואומר: עבוד אל תתן לעיפות שתשלוט בך. חזק ואמץ ועבד את אדמת המולדת. כחי כאילו שב ומעדרי משמיע את קולו תכופות. כעבור זמן קצר עזבני כחי ואני צונח ארצה כשהיד אוחזת במעדר. מסתכל אני אל השמים הכחולים, מקשיב אני לקול הצפרים המזמרות. וכאילו הן מעודדות אותי ואומרות בחרוזים: קום עמוד על רגליך, קח את את המעדר בידך, ועבד את אדמת אבותיך. אני קם וממשיך את עבודתי. גמרנו את העדור והתחלנו בהשקאה. הברזים נפתחו והמים פרצו דרך צנורות הברזל והשקו את העצים הצמאים. הרגשתי כי אני צמא ואתנפל על אחד הברזים ושתיתי להנאתי. מה נעימים חיים כאלה— השבתי בלבי. זרמי המים התערבו בקרני השמש ויצרו צבע נחמד. האדמה קלטה את המים והרוותה את העצים. הם הרימו את ענפיהם ופרשו את עליהם היוקים. היום הולך ומחשיך. רוח קרירה המשיבה את הנפש התחילה לנשב. הרוח עוברת בין העצים ואלה משמיעים קול אושה נעימה, ונדמה כי הם מודים לנו על אשר טפלנו בהם. אני וסבי שבים הביתה עיפים ורצוצים, אך מלאי אשר היינו כי עבדנו את אדמת המולדת.

◆ ◆ ◆ ◆

ראובן אסינוב (כתה ח')

הָאֲנוֹסִים שֶׁבְּיָמֵינוּ

(ספורו של אנוס קטן)

שם העיר אשר נולדתי בה הוא משהד שבארץ פרס. בעיר הזאת נמצאים כשלשת אלפים יהודים. הם גרים שם זה כמאתים ושלשים שנה בערך. בזמן כלכותו של נדיר שאה, בשנת התקצ"ח, הכריחו את אבותינו להתאשלם ולהאמין ברת השיעית. איך קרה כדבר הזה?

בשנת התקצ"ח עשו אבותינו, כמנהגם בכל חג הפורים, גולם מסמרטוטים שכנוהו בשם "המן" וישרפוהו בחצר בית הכנסת. כשראו השיעים את הגלם ויחצאו להם תואנה להעליל על היהודים ואמרו: היהודים לועגים לגדולינו, שרי פרס ומדי, ואנחנו מחרישים? ויקהלו השיעים בהמוניהם, וילכו אל ראש כהני דתם ויטענו לפניו את טענותיהם. וביומים ההם היה לכהני דתם כח רב ותקף רב בארץ וגם המלכים היו נכנעים תמיד לפקודותיהם. מיד אחרי אשר נדברו עם ראש הכהנים התנפלו על היהודים וישמו את בתיהם ויבזו את כספם וזהבם וכל רכושם. לא נשאר אפילו מטאטא אחד בכל בתי היהודים.

15 יהודים נהרגו, בתים רבים נשרפו. נערות אחדות נעלמו ולא נודע מה היה בסופן. בעת ההיא היה כהן שיעי אחד והוא ערום כנחש ויזמין האיש אליו את ראשי קהלת היהודים ואמר להם, שהשיעים מתכוננים להתנפל עליהם שנית ולהשמידם כליל וע"כ הוא מיעץ להם לקבל עליהם את הדת השיעית רק למראית עין ואחרי שהשנאה ליהודים תשך ישובו לדתם. הוא התכון בזה לרמות את היהודים שיקבלו עליהם את הדת השיעית תחלה ברצון ואחר כך באנס, כי בימים ההם אי אפשר היה למושלטי להמיר את דתו בדת אחרת, והעושה כזאת—מות יומת. אבותינו לא ידעו על אדות התכ הזה ונפלו בפח שטמן לרגליהם אותו כהן ערום. הם קבלו עליהם את הדת השיעית רק למראית עין ובסתר היו יהודים טהורים.

כעבור זמן מה עזבו כמחצית האנוסים את פרס ויסעו לבוכרה, לסמרקנד ולאפגאניסטאן. ויתר היהודים נשארו במשהד בתור "שיעים" כלפי חוץ ויהודים טובים בסתר לבם. האנוסים האלה בנו להם בתי כנסת בסתר, מתחת לקרקע, וכשנודע הדבר לאחד מהשיעים האמתיים שחדוהו היהודים בכסף והכל הלך למישרים וחשבום לשיעים אמתיים. מאז ועד היום לא לקח יהודי אשה שיעית ולא נתן את בתו לנכרי. את בניהם ובנותיהם היו משיאים בגיל צעיר מאד, כשמלאו להם שמונה שנים, וכשבא שיעי לבית אחד היהודים ובקש את בתו לו לאשה ואמר לו האיש כי בתו נתארשה לאחר. האנוסים החדשים למדו את תפלות השיעים והיו הולכים לבתי מסגדיהם להתפלל את תפלת השיעים ואחר כך היו הולכים לבית הכנסת היהודי הנסתר. הזקנים נטעו בלב הצעירים אהבה עזה לדתנו ולא נתנו לדת השיעית שתשפיע עליהם. הרבנים היו דורשים ומטיפים לעם כל ימי חייהם ובכל מקום. את דרשותיהם היו דורשים שלא על מנת לקבל פרס. וכטוהם עשו גם השוחטים והמוהלים ושחטו ומלו חנם. כל האנוסים מלים את בניהם כדת משה וישראל ביום השמינו להולדם. מצוה זו נעשית בגלוי, מפני שגם הרבה מהשיעים נוהגים כך. הרבה מהשיעים רגילים לקרוא דוקא למוהלים היהודים למול את בניהם. את חופת בניהם ובנותיהם הם עורכים גם על פי הדת השיעית וגם על פי דת ישראל. בית הקברות של האנוסים מיוחד ומרוחק מבית הקברות של השיעים. כל יהודי נקרא בשני שמות בעברית ובשיעית, למשל: משה—מוסה, מרדכי—מראד, אלעזר—עזיז, ראובן—רחמן, רחמים—רחים, ניסן—נדרת־אלה, מישה—מהדי, אליהו—אליאס. גם לנשים שני שמות, למשל: רחל—זליכה, רבקה—מרברי, אסתר—מלכה, שרה—סוקרה, שושנה—סוסן. עניי ישראל מחפרנסים מקפת הצדקה, שהאנוסים מנדבים לה בשבתות ובטועדים בעלותם לתורה. אין עני מישראל החוזר על פתחי השיעים. היהודים עוזרים לעתים קרובות לעניי השיעים. על כן מהללים השיעים בכל הזדמנות את האנוסים על טוב לבם ועל ישרם. האנוסים עוסקים במסחר באטונה. הם נאמנים על השיעים יותר מאחיהם ומפקידים בידיהם את כספם. אולם אין "לקנא" באנוסים האומללים האלה. לא תמיד מתיחסים אליהם השיעים יחם אנושי. לא פעם הם רוקקים בפני ה"ג'דידים" (המושלמים החדשים)—כך הם נקראים בפרס. היו ימים שאסור היה ל"ג'דיד" לצאת החוצה ביום גשם, מחשש שמא יטמא את הטים היורדים על השיעים הטהורים. האנוסים מתאמצים בכל כחותיהם לעזוב את פרס ולשוב לארץ ישראל.

לפני עשרים שנה עלו לארצנו כארבע מאות אנוסים ילידי משהד. אין גבול לשמחתנו שלטרות כל צרותינו שבאו עלינו בגלל אמונתנו, נשארנו יהודים כשרים ועל יהדותנו נאותנו ובה נתפאר.

ש. ורדי

הֶרְצֶל מֶלְנִיק ז"ל

(כ"ז בטבת תרע"ד—כ' תמוז תר"ץ)

ביום כ' בתמוז, יום פטירתו של מנחי־גנו הגדול, יום אבלו של העם העברי היה הדבר.

אני וחברי היינו מהלכים לנו ברחוב ומשוחחים על ענינים שונים, ופתאם נגש אלינו חבר אחד והגיש לנו מודעה. נדהמנו למראה עינינו. המלים המעטות "הרצל מלניק איננו" נחתו עלינו זעזעונו. הרצל מלניק, החבר היקר, הרע הצנוע, הציר הצעיר נסתלק ועזבנו לאנחות.

שנים על שנים בלינו יחד בבית הספר "תחכמוני" יחד למדנו ויחד השתעשענו ויחד גמרנו את חוק למודנו בבית הספר. חבר מסור היה הרצל, חביב על חבריו ועל מוריו.

ימים אחדים לפני פטירתו ערכנו טיול לעמק אילון. שם שחקנו במשחקים שונים והוא היה הרוח החיה בהם. כאשר עיפנו שכבנו על הדשא הרך. השמש שקעה. הבטנו אל השמים הזרועים כוכבים. הסתכלתי בהרצל. מבטו היה נוגה. פניו היו חורים. פעם בפעם נשא את עיניו אל השמים ואל הכוכבים והסתכל בהם ארוכות. אולי ראה בדעך כוכבו ואולי אמר לו לבו כי לא יוסיף לראות את נוף מולדתנו.

בשובנו הביתה הלך, כדרכו, שקוע במחשבות. לרגעים תלה בנו את עיניו העמוקות והרכות—ונאנח. לא הבנו את פשר אנחותיו ולא ידענו כי שב חולה אנוש.

ימים אחדים התהפך על משכבו—ונפטר.

הרצל שמו והרצלי היה ומה ביום פטירת הרצל מנחיגנו. תהי נשמתך, חבר יקר, צרורה בצרור החיים.

חֲבֶרִי הַטּוֹב

חָבֵר יֵשׁ לִי וּשְׁמוֹ מְנַחֵם. אֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ מְאֹד פַּעַם אַחַת הָיְתָה חֲגִיגָה בְּמַחֲנֵהוּ כ״א. גַּם אוֹתָנוּ הִזְמִינוּ לַחֲגִיגָה הַזֹּאת. מְנַחֵם הִפְרִיעַ וְהַמּוֹרֶה הוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַכִּתָּה. אֲנִי הִצְטַעַרְתִּי מְאֹד וְרָצִיתִי לְהַגִּיד לַמּוֹרֶה שֶׁיּוֹצִיא אוֹתִי בְּמְקוֹמוֹ. אַחַר כָּךְ חָלְקוּ לָנוּ מַנְהָנוֹת. אֲנִי אָכַלְתִּי רַק שְׁתֵּי סֻכָּרִיוֹת וְאֶת הַשְּׁאָר הִשְׁאַרְתִּי לַחֲבֵרִי. כְּשֶׁרָצִינוּ מֵהַכִּתָּה מָצָאתִי אֶת חֲבֵרִי מְנַחֵם בְּחֲצַר בֵּית הַסֵּפֶר וְאָכַלְנוּ יַחַד אֶת הַסֻּכָּרִיוֹת.

כרמי איזנברג (כתה ב״ב)

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

מחלת טיפוס המעים

ימי הקיץ החמים הגיעו ויופיעו אתם מלאכיהם הרעים בצורות מחלות מדבקות. הקשה בכל המחלות היא מחלת טיפוס המעים. מדי קיץ בקיץ תפרץ המחלה הזאת בארצנו ועלינו להזהר מפניה. כיום יודעים בבירור כיצד פורצת המחלה וכיצד הוא מתפשטת ואף דרכי שטירת הבריאות ידועות. ואלה החקים העיקריים אשר יזכר כל אחד מאתנו.

א. הוה זהיר תמיד בנטילת ידים. ב. אל תשאיר פרורים על שלחנך ומסביב לו ולא יבואו אליך חזבובים מפיצי המחלות ולא תחלה. ג. אל תאכל אלא פירות מבושלים או שטופים היטב במים מבושלים. ד. בשעת ברכך את חברך בשלום אל תתקע לו את כפך. ה. אל תקנה צרכי אכל אלא בחנות נקיה בהחלט.

ישישכר בנימיני (כתה ז׳)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

כח׳ תמוז ערך ביה״ס טיול כללי. הכתות ג״א וג״ב, ד״א וד״ב טילו מסביב לחומה. הכתות ה״א, ה״ב, ו׳, ח׳, הלכו לביתר ובלו שם את כל היום בנעימים.

—בט״ז בתמוז בשעה 8 בערב תערך באולם בית ספרנו חגיגת הגמר של המחזור הי״ג תלמידי המחזורים הקודמים מוזמנים לחגיגה.

—במשך השנה הכנסנו לקה״ק על חשבון הרשמת ביה״ס בספר הזהב 15 לירות ארץ ישראליות. בטפעלים לקה״ק הכנסנו 9304 טיל.

הגברת אהובה גולדפרב האחות שבבית ספרנו יוצאת לחוץ לארץ להשתלם בלמודיה. חברי ,אגדת הבריאות״ ויחד אתם כל תלמידי בית הספר מביעים לה בזה את תודתם העמוקה על עבודתה הרבה ועל טפולה הנאמן בהם במשך כל ימי עבדה בבית ספרנו. יהי רצון תשוב מהרה אלינו להמשיך את עבודתה החשובה רבת התועלת.

אִגְרוֹת־פְּרִידָה

א.

חברינו היקרים תלמידי בית הספר,

בעוד שבועות אחדים אנו עוזבים את בית ספרנו החביב, אשר בו בלינו את 8 שנות ילדותנו ואשר בו למדנו תורה עם דרך ארץ. הגנו שולחים אליכם, חברים, את ברכתנו הנאמנה, כי תצליחו בלמודיכם ותשביעו את רצון מוריכם והוריכם, למדו והכינו את עצמכם להיות בנים מסורים ומועילים לטולדתנו ולעמנו.

קבלו נא גם אתם, מורינו החביבים, את תודתנו וברכתנו ויהי רצון שבית ספרנו יתפתח ויעלה מעלה מעלה.

ברכה מיוחדת אנו שולחים גם לשמשי בית הספר המקדישים את כל כחותיהם לנקוי הכתות והספסלים, מי יתן והצליח ד׳ את מעשה ידיהם כל היטים.

היו כלכם ברכה.

ברגשי אחוה

תלמידי הכתה השמינית של המחזור הי״ג

ב.

אחינו היקרים תלמידי הכתה השטינית,

יום גדול הוא לכם היום שבו אתם גוטרים את חק לטודיכם בבית ספרנו היקר. מעתה צריך כל אחד ואחד מכם לבר לו דרך בחיים בה ילך בעתיד. בית ספרנו נתן לכם את היסוד ואתם צריכים לבנות עליו את הבנין כולו. מעתה עובדים גם אנו לתקופה חדשה. אנו מטלאים את מקומכם בכתה ח׳. יודעים אנו את החובות המוטלות עלינו בכתה העליונה ואנו נטלאן בחשק ובאמונה, נעטול כאשר עטלתם אתם ונלמד בחריצות ונמשיך את העבודה לשכלול ,חברנו״, עתוננו החביב. אתם עזבים אותנו אבל אנו לא נשכחכם ונזכרכם תמיד. זכרו חברים, את בית ספרנו אשר בו בליתם את שנות ילדותכם, וזכרו את מוריכם ואת חבריכם התלמידים. חזקו ואמצו אחים וחברים יקרים והצליחו בכל אשר תפנו ובכל מעשי ידיכם והיו לברכה בארץ הקדושה.

בשם כתה ז׳

ישישכר בנימיני

רשימת תלמידי המחזור הי״ג

אטינוב ראובן, בוקנץ יהודה, בל אביגדור, בן יעקב זאב, גוזלן רפאל, דימנט אלישע, דימנט יצחק, וינוגרד מאיר, חסידי עמנואל, טוחן דניאל, כהן מרדכי, כהן שלמה, לוי נסים, לוי רחמים, לוי שבתי, מזרחי יצחק, מזרחי נהוראי, מירקין אברהם, נפחא שלמה, סגל אליעזר, פינטו אבשלום, קרצ׳מר נחמן, רובוביץ דוד, שחר שריה, שטטפר ישישכר, שליפר משה.

„חברנו״ מבכה את חבריו היקרים והחביבים אשר נקטפו באביב ימיהם

בנימין סולודר, תלמיד המחזור העשירי (נפטר בכ׳ סיון)

הרצל מלניק, תלמיד המחזור האחד־עשר תנצב״ה (נפטר בכ׳ תמוז)

דפום „ציון״

עלון חדשי

קלוניטום טוכנר (כתה ח׳)

יְשׁוּעַת ה׳ כְּהֶרֶף עַיִן

(אגדה)

בין הרים וסלעים, נהרות ויערות שוכנת לה עירה קטנה ובודדה. בעירה זאת יושבים יהודים שפרנסתם על הדיג וכה יושב גם רבי שמואל מלמד דרדקי. בחדר קטן וצר גר המלמד ומסביב לשלחן צולע יושבים תלמידיו המעטים. זו היא פרנסת המלמד. בדוחק הוא מפרנס את בני משפחתו. רבי שמואל היה חסיד גדול. הוא יכל למצא את פרנסתו ברוח, אך הואיל ובעירה זאת לא נמצא מלמד לכן התנדב ללמד את הפעוטים את ראשית הקריאה. בשנים כתקונן מצאו הדיגים את פרנסתם בריוח, אך עת הפרענות הגיעה לארץ ועבר עליה כסער המשאיר רק שרידים ופליטים. כך גם נשארו בעירה זאת רק אחדים שפרנסתם היתה מצויה. כום התרעלה עברה גם על המלמד. הדיגים פסקו משלח את בניהם לחדר מחוסר כסף. המלמד היה שרוי בתענית. מעט הכסף שחשך בשנים הטובות אזל כבר ופת הקיבר האחרונה נאכלה.

המלמד היה נבוך ולא יכל לשית לו עצה בנפשו. באחד היטים יצא שמואל לדרך, אולי יזמין לו ה׳ פרנסה. טרב צער לא ראה שמואל את דרכו ויתע ויכנם לעבי היער שקוע ברעיונותיו. רק הסופה אשר פרצה והרוח המיללת והנוהטת העירה אותו מהרהוריו, וירא את עצמו נתון בכף רע ויבקש לו מחסה עד יעבר הסער ולבסוף מצא עץ נבוב וידחק לתוך החלל. התבונן המלמד כה וכה, טעלה ומטה והנה ראה תרטיל. הוא הרימו וירא כי מלא הוא כסף וזהב ותהי שמחתו גדולה מאד. אך קם הסער לדמטה מהר המלמד ושב הביתה ויספר לאשתו ולכל שכניו את כל קורותיו. האנשים הללו את ה׳ על הנם אשר קרה לשמואל החסיד ומאז נתפרסם המלמד לצדיק.

עזי ילין (כתה ח׳)

עֵדִי אָחִי

חושב אני כי תכירוהו!

נער קטן, כמעט בן שמנה, אדם לחיים, צנום, בעל שנים ששבעו מטתקים די והותר, ועל הכל זריז ושובב מטדרגה ראשונה. אם במקרה אינכם מכירים אותו הנה אתארהו לפניכם. תלמיד הכתה ג׳ ועומד תמיד בראש השורה. על פי רב תמצאוהו לבוש תלבשת „צופה״ או תלבשת של מבוגר, או שהוא מקשט את עצמו באיזה דבר יוצא מהכלל כדי לעשות רשם על בני כתתו. ולטרות מה שבכחו הנופני הוא אחד החלשים שבכתתו הוא המושל בחבריו.

אלה הם הסימנים המציינים את אחי הקטן עדי. הוא ילד פקח מאד, חריץ בלמודיו, ער לכל דבר, תמיד טרוד בכל טיני אמצאות או בחקויו את מעשי הגדולים!

יש והוא נעשה פתאם ל„ציר" כי חוכב ציור הוא וכבת אחת יכול הוא למלא מחברת שלמה ציורים שאינם רעים כלל וכלל. בהתאסף מספר גדול של מחברות ציורים מה יעשה בהן? ראשית כל יוציא את הדפים הצבעוניים, שנית—את הכריכה ושלישית—יפריד את הציורים עלה עלה ויחלקם מתנות לכל בני המשפחה. אחרי כן יאסף את הניירות הצבעוניים ואת הכריכות והיה פתאם ל„רוקח". את הניירות יָמֵן למינים שונים, „מעשה בית־מרקחת". והנה גם קונה מופיע שרק ה„רוקח" רואהו ואחרים לא, והוא עומד אתו על המקח ולבסוף לוקח הוא את אחד הניירות ועוטף כריכת מחברת ציור מקפלה והרי „הרפואה" מוכנה. בית־המרקחת הזה הוא מופלא במינו: כל מה שקונים חוזר חזרה אל ה„רוקח". בשחק זה מלהיבו במשך ימים מספר עד שימאס עליו ולפתע נהפך ה„רוקח" ל„רב חובלי". יאסף מספר כסאות והרי האניה מוכנה, הוא „רב החובלי", הוא המוביל והוא הכל.

אחד המשחקים שהלהיבו במשך זמן רב היה ה„בנק" שלו. שם הבנק „בנק השרון" וכמו באניה הוא ה„מנהל" הוא „רואה חשבונות מסמך" (מטי? מעצמו!) הוא הפקיד, הוא ה„שמש" והוא הכל, סבי הביא לו ולקוט, וילקוט זה הוא כל הבנק ובו טמונים פנקסי חשבונות, המחאות וקבלות שבהכנתם השתתפתי גם אני. אבל בנק זה גם הוא טופלא, ה„מנהל" ילך אל הדודים והדודות, אל הסבים והסבות כדי לרכוש לו מנויים. ומדי קבלו חצי גרש מכל מנוי ומנוי יערך ה„מחאות" ו„קבלות" בקצור „בנק" ממש. אולם קופת הבנק תמיד ריקה היתה והוא לקקן גדול...

יכלתי עוד לכתוב ולכתוב הרבה מאד על אחי הקטן ויכלתי למלא מחברות בלי סוף על כל חכמותיו, המצאותיו וכדומה, אולם אסתפק הפעם בשורות אלו שכתבתי על אודותיו למען תעמדו מעט על טיבו של זה.

הַשִּׁנְאָה אֶל עַמֵּנוּ

בזמן האחרון קראתי בעתונים על אודות התלמידים היהודים הסובלים בגולה. התלמידים הנוצרים אינם סובלים את התלמידים היהודים, תמיד תמיד הם מתנפלים עליהם, מבישים אותם ומכים אותם עד שפך דם. את מעשיהם הרעים האלה עושים התלמידים הנוראים לעיני המורים. הרשעים האלה מתנפלים על היהודים גם ברחובות והממשלה אינה מפריעה בידם ונותנת להם לעשות ככל העולה על רוחם. עכשיו אני רואה ומרגיש כמה מאושרים אנחנו שיש לנו ארץ ויש לנו בתי ספר ומורינו אוהבים אותנו ושומרים עלינו. מי יתן וכל אחינו, ילדי ישראל, יזכו לעלות לארצנו לחיות בה חיי דרור כמונו.

נפתלי נימן (כתה ד״כ)

יצחק ליפשיץ, יששכר בנימיני (כתה ח')

בֵּית דִּין שֶׁל תַּלְמִידִים

(המשך)

(פרוטוקול של משפט חברים בכתה ז')

ש. מאיזו סבה לא באת לביה״ס?

ת. הסבה שלא באתי לביה״ס ביום ו׳ היא: ביום ה׳ שכבתי לישון בשעה מאחרת בלילה ולכן קמתי למחרתו בשעה מאחרת, בשעה 12.

ש. מדוע שכבת לישון בשעה מאוחרת?

ת. עסוק הייתי בהכנת השעורים

ש. באיזו שעה שכבת?

ת. בשעה $12\frac{1}{2}$

ש. התוכל להוכיח זאת?

ת. כן, ע״י ההורים.

ש. באיזו שעה אתה נוהג לשכב בכל לילה?

ת. בשעה $8\frac{1}{2}$

ש. מתי אתה קם בכל בקר?

ת. בשעה $6\frac{1}{2}$.

ש. לפי חשבונך אתה ישן רק 10 שעות ומדוע ישנת הפעם 12 שעות?

ת. לפעמים אני ישן יותר מ 10 שעות.

ש. האם אתה יכול להוכיח שבאותו יום היו שעורים?

ת. כן

ש. מה עשית באותו יום?

ת. הייתי בקול־נוע.

ש. מדוע לא התחשבת עם הלמודים?

אין תשובה.

ש. ואם, כדבריך, היו הרבה שעורים למה הלכת לקול־נוע?

ת. השבתי שאכין אותם בלילה.

ש. מתי אתה רגיל להכין את השעורים?

ת. עתים ביום ועתים גם בלילה.

ש. ואם, כדבריך, היו הרבה שעורים מדוע הלכת לקול־נוע?

ת. מפני שהסרט היה יפה ובלילי ההוא הציגוהו בפעם האחרונה.

ש. לדעתך מה עדיף הכנת שעורים או תענוגות?

ת. השעורים קודמים לכל.

ש. הלוא אמרת שהשעורים הם לפני כל, מדוע הלכת לקול־נוע?

ת. חשבתי שאספיק גם זה וגם זה.

ש. מדוע לא הלכת בשבוע כל השבוע?

ת. מפני שלא היה לי כסף.

ש. מי נתן לך את הכסף?

ת. הורי

הפסקה

ש. המתעניינים הוריך בהכנת שעוריך?

ת. כן

ש. כאשר נתן אביך את הכסף שאלך אם הכינות את השעורים?

ת. אמרתי להורי כאשר אשוב אכין את השעורים.

ש. המרשים לך הוריך לכתוב את השעורים בלילה?

ת. כן, כאשר איני מספיק לגמרם ביום.

ש. אפשר לשאול את הוריך?

ת. כן.

ש. אתה יכול להביא פתקה מהוריך שקמת בשעה 12?

ת. מאמא.

ש. רגיל אתה לקום בעצמך?

ת. כן

ש. אם אינך קם מעצמך מעוררים אותך?

ת. לא

ש. נותנים לך לישון עד איזו שעה שאתה רוצה?

ת. כן.

כָּבֵי אַהֲרֹן זְכִרוֹנוֹ לִבְרָכָה

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים יָשַׁב סָבִי בְּבֵית הַתְּפִלָּה. בְּשָׁעָה הַתְּפִלָּה הֵרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ טוֹב. פִּתְאֹם תָּקַף אוֹתוֹ כְּאֵב רֹאשׁ וְלֹא יָכֹל לָקוּם מִמְּקוֹמוֹ. אִישׁ אֶחָד שָׁיָשַׁב עַל יָדוֹ הֵרְגִּישׁ בּוֹ. תֵּיכֶף קָרְאוּ לִרְופֵא וְהֵבִיאוּ אֶת סָבִי אֶל בֵּיתוֹ וְהִשְׁכִּיבוּ אוֹתוֹ בְּמִטָּה וְהוּא שָׁכַב בְּלִי נוֹעַ. קָרְאוּ לְרוֹפְאִים אַךְ כָּל עָמְלָם הָיָה לַשָּׁוְא בְּשָׁעָה 1 בַּלַּיְלָה יָצְאָה נִשְׁמָתוֹ.

אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת סָבִי מְאֹד. הוּא הָיָה אִישׁ טוֹב וְיָקָר. הוּא הָיָה מְמִיסְדֵי רְחוֹבוֹת, גַּם צִיּוֹנָה וְהַדָּרָה. אֲנִי מִצְטַעֵר מְאֹד עַל מוֹת סָבִי הֶחָבִיב.

כרמי איזנברג (כתה ג״ב)

חֲלוֹם

אֶמֶשׁ חָלַמְתִּי חֲלוֹם. בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה קָנָה אָבִי אוֹתוֹמוֹבִיל. אֲנִי וְהוֹרַי נוֹסְעִים לְטַיֵּל בָּאוֹתוֹמוֹבִיל וּבְדַרְכֵּךְ אֲנִי רוֹאֶה חֲבֵרִים וּמְנַפְנֵף אֲלֵיהֶם בְּמִטְפַּחְתִּי וְאוֹמֵר לָהֶם: שָׁלוֹם, שָׁלוֹם, שָׁלוֹם! חֲבֵרַי עוֹנִים לִי שָׁלוֹם. כֹּךְ אֲנַחְנוּ מְטַיְּלִים הַרְבֵּה זְמַן וְאַחֲרֵי כֵּן אֲנַחְנוּ שָׁבִים הַבַּיְתָה. אָבִי מַעֲמִיד אֶת הָאוֹתוֹמוֹבִיל וַאֲנִי מְצַפְצֵף וְהַרְבֵּה יְלָדִים קְטַנִּים וּגְדוֹלִים בָּאִים וּמְבִיטִים אֲלַי. אֲנִי שׁוֹאֵל אֶת אָבִי: לָמָּה בָּאוּ הֵנָּה יְלָדִים רַבִּים? אָבִי עוֹנֶה לִי: אֵינְךָ יוֹדֵעַ? הֵם לֹא רָאוּ עֲדַיִן אוֹתוֹמוֹבִיל. אֲנִי שׁוֹמֵעַ וּפוֹרֵץ בִּצְחוֹק גָּדוֹל. פִּתְאֹם הֵקִיצוֹתִי וְהִנֵּה אִמִּי עוֹמֶדֶת עַל יַד מִטָּתִי וְאוֹמֶרֶת: קוּמָה, בְּנִי. הַשָּׁעָה מְאוּחֶרֶת. הִתְלַבַּשְׁתִּי מַהֵר וְכַפַּרְתִּי לְאִמִּי אֶת חֲלוֹמִי וְהִיא אָמְרָה לִי: לְוַאי שֶׁחֲלוֹמְךָ יִהְיֶה אֱמֶת.

אֲנִי הִתְרַחַצְתִּי וְאָכַלְתִּי וְהָלַכְתִּי לְבֵית הַסֵּפֶר.

יצחק דוברוביץ (כתה ג׳ ב)

אַבָּא שָׁב מִחוּץ לָאָרֶץ

לִפְנֵי כַּמָּה חֳדָשִׁים הָיָה אָבִי בְּחוּץ לָאָרֶץ. אֲנִי הִתְגַּעְגַּעְתִּי עָלָיו מְאֹד. פַּעַם אַחַת קִבַּלְנוּ מִמֶּנּוּ מִכְתָּב וְכוּ הָיָה כָּתוּב שֶׁהוּא יָבוֹא בְּיוֹם ב׳ בְּאֶנְיָה לְיָפוֹ. שִׂמַּחְתִּי הָיְתָה גְּדוֹלָה. בְּיוֹם ב׳ קַמְתִּי בַּבֹּקֶר הִשְׁכַּמְתִּי הִתְלַבַּשְׁתִּי מַהֵר, הִתְרַחַצְתִּי וְאָכַלְתִּי וְהָלַכְתִּי עִם אִמָּא אֶל הָאוֹתוֹמוֹבִיל וְנָסַעְנוּ לְיָפוֹ. אֶל הַנָּמֵל. חִכִּינוּ מְעַט וְאַחַר אָמְרוּ לָנוּ שֶׁאַבָּא יָרַד מִן הָאֳנִיָּה וְהוּא בְּתַל אָבִיב. נָסַעְנוּ שָׁמָּה אֶל מַבְרִינוּ וְשָׁם מָצָאנוּ אֶת אַבָּא. שָׂמַחְתִּי מְאֹד. לָקַחְנוּ אֶת הַחֲבִילוֹת וְשַׁבְנוּ יַחַד הַבַּיְתָה.

יצחק שדמי (כתה ג״ב)

(התשובה מעוררת תמהון אצל כל ילדי הכתה)

ש. אם אינך קם מעצמך אין זה מעורר חששות ודאגות אצל הוריך?

ת. כן.

ש. איך אתה מכיר שדואגים לך?

ת. הם מעוררים אותי ומתענינים בשלומי

(הסתירה שבדבריו מעוררת צחוק באולם המשפט)

ש. ומדוע לא העירו אותך באותו יום?

ת. אמי הלכה באותו בוקר לשוק.

ש. אומתי שבה אמך מהשוק?

ת. וישנתי ואיני יודע.

ש. כאשר התעוררת בשעה 12 היתה אמך בבית?

ת. כן.

ש. מדוע לא העירה אותך כאשר שבה מהשוק?

ת. היא היתה צריכה להכין צרכי שבת

ש. באיזו שעה רגילים לנקות את הבית?

ת. בשעה 12.

ש. כמה חדרים בבית?

ת. 3 חדרים

ש. יש לך חדר מיוחד?

ת. כן.

ש. בבקר אתה אכל בבית?

ת. לסרוגין.

ש. מי מכין לך אוכל.

ת. אמא

ש. אמא ידעה שאתה ישן?

ת. איני יודע.

ש. אתה ישן בחדר יחיד?

ת. לא.

ש. עם מי?

ת. עם אחי

ש. בן־כמה הוא?

ת. בן־7

ש. באיזו שעה הוא עוזב בבקר את הבית?

ת. לפני

ש. האם אתה מוצא את זה ליפה שאחיך הולך לביה״ס לפניך?

ת. לא

ש. מדוע לא שמש לך אחיך הקטן לדוגמא?

ת. אין תשובה

הפסקה

ש. אמרת שיכול אתה להביא הוכחה מאמך שקמת בשעה 12 מנין ידעה אמך ששכבת עד שעה 12, הלא היא לא היתה בבית?

ת. כאשר באה מצאה אותי עדין שוכב.

ש. מתי שבה אמא מהשוק?

ת. איני יודע

ש. באיזה שעה שבה?

ת. איני יודע

ש. האם רגילה אמך בכל יום ששי ללכת לשוק?

ת. כן

ש. מה היא קונה?

ת. צרכי אכל

ש. איזה צרכי אכל?

ת. דגים, חלות ובשר

ש. כל זה היא קונה ביום ששי?

ת. כן

(התשובה מעוררת תמהון מאחר שביום ששי קצר בחרף א״א להספיק ולהכין עד הערב)

ש. ההורים ידעו מתי שכבת?

ת. כן

(סוף יבוא)

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

הַשִּׁנַּיִם

תועלת מרובה מביאות שנים בריאות לאדם, וכבל אשר ירבה לשמר עליהן כן ייטב לו. תפקיד השנים הוא ללעס את האוכל למען תוכל הקיבה לעכלו באופן קל. אין השמירה על בריאות השן קשה ביותר. צריך רק לשמור על פרטים אלה: בבקר ובערב עלינו לשטף את השנים. מדי שנה בשנה עלינו לפנות לרופא שנים למען יבדקן ויראה את מצבן. כאב קל כי נרגיש בשן מיד עלינו לדרוש ברופאים. אם נזוקה אחת השנים צריך מיד לתקנה ולא—ויבלע לא רק לשן ההולה כי אם גם לחברותיה. השן מרקבת מאימל ומעצם השן ואם רוצים אנו לשמור על השן הרי עלינו לשמר על האימל השומר עליה. לא טוב לאכול או לשתות מאכלים או משקאות קרים אחרי חמים ולהפך כי האימל אינו סובל חלוף זה והוא עלול להבקע.

רבים התלמידים בבית ספרינו הזקוקים לריפוי, ביניהם יש המרפאים את שניהם ויש שאינם מרפאים אותן. אלה שאינם מרפאים מתחלקים לשני סוגים למחסרי אמצעים חמריים ולמתרשלים. דרכם של אלה האחרונים לא תהיה סוגה בשושנים ועצתנו היא שידאגו לאחרית שניהם, יטפלו בהן וירפאון לטוב להם כל הימים.

כוס קקאו לתלמידים

דבר טוב הנהג בבית ספרנו. בהפסקה הגדולה יכול כל תלמיד לקנות לו ב 6 מיל כוס קקאו חם תוצרת „תנובה".

הננו מיעצים לכל חברינו לשתות את המשקה המבריא והנעים הזה למען יוסיפו להם כח ובריאות.

יצחק לפשיץ (כתה ח')

הֶחָלָב

החלב הוא אחד ממזונותיו העקרים של הילד. החלב מורכב מחמרים שונים המאפשרים את התפתחות הגוף הרך וחזוק עצמותיו. הוא אוצר כמעט את כל החמרים הדרושים לגוף ויש בו חלבונים, שמנים ומלחים שונים וכו'. התינוק יכול להתפרנס רק מחלב כי כמות החמרים שבחלב מספיק לגופו. אולם בגיל גבוה יותר צריך הוא לאכול גם מאכלים אחרים כדי להוסיף על החמרים הנמצאים בחלב רק בכמות קטנה. בחלב חסר הברזל לכן צריך הילד בגדלו לאכול מאכלים שונים המכילים הרבה ברזל. לעומת זה מצוי בחלב סידן בכמות גדולה והיא שעוזרת מאד להתפתחות שלד הילד. החלב מבריא מאד אפס כי יש גם חלב המזיק יותר מאשר מבריא. ישנם חלבנים שמקום חליבת פרתם אינו נקי, או שאין הוא רוחץ את ידיו לפני החליבה, או שהוא מעשן ויורק בזמן החליבה או שפרותיו חולות. כל המקרים האלה גורמים שיהיו הידקים בחלב ובשתותכם את החלב הזה עלולים אתם לחלות. הזהרו, איפא, שהחלב שאתם שותים יהיה ממקור נקי וטוב למען תוסיפו כחות רבים. שתו, אחים, חלב אספתם כחות ומרץ למען תצליחו בחייכם.

משה הלפמן (כתה ז')

דפוס „ציון" רוחלד ירושלם

בְּבֵית־סִפְרֵנוּ

ביום א' ג' בחנכה נערכה בבית ספרנו חגיגה קטנה. כל הכתות נתכנסו באולם הגדול. מר אילן נאם לפנינו על ערך החג הזה ועל תקופת החשמונאים. אחרי נאומו, שרו חברינו משירי חנכה. בידי כל החברים האירו נרות צבעונים שהוסיפו נוי רב. בשירת „התקוה" ננעלה החגיגה וכלנו שבנו הביתה שמחים וטוב־לב.

—ימים רבים סבל בית ספרנו מחסר אולם להצגות ובימה מתאימה. לפני זמן קצר התחילו מורינו להכשיר לנו אולם גדול ורחב ידים. בעוד שבועות מספר נזכה לתיאטרון משלנו מואר באור חשמל והצגותינו תערכנה על בימה טובה ומשכללה.

—ספרית בית הספר נפתחה. על חברינו הקוראים (החל מכתה ב') לפנות בכל עניני הספריה למורנו מר ח. נימן.

—תלבשת ביה"ס. אנו מעירים לכל חברינו למהר ולרכש להם את החליפה (חלצה, מכנסים וכובע) שהנהג בבית ספרנו. רצוי מאד של תהלוכת ט"ו בשבט נהיה כלנו מלבשים בתלבשת בית הספר.

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

בקור הלורד רידינג בארצנו.

בימים אלו שוהה בארצנו הלורד רידינג מאנגליה שהיה המשנה למלך בהודו. הוא היהודי הראשון שהכתר בתאר גבה כזה.

71 שנה לגברת הנריטה סולד.

לגברת הנריטה סולד מלאו בימים אלו 71 שנה. ראויה היא שנזכר יום זה כי רבו מאד הן פעולותיה שהיא פועלת למען עמנו וארצנו.

יובלו של משורר

לפני חדש ימים בימים אלה מלאו חמשים שנה למשוררנו יעקב פיכמן. עלינו לאהב ולהוקיר את המשורר והסופר הזה כי חלק גדול מפרי עטו הקדיש לנו, הילדים, והוא גם ערך שנים רבות עתונים טובים בשבילנו. הבה נברכו כי יאריך ימים ויוסיף להעשיר את ספרותנו ביצירותיו הנחמדות.

חידה

מאת רבי שלמה בן גבירול

וְעָרֹם מִבְּלִי מַלְבּוּשׁ וּמִכְסֶה
וְלֹא חַיִּים וְלֹא נֶפֶשׁ בְּקִרְבּוֹ—
וּמִפִּיו תִּהֲרַךְ חָכְמָה וּבִינָה
וְלֹא חַיִּים וְלֹא נֶפֶשׁ בְּקִרְבּוֹ.

ברכה

אנו מביעים את ברכתנו העמוקה לחברינו היקרים ישראל יזרעאלי, יהושע שנקר ויצחק וינוגרד ליום מלאת להם י"ג שנה.

מי יתן ויראו ברכה והצלחה בכל אשר יפנו.

חבריהם תלמידי הכתה ז' ומחנכה.

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני

בירושלים

עלון חדשי

יצחק ליפשיץ (כתה ח')

יוֹבְלוֹ שֶׁל מַנְהִיג

(למלאת חמשים שנה לעבודתו הלאומית של מנחם אוסישקין)

בשנה זו, בחדש שבט, מלאו חמשים שנה לעבודתו הציונית של אחד ממנהיגינו הלאומיים, מנחם אוסישקין. רבות הן פעולותיו שפעל לטובת עמנו. חמשים שנות עבודה כבירה עברו עליו ורבים הם תלמידיו המעריצים אותו. חושבני שכלכם משתוקקים לדעת את תולדותיו של המנהיג החשוב הזה. הבה ואספר לכם:

מנחם אוסישקין נולד בעיר דוברובנה, ברוסיה, בשנת 1863. כשאר בני משפחתו התחנך גם מנחם בילדותו „בחדרים" וחנוכו היה חנוך־חרדים. בהיות מנחם בן 7 שנים עברו הוריו לגור לעיר מוסקבה. עד היותו לבר מצוה התעסק רק בלמודים עברים והרבה ללמד תנ"ך ותלמוד. בהיותו בן 13 שנה התחיל ללמוד את השפה הרוסית וכמעט כל חבריו שהתרועע אתם בימים ההם היו רוסים. אלה היו רעיו שלמדו אתו יחד בבית ספר ריאלי. בעודנו ילד התחיל להגות בארץ ישראל ויתחל לקרא בקביעות את העתון „המליץ", שהתחיל לפרסם מאמרים בשבחו של רעיון ישוב ארץ ישראל. מנחם השפע השפעה עזה ממאמרים אלה ויעשה לחובב ציון נלהב. בינואר 1882 נערכה במוסקבה אספת סטודנטים חובבי ציון ומנחם אוסישקין נוכח בפעם הראשונה בה"ו באספה שדנה על ציון. הרבה עסקנים יהודים השתתפו באספה זו ודבריהם השאירו רושם חזק בלבו. מאספה זו שנתקימה לפני חמשים שנה אנו מונים את פעולותיו הציוניות. מנחם אוסישקין היה ממיסדי אגודת „בני ציון" שמלאה תפקיד חשוב בתולדות חבת ציון. אוסישקין היה בין המרצים באגודה זו והרצאתו הראשונה היתה על דבר מרד המכבים והוא קרא בה לחבריו ללכת בעקבות המכבים הקדמונים להלחם לתחית עמנו בארצו.

במרץ 1882 נוסדה במוסקבה אגודת צעירים שהחליטו לעלות ארצה ישראל ולעסק שם בעבודת אדמה. גם מנחם אוסישקין הצטרף לאגודה זו אולם לפי הגורל שהוטל נשאר מנחם אוסישקין ברוסיה ורק שבעה צעירים זכו בגורל לעלות לארצנו. אכן הוא עבד רבות בגולה לבנין ארץ ישראל. בתחלה היה חבר באגודת „חובבי ציון" ועם הופעתו של מנהיגנו המנוח הד"ר הרצל נעשה לו מנחם אוסישקין לאחד מעוזריו הנאמנים ביותר, אעפ"י שלא לכל דעותיו הסכים. את כל כוחו

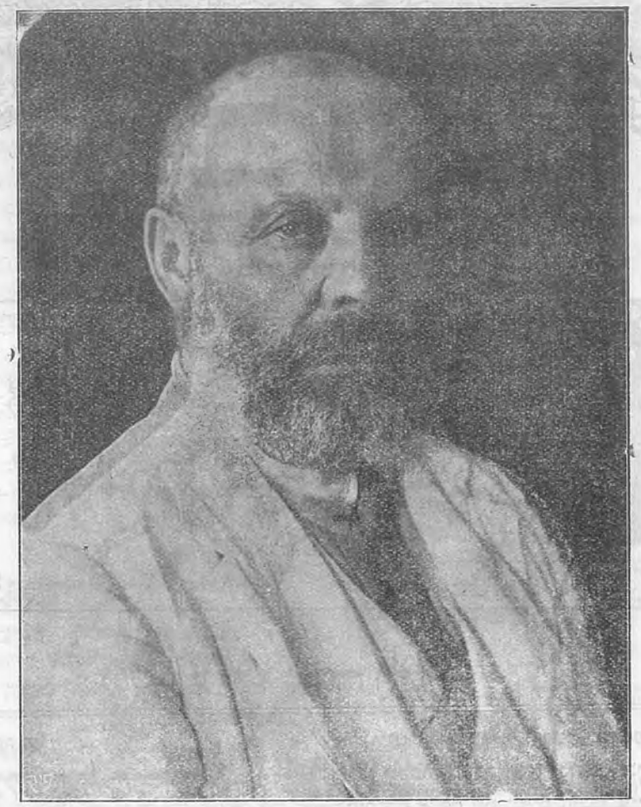

מנחם אוסישקין

השקיע לתחית עמנו. אין מפעל לאומי גדול או קטן שהוא לא מלא בו תפקיד עיקרי. פעמים רבות עלה לארץ ישראל וכל עליה ועליה הביאה אתה עליה לארצנו. אחרי המלחמה עזב את ארצות הגלות והשתקע בירושלים והוא עומד בראש „הקרן הקימת", היא הקרן הלאומית הגואלת את אדמתנו.

ומהזמן שנבחר לנשיא הקרן הקימת נעשו גדולות על ידו. הודות למרצו ולמסירותו נגאלו על ידו עמק יזרעאל ומפרץ חיפה. עמק יזרעאל, זה עמק הברכה, היה לפני שנים אחדות עמק שומם. פה ושם נדדו שבטים בדוים ולא נקפו גם באצבע קטנה לקוממו משממותו. עתה הפך המקום לעמק שופע אשר ועשר לאחינו העובדים בזעת אפם. בצדק ראוי מנחם אוסישקין להקרא בשם „גואל העמק". המפעל השני הוא רכישת מפרץ חיפה, הוא המקום שאליו יגיעו, כפי שמקוים, צנורות הנפט ממוסול ולכאן תגיע מסלת חיפה־בגדד. חשיבות לאין ערך ישנה למקום זה ולארמה שסביביו. אלו הן פעולותיו החשובות ביותר של מנחם אוסישקין ומה רבו פעולותיו שפעל לתחית לשוננו ולהרמת תרבותנו.

נאומיו מלאים תמיד אהבה עזה לעמנו ולכל קנייניו והם עושים על שומעיהם רשם חזק. בכנוס השני של הטורים למען הקהק"ל בכפר הנוער בן שמן נאם על פעולות הקרן הקימת ועל חובות התלמידים לה בדברים האלה: „ריצים אנו שבנינו יהיו בנים נאמנים לאומה. עלינו לחנך את בנינו מילדותם למעשים, למעשים לטובת האומה. חלילה לי להגיד שהעבודה לטובת הקהק"ל ע"י הילדים תבוא במקום אותם המעשים וקיום המצוות שהיו נהוגים אצל אבותינו. לא אני האיש אשר יחשב כזאת. אבל האידיאל המנסר עכשיו בעולמנו, הוא האידיאל של גאולת האומה ובנין ארץ אבותיו. על הילד להתרגל מילדותו למעשים המכוונים להגשמת מאווינו. כשילד יהודי לפנים היה קם בבקר ולא נשק את הציציות או

לא התפלל או אם נער בר מצוה לא הניח תפילין הרגיש באותו יום שלא מלא את חובתו לבוראו, שאין הוא בן נאמן לעמו, שאין הוא יהודי גמור. כן כשהילד עולה על מטתו בלילה עליו לחשב לא רק „מה למדתי היום" אלא גם „מה עשיתי היום" לגאולת האומה ולגאולת האדמה שעליה תבנה האומה. אם יקשר לבו הרך של הילד ושל הנער אל העבודה לגאולת הקרקע נוכל להיות בטוחים כאבותינו, כי הדור אשר יגדל ואשר ישאר אחרינו יהיה דור של יהודים נאמנים והוא ימשיך את העבודה של גאולת האדמה. לא פרוטות צריכים אנו לאסף למען הקרן הקימת, כי אם נשמותיהם של הילדים. הילדים יכבשו לנו את הארץ. אין פעולה בכל העולם אשר תהיה כל כך טובת לנער ולילד כגאולת קרקע האבות. אכן יש להדגיש לילד לא רק את רעיון גאולת הקרקע, אלא גם את רעיון ההלאמה של הקרקע. שני אידיאלים עולמיים צדק לאומה וצדק אנושי חברתי מתאחדים יחדו בגאולת הקרקע הלאומי. צדק כלפי הלאום עי"ז שגואלים את אדמת אבותיו וצדק כלפי החברה עי"ז שאתם רוכשים את הקרקע לא כקנין הפרט אלא כקנין הלאום כלו".

ובכנוס הטורים למען הקהק"ל שהתקים בכפר ילדים הגיש אוסישקין לילדי הכפר ספר תורה שהעלה מאוקרינה. אחרי הטקס הנהוג פנה אוסישקין לילדים וקרא אליהם:

„אני נותן לכם מתנה קטנה אבל בה כל הקדוש לנו. את ספר התורה הזה הצלתי מארץ הרטים הירועה לכם כל כך שנם אתם נצלחם משם. שם חללו את הקודש הזה אבל רק את הקלף חללו ולא את תכנו. אתם נצלתם ובאתם הנה לערבות העמק מערבות אוקרינה ואת התורה הזאת אני נותן לכם לשמרה ולקימה. אפשר יקרה לפעמים כי מי שהוא יחפץ לחלל אותה גם כאן, הגנו עליה. דעו לכם כי אם הצליח עמנו להתגבר על כל העניים והתלאות אשר מצאוהו במשך אלפי שנים, הרי זה רק הודות לתורה ובשובנו אל ארצנו עלינו לזכר תמיד כי פה נוצרה התורה. שלש קדושות הן: ארץ־ישראל, תורת ישראל ושפת ישראל. מאושרים אלה היכולים לאחד את כלן. אנו בא"י המאשרים בנידון זה, היא השלשלת שלנו המאחדת אותנו. שמרו על השלשלת.

חמשים שנה של יגיעה ועבודת אמת ומסירות עברו על מנחם אוסישקין. אנו מברכים אותו שיאריך ימים ויזכה לחזות בהגשמה בנין המדינה העברית בארץ ישראל.

משה הלפטן (כתה ז)

גָּלוּת וּגְאֻלָּה

(למלאת שלשים שנה להקרן הקימת)

באותו יום טר בו החלה הגלות, באותו רגע נורא בו נעתקו כפות רגלי ישראל מהאדמה הקדושה ונדדו אל ארצות נכריות התעוררו בקרב עמנו רגשי געגועים עצומים על אדמת המולדת. יד אכזריה נתקה את הקשר שבין העם לארצו. את העם הובילו למרחקים, לארצות המלאות חמס ושוד ואת ארצם הפוריה והטובה הפקו לתל שממה. כן, עזים היו געגועיהם על ארצם ולא פעם נסו לשוב אליה, אבל לא יכלו, כי הגויים לא הרשו להם. כה חלפו שנים, שטטות ויובלות והגלות נמשכת ונמשכת. מצב עמנו בין הגויים היה קשה. העם הישר והטוב הזה שעבד את אלוהיו באמונה נרדף כל הימים. הגויים התנכלו לו כל הימים במזימות רשע ואדיר היה רצונם כי ימיר את דתו ויחלל את תורתו, אבל ישראל לא נכנע. בעקשנות רבה נלחם בכל אלה המחללים את כבודו. את ארצו לקחו ממנו, אבל את השריד היחיד שנשאר לו, את דתו לא יכלו לגזל ממנו. רבבות יהודים נהרגו על קדוש השם. את נפשם הקריבו אבל לא את דתם. רבים הקרבנות שנפלו, אבל ישראל לא התיאש. זיק התוחלת לא דעך. בטרם שתגברנה הרדיפות בה במדה יגברו הרצון והצמא לשוב לארץ ולבנותה. שביב התקוה הולך ומתלקח עד כי היה לשלהבת בוערת בלב כל יהודי. אז יקומו מתוך העם אנשים חכמי לב וגדולי הרגש שדרשו מחסידי אמות העולם שיעזרו לעמנו לשוב לארצו. אחרי עבודה ללא לאות זכה עמנו להכרזה חשובה, היא הכרזת בלפור שעל פיה נתנה לנו הרשות לבנות את ארצנו כביתנו הלאומי. אבל איך נבנה את ביתנו וארצנו זרים לקחוה? הבמלחמה נכבשנה? העם העברי עם השלום הוא ושפיכת דמים תועבה היא לו. העם העברי יגאל את אדמתו בעבודתו, במרצו, ברכושו ובזעת אפיו. בפרוטות הדלות, בפרוטות כל העם, נקרא דרור לאדמתנו והיא תשוב אלינו. הקרן הקימת היא אשר תגאל את הארץ. המוסד הנקרא „קרן קימת לישראל" הוא אחד המוסדות החשובים שיצר לו עמנו. אל הקרן הקימת נשואות עיני כל ישראל כי היא אשר תכבש לנו את אדמתנו. הודות לה החל עמנו להתישב על אדמתו העתיקה, ובטרם רב מעברים חלוצינו את אדמתנו. ולא ירחק היום והגלות האפלה כליל תחלף ויתי אשר ודרור יבואו לעמנו.

יצחק שלו (כתה ז')

במחנה

(מוקדש בהוקרה למפקד הגדוד מר בצלאל בצרארי)

א.

בגדודנו גדוד „המכבי הצעיר" נכרת תנועה רבה. עוד מהבקר רבו ההכנות והסדורים לקראת „המחנה". הנה החלה הקסת האהלים. חברים עומדים וטאחים שני שקים עכים. הללו ישמשו בד לאהל. אחדים תוקעים יתדות בקרקע. העבודה מתנהלת בטהירות. על כלם צופה המפקד, טורה לזה ופוקד למשנהו ועל פניו מסתמנת קורת רוח. הוקמו 4 האהלים. הלילה ילונו בהם מקצת החברים. את שאר האהלים יקימו מחר. על פי פקודה רצנו מיד לביתנו על מנת להביא את צרכינו למחנה. המפקד ואתו שני חברים הלכו לסדר ענינים בקשר עם הבאת הלחם וכדומה. עם לילה שבנו וצקלונותינו על שכמנו. אנו מתכוננים לישון. החברים נכנסים איש לאהלו. מהם מעטפים בשמיכה מציצים בסקרנות לעלטה וסהם עיניהם נטוית לשמים. היו גם חברים שאחרי נחרות אחדות נרדמו מיד ונשתקעו בחלומות. דממה. רק צעדי השומרים המקיפים את הכפר הולמים ביתר עוז. גם אני שומר. מתהלך אני הנה והנה תוקע עיני בעלטה וכלי נשען על המוט אשר בידי. לפעמים אשא ראשי השמיטה ותוהה דומם . . . הכוכבים נוצצים. ביניהם מטיילת לה הלבנה הטהורה בהדרת מלכות, עולה היא אט אט לרחבי הרקיע ומפיצה אור וזהר סביבה. רוח קלה מנשבת, משחקת בשערותי וחולפת ממני והלאה. פתאם הגיע לאזני קול רחש. חיש הפניתי ראשי: צל פעוט השתרע מטרחק מה ממני. הרימותי את המוט שנטיתיו לאותו עבר וקראתי: „מי זה!" במקום תשובה הגיע לאזני יללה מצחיקה. צחוק אדיר פרץ מפי אך השתתקתי תיכף לקול נערת המפקד. הרעש שב לדממה. דממה עמקה ואיומה.

ב.

השמיטה נמשכה הלאה. החלותי להתנודד: עיני נפקחו ונסגרו מאין תנומה. מבינות לקרעי הענגים הלבנים הטרחפים בטרום רמזו אלי הכוכבים וכאלו גרו את תשוקתי לשנה.

לפתע נשמעה מחיאת כף צוללת בדומיה. זו היתה מחיאת כפו של המפקד: סימן הקורא להחלפה המשטרות. הלכתי לישון. נכנסתי האהלה וטרם פחזותי שכחתי לחלוץ את נעלי. במנוחה השתרעתי על המצע והשכתי להרדם מיד, אך טעיתי. בלי הפסק הייתי מציץ החוצה ומסתכל דומם, והנה התקרב המפקד לאהל. עשיתי עצמי כישן. קרן אור חשלית האירה את החשכה ושמעתי באותו רגע באמור המפקד, „הלז רגליו חוטות יותר סדי" דבריו אלת היו טכוונים אלי. נעלי שכצכצו טבעד לשמיכה הטעותו. בטרום החלו נופלים הכוכבים ונראה לי כאלו הנם משחקים זה עם זה. „הוי אמא־קראתי בלצון לחברי באהל־ירא אני שמא יפל אחד הכוכבים עלי ויטחצני. קול צחוק פרץ אחרי דברי. בחסת זעם התקרב המפקד לאהל, ואוי לנו לולא נשתתקנו מיד. „הללו אינם אלא חברת לצים" רטן בלחש בהתרחקו מאתנו. בחצות הלילה התעוררתי. חשק עז נתעורר בי לצאת החוצה. לטרות הזהרת המפקד לא התאפקתי ויצאתי. הפצתי לטייל קצת. אי לך שובב־קרא אלי המפקד־טה ראית לצאת החוצה בשעה כזאת"? „הרגשתי כי טי שהוא טתהלך על יד האהל ולכן יצאתי". כחשתי לו. „אם כן דע נא, האדון נכבד, בעל הפיג'טה החדשה, שזהו עניני". מיד שבתי לאהל. שטחתי שנפטרתי טאותו אדם קפדן. השחר נצנץ כבר. בפאתי מזרח נצנצו נגוהות השטש. הטחנה התעורר לקול התקיעה. כלנו התרחצנו, התעטלנו והתעסקנו בהכנת ארוחת הבקר.

אכלנו ושתינו, שבענו והותרנו.

ג

כל היום השני עבר עלינו בלא עבודה קשה. אטנם טרודים היינו בעבודה, אך זו עשינו טתוך שטחה.

„היום נאכל פודינג ערב ומתוק" השטיע המפקד למען זרז אותנו. תפוחי האדטה נתקלפו בטהירות והשלכו לקערת המים. טקץ זמן טה הרעישו את האויר שלשת הפריטוסים בקולם החרגוזי. אז טלאנו עליזות, התהוללנו ורקדנו באהלים. לא נעדרו גם „טהלוטות" הנונות. כל זה טרב שטחה. בכליון עינים חכינו לסעודת הצהרים. חפצנו לטעום טעם של סעדת צהרים שבטחנה. החצוצרה הריעה שניה: „ארוחת הצהרים"! ובתוך המהומה רצו אצו הטבחים להגיש את המאכלים לשולחנות המשותפים. כלם הביעו את חות דעתם על האכל. האחד אטר „זו היא סעדת מלכים" הראשונה שטעטתי בחיי". ועוד דברי תהלות ותשבחות נשטעו מצד החברים. ומה אתם חושבים? היינו העכים כזאבים ואכלנו, הו, אכלנו בתאבון מיוחד. הארוחה נגטרה. אני שבעתי. סעודה בת 4 טנות הרי טספיקה היא אפילו לזולל שכטוני. אחרי הצהרים השתעשענו קצת ובלינו את הזטן בנעימים. אכלנו את ארוחת הערב והחל טשטר הלילה. הלכתי לישון. בשעה 11 הינו צריכים כלנו להתעורר לטשטר. „כלנו" כלומר קבוצת „מצדה" אבל לא כך היה. הגיעה השעה ה 11. עד טהרה התבשתי ויצאתי לטשטר. כל חברי עוד ישנו את שנתם במנוחה דומם הסתכלתי בהם והרהרתי: הרי אנחנו צופים מצויינים. ראו: כל הקבוצה ישנה ונוחרת באהל בשעה שצריך לקום למשטר, הרי אלו אינם אלא „טפונקים". אפילו ראש הקבוצה הטכובד יאריך ד' את שנותיו ישן היה שנה עטוקה בפה פעור וברגלים טורטות וכל טראהו היה „כשכור עברו יין". יעקב—קראתי בלחש לאחד החברים קום יעקב, הגת לישון כעת? „מ... מ... ה..." קרא אלי חצי ישן „האם תוק... תוק... פ'ם... כבר". „קום' נערתי בו ודחפתיו בטוט. „אוי' השטיע הוא צריחה משונה. נרתעתי לאחור והחלותי לעורר אחר. בכלל היו כלם „פחים" עד להפליא כי ענו לי בשפת שכורים רצוצה. עזבתים, והלכתי לטקומי לעטוד על המשטר. בכל נופי השתרעתי על הקרקע וצפיתי לאפלה. החלה התקפת גדוד ברית טרומפולדור.

באותו זמן עטדתי על משטרתי. תפקידי היה לעצור את „האויב" ולא לתתו לנוס. הרבה רגעים חכינו להתפרצות. בצעדי גנבים התקדטו התוקפים. והנה ראש נראה טבעד לקיר ואחריו עוד הרבה ראשים.

ההתקפה החלה! רעש וצוחה טלאו את האויר השקט. בתוך המהומה נטחתי בידי 2 בחורים גדולים ששטחו עלי כעל טציאה יקרה. בכח לא יכלתי להנצל ולכן שכתי פני אל הערטה. „ראו—קראתי להם—אל תטחונני, פצעי כואב עלי טאד". לא היה לי פצע כלל. אין דבר אהיה „צופה רטאי". קהל העליזים אשר חנה טסביבי הרפה טטני ותכף רצתי, נסתי ישר למחנה. עלה בידנו לתפוס שני שבויים. אטנם גם הם לקחו טטנו שבוי. אין דבר. גדוד צעיר היה גדודנו. נצחוננו שלם.

לטחרת נגטרו יטות המחנה, האהלים פרקו,
בעצב ובגעגועים רבים שבנו איש לביתו.

יששכר בנימיני (כתה ח')

הַזּוֹרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ

למען הבין את הרעיון החשוב הצפון בפתגם זה, עלינו להתבונן מעט בחיי האכר וחייו יהיו לנו לדוגמה לכל עבודה ולכל פעולה ויצירה אנושית עלי אדמות.

קשים ומרים הם חיי האכר. במח עצמותיו ובזעת אפיו יציא את לחמו מן הארץ. מראשית השנה ועד סופה יעבוד ויעמול בלי הרף ובלי מרגע. בראשונה יסקל את אדמתו מאבנים ומסלעים ובער את הקוצים המעכבים את החרישה. בגמרו את מלאכתו זו יתחיל בעבודת החרישה ובמשך שבועות יעבוד בלי הרף מהבקר ועד הערב בעבודה הקשה הזו. כתם עבודת החרישה יכנס לגרנו ויקח חלק מתבואותיו לזריעה. באותו זמן תתגנבנה בלב האכר מחשבות עצובות. נזכר הוא בכל העבודה הקשה שעבד עד עתה, עד אשר עלה בידו להוציא את תבואתו זו מהאדמה ועתה הוא לוקח בעצם ידו את התבואה שכל כך סבל עליה וישקיענה שוב בקרקע. שוב יתחילו אותם ימי הסבל הקשים. אך לא זמן רב תענה המחשבה הזו את נפשו כי מיד יזכר גם בשמחתו הרבה שהיתה לו אחרי שהצליח לעבר על כל המכשולים והפגעים וזכה להנות מיגיע כפיו, ומדי זכרו בזה שוב יקח את תבואתו וישקיענה בתוך אדמתו ושוב הוא מטה את שכמו לשאת את כל הצרות והעבודות הקשות ויחכה בסבלנות רבה לימים הטובים, לימי הקציר.

הזורעים בדמעה ברנה יקצרו!

המחזה הזה איננו רק בחיי האכר. אותו נראה גם בחיי כל איש ואיש. מהיום שהאדם מתחיל להרגיש את מלחמת הקיום הקשה בעולם הוא מתחיל גם לדאג לתכלית בחיים ולעמל ולעבד. בשנות הנער, בשנים הטובות ביותר שבחיי האדם, יעזב האדם את הבלי העולם ותענוגיו יעבד ויסבול הרבה בכדי שיגיע וישיג את המטרה שבחר לו בחייו.

דבר זה אפשר לראות בצורה עוד יותר בולטת אצל בני העניים אשר יתמסרו לרכש השכלה. עזב יעזבו למשך שנים רבות את שעשועיהם ותענוגיהם. לחם צר יאכלו, מים במשורה ישתו ועל הארץ ישכבו וימיתו את עצמם באהלה של תורה.

מנין להם אותו האומץ הרב לסבל את כל היסורים האלה? מפני שהם יודעים שאין לך שום דבר חשוב בעולם שהאדם יקנה לעצמו בלי יסורים. כלל גדול ישנו בעולם וזה הוא: הזורעים בדמעה ברנה יקצרו.

את החזון הזה אפשר לראות גם בחיי כל עם ועם. הנה נקח לדוגמה את עמנו ונתבונן לתקופה ההיסטורית החדשה שלו. לפני ארבעים שנה בא לארץ ישראל קומץ אנשים קטן להתישב על אדמתה השוממה. כמה סבלו האנשים האלה! הם מצאו לפניהם אדמת בור, קשה ושוממה, בכמה וכמה מקומות מצאו בצות שעפשו את האויר וימלאוהו דבר וקטב. משפחות שלמות אבדו במחלת הקדחת הרעה. מלבד כל המכשולים הטבעיים האלה סבלו משכניהם הפראים שהיו מתנפלים עליהם מדי פעם בפעם והיו שודדים את רכושם. ולעתים היו גם רוצחים ושופכים דמיהם ובכל זאת איש מהאנשים האלה לא נע מהמערכה ועד טפת דמם האחרונה נלחמו בכדי להגן על נפשם ועל ארצם. ומניין היה לאנשים האלה הכח והעז לסבל כל כך? מה עודד את רוחם וחזק את לבם בימים הרעים האלה? מפני שגם הם האמינו ברעיון הזה הצפון בפתגם הקצר „הזורעים בדמעה ברנה יקצרו"!

ואמנם מתגשם הרעיון הזה. לא קרבנות חנם היו קרבנותיהם שהקריבו הגבורים האלה.

על מזבח ארצנו. אנו בניהם אחריהם-וגם הלק גדול מהם-כבר קוצרים את התבואה שהם זרעו בזעת אפם. עתה אין ארץ-ישראל עוד כמו שהיתה לפני המשים שנה. היא חדלה מהיות ארץ שוממה ואיננה נתונה כלה בידי זרים. עתה א"י ארץ יהודית היא, בה חי ישוב יהודי גדול בעל זכיות אזרחיות ומדיניות וגם חלק גדל מאדמתה היא אדמתנו ונקוה שלא ירחק היום וארץ-ישראל תהיה ארץ עברית טהורה.

„הזורעים בדמעה ברנה יקצורו"!

צבי ברנשטיין (כתה ה־א)

עֵרֶךְ הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת

השנה מלאו שלשים שנה ליסוד הקרן הקימת לישראל. במשך זמן זה קנתה אלפי דונמי אדמה. ערך הקניות האלה גדול מאד. מלבד הקה"ק קונים אמנם גם אנשים שונים מבני עמנו אדמה בארץ - ישראל, אבל חשוב יותר שהקרן - הקימת תקנה את האדמה, באשר אדמתה היא קנין נצחי לעם ישראל, מפני שהקרן-הקימת מוסרת את אדמתה רק בחכירה. החוכר מעבד את האדמה ויכול למסרה בירושה לבניו, אבל אין לו הרשות למכרה. ואדם פרטי בעל קרקע עושה בה כרצונו ויש סכנה שימכרנה לזרים.

הקרקע עולה ביוקר ורק עשירים יכולים לקנותה הק"הק נותנת את האפשרות גם לעניים להתישב על אדמתנו.

כשמחכירה הקרן הקימת את אדמתה היא מתנה תנאי עם החוכרים שיעסיקו רק עובדים עברים וע"י זה ירבו הפועלים העברים בארץ.

הקרן הקימת לא רק קונה אדמה. היא גם מכשירה אותה להתישבות. היא מיבשת את הבצות ומכלה את היתושים, במקומות שאין מים היא קודחת בארות ומסדרת צנורות ומשאבות. ועוד דבר חשוב היא עושה, היא נוטעת חורשות ויערות. העצים שומרים על להלוחית האדמה ומוסיפים עם זה יופי רב לארצנו.

משה בולוטין (כתה ה־א)

הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת

מורנו שאלנו באחד הימים אם יודעים אנו בברור מה זאת „קרן קימת לישראל". ואת האמת אגיד ולא אכחד, כי בהיותי ילד קטן חשבתי ש„קרן קימת לישראל" זו היא קופסא כחולה ומגן דוד לבן מצויר עליה והיא תלויה על הקיר וזורקים בה כסף. בכל חג מתהלכים ילדים בעיר זוגות זוגות ובידיהם הקופסה והם עונדים לכל עובר ברחוב סרט והוא שם מטבע לתוכה. יותר מזה לא ידעתי דבר על אודות הקרן הקימת. כשגדלתי בארו לי שמטרת הקרן הקימת היא לגאול את אדמת ארץ ישראל, וכל הפרוטות שמאספים מצטרפות לסכום גדול ובו גואלים את אדמתנו, מידי זרים. נוטעים בה יערות ובונים מושבות וכפרים בשביל עמנו. כשספרו לי את הדבר נכספתי גם אני למכור סרטים לטובת הקרן הקימת ולהביא בזה תועלת

אריה גולדין (כתה דא)

שֶׁלֶג בִּירוּשָׁלַיִם

במשך כל חדש שבט ירדו גשמים בלי הפסק. בתי הספר היו סגורים ובלב רבו הצער והעצבות. ימים אחדים לפני פתיחת בתי הספר ירד שלג. ביום הראשון לרדתו קם אבי בבקר השכם, הרים את וילון החלון וראה והנה מרבד־שלג מכסה את הארץ. אריה! אריה!—קרא אבי בשמחה—שלג בחוץ, שֶׁלֶג! ירדתי במהירות מעל משכבי, רצתי אל החלון, הבטתי החוצה וראיתי לפני כי כל הסביבה לבנה וְלָבְנָה בהיר ונוצץ. נהדרים היו ההרים וכפות הארמונות. רציתי לצאת מהר לרחוב ולקחת שלג ביד, אבל אבי לא נתן לי. ראשית מפני שבחוץ היה קר מאד ושנית מפני שהצטרכתי לעזור בבית לאמי שחלתה אז. בחפזון רב עשיתי את כל העבודות אשר הוטלו עלי. נגשתי שנית אל החלון וראיתי כי ילדים רבים משחקים בחוץ בכדורי שלג. בקשתי רשות מאבי שיתן גם לי לצאת החוצה והוא נתן לי. בשמחה מהרתי ללבש את מעיל החרף ורצתי אל חברי ושנינו צעדנו ברחובות העיר עד שהגענו לבית הבריאות של נתן שטראוס. על יד בית הבריאות עמדו הרבה ילדים ואנשים גדולים וזרקו כדורי שלג על כל עובר ושב. עבר אופנוע ששני אנשים היו רכובים עליו והמטירו עליהם כדורי שלג במספר רב כל כך עד שאחד מהם נפל ארצה וכלנו פרצנו בצחוק גדול. שמחתי לקראת השלג ושכחתי לשוב הביתה לזמן הצהרים. פתאום שמעתי קול קורא: אריה! פניתי כה וכה והנה אבא קורא לי. רצתי אליו ושאלתיו לשלום אמי וחזרתי הביתה. כאשר ראתני אמי גערה בי: אויה, מדוע אדמו לחייך? האם הכה אותך מישהו? לא—עניתי לה—חם לי מאד. ספרתי לה על כל אשר נעשה ברחובות ירושלם. ביום ההוא שמחתי יותר מאשר במשך כל ימי חיי.

לעם ישראל. סוף סוף זכיתי ליום הזה. פעם בל"ג בעמר — אני הייתי אז כבן שמונה — בא אלי חבר ושאל אותי אם רוצה אני ללכת אתו למכור סדטים לטובת הקרן הקימת לישראל. שמחתי מאד ובלי לענות לו רצתי בהתרגשות לאמי ובשרתי לה שאני הולך למכור סרטים. מהרנו לצריף של הלגיון ושם מסרו לנו קופסה וסרטים. עברנו מרחוב לרוחב וקשטנו את כל העוברים בסרטים. כל פרוטה שזרקו לקופסתנו הביאה שמחה בלבנו.

עיפים אך מאושרים חזרנו לפנות ערב והשיבונו את הקופסה הכבדה. ידענו שעשינו דבר טוב ביום הזה.

יצחק ליפשיץ (כתה ח)

הַמִּלְחָמָה וְהַשָּׁלוֹם

וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת. לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. (ישעיה ב, ד)

אנחנו ילדי ארץ־ישראל אין אנו יודעים טעם מלחמה ואת האסונות שהיא גוררת אחריה אולם ילדי המזרח הרחוק חברינו ילדי סין ותושביה סובלים עתה נוראות. ודאי שמעתם על דבר המלחמה בין סין ויפן. אלפי יתומים נתרבו בסין בגלל מלחמה זו. רב גם מספר הילדים הסובלים רעב. אלפי נערים כגילנו נשארו עזובים ללא חנוך, וללא השגחת אב ואם. ומלבד הילדים נשארו הרבה אמהות שכולות והרבה נשים נתאלמנו. אלפי משפחות ברחו ממשכנותיהם מפחד האויב לחיות תחת כפת השמים. אלו הן תוצאות המלחמות.

תאות הכבוש עודה חיה בארצות רבות. גם יפן אינה יכולה לשים מעצר לרוחה ושואפת לכבוש ארץ לא לה. הבה נקוה, הבה נתפלל שמלחמה זו תהיה האחרונה. יבואו נא ימי שלום ואחוה. תכלה השנאה בעולם ותחל נא אהבת עמים. יקום נא החזון הגדול שחזו נביאינו הגדולים על השלום העולמי, כי המלחמה מביאה אתה הרס ואבדון והשלום נושא אתו את ברכת הבנין והיצירה.

הַשֶּׁלֶג בִּירוּשָׁלַיִם

לִפְנֵי חֳדָשִׁים אֲחָדִים הָיָה קוֹר גָּדוֹל מְאֹד. כָּל הָאֲנָשִׁים קִוּוּ שֶׁיֵּרֵד שֶׁלֶג, וְכָךְ הָיָה. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּבֹּקֶר קַמְתִּי מִשְּׁנָתִי וּפָתַחְתִּי אֶת הַחַלּוֹן וְרָאִיתִי אֶת כָּל יְרוּשָׁלַיִם מְכֻסָּה שֶׁלֶג לָבָן מְאֹד. כָּל הַגַּנּוֹת, הַשָּׂדוֹת הָעֵצִים הָיוּ לְבָנִים. תֵּכֵף הִתְלַבַּשְׁתִּי וּפָתַחְתִּי אֶת הַדֶּלֶת וְרָצִיתִי לָצֵאת אֶל הַמִּרְפֶּסֶת, אֲבָל אִמִּי נָעֲרָה בִּי וְלֹא נָתְנָה לִי לָצֵאת הַחוּצָה. הִצְטָעַרְתִּי שֶׁלֹּא אוּכַל לְשַׂחֵק בְּשֶׁלֶג. כַּעֲבוֹר שָׁעָה קַלָּה יָצְאָה הַשֶּׁמֶשׁ וְאִמָּא הִרְשְׁתָה לִי לָצֵאת לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ. מִן הַמִּרְפֶּסֶת זָרַקְנוּ עַל כָּל הָעוֹבְרִים בָּרְחוֹב כַּדּוּרֵי שֶׁלֶג וּמֵרוֹב עֲבוֹדָה הִתְחַמַּמְנוּ. אַחֲרֵי כֵן בִּקְשָׁה אִמָּא שֶׁנְּנַקֶּה אֶת כָּל הַשֶּׁלֶג כְּדֵי לֹא לְלַכְלֵךְ אֶת הַבַּיִת וַאֲנַחְנוּ מִלֵּאנוּ אֶת בַּקָּשָׁתָהּ.

צבי שור (כתה ג"א)

סֵפֶר הַזָּהָב

בִּימֵי הַחוֹפֶשׁ נָסְעוּ אָחִי וְאִמִּי לְתֵל־אָבִיב. וַאֲנִי הָלַכְתִּי עִם אָבִי לְמִשְׂרַד הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל. יוֹם יוֹם הָיִיתִי הוֹלֵךְ שָׁם וְהָיִיתִי אוֹסֵף לִי בּוּלִים. פַּעַם אַחַת בִּקַּשְׁתִּי מֵאֵת אָבִי שֶׁיַּרְאֶה לִי אֶת אַרְבַּעַת סִפְרֵי הַזָּהָב, עָלִינוּ לַקּוֹמָה הַשְּׁנִיָּה וְאָבִי הֶרְאָה לִי אֶת הַסְּפָרִים. הַסְּפָרִים יָפִים מְאֹד. לְכָל סֵפֶר כְּרִיכַת זָהָב וּמְקֻשֶּׁטֶת בִּתְמוּנוֹת יָפוֹת. הַסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן הָיָה עָבֶה מְאֹד, כִּי נִרְשְׁמוּ בּוֹ הַרְבֵּה שֵׁמוֹת. גַּם הַסֵּפֶר הַשֵּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי עָבִים. אַךְ הָרְבִיעִי אֵינֶנּוּ עָבֶה, כִּי לֹא נִרְשְׁמוּ בּוֹ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים. וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבְּקָרוֹב יִתְמַלֵּא הַסֵּפֶר הָרְבִיעִי וְהַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת תִּפְתַּח סֵפֶר חֲמִשִּׁי.

בנימין פרסיק (כתה ג"א)

חיים הלבריך (כתה ו)

הַפְסָקַת הַלִּמּוּדִים

נכנסנו לכתה. המורה פתח בשעור כמו בכל פעם. השעור היה בהסטוריה. הקשבתי לדברי מורי, כי השעור משך את לבי. לפני צלצול הפעמון הודיע לנו המורה כי הלמודים נפסקים לזמן קצר. הוא באר לנו את סבת ההפסקה ויתן לנו שעורים לימים אחדים. נשמע צלצול הפעמון. יצאנו מהכתה והתחלנו לשחק בחצר כמו בכל שעה. אחר השעה הרביעית הלכנו הביתה. בבואי הביתה התחלתי לעסוק בשעורים. יום יום הייתי שואל את הורי אימתי יפתחו בתי הספר. והם היו עונים לי: אין שום ידיעות. יותר מכל הימים הרגשתי בזמן ההוא את הצרה שבאה על התלמידים. כעבור שבועים מיום הפסק הלמודים הציע לי אבי כי אלך ללמוד בבית ספר אחר אך אני לא חשבתי הרבה ועניתי לו: איני רוצה, בעוד זמן קצר יפתחו בתי הספר ואני אלך לי לבית ספרי. ביום העשרים והחמשה להפסקת הלמודים ראיתי במקרה בעתון כי בתי הספר נפתחים. נחפזתי הביתה והודעתי את הדבר להורי ולאחי. לשמחתנו לא היה גבול. אחרי שעה קלה הלכנו אני ואבי העירה והוא קנה לנו נעלים. בשובי הביתה לא רציתי אפילו לאכול ואלך לסדר את ספרי לפי התכנית. עודני מסדר את ילקוטי והנה קראה אמי: לישון, ילדים. שמעתי בקולה והלכתי לישון.

למחרת השכמתי בבקר ונחפזתי במהירות אל האותומוביל ונסעתי לבית הספר.

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

הֶעָרוֹת קַלּוֹת עַל עִנְיָנִים חֲשׁוּבִים

עובר אתה ברחוב והנה תשמע זעקת שבר מרחוק: נער נתקל בקליפת מוז (בננה) ויתהלך ויפל ארצה. הפעם יצא הנער בשלום בלי מקרה רציני ואתה שכחת את כל המקרה. אחרי ימים מספר הנך עובר באחד מרחובות העיר ועקה נוראה נשמעה וכשאתה שואל לסבת הצעקה יודע לך, כי כאשר קרה לנער לפני ימים אחדים כן קרא לפועל השב מעבורתו. הוא שבר את רגלו. עוברים עוד ימים מספר ואתה קורא באחד העתונים במדור הכרוניקה המקומית שאיש זקן נכשל בקליפת מוז ותשבר מפרקתו ויטת. מבלי משים תעלינה על מחך מחשבות שונות מה ששמעת וראית לפני ימים אחדים בסקרים שקרו לנער ולפועל ואתה מהרהר: מדוע לא נזהר האיש או הנער שזרק את קליפת המוז ברחוב, ברשות הרבים ולא שמהו בפח? או מדוע לא הרימו העוברים וחשבים את הקליפה? לו עשו כן לא היה הילד נפצע, הפועל שנשאר בעל מום לכל ימי חייו היה יכול לפרנס את משפחתו בכבוד מכלי לרעב והזקן היה נשאר בחיים, להשלים את ימיו המעטים שנשארו לו לחיות. אז תבוא לידי המסקנה: רק אי זהירות קטנה גרמה שאיש יהיה לבעל מום ושזקן יקפד את פתיל חייו. וכל זה בא בגלל איש שאכל מוז וזרק את קליפתו לרחוב והלך בטנוחה לביתו מבלי שידע למה יגרם מעשהו זה. לחק יהיה לך, חברי, מעתה: באכלך פרות או מאכל אחר אל תשליך את קליפתו הרחובה פן תגרם למקרים רציניים עד למאד. בראותך את אחד מחבריך זורק קליפה אל רשות הרבים תעיר לו על מעשהו ותבאר לו את הסכנה הכרוכה בדבר הזה. במצאך קליפה ברחוב תרימנה ותשימנה בפח הזבל או במקום אחר.

שמר וזכר חקים אלה!

יצחק בן-נחום (כתה ח׳)

בְּבֵית־סִפְרֵנוּ

ביום ט״ו באדר א׳ נערך ע״י בית ספרנו טיול כללי למגרש בית הכרם. השתתפו בו כל תלמידי בית הספר. בלינו שם בנעימים את כל שעות הבקר. היו התחרויות במשחק כדור הגל, בריצה ובהתעטלות.

ביום ב׳ י״ג אדר ב׳ נערכה אזכרה לטרומפלדור ולחבריו ולחברותיו הגבורים. אחרי נאום הפתיחה של מנהל בית ספרנו ספר לנו מורנו מר רפאל אבישר על תולדות יוסף טרומפלדור ועל יום תל חי. כל חברינו תרמו לזכר גבורינו מכספם לקרן הקימת. בשורת „התקוה" נסתמה האזכרה.

ביום ד׳ כ״ט אדר שני וביום ה׳ א׳ ניסן בשעה 4 אחה״צ תערך חגיגה לתלמידים. בתכנית הקלוטים, זמרה וגגינה והצגה „לארץ אבות" (עפ״י האגדה „הר ביער" מאת מרדכי טיכאלי) מעובד לחזיון מחיי התיטנים השש מערכות ע״י מרים גלעזר.

בטושיק ג׳ בניסן תערך החגיגה הזאת לזהרי חברינו.

הננו מברכים את שבעת חברינו החביבים:

אנגלשטין דוד, הטבורגר יוסף, הטבורגר נתן, ויט אמנון, ילין עוזי, לפשין יצחק, רבוביץ נחמיה. ליום מלאת להם שלש עשרה שנה וקבלת עול תורה ומצוות. יראו ברכה והצלחה בלמודיהם ובכל מעשה ידיהם.

יתן ה׳ שיהיו בנים מסורים לעמם ולקדשיו ותפארת להוריהם ומוריהם.

תלמידי הכתה ח׳ ומחנכה

הננו מברכים את חברינו דוד בוים, אברהם דינבורג, משה גולדברג, צבי אהרנוביץ, יהודה אבושדיד. למלאת להם י״ג שנה.

היו, חברים יקרים, יהידים נאמנים לארצכם, לעמכם, לתורתכם וללשונכם.

חבריכם תלמידי הכתה ז׳

תלמידי הכתה ז׳ ומחנכה מברכים את חבריהם אמיני, פרג, שכטר, גודוביץ, בגין, בביוף, סטיר. ליום הכנסם לשנת השלש עשרה, והם מאחלים להם שנות אשר והצלחה.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

המכבין

בכ״ב אדר ב׳ נערך בתל־אביב כנוס עולמי של כל חברי הסתדרות ה„מכבי" שבארץ ושבתפוצות הגולה שנקרא בשם מכביון. מחכים לששת אלפים מכבים שישתתפו בכנוס. לא ידוע עדיין מספר התורים שיכואו ליום זה אולם משערים שגם מספרם של אלה יהיה רב.

יריד המזרח

בחדש אפריל שנה זו יפתח בתל־אביב יריד המזרח. ארצות רבות תשתתפנה בו. בתערוכה יהיו ביתנים רבים ביניהם ביתן התעשיה, ביתן המושבות, ביתן לעבודות הפום וגרפיקה למיניהם וביתן החנוך והתרבות ועוד ועוד.

אורח חשוב

לפני ימים אחדים עלה לארצנו משורר הנוער החביב עקב כהן.

חידת מלואים

1. שם עיר מעופות השיט.
2. מין פרח יפה.
3. צמח שעושים ממנו סבר.
4. מין חיה.
5. ירד לפני שביעות אחדים בירושלם.
6. רוצה אחיו.
7. מין משקה ברית
8. ידית החרב.

מהשורה הראשונה מלטעלה למטה יצא שם אישות חשובה בימינו. עזי ילין (כתה ח׳)

נסדר במסדרת „חברנו" ע״י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון", ירושלים.

עלון חדשי

גליון המאה

יעקב נימן (כתה ז׳)

„חֶבְרֵנוּ" בֶּן הַמֵּאָה

חברנו חביבנו, זה שתים עשרה שנה אתה קים ועומד על משמרתך ומופיע בקביעות ובסדר. שתים עשרה שנה, אתה מחנך ומדריך מאות מאות תלמידים. עוררת בהם את הרצון לכתוב חבורים נאים פתחת בהם את התשוקה לספר, לשוחח, לשיר ולחוד חידות. עתה זכינו להופעת גליון המאה! חברנו בן המאה! מאה גליונות יצאו לאור על ידי תלמידים בהתמדה ובסדר. בדפדפי עתה בין מאת גליוניתיך ינגולעיני הרבה הרבה אנדות, ספורים, רשימות ושירים המצטרפים לספר רב הכמות ורב האיכות. אכן בר מזל אתה „חברנו", עומדת בנסיונך הקשה ולמרות כל המעצורים שעמדו בדרכך נשארת עומד על מקומך. נאמן לעצמך ולנו. בקרוב תמלאנה לך י״ג שנה, זוהי תקופת המעבר מגיל הילדות לגיל ההתבגרות. נקוה כי בימים הבאים תגדל ותשתכלל ותמלא את שאיפת כל חבריך המחבים להופעתך בקצר רוח. ברכתי נתונה לך כי צבא עוזריך הקטנים יעלה ויגדל ותדיה לכבוד ולתפארת. עלה והצלח!

דרור גלעזר (כתה ה״א)

חֶבְרֵנוּ חֲבִיבֵנוּ

הדבר היה לפני 12 שנה בערך ותלמידי בית הספר הרגישו את הצרך בעתון, אשר יביעו להם ויספר להם על כל המתרחש בחיי התלמידים ויתחילו להוציא את העתון היקר הזה. המורים קבלו את הדבר בברכה ויסיעו בידי התלמידים החרוצים בעבודתם המועילה. דל ועלוב היה עתוננו בראשיתו, ואולם הילדים המתעסקים השתדלו לשכללו מפעם לפעם. בתחלה רכשו המורים הקטגרף וכו היו מדפיסים את העתון ובהמשך הימים רכשו אותיות ודפוס קטן. מאורע חשוב היה זה לילדי בית-הספר. העתון התחיל יוצא משכלל ונאה ומדפס באותיות מאירות עינים ונוח לכל ילד לקריאה. העתון היה לחבר לכל ילדי בי״ס. למן הכתה א׳ ועד הכתה ח׳ה מצאו ענין בו, כי מחברנו זה שאבנו את כל

הדריעות על החדשות הנעשות בתוכנו ומחוץ לנו. הוא מלמדנו עניני בריאות ומוסר לנו דרשות על הגיגות ושמחות. הוא משתתף בשמחתנו וברגוננו. יום הופעתו יום שמחה הוא לנו חברנו" חביבנו במה אברכך לגליון המאה שלך? גדול הנך ממני. כשעוד לא היית בעולם היית כבר משעשע ומבדח מאות ילדים בספוריך ובחידותיך. אברכך כי תחיה ותאריך ימים ותוסיף לשמח עוד מאות מאות ילדים אשר יבואו אחרינו לחיות בין כתלי בית"ס, והמשך להיות חבר יקר ונאמן לכלנו כאשר היית עד כה.

ברוך פולאק (כתה ז')

בִּרְפוּס בֵּית סִפְרֵנוּ

בכואי פעם אחת אל בית ספרנו הרגשתי פתאם כעין דחיפה קלה בגבי. מיד הפניתי ראשי וראיתי את חברי מדבר אלי כדברים האלה: אתה נתקבלת לפועל בדפוס. מבלי חשוב הרבה נישאתי את רגלי לחדר הדפוס. כאשר באתי לחדר המאובק מרוב שנים ראיתי את מורה־הדפוס מחזיק בידו השמאלית כלי מבריק ובשניה הוא מבנים בו אותיות. הוא התחיל ללמד אותנו כיצד לסדר אותיות. חברינו, פועלי הדפוס הותיקים, התחילו בעבודתם לסדר את העתון „חברנו", כי ידינו לא היו מנוסות עוד באותיות. לא עברו ימים מועטים ופועלי הדפוס למדו אותנו את המלאכה היטב. אז נקראה אספה של פועלי הדפוס וכה נכהרנו אני ועוד חבר אחד למנהלי הדפוס. האותיות שבדפוס היו ישנות ועל־כן קנה בית הספר ארון אותיות חדשות ובהן גם אותיות רש"י. גם מכבש עתיק נרכש לנו. המכבש משמש לנו להנחות העתון לפני בואו לדפוס „ציון", ששם הוא נדפס. אני מקוה כי יבוא יום ואנחנו לא רק שנסדר את עתוננו היקר כי אם גם נדפיסו בדפוסנו אנו. ומי יתן ובא היום הזה!

ישראל גודוביץ (כתה ו')

עֲבוֹדָתִי בְּדִפּוּס

כניסתי לדפוס היתה במקרה. באחד הימים נכנסתי לחדר הדפוס. שם נפגשתי במורנו טר גלדצוג והוא בקשני להביא לו מטלית טבולה בנפט. שמעתי לדבריו ורצתי אל השמשית ובקשתי ממנה שתתן לי מטלית והבאתיה למורה. אחר בקשני להביא מטלית יבשה. מאז קבלתי עלי עבודה, לנקות את המכבש ואת המסדריות. בזמן עבודתי נכנס מנהל בית הספר, ושאל את המורה אם גם אני פועל בדפוס. בקשתי מאת המנהל שיספה גם אותי אל עבודת הדפוס והוא הסכים לכך והתחלתי לעבוד. כדי להתרגל בעבודה צריך הייתי לדעת את „התבה" הינו, את האלף־בית. התרגלתי בעבודה, סדרתי הרבה משפטים. הנסיון הצלית, בגליון ד—ה סדרתי אני וחברי את החבורים „הזורעים בדמעה ברנה יקצורו", „ערך הקרן הקימת", „הקרן הקימת" אנחנו, פועלי „דפוס תחכמוני", מקוים כי בקרוב נדע יפה יפה את המלאכה ונוציא עבודה נקיה מתחת ידינו. וכמה מאשרים אנו שהגנו בן יוצרי עתוננו החביב „חברנו"!

שמואל בן־יוסף (כתה ח')

אָדָם לָעָמָל יוּלָּד

א.

דַּלּוּת

המצב החמרי בבית הורי היה קשה מאד. כששה ירחים התהלך אבי מחוסר עבודה. חיינו חיי מחסור וק לעתים רחוקות מצאתי בבית פת חרבה לשבר בה את רעבוני. בלילות החרף הקרים פרצו רוחות הזקות אל דירתנו הרעועה והאפלה. כלנו רעדנו וקפאנו מקור, את כל הצרות האלה קבלנו אולם לישון בקיבה ריקה היה קשה מאד.

זכורני, באחד הלילות נרדמתי על משתי השבורה. הגיעה שעת חצות. התעוררתי לצעקות אבי: „קומו, מים פרצו לחדרי! מיד קפצתי ממשכבי וראיתי את אבי ואחי עומדים ואוספים את המים ושופכים אותם החוצה. גם אני הצטרפתי אליהם וקפצתי לתוך המים שהגיעו ממעל לברכי. לקחתי פח ועזרתי לאסף את המים. על פני המים צפו קעריות וצלחות שהיו בבית. כל עמלנו היה לשוא כי המים הלכו ורבו מרגע לרגע. שעון העיר צלצל שתי דפיקות והמים נבהו מאד בחדר. המים נבעו בלי הרף ובלי הפסקה, כי דירתנו היתה במרתף הנמוך מהאדמה.

ב.

אַל תַּצְרִיבֵנִי לְיַדִּי מַתַּת בָּשָׂר וָדָם

הזן ומכלכל את בני הבית היה אחי הגדול. כל אשר השתכר בעמל יומו היציא לצרכי הבית. הוא היה לאב ואנו האחים הקטנים נחשבנו לבניו הבכרים למשמעתו. שלמונו זה עורר קנאה בלבי וקשה היה לי לשאת את העל הזה. רגיל היה אחי דוד לדבר באוזי אבי עלי כי בבר גדלתי ודי לי ללמד ומיטב שאצא לעבודה. אבי לא יכול להשיב ריקם את דברי בנו הגדול, אך יחד עם זה רצה בסתר לבבו שאני אמשיך את למודי

ואהיה לתיח לכן היה אומר כי בבוקר השנה אצא לעבודה. באחד הימים, בשעת הצהרים, בשבתנו מסביב לשלחן נעם בי אחי ואמר: עד מתי אעבד אני ואתם תשבו במנוחה ותאכלו, דע לך אחי כי את דמי נפשי אתה אוכלי. אחרי רגעים אחדים של שתיקה עניתי בקול רם: „בטרם אגמר את למודי בבית הספר לא אצא לעבודה אפילו אם אגוע ברעב! ואתה הלוך תלך לעזואל יחד עם לחם הקליקל שהנני נותן על חשבונך, אם כך צא מיד את הבית—אמר אחי כשפניו האדימו כלהבת אש—וברברי התנפל עלי והכני מכות נמרצות.

ג.

בְּאֵין מַחְסֶה

עזבתי את הבית ואשוטט ברחובות. הסתכלתי בהתעלות למראית עין לכל אשר פגשתי בדרכי בברי שלא ירגיש איש במצבי ולבל אשר קרני. הסתכלתי בתמונות של הסרט שהציגו באותו ערב כאדם שלא ראה מימיו תמונות. היום נטה לערב. עבי ארגמן השתרע על מרחבי השמים הכחולים. הליל קרב ובא. החשך כסה את הארץ. פנסים ומנורות חשמל הדלקו ברחובות ובחנויות ואף המכוניות והמרכבות שרצי רצוא ושוב האירו אף הם וכל השוק היה שטוף זהר ונגה. השעית הראשונית של הלילה עברו עלי בשתיקה והסיחו מדעתי את אשר קרני. חלפו השעות. פה ושם נשמעו דפיקות תרי־תי. החנויות נסגרו. הרחובות נתרוקני מאדם. רק בבית הקפה נמצאו עוד אנשים אחדים. תגיעת המכוניות נפסקה. גם בתי הקפה נסגרו. בהחובות שררו שקט ודממה. רק שימרי הליל שוטטו פה ושם ואני התהלכתי בודד וגלמוד מלא צער וניון. פתאם נתקלו בי עיני אחד השומרים ובצעדים מהירים נגש אלי. פחד תקף אותי. ועה קרה כסתה את גופי: מה מעשך פה, נער, ואת מי תבקש?" לך, טפש, לך כי אסור תאסר מחר, טוכ! טוב! אמרתי לי בפחד. נמלטתי משם. בלב דופק ובניף היעד מפחד ומקור באתי לבנין שעור לא נשלם. נכנסתי אל חדר אפל. ישבתי על צרורות אבנים ומרב עיפות השתרעתי ושמתי את ידי מתחת לראשי ושכבתי. כל אשר עבר עלי במשך היום נעור במיחי, איזה רגש של עצב תקפני והתפרצתי בבכי ונרדמתי כשעיני יזרזות המעות. פתאם התעוררתי. נביחת כלבים נשמעה. בחפזון קמתי. ממעל לראשי התאספה עדת כלבים. באבנים גרשתים והברחתים. עמדתי באמצע הרחוב והבטתי אנה ואנה. אין איש. הליל עיד ארוך. הכוכבים הבהבו במרחבי השמים. קר עז תקף את בשרי. הגעתי לאור הפנס הגדול התלוי בפנת הרחוב לבקש מחסה מהקור. קרני אי־חדית ומגינית נוצצו מהפנס והצלופי על עיני הרטובות מדמעית וכאילו אמרו לי „לא נברא האדם אלא לצרות וליסורים".

ד.

אָח לָצָרָה יִוָּלֵד

עם זריחת השבש התחלתי להסתובב ברחובות. לעת הצהרים באתי לשכונתנו. עמדתי מול דירתנו ושם ראיתי ילדים משחקים בגילות. גם אחי הקטן נמצא ביניהם. קראתי לו והוא נגש אלי בפוויות ובפנים מביעות סקרנית שאלני:

היכן היית אמש?

—בתל אביב—עניתי לי.

הידעת? בלילה נדדה שנתני. חפשנוך ולא מצאנוך

—השמר לך פן תספר לאיש כי פגשתיך. רעב אני. לך והבאת לי פת לחם.

—אבא יכה אותי אם יראה שאני מיציא לחם מהבית.

—תסתיר בכיסך.

—לך, אחי, לך, אמרתי ושפחתי לו על כתפיו. אחי רץ הביתה בהרף עין ונעלם מעיני, ואני הסתתרתי מעבר לגדר. הכמתי לכל צד שמא תגלה עין הורי את מקום מחבואי. במהרה בא אלי אחי בפה פעור ובלב חרד וכיסיו מלאים פרוסות לחם ואמר: קח ואכל. בידים הרעדות הוצאתי את הפרוסות מכיסיו ואכלתן לכיסי. עזבתי את המקום ופניתי להרבי ללבת. אחי אחז בשולי מעילי וקרא: לאן? התסע שוב לתל אביב? רחמי נכמרי עלי. ואמרתי לו: אם לא תגלה לאיש על פגישתנו אשוב ביום השבת הביתה.

ה.

לֹא לָנוּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה

באיתי יום פגשתי את חברי, שעוב את בית הספר בגלל עניי הרב. חברי זה היה מיוד בעיני במלבושי היפה ובעקר במכנסי הארוכים כדרך שלובשים הבחורים הבוגרים. מיד הושטתי לו את ידי וברכתיו: שלום לך יהוקאל! עיני נתקלו בשעון היפה והמבריק שהיה רתוק על ידו ועיני לא שבעו מראות את המספרים המזהירים של שעוני הכוצופים זרחן. הוא שאל לשלומי ומצבי. מיד תארתי לפניו את מצבי הקשה ואת המריבות הפורצות ביני ובין אנשי ביתי יום יום. כשמע חברי את דברי שקע רגעים אחדים בדמיה ואחר אמר בקול רם מלא רגש ונחמה: „ידידי, צא נא לעבודה יהיית מאושר ושמח. למה לך לשאת את העל הקשה הזה בבדי לקבל פת לחם יבשה טבולה בקללות. שים קץ ללמודיך! די לנו שאנו יודעים קרא וכתב, לא לנו נתנה התורה ואין לנו חלק ונחלה בלמודים." דברי חברי נתנו עלי כמים רותחים. חברי המשיך את דבריו „יעתה אם רצונך לעבוד, בוא אל סניף „דבר" כי דרושים שם אנשים לחלוקת העתון. עוד לא גמר לדבר את דבריו והוא משך את ידי ללכת אחריו לסניף „דבר".

ו.

עֲבוֹדָה וְחַלְכוֹת נְמִים

אני נגררתי אחרי חברי. אני הולכים ברחוב בן—יהודה ומתקרבים לסניף „דבר". פתאם עצר חברי מלכתי בסקרנית הבטתי בפניו והנה לפניני הסניף. על הדלת מתנוסם שלט כתוב באותיות גדולות ומאירות עינים:

„דְּבָר" עתון פועלי ארץ ישראל. בטרם שנכנסנו למניף לחש חברי באזני לאמר: אם ישאלך מנהל המניף מה מעשיך? ואמרת מחוסר עבודה אנכי, ואם ישאלך: החבר אתה בהסתדרות העובדים? ואמרת חבר אני „בנוער העובד" ולמען יאמינו לדבריך קח מידי את „כרטיס־החבר" שלי בידך. ושמר לך פן תדבר אתו בלשון כבוד: במקום „אתה" „הוא" „וכבודו", „בבקשה" „סליחה" „תודה". את אלה שמר למזריך בבית הספר ואל תוציאם מפיך בדברך עם מנהל המניף למען ידע שגם אתה מסוגם וממפלגתם ויקבלך לעבודה. טוב! ט־ב: עיניתי לחברי מבלי דעת מה כונת דבריו אשר שם בפי. בלב חרד דפקתי על הדלת ונכנסתי פנימה. לפני השלחן ישב מנהל המניף שקוע במחשבות ובחשבונות. לפניו נחן על הרצפה תימני קטן כבן חמש עשרה לבוש חלוק שהגיע עד רגליו, אך פאותיו המסולסלות ירדו על שחור לחייו וארבע הבנפות לבש ממעל לחלוק. בזריזות ובמהירות קפל את העתונים הגדולים והרחבים והפליא את עין כל רואיו ובעקר הפליא את החבור הרוסי שעמד ממולו והביט בו בלענ מערב בתמהון וצחוק קל עבר על שפתותיו. זה היה בחור צעיר לימים בבן שמונה עשרה או עשרים שנה. עוד עקבות הילדות נראו על פניו. עוד לא יבש של הילדות מעל לחייו. רענן היה וכלו אומר כח וגבורה והוד של בחרות. מנהל המניף הניח מיד את העט מידו והעביר את ידו מעל למצחו מתוך עיפות והצית סגריה ויתנה בפיו ויאמר: „מה רצונכם פה, חבריא?" חברי ענה: שמענו שדרושים לכם פועלים לחלוקת העתון. מי מכם התפן לעבוד? שאלנו המנהל. „אני" עניתי לו ולעומתי ענה גם חברי בהצביעו עלי „הוא" הרוצה לעבוד. המנהל פנה אלי ואמר: הקשב ושמע את תנאי העבודה: בכל יום נתנים לך חמשים גליונות ועליך להלקם לחמשים מנויים ואחזים ידועים ממחיר העתונים אשר תחלק למנויים ידוע משברתך.

ומלבד זה נתנים לך עוד מספר עתונים ועליך לקרא בקול ולהכריז עליהם ולמכרם בחזות ובשוקים. בארבע שעות לפנות הבקר עליך להשכים לעבודה.

ז.

אֲנִי מְחֻזָּק בְּמִכְרֶרֶת הָעִתּוֹן

אחרי נמרו להסביר לי את התנאים שלח עמדי את הבחור ההוס, שהביט בהתפעלות על התימני, להראות לי את דיורת המנויים. הלכתי עמו ברחוב. נדמיתי בעיני עצמי כתינוק קטן לעימת קומתו הגבוהה. הוא לא דבר אתי דבר ונגררתי אחריו עד בואנו לשכונת נאולה. שם לקח מידי עתון ויקפלהו ויזרקהו אל אחד החלונות. כך עברנו בכל שכונת נאולה והוא הראה לי בתים רבים, מי גר בקומה עליונה ומי בתחתונה, מי בעלית הגג ומי במרתף, למי לזרק את העתון בחלונו ולמי להעבירו לי בסדק שבדלתו. מבילבלים ומסבכים היו המקומות במוחי. הבית היחידי אשר היה יודע וברור לי יותר מכלם היה בית חברי שלמד אתי בבית הספר בכתתי. למחרת אחר גמרי להלק למנויים את העתונים הופעתי ברחוב יפו בידים חובקות גליונות עתונים והברותי: „דבר" חדשות מענינות היום! קולי ואופן הכרזתי היה מוזר ומשונה משאר המכריזים וכל העוברים והשבים הביטו אלי בלעג ומלאי צחוק פיהם. פני היו מתבכרמים מרוב בושה וקנאתי בחברי התימנים מוכרי העתונים שאינם מתבישים לקרוא במלוא גרונם. לא עברו ימים רבים ואני התחלתי להכריז כחברי הת מנים ואף או לא בא קץ לצרותי. הרגעים הקשים ביותר היו בעת שפגשתי בשעת הכריזי בקולי קולות על מכירת העתון את אחד ממורי הרגשתי שהוא מביט אלי בעיני המלה. פני הסמיקו ובשרי נעשה חדודין חדודין והיתי כלי בכלי מלא בושה ובלמה.

את כובעיהם אל התקרה. אחדים מתגלגלים על הרצפה. למה שבתו השמשים? שואל אני את אחד מחברי. חברי ויושב אל הספסל, מקנה את חטמו ומתחיל לספר לי למה שבתו השמשים. התסכל—מתחיל חברי לספר—התסכל אל אחד השמשים, מה רזה הוא, מה חורים פניו, מה עמוקות עיניו, מה בילטות עצמותיו. מבקר עד ערב יעבוד בלי הרף, הוא מנקה פה ומסדר שם. אבק, אויר עכור נושמות ריאותיו תמיד. רבות רבות סובל השמש והוא הוצה בצדק להשיב את מצבו ולהקל במקצת מעליו את משא חייו הקשה. אמנם בגלל השביתה סובלים המורים והתלמידים. קשה ללמד בכתות המלוכלכות, אבל אין לנו רשות להאשים בזה את השמשים. צודקים המה העלובים האלה ואנחנו צריכים להצטער בצערם ולא להקניטם בשעה זו הקשה עליהם.

משה גלדברג (כתה ז')

שְׁבִיתַת הַשַּׁמָּשִׁים.

בבקר אחד נכנסתי לכתתי והנה שמה ושאיה. הספסלים הפוכים, קרעי נירות, פרוסות לחם מפוזרים על הרצפה. עומד אני משתומם ושואל את עצמי: מה קרה? עוד אני עומד ותוהה ואל הכתה התפרץ אחד מחברי כשהוא מדלג על רגל אחת „שביתת שמשים" קורא חברי בקול צורח כשהוא מחקה קול תימני זקן. „ומה השמחה?" הנני שואלו. מה? קורא חברי כשהוא תופש את סנטרי ומנענע לכאן ולכאן. חופש יתן לנו. נעזן שאין אנו יכולים ללמוד בכתה מלוכלכה. עוד אנו מדברים וכנופיה שלמה של תלמידים התפרצו אל הכתה והחלו לרקוד, אחד התלמידים פתה פיו בשירה כשהוא מניע ראשו הנה והנה: תוגה לשמשים שמחה לתלמידים. כל התלמידים עונים אחריו: הוגה לשמשים שמחה לתלמידים. אחדים מהתלמידים זורקים

ח.

כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין עִמָּהּ תּוֹרָה סוֹפָהּ־כְּבָטָלָה

העבודה נתנה לי די אמצעים להחיות את נפשי ואף לעזר במקצת לבני הבית. והמעלה הטובה שהיתה בה היא זו שבגללה הוקם השלום ביני ובין הורי עד לידי כך שעלתה בידי לבקר גם את בית הספר ואף ללמד בו. אולם אליה וקוץ בדבר. פעמים רבות הרהרתי בפתגם: „לא מעקצץ ולא מדבשך". אמנם תועלת רבה הביאה לי העבודה אך היא גם גזלה את מיטב זמני המקדש ללמודים. כל היום לא נפניתי להכין את השעורים לבית הספר ולכן היתי נאלץ לדחותם לשעה מאוחרת בלילה. בעת שכל בני הבית ינוחו מעמל יומם. או ישבתי לי לאור הנר והכינותי את השעורים מתוך התאבקות עם מלאך השנה. לעתים קרובות הייתי נרדם בעת שבתי אל השלחן והספרים והמחברות ומכשירי הכתיבה היו נשארים פתוחים ומפוזרים. בבקר הייתי קם בהיל וירן לבית הספר מפחד שמא אאחר.

המורים מהם הביני למצוקת נפשי ומהם שגערו בי על שלא הייתי מכין את השעורים כראוי והייתי בעיניהם כתלמיד עצל ובטלן. כתם מחצית שנת הלמודים, עם סיום זמן החרף רצו כל חברי התלמידים הביתה בשמחה ובידם רשימת הציונים ואני עמדתי בראש כפוף ובלב מלא צער ובושה בפנת חצר בית הספר. הוצאתי מכיסי את רשימת הציונים אשר לי והעפתי בה עין פעם ופעמים והנה הכנה במקצוע פלוני וחזרה במקצוע אלמוני. מתוך רצון כביר החלטתי בנפשי לעזב את העבודה לזמן מה ולהתמסר במחצית השניה של השנה ללמודים. נכון אני לעמל ולסבל ובלבד שאשיג את מבתי ואזכה לסים את חק למודי בבית הספר החביב עלי.

משה בולוטין (כתה ח' א)

יוֹם עֲבוֹדָה

הצופים נוהגים מדי שנה בשנה בי"א אדר לכבד את זכר יוסף טרומפלדור ביום עבודה על אדמת הקרן הקימת. השנה חל יום זה בשבת לכן דחו באין ברירה את יום העבודה לפורים. עלי להודות שמלחמה היתה בלבי אם לותר על שמחת פורים וללכת לעבוד מחוץ לעיר אולראות את המסכות. חשבתי לא להשתתף בעבודה אך בו ברגע עלתה מחשבה במוחי: אם כל אחד יגיד אני לא אלך מי איפוא יעבוד? החלטתי ללכת. בבקר השכם התאספנו כלנו לצריף הצופים בהכרה שאנו הולכים למלאכה חוכה מוסרית בפולה, לקדש את זכר יוסף טרומפלדור הנערץ וגם לעבוד על אדמת הקרן הקימת. הסתדרנו בשורות והגדולים שבנו הובילו את העגלות המלאות אכל. כשהגענו לרמת רחל אכלנו ארוחה קלה, והסתדרנו קבוצה קבוצה לפי ע־בודתה. על הוטל לסלול כביש. היו באדו שעבדו בסקול, בחפירת בורות, נטיעת חורשה ועוד. כלנו חכינו בקצר רוח לארוחת הצהרים כי העבודה עוררה בנו תאבון רב. הטבחים שבחרנו מתוך קבוצתנו טבחים נפלאים היו. מאכלי מלכים" הכינו לנו, נכנסנו לאולם האכל של הקבוצה ואכלנו. אחרי הסעודה נחנו כשעה שלמה. לקול צפצוף קמנו כלנו והלכנו לעבוד

הַטִּיוּל לְעִיר הָעַתִּיקָה

ביום החמשי בבקר אמר לנו המורה שנטיל לעיר העתיקה ושעלינו להשאיר את הספרים בכתה ואת האכל נקח אתנו. שמתי בילקוטי שלשה צרורות אכל לשלשה ילדים.

יצאנו בשירה. בדרך ראינו דגלים תלוים באמצע העמודים. המורה באר לנו שנשיא צרפת מת, וכל העמים משתתפים בצער הצרפתים ולאות אבל הם תולים את הדגל באמצע העמוד. המשכנו את דרכנו עד שהגענו לשער שכם ואל החומה העתיקה והמורה באר לנו שהחומה אינה עתיקה מאד כי מתחת לחומה הזאת ישנה חומה עתיקה יותר. נכנסנו דרך שער שכם. משני הצדדים ראינו שני מבצרים. ראינו שהרחוב נחלק לשנים. האחד נמשך לשער השפות והשני להר הבית. עלינו על המבצרים אשר לשערים. מעל המבצרים רואים את כל ירושלים העתיקה וחלק מירושלים החדשה וירדנו מן המבצרים וסרנו לישיבה לאכל שם את ארוחת הבקר. נטלנו את הידים וישבנו לאכל. אני ואלדד חברי עשינו לנו סעודה משותפת. הוא נתן לי חלק מהסכריות שלו, ואני נתתי לו מהשוקולדה שלי, אחרי שאכלנו הלכנו להר הבית דרך מנחרה. המורה ספר לנו שבזמן שבית המקדש היה קום היתה לכל שבט כניסה מיוחדת להר הבית. ראינו את מסגד עומר ושם התנפלו עלינו ערביות קטנות וירקו עלינו אך אנחנו המשכנו דרכנו ולא שמנו לב להן. משם הלכנו לכתל המערבי בדרכנו ראינו הרבה עניים יושבים לארץ, המורה אמר לנו שהם יושבים כאן כדי לקבל נדבות. כל מי שבא לכתל נותן להם נדבה. כשהגענו אל הכתל אמר המורה כי כל אחד יגש אליו ויתפלל. גם אני התפללתי ואת היתה תפלתי: אלהינו, אבינו, מלכנו, מושיענו, אסף את בני ישראל מכל קצוי הארץ והביאם לארץ ישראל

שוב, ענגים כברים כמו את השמים וטפות
נשם ירדו, כי הוה לנו מאד. אחרים רצו
להפסיק את העבודה אבל לא הפסקנוה. בלילה
הפסקנו את העבודה ונכנסנו לאולם וישתינו תה
שהכינו הטבחים, צופי תל-אביב שבו באוטו
אחרי שברכנו אותם ברכת הפרידה, אחד מבני
הקבוצה נאם ואמר: זוכרים אתם, לפני חמש
שנים היה המקום הזה שמם ועזוב ועתה הוא
פורח ומעובד כולו, רקבנו הורה ואחר ישבנו
באוטו של תלפיות ושבנו הביתה עייפים
ושמחים מאד.

הַתְּעָרוּכָה וִירִיד הַמִּזְרָח

בחדש ניסן תרצ"ב התקים בתל-אביב מפעל חשוב עד למאד ששמעתם עליו ודאי כלכם, הוא מפעל התערוכה וירד המזרח.

אמנם גם בישנים הקודמות התקימו תערוכות כאלה אולם גם באיכות המוצגים וגם בכמותם בא שינוי ככר לטובה. את הרעיון המועיל הזה הגתה חברת „מסחר ותעשיה" שפעלה הרבה לטובת מסחר ארצנו. השיבות המפעל אינה משלת בספק גם ליצרנים וגם לצרכנים שראו תערוכה של כל צרכיהם ויכולים הם לבחר את הנחוץ להם מן המבחר. גם לתוצרות הארצות האחרות אשר השתתפו בתערוכה בביתנים הביא ירידי זה תועלת מרובה. לאכספורט הארץ הועילה התערוכה מאד מאד. הרבה תרים בקרו בארץ בימי יריד המזרח ומצאו בין הסחורות המוצגות לראוה סחורות הנלוצות להם והשתמשו בהזדמנות זו לרכש אותן. עד כאן על השיבות התערוכה ויריד המזרח ועכשיו אעבר אל התערוכה וביתניה על איזותם וסדרום. התערוכה מנתה הרבה ביתנים. בינהם ביתנים של ארצות שונות. ביתן הממשלה הסתעף למחלקותיו השונות. בולטים הוו ביתן הגרפיקה והתרבות, ביתן המושבות והביתן המצין של טקוה ישראל והביתנים הפרטיים בגון ביתן חברת אשלג. הצטין במוצגיו ביתן התעשיה ארץ הישראלית. אין תערוכה זו נופלת מתערוכות הערים הגדולות שבאירופה. במגרש התערוכה נמצאו שעשועים שונים הם שעשועי הלונה פרק שמשכו אלהם את מבקרי התערוכה. התערוכה הצליחה מאד מאד. יהי רצון שנזכה בקרוב לתערוכה חדשה.

יצחק ליפשיץ (כתה ח')

תַּעֲרוּכַת הָעִתּוֹנוּת בְּתֵל אָבִיב

בניסן תרצ"ב התקימה בתל אביב תערוכה מעניגת וחשובה היא תערוכת העותנות שנערכה למלאות שבעים שנה לצאת העתון הראשון בירושלים „הלבנון" שגליונו הראשון יצא בשנת תר"כ.

מיסדי עתון זה ועורכיו היו חלוצי העתונות בארץ ישראל ואחריהם בא המהנה הגדול של העתונות הרחבה בארצנו. תערוכת העתונות תכלה אלף מאה ושלשה עשר (1113) עתונים מכל המינים, מעתונים חד פעמיים עד עתונים יומיים ובה נמצא סוגים שונים של עתונים, כעתונות כללית, עתונות מקצועית ומדעית ועתונות תלמידים ועוד.

ונחיה בה חיי חפש. אחרי שהתפללנו אשר לנו המורה שנסתכל יפה בכתל. הסתכלנו בו והמורה הוסיף ואמר שאם נחפור מעט נראה אבנים ענקיות מאלה. הסתדרנו לשוב הביתה וכשוגענו לשער יפו אמר לנו המורה כי שגר בימין משה ילך לביתו ואת הספרים יקה מהר. המשכנו דרכנו עד שבאנו לבית הספר. שם פתחו את כתתנו ונכנסנו למחלקה, שבנו את ספרינו בילקוטינו, נחנו מעט בכתה ונלך הביתה.

אריה אורי (כתה ג'א)

פנחס סלומון (כתה ו)

בְּשַׁעַת הַהַפְסָקוֹת בְּבֵית הַסֵּפֶר

ילדים רבים עוברים בהטולה דרך המסדרון אל חצר בית-הספר. הכל נמצאים בחצר. תלמיד אחד מתהלך על יד כתלי הבנין, ספרו בידו והוא קורא בו. אחר רץ אל הברז לרוות את צמאונו. קבוצת ילדים קטנה עובדת בגנה. זוגות אחדים מתלמידי הכתות הנמוכות משחקים בסוסים. הוולים שבילדים עוטרים בחנות ומטלאים את קיבתם.

שני תלמידים משחקים בגולות. הראשון שם רגלו על יד הקו שסמן לו חברו. היד התנועעה, ופגעה בגולה ואחד קורא בשמחה ובלעג, „נצחתי" והשני עוניה: לא כי, אתה לא עמדת במקום הנכון. פתאום והמשחקים מפסיקים את משחקם. מטה של רסיסי רעפים ירד עליהם מעל הגג. מי הוא זה? מי הוא הטפריע? קוראים שני הילדים יחד, בקש המפריע להסתתר אך הדבר אינו עולה בידו. מריבה פורצת. נזרקות אבנים. מלות גנאי נשמעות מפה ומשם, באמצע הקטטה מופיע המנהל מיד הוא מוציא את הגולות מכיסי הילדים וקוראם להדר-ההנהלה לתת דין וחשבון על מעשיהם. בתוך הרעש עובר תלמיד אחד מאגודת הבריאות ומסתכל לכל עבר שמא ימצא תלמיד בזרקו דבר המביא אי סדרים בחצר בית-הספר. והנה נתקל בתלמיד אחד הזורק קלפת תפוחי זהב על הארץ הוא נגש אליו ומעיר לו כי לא יעשה כדבר הזה שנית. בעל הקליפה עונה „מה איכפת לך" ומסתלק. פתע מתעופף כדור משחק באויר. כל הילדים רצים אל הכדור, כהמון צפרים המתנפלות על פרורי הלחם.

קול צלצול הפעמון הפסיק את ההמולה.

שמחים אנו לצין שבין 123 עתוני התלמידים שיצא משנת 1913 עד היום חי וקים ויוצא זה שתים עשרה שנה רק עתונגו „חברנו". הוא היחידי ביניהם היוצא מדי חדש בחדשו ומתפתח ומשתכלל משנה לשנה.

ברכתנו מגשת בזה לבעל תערוכת-העתונות מר זלמן פבזנר. ואנו מאחלים לו הצלחה בכל פעולותיו. תחזקנה ידיו!

יצחק נחומי (כתה ח')

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

יִרְמְיָהוּ יְרִיד הַמִּשְׁקָל

בשכונת „קרית-משה" אשר בירושלים היה נער כבן 10 שנים, ירמיהו שמו. הוריו ישבו בבית קטן המוקף גן נחמד. פרנסתם לא היתה אמנם בשפע אבל בכל זאת השתדלו לא לחסר מצרכי בנם דבר. ירמיהו היה נער טוב-לב חרוץ ונבון דבר, אך מדה רעה אחת היתה לו. לא אהב לאכל. אכל מעט מאד. רזה היה, פניו היו ירקרקים ולשער ראשו צהבהב. חלש היה בגופו ורפה אונים וכל זה באהו מפני שלא אכל. הוריו הצטערו תמיד על מאונו לאכל. הפצירו בו אך הכל לשוא.

באחד הימים נוסדה אגודה בביה"ס בשם „אגודת-הבריאות". חפץ גם ירמיהו להכנס כחבר לאגודה זו, אך האחות לא הסכימה מפני שהיה רזה בשר וזרוד משקל. רק בתנאי אחד יכל היה להכנס לאגודה אם יניע במשך חדש ימים למשקלו הרצוי! ירמיהו קבל על עצמו את התנאי הזה ואמנם טיר אחר כך בא שנוי גדול בחייו. במקום שאכל קודם מעט התחיל עתה לאכול הרבה. הוריו התפלאו על שנוי זה ושמחו מאד.

הגיעה שעת הבדיקה של תלמידי בית-הספר והנה ראו זה פלא! ירמיהו עלה עד למעלה ממשקלו הרצוי. האחות שמחה וברכה את ירמיהו לכניסתו ל„אגודת-הבריאות". ולשמחת ירמיהו לא היה גבול וכאשר נודעה השמחה בבית-ירמיהו, ערכו לכבודו חגיגה והזמינו את מורי ירמיהו וחבריו. וכלם ששו בשמחת ירמיהו. ועתה, חברים, יהי רצון שתעלו גם אתם במשקל כירמיהו, גבור הספור הזה, ותשביעו את רצון הוריכם ומוריכם.

אברהם דינבורג (כתה ו')

אַגֻדַּת הַבְּרִיאוּת וּפְעֻלּוֹתֶיהָ

אגודה בריאות רבות קומות בארצנו אולם מהותן ושאיפותיהן אחת הנה. תפקידי אגודת הבריאות מתחלקים לשני סוגים של פעולות, לפעולות בבית הספר ולפעולות בבקודי בית ובמקומות צבוריים. תפקידי אגודת הבריאות בבית הספר טרבים הם: שמירה על נקיון האכל

אורו הכתות בזמן ההפסקות, ההשגחה על שתית המים והשגחה על בית הספר. בין כל תפקידי אגודת הבריאות היא גם ההשגחה על חנות בית הספר ונקיון החצר ועוד. אגודת הבריאות יוצאת לבקורים למקומות צבוריים כגון למאפיות ולבתי ספר ומשתדלת להשפיע באמצעים שונים על מנהלי מקומות הנ"ל לתקן את מגרעותיהם ההיגיניות.

בתמונה אנו רואים חברים מאגודת הבריאות של בית ספרנו בעבודתם, רפוי הפצעים של חברינו.

י. ל. (כתה ח')

משה ברור (כתה ז')

חָרְבוֹת מִצְפָּה

לפני חדשים אחדים נגלתה לעיני חופר אחד העיר מצפה שבטעות נקראה תל נצבא. העיר היתה גדולה והיתה קבורה באדמה כאלפים שנה ורק עכשיו נגלתה. אני עולה על ההר ולעיני מופיעה העיר העתיקה. העיר היתה מוקפה חומה חזקה ורחבה היתה מורכבה משלשה חלקים. החלק הראשון חומה פשוטה וחזקה, החלק השני היה משען לחומה הפשוטה ונבנתה על אשפות חומה אחרת. החלק השלישי היה משען לחומה השניה שהיתה על סלע. אני נכנס לעיר ומוצא את השער ולידו ספסלים ששם ישבו הזקנים לשפוט את העם. אחרי השער נמצא תא לשופטים השופטים את העם. משני צדי השער היו מגדלים שהחופר משער שגבהם היה שנים עשר מטר. אני נכנס לתא הקטן של השומר שמשם יצא סולם בכדי לעלות על המגדל. בתוך העיר היה המון בתים ובינהם ארמון הנציב. שם נמצאו כדים שבורים שכנראה שבו ום אנשי העיר כשנכנס האויב. בארמון נמצאו הרבה חדרים וגם מגדל. בצאתי את הארמון הלכתי לבית האלילים שם. היתה במה הרוסה ועליה מצא החופר אלילים לרוב וגם עשתורת גדולה, בבית האלילים יש פרוזדור ששם היה העם מחכה. בתוך ההיכל היה מקום שבו ישבה הקדשה ואמרה דבריה לעם. לא רחוק מזה נמצא בית מקדש שנהרס על ידי יאשיהו. בתוך העיר ליד החומה נמצאת באר ששם היו כל מיני כלי חרס המעידים על תקופת בנין העיר. שם נמצאו גם מטבעות שונות מימי המכבים. קרוב לעיר ראינו כרם שנהרס ובו מגדל יקב וגת כמו שכתוב בישעיהו פרק ה') „כרם היה לידידי בקרן בן שמן". על יד העיר נמצאו קברות ששם מצא החופר כתובת, והרבה תכשיטים והמון שלדים. ליד העיר נמצא מעין ששופע מים וממנו שתו בני העיר. העיר נבנתה על ידי אסא מלך יהודה. כל הזמן חשבנו כי מצפה היא „נבי סמואל" אבל עתה נתברר לנו כי מצפה היא מצפון לירושלים על יד המושבה עטרות.

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

התערוכה ויריד המזרח

בתחלת אייר נסגרה התערוכה ויריד המזרח בתל־אביב שהראתה על התפתחות תוצרת ארצנו והציגה לראוה גם תוצרת חוץ־לארץ.

העברת החנוך לועד הלאומי

בישיבת הועד הלאומי החלט ברב דעות להעביר את החינוך מהסוכנות היהודית לועד הלאומי.

אנו מקוים שמצב החנוך יוטב ע"י העברה זו ולא נסבול אנחנו התלמידים מהפסקות למודינו.

החפירות בתל אל נצבה

בתל אל נצבה 12 ק"מ מירושלים בדרך שכם נערכו לא מזמן רב חפירות ובהן נגלו תגליות חשובות. נתברר שמקום זה הוא מצפה העתיקה.

מות ש. בן ציון

נפטר הסופר העברי הגדול ש. בן ציון שיצר לנו הרבה ספורים ואגדות נחמדים בתכנם ובלשונם.

אבדה גדולה אבדה לעמנו במות סופר זה ובכל ערי ארצנו עורכים אזכרות לנשמתו. ת.נ.צ.ב.ה

מות יוסף קובן

נפטר באנגליה הציוני הידוע יוסף קובן. הוא היה אחד הציונים הותיקים עוד בחיי הרצל ועמד עכשיו בראש ההסתדרות הציונית באנגליה.

רצח נשיא הקהליה הצרפתית

נשיא הקהליה הצרפתית דומר נרצח בידי מהגר רוסי. המנוח היה אחד מאוהבי הציונות.

עצמות בן לינדברג

צ'רלי בן לינדברג המעופף האמריקאי הידוע שנעלם לפני כמה חדשים נמצא מת בקרבת בית אחיו והוכר על ידי ההורים השכולים.

יצחק ליפשיץ
(כתה ח')

נסדר במסדרת ביה"ס תחכמוני ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס ציון רוהלד ירושלם

שנה שלש עשרה (גליון 6-105) ירושלים, אדר—ניסן, תרצ"ג גליון ד—ה

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

גִּלְיוֹן־בְּיַאלִיק

לִמְבָרְכֵי מִן הַיְלָדִים

בִּרְכַּת יְלָדִים, כִּתְפִלָּתָם, לֹא תָשׁוּב רֵיקָם. עַל כֵּן עָבְרוּ עָלַי מְאֹד בִּרְכוֹתֵיכֶם, יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל וּקְטַנָּיו. כֻּלָּן כְּאַחַת: אֵלֶּה שֶׁבִּכְתָב וְאֵלֶּה שֶׁבְּעַל פֶּה. בֵּין שֶׁנֶּאֶמְרוּ בְּגִמְגּוּם שְׂפָתַיִם חֲרֵדוֹת וְנִכְתְּבוּ בְיָד לֹא מְלֻמָּדָה וּבֵין שֶׁנֶּאֶמְרוּ וְנִכְתְּבוּ בְּעוֹ וּבְבִטְחָה, כְּכָל אֲשֶׁר שָׂמוּ הוֹרִים וּמוֹרִים בְּפִיכֶם וּבְיֶדְכֶם. כֻּלָּן נֶאֱמָנוֹת עָלַי, וַאֲנִי כּוֹפֵף אֶת רֹאשִׁי, הַכָּבֵד מְעַט מִשָּׁנִים לְקַבְּלָן בְּאַהֲבָה וּבְתוֹדָה וּבְהֶמְיַת לֵבָב, וְעוֹנֶה אַחֲרֵיכֶם „אָמֵן" בְּפֶה מָלֵא. אָמֵן וְאָמֵן, כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים. כֹּה יַעֲשֶׂה וְכֹה יִתֵּן וְיוֹסִיף גַּם לָכֶם יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, טְהוֹרִים בְּנֵי טְהוֹרִים. יִתֶּנְכֶם אֱלֹהִים רְבָבוֹת רְבָבוֹת כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה וּכְפִרְחֵי הַבָּר, וְנִזְרַעְתֶּם בָּאָרֶץ, וְהִשְׁרַשְׁתֶּם בָּהּ, וּדְבַקְתֶּם בְּאַדְמָתָהּ וְלֹא תִנָּתְשׁוּ עוֹד מִמֶּנָּה. וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּגְדְּלוּ, וַעֲבַדְתֶּם אֶת אַרְצְכֶם וְאֶת עַמְּכֶם בְּיָדַיִם אֲמוּנוֹת, בְּלֵב טָהוֹר וּבְרוּחַ נְכוֹנָה, וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם שָׂשׂוֹן לְהוֹרֵיכֶם וְתִפְאֶרֶת לְאַרְצְכֶם, וְלֹא יֵבוֹשׁ בָּכֶם עַמְּכֶם יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם. אָמֵן וְאָמֵן.

מִמֶּנִּי הָאוֹהֲבְכֶם מְאֹד מְאֹד מְאֹד

י"ב טבת תרצג, תל אביב

ח. נ. בְּיַאלִיק

(מוסף לילדים, שנה ב', גליון ד')

א. רוזנברג (כתה ח')

אִגֶּרֶת קְטַנָּה לַמְּשׁוֹרֵר הַגָּדוֹל

בַּמֶּה נְבָרֶכְךָ מְשׁוֹרְרֵנוּ הֶחָבִיב,
וּבַמֶּה נוֹדֶה לְךָ, תִּפְאֶרֶת עַמֵּנוּ?
הֵן בְּשִׁירֶיךָ הִרְעַפְתָּ עָלֵינוּ טַל־אָבִיב
וַתְּלַמְּדֵנוּ לֶאֱהֹב אֶת אֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ.
שׁוֹרַרְתָּ עַל יֹפִי, שׁוֹרַרְתָּ עַל דְּרוֹר —
וַנָּקָם וַנַּעֲזֹב אֶת הַגָּלוּת הַחֵל
וַנַּעַל וַנִּבֶן אֶת אֶרֶץ הָאוֹר
זוֹ אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ נָתַן לָנוּ אֵל.
וְעַתָּה בְּיוֹם יוֹבֶלְךָ נִשְׁפּוֹךְ לִפְנֵי יְיָ שִׂיחַ
וּנְפַלֵּל בַּעַדְךָ, הַמְּשׁוֹרֵר הָרָם,
כִּי תִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ:
„תַּמָּה גְלוּתְךָ, יִשְׂרָאֵל, עוּרָה הָעָם!"

יצחק שלו (כתה ח')

ח. נ. בְּיַאלִיק

עם ישראל חוגג עתה ברב פאר והדר את חג יובלו של המשורר הלאמי הנערץ ח. נ. ביאליק. על דפי העתונים נדפסות המון ברכות מכל תפוצות העם שבהן מביע עמנו את הערצתו למשורר הגדול. הבה נשוחח גם אנו, הילדים, בעתוננו „חברנו", על משוררנו החביב עלינו.

ביאליק היה ילד בעל דמיון, רגיש, ער ובעל מחשבה רבה. תשוקה כבירה היתה בלבו לדעת את כל המתרחש, הנוצר וכלה בסביבתו. הוא לא הסתפק ב„חדר" הרבי הצר והאפל. נפשו צמאה למרחב אשר אין לו גבול. הוא לא מצא ענג בעירה המרפשה הקטנה. לבו הקטן שאף לצאת מתחום הישוב ולשכון בחיי הטבע' להתבונן בהדרו, לחזות במעשה אלהים. את מאוייו אלה השיג בטיוליו הרבים ליער ולשדות מחוץ לעיירה. מה טוב לשבת בצל אדירי היער ולהתענג על יפים, לשתות ממי המעין המפכה ולרוות את הצמאון במים הזכים! אחר אלה האם לא ינעם לשכב תחת שמי אביב שקופים, עמוקים, תכלים ובהירים או לקפוץ במשובה על פנ הדשא הרך והירוק הצומח על פני השדות הרחבים, לעלוז לקראת צלצולי פעמי אביב. ביאליק הנער הכיר מתוך כך את כל התופעות והתמורות בחיי חטבע המגוונים. ואת כל אלה תאר, כאשר גדל, בשיריו. חיי־ילדותו משתקפים לעינינו בין שורות שירותיו. הנה הוא מטיל. הנה מצא לו פנת יפי, מקום סתרים בחיק היער. הנה היער הסוער לעינינו בזעם, והנה הוא שקט. ללא רחש וזיע. אנו שומעים בשיריו אלה את זמזום הדבורים, צפצוף הצפרים ובאפנו יעלו ריחות עדנים, ריחות שדה ויער.

כלו ימי ילדותו והוא נשלח לישיבה. אז חלה מהפכה גדולה במהלך נפשו ובסביבתו. עד עכשיו היה ילד חפשי ועליז, בן חטבע הצוהל. ומעתה כל זה עבר, כלה מן העולם. עכשיו הוא אחד ה„מתמידים" הגדולים ביותר בישיבה. ועם כל תשוקתו העזה לשוב לחייו הקודמים הוא מוכרח להסתפק בד' אמות של הלכה בחדר צר. יומם ולילה ילמד לאור הנר. לא ינום ולא יישן. הוא שוחה בזה הים הגדול, ים התלמוד, ומתגבר על המון גליו. בשירו „המתמיד" הוא מתאר את עצמו, את המתמיד הגדול, העלוי, הוא מתאר את תקופת חייו, חיי־המתמיד, ההוגה בתלמוד לאור נר קלוש. „הוי תנו רבנן, הוי אמר אביי". נגינת הגמרא, נגינת נכאים היא זהו קול יחיד, קולו של המתמיד בלילה. הוא יושב יחידי ולומד בדממת הליל. לילות ויטים עוברים. הגב מתנועע ומתכופף. המוח עובד בערנות. שנים, שנות עלומים גוועות בדממה לאט לאט לקול הנגינה הנכאה „הוי תנו רבנן, הוי הוי אמר רבא"! הוא מתיחד עם תלמודו, עם הכסא הרעוע והשלחן הקטן. תקופת חיים ארוכה זו שעברה עליו נחרתה היטב בלבו. הנער גדל ויעזוב את הישיבה והוא בקי בתלמוד ובנושאי כליו.

את חייו אלה הוא מתאר בהרבה משיריו. אולם לא רק הישיבה הוא נושא שיריו. רוב שיריו מלאים געגועים לארץ אבות, רוויים צער ואנחות על חיי עמו המרים בארצות הגולה. הוא חפץ מאד לראות את הארץ אשר בה חיו את חייהם אבותינו לפני אלפים שנה. והנה מתחילות הפרעות ברוסיה, כור העוני של עמנו. ושיריו „שירי הזעם" מופיעים. רבבות בני אדם תובעים את עלבונם! הדם צועק מן האדמה אל האדם גם אל אדוני! הבט וראה! התבונן אל הגוויות המושלכות שמה ועל מה?

בשיריו המעוררים הוא משפיע על המוני הגולה

לעזוב את רוסיה הארץ העקבה מדם ישראל ולבוא אל ארץ אבות, כי רק שם נוה העם, ערש מולדתו היקרה, היא הארץ אשר „האביב בה ינוה עולמים"!

והעם שמע לקריאתו ולקריאת לבו הוא. הוא עלה לארצו ובונה בה את עתידו הלאמי ובדמע ובזעה הוא משקה את אדמתו הקדושה, וביום חגו של המשורר העברי הגדול, משורר אומתנו, אנו אומרים לו:

שא ברכה, משוררנו היקר, שא ברכה מאלפי ילדי ישראל ההוגים בשיריך והלומדים מתוכה את שפתנו הקדושה, שפת נביאינו וחוזינו.

אברהם דינבורג (כתה ח)

רְאִיתִיו...

באחד מימי החפש נסעתי לתל־אביב. לעת ערב יצאתי לי לטיל בעיר העברית הזאת. הולך אני לתמי עד אשר הגעתי לקרן אחד הרחובות. ממולי התנוסס בנין יפה ומרהיב עין. פניתי שמה ונגשתי אליו. כשהגעתי אל חזית הבית ראיתי שזהו בנין העיריה של תל־אביב. חפצתי לדעת מה שם הרחוב, הסתכלתי וראיתי „רחוב ביאליק". דברתי אני עם לבי: ביאליק הוא המשורר המפורסם אשר לעמנו, הן יוכל היות שגם את משכנו שם לו ברחוב הזה. פניתי כה וכה ואחר נעצתי עיני בבית בן שתי דיוטות המוקף גן יפה וראיתי שעל דלת הגן תלוי שלט קטן: בית ח. נ. ביאליק. לשמחתי לא היה גבול: הנה זהו הבית אשר בו יתגורר

המשורר העברי הגדול. עוד אני תוהה ופתח הבית נפתח ודמות־אדם הופיעה לפני. רעד עבר בעצמותי ורטט גיל אחזני: הרי הנני המאושר בתבל, זכיתי לכבוד גדול ועתה אוכל לספר לחברי על הנס שהתרחש לי.

מה הפצתי לגשת אליו ולשאלו שאלה אחת: מאין רכש לו את הכשרון הרב ליצור שירים נפלאים כאלה? לא העזתי לעשות כזאת. המשורר נגיש עד לשיחה השושנים ועמד דומם. עתה התחלתי להבין מי למדו לשיר. ודאי הוא משיח עם השושנים והן מספרות ומגלות לו כל סוד המרחף בגלי האויר, ואחר אשר ישמע את שיחן ילך לו לחדרו ויתעסק במחשבותיו ויכתוב את שיריו.

כעבור רגעים אחדים שב המשורר אל ביתו. לא זזתי ממקומי עד אשר נעלמה דמותו מעיני.

אכן היא לא נעלמה ממני עד היום.

א. ד. (כתה ח׳)

תְּשׁוּבַת־הַצִּפּוֹר

זָמְרִי, סִפְּרִי, צִפּוֹרִי הַיְקָרָה
מֵאֶרֶץ מֶרְחַקִּים נִפְלָאוֹת,
הֲגַם שָׁם בָּאָרֶץ הַחַמָּה, הַיָּפָה
תִּרְבֶּינָה הָרָעוֹת, הַתְּלָאוֹת?

לו שאל משוררנו את השאלות האלה לא בניסן תרנ״א כי אם כיום, בשנת תרצ״ג — ודאי היתה מוצאת לה הצפור היקרה תשובות מרגיעות, תשובות־תנחומים שהיו משמחות את לבו הרגש.

הצפור הנחמדה היתה מספרת לו בערך כך:

מהפכה גדולה באה בחיי עמך. רבים, רבים מבני ישראל עזבו את ארצות הגלות ועלו לארץ ישראל, ארץ עברם ועתידם והתקשרו אל אמם־אדמתם, הם עובדים אותה בזעת אפם ואוכלים את פריה ואת תנובתה. »מדן ועד באר שבע« פזורות מושבות רבות והן כנקודות אור לעמך. המושבות האלה נוסדו על ידי אחיך. את כחם ואת חייהם השקיעו בהן עד אשר נעשו לפנות־חמד, למקור פרנסה וחיים לאלפי אנשים מישראל. בשדמות יהודה, השומרון והגליל עולה ובוקע קול שירתו של האכר העברי ההולך אחרי מחרשתו. עמק יזרעאל שהיה שומם במשך הרבה שנים קם לתחיה ונעשה לעמק ברכה לאחיך העמלים. בים המלח הנקרא ים המות עובדים בני עמך בחריצות רבה וצוחקים לחום הלוהט שם בימות הקיץ ולא יחוק היום ויום מות זה יקרא—ים־החיים.

ועיר גדולה וחדשה בנו אחיך בארץ הקדושה — תל־אביב שמה. קטנה היתה העיר בשעה שנוסדה, שכונה פעוטה על ידי יפו, אך האהבה והמסירות תעשינה נפלאות. במשך שנים מעטות צצה עיר־תפארת המפליאה את כל מבקריה ותיריה. זוהי העיר הראשונה והיחידה בכל העולם שנבנתה כלה על ידי ישראל עמך.

וירושלים עיר הקודש, ירושלים, פנת־יקרת ישראל ובבת עינו של עמך אף היא חדשה את נעוריה כנשר. שכונות רבות נוסדו ונוסדות בה ואחיך הם־המה הבונים, הם־המה המקימים שם את הבנינים הגדולים והנהדרים ולא רחוק היום שהברכה הרגילה בפי בני עמך, לשנה הבאה בירושלים הבנויה׳ תקוים בשלמות.

והלשון, לשון נביאי עמך, הלשון שאתה כותב בה את שיריך הנחמדים קמה גם היא לתחיה. אחיך בקטנים וכגדולים מדברים עברית תמיד. בתי ספר עברים לילדים ולמבוגרים נוסדו בארץ ובהם מלמדים את כל המקצועות בעברית. הלשון העברית נעשתה ללשון חיה ככל הלשונות שבעולם.

כך בערך היתה הצפור הנחמדה עונה ודאי למשוררנו ואולי היתה מוסיפה גם הוספה קטנה זו: וחלק גדול בתחיה הזאת שבאה על עמך נטלו, משורר ישראל, שיריך הנשגבים המעוררים את הלב וקוראים לחיים חדשים, לחיי חרות על אדמת ארץ אבותינו.

משה קופמן (כתה ו׳)

רֶגַע גָּדוֹל בְּחַיָּי

ביטי החפש הגדול עשיתי זמן מה בתל אביב. פעם עברתי ברחוב אלנבי וראיתי מודעה גדולה תלויה על לוחות־המודעות. נגשתי וקראתי שנשף סופרים יערך ב„בית העם״ וכו ישתתפו משוררינו ביאליק, טשרניחובסקי ופיכמן וסופרנו ברקוביץ. כל השמות האלה ידועים לי מזמן רב. הרבה משיריהם של המשוררים למדתי על פה בכתת הספר וגם את ספוריו של ברקוביץ קראתי ולכן חפצתי מאד לראותם בעיני. ביחוד החאויתי לראות את משוררנו הלאמי חיים נחמן ביאליק. כאשר באתי הביתה אמרתי לאמי שאני משתוקק ללכת אל הנשף ולראות את גדולי ישראל אלה. אמי היקרה הסכימה ונתנה לי כסף לקנות כרטים כניסה. אותו יום ארך בעיני כשבוע ימים. חכיתי בכליון עינים לערב. סוף סוף שמע ד׳ לבקשתי ואסף את השמש אל נרתיקה ושלח במקומה את הלבנה ואני הלכתי לי בשמחה אל בית־העם. האולם היה מלא טפח לפה. האנשים הגדולים, נכבדי העיר תל אביב, תפשו את המקומות הראשונים ואני קנאתי בהם על הזכות הגדולה שנפלה בחלקם לשבת קרוב אל הבימה ולראות היטב את ביאליק הנשף נפתח. הסופרים נאמו בהתלהבות ואני אף על פי שלא את כל דבריהם הבנתי עמדתי והקשבתי ובלעתי כל מלה שיצאה מפיהם. פתאם נשמע רעש גדול, רעש של כחיאות־כפים. נשאתי את עיני והנה עלה על הבימה איש אחד והתחיל לדבר. הסו הסו—שמעתי מפי אנשים אחדים — ביאליק מדבר. לבי פרכם בי: ביאליק מדבר ואני, הקטן, שומע את דבריו ורואה את פניו. הסתכלתי בו כל הזמן. הבטתי אל ידיו. הידים הנפלאות האלה־הרהרתי בלבי — כתבו בשבילנו את „קטינא כל בו״, „הנער ביער״, „גמדי לילי״ ואת האגדות הנחמדות „ספר בראשית״, „המלך שלמה ומלכת שבא״, „המלך דוד במערתי״ ואת שאר שיריו וספוריו הרבים. המשורר הגדול דבר בהתרגשות והוכיח את העם והשטיע גם דברי־נחמה ואני עמדתי לי כל הזמן והאזנתי היטב־היטב לכל דבריו. לא הפצתי לאבד אפילו מלה אחת, כי ידעתי שלא תמיד יתרחש לי גם כזה לראות בעיני ולשמע באזני את דברי המשורר הגדול. לבשתי גאוה שזכיתי להיות ברואים את פניו. כשנטר המשורר את נאומו רעש האולם מקול מחיאות־הכפים ואף אני עשיתי ככל האנשים ומחאתי כף בכל עז. בשעה מאחרת נגעל הנשף ואני הלכתי הביתה נרגש מאד. הרגשתי, שרגע זה שראיתי את משוררנו רגע גדול הוא בחיי. לולי בושתי הייתי הולך בין הקהל למצא את ביאליק וללוותו אל ביתו.

ולעולם אזכר אותו ערב שבו ראיתי ושמעתי את משוררנו הגדול, פאר עמנו.

ג. זיונץ (כתה ה״ב)

יוֹבְלוֹ שֶׁל מְשׁוֹרְרֵנוּ הַגָּדוֹל

למשורר־ישראל חיים נחמן ביאליק מלאו בעשירי בטבת ששים שנה. בכל עיר ועיר חוגגים עכשיו את חג יובלו, אבל הוא עצמו, המשורר שלכבודו עורכים את החגיגות, אינו משתתף בהן ואינו בא לשום נשף לשמע את דברי התהלה היוצאים מפי מכבדיו.

ענו וצנוע מאד הוא משוררנו וכורח מפני הכבוד. שמו נשא עתה על כל שפתים. אין אב ואם שאינם מספרים עם ילדיהם על אודותיו.

זכורני, בהיותי נער קטן, הייתי עובר מדי יום ביומו דרך רחוב ביאליק. הורי הסבירו לי שכאן גר המשורר ביאליק אבל לא הבנתי את ערכו ואת טיבו. את ביתו אראה כדמיוני גם כיום. זהו בית שבראשו מגדל וזכוכיותיו מגוונות בשלל צבעים ושטופות קרני שמש ומסביב לו גן עצים ופרחים. פה ושם עומד שיח נטול עלים. בגן נשמעת תמיד צהלת הצפרים אשר כל אזן נכספה לשמעה.

עתה כשגדלתי הבנתי מעט את ערכו של המשורר הגדול. מדי קראי את שיריו היתה מנקרת במוחי השאלה: אם בהיותו בן שמנה עשרה שר את שירו „אל הצפור״ וכמה שירים כבר נצטברו עד עכשיו. תשובה לזאת אמצא—חשבתי תמיד—כשאקרא את תולדותיו ואת כל כתביו. ומה גדלה שמחתי כשנודע לי שיצאו עתונים מקדשים לכבוד יובלו. עתה אמצא לי פתרון לשאלה—אמרתי בלבי. ואמנם כך היה. קראתי את תולדותיו והרבה משיריו ועתה אני מבין מעט מפני מה אהוב עלינו המשורר. שמחתי גדלה עוד יותר כשראיתי שיצאו כל כתביו בספר אחד. אני משתוקק מאד לקראם ויודע אני כי לא את כלם אבין עכשיו, אך נדרתי נדר בלבי לקראם ולהתאמץ להבינם!

מקוה אני שנוכה עוד לחוג ברוב פאר והדר את יובל המאה שלו ונוסיף להנות משיריו הנחמדים.

עזרא לימוני (ה"א)

פָּנִישָׁתִי עִם מְשׁוֹרְרֵנוּ בְּיַאלִיק

הדבר היה לפני שמונה חדשים. אני גרתי בעפולה, היא העיר החדשה אשר בעמק יזרעאל, באותו יום באתי כדרכי לבית הספר ושחקתי כרגיל בהפסקות עם חברי. בהפסקה האחרונה ראיתי מרחוק אנשים הולכים ומתקרבים לבית ספרנו. אמרתי בלבי ודאי ד"ר אנגל המפקח על בתי־הספר בא וארוץ להודיע זאת למנהל. המנהל מהר ויצא לקדם את פני הבאים, אך יצא את חצר בית־הספר ופניו הביעו התרגשות רבה. ילדים, קרא אלינו בגיל ובערבה—אורח חשוב בא אלינו, והוא משוררנו ח. נ. ביאליק, כאשר יצאו מלים אלו מפיו נדחקנו כלנו לראותו מקרוב.

הפעמון הזעיק אותנו להכנס לכתות. המנהל נשאר ללוות את משוררנו בבקורו בכתות. צפיתי לרגע שיכנס גם לכתתי והרגע הזה בא. ישבנו בשקט ורעדנו מרוב פחד שמא יבחן אותנו ונכשל. מיד לאחר כניסתו צלצל הפעמון ונפטרנו לבתינו בשלום. לקחנו את ילקוטינו ולוינו את המשורר עד האוטומוביל, ובדרך נכנס עמנו בשיחה ויערך לפנינו שאלות שונות ואנו ענינו לו כהלכה. כה בלינו עם המשורר עד שהאוטומוביל זז ונעלם מאתנו.

כעבור יום ספר לנו המורה על תולדות חייו של המשורר ויצירותיו, ואנו החלטנו לנסות כחנו בשירה אולי נגיע גם אנו בקרב הימים למעלתו.

בְּקוּרוֹ שֶׁל מְשׁוֹרְרֵנוּ בְּיַאלִיק בְּבֵיתֵנוּ

פעם אחת זכינו לקבל את פני משוררנו ביאליק בביתנו. והמעשה כך היה: אחותי ישבה על עץ התאנים שבחצרנו והשתעשעה ואני חפשתי את סדורי כי חפצתי להתפלל. פתאם אמר אבי: האדון ביאליק יבא אלינו, אני חשבתי שזהו אדון ביאליק אחר. עד מהרה נוכחתי שזהו משוררנו הגדול ביאליק בכבודו ובעצמו. נדהמתי לשמע אזני. המשורר נכנס לביתנו בלוית כלבו הקטן. הערתי ואבהל אך המשורר חזק את רוחי ותקע לי את ידו וישאלני מה אני לומד. אמא כבדה אותו בעוגות ואני זרקתי עוגה אחת גם לכלבו.

המשורר הקשיב בשעה שהתפללתי ואמר לאבי: בנך מתפלל יפה מאד. נמרתי להתפלל ואשחק עם כלבו. שמעתי שהמשורר אומר לאבי: הערבים עושים דבר גדול, הם נוטעים כרמים. הוא יעץ לאבי לקנות לו קרקע ולעבדה ואני שמחתי מאד לשמע עצתו. אחר כך נפרד המשורר מכולנו והלך עם אבי לראות את השכונה. לפני שנפרד אמרתי לו: אני אוהב אותך משוררנו היקר.

אריה אורי (כתה ד"א)

אֲהַבְתִּי לְבְיַאלִיק

למשוררנו הגדול ח. נ. ביאליק מלאו ששים שנה. אנו ילדי ארץ ישראל חוגגים את חג יובלו. גם ילדי הגולה חוגגים את החג הזה בשמחה רבה. אנחנו ילדי ארץ ישראל מאושרים יותר מילדי הגולה, כי משוררנו הגדול קרוב אלינו יותר ואנחנו יכולים לראותו מדי פעם בפעם. אנו מקוים כי משוררנו היקר והחביב עלינו יכתוב לנו עוד הרבה שירים יפים ואנחנו נלמד אותם בחשק רב. חנני מברך אותו שיחיה שנים רבות ושיהיה בריא ואיתן כל ימי חייו.

כרמי איזנברג (כתה ד"ב)

בְּחוֹדֶשׁ בְּיַאלִיק

בעשרה בטבת שנת תרצ"ג מלאו לגאון משוררינו חיים נחמן ביאליק ששים שנה. כל כתה וכתה החלה לטכס עצה במה לכבד את ביאליק. כתתנו החליטה לציר תמונות משירי ביאליק. כל ילד קנה גליון גדול בארבע פרושות וציר. כשהכינונו את הציורים הבאנום לבית־הספר. צירנו את „קטנא כל בו", „אל הצפור", „זמר לשבת", „נמדי לילי". מכל השירים האלה מוצא בעיני חן השיר „נמדי לילי", הוא השיר שבו מתאר המשורר את הנמדים בעליצותם הרבה. קדם צירנו במחברת ואחר כך בגליון. קשטנו בהם את הקירות. באותו הזמן סיפנו ללמד את השיר „נמדי לילי".

המורה ספר לנו שבמועצת המורים החליטו לנטע עץ לכבוד ביאליק. כל עץ יעלה שלשים גרוש ביחד עם הספול ושאר הוצאותיו. אנחנו כבר השלמנו את הסכום והחלטנו לנטע עץ שני ובקרוב נקבל תעודה אשר נשלח אותה מתנה לביאליק.

החלטנו להציג הצגה מהשיר „נמדי לילי". אנחנו נציג את השיר בחגיגת ביאליק שיערך בית ספרנו אחר פורים. ואת משוררנו אנו מברכים בארך ימים ובחיי אושר.

בנימין פרסיץ (כתה ד"א

חֲלוֹמִי

בהג היובל של ביאליק ערכו נשפים והגיגות. אני לא ראיתי את ביאליק, וכל כך חפץ אני לראותו! ובאחד הלילות חלמתי חלום. ובחלומי והנה בא ביאליק בכבודו ובעצמו לביה"ס וכל הילדים הריעו לקראתו. כל ילד וילד נגש אליו ונתן לו שלום וברך אותו. אחר הסתדרנו וילד אחד תלמיד הכתה ח' ברכו בשם כל בית הספר ואחר שרנו את שירו „תהזקנה". ביאליק אמר לנו: אני מודה לכם על קבלת הפנים היפה ומברך אתכם ועכשו אני נפרד מכם: שלום. כלנו קראנו: „שלום לך משוררנו ביאליק!" ברגע שקראתי גם אני הקיצותי—והנה חלום.

משה קליינמן (כתה ד"ב)

בְּיאלִיק בָּא בְּששים

בהמונים באים בברכות, בשמחה בששון
בבוא ביאליק בששים. בתים בנית בשירה בנולה,
בארץ. באנו בברכתנו: בנה בנינך בשירה
בארצנו בהחלנו בחיי בנין.

י. דרור גל עזר
כתה ו"א

חִידָה

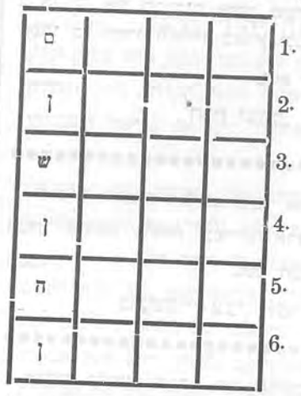

מלא את המשבצות הריקות ומהאותיות של השור הראשון מימין יצא שם חביב על כלנו.

משה ברור
(כתה ח)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

מתחלת הקיץ פותח בית הספר ובהדרכתם של מורים מומחים: 1) שעורים בנגינה בחלילים. 2) סטודיה דרמתית ורקודים ריתמיים. ההורים המעונינים בזה יואילו לפנות אל הנהלת מוסדנו.

—ביום ד' כ"ד באדר ב־4 אחה"צ תערך באולם אדיסון ע"י תלמידי בית ספרנו הגיגה לכבוד יובל הששים של משוררנו חיים נחמן ביאליק.

ה ת כ נ י ת

הרצאה על ביאליק — ד"ר יצחק אפשטין
1) קטינה — — — — (דקלום)
2) המתמיד — — — (תמונה חיה ודקלום)
3) יש לי גן — — — — (זמרה)
4) גדוד בעיר — — (תמונה חיה ודקלום)
5) מתי מדבר האחרונים — — — (דקלום)
6) עיר לשטינא — — — (דקלום)
7) השעון— — — — (תמונה חיה)
8) עלי באר — — — (תמונה חיה)
9) מופים וחופים — — — (דקלום)
10) קהל צפרים — — — — (דקלום)
11) בין נהר פרת וחדקל— — (רקוד מזרחי)
12) הירקות — — — (תמונה חיה)
13) המלך שלמה והדכורה—(חזיון במערכה אחת)

כל התמונות־החיות, השירים והחזיון נתנים בלוית נגינה, זמרה ורקודים

ההנהלה והרג'סורה ע"י הג' מ. גלעזר

שפע ברכות למשוררנו היקר.
יראה כל יומו ברכה בעבודתו הלאומית ויזכה בנחמת העם והארץ.
בשם תלמידי הכתה ז'
צמח לוי, אליהו רוזנברג

ברכתנו החמה הנובעת מקרב לבנו שלוחה לך משוררנו הנעלה.
יהי רצון שנזכה עוד שנים רבות ללכת באור שירתך הנשגבה המעוררת והמחכמת את הלב העברי. בשם תלמידי הכתה ח':
אברהם דינבורג, משה הלפמן

נסדר ע"י בית ספר התככטוני ונדפס ברפוס „ציון" ירושלים

חַבְרֵנוּ

יוצאי ע"י תלמידי בי"ס תחכמוני בירושלים

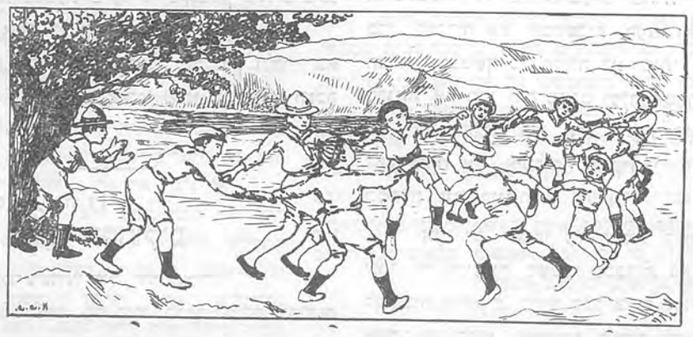

עלון חדשי

חיים מנצור (כתה ו')

הַגְּנֵבָה

(מאגדות יהודי תימן)

לפני שנים רבות היה בעיר תעיז איש צדיק וענו, שלום שמו, הוא רבי שלום שבזי הקדוש. ויהי הצדיק חיי עוני ומסתפק במועט והכל ידעו את קדושתו ויכבדוהו ככבוד רב.

ובצנעא בירת תימן מלך האימם יחיא אבן עלי ילחץ הוא ושריו את היהודים ויטררו את חייהם. ויצעקו היהודים אל ה' ויהי אתם בכל אשר ילכו.

ויהי באחד הלילות והמלך יחיה ובני ביתו ישנים ויתגנב משנה־המלך, סעדאלה שמו, לחדרו, ויגנב את טבעתו. הבוקר אור והמלך קם משנתו וירא והנה טבעתו איננה ויקרא לכל שריו ויאמר להם מי גנב את טבעתי? ואין קול ואין עונה.

ויחר אף המלך בשריו עד להשחית ויקרא: הגידו מי הוא ואיזה הוא האיש אשר גנב את טבעתי? אז פנה סעדאלה שרו ויאמר: אדוני המלך לעולם יחיה, ראיתי כי בלילה התגנבו אל ביתך שנים יהודים ויגנבו את טבעתך ואני לא הספקתי לתפשם כי נמלטו ועתה הבה נכוא אל שכונת היהודים ונאמר לרבם שאם לא יוציא לנו את הגנב והשטדנו את כלם.

וישמע המלך בקולו וילכו כלם אל שכונת היהודים ויבואו אל הרב ויגידו לו את חפצם. ויאמר הרב: אדוני המלך, לא יעז איש יהודי לגנב ממך מחוט ועד שרוך נעל. אם נא מצאתי חן בעיניך ושמעת לעצתי והלכת לעיר תעיז אל הצדיק רבי שלום שבזי והוא יגיד לך מי הגנב. וייטבו דבריו בעיני המלך וישלח את סעדאלה ואתו פלוגת חיילים מזוינים תעיזה להביא לפניו את רבי שלום. ויהי כאשר באו לעיר תעיז וישאלו את אנשי המקום לאמור: איה בזה בית רב היהודים שלום? וירא להם בקצה השכונה בית דל ויתפלאו מאד. הם קרבו אל הבית ורבי שלום יצא לקראתם ויאמר אליהם: ידעתי כי באתם להביאני לפני מלכנו, אך קדם כל בואו נא אל ביתי ואכלתם ושתיתם ואחר אלך אתכם. וישמעו סעדאלה ואנשי הצבא בקולו ויבואו אל ביתו. הם דרכו על מפתן הבית ויראו והנה לפניהם אולם גדול מקושט ועל השלחן כל מיני מאכלים טובים. השרים אכלו ושתו וישמחו את לבם וכשגמרו לאכל האיצו בו למהר וללכת אתם אל מלכם. אך הרחיקו ללכת, ונערה עברה וכדה על שכמה ויאמר לה רבי שלום: הטי נא, כתי, כדך ושתינו מים. ויהי כאשר הגישה אליו הנערה את כדה ויעלם רבי שלום בתוך הכד. ויתפלאו החילים וישפכו את המים וישברו את הכד ורבי שלום איננו, חפשוהו השרים שעות רבות ולא מצאוהו וישובו אל המלך ויאמרו לו: מלכנו

בִּרְכוֹת הַתַּלְמִידִים

אנחנו מברכים אותך, ביאליק, שתהיה בריא תמיד. תכתב לנו שירים חדשים ואנחנו נלמד אותם.

בשם חברי בכתה א"א

שאול בן זאב

ביאליק, אנחנו אוהבים אותך מאד כתוב לנו ספורים ושירים יפים.

בשם כתה א"ב

אלידע בן שמש, שמואל נסים

אנחנו מברכים את משוררנו הגדול ח. נ. ביאליק ומודים לו מאד על השירים והספורים היפים שלו. «השעון והעצל» למדנו אנחנו לא נהיה עצלים, תמיד נהיה חרוצים.

בשם הכתה ב"א

צבי דיסקין, חיים ברנשטיין

משוררינו הגדול חיים נחמן ביאליק!
במשך חדש ימים ספר לנו מורנו הרבה מאגדותיך היפות, שרנו הרבה משיריך. אנחנו אוהבים אותך ומברכים אותך שתחיה עד מאה ועשרים שנה אמן, אמן, אמן!

בשם תלמידי הכתה ב"ב

זלדם ניסן, כהן משה

תלמידי הכתה ג"א מברכים את משוררנו הגדול למלאת לו ששים שנה הוסיפה נא, משורר יקר לכתב לנו שירים רבים

בשם כל חבריני

יעקב חיון, טויסטר יוסף

אנו מברכים את משוררנו שיזכה לשנים רבות ויכתוב עוד הרבה שירים וספורים וישמח בהם את הילדים. אנו נוטעים לכבודו עץ בגן ביאליק.

בשם כתתנו ג"ב

יעל שישן, דוד וילנסקי

משוררנו היקר!

מברכים אנו אותך לחג יובלך בברכה חמה. תזכה להאריך ימים ותוסיף לכתב לנו שירים וספורים ואנחנו נקראם בנפש חפצה ונשטח עליהם מאד.

בשם חברינו בכתה ד"א

צבי שור, יוסף ויסנשטרן

מקרב לב אנו מברכים את משוררנו הגדול ח. נ. ביאליק למלאת לו ששים שנה.
יהי רצון ונזכה כלנו לחוג את חג המשורר במלאת לו שבעים וחמש שנה.

בשם תלמידי הכתה ד"ב

יצחק דינבורג, אריה אזרי

הננו מברכים את משוררנו החכם חיים נחמן ביאליק ליום מלאת לו ששים שנה.

טי יו"ן ויזכה לראות בתחיתו השלמה של עמנו.

בשם הכתה ה"א

זלוטניק דוד, יאיר ג'יקובס

ליום הולדתו של משוררנו הלאומי ח. נ. ביאליק אנו מברכים אותו ששיריו ינשאו על שפתי כל יהודי ויהודיה בארץ ובגולה.

בשם הכתה ה"ב

חרזי יצחק, זיונין גדעון

תלמידי הכתה ו"א מברכים אותך משוררנו הגדול שתזכה לראות בפריחת ארצנו ובשחרור עמנו.

בשם חברינו:

ברנשטיין צבי, אשר הירשברג

אנחנו תלמידי הכתה ו"ב שולחים למשוררנו הלאומי את ברכתנו הנאמנה.

יהי רצון שמעין שירתו יפכה בלי הרף כל ימי חייו.

בשם כתתנו:

כהן חיים, ברינקר יוסף

החביב, ברח הגנב וימלט, באותו רגע הופיע רבי שלום לפני המלך ויאמר: אדוני המלך, אם תיטיב עם אחי היהודים ולא תוסיף להרע להם והגדתי לך מי הוא הגנב. הבטיח המלך כי יעשה כדבריו. ויאמר רבי שלום: אדוני המלך, שים נא ידך בכיס סעדאלה עבדך ומצאת את טבעתך אשר אבדה לך. ויעש המלך כדבריו וישם את ידו בכיס סעדאלה וימצא את הטבעת. ויקרא המלך בכעס אל משנה המלך: הגנבת וגם העללת על היהודים? זעתה בזקן נביאנו נשבעתי כי עוד היום אמיתך מות כלבים.

וכאשר אכר כן עשה.

כו ביום ההוא את סעדאלה על עץ ולחייו בא כרגע הקץ. כן יאבדו כל צוררי עמנו וכי יתן ונזכה לגאולה בקרוב ביטינו.

אפרים פרידלנסקי (כתה ז')

בְּבֵית־הַחוֹלִים

(מרשימותיו של ילד חולה)

צועד אני לאטי עם הורי בדרך העולה לביה"ח „הדסה". בדרך פוגשים אנו ילדים משחקים ומשתובבים ואני חושב: „כמה מאושרים הילדים הללו המשחקים להם כאות נפשם, כה בשעה שעלי לשכב בביה"ח כדי שינתחוני. לבי מלא יגון כי יודע אני שבעוד זמן קצר עלי להפרד מהורי היקרים. אך ברכתי על סף ביה"ח ולבי התל פועם בחזקה. נגשתי אל משרד בית החולים והאחות הראשית רשמה בספר את גילי, שמי, מחלתי והראתה לי את מטתי. עתה נגזר עלי להפרד מהורי. קשה מאד היתה הפרידה. כל אחד מאתנו התאמץ לבלי בכות אולם הדמעות נשרו מאליהן. הורי הלכו. האחות מסרה לידי את בגדי ביה"ח וצוותה עלי להתרחץ באמבטיה. בגמרי להתרחץ נכנסתי לחדר־החולים ומיד פנו אלי החולים בשאלות שונות: מי אתה, מאין, מה מחלתך. השתדלתי לענות להם על כל שאלותיהם.

החדר היה נקי ומסודר ונאה. השמש שלחה את קרניה על הקירות הלבנים. כל המטות מוצעות במצע לבן, על יד כל מטה ארון לבן קטן המשמש לצרכי החולה. כששכבתי במטה נתנו לי ספרים לקרוא, אולם קשה היתה עלי הקריאה כי מחשבות אחרות הטרידוני כל הזמן. ערב. רכבת־הזעזן באה. קבלתי את ארוחתי אך לא יכולתי לאכול. דבר מה העיק עלי. החשמל הדלק בחדר השלך הם. צעדי הרופא נשמעו פעם פעם וכעבר רגעים מספר שרה דומיה ורק אנחות חולים הפריעוה. בקר.

קמתי לפני זריחת השמש. רוח קרירה נשבה ושירת צפרים עליזה בקעה את חלל האויר. אחרי שהתרחצתי יצאתי החוצה. כששכבתי פניתה היה בחדר שאון. שקשוק הקערות, כדי המים, שיחות החולים התערבו והיו למהומה גדולה אחת. בגמרנו את ארוחתנו בקרונו הרופאים „מחר הנתוחי אטרו לי. דבריהם הרעידו את גופי. קור חדר לעצמותי. היום עבר עלי במחשבות בדאגות. להורי שבאו לבקרני העמדתי פנים צוהלות אולם בפניטיותי בכיתי. בערב מהרתי לעצם את עיני כדי להבריח את המחשבות העצובות שטרדוני ולא הצלחתי וכמשך כל הלילה לא ישנתי כי שאלת המחר הרגיזה את מחי ורק בטרם יעלה השחר נרדמתי. הבקר בא. לכל החולים נתנו אכל ורק לי לא נתנו דבר כי לפני נתוח אין אוכלים. התקלחתי וישבתי על מטתי כמחכה לגזר דיני.

זמן רב ישבתי על המטה כשראשי תחוב בין שתי ידי הרועדות. נשמתי בכבדות. מחשבותי הוליכוני למקומות מרחקים. בהיון הכל צוחל, הכל שמח, רק אני אשכב פה כלוא. האחיה? האזכה לראות עוד את פני הורי ואחי? בכית בוכים בודאי ומתפללים לי. הקריאה „בוא" העירתני מהמחשבותי. לפני עמדה אחות ראשית וצותה עלי ללכת אחריה. הבנתי לאן, ולבי החל פועם בחזקה. דרכתי על סף חדר־הנתוח ונרתעתי לאחור. החדר המשונה הפיל עלי אימה. מהחדר הזה עברתי דרך פתח קטן לחדר אחר. בו עמדה מטה גבוהה אך עליתי על המטה ומיד אבדתי את כל חושי, שכבתי ותפלה אחת בלבי: „ד' רחום וחנון, יהי רצון ויצליחו הרופאים". ולא הרגשתי כטעט ששמו על פני רשת לבנה. התחלתי לספור. חושך. ערפל שחור. אבנים כבדות וגדולות ניפלות ארצה. מה נורא. אני נחנק, נחנק... — — — — —

כשהתעוררתי הרגשתי את עצמי חלש מאד. כל גופי כאב. הקאתי. עיני נפקחו לרגע ותיכף נעצמו. הייתי קשור אל המטה. היטים הראשונים עברו עלי בלי כל שנוי לטובה. בקר. הקיצותי משנתי. מה זה? הפסק הכאב? לא האמנתי לעצמי. ואולי זהו רק חלום לילה? שפשפתי את עיני ואמנם אינו ישן. הוקל לי בהרבה. חדלתי מהקיא. החלו לתת לי אוכל. נעגועי הביתה רבו כמה השתוקקתי לשוב הביתה, להתראות עם בני משפחתי.

באחד היטים נגש אלי הרופא ויאמר לי: „מחר תוכל לרדת מהמטה" ענג רב הסבה לי בשורה זו. בלילה ישנתי במנוחה. כשהתעוררתי בבקר היה רעש בחדר. עוד התרדמה נסוכה על עפעפי ורגלי כבר עמדו על הארץ.

התחלתי לצעוד וכמעט שנפלתי ארצה אך האחות מהרה לעזרתי ואני הוספתי לצעד. מה מוזר הייתי, דמיתי לילד קטן שטרגילים אותו ללכת. כן, הייתי מגוחך מאד בעיני עצמי וכודאי גם בעיני אחרים. למחרת ירדתי כבר לחצר ונשענתי במעקה. הלכתי שטה להפגש עם הורי. הם לא הכירוני מרחוק, וכראותם אותי התחילו לבכות ואמנם נורא היה מראי. הייתי מכוון, צנום, כפוף כזקן. כשנפרדתי מהורי נכנסתי לגן לנוח. „כמה טוב עשיתי שהסכמתי לנתוח", עברה מחשבה בלבי. אמנם כאב לי, סבלתי, אבל הרי זה כאין לעומת מה שעלול הייתי לסבול. עם שקיעת החמה עליתי החדרה. לילה. חשך. הלילה האחרון בבית־החולים. מחר אישן כבר בבית, בטטתי.

קרני שמש השתעשעו על פני והעירוני: „הביתה, הביתה". התקלחתי וחשבתי: כשהתקלחתי ביום הכנסי לבית החולים נשרו דמעות צער מעיני ועתה אני מתקלח כשדמעות גיל נושרות מהן. בצהרים באה אמי לבית החולים ככדי לקחתני הביתה. נפרדתי מכל החולים ששכבתי אתם בחדר אחת ובצאתי מחצר בית־החולים היתה תפלתי: „מי יתן וכל האנשים הבאים הנה חולים יצאו מכאן בריאים ושלמים כמוני.

אברהם אופלטקה (כתה י"א)

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי

מדי פעם בפעם אוהב אני לבקר את הכתל המערבי, זה שריד מקדשנו מימי הקדם. ומדי בקרי את המקום הקדוש הזה מרגיש אני כאילו זו היא הפעם הראשונה שרגלי עומדות שם. לפני שבועות אחדים הלכתי בדרכי, עם אבי, אל הכתל. בכדי להגיע שמה הוכרחנו לעבור דרך סמטאות צרות ואפלות. בצדי הסמטאות נמצאות חנויות ירקות, בשמים, בשר ופרות. הרעש גדול. הערבים מכריזים על סחורותיהם בקולי קולות. המחמרים קוראים אחרי חמוריהם והרעש גדול. אני יורדים ויורדים בסמטאות השונות. תמיד נדמה לי באילו לא אגיע כלל למחוז חפצנו, אך סוף סוף באנו לסמטא הפונה ימינה והמובילה דרך מדרגות צרות לשטח הכתל. כשהגענו לסמטא האחרונה התחיל לבי הופק בחזקה.

בהדרת קודש נגשתי אל הכתל: מראה האבנים השרופות והפרצים שביניהן עוררו בי מחשבות עצב. נזכרתי במצב הקשה שבו נמצאים כיום אחינו בני ישראל בכל העולם. ביחיד נזכרתי באחינו שבגרמניה הנענים תחת שלטונו של הצורר הימלר. מראה המקום העזוב מזכיר את עמנו העזוב מכלי מושיע. עמדתי וחשבתי על אחי הבודדים הסובלים רעב, חרפה ורדיפות, ועל הכתל הקדוש שאינו יכול להושיעם ומעיני ירדו דמעות רבות.

ברוך פולאק (כתה ח')

עַל עֶבְרִי פִּי קָבָר...

בפעם הראשונה עלה בגורלי המר לראות אם כורעת–ברך שקולה קורע לב מרוב צער וידיה פרושות למעלה. לפניה היה מוטל על „שולחן המות" בן טפוחיה, משוסף בטלית ותכריכין. רגע התבוננתי אל המחזה המחריד, אך לא יכולתי לראותו. מה עשיתי אז, באיזה מצב הייתי? זאת לא אזכר. היתי מבולבל. רק אחת אזכר שנדהם עמדתי ודמעות רבות ירדו עיני והתגלגלו על לחיי. הייתי אז נדהם כל כך שלא הרגשתי עוד למרי באסון המחריד. אבי אמר „קדיש" בשהמלים נחנקות בגרון. שמש חברה קדישא אמר לפני אבי קדיש בקושי רב. השמש תפס בידו את שני הבדים ואחריו שאר חברה קדישא ואבי. הלויה יצאה. נגררתי אחרי הלויה, שרק אבי, אני וחבריקדישא הלכנו אחריה. לבי דפק בי כפטיש.

אני זוכר את אחי החלש. ישר ועלוב היה הילד הזה. אני נזכר בעבר ולבי יהלום כהולם פעם. עתה התחלתי להרגיש בגדל האסון שבאנו. אנו עוברים את שער שכם. הערבים העליזים יושבים בבתי הקפה ומגדילים את חרדת נפשנו. לפתע התחוללה סערה גדולה ורוח החל נישב. גשם נתך אחצה; ואין אני מרגיש כלל בו. הגני הולך לי כבראשונה מבלי שאכסה אפילי את ראשי במעילי. לא איכפת לי. גם כי אפל למשכב ואחלה לא אצטער. יאוש מר נוקב בקרבי. הולך אני בצדי הדרכים ומבטי נתקע באחי המת ולבי יזדעזע. רואה אני את פני אבי הרעים שער וקני הסניק במשך זמן קצר להפוך לבן. לעתים קרובות הוא שולח בי מבט מהיר אך כשאני מסתכל בפניו המיואשים מיד יפנה ראשו מעלי. פעם בפעם היא אומר אלי בקול חנוק „אל תסתכל". בכל זאת לא יכולתי להתאפק והבטתי אל פניו. עיניו התמוגגו בדמעות ולחייו שקעו. כלו. היה מלא יאוש ותוגה אין קץ.

אנו יורדים לעמק יהושפט. הגשם החליק ושטף את הכביש היורד לעמק. השתוקקתי להתחלק ולאבד בתוך תהום בלתי ידועה. אלכה לי מן העולם הזה ולא אשוב לראות בצער. דומה, מישהו דוחפני לעמק. אינני מפחד עוד. ובאמת מה לי ולפחד אם סופו של כל אדם למות ולהקבר.

אף על פי שהייתי עיף ורצוץ לא הרגשתי כלל בדבר. עמוד! פקד השמש של החברה קדישא. המשא הורד. השמש נעלם. לאחר דקות אחדות הופיע אבא ואתו ערבי בא בימים ובידו מעדר. הוא מתחיל לחפור להעמיק חפור בארמה. במשך כל הזמן עמדנו אני ואבי, או אולי ישבנו, אינני זוכר. שאלות רבות התרוצצו במוחי מבלי מצוא להן מענה. רק אחת אדע כי אותה שעה היתה שעת יסורי הנפש הגדולים ביותר בחיי. נגמרה החפירה. הגויה הוכנסה לקברה. בעיני ראיתי איך מכניסים את הגויה לקבר ומכסים אותה באבנים מסודרות ושופכים עליה עפר. השמש נתן לי פתקה לרשום

את מקום הקבר למען יציבו מצבה לאחי בשנה הבאה. בין הקברות שבהר הזיתים, במקום השייך לכללנו עומד עוזב קבר אחד. אכן פה ממשלת המות הנורא. השמים אשר העלו את הקרבן וקבלוהו עתה הורידו אף הם דמעות. כל העולם בכה אתנו מרוב צער. כלב שבור שבנו הביתה. העולם חשך בעדנו.

האבל ירד אל ביתנו ועד היום הוא שוכן בו.

משה ברור (כתה ח')

ש. בן־ציון

ביום אחד נסעתי עם אבי לתל אביב, והלכנו יחד לבקר את ש. בן ציון בביתו. כשראיתי את הסופר בפעם הראשונה שמחתי מאד. הקמטים הרבים שהשתרעו על מצחו העידו כמה יגע על ספוריו וספריו היפים שכתב. עיניו נוצצו באור יקרות ופניו הביעו צחוק קל. הוא שאל את אבי: הזהו בנך? ואבי ענהו: כן. הסופר חושיט לי את ידו וצחוק קל עבר על שפתיו. אחר נתן לי את אחד מספריו במתנה וטפני ואמר אלי בקול רך: „גדל"!

את המלה הזאת פרש לי אבי אחר כך. עד היום לא משה המלה מזכרוני. אבי דבר אתו על ענייני ואני עמדתי שעה קלה והסתכלתי בפני הסופר המקסימים.

בספרו שנתן לי מתאר הסופר את חייהם הדלים של בני עמנו בגולה ומעלה בעיני הקורא את עכרה של ארצנו. הגיע רגע הפרידה. שנית לחצתי את יד הסופר, אותה יד שכתבה הרבה ספורים. חמימות עברה בכל גופי. יד זו לא תסוג בפני. אחרי שנפרדנו אמר לי ש. בן ציון: „בכיאך תל אביבה סורה אלי ואני אבחנך ואם אוכח שקראת את הספר הזה ותשביע את רצוני אתן לך ספר אחר". אבל ששה חדשים אחרי היום ההוא הופיעו בעתונות הודעות אבל: „ש.בן ציון אינגוי".

רבות כתב האיש בימי חייו ועתה אבד לנצח ומי יודע אם יקום בישראל סופר רב כשרון כמותו. פותח אני את ספרו ולפני עיני מרחפות המלים היקרות שכתב בעצם ידו. רתת עובר בכל גופי. ביום מותו הייתי נוגה מאד. אך רעיון אחד נחמני: הוא לא אבד בכיל. רק גופו אבד ואותם נשמתו השקועה בספריו נשארה לנצח. ספריו מעידים כי אהבה רבה אהב את ילדי ישראל והקדיש להם את כל ימיו וכתב בשבילם עשרות ספרים מקוריים, נחמדים ומושכי לב.

נסדר במסדרת „חברנו" ע"י תלמידי בית הספר „תחכמוני", ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

אגרות פרידה

א.

חברים יקרים!

הגיעה השעה הגדולה, שעת הפרידה, אחרי שמונה שנות למוד אתם נפרדים מסוריכם ומחבריכם שבליתם אתם יחד את מיטב שנותיכם. חלפו ימי השעשועים נתבגרתם והנכם עומדים עתה על מפתן החיים. עלינו תלמידי הכתה ח' בשנה הבאה הוטל עתה התפקיד למלא את מקומכם ויודעים אנו כי תפקיד זה אחראי הוא וקשה גם יחד, אבל נמלאנו באהבה ובמסירות.

אתם, חברים יקרים, זכרו נא את סוריכם אשר הקדישו למעננכם את מרצם וכחם למען חנך אתכם ברוח אהבה לעמנו ולארצנו. יהי נא חנוך זה למקור לא אכזב לכם והשתדלו ללכת בדרך זו כל הימים.

ידוע תדעו כי תפקיד לאומי גדול עומד לפניכם כיום. אתם בני הנוער צריכים להיות הבסיס החזק לעבודת האומה ולהיות לנושאי דגל תחיתנו, מלאו את תפקידכם האחראי הזה בכל לבכם. עלו והצליחו!

בברכת אחים נאמנה, בשם תלמידי הכתה השביעית

אפרים פרידלנסקי, יעקב בר־אדון

ב.

חברינו היקרים תלמידי בית־הספר,

אנו נפרדים מבית הספר היקר לנו, בו בלינו ולמדנו שמנה שנות ילדותנו וחנכנו לתורה ולדרך ארץ. שאו, חברים, ברכה מאתנו והצליחו בכל לסוריכם. תשביעו את רצון סוריכם והוריכם. היו נאמנים ומסורים לעמולדתנו ולעמנו, תהי שורה בכם רוח עליצות והדוה כל הימים שתבלו בין כתלי בי"ס ואל תשכחוהו גם כשתעזבום. וקבלו נא אתם, סורינו היקרים, את תודתנו ברכתנו על טפולכם הרב בנו ועל מסירותכם אלינו תלמידכם

ואותך „חברנו", עתוננו החביב, נברך פרח ועלה!

תלמידי המחזור הט"ו

אברהם דינבורג, יגאל הררי

רשימת תלמידי המחזור הט"ו

אהרונוביץ שלום, אפורי מנחם, בוים דוד, ברור משה ברקי אברהם, גרשוני צבי, דינבורג אברהם, הלפמן משה, הררי יגאל, וינוצקי משה, וינוגרד יצחק, טירנובר חיים, יצחקי אברהם, כהן אברהם, כץ יוסף, מקלף מרדכי, מרגובסקי אליעזר, נימן יעקב, פולאק ברוך, צ'צ'יק מאיר, קנטרוביץ אברהם, רוזנברג אליהו, רוזנר חיים, שלו יצחק, שמחה אהרן, שנקר יהושע.

—ביום י"ח י"ט לחדש תמוז ערכו תלמידי הכתות ד'א, ד'ב, ה'א וה'ב טיול למושבות יהודה והשרון.

—ביום כ' תמוז נערכה אזכרה למנהיגנו המנוח הרצל, בו ביום נערכה אזכרה לחיים ארלוזורוב ליום השלשים למותו. מר מ. אילן נאם על ערכם של מנהיגינו אלה ועל פעולותיהם הרבות. אברהם דינבורג קרא את חבורו „גואל העם" שנדפס ב„חברנו" גליון י"ז. אשר ריבלין התפלל את תפלת „אל מלא רחמים".

עלון חדשי

חברינו לשנתו הי"ד

שישו ושמחו, אחים, „חברנו" הטוב נכנס עם הגליון הזה לשנתו הארבע עשרה! שלש עשרה שנה, שלש עשרה שנה רצופות בשבט עמונו היקר. כלי מבטא לתלמידים שבו הם מפרסמים את מיטב פרי עטם, ביטה צנועה המשקפת את חיי בית ספרנו וחבר לכל הילדים.

„חברנו" פונה בפתחי גליונו הראשון לשנה החדשה: חברי הקטנים עם הגדולים, קומו ושכללוני, תנו כלכם לי יד למען תהיה שנת הי"ד לקיומי שנה של ב ר כ ה ו י צ י ר ה !...

אגרת ברכה

מנהלנו היקר טר טרדכי אילן,

שנים על שנים אתה עובד בלי לאות עבודה קשה ורבת המסירות לטובת בית ספרנו ותלמידיו, ועכשיו נפרדת מעלינו לזמן קצר למען תאסף כחות רעננים וחדשים לשם המשכת פעלותיך החשובות.

מנהלנו היקר.

קבל נא את ברכותינו הנאמנות, ברכות תלמידיך וחניכיך המכבדים אותך והמוקירים את עבודתך להפרחת בית תורתנו, בית ספרנו החביב על כלנו.

יהי רצון שתשוב אלינו בקרוב בריא ושלם והוסיף לטפל בעץ־החיים אשר נטעת יחד עם כל טורינו ותזכה לראות את פרותיו המשובחים עוד שנים רבות.

בשם כל תלמידי בית ספרך

צמח לוי (כתה ח')

שמעון מישניק (כתה ח').

ירושלים כ' כסלו תרצ"ד

אפרים פרידלנסקי (כתה ח׳)

קֶבֶר־רָחֵל

המכונית משרכת את דרכה בכביש המתפתל מירושלים בואכה בית־לחם. מדי פעם בפעם יראה מחמר ערבי עם חמוריו. מסביב—שממם ועזובה. פה ושם יראה אילן יתום ועירום. באותה שעה מתגנבת בלבי ומנקרת — במוחי השאלה: מדוע לא ימסרו את־האדמה לידי היהודים שהיו הופכים אותה לגן־עדן פורח, כשם שהפכו את רב אדמת ארצנו אדמה הצחיחה לאדמה פוריה. לחש עובר בין הנוסעים: קבר־רחל.

לבי פועם בחזקה. זאת לי הפעם הראשונה אשר אני נוסע לקבר—רחל. מרחוק נראתה נקודה אשר כל הנוסעים הזינו בה את עיניהם הנקודה הלכה והתקרבה יותר. המכונית עמדה על יד בית קטן שכפה בראשו. נכנסנו דרך מבוא צר אל חדר קטן אשר קירותיו מקושטים בפרכיות. הדחק רב. החם גדול. הכל מצטופפים על יד המצבה. דממת קדש שוררת. השפתים נעות מאליהן. בכיה נוגה והשאית ממלאה את החדר הקטן והאפל. צללי נרות השמן המטפסים על הקירות מטילים אימה. אגלי דמעה נוטפים מהעינים למראה ההמון הרב הצובא על המצבה ומתחנן:

אמא, אמא! בקשו רחמים עלינו. הגיעה השעה שנגאל ולא נהיה משועבדים לזרים. אני עוצם את עיני. תמונות רבות עוברות לפני עיני רוחי: הנה יעקב אבינו. הוד וקסם שפוכים על פניו. נכר כי הרבה סבל בימי חייו. מצחו חרוש קמטים. נימי כסף יוצאות ומבצבצות מתוך שער זקנו. ברגע זה שאני דורך במקום הקדוש לנו מעלה אני לפני את דמותה של רחל אמנו. על פניה נראים אותות עמל ויגון ובאזני מצלצלות דברי ירמיהו: „מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך נאם ד״. האם הגדולה אינה יכולה להתנחם, אין לבה חדל מדאגה כל עוד עם ישראל שרוי בגלות. אם ישראל בוכה תמיד בלי הפוגות אל בניה הטובעים בים של צרה. מחשבה אחת לא תתן לי מרגוע: קברה של אם ישראל, קבר רחל אמנו אף הוא בידי נכרים!..

אולם תקותי חזקה כי לא לעולם יהיה הקבר הקדוש בידיהם. יום יבוא ועמנו הסובל בארצות פזוריו יתכנס שנית אל ארצנו ואז יושב לנו גם קברה של רחל אמנו.

יצחק וינוגרד (כתה ח׳)

הַדַּיִג

בקר. השמים בהירים ללא עב קל. רקיע כחול רחב ידים עד אין קץ משתרע מעל הראש. שמש אביב עגולה ויפה שטה במרומי השמים והיא שולחת קרנים חמות ולוהטות על פני היקום. אט אט משרכים להם אנשים עיפי להט השמש את דרכם. הלשון יבשה. הגוף חלש והעיפות גוברת. התנועה פוסקת. ברחוב אין קול. החיים אינם מרגשים. אין צפור מציצת ואין צרצר מצרצר ואף זמזום הזבובים לא ישמע. הכל נמלטים לבתיהם. מרחוק יעלה כעין המית מים. כקול גלי הים בהשתפכם על החול. ההמיה נהפכת לנגינת פלאים המושכת את הלב והרגלים נמשכות מאליהן למקום אשר משם בא הקול. התקרבנו לים. רוח קלה התחילה לנשב. שאפנו רוח והתעודדנו. בפסיעות מהירות קרבנו להוף. שם שכרנו סירה. פשטנו מעלינו את בגדינו ולבשנו מכנסי רחיצה קלים ונכנסנו לסירה. המשוטים שרקו באויר טבלו במים ודחפום ושוב התרוממו באויר. הפעולות נשנו ונשלשו והסירה החליקה בקלות על פני המים החלקלקים. הרוח קרה ומשיבת נפש. האויר היה נפלא ונעים. על כרחנו השמטנו את המשוטים מבין ידינו והשתרענו בסירה הקטנה. הרוח הקלה והקרה לטפה בנחת את מערומי בשרנו, השתובבה בגיל בין שערותינו ואחר עברה ממנו והלאה. השמש התרוממה ועמדה באמצע השמים. שלחנו ידינו בדיג. החם בעיר גדל עד למאד, אך בסירה היה אויר נחמד. השלכתי רשת במים ובקפיצה אחת צללתי שמה אחריה. המים אפפוני. גופי רעד ושני נקשו זו בזו, הרגשתי נעימות אין קץ. דטט גיל עבר אז בשרי. בתנועה מהירה תפסתי את הרשת והעליתיה לסירה, זו היתה מלאה דגים. במרום התעופפו להקות להקות צפרים עליזות ששרו בקול צפצוף רך ונעים, אך לא לזמן רב המשיכו לעוף. החם התיש כחן. צפרים רבות עסקו בדיג, כדי להשביע את קיבתן. מחזה מרהיב את העין הוא לראות כיצד הצפרים הללו דגות דגים. בראשונה מרחפת לה הצפור ממעל למים. ועיניה צופיות לכל תנועה קלה. אך תרגיש בטרף מיד תמהר בטיסה קלה וכעבור רגע קטן ודג יפרפר בפיה. נעים היה לשבת ולעקב אחרי משחק ציד זה. המשכנו את עבודתנו. המים היו חלקים כשיש. גלים קטנטנים התרוממו בים ונדנדו את הסירה. במרחק האופק שטו אניות רבות גדולות ויפות והן הוסיפו הוד והדר לסביבה הנאה. הערב הגיע. השמש

נטתה מערבה. רגעים מספר עוד שלחה קרני פרידה שהאדימו את לבן העננים ואת תכלת הרקיע, לבסוף שקעה לגמרי ולול בהיר פרש את ממשלתו על פני היקום. האויר התקרר. הים היה עטוף סוד. אט אט החליקה הסירה בחזרה עדי הגיעה לחוף. קפצנו מעליה והתלבשנו. רעש העיר קדם פנינו בהעלותנו ליבשה. לאטנו פסענו ברחובות עד שהגענו לבתינו. היינו אמנם עיפים ודצוצים אך לבנו היה מלא שמחה וצהלה.

משה קופמן (כתה ז׳)

הַנִּסָּיוֹן

(זכרונות מימי הילדות)

כאשר גרתי בימי ילדותי ברוסיה קרה לי מקרה מעליב ומרגיז כאחד:

באחד הבתים הקרובים לבתנו ישב גוי גרמני, בחור טוב וחרוץ ולו סוס נחמד עד מאד. כולו לבן. על פניו שני טלאים שחורים. זנבו קצר. אזניו זקופות וכולו אומר כבוד והדר. לעתים קרובות היה הגרמני מרכיבני על סוסו היפה, ואני לבשתי אז גאוה והייתי בעיני כפרש גבור. חברי היו מקנאים בי ובעיניהם גדלתי אף על פי שהייתי הקטן בכולם. פעם אחת בשבת באו אלי חברי ונגש יחד אל חצרו של הגרמני וראינו שהוא מטפל בסוסו. כאשר הרגיש בנו קרא לנו לבוא לחצרו ושאלנו בצחוק: „התרצו ילדים לרכב היום על סוסי?". ותוך כדי כך טפח על סוסו וזה השמיע קול צהלה. עינינו הבריקו אך הפיות ענו באי רצון „לא". אחרי כמה רגעים אמר אלינו הגרמני בערמה: „מי שירכב היום ארכיבהו בכל יום", חברי ענו בשלילה אך בלבי התעוררה מלחמה עזה אולם לא יכולתי לכבש את יצרי ואקרא בקול חנוק למחצה: אני מסכים".

עיני חברי ננעצו בי בכעס אך אני כבר ישבתי על הסוס. רק צעד הסוס צעדים אחדים מיד קפצתי אדצה ומהרתי כחץ מקשת הביתה. הסוס הפנה את ראשו אחרי כאלו שאל כמבויש „איזו רוח עברה עליך?" גם בעליו הביט כמתפלא ואני נמלטתי לביתנו ומאז לא רכבתי יותר על סוס זה כי התחרטתי וגם התבישתי.

יצחק מיטשניק (כתה ה״א)

הַמַּחֲנֶה בְּזִכְרוֹן יַעֲקֹב

בימי החפש ערכנו, אנחנו חברי המכבי—הצעיר בירושלים, טיול למשך שבועים וחיינו חיי מחנה במושבה זכרון־יעקב. יצאנו בשעה 8 בבקר מהמועדון שלנו ועלינו על המכונית. הדרך עברה עלינו בשמחה. אני התענגתי מאד ממראות הנוף היפים שחלפו לעינינו. אחר חמש שעות נסיעה הביאנו האותו לזכרון־יעקב לפני שער גן המושבה. תכף לבואנו נכנסנו אל הגן והחלונו בהקמת האהלים ובסדורם הפנימי והחיצוני. את החפצים הנחנו בצדי האהלים. את האכל בשלו הטבחים שנבחרו מקרבנו ובראשם עמד מפקדנו החביב מר בצלאל בצראוי. בערב בא קהל סקרנים רב והם נפרדו מאתנו רק לאחר שנרדמנו, מאפס אור. כן היה בכל הלילות. השנה באוהלים היתה נעימה מאד. לא הרגשנו כל קור. על קרקע האהלים פרשנו מחצלות שעליהן שכבנו, טבחינו בשלו את האכל בתוך דוד גדול. על גבי כירים שבנינו מאבני המקום. סדרנו לנו מקלחת אשר את קירותיה הקימונו ממחצלות. המפקד ערך אתנו טיולים ארכים ונעימים לעתים תכופות. טילנו אל מנטורה והתרחצנו שם לקיסריה, לבת־שלמה ולשפיה. בלילה האחרון ערכנו נשף לטובת אחינו הנעגים ברוסיה. עם אור הבקר יצאנו לכרמים לטיל. שם בצרנו ענבים על חשבון ועד המושבה. לטיולינו היינו יוצאים בבקר ושבים לעת ערב. לשומר המחנה והאהלים, בשעתי העדרנו, שכרנו את מנדלר המושבה והוא גם תקן את נעלינו הקרועות. כשחזרנו ירושלימה עברנו דרך חיפה — וראינו בה את הנמל הענקי החדש. הגענו לירושלים לעת ערב ובשמחה רבה חזרנו לבתינו.

ראובן ירקוני (כתה ז׳)

עֲבוֹדָתִי בִּדְפוּס „חֲבֵרֵנוּ"

יום אחד בא מר גלדצויג אל כתתנו וכחר בילדים אחדים שיעבדו בדפוס „חברנו" החביב על כל הילדים. ביניהם בחר גם בי. שמחתי מאד כי זכיתי לכבוד הזה. קבענו את יום עבודה ביום הראשון בשבוע אחרי הלמודים. ביום הראשון לא התחלנו עדיין לסדר אותיות אלא למדנו להבחין בין האותיות השונות ולהכיר את מקומותיהן הקבועים. בשבוע השני פרקנו אותיות כי עוד לא היתה לנו עבודה.

בשבוע השלישי כבר התחלנו לסדר, ידי רעדו משמחה. במשך זמן קצר התרגלתי היטב לעבודתי החביבה עלי.

ואני מקוה כי אמלא באמונה את חובתי המטלת עלי לתועלת עתוננו היקר ולתועלת בית ספרנו.

„עתוננו"

רב התלמידים יודעים בודאי על העתון לנערים „עתוננו", אולם בשביל אלה שאינם יודעים אותו ואינם קוראים בו אכתוב עליו כמה שורות.

בעתון זה באים ספורים ושירים יפים מאד, משחקים, מעשי קונדסים, ידיעות מהנעשה בארץ וכהו"ל חידות ומדור לכתבי הילדים יש שם ושמו „בינינו" כלומר: מה שנעשה בינינו.

„עתוננו" נכנס השנה לשנתו השלישית וכבר באו בו הרבה דברים טועילים לתלמידים.

בשנה שעברה הוסיפה המערכת ל„עתוננו הגדול" גם „עתוננו לקטנים" כי ראתה את קנאת הקטנים בגדולים שאינם מוכשרים להבין מה שאנו מבינים.

איעצכם, חברים, לחתום על העתון כי כל כמה שיגדל מספר חותמיו וקוראיו יגדל גם הוא ויופיע בכל שבוע ולא בכל שבועים.

גרשון אפשטין (כתה ו)

אֲנִי וְהַיּוֹנִים

עוֹד בִּהְיוֹתִי קָטֹן חָשְׁקָה נַפְשִׁי בְּיוֹנִים וּבְמִלֹּאת לִי שֶׁבַע שָׁנִים בִּקַּשְׁתִּי מֵאָבִי כִּי יִקְנֶה לִי יוֹנִים. אָבִי שָׁמַע לְבַקָּשָׁתִי וְהִבְטִיחַ לִי שֶׁיִּקְנֶה וְהוּא קִיֵּם אֶת אֲשֶׁר הִבְטִיחַ. פַּעַם שָׁב אָבִי מִן הָעֲבוֹדָה וְאִתּוֹ סַבָּל. הַסַּבָּל נָשָׂא אַרְגָּז. הִתְפַּלֵּאתִי מְאֹד לְמַרְאֵה הָאַרְגָּז. הַסַּבָּל הֵנִיחַ אוֹתוֹ וְהָלַךְ. נִגַּשְׁתִּי אֶל הָאַרְגָּז וְהִנֵּה – יוֹן וְיוֹנָה! שָׂמַחְתִּי וְהוֹדֵיתִי לְאַבָּא וְאָהַבְתִּי אוֹתוֹ מֵאָז עוֹד יוֹתֵר וְשָׁמַעְתִּי גַּם לְמִצְוַת אִמִּי.

עָבְרוּ יָמִים וְהַיּוֹנִים גָּדְלוּ עַד אֲשֶׁר יָדַעְתִּי לָעוּף. יוֹנִי יָפוֹת מְאֹד וַאֲנִי אוֹהֵב אוֹתָן וּמְטַפֵּל בָּהֶן תָּמִיד.

אוריאל פוגל (כתה ג'ב)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

—ביום ו' בטבת אב תרצ"ג נסגר בית הספר לחדשי החופש. טר א"ן נאם לפנינו על ערך החפש לתלמידים העסוקים כל ימות השנה בלמודים וברכנו שנשוב בתחלת השנה בכחות מחודשים אל למודינו.

—ביו' טנ"א בשעה 8 בערב נערך באולם בית הספר נשף התלמידים הגומרים את חק למודיהם. טר איל פתח את החגיגה בדברי־אזכרה למנהיגנו הד"ר חיים ארלזורוב ז"ל. בהמשך נאומו דבר בשבחו של המחזר חטיו ועורר את התלמידים ללכת באותה דרך שהתוה לפניהם בית הספר. אחריו נאם מחנך המחזר טר אריה אלקלעי והעלה זכרונות מעניני מחיי תלמידיו אלה שטפל בהם שמונה שנים בשם ההורים והועד הספקת דברו טר ד"ר ברור וה"ה י' ניסן וי' ח' טרגובסקי. תלמידי המחזור הודו למורים והגישו מתנות־זכרון להם. אחרי חלוקת התעודות נסתים הנשף בשירת „התקוה".

—ביום כ"ז לחדש תשרי תרצ"ד נפתח בית־ספרנו לשנת הלמודים הבאה עלינו לטובה. כל התלמידים התכנסו בסגרש בית הספר ואחרי תרגילי התעמלות אחדים נאם לפניהם טר איל"ן וברכם בשנת בריאות והצלחה בלמודים. לקול שירת התקוה נכנסו התלמידים לכתותיהם והלמודים התחילו.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—ליד אוכדורסק (סיביר) נמצא שלד שלם של טמותה (פיל קדמון). הבר זה עורר התלהבות עצומה בין חוקרי המדע כי רק שני שלדים שלמים נמצאים עד עתה בעולם.

—נגם הנגסים בדורינו הוא אכר בן 60 בבוסניה. קומתו מגיעה ל־49 סנטימטר. אנשי־טסחר הציעו לו רוח הגון ע"י סבוב בעולם אך הוא דחה את הצעותיהם מאי־רצון להיות טוצג לראיה.

—נפוצה ידיעה על תגלית טים יקרי־המציאות לים המלח הנקראים בשם טים־כבדים, בים־המלח נמצאים המים האלה בכמות הגונה.

—התטרטרות גדולה שוררת ביהדות העולמית ובפרט בישוב הא"י ע"ד ציד— התירים בארץ. הטשטרה ארגנה את טובי כחותיה על מנת למציא את העולים „הבלתי־חוקיים". עיורים לה בעבודה גם בוגדים אחדים החסרים כל רגש יהודי וכל מצפון אנושי.

א' פרידלנסקי (כתה ח')

משה קופמן (כתה ח')

נֵס חֲנֻכָּה

באחת ממדינות ערב מלך מלך אחד ושמו מוחמד והיה המלך ההוא רשע גדול וצורר היהודים. ובעיר בירתו הוחה קהלה יהודית קטנה ובראשה עמד חכם מפשפחת רבנים טפורסמת ושמו ר' נתנאל, והיה ר' נתנאל חכם גדול וירא שטים אך עני מרוד היה.

וחנוכה יקרה מאד היתה לר' נתנאל שקבלה מאביו, ואביו קבלה מאביו, כי אב מסרה לבנו עד שבאה לידו. החנביה היתה בת מאות בשנים, היא היתה עשויה שנהב ומשובצת כל אבן יקרה, למן הפטדה ועד הנפך ולמן היהלם ועד הברקת. פעמים רבות היה ר' נתנאל רעב ללחם אך את החנוכיה לא טבר. ובהגיע חג החנוכה היה ר' נתנאל מדליק את החנוכיה והיא האירה באור פלאים את כל העיר.

שטע המלך את תהלת החנוכיה וישלח שליחים לקחתה מידי ר' נתנאל. באו השליחים אל ר' נתנאל וידרשו ממנו בפקודת המלך את החנוכיה. ויען הרב: "לא אוכל למסרה ל בטרם יעבר חג החנוכה."

כשטוע המלך את תשובתו וירקע ברגליו טרוב בעם וישלח את עבדיו וינזלו מידי רבי נתנאל את חנוכיתו ואחר גזר גזרה לאטר:

טעתה אסור ליהודים לחוג את הגם זה ולהדליק את חנוכיתם.

ויפקד המלך פקידים שיכריחו את היהודים לקים את הגזרה וליהודים נחפכה שמחת החג לאבל. הם התאספו בבתי כנסיות וקראו בספר התהלים ובקשו טרבי נתנאל עצה, התבודד הרב בחדרו ולא ידע טה לעשות. לפתע הופיעו לפניו על ספר התהלים אותיות ובהתחברן יחד יצא המשפט "למחר תהיה הישועה".

ולמלך זה היה בן, נער יפה עינים וטוב רואי, וכל אשר שאל מאביו נתן לו. ובלילה הראשון של חנכה חלה הנער מחלה אנושה.

המלך הזטין רופאים לרפאו ולא יכלו לרפאהו. חלך הרב למלך ויאטר לו שהוא ירפא את בנו ובקש את החנוכיה. חמלך נתנה לו.

ור' נתנאל הדליקה וברך עליה ואחר סובבה מסביב למראשותי החולה וברגע פקח החולה את עיניו, ירד ממטתו ויודה לרב. וישטח המלך שמחה גדולה ויחזיר לרב את חנוכיתו ויבטל את גזרותיו הרבות והיהודים חיו בשלום ובשלוה ימים רבים.

אפרים פרידלנסקי (כתה ח')

לֵיל זְוִעָה

(מספורי הורי)

הפולנים נכנסו לעירתנו בשעה שהיהודים התכוננו לקבל את שבת המלכה. בתרועות—נצחון התפרצו אל העירה. הרב יהד עם יהודים אחרים בני טובים יצאו מיד לקבל אותם בלחם וסלה, כי השבו שעל ידי כך יהפכו את לבם לטובה עליהם. אולם תקותם נתאכזבה. הפראים הפילו את הרב עם אנשי ארצה לקול קריאותיהם: „זידים ארורים".

הרב שב בבושת־פנים וידע כי נהרין מות וכליון על העירה. בבית־הכנסת התמוגגו היהודים בבכי. אחרי גמר התפלה אשר דמתה יותר להספד התנגבו היהודים חרש מבית הכנסת כמבוישים, לא נשמעה עוד השירה העליזה שהיו שרים אחרי התפלה.

אבל בא מבית הכנסת יקדש על הכוס. בחוץ יללה הרוה. השמים היו מכסים עננים. עלטה נוראה שררה עד כי אי אפשר היה לראות את בתי העירה. בבית דויטיה נוראה אשר רק השעון הפריעה. אבי היה יחידי בבית כי אמי ואחי עכרו אל בית השכן. לפתע נשטעו צעדי אנשים. בהכנסם אל החצר האירו בפרזיזקטור גדול. פתחו את הדלת. „זידים" קראו בהשמיעם צחוק גס. אולם אבא לא נע ולא זע. כתקוע במסמרים עמד. הקול נשנה ואחר נשברה הדלת על ידי תבטות קתי הרובים והבית נמלא מיד חיילים שכורים, משולהבים בעלי פרצופים מנוולים. הם סקרו את החדר וקראו: „הזד הזה עשיר" ומיד החלו בעבודה. חיל אחד נגש אל המזוה ונסה לפתחו בקרדומו. כשהעיר לו אבא שוקח את המפתחות ענה לו הלז בקול גס:

„לא נשאל ממך, את אשר נרצה נעשה". חיל אחר עמד ופוצץ להנאתו את שמשות החלון ועם כל נפץ פרץ בצחוק. החיילים לקחו כאות נפשם מכל אשר נודמן לידיהם. מיד נתרוקן חבית מכל חפציו. על הארץ התגוללו שברי זכוכית וחרס. כשכלו לשדוד נגשו אל אבי ודרשו בסקאבי׳ענה כי אין להפורעים התרגזו ויצעקו אי אפשר כי לזד עשיר כמוך אין כסף, ואם אין לך לא איכפת לנו, לך ולוחה. אנו נבוא עוד טעט ואם לא תמלא את דרישתנו נמית אותך ואת בני־ביתך. כשיצאו אמרו „אל תחשוב כי בזה נגמרי. אולם בין כה וכה נתקבלה פקודה שעליהם לעזוב מיד את המקום כי יצבא הרוסים חולך וקרב. כשזזה הרכבת המלאה חילים גוללה אבן כבדה טעל לב היהודים בעירה. מרחוק עוד נשמע הצחוק ודברי־הגדופים, „זידים־ארור", זידים־ארורים".

מצליח ציון מזרחי (כתה ח')

שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה*)

„מי שלא ראה שמחת בית־השאבה לא ראה שמחה מימיו" כשהיה בית־המקדש קים, היו אבותינו נוהגים ללכת במוצאי יום טוב הראשון של חג הסוכות לעזרת נשים לתקן שם תקון גדול הנקרא „בית השאבה". בלילה ההיא לא היתה חצר בירושלים אשר לא היתה מוארה מאור בית־השאבה. החסידים היו רוקדים והלויים היו מנגנים בכנורות ובנבלים ובכלי שיר. כשהיו מתפזרים היו אומרים זה לזה „יברך ה׳ מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך, שלום על ישראל".

משנחרב בית־המקדש לא קימנו את השמחה הזאת. אולם בחג הסכות בשנה הזאת זכינו לחג בבית הכרם חגיגה מפוארת שנקראה בשם בית־השאבה.

בערב התחלה התנועה אל מגרש בית־הכרם. פה ושם נראו קבוצות ילדים אשר הכרת פניהם ענתה בהם שהם הולכים לשמחת בית־השאבה.

מרגע לרגע גדל מספר הנוהרים אל המגרש.

ולמה ועל שום מה נוהר כל הקהל הרב והעצום הזה? זכרו אחינו בני ישראל את הימים אשר בית־המקדש היה על מכונו, ואת השמחה הגדולה אשר שמחו אבותינו הקדמונים בחג הסכות והחליטו לחדשה שנית ולכן עלו בהמונים בית־הכרם.

אני הולך לי לבית הכרם. לפני עיני נתגלו משואות האש שעל ההרים. פה ושם נראים שדות שומטים לקא ישוב המכוסים קוצים ואבנים.

ולמה שומטים הסקומות האלה?

מפני שאין מי שיקימם לתחיה ויהפכם לסקומות פורים. אין עליה יהודית לארץ. ארצנו זקוקה לידים עובדות, לבנים בונים, לבנים יהודים, כי בעמל ידינו ובזיע כפינו נחדש את ימיה כקדם ונקימה לתחיה.

המשואות שמשו ציונים למגרש בית הכרם. במגרש רבה התנועה. רעש וצעקות. אור רב שפוך על הכל. רעש ההמון הרב החריש את האזנים ונשמע למרחוק. באמצע המגרש הוקמה במה גדולה ועליה שער ברמות בית־המקדש. על ההרים והגבעות ישבו האנשים וחכו בקצר רוח לזמן אשר יתחילו את החזון המפליא הזה, אשר עיני אדם לא תשבע מראותו. פתאם השתלמה דממה מסביב. הקולות נדמו. רק הרוח עוד לא שכך.

*) נתאחר מסבה תבנית.

הכל עמדו וחכו לחזיון מפליא. מעל הבמה נשמע קול דק ונעים, שיר־הכהן אשר הזכיר לנו את היומים הקדמונים. אחריו באו פרחי כהונה ובידיהם כדי שמן אשר יצקו לכל ספל וספל. אחר הדלקו האבוקות, ומנגינה חדשה נשמעה אשר הרעישה את חלל האויר של הלילה הזך. וטבין ההרים השומטים נשמע הדו של השיר שהושר על ידי כל הקהל „ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה" הרקודים נמשכו עד שעה מאוחרת בלילה. אחר נפרדו האנשים בשירת התקוה.

לאור היום שבו האנשים לבתיהם שמחים וטובי לב.

יעקב פרג (כתה ח')

שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה בִּרְחַבְיָה*)

הבקר אור. כל בתי הספר התאספו לשכונת רחביה. רחובה המרכזי מלא מפה לפה. חצר הגמנסיה הומה מהמון תלמידים הרועשים ושורקים במשרוקיות. מהם כנפנפים בדגליהם. לבסוף נשמע קול צלצול הפעמון. התלמידים מתאספים ליד דגלי בתי ספרים. אחד המורים עלה על אבן גבוהה. הרעש נדם. השלט שקט מסביב.

„התאספנו היום כלנו, פתח המורה לדבר, לחוג את חג שמחת בית השואבה" ואת חג השבעים של נשיא הקרן הקימת, מר מנחם אוסישקין. „ועתה, הגנו הולכים כלנו, בית ספר אחר בית ספר לכנרש הקרן הקימת". הדגלים הורמו למעלה, בראש צעד בית הספר לבנות א׳ אחריו בית התכמני הגמנסיה ושאר בתי הספר. אחריהם הלכו תלמידי המשבות העבריות. בקנשי רב הבקיעה לה התהלוכה דרך בין המון העם. החמה שלחה קרנים צורבות בפנים, שוטרים וקצינים עמדו מזה ומזה והשגיחו על הסדר. הגענו אל מגרש הקרן הקימת. בצד הבנין הוקמה במה רחבת נדים, בתוך עמד שלחן. את השלחן כתרו כבחצי גורן ענלה פקידים, מורים, מנהל הקהיל ועסקנים. תזמורת המשטרה נגנה „ושאבתם מים". אליה נלוו שירת התלמידים וקצב ההולכים.

פתאם עלה מורה אחד על הבמה וקרא אליו את נושאי הדגלים. רגעים אחדים שלטה דומית מות בכל המקום. על פניו היה פרוש צל־עצב. הכל הבינו וידעו כי לא דבר שמחה בפיו.

„ילדים חביבים, פנה המורה, ואני יודעים אתם על האסון שקרה לעמנו. המשה ילדים, חמשה מחבריכם טבעו בירדן. פני הדובר קדרו יותר. בקול רועד הקריא המורה את שמות הטובעים, כל הדגלים הורדו לאות אבל. זמן מה שררה שתיקה אלמת. הכל עמדו חורים ומדוכדכי נפש. על הבמה עלתה תלמידת הגמנסיה ובידה אגרת ברכה למר אוסישקין, הילדה ברכה אותו בשם כלנו, שיאריך ימים ויוכה לראות בגאולתו השלמה של עמנו. פתאם הרעיד את האויר רעש אלפי מחיאות כפים. הדגל העברי נמסר לשנה זאת לתלמידי הגמנסיה. בסוף ההגיגה דבר מר אוסישקין לפנינו והביע את תודתו העסוקה לעם, לטורים ולתלמידים שבאו לשמוח ולחוג את יום מלאת לו שנת השבעים. אחר נאומו הוצנה הצגת רקוד, מרהיבה עין ומענינת. לבסוף נגנה התזמורת את „התקוה" והחגיגה היפה נסתימה.

מִכְתָּבִים

א.

ילדים חביבים!

לפני כמה שנים היו ילדי בית ספרנו אתכם בקשרי מכתבים. רוצים אנו כעת שוב לחדש את הקשר בינינו. אז קבלנו מאתכם עתונים, את „חברנו". לומדים אנו בבית ספר עברי „תרבות" בעיר רדושקוביץ, מולדתו של המשורר העברי מרדכי צבי מנה, בעירנו חי ומת המשורר העברי, בקשתנו היא, שלחו לנו עתונים וישנים מכל הנמצא תחת ידכם. נבקשכם לשלח לנו גם גזרי צמחים וציורים, מאד נהיה לכם אסירי תודה על כל זה. גם אנו נשלח לכם את תמונת מחלקתנו שהצטלמה על קבר המשורר. קבלו תודתנו למפרע.

בברכת התרבות העברית

בשם ילדי בית הספר „תרבות" ברדושקוביץ

חנה זילברג, מרדכי גרינהויז, שמואל מנה.

רדושקוביץ, א׳ בכסלו. תרצ״ד

ב.

חברינו היקרים!

רגעי אושר היו לנו הרגעים ההם אשר בהם הקריא לנו המורה את האגרת ששלחתם אלינו. תאבים היינו מאד לשמוע על חיי ילדי הגולה.

בארצנו רבה כיום תנועת הבניה. בכל יום ויום צצים ועולים בתים חדשים ושכונות חדשות ובאשר תעיף עין תראה החובות המכונים בשמות יהודים כמו: רחוב בר כוכבא, רש״י, רמב״ם.

שם המשורר מרדכי צבי מאנה ז״ל אשר בצדק תחנאו בו לא זר גם לנו. שוריו המלאים אהבה

לטבע ולארץ ישראל ידועים גם לנו. מתוך שירו הנשגב „משאת נפשי" אפשר להוכח עד כמה חבב את ארצנו:

„הָהּ! מִי יִתֵּן כַּנְפֵי יוֹנָה
לִי, גַּם לִי תוֹלֵעָה
אוֹ כְאָדָם, לוּ רַק חָפְשִׁי
אֵשֵׁב אוֹ אֵצֵאָה.
אָז אָעוּפָה אֶסַּע קֵדְמָה
שָׁם שָׁר מֵת הַלֵּוִי;
שָׁם עַל שַׁדְמוֹת בָּר וָפֶרִי
חִישׁ יֵחָשֶׂךְ כְּאֵבִי.
אַיֵּךְ, אַיֵּךְ, אַדְמַת קֹדֶשׁ
רוּחִי לָךְ הוֹמִיָּה.
אַוִּיר אַרְצֵךְ חַיֵּי נֶפֶשׁ
מַרְפֵּא גַם לַגְּוִיָּה".

שלחו נא לנו את תמונתכם חלף זה תקבלו מאתנו את העתון המופיע בבית ספרנו בשם „חברנו", היוצא על ידינו זו השנה הארבע עשרה. הבה חברים, נתקשר נא בקשר בר קימא, נכתב לעתים תכופות איש לאחיו על ידי כך תוכלו לקבל מאתנו פרטים על א"י ההולכת ונבנית.

בברכת אחים נאמנה.

בשם תלמידי בית הספר „תחכמוני" בירושלים.

אפרים פרידלנסקי, משה קופמן

(תלמידי הכתה ח')

ירושלים, י"ד בטבת, תרצ"ד

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו הנאמן אורי חפץ במות עליו אחותו היקרה **צפורה ז"ל**

התחזק והתנחם בבנין הארץ

בשם המחלקה ז"ב ומחנכה

ברינקר יוסף

כהן חיים

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

מכרות זהב

במרחק 200 ק"מ מבאר שבע נגלו מכרות זהב ומאגניזיום. בעל התגלית קפיטן וילאמס הזמין מומחים מאנגליה.

נמל חיפה

לפני זמן קצר נשלמה עבודת הבנין בנמל חיפה. הנמל יגדיל את התפתחות הארץ, הוא יקשר את ארצות המסחר עם א"י. מעתה יהיה הנמל לעורק ראשי בחיים הכלכליים בארץ.

מפעל אוסישקין

בימים האחרונים החלה מגבית ליסוד כפר על שם אוסישקין, הקברניט של מפעל התחיה בארצנו שמלאו לו שבעים שנה.

אסון תעופה

טיים ושמונה נוסעים נשרפו בשעת נפילת אוירון בקרבת בריג בגלל ערפל. האוירון היה נוסע בקו קלן-לונדון.

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

הכשרת המגרש

הודות למרצם של מורינו תוקן בזמן האחרון המגרש שבבית הספר ופסק האבק ויבשה הבצה.

חגיגות חנכה

בימים א' וב' בטבת נערכה ע"י תלמידי בית הספר הצגה לכבוד חג החנכה. מחיאות כפים סוערות לוו את ההצגה שעברה בהצלחה רבה. הגברת גלעזר טפלה בהכנת הצגתנו במסירות ובשם כל חברינו אנו מביעים לה את תודתנו.

תעודת ספר הזהב

בשנית תר"ץ—תרצ"א רשמו חברינו בתרומותיהם את בית ספרנו ב„ספר הזהב" ובחדש הזה זכינו לקבל את תעודתה של הקרן הקימת.

אנו מאחלים שפע ברכות לחברינו:

אליהו וגר, שמעון מטשניק ובנימן חצרוני

ליום מלאת להם י"ג שנים

עלו מעלה מעלה והצליחו

חבריהם תלמידי המחלקה השמינית

נסדר במסדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

חברנו

יוצא ע"י תלמידי בי"הס תחכמוני בירושלים

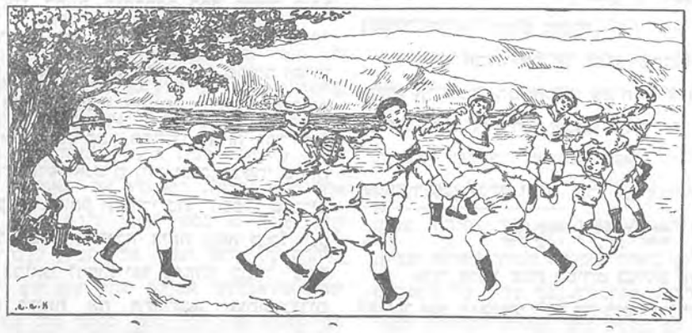

עלון חדשי

אלימלך דנציג (כתה ח')

ראש הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת

נגוהות השחר הוצתו בפאת קדים והאירו את החלונות. דממת אל שוררת מסביב. הכל שקועים עדיין בשנה. ראשי כבד עלי, כי עוד השנה נסוכה על עפעפי. הנה עלתה לאט לאט השמש והאדימה את גגות הבתים. אני יוצא חרש, על בהונות רגלי, את ביתי והולך לי החוצה. רגלי תשאוני אל בית ספרי. עושה אני את דרכי סחור סחור בין הבתים והרחובות והנה—בית הספר. לבי מלא שמחה. היום יום ראש השנה לאילנות, יום התחיה בכל התולדה. זה היום אשר בו יתעוררו העצים השקועים בשנת החרף לחיים ולפריחה. העצים יחבקו איש את אחיו בענפיהם הרעננים.

בבית ספרי ישחקו וישתובבו להם חברי לכבוד ראש השנה לאילנות, תפארת גאון ילדי ישראל. בו ביום יטעו בארצם אילנות צעירים וירקרקים. חברי הסתדרו כלם ענודים זרי פרחים רעננים המפיצים ריח משכר. שורות שורות ילכו. בראשונה נשא הדגל העברי ברמה ואנו כלנו הולכים אחריו אל מחוץ לעיר. אותה שעה שאני מהלך בין חברי הצוהלים ושרים שירים משירים שונים עולים על לבי הרהורים נוגים: בשעה זו, שאנחנו ילדי ישראל בארץ המולדת, נושאים את דגלנו לפני כל, נאנחים תחת סבל היגון ילדי ישראל בארצות הגולה שרק איבה ושנאה רוחשים להם בכל מקום. מי יתן ובשנה הבאה ישתתפו אתנו ילדי הגולה בתהלוכה ויהנו גם הם מזיוה של ארצנו. התהלוכה יצאה אל מחוץ לעיר, אל מרחבי השדות. ברכת ה' בכל אשר תעיף עיניך. השמש יוצקת על פני השדות את שפעת אורה. הצפרים עפות בתכלת הגבוהה, מצפצפות וטסות במרומי האויר, ולמטה נוטעים ילדי ישראל וממלאים את כל העמק שתילים קטנים ונאים. הנה אתא זמן הצהרים. השמש תלויה בדרום. התלמידים התחילו חוזרים לבתיהם. במעלה ההר, ליד שער בנוי לתלפיות שדגל תכלת-לבן מתנוסס עליו, עמדתי והעפתי עין בכל העמק שרק לפני שעות אחדות היה שומם ועתה משתרעים לפני שדות שתולים אלפים שתילים.

ברוכים תהיו לי, חברי, ילדי ישראל, על מעשי ידיכם!..

יעקב פרג (כתה ח')

תַּהֲלוּכַת ט"ו בִּשְׁבָט

היה יום חם וכחיר. החמה יצאה מנרתיקה ושלחה את קרניה על פני היקום. רוח קלה נשבה, ובשמים אין אף עב קלה. מפקד „המכבי־הצעיר" סדר את בני־גדודו הלבושים בגדי „לבן־וחכלת", והעמידם בראש שורת התלמידים. אחריהם צעדנו אנו, כשראשינו חבושים כובעי־תכלת. באנו לחצר בית־ספר למל. השעה היתה טוקדמת. כעבור זמן מה התחילו לנהור שמה תלמידי בתי ספר שונים, מקושטים ומעוטרים זרי פרחים וסרטי הקרן הקיטת. החצר סאנה מהמון ילדים. התזטורת התחילה לנגן, ואחרי זמן קצר התחלנו לצאת דרך שער גדול. בחוץ עמדו אלפי אנשים מזה ומזה, בשתי שורות ארוכות. בתוך עברו בדוחק תלמידי בתי הספר. שוטרים וחילים שטרו על הסדר. ההליכה היתה קשה ובכל רגע הכרחנו לעמוד. בבואנו לרחוב יפו נתקלנו בקהל גדול עוד יותר, שבא לראות את ההתלוכה. אוהטובילים העמדו. רבים הפסיקו את מלאכתם והביטו עלינו. בבואנו לרחביה קבל את פנינו טר אוסישקין שעמד על גזוזטרת בנין הקרן הקיטת וברכנו בנפנוף־כובע. טעל לראשנו זטזם לו אוירון שבא, כנראה, לראות גם הוא בתהלוכה. רבים מאתנו שרו את שיר היום „טו בשבט הגיע", על פנינו חלפו עברו עגלות, מכוניות ואופנים שאצו אל תלפיות. בטרחק מה הבקיע את האויר קולה הטנטר של רכבת נוסעת. עברנו את תחנת הרכבת ואנו דורכים ככר על הכביש המתפתל אל תלפיות. טימין לנו התנוססו בתים לתפארה, טשמאל צריפים ובתים של אנשי הצבא הבריטי החונים כאן. החלים הפסיקו את עבודתם, עמדו והביטו טשתאים עלינו. אחרי מהלך של שעתים הגענו עיפים אל תלפיות. לעינינו הופיע שער גדול ועליו אותיות גדולות „ברוכים הבאים". טשני צדדיו ובטרכזו התנפנפו שלשה דגלים בצבע. שנים עברים ואחד אנגלי. עברנו דרכו ובאנו לחרשת עצים מצלה, שנטעה בטו"ו בשבט בשנת תרפ"ג, על ידי תלמידי בתי הספר. אחר באנו ל„שדה הנטיעות" לטעת את אלפים השתילים שנתנו לנו. עמדנו על יד במה גדולה מקושטה וענודה פרחים. בא כח תלפיות עלה עליה וברכנו בשם השכונה, והסביר לנו את ערך הנטיעות. „הנה נגשים אתם לטעת אלפים שתילים רכים — קרא הנואם בעז — והם יגדלו וייפו את הסביבה". אחר מסר את „דגל השטירה" על השתילים והטפול בם לבית־הספר של „תלפיות". אחריו דבר טר דוד ילין, פנה אלינו ואטר: „שאו עיניכם קדמה וראו את העזוכה והשממה, את ערבות הטות והכליון, שטסביב לנו הטלח", יום הטות, הנה ארצנו הולכת ונבנית בצעדי און. היו נא אתם כטניחים את „אבן היסוד" להתפתחותה כאן, בנטעכם עתה, אלפים שתילים רכים, אלפים עצים בעתיד, ומי יתן, ועטנו, יהפוך את כל טקומות השטמה האלה לטקום ברכה, לשדות תבואה ופרדסים טרהיבי עין". דבריו הנטרצים של טר דוד ילין נגעו עד לבנו, ובסיטו לדבר נשטעה טחיאת כפים סוערת.

אחר אכלנו את ארוחתנו, שתלנו את השתילים, ופנינו אל טגרש המשחקים. שם חלקו לנו טגדנות והלכנו הביתה ולבנו רן טרוב שמחה ואושר.

שמחה רוטטן (כתה ז"א)

בְּכְפַר־הַיְלָדִים

אחרי ארבע שנות למודים בביה"ס תחכמוני בירושלם, החליטה אמי להעבירני לזמן מה לכפר הילדים „מאיר־שפיה".

בקר צח. השטש מפיצה את קריניה הצוהלות ואני נוסע עם אמי אל הכפר. עברנו שדות ויערים והאוטומוביל אין רץ להביאני למחוז חפצי. בו ביום אחר הצהרים הגענו לשער הכפר. המון ילדים וילדות רצו לקראת. ויקראו בשמחה: „ברוך הבא", „ברוך הבא"!

חשבתי בלבי: לא יעבור זמן רב וגם אני אהיה כאחד מהם. השער כולו עטוף ירק רענן. לעיני נתגלו אילנות אחדים, ירוקים ונאים. האילנות מנענעים גם הם צמרותיהם וכאילו הם מברכים אותי ב„ברוך הבא". התקרבנו לבית יפה אשר הזיתו מבושה פרחים מטפסים. חשבתי כי זהו בית אחד האכרים, אך איש אחד העמידני על טעותי ואמר לי כי זהו הבית הראשון שנבנה מזמן הוסד המושב. פתאם קלטה אזני קול צלצול. שאלתי את אחד הילדים: מה בא צלצול זה להודיענו? עכשיו — ענה הילד — מהלקים ארוחה קלה והצלצול מודיע שעל כל ילד לאכל ולנוח טעט. גם לי נתנו לחם טרוח בשמן זית טוב ואכל לתאבון. בערב מלאו את לבי רגשות שונים: הנה אני נמצא בין קהל ילדים רב, אעבוד ואלטד כאחד מהם. וכשיבוא הניך חדש אצא גם אני לברכו בשלום. בהכנסי לחדר האוכל שמחתי מאד. ראיתי שהוא מלא מפה לפה בנים, בנות ומדריכים. כלם אוכלים בתאבון ומשוחחים זה עם זה. הרעש אטנם גדול אבל בראותך שכולם אוכלים וצוחקים, מתחיל גם אתה לאכל בתאבון רב. אחרי כחצי שעה נשתתק פתאם הכל וכל ילד ברך על המזון: „ברוך

שאכלנו משלו ומטובו חיינו". אחרי הסעודה יוצאים כל הילדים ברעש מהחדר וסרים אל החרשה לשאוף אויר צח. ב־9 עולים על המטות לישון. הלילה הראשון עבר עלי טתוך חלומות נעימים על חיי בכפר. בחמש וחצי בבקר צלצל הפעמון לקום. התלבשתי מהר והלכתי להתרחץ. כל אחד רץ לחדר הרחצה כדי להתרחץ טהר. גם אני נכנסתי לחדר־הרחצה המלא ילדים הרועשים וצועקים. התרחצתי והלכתי לחדר האכל. בבוקר שורר שקט נמור בחדר האכל. הארוחה היא: גבינה מלוחה, זיתים, חמאה, לחם שחור וקפה. אחרי האכל נגש אלי אחד המדריכים, איש בריא וחזק, ואמר לי: אתה הולך אתי. הלכתי אחריו באנו עד גנת־ירקות שונים והוא פנה אלי, „קח מעדר ועדור את האדמה עד גבול זה". אמר והלך. התחלתי עודר. הגוף כבר עיף והידים כואבות, כי לא הייתי רגיל לעבודות אלה. התחלתי טתנענע על ביתי. אמי עוד לא עזבה את המוסד ודברה עם המנהל. אחרי זמן קצר נפרדתי ממנה בעינים דומעות והייתי כאחד החניכים. עבדתי כשלש שעות. על הידים נראו צלקות טהעבודה. כך עברו עלי כשבועים ימים. כל יום הייתי קם בחמש וחצי ומהרתי להתרחץ ולסדר את המטה. הספקתי לעבוד קצת לפני ארוחת הבקר. אחרי הייתי אוכל את ארוחת הבקר וכגמרי לאכל עבדתי ט־7 וחצי עד אחת עשרה, בשעה 11 נשטע צלצול להפסקת העבודה. מיד היינו מתרחצים. מחלבשים ואוכלים את ארוחת הצהרים. ומהשעה השנית אחר הצהרים היינו לומדים עד 6. בשש נתנה ארוחת ערב. אחרי ארוחת הערב היינו עורכים נשפיה או שיחה ובתשע עלינו על טשכבנו. בחדשים הראשונים הייתי כותב הביתה מכתבים רעים שצערו בודאי את לב אמי. אני הייתי מלובש יפה והיו לי הרבה דברים אשר לא היו לשאר חברי על כן קראו לי הילדים „בורגני". בראשונה הייתי מצטער על זה אבל אחר כך לא שטת לב לכנוי. לעתים קרובות תקפו אותי געגועים רבים שלא יכלתי להתגבר עליהם. באותם הרגעים הייתי מהרהר וחושב על חיי ונדמה לי אז שאני איני מסוגל להיות בכפר. אחר הייתי שופך את כל רגשותי במכתבי אל אמי, אבל אמי היתה מעודדת אותי בתשובותיה ומרגיעה אותי. עברו שלשה חדשים ואני הסתגלתי לחיי המוסד ושוב לא הייתי כותב הביתה מכתבים רעים. כך עברה עלי מחצית השנה. בפסח נסעתי הביתה ובליתי שם יפה את ימי החופש. אחרי הפסח שבתי שנית לאותה שפיה ולאותם החיים. כך עברו עלי שנתים ימים. בחצי השנה השניה קרה לי אסון. נקעתי את רגלי. תיקף ומיד שלחוני לחיפה. חדשים הייתי טוטל חולה ואז נוכחתי כמה גדולה טסירותם של מנהלי המוסד אל הניכיהם. יחסו של המנהל אלי היה אז כיחס האב לבנו. סוף סוף שבתי לאיתני, ובעבור זמן טה חזרתי לבית אמי ולבית ספרי שבו אני לומד גם עכשו.

ויטים אלה שהתחנכתי בכפר הילדים יקרים לי עתה מאד. הכפר הנעים הזה הרות על לבי ובטוחני כי לא אשכח את מורי וידידי שבשפיה כל ימי חיי.

שמעון מטשטניק (כתה ח')

חָגַגְתִּי

מוקדש להוררי היקרים רבקה ודוד

ביום השבת בבקר הלכתי בלוית הור, דודי ודודותי וכל שאר בני משפחתי לבית הכנסת. בדרך התרוצצו מחשבות בלבי: „מי יודע אם לא אכשל בלשוני לכשיקראו לי לקרא את ההפטרה ותרפתי תתגלה לעיני כל הקהל.

בהגיענו לבית הכנסת ישבתי ליד אבי והתפללתי אתו טתוך סדורו. כשכבדו את האנשים לעליה לתורה קרא הגבאי מר כספי, שאני ר ו ח ש לו אהדה והוקרה מיוחדת על יחסו הטוב אלי תמיד, כדברים האלה: „מי שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את החתן הבר מצוה" וגו'. לבי דפק בקרבי מרב צפיה, כי נזכרתי שאחרי הקריאה בתורה יכבדוני לקרא את ההפטרה.

הרגע הגדול בא. אחרי הברכות הרגילות החילותי לקרא בלב רועד את ההפטרה... דודי עמד לידי. ודאי חשב כי ידרש לבוא לי לעזרה אבל לשטחתי עמדתי בנסיון, בזכות אמונתי ובטחוני בד' התגברתי על פחדי ואמצתי את לבי וקראתי את ההפטרה כאדם זקן ורגיל.

אחר ההפטרה מסר לי האדון כספי מתנה בשם קהל המתפללים בבית הכנסת, סדור ותנ"ך שניהם טעשה ידי אמני בצלאל. כל האנשים נגשו אלי ולחצו את ידי ולו היו הידים ידי עשו ולא ידי יעקב כי עתה היתה ידי נטעכת בודאי מחמת הלחיצות הרבות הללו. בשעת־הקדוש שנערך בביתנו נאמתי לפני האורחים נאום שבו הודיתי להורי ולטורי על טפולם הרב בי כל הימים. כשגטרתי את נאומי, טער החדר מרעש מחיאות הכפים. כל הקהל הרים את כוסותיו המלאות יין וברכני שאריך ימים ואזכה להיות בן ישר, נאמן ומסור להורי, למורי, לעמי ולארצי. במשך כל היום היו ידי אבי, אחי ודודתי עסוקות בכבוד האורחים הנכבדים. באותו זמן עברה מחשבה במחי: „מה פשעם ומה חטאתם כי יהיו טורחים ולא יוכלו לנוח אפילו רגע אחד ובמה אוכל להשיב להם כפעלם?

כל היום הייתי שמח ומאושר על כל הכבוד שהורי חלקו לי. אבל שמחתי לא היתה שלטה בשעה שנזכרתי שהסבא היחיד שלי, שאני כה אוהב אותו, לא יכל מסבת חולשתו לבא ולשמח אתנו. שני אחי הקטנים שהתכוננו

להגיגה חלו ביום זה הוקא, דודי ודודתי היקרים לא באו. דודה אחת שלי חולה...

מחשבות אלו הדריכו במשך כל הזמן את מנוחתי ואמרתי בלבי: „כמה טוב היה אלו יכלו גם הם להשתתף בשמחתי?". לעת ערב באו חברי, חברי „המכבי הצעיר", בלוית מפקדנו. בשעה שכבדתי את חברי במגדנות ערכו ביניהם אחד מחברי ואחת מחברותי התחרות באכילה וכמובן שהילד נצח. ההתחרות הזאת בדחה את קהל חברי במאד מאד. בלינו את הערב במשחקים, בשירה וברקודים ורק בשמונה שעות חזרו לבתיהם.

בליל אחרי שנפרדתי מהאורחים האחרונים, עמדתי בחדר הריק ונדמה היה לי שכל החגיגה היתה רק חלום נעים אשר חלף ואיננו—ומעתה עלי לחזור למסלול חיי הרגיל.

עִתּוֹן חָדָשׁ

טלליים. עתון תלמידות ביה"ס לממ, גליון א', שנה א' ירושלים, שבט, תרצ"ד

יש לקדם בברכה את הצעד היפה שצעדו חברותינו, תלמידות ביה"ס לממ, בחדשן את כלי מבטאן „טלליים" ובהוציאן אותו לאור בצורה משוכללת. בעתון זה ינתן מיטב פרי עטן של התלמידות ועל ידי כך תעשרנה את רוחן ותרחבנה את אופק מחשבתן.

לפני מונה הגליון המחודש הראשון. החסר הוא מגזן. באו בו רשימות שונות, אזכרות לנשמת חברה. העתון משקף את מדת תפיסתן של החברות הצעות לכל הנעשה בארץ ולכל המדובר עליה.

יהי רצון כי תחגשם במהרה תקות אחת התלמידות, הדורשת בצדק כי „עלינו להתאחד ולהיות לגוש אחד מוצק". יוסיף עתון זה לפתח בלב התלמידות את הרעיון הזה, ולא יתחיל הַפְּלוּג במחננו אף בגיל הנוער.

אנו, תלמידי ביה"ס „החכמוני", שולחים לתלמידות בי"ס „לממ" ברכת רעים.

צעדנה בצעדי און לקראת גשום מטרתכן.

אפרים פרוידלנסקי (כתה ח')

בְּרִיאוּת הַתַּלְמִיד

נפש בריאה בגוף בריא

הַשָּׁנַיִם וּשְׁמִירָתָן

אחת בשנה, עם התחלת שנת הלמודים החדשה, הולכים אנו, תלמידי בית הספר, לבית הבריאות לבדק את שינינו. מעטים הם החברים המקבלים מפי הרופא את הידיעה המרגינה: „שניך בריאות ואינן טעונות טפול ורפוי". על פי רוב הוא מודיע לנו שעלינו להתרפא ולא—יעקרו את השן החולה. ומפני מה רב בינינו אחוז חולי־השנים? מפני שאין אנו יודעים כיצד לשמר על שינינו. הרבה מחברינו אינם נוהגים לשטף את הפה ולנקות יפה יפה במברשת את השנים. פרורי האכל מצטברים בין החניכים גורמים לרקבון השן. מלבד זה אנו מנצלים את שינינו ומכריחים אותן לפצח אגוזים קשים עד שהאֶמל יורד מהן והן הולכות וחלשות מיום ליום. ועוד: אינני שמים לב ואוכלים ושותים אנו מאכלים ומשקאות חמים וקרים, המוצים ומתוקים בערבוביה, האחד אחרי השני מבלי כל הפסקה ביניהם. בגלל שלשה פשעים אלו שאנו פושעים לבריאותנו לוקות שינינו. חידקים פרים ורבים ביניהן ועושות בהן שמות, ולפתע פתאם תוקפנו כאב עצום וזמן רב יעבר עד שהרופא מצליח לרפא אותנו.

הנה בי כן הבה נזכר נא, אחים, את הסבות הרעות האלה הגורמות לקלקול שינינו ונשתדל להרחיקן בכל כחנו. ניטיב לעשות אם נפנה, לכל הפחות, פעם בשנה לרופא־שנים שיבדק את שינינו ואם כה נתנהג — לא נדע כל כאב וכל צער.

מ. דרומי

מָקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—עשה בארצנו אחד מאוהדי הציונות הקולנ יאשיה ודג'בוה. הוא נתקבל בכבר פנים יפות בארץ, וגם נרשם בספר־הזהב של הקרן הקימת.

—החשש למזג אויר רע לא נתאמת. לשמחתנו היה יום שבת בהיר וחם. כל בתי־הספר על דגליהם השתתפו בתהלוכה שהרתיבה עיני כל. השנה שתלו 2000 נטיעות בתפיות.

—בחוגים הארכיאולוגים ניחסים חשיבות טרובה לכתובת עתיקה שנתגלתה בשעת החפירה בבית שמש אשר בדרום יהודה. לשון הכתובת היא עברית. ניחסים את הכתובת בערך לה"ט 15 לפני ספיה"נ.

—כ־9205 איש נהרגו ולמעלה מ־10000 נפצעו ברעש המיוחד בטיבו שקרה בהודו. לפי הערכה ראשונית מגיע נזק הרכוש ל־750000 ל"ש בערך.

—הכדור המעופף הסובייטי „סטראטוסטאט", שהשיג שיא עולמי בגובה 13 מיל, נפל ע"י רוחות־סער שנתקו את חבלי מירת הטיסים והשליכוה בכח איתנים. שלשת הטיסים שישבו בסירה נהרגו.

א. פ.

נסדר במסדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

עלון חדשי

אליהו נגר (כתה ח')

אַלְכְּסַנְדֶר זִיסְקִינְד רַבִּינוֹבִיץ (אז"ר)

— למלאת לו שמונים שנה —

לפני שבועות מספר מלאו שמונים שנה לסופר החשוב אז"ר. יום הולדתו הוא יום שמחה לכל העולם העברי, כי כל העם מעריץ את סופרנו הישיש הזה.

מדוע יעריצוהו כל כך ובמה זכה לקנות לו לב רבים? אם משתוקקים אתם לדעת זאת—קראו את ספוריו! ספורי הסופר הזה יפים ופשוטים. בהם הוא מתאר את חיי דלת העם, את חייהם של העמלים. אז"ר מעריץ את האנשים האוכלים יגיע כפיהם ושונא הוא את האנשים העריצים, אוהבי הבצע המנצלים. באחד מספוריו הוא מספר מעשה בנערה אחת, בת עשירים, שעובה את ביתה המלא כל טוב ובחרה לעבד עבודה קשה, כדי לחיות מעמל כפיה. אז"ר אהוב ביחוד על התלמידים, כי כתביו הרבים לילדים ולבני הנעורים הקנו לו שם גדול. את אז"ר אוהבים לא רק כסופר, כי אם כאדם, כאדם יקר וחביב. אז"ר אוהב את עמו אהבה עזה וביחוד קשור הוא אל החלוצים בוני הארץ, ואף על פי שהוא בן שמונים כיום—יאריך ימים ושנים! — יושב הוא עדיין אל שלחנו ועובד את עבודתו לתועלת הרבים, לתועלת בני עמו. אהבת העבודה היא אחת ממגולות נפשו היקרה, ואכן לו הזכות המלאה להטיף לאחרים מוסר, ולזרזם לעבודה, לשקידה ולהתמדה.

יעקב פרנ (כתה ח')

רַבִּי דָּוִד יֶלִין

— למלאת לו שבעים שנה —

חג גדול עתה, למורים ולבתי־הספר העברים! לאחד מגדולי המורים והמלומדים בישראל רבי דוד ילין מלאו שבעים שנה. בי"א אדר שנה זו חגג עמנו את יום הולדתו. העתונים כתבו עליו והמורים ספרו על אודותיו לתלמידיהם. רבות רבות עמל רבי דוד ילין

לעמו. הוא היה מן הראשונים שיסדו לנו את בתי־הספר העבריים בארצנו. ובימי „מלחמת הלשונות" בארצנו, לפני 20 שנה, בשעה שסכנה גדולה רחפה על לשוננו, עמד הוא בראש הלוחמים לשמת הקודש ונלחם בכל כחו עד שהצליח במלחמתו. מאות ואלפי ילדים עבריים, מתחנכים עתה אך ורק בלשון עמנו. רבי דוד ילין כתב ותרגם לנו הרבה ספרים. הספר החשוב ביותר הוא, לדעתי, ספרו „אלף לילה ולילה" שאנו קוראים בו תמיד בעינו, כי סגנונו, סגנון הגביאים, לוקח את הלב בנעמו. לא רבים כמוהו יודעים את התנ"ך והידעתם, חברים, איך הגיע לידיעה הואת? מפני שהוא הגה בו תמיד, מימי ילדותו. מספרים עליו, כי בעודנו ילד היה עובר על התנ"ך 12 פעם במשך השנה. רבי דוד ילין, מנהל את בית המדרש למורים ורוב מוריו הם תלמידיו המכבדים והמחבבים אותו.

נשא נא כלנו, התלמידים, ברכה למורה יקר זה שנזכה כלנו להיות בקרוב תלמידיו ולחוג את יום הולדתו למלאת לו שמונים שנה.

שעבלי נסים (כתה ז"ב)

מַסָּע לְאֶרֶץ תֵּימָן

(מספורי אבי)

מתנה לאבי שלום שיחיה

מה שמחתי בשוב אבי הביתה מארץ תימן!

אחרי אשר נח מעט אבי מעמל הדרך ישבנו כלנו, כל בני הבית, על המחצלת והוא פתח וספר לנו: יצאתי מירושלים ברכבת ההולכת לקנטרה. הנסיעה היתה נוחה, כי בדרך נזדמן לי בהור ירושלמי ושוחחנו בינינו במשך כל זמן הנסיעה ולא ידעתי שעמום. כשהגעתי לקנטרה הזדרזתי לשבת ברכבת הנוסעת לנמל סעיד, אך כאן עכבוני שוטרי הגבול וצוו עלי לרדת ולהראות להם את הפצי. עשיתי כפקודתם והם התחילו לחפש במזודות ובשקים אשר אתי, ולא מצאו דבר. פתאם נתנו השוטרים את עיניהם בקופסאות השוקולדה והסוכריות אשר לקחתן עמי בכדי להכיאן לתימן מתנה לקרובי, כי שם הן „מאכל־מלכים" שאינו מצוי כלל בחנויות. השדו בי השוטרים שהטמנתי משחו בשוקולדות והתחילו לפתחן אחת אחרי השניה ועיני רואות וכלות, כי קלקלו את המתנה היקרה שהיה עם לבי להביא לבני משפחתי. אחרי רב חפושים ובדיקות לא מצאו בהן כלום וקנסוני לשלם 170 מיל. שלמתי מיד את הקנס וחפצתי לעלות לרכבת אולם היא נעלמה והוכרחתי לחכות עד השעה התשיעית. ישבתי על הספסל אשר בתחנה וחכיתי עד שרכבת אחרת באה ואני נחפזתי לעלות שכה וישבתי. בדרך התודעתי אל אנשים שונים ושוחחנו על הנעשה בארץ ישראל. כשבאתי לנמל סעיד הקיפוני סבלים רבים ורצו לשאת את חפצי, אך אני לא שעיתי אליהם, כי הכנתי שאצטרך לשלם להם שכר רב. הלכתי לדרכי ופגשתי בנער עברי והוא הביאני לשפונת־ההודים וסרתי לבית אחד ההודים שקבלני בסבר פנים יפות ובקשני ללון אצלו. נעניתי לו ובליתי בביתו שעות נעימות. למחרת בצהרים עזר לי האיש לשים את חפצי באניה, ונפרדתי ממנו מתוך ידידות רבה. ישבתי באניה ובחרתי לי שם מקום טוב לנוח ולא הספקתי להשתרע על יצועי וצפירה ממושכת נשמעה ואניתנו הפלינה בים. פניתי כה וכה וראיתי שעל ידי שוכב יהודי מארץ ישראל. שמחתי מאד לקראתו ושאלתיו לסבת נסיעתו לתימן והוא ספר לי שהוא נוסע שמה לפדות את בנו מידי האימם יחיא. לפני עשר שנים יצא את תימן ועלה לארץ ישראל והוכרח להשאיר לזמן קצר את בנו. שהיה אז בן שלש שנים, בבית דודו. הגיעה השמועה לאזני האימם כי אין לילד אב ולקחו אליו והוא מהנכו בדת האישלם. כי כן גזר האימם שכל ילד יהודי שאין לו אב או אם אחת דתו להתאסלם. אני ספרתי לו שאני עולה להשתטח על קברו של הצדיק ר' שלום שבזי זצ"ל, התידדנו ואכלנו יחד ושמחנו שנפגשנו כאן. בערב תשעה באב הגענו לעדן ושם נפרדנו. הוא נסע לצנעא ואני—לעיר מולדתי צעדה. שכרתי לי חמור ורכבתי עליו. שבועים ימים נסעתי, בימים הייתי רוכב על החמור ובלילות הייתי ישן בישדה ומתכסה בשמיכה אשר לקחתי אתי, והערבי בעל החמור היה שומר עלי. סוף סוף הגעתי לעיר מולדתי צעדה ובאתי אל בית אחי. את שמחת אחי ובני ביתו אין לתאר. לא עברו רגעים רבים וכל יהודי העיר נקהלו אל בית אחי ומלאו את שלשת החדרים ואת חצרו, כי חפצו לשמע מפי חדשות מארץ הקדש ואם נראו שם כבר פעמי המשיח. הם בלעו כל מלה שהוצאתי מפי ושתו בצמא את דברי. יהודי תימן מאמינים שהוצאתי מפי ושתו בצמא את דברי. יהודי תימן מאמינים כי כל העולה היום לארץ ישראל מתעשר שם עשר רב, ואני אמרתי להם: ברוך השם. לא כל יהודי הבא לארץ נעשה לעשיר בכסף, אך כל יהודי נעשה עשיר שם בתענוגות, כי ארץ הקדש, תבנה ותתכונן במהרה ובימינו, תמתיקה את החיים ומזככת את הנשמה. הם שמחו לשמע דברי וקנאו בי. ביום השני טילתי מעט בעיר ונגש אלי השיך הגדול של הגויים ושאלני: מדוע הורגים היהודים שבארץ ישראל את הערבים? אמרתי לו: שקר שבשקרים. היהודים חיים בשלום עם הערבים, כי בני יעקב הם והם מקיימים את הדברה „לא תרצח" ורק אויבים מפיצים שקרים כאלה. מצאו דברי חן בעיני השיך ואמר: יפה דברת.

אחרי שעשיתי זמן מה בצעדה נסעתי יחד עם בן אחי

אל העיר תעיז אל קברו של הצדיק ר' שלום שבזי זכותו תגן עלינו. שבוע ימים רכבנו על החמורים וביום הששי הגעתי תעיזה. חפצתי למהר ולהשתטח בו ביום על קברו, אך בני העיר אמרו לי שטוב שאחכה עד יום א', כי ביום הששי וביום השבת נמצא הצדיק בירושלים עיר הקדש, כדרך שהיה נוהג בעוד בחיים חיתו. שמעתי בקולם והכיתי עד יום ראשון. את שבתי עשיתי ברב פאר, כי אחינו בני ישראל כבדוני בכל מיני כבודים והאכילוני מטעם מאכליהם והשקוני ממיטב משקיהם.

(סוף יבוא)

טרינין אברהם (כתה ו')

יוֹם תֵּל חַי

בחרף שנת תריף עמדו נבורים אחדים מישראל, והגנו על אץ אבות בכבוד ובאמץ לב. הבדוים התקוממו, אז ומרדו בשלטון הצרפתים והשדו בחברי הקבוצה שבתל חי שהם עזרים לאויביהם. הבדוים הפראים היו משוטטים בכפרים ושודדים ורוצחים ולהתנפליות בסביבה לא היה קץ. קומץ קטן של יהודים נמצאו אז בכפר נלעדי, תל חי וחמרה השוכנות בצפון הארץ. ואף על פי שהם כרתו ברית עם השיכים של הבדוים, לא פסקו עליהם ההתקפות הרבות שנעשו ביחוד בלילות. חברי קבוצות כפר גלעדי ותל חי היו בתוך יער מלא חיות טרף. הם היו במצור. המזון הלך ופחת. גם חמר ההגנה הלך ודל. אף על פי שבאו אליהם מדרום הארץ חברים רבים לעמד לימינם, בכל זאת היה מספרם לעומת המון הבדוים קטן מאד. המוצא היחידי לצאת מהמצב הזה היה לעזוב את הנקודות אולם אנשי תל חי וכפר גלעדי לא כן עשו. הם החליטו להשאר במקום ולהגן על אדמת ישראל עד טפת דמם האחרונה.

החליטו ועשו. ביום הרע והנמהר, הוא יא אדר, כא אל תלחי אחד מראשו הבדוים ער שערי תל חי והדר שמה בערמה ונתן צו לשבטו להתנפל עליה ולהחריבה על כל יושביה. כשנוכח הגבור יוסף טרומפלדור שהבדוי סבבהו בכחש, מהר וסדר את אנשיו וצום להגן על נפשם. הם מלאו את רוביהם כדורים. וכל אחד מהם השאיר לעצמו כדור אחד בכיסו כדי שיתאבדו ברגע של תבוסה ולא יפלו בידי ההמון הפרוע והפרא. כל הזמן עמד טרומפלדור ופקד להלחם. גם לאחר שנפצע פצע אנוש, בשהרגיש שרגעיו האחרונים באו מנה לממלא מקומו את חברו, ועם נשימתו האחרונה השמיע את דבריו אלה: „אין דבר! טוב למות בעד ארצנו!"

מעשה גבורה זה לא נפתים רק „טוב למות בעד ארצנו"! כי אם בטוב לחיות בעד ארצנו". תל חי וכפר גלעדי לא הוצאו ממפת הישוב העברי בארצנו, כי ההודים הנגו עליהם. בודדים עמדו מגנה הגבורים של תל חי, ומתו מות קדושים ונאלו בדמם ובחייהם את אדמתנו.

עכשיו כשאנחנו יושבים לנו בארצנו בשלוה, עלינו לזכור את טרומפלדור וחבריו שהגנו על הארץ ומסרו את נפשם עליה, ולכן צריכים אנו להמשיך את אשר התחילו הם. ומה יכולים, אנו הילדים, לעשות? להיות נאמנים לעמנו ולארצנו ולעמל יחד עם כל העמלים בגאולת אדמתנו ובבנינה.

מצליח ציון מזרחי (כתה ח')

פּוּרִים בְּבַגְדָּד

אחרי ט"ו בשבט מתחילים יהודי בגדד בהכנות לפורים. לחג הזה אנו מחכים בקצר רוח, „משנכנס אדר מרבין בשמחה". בבתי הספר מקימים הילדים פסל המן החבוש כובע קרוע ולבוש בגדים בלים וישנים. את הפסל הזה מעמידים בחצר בית הספר לנקום בו.

משמגיע ערב פורים מתחילה העיר בגדד לצחל ולשמח. הכל לבושים בגדי חג. רוח פורים שפוכה בכל. מכל העברים ישמעו נפץ אקדחים וקריאות שמחה. הכל נוהרים לבית הכנסת מנער ועד זקן לשמע קריאת המגלה. החזן קורא את המגלה בסלסולים נעימים ובהשמע שם המן, נהפך בית הכנסת למרקחה: נפץ אקדחים, זרקיעות ברגלים הקשות במקלות ובנעזים בוקעים את הארץ. אחר קריאת המגלה שב כל אחד לביתו וסועד את לבו ובחורים ובחורות מתכנסים בבתים ומשחקים בקלפים עד אור הבקר.

הילדים ששים ושמחים. כלם מתאספים בפורים לחצר בית ספרם לנקום בהמן הרשע. הם מתקינים מדורה גדולה. המן עומד מוכן לקרב ובידו חרב חדה והילדים יורים בו את חציהם עד שהם מנפצים אותו ואחר הם הוחפים אותו למדורה. לעת הצהרים מתפזרים הילדים לביתם ושולחים מתנות ילד ילד לחברו. האנשים שובתים מעבודתם ועסקים מבקר עד ערב במשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים ביד רחבה. האביון שמח בשתיה ובאכילה בשני ימי הפורים. פה ושם עוברים ברחובות בדחנים המושכים אחריהם אנשים ושף. גם הערבים משתתפים בשמחה ושותים ואוכלים עם היהודים. הם קוראים לחג הזה עיד־אל־סוכר (חג הסכריות). סעודת פורים מתחילה אחר הצהרים ואוכלים מאכלים טובים ושותים יין ישן, כי

חובה על כל איש יהודי להשתבר ביום הזה כלוט למען ישכחו את ינגם ואת צרותיהם.

במוצאי פורים מתחילה שמחת פורים שני שנקבע בשנים האחרונות, וזהו מקור ההג הזה: במלחמה העולמית צרו האנגלים על בגדד. התורכים נמצאו בצרה גדולה. הכסף אזל מאוצרם. בימים ההם לא היה כל ערך לשטרות הכסף התורכיים. המצביא התורכי דרש מהחלפנים היהודים שיחליפו את שטרות המשלה בכסף אך הם לא הפצו בי ידעו שיפסידו את כספם. התורכים הרגו בהם זקבעו להרוג ביהודים במוצאי פורים הג רב. סכנה גדולה נשקפה ליהודים ויקראו הרבנים לצום ולבכי. נקהלו היהודים לבתי—הכנסת ויתענו ויתפללו לפני ארון הקדש. ונם התרחש: במוצאי פורים כבשו האנגלים את העיר והיהודים נצלו.

מצביא התורכים הרשע כלי פחה נמלט על נפשו מאז יחגו היהודים מדי שנה בשנה פורים שני וחג הפורים נמשך תמיד ארבעה ימים.

חוֹרֶשֶׁת כֶּרֶם אַבְרָהָם

אני זוכר שבמקום כרם־אברהם היתה לפני שנתים תורשה. אני ואחיותי, היינו מטיילים שם יום יום. אהבתי מאד להיות בין העצים. שם נפגשתי עם חברי והיינו מבלים את הזמן במשחקים יפים ואין מי שיפריע לנו. גם השומר לא גרש אותנו מהתורשה. הוא נתן לנו האנים טובות ומתוקות ועד היום הזה אני זוכר את טעמן. בעבור זמן השמיתי את התורשה הנחמדה והיא נהפכה לשבונה. עקרו את העצים שבצלם ישבנו. ואין לנו עתה מקום למשחקים. שבונות רבות נוסדות עכשיו בירושלים ותורשות אין.

אברהם ערמוני (כתה ד'א)

חֲבֵרֵינוּ הַחֲדָשִׁים

לִפְנֵי זְמַן קָצָר בָּאוּ אֶל כִּתָּתֵנוּ חֲמִשָּׁה יְלָדִים מִגֶּרְמַנְיָה. הַיְלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים לָשׂוֹחַ עִבְרִית, הֵם הִתְחַנְּכוּ שָׁם בְּגֶרְמַנְיָה וְלָמְדוּ שָׁם גֶּרְמָנִית, וּכְשֶׁבָּא הִיטְלֶר הָרָשָׁע צוֹרֵר הַיְהוּדִים, גֵּרֵשׁ אוֹתָם. חֲבֵרִים טוֹבִים נִהְיֶה כַּאֲשֶׁר יִלְמְדוּ לְדַבֵּר עִבְרִית לִי יָדְעוּ כְּבָר לְדַבֵּר הֵיוּ מְשׂוֹחֲחִים יַחְדָּו וּמְשַׂחֲקִים אִתָּם. כַּמָּה הָיִיתִי שָׂמֵחַ לוּ שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל חֲמִשָּׁת הַיְלָדִים מְדַבְּרִים עִבְרִית! אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבְּקָרוֹב נוּכַל לְדַבֵּר אִתָּם וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ חֲבֵרִים נֶאֱמָנִים.

עמירם רם (כתה ג'א)

מַקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

— תלמידי בתי הספר התיכוניים נשלחו לעזור לאחינו אשר במושבות בעבודת הקטיף. המחסור ביהים יהודיות עבודות נדול מאד ולכן החליט הועד הלאמי לנים לעבודה את תלמידי המחלקות הנבוהות שבבתי הספר.

— העדלידע בתל אביב הצליחה השנה ביותר. המונים רבים באו מכל פנות הארץ לראות בתהלוכת המסכות והתמונות החיות. הפעם הצטיינו התמונות ,שבטי ישראל בימי-קדם ובימינו", ,היהדות העולמית" ו„תעלולי היטלר הרשע ימח שמו וזכרו לעולמים".

— בקרוב תתחיל לענן במימי ארצנו אניה איטלקית שתשא את השם העברי ,תל אביב".

— אניה איטלקית עלתה על שרטון ונבקעה. 12 מלחים נהרגו.

— איזון סוביטי גלה את מתנדו של חוקה הקטב צילוסקין שהקים לו מושב על נוש קרח. האיזון הציל 10 אנשים שהיו־ים בארץ וילהלם.

א. פ. (כתה ח')

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

— ביום א' ד' אדר נערכה בבית הספר אזכרה לנשמות נבורינו יוסף טרומפלדור והבריו. מורנו מר רפאל אבישר האר במלים חמות את חייהם ואת מותם של נבורי תל חי.

— ביום ב' י"א אדר נתבנסו כל התלמידים לחצר בית הספר ומרנו מר מ. מיכאלי ספר לנו על פעלותיהם של שני הסופרים והמורים, רבי אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ, שמלאו לו שמונים שנה ורבי דוד ילין שמלאו לו שבעים שנה. אנו מברכים אותם שיאריכו ימים ויוסיפו להעשיר את ספרותנו ביצירותיהם החשובות.

אפרים פרידלנסקי (כתה ח')

יצאה לאור ונמצאת למכירה במשרד ביה"ס

המחברת

„עתון התלמידים וערכו החנוכי"

למלאת י"ג שנה לעתון „חברנו"

מאת מרדכי טיכאלי

המחיר 50 מא"י

להוריהם של תלמידי בית ספרנו הנחה הגונה.

נסדר במסדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

עלון חדשי

עוריאל בקם (כתה ח"א)

חַג הָאוֹרִים

חַג שָׁשׂוֹן לָעַמֵּנוּ
בּוֹ נִגְאֲלָה אַרְצֵנוּ.
בּוֹ נִצְחוּ הַמַּכַּבִּים
אֶת אוֹיְבֵינוּ הָרַבִּים

חַשְׁמוֹנָאִים מְעַטִּים
הִפִּילוּ חֲלָלִים, מֵתִים,
מִקֶּרֶב הַיְוָנִים –
מֵאָחוֹר וּמִפָּנִים

עַל כֵּן נָחֹג אֶת חַג הָאוֹרִים
לְזֵכֶר בְּנֵי עַמֵּנוּ הַגִּבּוֹרִים
בְּכָל כְּפָר וּבְכָל עִיר
נָרִיעַ בְּקוֹל זֶמֶר וָשִׁיר...

דרור גלעזר (כתה ז')

יוֹנִי

א.

באחת השבתות ישבתי לי על גזוזטרת־ביתנו לשאף אויר צח. המראה היה נהדר. הגגות האדומים הבהיקו וכמו טבלו בזהר קרני השמש. רקיע תכלת זך היה פרוש על כל היקום. נשאתי עיני והנה עדת יונים חגות, נעות, עולות ויורדות וכשראיתין הרהרתי בלבי: „רבונו של עולם מה טעם יהלוך אם תשלח לי זוג יונים מאלו הטטות בעולמך? עורני מהרהר וזוג יונים בידי, יון ויונה. צבע היון חום לבן וצבע היונה שחור לבן. מיד התפרצתי בשטחה הביתה בקריאות כאיש מטורף. אנשי הבית נבהלו לצעקותי וחרדו לקראתי ואני מבשר, מבשר וקורא: יונים! יונים!

מפני קדושת השבת הכנסתים לדירה ארעית לארגז עץ ושמתי לפניהם אוכל ומים ועמדתי לשרתם. למחרת היה לי יום עבודה. התקנתי ליוני שובך, „ארמון מלכים", והבאתים למשכנם ברב פאר והדר. דלי מים זכים העמדתי על ידם לטבילה וצלחות מים וזרעונים לשתיה ולאכילה. מאז נקשרה נפשי בנפש יוני. עתה

רק עתה הבנתי מפני מה השו את כנסת ישראל ליונה הצנועה והחטודה. מיום ליום גדלה אהבתי ליוני ואהבתי להסתכל בעיניהם הזעירות והיפות.

יוני, יוני ברוכים תהיו לי, יאריך ד' ימיכם!

ב.

הגיעו ימי נשמים וסערות. פתח ד' את ארובות השמים, וגשם שוטף נתך ארצה ולבי לבי ליוני: איך ישבו המסכנים בשובך והוא קר ורטוב? הוצאתים והכנסתים לחדרי. ראתה שארתי והריטה קול זועות: „דדור הכנים את יוניו והם ילכלכו את כל הבית". פניתי אליה בדברי כבושין „ראי, שטחה, מה קר בחוץ! לו היית את בחוץ ביום גשם כזה לא היית מבקשת לך מקום מפלט ולטה לא תרחטי על אלה הברויות החטות והאלמות? נסתחטו טענותיה וקבלה עליה את הדין. נכנסה אמא ואני שדלחיה ופיסחיה ברוב דברים והיונים נשארו אתי בבית, את היון שטחי על הכתף ואת היונה על היד ורקדתי בקול צהלה ושירה:

גשם, גשם, גשם טוב
אל שמים תן לרוב!

ימי האביב באו. היונים שבו לקנם. חג הפסח חולף וקרב ואני טרוך בקר בקר את יוני ושמח לקראתם. באחד הבקרים נגשתי לשבך וקול תרועה פרצה מפי קפיצה אחת—ואני בטטבח. שניה—ואני בבית וקראתי ביצים! ביצים! אמות הספים נעו לקול קריאותי וקפיצותי. הכל מהרו אלי: מה קרה? היונים—קראתי— הטילו שתי ביצים קטנות. אמא רצתה „להרביץ" בי מהלומות על קריאותי ואני טוסף ומריע: ביצים! ביצים!

ג.

שלשה שבועות עמדתי יום יום על משטרתי ובכליון עינים חכיתי לגוזלים. בערב פסח נשמעו בשכונתנו ברכות „מזל טוב". אלו היו ברכות ילדים רבים אשר באו לראות את גיזלי. הרנה עברה מילד למשנהו „לדרור נולדו גוזלי יונים". התחילו הורי־הגוזלים לריב: זה רוצה לחטם את האפרוחים, וזו רוצה ובינתים נפצעו הקטנים. אור ליום ז' כ"ב ניסן נפטר אחד הגוזלים וכרוז נשמע: „מספד מר ואבל כבד. ילדים, אל הלויה! אחד הגוזלים של דרור נפטר והלך לעולמו. הילדים באו לחלק לגוזל את הכבוד האחרון. הטת הוצא והיכל לקבורה על מנרש המשחקים. החברים נחטוני ואמרו: הגוזל ילך מיד לגן עדן כי כל מי שטת בניסן טובטח לו שהוא בן עולם הבא. ואולם כל הנחטות האלה לא יכלו להפיג את צערי על הטת הקטן. הגוזל השני השטין לשמחת לב כולנו. היונים חדלו לריב ושניהם האכילוהו וטפלו בו בטסירות.

ביום ב', יום פתיחת בית הספר, השכטתי קום והלכתי להפרד מיוני. נגשתי לשובך ואך הצצתי בו ומחרחורת תקפה אותי. צעקה איומה פרצה מגרוני, אמא מהרה אלי וגם היא נשארה עומדת מבלי להשטיע כל הגה. השובך ריק. הגוזל נעלם. רק כתמי דם נראו פה ושם. הגין טרפו. היונים המסכנות מתרוצצות כמטורפות והומות גור! גור! הורים שכולים כמה אנחכם?..

נפתלי שנקר (כתה ו"ב)

הַיְדַעְתֶּם אֶת בֶּן־שָׁמָן?

על אחת הגבעות המוריקות, לא הרחק מן העיר לוד שוכן לו כפר ילדים קטן, כפר נחמד־ובן שמן שמו. לפני שנים מספר הייתי גם אני בין בני־הכפר האלה והפצתי למסור לכם, חברי, מקצת מרשמי על החיים שם. בקר בקר עם עלות השמש, היה נשמע צלצול הפעמון המבשר לבני־הכפר כי העת לקום הגיעה. במשך שעה קלה שוטה היה על כל אחד מאתנו להתלבש, להחרחץ ולסדר את מטתו. כעבור שעה נשמע צלצול שני המכריז על ארוחת־הבקר. מיד התאספה כל החבריה העליזה לחדר האכל המשותף ויחלו לאכל. אחרי גמר הארוחה היו מסדרים הילדים, המטונים על הסדר בחדר־האכל, את הצלחות ומנקים אותן היטב ושמים אותן בארון הכלים. שאר הילדים היו הולכים ללמוד. שלש שעות למדו, ואחר כך היו רבים מחברי הולכים (לפי התור) לגנה לעבודה חקלאית וחלק מהם היה עוזר בהכנת ארוחת הצהרים.

כמה נעמה לנו העבודה בגן ובשדה! הכל היה ירק. בענג הכטנו אל הערוגות הנחמדות מעשה ידינו להתפאר וצר היה לנו לקטוף את הירקות שנועדו לאכילה. לקול הצלצול היינו עוזבים את השדות והערוגות, והיינו מטהרים כזאבי־ערב אל חדר־האכל. לאחר ארוחת הצהרים היינו לומדים שעה קלה. אחר יצאנו לשאוף רוח טעט ולשחק. אחדים שחו בברכה ואחדים בחרו לשחק „במחבואים" על הגורן. ויש שהיינו הולכים כלנו ליער הרצל ומשחקים שם זמן רב.

לפעמים היו מחנכינו עורכים לנו טיולים לסביבה הנהדרת. גם מסבות חברים לא חסרו. החיים החברתיים הטובים והסביבה היפה שחייתי בה השרו עלי רוח טובה ואמץ לב וגם משקלי עלה. כך זכיתי לבלות כחצי שנה באחד מכפרי־הילדים היפים, שעמנו צריך להתגאות בו, ולעולם לא אשכח את ימי האושר האלה שעברו עלי.

יצחק רובינוביץ (כתה ו"ב)

אֲבִיחַיִל

(רשמי־טיול)

„בקרוב, בקרוב נתישב בכפר. טה אוהב אני לחיות בכפר! אבי יקנה לנו צאן ובקר, סוסים וחמורים וגם תרנגולי הודו. אבי ואמי יקומו עם עלות השחר וגם אנחנו הילדים נשכים קום ונעזור להורינו". *) כדברים האלה כתבתי לפני שנים אחדות „בחברנו" וכימים ההם לא ידעתי עריין את שם הכפר שנתישב בו ואזלם עכשו אני יודע. שמו־אביחיל. שם זה נתן לו על ידי משוררנו הגדול חיים נחמן ביאליק ז"ל, זמן קצר לפני שעזבנו לאנחות. השם אביחיל בא לרמז שכל תושבי הכפר הם מהחילים היהודים המשוחררים.

*

באחד חימים בשרני אבי בשורה טובה, כי למחרת אחר־הלטודים נסע לאביחיל לסיר את אחוזתנו. את שמחתי הרבה קצרה די לתאר לכם. בכליון עינים חיכיתי לרגע שבו אשב באוטובוס. רגע האשר הגיע. ישבנו באוטובוס והלה התחיל לרוץ כהץ מקשת. הדרך בין החרים התפתלה כנחש. מבעד החלון הקטן נתגלו לפני שרות דשא מוריקים ופרחים ועצים רעננים. אחר נסיעה במשך ארבע שעות הגענו לכפרנו. ראיתי צריפים ובתים אחרים ועצים קטנים וגבוהים שהרחיבו את העין בהרם. נגשנו אל אחוזתנו.

בשמחה צעדו רגלי על האדמה הקדושה ולבי נתמלא אשר אין קץ. לבשתי גאוה ואמרתי בלבי: עוד מעט ואעבד את האדמה ואכל יגיע כפי. כל היום התהלכתי בכפר ועיני לא שבעו מראות. בערב נרדמתי וישנתי שנה חזקה ובבקר הקיצותי משנתי לקול־נת־הצפרים. קמתי מהר והלכתי לתור את הסביבה. נכנסתי במקרה לבית הספר. הילדים קדמו את פני בקול צהלה: הנה עוד ילד יתוסף אל חברינו, עוד אחד ילמד אתנו! פני המורה נראו לי כל כך טובים ונחמדים. הוא קבל את פני בסבר פנים יפות. שחיתי שם שעה קלה ומשם הלכתי לפרדס. לפני השתרע שטח נטוע עצים קטנים וערגנים ורוחם החריף שכרני. באתי בין העצים והתענגתי על מראיהם. בצהרים להטה השטש ולא יכלתי לצאת טעט. בינתים שקעה השטש ואבי הלך אל האספה שנתכנסה בבית הספר. לאחר יומים שבתי לירושלים הביתה ומקוה אני שחלומי יתגשם בעוד חדש ימים ואז אגיד למורי ולחברי:

שלום לכם, עירוניים, אני נפרד מעליכם ואני הולך להיות אכר בארצנו.

מי יתן וכא בטהרה היום הזה.

*) „חברנו" שנה י"ב, גליון ח־ט, תרצ"ג.

מותו שֶׁל הַבָּרון רוֹטשִׁילְד

ביום הששי נודעה לי הידיעה המעציבה על מות הברון בניטין רוטשילד. כששמעתי זאת לא האמנתי למשמע אזני אך כשבאתי לבית הספר ספרו גם שם על פטירת הברון והאמנתי. למדתי שעות אחדות ושבתי הביתה. לפנות ערב באה סבתי לביתנו והיא ספרה לי הרבה ספורים על הברון רוטשילד ועל סבו. סבו של רוטשילד שמש היה אצל רב אחר והיה עני מאד. פעם אחת בא איש לבקש את פקדונו אבל הכסף לא נמצא. הם חשבו כי סבו של הברון רוטשילד גנב את הכסף, אך הוא אמר שלא גנב. הם אמרו: השבע שלא גנבת. הברון לא נשבע. אמרו לו השב את הכסף. מה עשה סבו של הברון? לקח את נעליו הישנות וחפצים ישנים שטצא בביתו ומכרם ולקח את כל הכסף אשר קבל ויתנהו לאיש. אחרי זמן מה זכר הרב באיזה טקום הצפין את הכסף וברך את סבו של רוטשילד ואמר: „יען שלא נשבעת אפילו לדבר אמת לכן תהיה אתה וכל דורותיך אחריך אנשים עשירים".

והכרכה נתקיימה.

עֲנִי טְמִיר (כתה ד"ב)

דְּרָשָׁה

הורי היקרים וקהל נכבד!

חג גדול הוא לי היום חזה, בו מלאו לי י"ג שנה וזכיתי להיות לבר־מצוה. ביום זה נכנס אני לתקופה חדשה. בה הנני האחראי למעשי ומקבל עלי על של מצוות ומעשים. עד היום טפלו בי הורי הטובים וחנכוני בדרך הטוכה, אבל כיום הגעתי לשנת בגרות וטבין אני שעלי ללכת בדרך שהם התוו לי, דרך הברכה והטובה, לבחור בטוב ולמאום ברע. טעתה הריני נחשב לאחד מרבבות ישראל הנושא באחריות הכלל בכל דבר.

ולכן בראשית דברי ברצוני לברך את הורי היקרים אשר טפלו בי במשך י"ג שנות חיי.

ברוכים תהיו לי הורי הטובים על טפלכם בי בטסירות כה גדולה טרגע גוחי טרחם אמי ועד היום. באהבה גדולה גדלתם אותי, כמה לילות נדדה שנתכם מעיניכם בשבתכם ליד ערשי. כלום אוכל להלל ולהודות על כל הטוב אשר עשית עמדי, אבא יקר?

לא אוכל לשלם לך אבא יקרה על כל תגמולין עמי אשר כבכת עיניך אהבתני ולא הסרת עיניך ממני

תטיר ושמרת צעדי פן אכשל חלילה וחנכת אותי ללכת בדרך הטובה, אך התקוות להיות יהודי נאמן לעמי ולארצו יהיו שכר ותגמול לעמלכם.

סלחו לי הורי על כל המעשים שעשיתי עד כה אשר היו למורת רוחכם. יהי רצון שמעתה תשבעו נחת ושמחה ממני כל הימים, ויחזו דמעות הצער שגרמתי לכם במעשי הרעים ע"י דמעות השמחה כאשר תראוני איש משכיל ומצליח.

הורי היקרים!

היום הזה פותח אנכי פרשה חדשה בחיי החרשים, פרשה של שאיפות ותקוות לעלות אל פסגת ההצלחה בכל מאמצי. בעבודה מתמדת בביה"ס ובשקידה רבה בלמודים, בהנהגה הוגנת בבית ובמוסר השכל. אל תחשבו כי אלו הם דברים־בעלמא. לא הבטחה שוא היא כי אם דברים היוצאים מהלב.

ועתה אשא כפי לשוכן מרום שישלח את ברכתו לאבי ולאמי היקרים, לחת להם בריאות ואורך ימים וישבעו נחת מכל בני הבית. שלח נא ברכתך לאחי ולאחיותי ולכל משפחתי למנהלי למורי ולמדריכי שלמדוני הנכוני והדריכוני בדרך הטובה. הרק ברכתך לכל העם הקדוש שכבדוני ביום שמחתי, שלח ישועה לכל עמנו וקבץ פזוריו לארצנו הקדושה. ברך אותנו בשלום ובהצלחה ולי הקטן באלפי ישראל חן לב טהור למצוא חן בעיניך ובעיני הבריות וללכת במעגלי צדק כל ימי חיי אמן ואמן.

אשר ריבלין (כתה ז')

נְסִיעָתִי לְתֵל־אָבִיב

בְּיוֹם אֶחָד אָמְרָה לִי אִמִּי שֶׁהַיּוֹם נִסַּע לְתֵל־אָבִיב. מַה גְּדֹלָה שִׂמְחָתִי בְּיוֹם זֶה! לְאַחַר זְמַן מָה אָמְרָה אֵלַי אִמִּי: הִגִּיעָה הַשָּׁעָה שֶׁנִּסַּע. הָלַכְנוּ לְתַחֲנַת הָאוֹטוֹבּוּסִים. שָׁם עָלִינוּ עַל הָאוֹטוֹ וְנָסַעְנוּ לְתֵל־אָבִיב. בְּדַרְכִּי רָאִיתִי חוֹרְשׁוֹת פַּרְדֵּסִים וּכְרָמִים וְכָל מִינֵי פְּרָחִים וְהַרְבֵּה עֲצֵי זַיִת. כַּאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי לְתֵל־אָבִיב הָלַכְתִּי אֶל דּוֹדָתִי וְהָיָה שִׂמְחָה מְאֹד לִקְרָאתֵנוּ. עָבְרוּ עָלַי שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִי עֹנֶג וּבְיוֹם הֲרְבִיעִי בַּבֹּקֶר נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם וְכַשֶּׁבָּאתִי הַבַּיְתָה רָץ אָחִי לִקְרָאתִי וְנָפַל אֶת פָּנַי בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

גבריאל כשיוף (כתה נ"א)

"אֹהֶל שֵׁם לְתַלְמִידִים"

ביום השבת ערך בית ספרנו את חנוכת "אהל שם לתלמידים" שעל שם חיים נחמן ביאליק ובה השתתפו הרבה אנשים חשובים. המנגינות היפות שהשמיעו חברי המקהלה וקולות החזנים הקטנים הוסיפו נעם לתפלות שבת. למחרת כתם התפלה הרצה בר דוד ילין לפני קהל המתפללים על חיים נחמן ביאליק ז"ל ולנו הילדים הקדישו הרצאה מיוחדת אחר הצהרים. בזמן הקבוע התקבצו ילדים רבים אל אולם התפלה והד"ר רבלין ספר לנו על חיים נחמן ביאליק ז"ל. נדמה לי אז כי אגדה הוא מספר לנו. תשוקתי גברה לשמע עוד ועוד על חיי משוררנו הגדול. המרצה הנכבד ספר לנו כי באחת ההעתקות מכתבי היד של המשורר אלחריזי חסרה שורה שלמה ואחר מחשבות רבות כתב ביאליק את השורה. לאחר זמן נתגלגל לידי המשורר כתב היד של אלחריזי ובו נמצאה השורה החסרה וראו פלא: השורה דמתה בכל לשורה שכתב ביאליק. מ„ציון הלא תשאלי" ועד שירי ציון של ביאליק לא נכתבו שירים כה עמקים. למשמע דברי הד"ר ריבלין התרגשתי וכמו צמחו לי כנפים ואני עליתי מעלה מעלה. את הילדים—אמר המרצה אהב ביאליק אהבה עזה. אהב לספר אגדות, בין הילדים היה ילד. אחרי ההרצאה התחיל חלק הדקלומים משירי ביאליק. נערים בעלי קולות יפים שרו רבים משיריו כל הילדים שבאולם שרו מתוך עמידה את השיר „תחזקנה".

אכן ראויה שתקרא שבת זו שבת של ביאליק.

שמאי כהנא (כתה ח"א)

חידת־מלואים

1. אבי אברהם.		ר
2. מלה נרדפת למלוטר.		כ
3. שם אציל בימי קדם.		מ
4. שם נביא עברי.		ש
5. שם פרח.		ר
6. כלי נגינה.		ב
7. שם מדינה.		ו

אם נחבר את האותיות שבטור ראשון מלמעלה למטה יצא שם בית ספר עברי.

דרור גלעור, צבי טוימסטר (כתה ז')

ברכה

אנו תלמידי הכתה ח"א מברכים את חברינו היקרים שמחה רוטמן, מרדכי בק ומשה זקס **למלאת להם י"ג שנה.**

היו נא, אחים, בנים נאמנים להוריכם, ולעמכם

בשם חבריכם
יעקב סלנט
משה ג'אנו

נסדר בסמדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

שנה חמש עשרה (גליון 19-18) —ירושלים, שבט־אדר א', תרצ"ה— גליון כ"ג.

עלון חדשי

משה קליינמאן (כתה ו"ב)

קורותיו של אילן

(מרשימותיו של שותל)

ליום ט"ו בשבט

לקורות ימי חיי תשאל—פנה אלי ברוש רענן ונבוה בהשוותי אלי את נופו—לדברי ימי חייו של עץ הגדל בחורשת תלפיות?—הבה אספר לך: ימים רבים גדלתי במשתלה. קטן ורך הייתי ולא ידעתי דאגה. אשה אחת טפלה בי ברחמים ובחבה ויום יום השקתני מים קרים ושמחתי בחלקי. באחד מימי החרף נגשו אלי אנשים אחדים ואמרו זה לזה: „שתילים אלה יפים מאד. נקח נא מהם ונכינם מחר לילדי ירושלים שיבואו הנה לנטע". למשמע דבריהם נפלה חרדה עלי. האנשים לקחו שתילים רבים וגם אני נפלתי בידיהם. בכיתי וקראתי לאמי האדמה: אהה אמי, האזכה לשוב אליך? הידעו גם הילדים לאהב אותנו כמוך? שלום, שלום לך אמא! האם האדמה נחמה אותי ואת כל חברי השתילים ותאמר: „אל דאגה, שתילי, גם שם יושב לכם. השמש הטובה לא תעזבכם גם שם.

האנשים הביאונו למקום־ציה בין סלעים ושמונו בעציצים ואיש אחד אמר: חכו רגע קטן ונחפור בורות. מחר יבואו ילדי ירושלים ויטעוכם". ומיד התחילו לחפור בורות וסקלו את האבנים והעמידונו בשורה אחת. למחרת היום הורגש עוד מהבקר רוח־חג. יפה היה אותו יום. השמש זרחה וחממה את כל היקום. פתאם עלה באוזני קול שיר נעים: „בטו טו טו, בטו בשבט". לא ארכו הרגעים והמון ילדים וילדות, קטנים וגדולים הלכו הלך והתקרב אלינו. התכוננתי וראיתי שתלמידי בתי הספר הם. בראש כל בית ספר נשא דגל גדול מרוקם באותיות זהב. ילדי השכונה תלפיות חכו לבוא הילדים וכשבאו הלכו כלם יחד בסך ופיהם מלא רנה וינשו אל מקום הנטיעה. המפקח על הילדים הודיע, שמכל בית ספר יבחרו בשלשה ילדים והם יטעו עץ אחד. בי בחרו שלשה ילדים מבית הספר „תחכמוני" והם החזיקו בי בזהירות ותקעוני באדמה. לאוזני הגיעו דברי ילד אחד: „עמיחי, אנחנו נבקר את שתילנו לעתים קרובות עד אשר יגדל ויהיה לעץ".

כאשר כלו לטעת את כלנו עלה על ראש גבעה אחת איש זקן עשור זקן לבן ושמעתי כי שמו דוד ילין והוא נאם לפני הילדים נאום יפה וכל השומעים מחאו כף לדבריו. את האמת אגיד כי לא הבנתי כמעט כלום

מכל אשר דבר, הן שתיל רך הייתי הטמון באדמה איך יכלתי להבין את הדברים הנשגבים שהשמיע הזקן, אולם רעיון אחד הבנתי. הוא עורר את הילדים לטפל בנו במהירות למען נשגשג ונפרח. כל היום ההוא הגנה השכונה והילדים רקדו והתעמלו, שרו והשתוללו ורק אחר הצהרים נפרדו מעלינו ושבו ירושלימה ואנחנו נשארנו במקומנו החדש. ילדי השכונה בקרונו יום יום ודאגו לנו וטפלו בנו עד אשר גדלנו ונהי לעצים. אשתקד מלאו לי עשר שנים. אני וחברי קרינו שתביאו אלינו ביום ט"ו בשבט לטעת עצים חדשים ואנכ תמורו אלינו ותראו את מעשי־ידיכם אשר הצליחו, אך מוריכם בחרו לכם במקום אחר לנטיעה. היום נזכרתם ובאתם שוב לטעת פה. אקוה שבכל שנה תבואו הנה.

האילן כלה לדבר, נח רגע והוסיף:

„ודאי אתה מכיר את תלמידי בית ספרך, פנינו, כרמי וצבעוני. הם־הם אשר נטעוני. מסור להם, בבקשה ממך, דרישת שלום ממני ואמר להם שאני מבקשם לבוא אלי כי רבו געגועי עליהם"...

—מה לך, הוזה! מה לך, חולם!—שמעתי קול קורא אלי—נשה מהר אל הגומא, כי זכית להבחר לשותל.

דומם נפרדתי מעל האילן שנחתי בצלו ונגשתי אל חברי לנטע נטיעות לכבוד ט"ו בשב"ט.

יוסף נימרק (כתה ו"ב)

ט"ו בִּשְׁבָט בְּחוּץ לָאָרֶץ

גם בגולה מרגישים במקצת את החג ט"ו בשבט וביחוד חביב יום זה עלינו התלמידים. אותו יום לא היינו מבקרים את בית־הספר. בערב היינו מתאספים אל אולם בית־הספר לבושים בגדי חג, אל הנשף שנערך על ידי מורינו.

אחד המורים היה פותח את הנשף והיה מוסר לנו דין וחשבון על אודות הקרן הקימת, כמה אדמה נרכשה במשך השנה בארצנו וכמה כסף אספה הקרן הקימת. אחר־כך היו מחלקים לנו תעודות ומתנות לאלה התלמידים שהרבו לקנות בולי קרן־הקימת. התלמידים האלה היו עולים על הבמה. התזמרת היתה מנגנת ומנהל בית־הספר היה מגיש לכל אחד ואחד תעודה. אחר־כך היו דקלומים, הרצאות, מקהלה ותמונות חיות מחיי ארץ ישראל, ולבסוף היו מחלקים מזמרת הארץ הקדושה ויוצאים במחול ה„הורה". התזמרת היתה מנגנת ואנחנו היינו רוקדים יחד עם מורינו.

החגיגה הזאת היתה נמשכת עד תשע או עשר שעות בערב ותלמידי המחלקות העליונות בלו בנעימים עד השעה שתים עשרה. כשיצאנו עם סיום הנשף החוצה חקף אותנו הקור והקפאון. מסביב הכל לבן, על פני האדמה פרוש שטיח לבן. העצים עטופי לבנים ועניפיהם הערומים נשאים למעלה. אני הולך והשלג שורק מתחת לרגלי ומהרהר לי כמה טוב באיי, שם חם ונעים. השקידיה פורחת ובנלות רק קור, קרח ושלג. הצפרים גם הן עזבו אותנו ושומעים רק את קול העורב השחור הקורא קרע, קרע, קרע...

אברהם טריינין (כתה ז')

גְּאֻלַּת הַחוּלָה

עוד טימים קדומים קימה בקעת החולה השוממה. כל שטחה מוצף טים וקני סוף גדלים בו. רוכסי הרים יביטו כסביב לחולה כאילו ידעו שסוד טמון בה וכמו רמזו אלינו לאמר: אם תוציאו את הטים תמצא פה אדמה פוריה בת עשרות אלפי דונם.

עמוד עמדה לה בקעה זו וקפאה על כצתה יובלות על יובלות ואיש לא שם לב אליה. טי ירצה להוציא מליונים לשם יבושה? סוף סוף נטלכה המטשלה הטורקית ומסרה בקעה זו לאפנדי אחד וחזה עשתה עטו ליבש את הבצות. בינתים פרצה המלחטה העולמית והארץ עברה לידי האנגלים. גם האנגלים אשרו את בעלותו של האפנדי על בקעת החולה. אדם זה רצה להקים שם ישוב ולא הצליח. היהודי השב לארצו והצמא לאדמה למש את עיניו לבקעה זו זמן רב, כי חזק רצונו להפכה לגן עדן.

והיום הטקווה הגיע. ביום אחד התיצבו לפני בעל הזכיון ראשי חברות יהודיות ונהלו אותו משא ומתן ולבסוף נטכרה האדמה לנו. עכשיו כשאדמה זו בידינו נקוה שלא ירחק היום ובצות החולה ייבשו. ובקעה זו תשגשג בעציה הרעננים ובכתיה היפים וישבו בה ויעבדוה אלפי יהודים ויביאו ברכה לעמם ולארצם.

גדעון ויונץ (כתה ז')

הַחוּלָה

ביטים אלה שמחה אותנו הידיעה המבשרת: החולה השוכנת בגליל העליון עברה לידים עבריות ועתה יהפך המקום מטטשלת הקדחת והיחושים לטטשלת הטרקטור והכגל. החולה הוא שטח אדמה רחב ידים

טלא בצות וחיות כר, כי טי זה יחריב את מנוחתן? במרכז החכל נקוה אגם טים אשר הירדן יחצנו. טעינות ונחלים נושאים את טיטיהם למקום זה ופה הם מתפשטים בשדות ומהוים בצות מטאירות. אדמת המקום מבורכת אמנם, כי טים נמצאים בה בשפע אך יד האדם לא נגעה בה שנים רבות...

נצחה הקדחת. המקום שומם ורק משפחות מעטות מבני הכדווים דרות שם. מהם מתפרנסים מקליעת מחצלאות מסוף הבצה ומהם מדיג ומציד. עוד בזמן ממשלת התורכים עלתה המחשבה: אולי תהפך אותה אדמת בצה לאחר שתיבש למקום פורה? וערבי אחד התקשר עם המטשלה לנצל את החולה הקודחת. בעל הזכיון הזטין מהנדסים ובקש מהם לתכן תכנית ליבוש הבצות. המומחים ערכו מפה מדויקת והכינו הצעה להעטיק את הירדן ולנקז ולחפור תעלות ביטון ולהעביר בדרך זו את הבצות, אולם כסף לא נמצא. ובינתים פרצה מלחמת העולם והוצאת התכנית לפעל נדחתה לזמן בלתי מוגבל. אחרי ככוש האנגלים הכירו חברות יהודיות בערך המקום ובקשו לרכש את הזכיון אך נתקלו בקשיים רבים, והודות למאמצים מרובים התגברנו על המעצורים הרבים והזכיון עבר לידי העם העברי. הג לאומי היה היום אשר בו נפל לנחלה לנו חבל אדמה פורה מאד. עתה אחרי נקוז ותעול יטו הטים לירדן ותסור אימת הקדחת המטארת מעל האנשים. והמקום השומם הזה יהפך לגן עדן ויתן יבול רב למעבדים אותו, ובקום מרבץ הטריא יהפך לשדות חטה ומטעים ופה יתקיימו דברי הנביא:

וּבָנוּ חָרְבוֹת־עוֹלָם,
שֹׁמְמוֹת רִאשׁוֹנִים יְקוֹמֵמוּ,
וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חֹרֶב,
שֹׁמְמוֹת דּוֹר וָדוֹר...
(ישעיהו, ס"א, ד')

יאיר זיקובסם (כתה ז')

מוֹלִי

א.

חֲלוֹמִי בָּא

קצרה ידי לתאר במלים את תשוקתי הגדולה לגדל כלב. יום יום הייתי מבקש מבני משפחתי לזכותני בכלבלב, זו תהיה המתנה היקרה ביותר בעיני. דודי הבטיח למלא את בקשתי זו.

פעם אחת, בשובו מתל־אביב, בשרני כי בשבוע הבא יביא לי כלב. לפני נסעו לתל־אביב לקח את הרצועה שהביא לי בטתנה בשובו מאירופה. ביום ששי הלכתי לפגוש אותו. בדרכי ההרהרתי הרהורים שונים: הבאמת יביא לי דודי כלב? בן איזה גזע יהיה? מה יהיה צבעו? המאולף הוא? עודני שקוע בטחשבותי והנה דודי הולך טרחוק, ועל ידו מתנועע איזה יצור קטן, שחור. טיד נשאתי את רגלי ורצתי בכל מאטצי־כחי עד הגיעי אל דודי. מה גדלה שמחתי בראותי שאותו יצור שחור הוא כלב קטן. נטלתי טידי דודי את הרצועה והלכנו הביתה. הלכתי בשמחה וביהירות. בגאוה הבטתי אל העוברים והשבים.

בבית לא שמחו ביותר לקראת האורח החדש, אולם לשמחתי אני לא היה גבול. שמחי לפני הכלב, שעבר מעכשו והלאה לרשותי, אוכל. נהניתי הנאה טרובה בראותי שהוא אכל בתאבון. בשעת ארוחת הערב הצגתי לפני דודי שאלות: מה שם הכלב, גזעו, האם זכר הוא או נקבה ומה היו מזונותיו אצל בעליו הקודטים? דודי נטצא במבוכה טרוב השאלות שהטטרתי עליו, וענה לי רק על אחדות מהן: שמה בכלבות „טולי" והיא שייכת לגזע כלבי — השעשועים. אחרי הארוחה השתעשעתי עם כלבתי. ביטי הפגרא למדתיה לשחק בכדור, לקפוץ ולעטוד על שתי רגליה האחוריות. אולם אין הנאה בלא צער. יום יום לכלכה את הבית ועלי הוטל לנקותו ואין זו עבודה קלה ונעימה ביותר. התנחטתי רק בזה שעטלי לא יהא לשוא. אני נקיתי, והשתדלתי בכל כחי ללמדה מדות יפות ומקוה אני שאקצור כשמחה טפרי עטלי, טולי „תתחנך" ועליה תהא גאותי. פעם בקרה בביתנו אשה אחת בפליטי גרטניה ואטרה כי בגרטניה טוכרים כלבים טטין זה בשלש מאות טרק. חשבתי ומצאתי כי זהו סכום של חטש עשרה לא"י. מאז עלה ערך כלבתי בעיני ואהבתי אליה גדלה שבעתים.

ב.

מוֹלִי בְּגִיל הַחֲנוּךְ

כשגדלה טולי הרגשתי חובה לטפל יותר בחנוכה וחנוך כלב אינו טהדברים הקלים. רק אחרי נסיונות רבים מצאתי את הדרך הנכונה להדריכה. בחג הפסח חליתי ונפלתי למשכב ולטולי היתה הרווחה, כי יכלתי לטפל בה. סבתי הביאה לי אגוזים ושקדים לחג. באותו

זמן התמסרתי ללמדה בכל כחי והצלחתי. השתמשתי בהזדמנות ולמדתיה לפצח אגוזים ושקדים. כל טכני וחכרי התפלאו על תבונתה הרבה ואמרו כי לא ראו טיטהם כלב היודע לפצח אגוזים ושקדים ככלבתי. אולם חכמתה רבה גם בדברים אחרים. פעמים טעתה בדרך ושבה לבדה הביתה כי חוננה בחוש ריח ובזכרון חזק. כאחד הימים הלכה דודתי לראינוע ולא הרגישה שטולי הלכה בעקבותיה. כהכנסה לבית הראינוע ראתה אותה, אבל היא נעלמה פתאום מעיניה. מישהו כנראה קרא את טולי אליו ולקחה אתו. כלבתי המתידדת עם כל האנשים נתפתתה והלכה אחרי בעלים אחרים. כשוב דודתי הביתה כחדה ממני את אשר קרה. אבל לבי הגיד לי כי קרה דבר בלתי נעים ואנכי אלצתיה לגלות לי את האמת. כל הלילה בעתוני חלוטות רעים ולא יכולתי לישון. בבוקר קויתי לשמוע את נביחתה אך לשוא. אני בכיתי ושפכתי דמעות להי שישיב לי את משוש חיי וכנראה נתקבלה תפלתי. כשובי טביה"ם עצוב ונדכא על האבדה הגדולה ראיתי לשמחתי הרבה את כלבתי רובצת על הספה שיחדתי לה. מרוב שמחתי חבקתיה ואף היא היתה מאשרת. באכלי את ארוחת הצהרים ספרו לי איך שבה: שלחו את פקידנו לחפשה בראינוע ציון, כי שם אברה. בעל־הראינוע המכיר את כלבתי ספר, שרצה לקחתה על מנת להשיבה לי אח"כ אולם אדם זר לקח את כלבתי והיא נתפתתה ולנה בביתו. כנראה ראה האדם כי יש לכלבתי, רשיון על הרצועה ולכן עזבה. טולי בעלת הזכרון וחוש הריח לא יכלה הפעם מרוב צער למצוא על נקלה את הדרך הביתה, בכל זאת עלה בידה למצוא את ביתנו. חיש מהרה נכנסה וכשכשה בזנבה היפה בשמחה, משם הלכה הביתה. בבית קבלוה בשמחה ותיכף הגישו לה את המאכל האהוב עליה ביותר—קציצות בשר. מזמן שובי טביה"ם היא רובצת על ידי ושומרת את צעדי. ודאי מרגישה היא שאני הוא ידידה האמתי ושהנני מוכן לשמרה מכל פגע רע ולטפל בה בכל מאמצי כחותי.

ג.

מוֹלִי מַעֲמִידָה וְלָדוֹת לָעוֹלָם

מולי גדלה ותיף מאד. זנבה ארך ואזניה זקופות במקצתן. בכל כלבי מוסרה והשכונה שעל ידה אין כלב או כלבה אשר יעלה עליה ביופי וגם באומץ לב. מולי בת שנה ושלשה חדשים כלומר מבוגרה ככר, וכלבים רבים מחזרים אחריה, מאהבים אלה באו מדי לילה בלילה ובקשו את כפה... אך מולי גאה מטבעה והיתה משיבה את פניהם ריקם. תשובותיה היו נביחות ונשיכות. על ידי כך הבריחתם כי איתה היתה גדולה עליהם. לבסוף בחרה לה את בן זוגה.

כעבור שבוע או יותר ראיתי שהיא הרה. הודעתי את הדבר לבני משפחתי ושכנתנו אשרה את דברי. גם בביה"ס הודעתי את הדבר לחברי וכל צד הטטירו עלי בקשות לתת לכל אחד מהם כלבלב ואני הבטחתי לרבים מהם. בחג הסכות נסעתי לתל־אביב עם רודתי והתאכסנו בבית־טכרינו וכטובן שלא שכחתי לקחת אתי את כלבתי הנאמנה טולי. שם קבלתי הוראות מטכרים רבים כיצד להתנהג עמה לאחר הלידה וגם אמרו לי כי זמן ההריון הוא ששים וחמשה ימים. בסוף ימי חג הסוכות הייתי אנוס לשוב ירושלימה מפני שביתי־הספר נפתח. בקוצר רוח חכיתי לקץ ימי ההריון.

באחד הערבים כשטילתי עם כלבתי הרגשתי שהיא מושכת אותי הביתה בכל כוחה ולא ירדתי לסוף דעתה ואולם נעניתי לה. אחרי ארוחת הערב קראתי בספרי, פתאום שמעתי אנחה כבדה. הבטתי כה וכה וראיתי את טולי כשהיא כורעת ללדת, מיד לקחתיה אל הטלונה שבניתי לה ורצתי תיכף לבשר את הדבר לבני משפחתי. כעבור רגע נולדה הבת הראשונה ואני קפצתי וצהלתי מרוב שמחה. לאחר שעתים יצאה הבת השניה. אחרי זה שכבתי לראבוני לישון ולא הייתי עד־ראיה ללידת הבת השלישית. למחרת הקדמתי לקום ומהרתי לטולי ולצאצאיה וראיתי שלש כלבלבות קטנות. כעכברים: צבע הראשונה לכן ופה ושם נראים על גופו כתמים שחורים. השניה — שחורה וקצה כפות רגליה לבנות, השלישית — חומה, ובטנה לבן וזנבה שחור. כל היום הראשון לאחר הלידה שכבה טולי אתם ולא קמה אפילו לאכול. רק יומים לאחר הלידה קמה לאכול והיא נחלשה ורזתה מאד. השתמשתי בהזדמנות זו לגשת מקרוב לכלבלבים. בדקתים וטצאתי שכלן נקבות. מהרתי לבית־הספר בלב פועם משמחה ובשרתי את הדבר רק ליחידים מחברי. אלה לא יכלו לשמור סוד ומסרו את הדבר מפה לפה. מיד הוקפתי ע"י חברי וכל אחד בקש שאבטיח לתת לו כלבלבה בהגטלם. אבל הם אחרו את המועד כי אחרים קדמום. הם עזבוני כמפח נפש ואחדים מחברי גם אינם מדברים אתי מרוב כעס. הכלבלבות גדלות. שנים צומחות להן וגם הולכות במקצת. בקרוב גם אוכל לחלקן לחברי.

כלבתי החביבה טולי המליט עוד כלבלבים רבים ואוכל לשכך את חמתם של חברי העשוקים...

שִׂרְפָה

להבות אדומות מתנשאות כלפי השמים הכהים בערוב היום. קול זמזום הרמץ מלוה את לשונות האש הפועות את פיה כאלו הן אומרות לבלוע את הכל. הלהבות מתנשאות על כנפי הרוח המפיחה באפר ומעיפה ומפזרת לכל פנה לכל חור ופתח.

מהומה. פה ושם המונים רצים, כלם אצים כלפי הלהבות וקוראים בקול פחדים, בקול נחר לעזרה: טים, טים!

האש אוחזת בכל פנות הבית. הכל היא מלחכת. בקול זמזום עוזבת היא את הדלת ועוברת לחלון והדלת נופלת התחתה בקול צריחה. אין דלת אין חלון. הכל שחור. הכל פחם ואפר. קול רחש הרמץ לוחש ועולה מבעד להלונות ומשחירה את הקירות.

בבית פנימה מהומה, מהומה גדולה. מילד ועד זקן נושאים הכל, מי ארון ומי שלחן שנצלו מן האש. אי שם בפנת החצר נשמע קול לחש גחלים בודדות.

יחיעם מלצ׳ (כתה ח)

הַגּוֹלִים

בקר חרף. הקור חזק. ידי ורגלי קיפאות מקור. אני הולך ורועד ופתאום שמעתי קול ילדת שבר. פניתי לאחורי וראיתי משפחה פרסית לבושה שמיכות שחורות הולכת מדוכאה מרוב יגון. בראש צועדת אשה זקנה ואחריה ארבעה ילדים, אשה צעירה ותינוק בזרועותיה ולאחריה אישה. כלם בוכים. אני ועוד רבים פונים אליהם בשאלה: „למה לכם כי תבכו?" האנשים האלה אינם מטיבים לדבר עברית ולכן ענו בעברית רצוצה: גלוח! טפיש טזל, ממשלה לפרס. לא הבנתי היטב את כונתם. רק אחד המתקהלים הסביר לי: משפחה זאת באה לפני זמן קצר ארצה בלי רשיון ולכן מחזירים אותה עכשיו שוב לפרס. צר מאד היה לאנשים לעזוב את ארצנו הקדושה. נדמה היה לי כי מראה האנשים האלה יכול היה לרכך לבות קשים, גם לבות אכן . . . בלב שבור השיכו את דרכם. שרכתי את דרכי ובמחי התרוצצו מחשבות צער על אחי האמללים, אשר השחדלו לעלות לארץ משאת נפשם, ועתה הם מושבים בחזקת היד אל הגולה הזרה. נזכרתי בדברי ירמיהו שלמדנו השבוע הזה: „מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך ושבו נאום ד׳ מארץ אויב ויש תקוה לאחריתך נאום ד׳ ושבו בנים לגבולם".

הטשכתי את דרכי לבית הספר וכל אותו יום הרהרתי על גורלנו הרע.

זאב ויסמן (כתה ו)

בְּטוּל תּוֹרָה

שעה ראשונה. לומדים תנ"ך. דברי הנביא הקדום, תוכחותיו ונחמותיו, מצלצלים באזנינו. כלנו יושבים מקשבים מדברי הנחמה שלו:

„ושבתי את שבות עמי ישראל, ובנו ערים נשמות וישבו; ונטעו כרמים ושתו את יינם. ועשו גנות ואכלו את פריהם ונטעתים על אדמתם, ולא ינתשו עוד מעל אדמתם"...

והנה דפיקה על הדלת מפסיקה לרגע את השעור. השמש נכנס ומוסר רשימה למורה. המורה קורא באי־רצון שמות של ילדים ואומר להכנס להדר ההנהלה. אנו קמים ונכנסים להדר ההנהלה. שם ישבו אדם מרכיב משקפים והמנהל. המנהל קורא את השמות ואומר בצער: שכר הלמוד שלכם אינו מסודר ולפי פקודה אנו נאלצים לשלחכם הביתה. הדברים האלה לא נעמו לחכנו. אנו רצנו נבוכים לתוך הכתה, לקחנו את ילקוטינו ויצאנו החוצה.

בחוץ היה מחנה ילדים מכתות אחרות. בואו ונלך— קרא אחד הילדים—למשרד הנביה. שם נמצין: חשקה נפשנו בתורה. החשנו פעמנו ויצאנו בדרך לרוחמה. כאשר נכנסנו לא מצאנו איש וכלנו החפזרנו עצובים איש איש לביתו.

אלידו הלרשטיין (כתה ז)

יֶלֶד אֻמְלָל

בלכתי פעם אחת אל בית הספר ראיתי והנה ילד קטן עומד ופושט יד. היה אז יום גשם והילד היה לבוש סמרטוטים וכולו רועד מקור. נכמרו רחמי עליו, נגשתי אליו ולטפתיו והוצאתי מילקוטי את שתי פרוסות הלחם ואת התפוח שנתנה לי אמי ונתתים לו. הילד אכלם בתאבון רב והודה לי. נפרדתי ממנו וכל הזמן חשבתי עליו, על הילד העזוב. בשבתי על הספסל לא נמשך לבי אל שעורי־המורים, כי כל רגע צפה לפני דמותו של הילד העומד ברחוב ורועד מקור ומבקש נדבה...

בשעה ששבתי הביתה נגשתי שוב אל הילד והזמנתיו אל ביתנו. לאכל עמי את ארוחת־הצהרים. הילד הסכים והלכנו יחד. בדרך ספר לי כי יתום הוא. אב ואם אין לו. משכנו בבית זקנתו העניה החזורת על הפתחים. כשנכנסנו לביתנו ספרתי בלחש לאמי על הילד והיא נתנה לשנינו אכל. אחרי האכל נתנה לו

חִבּוּרִנוּ

יוצא ע"י תלמידי בי"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

חיים מנצור (כתה ו')

הַגְּנֵבָה

(מאגדות יהודי תימן)

לפני שנים רבות היה בעיר תעיז איש צדיק וענו, שלום שמו, הוא רבי שלום שבזי הקדוש. ויחי הצדיק חיי עוני ומסתפק במועט והכל ידעו את קדושתו ויכבדוהו ככבוד רב.

ובצנעא בירת תימן מלך האימם יחיא אבן עלי ילחץ הוא ושריו את היהודים ויטררו את חייהם. ויצעקו היהודים אל ה' ויהי אתם בכל אשר ילכו.

ויהי באחד הלילות והמלך יחיה ובני ביתו ישנים ויתגנב משנה־המלך, סעדאלה שמו, לחדרו, ויגנב את טבעתו. הבוקר אור והמלך קם משנתו וירא והנה טבעתו איננה ויקרא לכל שריו ויאמר להם מי גנב את טבעתי? ואין קול ואין עונה.

ויחר אף המלך בשריו עד להשחית ויקרא: הגידו מי הוא ואיזה הוא האיש אשר גנב את טבעתי? אז פנה סעדאלה שרו ויאמר: אדוני המלך לעולם יחיה, ראיתי כי כלילה התגנבו אל ביתך שנים יהודים ויגנבו את טבעתך ואני לא הספקתי לתפשם כי נמלטו ועתה הבה נכוא אל שכונת היהודים ונאמר להם שאם לא יוציא לנו את הגנב והשטרנו את כלם.

וישמע המלך בקולו וילכו כלם אל שכונת היהודים ויבואו אל הרב ויגידו לו את חפצם. ויאמר הרב: אדוני המלך, לא יעז איש יהודי לגנב ממך מחוט ועד שרוך נעל. אם נא מצאתי חן בעיניך ושמעת לעצתי והלכת לעיר תעיז אל הצדיק רבי שלום שבזי והוא יגיד לך מי הגנב. וייטבו דבריו בעיני המלך וישלח את סעדאלה ואתו פלוגת חיילים מזוינים תעיזה להביא לפניו את רבי שלום. ויהי כאשר באו לעיר תעיז וישאלו את אנשי המקום לאמור: איה בזה בית רב היהודים שלום? וירא להם בקצה השכונה בית דל ויתפלאו מאד. הם קרבו אל הבית ורבי שלום יצא לקראתם ויאמר אליהם: ידעתי כי באתם להביאני לפני מלכנו, אך קדם כל בואו נא אל ביתי ואכלתם ושתיתם ואחר אלך אתכם. וישמעו סעדאלה ואנשי הצבא בקולו ויבואו אל ביתו. הם דרכו על מפתן הבית ויראו והנה לפניהם אולם גדול מקושט ועל השלחן כל מיני מאכלים טובים. השרים אכלו ושתו וישמחו את לבם וכשגמרו לאכל האיצו בו למהר וללכת אתם אל מלכם. אך הרחיקו ללכת, ונערה עברה וכדה על שכמה ויאמר לה רבי שלום: הטי נא, כתי, כדך ושתינו מים. ויהי כאשר הגישה אליו הנערה את כדה ויעלם רבי שלום בתוך הכד. ויתפלאו החילים וישפכו את המים וישברו את הכד ורבי שלום איננו, חפשוהו השרים שעות רבות ולא מצאוהו וישובו אל המלך ויאמרו לו: מלכנו

בִּרְכוֹת הַתַּלְמִידִים

אנחנו מברכים אותך, ביאליק, שתהיה בריא תמיד. תכתב לנו שירים חדשים ואנחנו נלמד אותם.

בשם חברי בכתה א"א

שאול בן זאב

ביאליק, אנחנו אוהבים אותך מאד כתוב לנו ספורים ושירים יפים.

בשם כתה א"ב

אלידע בן שמש, שמואל נסים

אנחנו מברכים את משוררנו הגדול ח. נ. ביאליק ומודים לו מאד על השירים והספורים היפים שלו. «השעון והעצל» למדנו אנחנו לא נהיה עצלים, תמיד נהיה חרוצים.

בשם הכתה ב"א

צבי דיסקין, חיים ברנשטיין

משוררינו הגדול חיים נחמן ביאליק!
במשך חדש ימים ספר לנו מורנו הרבה מאגדותיך היפות, שרנו הרבה משיריך. אנחנו אוהבים אותך ומברכים אותך שתחיה עד מאה ועשרים שנה אמן, אמן, אמן!

בשם תלמידי הכתה ב"ב

זלדם ניסן, כהן משה

תלמידי הכתה ג"א מברכים את משוררנו הגדול למלאת לו ששים שנה הוסיפה נא, משורר יקר לכתב לנו שירים רבים

בשם כל חבריני

יעקב חיון, טויסטר יוסף

אנו מברכים את משוררנו שיזכה לשנים רבות ויכתוב עוד הרבה שירים וספורים וישמח בהם את הילדים. אנו נוטעים לכבודו עץ בגן ביאליק.

בשם כתתנו ג"ב

יעל שישן, דוד וילנסקי

משוררנו היקר!

מברכים אנו אותך לחג יובלך בברכה חמה. תזכה להאריך ימים ותוסיף לכתב לנו שירים וספורים ואנחנו נקראם בנפש חפצה ונשטח עליהם מאד.

בשם חברינו בכתה ד"א

צבי שור, יוסף ויסנשטרן

מקרב לב אנו מברכים את משוררנו הגדול ח. נ. ביאליק למלאת לו ששים שנה.
יהי רצון ונזכה כלנו לחוג את חג המשורר במלאת לו שבעים וחמש שנה.

בשם תלמידי הכתה ד"ב

יצחק דינבורג, אריה אזרי

הננו מברכים את משוררנו החכם חיים נחמן ביאליק ליום מלאת לו ששים שנה.

טי יו"ן ויזכה לראות בתחיתו השלמה של עמנו.

בשם הכתה ה"א

זלוטניק דוד, יאיר ג'יקובס

ליום הולדתו של משוררנו הלאומי ח. נ. ביאליק אנו מברכים אותו ששיריו ינשאו על שפתי כל יהודי ויהודיה בארץ ובגולה.

בשם הכתה ה"ב

חריז יצחק, זיונין גדעון

תלמידי הכתה ו"א מברכים אותך משוררנו הגדול שתזכה לראות בפריחת ארצנו ובשחרור עמנו.

בשם חברינו:

ברנשטיין צבי, אשר הירשברג

אנחנו תלמידי הכתה ו"ב שולחים למשוררנו הלאומי את ברכתנו הנאמנה.

יהי רצון שמעין שירתו יפכה בלי הרף כל ימי חייו.

בשם כתתנו:

כהן חיים, ברינקר יוסף

החביב, ברח הגנב וימלט, באותו רגע הופיע רבי שלום לפני המלך ויאמר: אדוני המלך, אם תיטיב עם אחי היהודים ולא תוסיף להרע להם והגדתי לך מי הוא הגנב. הבטיח המלך כי יעשה כדבריו. ויאמר רבי שלום: אדוני המלך, שים נא ידך בכיס סעדאלה עבדך ומצאת את טבעתך אשר אבדה לך. ויעש המלך כדבריו וישם את ידו בכיס סעדאלה וימצא את הטבעת. ויקרא המלך בכעס אל משנה המלך: הגנבת וגם העלית על היהודים? זעתה בזקן נביאנו נשבעתי כי עוד היום אמיתך מות כלבים.

וכאשר אכר כן עשה.

כו ביום ההוא את סעדאלה על עץ ולחייו בא כרגע הקץ. כן יאבדו כל צוררי עמנו וכי יתן ונזכה לגאולה בקרוב ביטינו.

אפרים פרידלנסקי (כתה ז')

בְּבֵית־הַחוֹלִים

(מרשימותיו של ילד חולה)

צועד אני לאטי עם הורי בדרך העולה לביה"ח „הדסה". בדרך פוגשים אנו ילדים משחקים ומשתובבים ואני חושב: „כמה מאושרים הילדים הללו המשחקים להם כאות נפשם, כה בשעה שעלי לשכב בביה"ח כדי שינתחוני. לבי מלא יגון כי יודע אני שבעוד זמן קצר עלי להפרד מהורי היקרים. אך ורכתי על סף ביה"ח ולבי החל פועם בחזקה. נגשתי אל משרד בית החולים והאחות הראשית רשמה בספר את גילי, שמי, מחלתי והראתה לי את מטתי. עתה נגזר עלי להפרד מהורי. קשה מאד היתה הפרידה. כל אחד מאתנו התאמץ לבלי בכות אולם הדמעות נשרו מאליהן. הורי הלכו. האחות מסרה לידי את בגדי ביה"ח וצוותה עלי להתרחץ באמבטיה. בגמרי להתרחץ נכנסתי לחדר־החולים ומיד פנו אלי החולים בשאלות שונות: מי אתה, מאין, מה מחלתך. השתדלתי לענות להם על כל שאלותיהם.

החדר היה נקי ומסודר ונאה. השמש שלחה את קרניה על הקירות הלבנים. כל המטות מוצעות כמעט לבן, על יד כל מטה ארון לבן קטן המשמש לצרכי החולה. כששכבתי במטה נתנו לי ספרים לקרוא, אולם קשה היתה עלי הקריאה כי מחשבות אחרות הטרידוני כל הזמן. ערב. רכבת־הבזן באה. קבלתי את ארוחתי אך לא יכולתי לאכול. דבר מה העיק עלי. החשמל הדלק בחדר השלך הם. צעדי הרופא נשמעו פעם פעם וכעבר רגעים מספר שרה דומיה ורק אנחות חולים הפריעוה. בקר.

קמתי לפני זריחת השמש. רוח קרירה נשבה ושירת צפרים עליזה בקעה את חלל האויר. אחרי שהתרחצתי יצאתי החוצה. כששכבתי פניטה היה בחדר שאון. שקשוק הקערות, כדי המים, שיחות החולים התערבו והיו למהומה גדולה אחת. בגמרנו את ארוחתנו בקרונו הרופאים „מחר הנתוחי אטרו לי. דבריהם הרעידו את גופי. קור חדר לעצמותי. היום עבר עלי במחשבות בדאגות. להורי שבאו לבקרני העמדתי פנים צוהלות אולם בפניטיותי בכיתי. בערב מהרתי לעצם את עיני כדי להבריח את המחשבות העצובות שטרדוני ולא הצלחתי וכמשך כל הלילה לא ישנתי כי שאלת המחר הרגיזה את מחי ורק בטרם יעלה השחר נרדמתי. הבקר בא. לכל החולים נתנו אכל ורק לי לא נתנו דבר כי לפני נתוח אין אוכלים. התקלחתי וישבתי על מטתי כמחכה לגזר דיני.

זמן רב ישבתי על המטה כשראשי תחוב בין שתי ידי הרועדות. נשמתי בכבדות. מחשבותי הוליכוני למקומות מרחקים. בהיין הכל צוחל, הכל שמח, רק אני אשכב פה כלוא. האחיה? האזכה לראות עוד את פני הורי ואחי? בכית בוכים בודאי ומתפללים לי. הקריאה „בוא" העירתני מהמחשבותי. לפני עמדה אחות ראשית וצותה עלי ללכת אחריה. הבנתי לאן, ולבי החל פועם בחזקה. דרכתי על סף חדר־הנתוח ונרתעתי לאחור. החדר המשונה הפיל עלי אימה. מהחדר הזה עברתי דרך פתח קטן לחדר אחר. בו עמדה מטה גבוהה אך עליתי על המטה ומיד אבדתי את כל חושי, שכבתי ותפלה אחת בלבי: „ד' רחום וחנון, יהי רצון ויצליחו הרופאים". ולא הרגשתי כטעט ששמו על פני רשת לבנה. התחלתי לספור. חושך. ערפל שחור. אבנים כבדות וגדולות ניפלות ארצה. מה נורא. אני נחנק, נחנק... — — — — —

כשהתעוררתי הרגשתי את עצמי חלש מאד. כל גופי כאב. הקאתי. עיני נפקחו לרגע ותיכף נעצמו. הייתי קשור אל המטה. היטים הראשונים עברו עלי בלי כל שנוי לטובה. בקר. הקיצותי משנתי. מה זה? הפסק הכאב? לא האמנתי לעצמי. ואולי זהו רק חלום לילה? שפשפתי את עיני ואמנם אינו ישן. הוקל לי בהרבה. חדלתי מהקיא. החלו לתת לי אוכל. נעגועי הביתה רבו כמה השתוקקתי לשוב הביתה, להתראות עם בני משפחתי.

באחד היטים נגש אלי הרופא ויאמר לי: „מחר תוכל לרדת מהמטה" ענג רב הסבה לי בשורה זו. בלילה ישנתי במנוחה. כשהתעוררתי בבקר היה רעש בחדר. עוד התרדמה נסוכה על עפעפי ורגלי כבר עמדו על הארץ.

התחלתי לצעוד וכמעט שנפלתי ארצה אך האחות טהרה לעזרתי ואני הוספתי לצעד. מה מוזר הייתי, דמיתי לילד קטן שטרגילים אותו ללכת. כן, הייתי מגוחך מאד בעיני עצמי ובודאי גם בעיני אחרים. למחרת ירדתי כבר לחצר ונשענתי במעקה. הלכתי שטה להפגש עם הורי. הם לא הכירוני מרחוק, ובראותם אותי התחילו לבכות ואמנם נורא היה מראי. הייתי מכוון, צנום, כפוף כזקן. כשנפרדתי מהורי נכנסתי לגן לנוח. „כמה טוב עשיתי שהסכמתי לנתוח", עברה מחשבה בלבי. אמנם כאב לי, סבלתי, אבל הרי זה כאין לעומת מה שעלול הייתי לסבול. עם שקיעת החמה עליתי החדרה. לילה. חשך. הלילה האחרון בבית־החולים. מחר אישן כבר בבית, בטטתי.

קרני שמש השתעשעו על פני והעירוני: „הביתה, הביתה". התקלחתי וחשבתי: כשהתקלחתי ביום הכנסי לבית החולים נשרו דמעות צער מעיני ועתה אני מתקלח כשדמעות גיל נושרות מהן. בצהרים באה אמי לבית החולים בכדי לקחתני הביתה. נפרדתי מכל החולים ששכבתי אתם בחדרה אחת ובצאתי מחצר בית־החולים היתה תפלתי: „מי יתן וכל האנשים הבאים הנה חולים ויצאו מכאן בריאים ושלמים כמוני.

אברהם אופלטקה (כתה י"א)

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי

מדי פעם בפעם אוהב אני לבקר את הכתל המערבי, זה שריד מקדשנו מימי הקדם. ומדי בקרי את המקום הקדוש הזה מרגיש אני כאילו זו היא הפעם הראשונה שרגלי עומדות שם. לפני שבועות אחדים הלכתי בדרכי, עם אבי, אל הכתל. בכדי להגיע שמה הוכרחנו לעבור דרך סמטאות צרות ואפלות. בצדי הסמטאות נמצאות חניות ירקות, בשמים, בשר ופרות. הרעש גדול. הערבים מכריזים על סחורותיהם בקולי קולות. המחמרים קוראים אחרי חמוריהם והרעש גדול. אני יורדים ויורדים בסמטאות השונות. תמיד נדמה לי באילו לא אגיע כלל למחוז חפצנו, אך סוף סוף באנו לסמטא הפונה ימינה והמובילה דרך מדרגות צרות לשטח הכתל. כשהגענו לסמטא האחרונה התחיל לבי הופק בחזקה.

בהדרת קודש נגשתי אל הכתל: מראה האבנים השרופות והפרצים שביניהן עוררו בי מחשבות עצב. נזכרתי במצב הקשה שבו נמצאים כיום אחינו בני ישראל בכל העולם. ביחיד נזכרתי באחינו שבגרמניה הנענים תחת שלטונו של הצורר הימלר. מראה המקום העוצב מזכיר את עמנו העוצב מכלי מושיע. עמדתי וחשבתי על אחי הבודדים הסובלים רעב, חרפה ורדיפות, ועל הכתל הקדוש שאינו יכול להושיעם ומעיני ירדו דמעות רבות.

ברוך פולאק (כתה ח')

עַל עֶבְרִי פִּי קָבָר...

בפעם הראשונה עלה בגורלי המר לראות אם כורעת–ברך שקולה קורע לב מרוב צער וריקה פרושות למעלה. לפניה היה מוטל על „שולחן המות" בן טפוחיה, מעוטף בטלית ותכריכין. רגע התבוננתי אל המחזה המחריד, אך לא יכולתי לראותו. מה עשיתי אז, באיזה מצב הייתי? זאת לא אזכר. היתי מבולבל. רק אחת אזכר שנדהם עמדתי ודמעות רבות ירדו עיני והתגלגלו על לחיי. הייתי אז נדהם כל כך שלא הרגשתי עוד למרי באמן המחריד. אבי אמר „קדיש" בשהמלים נחנקות בגרון. שמש החברה קדישא אמר לפני אבי קדיש בקושי רב. השמש תפס בידו את שני הבדים ואחריו שאר חברה קדישא ואבי. הלויה יצאה. נגררתי אחרי הלויה, שרק אבי, אני וחבריקדישא הלכנו אחריה. לבי דפק בי כפטיש.

אני זוכר את אחי החלש. ישר ועלוב היה הילד הזה. אני נזכר בעבר ולבי יהלום כהולם פעם. עתה התחלתי להרגיש בגדל האסון שבאנו. אנו עוברים את שער שכם. הערבים העליזים יושבים בבתי הקפה ומגדילים את חרדת נפשנו. לפתע התחוללה סערה גדולה ורוח החל נישב. גשם נתך אחצה; ואין אני מרגיש כלל בו. הגני הולך לי כבראשונה מבלי שאכסה אפילי את ראשי במעילי. לא איכפת לי. גם כי אפל למשכב ואחלה לא אצטער. יאוש מר נוקב בקרבי. הולך אני בצדי הדרכים ומבטי נתקע באחי המת ולבי יזדעזע. רואה אני את פני אבי הרעים שער וקני הספיק במשך זמן קצר להפוך לבן. לעתים קרובות הוא שולח בי מבט מהיר אך כשאני מסתכל בפניו המיואשים מיד יפנה ראשו מעלי. פעם בפעם היא אומר אלי בקול חנוק „אל תסתכל". בכל זאת לא יכולתי להתאפק והבטתי אל פניו. עיניו התמוגגו בדמעות ולחייו שקעו. כלו. היה מלא יאוש ותוגה אין קץ.

אנו יורדים לעמק יהושפט. הגשם החליק ושטף את הכביש היורד לעמק. השתוקקתי להתחלק ולאבד בתוך תהום בלתי ידועה. אלכה לי מן העולם הזה ולא אשוב לראות בצער. דומה, מישהו דוחפני לעמק. אינני מפחד עוד. ובאמת מה לי ולפחד אם סופו של כל אדם למות ולהקבר.

אף על פי שהייתי עיף ורצוץ לא הרגשתי כלל בדבר. עמוד! פקד השמש של החברה קדישא. המשא הורד. השמש נעלם. לאחר דקות אחדות הופיע אבא ואתו ערבי בא בימים ובידו מעדר. הוא מתחיל לחפור להעמיק חפור בארמה. במשך כל הזמן עמדנו אני ואבי, או אולי ישבנו, אינני זוכר. שאלות רבות התרוצצו במוחי מבלי מצוא להן מענה. רק אחת ידע כי אותה שעה היתה שעת יסורי הנפש הגדולים ביותר בחיי. נגמרה החפירה. הגויה הוכנסה לקברה. בעיני ראיתי איך מכניסים את הגויה לקבר ומכסים אותה באבנים מסודרות ושופכים עליה עפר. השמש נתן לי פתקה לרשום

אפרים פרידלנסקי (כתה ח׳)

קֶבֶר־רָחֵל

המכונית משרכת את דרכה בכביש המתפתל מירושלים בואכה בית־לחם. מדי פעם בפעם יראה מחמר ערבי עם חמוריו. מסביב—שממם ועזובה. פה ושם יראה אילן יתום ועירום. באותה שעה מתגנבת בלבי ומנקרת — במוחי השאלה: מדוע לא ימסרו את־האדמה לידי היהודים שהיו הופכים אותה לגן־עדן פורח, כשם שהפכו את רב אדמת ארצנו אדמה הצחיחה לאדמה פוריה. לחש עובר בין הנוסעים: קבר־רחל.

לבי פועם בחזקה. זאת לי הפעם הראשונה אשר אני נוסע לקבר—רחל. מרחוק נראתה נקודה אשר כל הנוסעים הזינו בה את עיניהם הנקודה הלכה והתקרבה יותר. המכונית עמדה על יד בית קטן שכפה בראשו. נכנסנו דרך מבוא צר אל חדר קטן אשר קירותיו מקושטים בפרכיות. הדחק רב. החם גדול. הכל מצטופפים על יד המצבה. דממת קדש שוררת. השפתים נעות מאליהן. בכיה נוגה והשאית ממלאה את החדר הקטן והאפל. צללי נרות השמן המטפסים על הקירות מטילים אימה. אגלי דמעה נוטפים מהעינים למראה החמון הרב הצובא על המצבה ומתחנן:

אמא, אמא! בקשו רחמים עלינו. הגיעה השעה שנגאל ולא נהיה משועבדים לזרים. אני עוצם את עיני. תמונות רבות עוברות לפני עיני רוחי: הנה יעקב אבינו. הוד וקסם שפוכים על פניו. נכר כי הרבה סבל בימי חייו. מצחו חרוש קמטים. נימי כסף יוצאות ומבצבצות מתוך שער זקנו. ברגע זה שאני דורך במקום הקדוש לנו מעלה אני לפני את דמותה של רחל אמנו. על פניה נראים אותות עמל ויגון ובאזני מצלצלות דברי ירמיהו: „מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך נאם ד״. האם הגדולה אינה יכולה להתנחם, אין לבה חדל מדאגה כל עוד עם ישראל שרוי בגלות. אם ישראל בוכה תמיד בלי הפוגות אל בניה הטובעים בים של צרה. מחשבה אחת לא תתן לי מרגוע: קברה של אם ישראל, קבר רחל אמנו אף הוא בידי נכרים!..

אולם תקותי חזקה כי לא לעולם יהיה הקבר הקדוש בידיהם. יום יבוא ועמנו הסובל בארצות פזוריו יתכנס שנית אל ארצנו ואז יושב לנו גם קברה של רחל אמנו.

יצחק וינוגרד (כתה ח׳)

הַדַּיִג

בקר. השמים בהירים ללא עב קל. רקיע כחול רחב ידים עד אין קץ משתרע מעל הראש. שמש אביב עגולה ויפה שטה במרומי השמים והיא שולחת קרנים חמות ולוהטות על פני היקום. אט אט משרכים להם אנשים עיפי להט השמש את דרכם. הלשון יבשה. הגוף חלש והעיפות גוברת. התנועה פוסקת. ברחוב אין קול. החיים אינם מרגשים. אין צפור מציצת ואין צרצר מצרצר ואף זמזום הזבובים לא ישמע. הכל נמלטים לבתיהם. מרחוק יעלה כעין המית מים. כקול גלי הים בהשתפכם על החול. החמיה נהפכת לנגינת פלאים המושכת את הלב והרגלים נמשכות מאליהן למקום אשר משם בא הקול. התקרבנו לים. רוח קלה התחילה לנשב. שאפנו רוח והתעודדנו. בפסיעות מהירות קרבנו להוף. שם שכרנו סירה. פשטנו מעלינו את בגדינו ולבשנו מכנסי רחיצה קלים ונכנסנו לסירה. המשוטים שרקו באויר טבלו במים ודחפום ושוב התרוממו באויר. הפעולות נשנו ונשלשו והסירה החליקה בקלות על פני המים החלקלקים. הרוח קרה ומשיבת נפש. האויר היה נפלא ונעים. על כרחנו השמטנו את המשוטים מבין ידינו והשתרענו בסירה הקטנה. הרוח הקלה והקרה לטפה בנחת את מערומי בשרנו, השתובבה בגיל בין שערותינו ואחר עברה ממנו והלאה. השמש התרוממה ועמדה באמצע השמים. שלחנו ידינו בדיג. החם בעיר גדל עד למאד, אך בסירה היה אויר נחמד. השלכתי רשת במים ובקפיצה אחת צללתי שמה אחריה. המים אפפוני. גופי רעד ושני נקשו זו בזו, הרגשתי נעימות אין קץ. דטט גיל עבר אז בשרי. בתנועה מהירה תפסתי את הרשת והעליתיה לסירה, זו היתה מלאה דגים. במרום התעופפו להקות להקות צפרים עליזות ששרו בקול צפצוף רך ונעים, אך לא לזמן רב המשיכו לעוף. החם התיש כחן. צפרים רבות עסקו בדיג, כדי להשביע את קיבתן. מחזה מרהיב את העין הוא לראות כיצד הצפרים הללו דגות דגים. בראשונה מרחפת לה הצפור ממעל למים. ועיניה צופיות לכל תנועה קלה. אך תרגיש בטרף מיד תמהר בטיסה קלה וכעבור רגע קטן ודג יפרפר בפיה. נעים היה לשבת ולעקב אחרי משחק ציד זה. המשכנו את עבודתנו. המים היו חלקים כשיש. גלים קטנטנים התרוממו בים ונדנדו את הסירה. במרחק האופק שטו אניות רבות גדולות ויפות והן הוסיפו הוד והדר לסביבה הנאה. הערב הגיע. השמש

נטתה מערבה. רגעים מספר עוד שלחה קרני פרידה שהאדימו את לבן העננים ואת תכלת הרקיע, לבסוף שקעה לגמרי ולול בהיר פרש את ממשלתו על פני היקום. האויר התקרר. הים היה עטוף סוד. אט אט החליקה הסירה בחזרה עדי הגיעה לחוף. קפצנו מעליה והתלבשנו. רעש העיר קדם פנינו בהעלותנו ליבשה. לאטנו פסענו ברחובות עד שהגענו לבתינו. היינו אמנם עיפים ודצוצים אך לבנו היה מלא שמחה וצהלה.

משה קופמן (כתה ז׳)

הַנִּסָּיוֹן

(זכרונות מימי הילדות)

כאשר גרתי בימי ילדותי ברוסיה קרה לי מקרה מעליב ומרגיז כאחד:

באחד הבתים הקרובים לביתנו ישב גוי גרמני, בחור טוב וחרוץ ולו סוס נחמד עד מאד. כולו לבן. על פניו שני טלאים שחורים. זנבו קצר. אזניו זקופות וכולו אומר כבוד והדר. לעתים קרובות היה הגרמני מרכיבני על סוסו היפה, ואני לבשתי אז גאוה והייתי בעיני כפרש גבור. חברי היו מקנאים בי ובעיניהם גדלתי אף על פי שהייתי הקטן בכולם. פעם אחת בשבת באו אלי חברי ונגש יחד אל חצרו של הגרמני וראינו שהוא מטפל בסוסו. כאשר הרגיש בנו קרא לנו לבוא לחצרו ושאלנו בצחוק: „התרצו ילדים לרכב היום על סוסי?". ותוך כדי כך טפח על סוסו וזה השמיע קול צהלה. עינינו הבריקו אך הפיות ענו באי רצון „לא". אחרי כמה רגעים אמר אלינו הגרמני בערמה: „מי שירכב היום ארכיבהו בכל יום", חברי ענו בשלילה אך בלבי התעוררה מלחמה עזה אולם לא יכולתי לכבש את יצרי ואקרא בקול חנוק למחצה: אני מסכים".

עיני חברי ננעצו בי בכעס אך אני כבר ישבתי על הסוס. רק צעד הסוס צעדים אחדים מיד קפצתי אדצה ומהרתי כחץ מקשת הביתה. הסוס הפנה את ראשו אחרי כאלו שאל כמבויש „איזו רוח עברה עליך?" גם בעליו הביט כמתפלא ואני נמלטתי לביתנו ומאז לא רכבתי יותר על סוס זה כי התחרטתי וגם התבישתי.

יצחק מיטשניק (כתה ח״א)

הַמַּחֲנֶה בְּזִכְרוֹן יַעֲקֹב

בימי החפש ערכנו, אנחנו חברי המכבי—הצעיר בירושלים, טיול למשך שבועים וחיינו חיי מחנה במושבה זכרון־יעקב. יצאנו בשעה 8 בבקר מהמועדון שלנו ועלינו על המכונית. הדרך עברה עלינו בשמחה. אני התענגתי מאד ממראות הנוף היפים שחלפו לעינינו. אחר חמש שעות נסיעה הביאנו האותו לזכרון־יעקב לפני שער גן המושבה. תכף לבואנו נכנסנו אל הגן והחלונו בהקמת האהלים ובסדורם הפנימי והחיצוני. את החפצים הנחנו בצדי האהלים. את האכל בשלו הטבחים שנבחרו מקרבנו ובראשם עמד מפקדנו החביב מר בצלאל בצראוי. בערב בא קהל סקרנים רב והם נפרדו מאתנו רק לאחר שנרדמנו מאפס אור. כן היה בכל הלילות. השנה באוהלים היתה נעימה מאד. לא הרגשנו כל קור. על קרקע האהלים פרשנו מחצלות שעליהן שכבנו, טבחינו בשלו את האכל בתוך דוד גדול. על גבי כירים שבנינו מאבני המקום. סדרנו לנו מקלחת אשר את קירותיה הקימונו ממחצלות. המפקד ערך אתנו טיולים ארכים ונעימים לעתים תכופות. טילנו אל מנטורה והתרחצנו שם לקיסריה, לבת־שלמה ולשפיה. בלילה האחרון ערכנו נשף לטובת אחינו הנעניים ברוסיה. עם אור הבקר יצאנו לכרמים לטיל. שם בצרנו ענבים על חשבון ועד המושבה. לטיולינו היינו יוצאים בבקר ושבים לעת ערב. לשומר המחנה והאהלים, בשעתי העדרנו, שכרנו את סנדלר המושבה והוא גם תקן את נעלינו הקרועות. כשחזרנו ירושלימה עברנו דרך חיפה — וראינו בה את הנמל הענקי החדש. הגענו לירושלים לעת ערב ובשמחה רבה חזרנו לבתינו.

ראובן ירקוני (כתה ז׳)

עֲבוֹדָתִי בִּדְפוּס „חֲבֵרֵנוּ"

יום אחד בא מר גלדצויג אל כתתנו וסחר בילדים אחדים שיעבדו בדפוס „חברנו" החביב על כל הילדים. ביניהם בחר גם בי. שמחתי מאד כי זכיתי לכבוד הזה. קבענו את יום עבודה ביום הראשון בשבוע אחרי הלמודים. ביום הראשון לא התחלנו עדיין לסדר אותיות אלא למדנו להבחין בין האותיות השונות ולהכיר את מקומותיהן הקבועים. בשבוע השני פרקנו אותיות כי עוד לא היתה לנו עבודה.

בשבוע השלישי כבר התחלנו לסדר, ידי רעדו משמחה. במשך זמן קצר התרגלתי היטב לעבודתי החביבה עלי.

ואני מקוה כי אמלא באמונה את חובתי המטלת עלי לתועלת עתוננו היקר ולתועלת בית ספרנו.

יעקב פרג (כתה ח')

תַּהֲלוּכַת ט"וּ בִּשְׁבָט

היה יום חם ובהיר. החמה יצאה מנרתיקה ושלחה את קרניה על פני היקום. רוח קלה נשבה, ובשמים אין אף עב קלה. מפקד „המכבי־הצעיר" סדר את בני־גדודו הלבושים בגדי „לבן־ותכלת", והעמידם בראש שורת התלמידים. אחריהם צעדנו אנו, כשראשינו חבושים כובעי־תכלת. באנו לחצר בית־ספר למל. השעה היתה מוקדמת. כעבור זמן מה התחילו לנהור שמה תלמידי בתי ספר שונים, מקושטים ומעוטרים זרי פרחים וסרטי הקרן הקימת. החצר סאנה מהמון ילדים. התזמורת התחילה לנגן, ואחרי זמן קצר התחלנו לצאת דרך שער גדול. בחוץ עמדו אלפי אנשים מזה ומזה, בשתי שורות ארוכות. בתוך עברו בדוחק תלמידי בתי הספר. שוטרים וחילים שמרו על הסדר. ההליכה היתה קשה ובכל רגע הכרחנו לעמוד. בבואנו לרחוב יפו נתקלנו בקהל גדול עוד יותר, שבא לראות את התהלוכה. אותומובילים העמדו. רבים הפסיקו את מלאכתם והביטו עלינו. בבואנו לרחביה קבל את פנינו מר אוסישקין שעמד על גזוזטרת בנין הקרן הקימת וברכנו בנפנוף־כובע. מעל לראשנו זמזם לו אוירון שבא, כנראה, לראות גם הוא בתהלוכה. רבים מאתנו שרו את שיר היום „ט"ו בשבט הגיע", על פנינו חלפו עברו עגלות, מכוניות ואופנים שאצו אל תלפיות. בטרחק מה הבקיע את האויר קולה המנסר של רכבת נוסעת. עברנו את תחנת הרכבת ואנו דורכים כבר על הכביש המתפתל אל תלפיות. מימין לנו התנוססו בתים לתפארה. משמאל צריפים ובתים של אנשי הצבא הבריטי החונים כאן. החילים הפסיקו את עבודתם, עמדו והביטו משתאים עלינו. אחרי מהלך של שעתים הגענו עיפים אל תלפיות. לעינינו הופיע שער גדול ועליו אותיות גדולות „ברוכים הבאים". משני צדדיו ובמרכזו התנפנפו שלשה דגלים בצד. שנים עברים ואחד אנגלי. עברנו דרכו ובאנו לחרשת עצים מצלה, שנטעה בט"ו בשבט בשנת תרפ"ג, על ידי תלמידי בתי הספר. אחר באנו ל„שדה הנטיעות" לטעת את אלפים השתילים שנתנו לנו. עמדנו על יד במה גדולה מקושטה וענודה פרחים. בא כח תלפיות עלה עליה וברכנו בשם השכונה, והסביר לנו את ערך הנטיעות. „הנה נגשים אתם לטעת אלפים שתילים רכים — קרא הנואם בעז — והם יגדלו וייפו את הסביבה", אחר מסר את „דגל השמירה" על השתילים והטפול בם לבית־הספר של „תלפיות". אחריו דבר מר דוד ילין, פנה אלינו ואמר: „שאו עיניכם קדמה וראו את העזובה והשממה, את ערבות המות והכליון, שמסביב ל„ים המלח", ים המות, הנה ארצנו הולכת ונבנית בצעדי און. היו נא אתם במניחים את „אבן היסוד" להתפתחותה כאן, בנטעכם עתה, אלפים שתילים רכים, אלפים עצים בעתיד, ומי יתן, ועמנו, יהפוך את כל מקומות השממה האלה למקום ברכה, לשדות תבואה ופרדסים מרהיבי עין". דבריו הנמרצים של מר דוד ילין נגעו עד לבנו, ובסימו לדבר נשמעה מחיאת כפים סוערת.

אחר אכלנו את ארוחתנו, שתלנו את השתילים, ופנינו אל מגרש המשחקים. שם חלקו לנו מגדנות והלכנו הביתה ולבנו רן מרוב שמחה ואושר.

שמחה רוטמן (כתה ז"א)

בִּכְפַר־הַיְלָדִים

אחרי ארבע שנות למודים בביה"ם תחכמוני בירושלם, החליטה אמי להעבירני לזמן מה לכפר הילדים „מאיר־שפיה"

בקר צח. השמש מפיצה את קרניה הצוהלות ואני נוסע עם אמי אל הכפר. עברנו שדות ויערים והאותומוביל אץ רץ להביאני למחוז חפצי. בו ביום אחר הצהרים הגענו לשער הכפר. המון ילדים וילדות רצו לקראת. ויקראו בשמחה: „ברוך הבא", „ברוך הבא"!

חשבתי בלבי: לא יעבור זמן רב וגם אני אהיה כאחד מהם. השער כולו עטוף ירק רענן. לעיני נתגלו אילנות אחדים, ירוקים ונאים. האילנות מנענעים גם הם צמרותיהם וכאילו הם מברכים אותי ב„ברוך הבא". התקרבנו לבית יפה אשר חזיתו מכוסה פרחים מטפסים. חשבתי כי זהו בית אחד האכרים, אך איש אחד העמידני על טעותי ואמר לי כי זהו הבית הראשון שנבנה מזמן הוסד המוסד. פתאם קלטה אזני קול צלצול. שאלתי את אחד הילדים: מה בא צלצול זה להודיענו? עכשיו — ענה הילד — מחלקים ארוחה קלה והצלצול מודיע שעל כל ילד לאכל ולנוח מעט. גם לי נתנו לחם מרוח בשמן זית טוב ואכל לתאבון. בערב מלאו את לבי רגשות שונים: הנה אני נמצא בין קהל ילדים רב, אעבוד ואלמד כאחד מהם. וכשיבוא חניך חדש אצא גם אני לברכו בשלום. בהכנסי לחדר האוכל שמחתי מאד. ראיתי שהוא מלא מפה לפה בנים, בנות ומדריכים. כלם אוכלים בתאבון ומשוחחים זה עם זה. הרעש אמנם גדול אבל בראותך שכולם אוכלים וצוחקים, מתחיל גם אתה לאכל בתאבון רב. אחרי כחצי שעה נשתתק פתאם הכל וכל ילד ברך על המזון: „ברוך

שאכלנו משלו ומטובו חיינו". אחרי הסעודה יוצאים כל הילדים ברעש מהחדר וסרים אל החרשה לשאוף אויר צח. ב־9 עולים על המטות לישון. הלילה הראשון עבר עלי מתוך חלומות נעימים על חיי בכפר. בחמש וחצי בבקר צלצל הפעמון לקום. התלבשתי מהר והלכתי להתרחץ. כל אחד רץ לחדר הרחצה כדי להתרחץ מהר. גם אני נכנסתי לחדר־הרחצה המלא ילדים הרועשים וצועקים. התרחצתי והלכתי לחדר האכל. בבוקר שורר שקט גמור בחדר האכל. הארוחה היא: גבינה מלוחה, זיתים, חמאה, לחם שחור וקפה. אחרי האכל נגש אלי אחד המדריכים, איש בריא וחזק, ואמר לי: אתה הולך אתי. הלכתי אחריו. באנו עד גנת־ירקות שונים והוא פנה אלי, „קח מעדר ועדור את האדמה עד גבול זה". אמר והלך. התחלתי עודר. הגוף כבר עיף והידים כואבות, כי לא הייתי רגיל לעבודות אלה. התחלתי מתגעגע על ביתי. אמי עוד לא עזבה את המוסד ודברה עם המנהל. אחרי זמן קצר נפרדתי ממנה בעינים דומעות והייתי כאחד החניכים. עבדתי כשלש שעות. על הידים נראו צלקות מהעבודה. כך עברו עלי כשבועים ימים. כל יום הייתי קם בחמש וחצי ומהרתי להתרחץ ולסדר את המטה. הספקתי לעבוד קצת לפני ארוחת הבקר. אח"כ הייתי אוכל את ארוחת הבקר וכגמרי לאכל עבדתי מ־7 וחצי עד אחת עשרה. בשעה 11 נשמע צלצול להפסקת העבודה. מיד היינו מתרחצים, מתלבשים ואוכלים את ארוחת הצהרים. ומהשעה השנית אחר הצהרים היינו לומדים עד 6. בשש נתנה ארוחת ערב. אחרי ארוחת הערב היינו עורכים נשפיה או שיחה ובתשע עלינו על משכבנו. בחדשים הראשונים הייתי כותב הביתה מכתבים רעים שצערו בודאי את לב אמי. אני הייתי מלובש יפה והיו לי הרבה דברים אשר לא היו לשאר חברי על כן קראו לי הילדים „בורגני" בראשונה הייתי מצטער על זה אבל אחר כך לא שמת לב לכנוי. לעתים קרובות תקפו אותי געגועים רבים שלא יכלתי להתגבר עליהם. באותם הרגעים הייתי מהרהר וחושב על חיי ונדמה לי אז שאני איני מסוגל להיות בכפר. אחר הייתי שופך את כל רגשותי במכתבי אל אמי, אבל אמי היתה מעודדת אותי בתשובותיה ומרגיעה אותי. עברו שלשה חדשים ואני הסתגלתי לחיי המוסד ושוב לא הייתי כותב הביתה מכתבים רעים. כך עברה עלי מחצית השנה. בפסח נסעתי הביתה ובליתי שם יפה את ימי החופש. אחרי הפסח שבתי שנית לאותה שפיה ולאותם החיים. כך עברו עלי שנתים ימים. בחצי השנה השניה קרה לי אסון. נקעתי את רגלי. תיכף ומיד שלחוני לחיפה. חדשים הייתי מוטל חולה ואז נוכחתי כמה גדולה מסירותם של מנהלי המוסד אל חניכיהם. יחסו של המנהל אלי היה אז כיחס האב לבנו. סוף סוף שבתי לאיתני, וכעבור זמן מה חזרתי לבית אמי ולבית ספרי שבו אני לומד גם עכשו.

וימים אלה שהתחנכתי בכפר הילדים יקרים לי עתה מאד. הכפר הנעים הזה חרות על לבי ובטוחני כי לא אשכח את מורי וידידי שבשפיה כל ימי חיי.

שמעון מיטשניק (כתה ח')

חֲגִיגָתִי

מקדש להורי היקרים רבקה ודוד

ביום השבת בבקר הלכתי בלוית הורי, דודי ודודותי וכל שאר בני משפחתי לבית הכנסת. בדרך התרוצצו מחשבות בלבי: „מי יודע אם לא אכשל בלשוני לכשיקראו לי לקרא את ההפטרה וחרפתי תתגלה לעיני כל הקהל.

בהגיענו לבית הכנסת ישבתי ליד אבי והתפללתי אתו מתוך סדורו. כשכבדו את האנשים לעליה לתורה קרא הגבאי מר כספי, שאני רוחש לו אהדה והוקרה מיוחדת על יחסו הטוב אלי תמיד, כדברים האלה: „מי שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את החתן הבר מצוה" וגו'. לבי דפק בקרבי מרב צפיה, כי נזכרתי שאחרי הקריאה בתורה יכבדוני לקרא את ההפטרה.

הרגע הגדול בא. אחרי הברכות הרגילות החילותי לקרא בלב רועד את ההפטרה... דודי עמד לידי. ודאי חשב כי ידרש לבוא לי לעזרה אבל לשמחתי עמדתי בנסיון. בזכות אמונתי ובטחוני בד' התגברתי על פחדי ואמצתי את לבי וקראתי את ההפטרה כאדם זקן ורגיל.

אחר ההפטרה מסר לי האדון כספי מתנה בשם קהל המתפללים בבית הכנסת, סדור ותנ"ך שניהם מעשה ידי אמני בצלאל. כל האנשים נגשו אלי ולחצו את ידי ולו היו הידים ידי עשו ולא ידי יעקב כי עתה היתה ידי נמעכת בודאי מחמת הלחיצות הרבות הללו. בשעת־הקדוש שנערך בביתנו נאמתי לפני האורחים נאום שבו הודיתי להורי ולמורי על טפולם הרב בי כל הימים. כשגמרתי את נאומי סער החדר מרעש מחיאות הכפים. כל הקהל הרים את כוסותיו המלאות יין וברכני שאאריך ימים ואזכה להיות בן ישר, נאמן ומסור להורי, למורי, לעמי ולארצי. במשך כל היום היו ידי אבי, אחי ודודתי עסוקות בכבוד האורחים הנכבדים. באותו זמן עברה מחשבה במחי: „מה פשעם ומה חטאתם כי יהיו טורחים ולא יוכלו לנוח אפילו רגע אחד ובמה אוכל להשיב להם כפעלם?

כל היום הייתי שמח ומאושר על כל הכבוד שהורי חלקו לי. אבל שמחתי לא היתה שלמה בשעה שנזכרתי שהסבא היחיד שלי, שאני כה אוהב אותו, לא יכל מסבת חולשתו לבא ולשמח אתנו. שני אחי הקטנים שהתכוננו

חובה על כל איש יהודי להשתכר ביום הזה כלוט למען ישכחו את ינונם ואת צרותיהם.

במוצאי פורים מתחילה שמחת פורים שני שנקבע בשנים האחרונות, וזהו מקור החג הזה: במלחמה העולמית צרו האנגלים על בגדד. התורכים נמצאו בצרה גדולה. הכסף אזל מאוצרם. בימים ההם לא היה כל ערך לשטרות הכסף התורכיים. המצביא התורכי דרש מהחלפנים היהודים שיחליפו את שטרות הממשלה בכסף אך הם לא חפצו כי ידעו שיפסידו את כספם. התורכים הרגו בהם וקבעו להרוג ביהודים במוצאי פורים הרג רב. סכנה גדולה נשקפה ליהודים ויקראו הרבנים לצום ולבכי. נקהלו היהודים לבתי—הכנסת ויתענו ויתפללו לפני ארון הקדש. ונס התרחש: במוצאי פורים כבשו האנגלים את העיר והיהודים נצלו.

מצביא התורכים הרשע כליל פחה נמלט על נפשו מאז יחוגו היהודים מדי שנה בשנה פורים שני וחג הפורים נמשך תמיד ארבעה ימים.

חוֹרֶשֶׁת כֶּרֶם אַבְרָהָם

אני זוכר שבמקום כרם־אברהם היתה לפני שנתים חורשה. אני ואחיותי, היינו מטילים שם יום יום. אהבתי מאד להיות בין העצים. שם נפגשתי עם חברי והיינו מבלים את הזמן במשחקים יפים ואין מי שיפריע לנו. גם השומר לא גרש אותנו מהחורשה. הוא נתן לנו תאנים טובות ומתוקות ועד היום הזה אני זוכר את טעמן. כעבור זמן השמידו את החורשה הנחמדה והיא נהפכה לשכונה. עקרו את העצים שבצלם ישכנו. ואין לנו עתה מקום למשחקים. שכונות רבות נוסדות עכשיו בירושלים וחורשות אין.

אברהם ערמוני (כתה ד"א)

חֲבֵרֵינוּ הַחֲדָשִׁים

לִפְנֵי זְמַן קָצָר בָּאוּ אֶל כִּתָּתֵנוּ חֲמִשָּׁה יְלָדִים מִגֶּרְמַנְיָה. הַיְלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים לְעֵת עַתָּה עִבְרִית. הֵם הִתְחַנְּכוּ קֹדֶם בְּגֶרְמַנְיָה וְלָמְדוּ שָׁם גֶּרְמַנִית. וּכְשֶׁבָּא הִיטְלֶר הָרָשָׁע, צוֹרֵר הַיְהוּדִים, גֵּרֵשׁ אוֹתָם. חֲבֵרִים טוֹבִים נִהְיֶה כַּאֲשֶׁר יִלְמְדוּ לְדַבֵּר עִבְרִית לוּ יָדְעוּ כְּבָר לְדַבֵּר הָיִינוּ מְשׂוֹחֲחִים יַחְדָּו וּמְשַׂחֲקִים אִתָּם. כַּמָּה הָיִיתִי שָׂמֵחַ לוּ שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל חֲמֵשֶׁת הַיְלָדִים מְדַבְּרִים עִבְרִית! אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבְּקָרוֹב נוּכַל לְדַבֵּר אִתָּם וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ חֲבֵרִים נֶאֱמָנִים.

עמירם רם (כתה ג'א)

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

— תלמידי בתי הספר התיכוניים נשלחו לעזר לאחינו אשר במושבות בעבודת הקטיף. המחסור בידים יהודיות עובדות גדול מאד ולכן החליט הועד הלאמי לנים לעבודה את תלמידי המחלקות הגבוהות שבבתי הספר.

— הערלידע בתל אביב הצליחה השנה ביותר. המונים רבים באו מכל פנות הארץ לראות בתהלוכת המסכות והתמונות החיות. הפעם הצטינו התמונות „שבטי ישראל בימי-קדם ובימינו" „היהדות העולמית" ו„תעלולי היטלר הרשע ימח שמו וזכרו לעולמים".

— בקרוב תתחיל לעגן במימי ארצנו אניה איטלקית שתשא את השם העברי „תל אביב".

— אניה איטלקית עלתה על שרטון ונבקעה. 12 מלחים נהרגו.

— אוירון סוביטי גלה את מתנהו של חוקר הקטב צילוסקין שהקים לו מושב על גוש קרח. האוירון הציל 10 אנשים שהורידם בארץ וילהלם.

א. פ. (כתה ח')

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

— ביום א' י' אדר נערכה בבית הספר אזכרה לנשמות גבורינו יוסף טרומפלדור וחבריו. מורנו מר רפאל אבישר תאר במלים חמות את חייהם ואת מותם של גבורי תל חי.

— ביום ב' י"א אדר נתכנסו כל התלמידים לחצר בית הספר ומורנו מר מ. מיכאלי ספר לנו על פעלותיהם של שני הסופרים והמורים, רבי אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ, שמלאו לו שמונים שנה ורבי דוד ילין שמלאו לו שבעים שנה. אנו מברכים אותם שיאריכו ימים ויוסיפו להעשיר את ספרותנו ביצירותיהם החשובות.

אפרים פרידלנסקי (כתה ח')

יצאה לאור ונמצאת למכירה במשרד ביה"ס

המחברת

„עתון התלמידים וערכו החנוכי"

למלאת י"ג שנה לעתון „חברנו"

מאת מרדכי מיכאלי

המחיר 50 מא"י

להוריהם של תלמידי בית ספרנו הנחה הגונה.

נסדר במסדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

חברנו
יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני
בירושלים

עלון חדשי

עזריאל בקס (כתה ח"א)

חַג הָאוֹרִים

חַג שָׂשׂוֹן לְעַמֵּנוּ,
בּוֹ נִגְאֲלָה אַרְצֵנוּ.
בּוֹ נִצְחוּ הַמַּכַּבִּים
אֶת אוֹיְבֵינוּ הָרַבִּים

חַשְׁמוֹנָאִים מְעַטִּים
הִפִּילוּ חֲלָלִים, מֵתִים,
מִקֶּרֶב הַיְוָנִים —
מֵאָחוֹר וּמִפָּנִים

עַל כֵּן נָחַג אֶת חַג הָאוֹרִים
לְזֵכֶר בְּנֵי עַמֵּנוּ הַגִּבּוֹרִים
בְּכָל כְּפָר וּבְכָל עִיר
נָרִיעַ בְּקוֹל זֶמֶר וָשִׁיר...

דרור גלעזר (כתה ז')

יוֹנַי

א.

באחת השבתות ישבתי לי על גזוזטרת־ביתנו לשאף אויר צח. המראה היה נהדר. הגגות האדומים הבהיקו וכמו טבלו בזהר קרני השמש. רקיע תכלת זך היה פרוש על כל היקום. נשאתי עיני והנה עדת יונים חגות, נעות, עולות ויורדות וכשראיתין הרהרתי בלבי: „רבונו של עולם מה ממך יהלוך אם תשלח לי זוג יונים מאלו הטטות בעולמך? עודני מהרהר וזוג יונים בידי, יון ויונה. צבע היון חום לבן וצבע היונה שחור לבן. מיד התפרצתי בשמחה הביתה בקריאות כאיש מטורף. אנשי הבית נבהלו לצעקותי וחרדו לקראתי ואני מבשר, מבשר וקורא: יונים! יונים!

מפני קדושת השבת הכנסתים לדירה ארעית לארגז עץ ושמתי לפניהם אוכל ומים ועמדתי לשרתם. למחרת היה לי יום עבודה. התקנתי ליוני שובך, „ארמון מלכים", והבאתים למשכנם ברב פאר והדר. דלי מים זכים העמדתי על ידם לטבילה וצלחות מים וזרעונים לשתיה ולאכילה. מאז נקשרה נפשי בנפש יוני. עתה

רק עתה הבנתי מפני מה השוו את כנסת ישראל ליונה הצנועה והחטודה. מיום ליום גדלה אהבתי ליוני ואהבתי להסתכל בעיניהם הזעירות והיפות.

יוני, יוני ברוכים תהיו לי, יאריך ד' ימיכם!

ב.

הגיעו ימי נשמים וסערות. פתח ד' את ארובות השמים, וגשם שוטף נתך ארצה ולבי לבי ליוני: איך ישבו המסכנים בשובך והוא קר ורטוב? הוצאתים והכנסתים לחדרי. ראתה שארתי והריטה קול זועות: „דדור הכנים את יוניו והם ילכלכו את כל הבית". פניתי אליה בדברי כבושין „ראי, שטחה, מה קר בחוץ! לו היית את בחוץ ביום גשם כזה לא היית מבקשת לך מקום מפלט ולטה לא תרחמי על אלה הברויות התמות והאלמות? נסתתמו טענותיה וקבלה עליה את הדין. נכנסה אמא ואני שדלתיה ופיסתיה ברוב דברים והיונים נשארו אתי בבית, את היון שטחי על הכתף ואת היונה על היד ורקדתי בקול צהלה ושירה:

גשם, גשם, גשם טוב
אל שמים תן לרוב!

ימי האביב באו. היונים שבו לקנם. חג הפסח חולף וקרב ואני מברך בקר בקר את יוני ושמח לקראתם. באחד הבקרים נגשתי לשבך וקול תרועה פרצה מפי קפיצה אחת—ואני במטבח. שניה—ואני בבית וקראתי ביצים! ביצים! אמות הספים נעו לקול קריאותי וקפיצותי. הכל מהרו אלי: מה קרה? היונים—קראתי— הטילו שתי ביצים קטנות. אמא רצתה „להרביץ" בי מהלומות על קריאותי ואני טופף ומריע: ביצים! ביצים!

ג.

שלשה שבועות עמדתי יום יום על משמרתי ובכליון עינים חכיתי לגוזלים. בערב פסח נשמעו בשכונתנו ברכות „מזל טוב". אלו היו ברכות ילדים רבים אשר באו לראות את גיזלי. הרגה עברה מילד למשנהו „לדרור נולדו גוזלי יונים". התחילו הורי־הגוזלים לריב: זה רוצה לחטם את האפרוחים, וזו רוצה ובינתים נפצעו הקטנים. אור ליום ז' כ"ב ניסן נפטר אחד הגוזלים וכרוז נשמע: „מספר מר ואבל כבד. ילדים, אל הלויה! אחד הגוזלים של דרור נפטר והלך לעולמו. הילדים באו לחלק לגוזל את הכבוד האחרון. הטת הוצא והיכל לקבורה על טנרש המשחקים. החברים נחמוני ואמרו: הגוזל ילך מיד לגן עדן כי כל מי שטת בניסן טובטה לו שהוא בן עולם הבא. ואולם כל הנחמות האלה לא יכלו להפיג את צערי על המת הקטן. הגוזל השני השתין לשמחת לב כולנו. היונים חדלו לריב ושניהם האכילוהו וטפלו בו במסירות.

ביום ב', יום פתיחת בית הספר, השכמתי קום והלכתי להפרד מיוני. נגשתי לשובך ואך הצצתי בו ומחרחורת תקפה אותי. צעקה איומה פרצה מגרוני, אמא מהרה אלי וגם היא נשארה עומדת מבלי להשטיע כל הגה. השובך ריק. הגוזל נעלם. רק כתמי דם נראו פה ושם. הגן טרפו. היונים המסכנות מתרוצצות כמטורפות והומות גור! גור! הורים שכולים כמה אנחכם?..

נפתלי שנקר (כתה ו"ב)

הַיְדַעְתֶּם אֶת בֶּן־שָׁמֶן?

על אחת הגבעות המוריקות, לא הרחק מן העיר לוד שוכן לו כפר ילדים קטן, כפר נחמד־ובן שמן שמו. לפני שנים מספר הייתי גם אני בין בני־הכפר האלה והפצתי למסור לכם, חברי, מקצת מרשמי על החיים שם. בקר בקר עם עלות השמש, היה נשמע צלצול הפעמון המבשר לבני־הכפר כי העת לקום הגיעה. במשך שעה קלה שוטה היה על כל אחד מאתנו להתלבש, להתרחץ ולסדר את מטתו. כעבור שעה נשמע צלצול שני המכריז על ארוחת־הבקר. מיד התאספה כל החבריה העליזה לחדר האכל המשותף ויחלו לאכל. אחרי גמר הארוחה היו מסירים הילדים, המטונים על הסדר בחדר־האכל, את הצלחות ומנקים אותן היטב ושטים אותן בארון הכלים. שאר הילדים היו הולכים ללמוד. שלש שעות למדו, ואחר כך היו רבים מחברי הולכים (לפי התור) לגנה לעבודה חקלאית וחלק מהם היה עוזר בהכנת ארוחת הצהרים.

כמה נעמה לנו העבודה בגן ובשדה! הכל היה ירק. בענג הכטנו אל הערוגות הנחמדות מעשה ידינו להתפאר וצר היה לנו לקטוף את הירקות שנועדו לאכילה. לקול הצלצול היינו עוזבים את השדות והערוגות, והיינו מטהרים כזאבי־ערב אל חדר־האכל. לאחר ארוחת הצהרים היינו לומדים שעה קלה. אחר יצאנו לשאוף רוח טעט ולשחק. אחדים שחו בברכה ואחדים בחרו לשחק „במחבואים" על הגורן. ויש שהיינו הולכים כלנו ליער הרצל ומשחקים שם זמן רב.

לפעמים היו מחנכינו עורכים לנו טיולים לסביבה הנהדרת. גם מסבות חברים לא חסרו. החיים החברתיים הטובים והסביבה היפה שחייתי בה השרו עלי רוח טובה ואמץ לב וגם משקלי עלה. כך זכיתי לבלות כחצי שנה באחד מכפרי־הילדים היפים, שעמנו צריך להתגאות בו, ולעולם לא אשכח את ימי האושר האלה שעברו עלי.

יצחק רובינוביץ (כתה ו"ס)

אֲבִיחַיִל

(רשמי־טיול)

„בקרוב, בקרוב נתישב בכפר. מה אוהב אני לחיות בכפר! אבי יקנה לנו צאן ובקר, סוסים וחמורים וגם תרנגולי הודו. אבי ואמי יקומו עם עלות השחר וגם אנחנו הילדים נשכים קום ונעזור להורינו". *)

כדברים האלה כתבתי לפני שנים אחדות „בחברנו" וכימים ההם לא ידעתי עריין את שם הכפר שנתישב בו ואזלם עכשו אני יודע. שמו־אביחיל. שם זה נתן לו על ידי משוררנו הגדול חיים נחמן ביאליק ז"ל, זמן קצר לפני שעזבנו לאנחות. השם אביחיל בא לרמז שכל תושבי הכפר הם מהחילים היהודים המשוחררים.

*

באחד הימים בשרני אבי בשורה טובה, כי למחרת אחר־הלמודים נסע לאביחיל לסיר את אחוזתנו. את שמחתי הרבה קצרה די לתאר לכם. בכליון עינים חיכיתי לרגע שבו אשב באוטובוס. רגע האשר הגיע. ישבנו באוטובוס והלה התחיל לרוץ כהץ מקשת. הדרך בין החרים התפתלה כנחש. מבעד החלון הקטן נתגלו לפני שדות דשא מוריקים ופרחים ועצים רעננים. אחר נסיעה במשך ארבע שעות הגענו לכפרנו. ראיתי צריפים ובתים אחדים ועצים קטנים וגבוהים שהרחיבו את העין בהרם. נגשנו אל אחוזתנו.

בשמחה צעדו רגלי על האדמה הקדושה ולבי נתמלא אשר אין קץ. לבשתי גאוה ואמרתי בלבי: עוד מעט ואעבד את האדמה ואכל יגיע כפי. כל היום התהלכתי בכפר ועיני לא שבעו מראות. בערב נרדמתי וישנתי שנה חזקה ובבקר הקיצותי משנתי לקול צנת־הצפרים. קמתי מהר והלכתי לתור את הסביבה. נכנסתי במקרה לבית הספר. הילדים קדמו את פני בקול צהלה: הנה עוד ילד יתוסף אל חברינו, עוד אחד ילמד אתנו! פני המורה נראו לי כל כך טובים ונחמדים. הוא קבל את פני בסבר פנים יפות. שחיתי שם שעה קלה ומשם הלכתי לפרדס. לפני השתרע שטח נטוע עצים קטנים וערגנים ורוחם החריף שכרני. באתי בין העצים והתענגתי על מראיהם. בצהרים להטה השמש ולא יכלתי לצאת מעט. בינתים שקעה השמש ואבי הלך אל האספה שנתכנסה בבית הספר. לאחר יומים שבתי לירושלים הביתה ומקוה אני שהלומי יתגשם בעוד חדש ימים ואז אגיד למורי ולחברי:

שלום לכם, עירוניים, אני נפרד מעליכם ואני הולך להיות אכר בארצנו.

מי יתן וכא בטהרה היום הזה.

*) „חברנו" שנה י"ב, גליון ח"ם, תרצ"ג.

מותו שֶׁל הַבָּרון רוֹטשִׁילְד

ביום הששי נודעה לי הידיעה המעציבה על מות הברון בניטין רוטשילד. כששמעתי זאת לא האמנתי למשמע אזני אך כשבאתי לבית הספר ספרו גם שם על פטירת הברון והאמנתי. למדתי שעות אחדות ושבתי הביתה. לפנות ערב באה סבתי לביתנו והיא ספרה לי הרבה ספורים על הברון רוטשילד ועל סבו. סבו של רוטשילד שמש היה אצל רב אחר והיה עני מאד. פעם אחת בא איש לבקש את פקדונו אבל הכסף לא נמצא. הם חשבו כי סבו של הברון רוטשילד גנב את הכסף, אך הוא אמר שלא גנב. הם אמרו: השבע שלא גנבת. הברון לא נשבע. אמרו לו השב את הכסף. מה עשה סבו של הברון? לקח את נעליו הישנות וחפצים ישנים שטצא בביתו ומכרם ולקח את כל הכסף אשר קבל ויתנהו לאיש. אחרי זמן מה זכר הרב באיזה מקום הצפין את הכסף וברך את סבו של רוטשילד ואמר: „יען שלא נשבעת אפילו לדבר אמת לכן תהיה אתה וכל דורותיך אחריך אנשים עשירים".

והכרכה נתקיימה.

עֲנִי מְמִיר (כתה ד"ב)

דְּרָשָׁה

הורי היקרים וקהל נכבד!

חג גדול הוא לי היום הזה, בו מלאו לי י"ג שנה וזכיתי להיות לבר־מצוה. ביום זה נכנם אני לתקופה חדשה. בה הנני האחראי למעשי ומקבל עלי על של מצוות ומעשים. עד היום טפלו בי הורי הטובים וחנכוני בדרך הטובה, אבל כיום הגעתי לשנת בגרות ומבין אני שעלי ללכת בדרך שהם התוו לי, דרך הברכה והטובה, לבחור בטוב ולמאום ברע. מעתה הריני נחשב לאחד מרבבות ישראל הנושא באחריות הכלל בכל דבר.

ולכן בראשית דברי ברצוני לברך את הורי היקרים אשר טפלו בי במשך י"ג שנות חיי.

ברוכים תהיו לי הורי הטובים על טפלכם בי במסירות כה גדולה מרגע גוחי טרחם אמי ועד היום. באהבה גדולה גדלתם אותי, כמה לילות נדדה שנתכם מעיניכם בשבתכם ליד ערשי. כלום אוכל להלל ולהודות על כל הטוב אשר עשית עמדי, אבא יקר?

לא אוכל לשלם לך אמא יקרה על כל תגמולין עמי אשר כבבת עינך אהבתני ולא הסרת עיניך ממני

זמן התמסרתי ללמדה בכל כחי והצלחתי. השתמשתי בהזדמנות ולמדתיה לפצח אגוזים ושקדים. כל טכני וחכרי התפלאו על תבונתה הרבה ואמרו כי לא ראו טיטהם כלב היודע לפצח אגוזים ושקדים ככלבתי. אולם חכמתה רבה גם בדברים אחרים. פעמים טעתה בדרך ושבה לבדה הביתה כי חוננה בחוש ריח ובזכרון חזק. כאחד הימים הלכה דודתי לראינוע ולא הרגישה שטולי הלכה בעקבותיה. כהכנסה לבית הראינוע ראתה אותה, אבל היא נעלמה פתאום מעיניה. מישהו כנראה קרא את טולי אליו ולקחה אתו. כלבתי המתידדת עם כל האנשים נתפתתה והלכה אחרי בעלים אחרים. כשוב דודתי הביתה כחדה ממני את אשר קרה. אבל לבי הגיד לי כי קרה דבר בלתי נעים ואנכי אלצתיה לגלות לי את האמת. כל הלילה בעתוני חלוטות רעים ולא יכולתי לישון. בבוקר קויתי לשמוע את נביחתה אך לשוא. אני בכיתי ושפכתי דמעות להי שישיב לי את משוש חיי וכנראה נתקבלה תפלתי. כשובי טביה"ם עצוב ונדכא על האבדה הגדולה ראיתי לשמחתי הרבה את כלבתי רובצת על הספה שיחדתי לה. מרוב שמחתי חבקתיה ואף היא היתה מאשרת. באכלי את ארוחת הצהרים ספרו לי איך שבה: שלחו את פקידנו לחפשה בראינוע ציון, כי שם אברה. בעל־הראינוע המכיר את כלבתי ספר, שרצה לקחתה על מנת להשיבה לי אח"כ אולם אדם זר לקח את כלבתי והיא נתפתתה ולנה בביתו. כנראה ראה האדם כי יש לכלבתי, רשיון על הרצועה ולכן עזבה. טולי בעלת הזכרון וחוש הריח לא יכלה הפעם מרוב צער למצוא על נקלה את הדרך הביתה, בכל זאת עלה בידה למצוא את ביתנו. חיש מהרה נכנסה וכשכשה בזנבה היפה בשמחה, משם הלכה הביתה. בבית קבלוה בשמחה ותיכף הגישו לה את המאכל האהוב עליה ביותר—קציצות בשר. מזמן שובי טביה"ם היא רובצת על ידי ושומרת את צעדי. ודאי מרגישה היא שאני הוא ידידה האמתי ושהנני מוכן לשמרה מכל פגע רע ולטפל בה בכל מאמצי כחותי.

ג.

מוֹלִי מַעֲמִידָה וְלָדוֹת לָעוֹלָם

מולי גדלה ותיף מאד. זנבה ארך ואזניה זקופות במקצתן. בכל כלבי מוסרה והשכונה שעל ידה אין כלב או כלבה אשר יעלה עליה ביופי וגם באומץ לב. מולי בת שנה ושלשה חדשים כלומר מבוגרה ככר, וכלבים רבים מחזרים אחריה, מאהבים אלה באו מדי לילה בלילה ובקשו את כפה... אך מולי גאה מטבעה והיתה משיבה את פניהם ריקם. תשובותיה היו נביחות ונשיכות. על ידי כך הבריחתם כי איתה היתה גדולה עליהם. לבסוף בחרה לה את בן זוגה.

כעבור שבוע או יותר ראיתי שהיא הרה. הודעתי את הדבר לבני משפחתי ושכנתנו אשרה את דברי. גם בביה"ס הודעתי את הדבר לחברי וכל צד הטטירו עלי בקשות לתת לכל אחד מהם כלבלב ואני הבטחתי לרבים מהם. בחג הסכות נסעתי לתל־אביב עם רודתי והתאכסנו בבית־טכרינו וכטובן שלא שכחתי לקחת אתי את כלבתי הנאמנה טולי. שם קבלתי הוראות מטכרים רבים כיצד להתנהג עמה לאחר הלידה וגם אמרו לי כי זמן ההריון הוא ששים וחמשה ימים. בסוף ימי חג הסוכות הייתי אנוס לשוב ירושלימה מפני שביתי־הספר נפתח. בקוצר רוח חכיתי לקץ ימי ההריון.

באחד הערבים כשטילתי עם כלבתי הרגשתי שהיא מושכת אותי הביתה בכל כוחה ולא ירדתי לסוף דעתה ואולם נעניתי לה. אחרי ארוחת הערב קראתי בספרי, פתאום שמעתי אנחה כבדה. הבטתי כה וכה וראיתי את טולי כשהיא כורעת ללדת, מיד לקחתיה אל הטלונה שבניתי לה ורצתי תיכף לבשר את הדבר לבני משפחתי. כעבור רגע נולדה הבת הראשונה ואני קפצתי וצהלתי מרוב שמחה. לאחר שעתים יצאה הבת השניה. אחרי זה שכבתי לראבוני לישון ולא הייתי עד־ראיה ללידת הבת השלישית. למחרת הקדמתי לקום ומהרתי לטולי ולצאצאיה וראיתי שלש כלבלבות קטנות. כעכברים: צבע הראשונה לכן ופה ושם נראים על גופו כתמים שחורים. השניה — שחורה וקצה כפות רגליה לבנות, השלישית — חומה, ובטנה לבן וזנבה שחור. כל היום הראשון לאחר הלידה שכבה טולי אתם ולא קמה אפילו לאכול. רק יומים לאחר הלידה קמה לאכול והיא נחלשה ורזתה מאד. השתמשתי בהזדמנות זו לגשת מקרוב לכלבלבים. בדקתים וטצאתי שכלן נקבות. מהרתי לבית־הספר בלב פועם משמחה ובשרתי את הדבר רק ליחידים מחברי. אלה לא יכלו לשמור סוד ומסרו את הדבר מפה לפה. מיד הוקפתי ע"י חברי וכל אחד בקש שאבטיח לתת לו כלבלבה בהגטלם. אבל הם אחרו את המועד כי אחרים קדמום. הם עזבוני כמפח נפש ואחדים מחברי גם אינם מדברים אתי מרוב כעס. הכלבלבות גדלות. שנים צומחות להן וגם הולכות במקצת. בקרוב גם אוכל לחלקן לחברי.

כלבתי החביבה טולי המליט עוד כלבלבים רבים ואוכל לשכך את חמתם של חברי העשוקים...

שִׂרְפָה

להבות אדומות מתנשאות כלפי השמים הכהים בערוב היום. קול זמזום הרמץ מלוה את לשונות האש הפועות את פיה כאלו הן אומרות לבלוע את הכל. הלהבות מתנשאות על כנפי הרוח המפיחה באפר ומעיפה ומפזרת לכל פנה לכל חור ופתח.

מהומה. פה ושם המונים רצים, כלם אצים כלפי הלהבות וקוראים בקול פחדים, בקול נחר לעזרה: טים, טים!

האש אוחזת בכל פנות הבית. הכל היא מלחכת. בקול זמזום עוזבת היא את הדלת ועוברת לחלון והדלת נופלת התחתה בקול צריחה. אין דלת אין חלון. הכל שחור. הכל פחם ואפר. קול רחש הרמץ לוחש ועולה מבעד להלונות ומשחירה את הקירות.

בבית פנימה מהומה, מהומה גדולה. מילד ועד זקן נושאים הכל, מי ארון ומי שלחן שנצלו מן האש. אי שם בפנת החצר נשמע קול לחש גחלים בודדות.

יחיעם מלצ׳ (כתה ח)

הַגּוֹלִים

בקר חרף. הקור חזק. ידי ורגלי קיפאות מקור. אני הולך ורועד ופתאום שמעתי קול ילדת שבר. פניתי לאחורי וראיתי משפחה פרסית לבושה שמיכות שחורות הולכת מדוכאה מרוב יגון. בראש צועדת אשה זקנה ואחריה ארבעה ילדים, אשה צעירה ותינוק בזרועותיה ולאחריה אישה. כלם בוכים. אני ועוד רבים פונים אליהם בשאלה: „למה לכם כי תבכו?" האנשים האלה אינם מטיבים לדבר עברית ולכן ענו בעברית רצוצה: גלוח! טפיש טזל, ממשלה לפרס. לא הבנתי היטב את כונתם. רק אחד המתקהלים הסביר לי: משפחה זאת באה לפני זמן קצר ארצה בלי רשיון ולכן מחזירים אותה עכשיו שוב לפרס. צר מאד היה לאנשים לעזוב את ארצנו הקדושה. נדמה היה לי כי מראה האנשים האלה יכול היה לרכך לבות קשים, גם לבות אכן . . . בלב שבור השיכו את דרכם. שרכתי את דרכי ובמחי התרוצצו מחשבות צער על אחי האמללים, אשר השחדלו לעלות לארץ משאת נפשם, ועתה הם מושבים בחזקת היד אל הגולה הזרה. נזכרתי בדברי ירמיהו שלמדנו השבוע הזה: „מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך ושבו נאום ד׳ מארץ אויב ויש תקוה לאחריתך נאום ד׳ ושבו בנים לגבולם".

הטשכתי את דרכי לבית הספר וכל אותו יום הרהרתי על גורלנו הרע.

זאב ויסמן (כתה ו)

בְּטוּל תּוֹרָה

שעה ראשונה. לומדים תנ"ך. דברי הנביא הקדום, תוכחותיו ונחמותיו, מצלצלים באזנינו. כלנו יושבים מקשבים מדברי הנחמה שלו:

„ושבתי את שבות עמי ישראל, ובנו ערים נשמות וישבו; ונטעו כרמים ושתו את יינם. ועשו גנות ואכלו את פריהם ונטעתים על אדמתם, ולא ינתשו עוד מעל אדמתם"...

והנה דפיקה על הדלת מפסיקה לרגע את השעור. השמש נכנס ומוסר רשימה למורה. המורה קורא באי־רצון שמות של ילדים ואומר להכנס להדר ההנהלה. אנו קמים ונכנסים להדר ההנהלה. שם ישבו אדם מרכיב משקפים והמנהל. המנהל קורא את השמות ואומר בצער: שכר הלמוד שלכם אינו מסודר ולפי פקודה אנו נאלצים לשלחכם הביתה. הדברים האלה לא נעמו לחכנו. אנו רצנו נבוכים לתוך הכתה, לקחנו את ילקוטינו ויצאנו החוצה.

בחוץ היה מחנה ילדים מכתות אחרות. בואו ונלך— קרא אחד הילדים—למשרד הנביה. שם נמצין: חשקה נפשנו בתורה. החשנו פעמנו ויצאנו בדרך לרוחמה. כאשר נכנסנו לא מצאנו איש וכלנו החפזרנו עצובים איש איש לביתו.

אלידו הלרשטיין (כתה ז)

יֶלֶד אֻמְלָל

בלכתי פעם אחת אל בית הספר ראיתי והנה ילד קטן עומד ופושט יד. היה אז יום גשם והילד היה לבוש סמרטוטים וכולו רועד מקור. נכמרו רחמי עליו, נגשתי אליו ולטפתיו והוצאתי מילקוטי את שתי פרוסות הלחם ואת התפוח שנתנה לי אמי ונתתים לו. הילד אכלם בתאבון רב והודה לי. נפרדתי ממנו וכל הזמן חשבתי עליו, על הילד העזוב. בשבתי על הספסל לא נמשך לבי אל שעורי־המורים, כי כל רגע צפה לפני דמותו של הילד העומד ברחוב ורועד מקור ומבקש נדבה...

בשעה ששבתי הביתה נגשתי שוב אל הילד והזמנתיו אל ביתנו. לאכל עמי את ארוחת־הצהרים. הילד הסכים והלכנו יחד. בדרך ספר לי כי יתום הוא. אב ואם אין לו. משכנו בבית זקנתו העניה החזורת על הפתחים. כשנכנסנו לביתנו ספרתי בלחש לאמי על הילד והיא נתנה לשנינו אכל. אחרי האכל נתנה לו

אמי בגדים חמים והוא לבשם ושמח. כל היום היה בביתנו ולפנות ערב נתנה לו אמי פרוטות אחדות והוא נפרד מאתנו והלך לו.

מאז לא פגשתי עוד את הילד, אך לא שכחתיו ולעתים קרובות אני נזכר בו ולבי לבי עליו.

השאש יוסף (כתה ה"ב)

נֵס

בשבת של חג אירע באחד מכפרי תימן הסמוכים לדאמר מאורע שהפליא את כל שומעיו. אשה אחת קשתה ללדת והגיעה עד שערי מות. נאסף על ידה כרגיל מנין היהודים וקראו את „פטום הקטורת" ומזמורי תהלים. עוד הם מתפללים וילד גח מבטן אמו ועם צאתו לאויר העולם קרא בנגון התורה הנהוג בתימן: „לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" אמר־ומת. כל היושבים פנו אחוזי תמהון ובהלה לרבנים בדאמר והללו חשבו וחשבו ואמרו כי הילד נשלח מאת ה' להודיענו, שעלינו לנסע לארץ ישראל וכי כל רע לא יאונה לנו ואפילו כלב „לא יחרץ לשונו". ומאז מרבים אחינו התימנים לעלות לארץ ישראל.

חיים קורח (כתה ה"א)

שְׁפַנִּי

פעם אחת הביא לי אבי שני שפנים קטנים ואני שמחתי לקראתם מאד. תיכף הלכתי אתם אל השדה והם התחילו מקפצים הנה והנה ובקשי רב תפשתים. כשחזרתי הביתה שמתים בארגז ונתתי להם אוכל. אך הם קפצו מן הארגז ולכלכו את כל הבית. אמי אמרה שאינה רוצה להחזיקם בבית. אבי קרא לנגר והוא בנה להם מאורת־קרשים. העברתי אותם למאורה ונתתי לפניהם גרעינים ומים אולם הם לא נגעו גם באכל. מה עשיתי? סרתי הצדה וכששבתי ראיתי שאכלו הכל. פעם נעלמה השפנה ואני התחלתי לדאוג לשלומה. לפנות ערב שבה ואתה חתול שחור. בשבת אחת הוצאתים לטיל בגנה—ויברחו שניהם. אחרי רב יגיעות תפשתי רק את השפן. בימים הראשונים לא רצה השפן לאכול מרוב נעגועים על בת־זוגו, אך לאט לאט הרגע ואכל מכל אשר הגשתי לו והוא בריא וחזק עד היום!..

ניסן זלדם (כתה ד"ב)

חֲלוֹם

פעם אחת חלמתי חלום ובחלומי והנה אני הולך בדרך. עוד אני הולך, והנה דבר מה נוצץ לעיני מרחוק. הלכתי עד אשר הגעתי לשם. ראיתי אוירון לפני ועל יד האוירון עומד טים. הטים שאל אותי: רוצה אתה לטום באוירון? עניתי לו: כן. אמר אלי הטים: תחכה, עוד מעט ואשוב. חכיתי ואחרי רגעים אחדים חזר. הוא ישב באוירון, ואמר לי שאשב על־ידו. נכנסתי לתוך האוירון, ופתאום החל האוירון לרעוש והתרומם למרום. הוצאתי את ראשי מהחלון ונפל כובעי. התחלתי לצעוק ומרב צעקות הקיצותי משנתי והנה חלום.

משה כהן (כתה ד"ב)

בְּמוֹשַׁב־הַזְּקֵנִים

נדבנים רבים מצויים בישראל הנותנים מכספם למוסדות הצדקה שבארץ־ישראל: ל„מושב זקנים", ל„בית חולי הרוח", ל„בית היתומות" ול„חנוך עורים.

„מושב הזקנים"! מה רבה היא התועלת שהוא מביא לעולם! הרבה זקנים וזקנות בודדים וגלמודים אשר אין כח להם לעבוד מוצאים להם שם מנוחה.

פעם אחת החליטה כתתנו לבקר את המוסד הזה. עברנו את רוממה ואחר ראינו את המצבה שהקימו האנגלים לזכר כבוש ירושלים ואחר נכנסנו בשקט ובדממה למושב הזקנים.

מר כהנא מנהל המוסד באר לנו הכל וספר לנו את תולדות הבית הזה. כל הדברים שראינו היו מעניינים מאד. לא היה מקום אשר לא דרכה רגלנו עליו.

אחר שבנו לבית הספר והיינו שמחים מאד על כל אשר ראינו במוסד החשוב הזה.

שמואל שימל (כתה ד"א)

הַהִתְחָרוּת

ביום השני כ"א בטבת אמר לנו מחנכנו: אם יהיה מחר יפה יקח אותנו למוצא ולבית־ההבראה. שמחנו מאד ולמחרת אמר מורנו החביב: „נדחה את הטיול לשבוע או לשבועים ימים. היום נלך עם כל הכתות למגרש המכבי ונערך התחרויות". שמחנו ויצאנו מבית־הספר בקול שירה. כשהגענו למגרש קפצו כל התלמידים על הבמה. רק עלו על הבמה ומורנו הצחיק אותנו ואמר: „גרש—על הבמה, וחצי גרש—על הספסלים, וחנם—על האדמה". כמעט כלם ירדו מעל הבמה וישבו על האדמה. אחר־כך אמר מורנו: „אין דב־, לא תשלמו כלום, אל תיראו". בעת שעלו קראו לילדי המקהלה ואני הייתי החזן הראשי והתחלנו להתפלל תפלת שחרית. אחר־כך ערכנו התחרויות.

שלמה כליינמן (כתה ג"א)

אֲבַעְבּוּעוֹת־רוּחַ

בְּיוֹם שִׁשִּׁי אֶחָד שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה בִּכְאֵב רֹאשׁ. לִפְנוֹת עֶרֶב בָּא הָרוֹפֵא וּבָדַק אוֹתִי וְאָמַר שֶׁיֵּשׁ לִי אֲבַעְבּוּעוֹת רוּחַ וְשֶׁאָסוּר לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר. בַּבֹּקֶר קַמְתִּי וְנָגַעְתִּי בְּגוּפִי וְרָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ לִי פְּצָעִים קְטַנִּים. שָׁאַלְתִּי אֶת אָבִי וְהוּא אָמַר לִי: לֹא כְלוֹם. יָשַׁבְתִּי וְשִׂחַקְתִּי עִם אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה. בַּלַּיְלָה לֹא יָכֹלְתִּי לִישׁוֹן וְאִמִּי יָשְׁבָה עַל יַד מִטָּתִי. בַּבֹּקֶר קַמְתִּי וְהַכְּאֵב הָיָה חָזָק מְאֹד. אִמִּי וְאָבִי נִחֲמוּנִי וְאָמְרוּ לִי: אֵין־דָּבָר, צְבִי, הַכְּאֵב יַעֲבֹר. כְּמוּבָן, לָהֶם לֹא כָאַב...

הָרוֹפֵא הַנֶּחְמָד שֶׁלָּנוּ דָּקְטוֹר הַלֵּוִי הָיָה בָּא אֵלֵינוּ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְהָיָה מְדַבֵּר אִתִּי וּמְלַטֵּף אוֹתִי. שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: מָתַי אוּכַל לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר? מָחָר מָחָר, יַקִּירִי—אָמַר הָרוֹפֵא. וְהִנֵּה בָא הַיּוֹם וְהָרוֹפֵא נָתַן לִי מִכְתָּב וְהִרְשָׁה לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר וְשִׂמְחָתִי הָיְתָה גְדוֹלָה לִפְגֹשׁ אֶת מוֹרִי הֶחָבִיב וְאֶת חֲבֵרַי הַטּוֹבִים. הַיְלָדִים שָׂמְחוּ מְאֹד לִקְרָאתִי.

הַמּוֹרֶה לָקַח אֶת הַפִּתְקָה וְשָׁלַח אוֹתִי אֶל הָאָחוֹת. הָאָחוֹת שָׁלְחָה אוֹתִי הַבַּיְתָה וְקִלְקְלָה אֶת כָּל שִׂמְחָתִי. בָּעֶרֶב בָּכִיתִי לִפְנֵי אִמִּי שֶׁתֵּלֵךְ אֶל הָאָחוֹת לְבַקֵּשׁ אוֹתָהּ שֶׁתַּרְשֶׁה לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר וְהִיא לֹא הִרְשְׁתָה לִי בְּשׁוּם אֹפֶן. שָׁכַבְתִּי לִישׁוֹן בִּבְכִי וּבְצַעַר.

צבי מיטשניק (כתה ב"א)

כְּנִיסָתִי לַ„אֲגֻדַּת־הַבְּרִיאוּת"

זמן רב שאפתי להכנס כחבר לאגודה זו אולם כל פעם שהחלטתי לבקש מאת „אחות" ביה"ס להכניסני לאגודתה, חזרתי בי. ספקות רבים הכבידו על לבי: האם יקבלוני ומה הם המעשים הטובים שעשיתי בכדי שיקבלוני לחברה זו?

פעם אחת עברתי לאורך המסדרון בביה"ס וספר בידי. הגעתי לדלת „חדר־הרפוי" והצצתי פנימה דרך חור המנעול וראיתי אספה. החברים יושבים ומקשיבים לדברי האחות. קנאה גדולה קנאתי בחברי שזכו לתאר „אח רחמן". למחרת נכנסתי לחדר האחות לבקשה לספחני לאגודה. מצאתיה עוסקת בצלוחיות, צנצנות, תחבושות וברפואות. עמדתי מן הצד עד שהרגישה בי ושאלתני לרצוני. גליתי לפניה את לבי והיא שאלה אותי שאלות שונות ותשובותי מצאו חן בעיניה. בקצור, נכנסתי „לאגודת־הבריאות" ואני מקוה שאביא תועלת רבה לחברי התלמידים.

י. דונוביץ (כתה ח')

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—לפני זמן מה נפתח הקשר הטלפוני בין ארץ ישראל ובין לונדון. ה.מ. הנציב העליון חנך את הקשר בשיחה עם מניסטר החוץ הבריטי.

—ע"י בית לחם נמשכות החפירות. בנינים שלמים נמצאו מתחת לאדמה הבנויים בסגנון קדום. משערים שהם התקימו בימי הבית השני.

—בברוקלנד (ארצות הברית) הגיע האנגלי רימון מוז לשיא של מהירות באוטו—ריצה. 89,73 מילין לשעה. מהירות זו נחשבת לרקורד חשוב בשיא המהירות לנסיעה באוטו.

—לפני חדשים מספר נערכה בחירת הצ'מפיון העולמי ברכיבה על האופנים. את התיאר הזה קבל השויצרי פאול אגלי.

—בקרוב יגמר הגשר הגדול ביותר העולם, שיחבר את הערים סן פרנציסקו ואוקלנד. ארכו יגיע לעשרה וחצי קלומטר. גשר זה יחבר את כל התגועה בין שתי הערים.

—בפרנקפורט חי אדם היודע 200 לשונות. יום יום הוא מקבל מלתבים בכל השפות ועינה עליהן לאיש איש בשפתו. כל המשרדים הגדולים פונים אליו.

—לפני כמה זמן עבר עמק החולה לידי יהודים. עד עתה היה נמצא בידי ערבים אולם הם לא יבשוהו והיה שומם. עתה יהפכוהו בני עמנו לעמק פורה ויפה.

—עד עתה השתמשו בטלגרמות רק באות האנגלית והערבית. מהיום והלאה תהיה נהוגה גם האות העברית. זהו נצחון גדול לעם העברי בארץ ישראל וללשונו. מר ישראל עמיקם שנלחם את מלחמת־האות העברית בטלגרמות ונצח ראוי לברכה ולתודה.

—גשמי עוז ירדו בכל הארץ והביאו ברכה רבה לארץ. בכמה מקומות הביאו לידי שטפונות אולם שום נזקים חשובים לא היו.

—לפני כמה ימים עלו לארץ 300 תימנים ורובם פונים לעבודת אדמה. אחינו התימנים אוהבים את ארצנו אהבה

אמי בגדים חמים והוא לבשם ושמח. כל היום היה בביתנו ולפנות ערב נתנה לו אמי פרוטות אחדות והוא נפרד מאתנו והלך לו.

מאז לא פגשתי עוד את הילד, אך לא שכחתיו ולעתים קרובות אני נזכר בו ולבי לבי עליו.

השאש יוסף (כתה ה"ב)

נֵס

בשבת של חג אירע באחד מכפרי תימן הסמוכים לדאמר מאורע שהפליא את כל שומעיו. אשה אחת קשתה ללדת והגיעה עד שערי מות. נאסף על ידה כרגיל מנין היהודים וקראו את „פטום הקטורת" ומזמורי תהלים. עוד הם מתפללים וילד גח מבטן אמו ועם צאתו לאויר העולם קרא בנגון התורה הנהוג בתימן: „לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" אמר־ומת. כל היושבים פנו אחוזי תמהון ובהלה לרבנים בדאמר והללו חשבו וחשבו ואמרו כי הילד נשלח מאת ה' להודיענו, שעלינו לנסע לארץ ישראל וכי כל רע לא יאונה לנו ואפילו כלב „לא יחרץ לשונו". ומאז מרבים אחינו התימנים לעלות לארץ ישראל.

חיים קורח (כתה ה"א)

שְׁפַנִּי

פעם אחת הביא לי אבי שני שפנים קטנים ואני שמחתי לקראתם מאד. תיכף הלכתי אתם אל השדה והם התחילו מקפצים הנה והנה ובקשי רב תפשתים. כשחזרתי הביתה שמתים בארגז ונתתי להם אוכל. אך הם קפצו מן הארגז ולכלכו את כל הבית. אמי אמרה שאינה רוצה להחזיקם בבית. אבי קרא לנגר והוא בנה להם מאורת־קרשים. העברתי אותם למאורה ונתתי לפניהם גרעינים ומים אולם הם לא נגעו גם באכל. מה עשיתי? סרתי הצדה וכששבתי ראיתי שאכלו הכל. פעם נעלמה השפנה ואני התחלתי לדאוג לשלומה. לפנות ערב שבה ואתה חתול שחור. בשבת אחת הוצאתים לטיל בגנה—ויברחו שניהם. אחרי רב יגיעות תפשתי רק את השפן. בימים הראשונים לא רצה השפן לאכול מרוב נעגועים על בת־זוגו, אך לאט לאט הרגע ואכל מכל אשר הגשתי לו והוא בריא וחזק עד היום!..

ניסן זלדם (כתה ד"ב)

חֲלוֹם

פעם אחת חלמתי חלום ובחלומי והנה אני הולך בדרך. עוד אני הולך, והנה דבר מה נוצץ לעיני מרחוק. הלכתי עד אשר הגעתי לשם. ראיתי אוירון לפני ועל יד האוירון עומד טים. הטים שאל אותי: רוצה אתה לטום באוירון? עניתי לו: כן. אמר אלי הטים: תחכה, עוד מעט ואשוב. חכיתי ואחרי רגעים אחדים חזר. הוא ישב באוירון, ואמר לי שאשב על־ידו. נכנסתי לתוך האוירון, ופתאום החל האוירון לרעוש והתרומם למרום. הוצאתי את ראשי מהחלון ונפל כובעי. התחלתי לצעוק ומרב צעקות הקיצותי משנתי והנה חלום.

משה כהן (כתה ד"ב)

בְּמוֹשַׁב־הַזְּקֵנִים

נדבנים רבים מצויים בישראל הנותנים מכספם למוסדות הצדקה שבארץ־ישראל: ל„מושב זקנים", ל„בית חולי הרוח", ל„בית היתומות" ול„חנוך עורים.

„מושב הזקנים"! מה רבה היא התועלת שהוא מביא לעולם! הרבה זקנים וזקנות בודדים וגלמודים אשר אין כח להם לעבוד מוצאים להם שם מנוחה.

פעם אחת החליטה כתתנו לבקר את המוסד הזה. עברנו את רוממה ואחר ראינו את המצבה שהקימו האנגלים לזכר כבוש ירושלים ואחר נכנסנו בשקט ובדממה למושב הזקנים.

מר כהנא מנהל המוסד באר לנו הכל וספר לנו את תולדות הבית הזה. כל הדברים שראינו היו מעניינים מאד. לא היה מקום אשר לא דרכה רגלנו עליו.

אחר שבנו לבית הספר והיינו שמחים מאד על כל אשר ראינו במוסד החשוב הזה.

שמואל שימל (כתה ד"א)

הַהִתְחָרוּת

ביום השני כ"א בטבת אמר לנו מחנכנו: אם יהיה מחר יפה יקח אותנו למוצא ולבית־ההבראה. שמחנו מאד ולמחרת אמר מורנו החביב: „נדחה את הטיול לשבוע או לשבועים ימים. היום נלך עם כל הכתות למגרש המכבי ונערך התחרויות". שמחנו ויצאנו מבית־הספר בקול שירה. כשהגענו למגרש קפצו כל התלמידים על הבמה. רק עלו על הבמה ומורנו הצחיק אותנו ואמר: „גרש—על הבמה, וחצי גרש—על הספסלים, וחנם—על האדמה". כמעט כלם ירדו מעל הבמה וישבו על האדמה. אחר־כך אמר מורנו: „אין דב־, לא תשלמו כלום, אל תיראו". בעת שעלו קראו לילדי המקהלה ואני הייתי החזן הראשי והתחלנו להתפלל תפלת שחרית. אחר־כך ערכנו התחרויות.

שלמה כליינמן (כתה ג"א)

אֲבַעְבּוּעוֹת־רוּחַ

בְּיוֹם שִׁשִּׁי אֶחָד שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה בִּכְאֵב רֹאשׁ. לִפְנוֹת עֶרֶב בָּא הָרוֹפֵא וּבָדַק אוֹתִי וְאָמַר שֶׁיֵּשׁ לִי אֲבַעְבּוּעוֹת רוּחַ וְשֶׁאָסוּר לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר. בַּבֹּקֶר קַמְתִּי וְנָגַעְתִּי בְּגוּפִי וְרָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ לִי פְּצָעִים קְטַנִּים. שָׁאַלְתִּי אֶת אָבִי וְהוּא אָמַר לִי: לֹא כְלוֹם. יָשַׁבְתִּי וְשִׂחַקְתִּי עִם אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה. בַּלַּיְלָה לֹא יָכֹלְתִּי לִישׁוֹן וְאִמִּי יָשְׁבָה עַל יַד מִטָּתִי. בַּבֹּקֶר קַמְתִּי וְהַכְּאֵב הָיָה חָזָק מְאֹד. אִמִּי וְאָבִי נִחֲמוּנִי וְאָמְרוּ לִי: אֵין־דָּבָר, צְבִי, הַכְּאֵב יַעֲבֹר. כְּמוּבָן, לָהֶם לֹא כָאַב...

הָרוֹפֵא הַנֶּחְמָד שֶׁלָּנוּ דָּקְטוֹר הַלֵּוִי הָיָה בָּא אֵלֵינוּ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְהָיָה מְדַבֵּר אִתִּי וּמְלַטֵּף אוֹתִי. שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: מָתַי אוּכַל לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר? מָחָר מָחָר, יַקִּירִי—אָמַר הָרוֹפֵא. וְהִנֵּה בָא הַיּוֹם וְהָרוֹפֵא נָתַן לִי מִכְתָּב וְהִרְשָׁה לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר וְשִׂמְחָתִי הָיְתָה גְדוֹלָה לִפְגֹשׁ אֶת מוֹרִי הֶחָבִיב וְאֶת חֲבֵרַי הַטּוֹבִים. הַיְלָדִים שָׂמְחוּ מְאֹד לִקְרָאתִי.

הַמּוֹרֶה לָקַח אֶת הַפִּתְקָה וְשָׁלַח אוֹתִי אֶל הָאָחוֹת. הָאָחוֹת שָׁלְחָה אוֹתִי הַבַּיְתָה וְקִלְקְלָה אֶת כָּל שִׂמְחָתִי. בָּעֶרֶב בָּכִיתִי לִפְנֵי אִמִּי שֶׁתֵּלֵךְ אֶל הָאָחוֹת לְבַקֵּשׁ אוֹתָהּ שֶׁתַּרְשֶׁה לִי לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר וְהִיא לֹא הִרְשְׁתָה לִי בְּשׁוּם אֹפֶן. שָׁכַבְתִּי לִישׁוֹן בִּבְכִי וּבְצַעַר.

צבי מיטשניק (כתה ב"א)

כְּנִיסָתִי לַ„אֲגֻדַּת־הַבְּרִיאוּת"

זמן רב שאפתי להכנס כחבר לאגודה זו אולם כל פעם שהחלטתי לבקש מאת „אחות" ביה"ס להכניסני לאגודתה, חזרתי בי. ספקות רבים הכבידו על לבי: האם יקבלוני ומה הם המעשים הטובים שעשיתי בכדי שיקבלוני לחברה זו?

פעם אחת עברתי לאורך המסדרון בביה"ס וספר בידי. הגעתי לדלת „חדר־הרפוי" והצצתי פנימה דרך חור המנעול וראיתי אספה. החברים יושבים ומקשיבים לדברי האחות. קנאה גדולה קנאתי בחברי שזכו לתאר „אח רחמן". למחרת נכנסתי לחדר האחות לבקשה לספחני לאגודה. מצאתיה עוסקת בצלוחיות, צנצנות, תחבושות וברפואות. עמדתי מן הצד עד שהרגישה בי ושאלתני לרצוני. גליתי לפניה את לבי והיא שאלה אותי שאלות שונות ותשובותי מצאו חן בעיניה. בקצור, נכנסתי „לאגודת־הבריאות" ואני מקוה שאביא תועלת רבה לחברי התלמידים.

י. דונוביץ (כתה ח')

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—לפני זמן מה נפתח הקשר הטלפוני בין ארץ ישראל ובין לונדון. ה.מ. הנציב העליון חנך את הקשר בשיחה עם מניסטר החוץ הבריטי.

—ע"י בית לחם נמשכות החפירות. בנינים שלמים נמצאו מתחת לאדמה הבנויים בסגנון קדום. משערים שהם התקימו בימי הבית השני.

—בברוקלנד (ארצות הברית) הגיע האנגלי רימון מוז לשיא של מהירות באוטו—ריצה. 89,73 מילין לשעה. מהירות זו נחשבת לרקורד חשוב בשיא המהירות לנסיעה באוטו.

—לפני חדשים מספר נערכה בחירת הצ'מפיון העולמי ברכיבה על האופנים. את התיאר הזה קבל השויצרי פאול אגלי.

—בקרוב יגמר הגשר הגדול ביותר העולם, שיחבר את הערים סן פרנציסקו ואוקלנד. ארכו יגיע לעשרה וחצי קלומטר. גשר זה יחבר את כל התגועה בין שתי הערים.

—בפרנקפורט חי אדם היודע 200 לשונות. יום יום הוא מקבל מלתבים בכל השפות ועינה עליהן לאיש איש בשפתו. כל המשרדים הגדולים פונים אליו.

—לפני כמה זמן עבר עמק החולה לידי יהודים. עד עתה היה נמצא בידי ערבים אולם הם לא יבשוהו והיה שומם. עתה יהפכוהו בני עמנו לעמק פורה ויפה.

—עד עתה השתמשו בטלגרמות רק באות האנגלית והערבית. מהיום והלאה תהיה נהוגה גם האות העברית. זהו נצחון גדול לעם העברי בארץ ישראל וללשונו. מר ישראל עמיקם שנלחם את מלחמת־האות העברית בטלגרמות ונצח ראוי לברכה ולתודה.

—גשמי עוז ירדו בכל הארץ והביאו ברכה רבה לארץ. בכמה מקומות הביאו לידי שטפונות אולם שום נזקים חשובים לא היו.

—לפני כמה ימים עלו לארץ 300 תימנים ורובם פונים לעבודת אדמה. אחינו התימנים אוהבים את ארצנו אהבה

עזה ומן יתן והתעורו בה ויראו ברכה בעמלם.

—הסאר הוא־חבל ארץ שהיה שיך לפני המלחמה העולמית לגרמניה. אחרי המלחמה נמסר הסאר להנהלה בין לאומית למשך 15 שנה. עתה נשלם הזמן. עכשו עבר על פי משאל עם שנית לגרמניה ויש להשש לגורלם של היהודים שם אם יפרש היטלר את ממשלתו גם על חבל זה.

שמחה רוטמן (כתה ח״א)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

בכ״ד תמוז תרצ״ד, נערך בבית ספרנו נשף מחזור ט״ו. 30 תלמיד גמרו את חק למודיהם. מ. אילן נאם לפני התלמידים בשם בית הספר. אחריו דברו מ. כספי בשם המחזור הקודם. מר כהנא בשם ועד ההורים והמפקח ב. בצראי בשם „המכבי הצעיר״.

—בכ״ו חשון נערכה אזכרה לברון רוטשילד, נאמו ה״ה מ. אילן א. לולו ור. אבישר.

—בשבת נ׳ כסלו נערכה חנוכת „אהל שם לתלמידים״ ע״ש ה. נ. ביאליק ז״ל. נאמו נאומי ברכה מר ד. ילין וד״ר י. ריבלין.

—בכ״ג כסלו נערכו הנגינות חנוכה לילדים תלמידי הכתות הנמוכות ובכ״ה בו—לתלמידים הגדולים ולהוריהם. בהדרכת הגב׳ גלעזר הוצג מחזה ע״י התלמידים בשם „שירת הנאולה״. התכנית היתה עשירה בשירה, דקלומים ובנגינה.

—בשבת ב׳ טבת הרצה באולם „אהל שם לתלמידים״ הפר׳ קליין על חג החנוכה.

ש. ר.

חִידַת־תַּשְׁבֵּץ

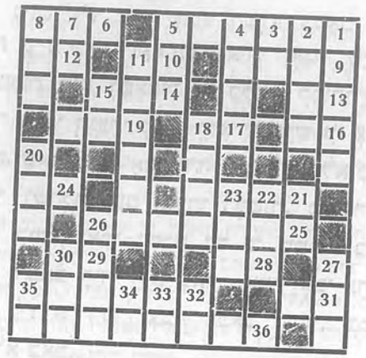

מיטין לשמאל:

1) מדינה. 6) נמצאת בראש. 9) שבט מישראל. 10) לא אזרח. 12) תאר לכל אדם מלבד אדם הראשון. 13) תבנה ותתכונן בר״ת. 14) בלתי נשוי. 16) סוף שמחה 17) מחדשי השנה. 19) ערל שפחים היה. 21) נער אלישע. 24) תבואה. 25) ביום זה מת רשב״י. 28) מאלילי בבל. 29) אבר מהגוף. 31) אדון לא מתוק. 32).....את יצחק. 36) שר הטבחים של מלך בבל.

מלמעלה למטה:

1) שק. 2) בירת אשור. 3) התקרב !. 4 להלן. 5) שפחת אברהם. 7) 12. 8) נמד. 11) בגללם יש לנו. תשעה באב. 15) תבן. 18) סרק. 20) מתקופות השנה. 21) אם תכפילנו יתגלגל. 22) ארבה. 23) מפרה את האדמה. 26) עם־הארץ. 27) בית״ם בירושלים. 30) המלך השני בישראל. 32) אחת מכ״ב האותיות. 33) יזרוק טים. 34) לא ישן. 35) מ...ועד באר שבע.

שמות עשרת הפותרים הראשונים יתפרסמו בגליון הקרוב. הפותר הראשון מקבל פרס.

אשר ריבלין (כתה ז׳)

ברכה

תלמידי בית הספר „תחכמוני״ הקטנים עם הגדולים שולחים את ברכתם הנאמנה לראש עירנו החדשה תל אביב למר מאיר דיזנגוף ליום שובו לאיתנו. יהי רצון שנזכה כלנו לראותו דשן ורענן עוד שנים רבות ויוסיף נא להקדיש את כחו לבנין ארצנו ולתחית עמנו. אמן ואמן.

נסדר בסדרת „חברנו״ ע״י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון״ ירושלים.

עלון חדשי

פּוֹרִים בְּמִשְׁכְּנוֹת יִשְׂרָאֵל

שמואל חיים (כתה י״ב)

פּוּרִים בְּפַרְס

(מזכרונותיו של תלמיד „עילה״)

ערב תענית אסתר בטהאד. אני ותשעת חברי יוצאים את „חדר״־רבנו ושמים את פנינו לבית שמעיה הזקן, האומן הגדול למעשה־כידונים ולשאר כלי הקשה והרעשה, טינים מטינים שונים.

אנו מתקרבים אל ביתו ופותחים את הדלת וחישיש הטוב יוצא לקראתנו ופונה אלינו בלשון־הטנגלה:

—מה שאלתכם, צאן קדשים, ויתן לכם ומה בקשתכם ער חצי המלכות—ותעש?

—כידונים אנו רוצים—ענה הארי שבחבורתנו, חברנו חי, — אבל ימכר לנו מהטין המוכחר.

הזקן מראה לנו כידונים ופטישים רבים, קטנים וגדולים, מהם עשויים עץ ומהם עשויים פח וברזל ואנו בוחרים לנו, כל אחד לפי טעמו ולפי מצב־כיסו כלי הקשה ומשלמים את מחירם. הזקן נפרד מאתנו ומברך אותנו שוב בלשון המגלה:

—לכו, בנים, בשלום לבתיכם ומי יתן והיתה לכם אורה ושמחה וששון ויקר.

אנו נפרדים ופורשים נער נער לבית אביו.

נכנס אני לביתנו—ותנה שאון וצוחה שם. ידי אמי מלאות עבודה. היא אופה אוזני המן וחלה מטולאה שקדים וגבינה ומשוחה שמן מתוק והעזרות צובעות ביצים. אני מהלך בטל ומחכה בכליון עינים לתענית ולמקרא מגלה בכדי שאראה את ידי להמן.

עד כה ועד כה ואבי שב מהחנות ואני נגש אליו ומבקשו:

—תנני לצום מחר. הן גדלתי כבר, הלא בעוד חמש שנים אהיה לבר מצוה.

— עזרך קטן — עונה אבי — אתה פטור עדיין ממצות תענית.

אבי יצא את הבית ואני מתבטל. רצוני לעזור לאמי בעבודה אך היא מגרשתני מעל פניה.

סבי — דעתו בדוחה עליו היום יותר מכל היטים והוא מטיל לו ארוכות וקצרות באולם הגדול ומחרף את המן הרשע:

— ימח שמו וזכרו, אלמלא אותו רשע, שחיק עצמות, לא היינו מוחים כל כך...

— מחילה מכבודך, סבי — משיב אני אמרי לו—יש לי סברה אחרת. ארבא יארבא. אלמלא אותו

וכוסות קטנה ענולות כצבע הקוסקוס והם שותים קפה.

בין כה וכה טופיעים אנשים, נשים וטף, צעירות וצעירים. האנשים לבושים טעילי משי המצטיינים בשלל צבעיהם וכובע קוזקי על ראשם. הנשים לבושות שמלות רחבות אשר תכסינה את כל גופן, טטפחת משי מגוונת על ראשן וצמידים משובצים מרגליות יקרות על ידיהן, עגילים ארוכים באזניהן, מחרזות יקרות ערך על צואריהן הנוצצות מרחוק. הבחורים והבחורות תופשים להם מקום בגנה וחזקנים ישבו לשלחן באולם. רובם משוחחים זה עם זה. פעם פעם נשמעות אנחות מדי הזכירם את ארץ ישראל. בחצר משחובבים הילדים המכינים את המדורה ואת התוף אשר תחופפנה בו הנשים. בשעה מאוחרת ככלות הסעודה מדליקים את המדורה. שם מתאסף כל הקהל. שתי נשים מחופפות בתפים וכל האנשים מרקדים מסביב למדורה אשר לאורה נוצצים תכשיטי הנשים וברק להם וזהר להם. פני הנשים משולהבים לאור הלהבה ויפה היא ההטונה בשעה שהן מרימות ידיהן למעלה ומורידות אותן למטה ושרות: „ברוך מרדכי, ברוכה אסתר, ארור המן". כתום רקוד זה מתלקטים הבחורים והבחורות ומתוללים יחד את מחול־הקוזקוק. כה ירקדו וישמחו עד אשר יאיר השחר וכל איש מרגיש כי הגיעה השעה ללכת הביתה. לפני לכתם ירימו שני אנשים את הרב הגאון על כתפם והרב מברך את הקהל לאמר: יהי רצון מלפני אבינו שבשמים כי בפורים הבא עלינו לטובה נהיה כלנו בארץ הקודש ושם נחוג בשמחה עם כל אחינו בני ישראל את החג הזה. כל הקהל מוחא כף ומריע: אמן, כן יאמר גם ח.

וכך נגלה את חג הפורים מדי שנה בשנה.

ג. אפשתין (כתה ז')

פּוּרִים בְּתֵל־אָבִיב בִּשְׁנַת תַּרְצ"ה

הַקְדָּמָה

אך הכ"ז על חפש פורים מיד טהרתי הביתה ומצאתי לשמחתי הרבה שכל בני הבית מוכנים לנסיעה. כעבור רגעים מספר ישבנו באוטומוביל ונסענו. לאן נוסעים ליטי הפורים? תל־אביבה, כמובן! מראה תל־אביב ביטי הפורים הוא אחר לגמרי מאשר בכל יטות השנה. העיר כמו עדויה בעדיים ואורותיה הרבים מפיצים נגה עליז מאיר עינים ומרנין את הנפש.

א. פְּתִיחַת הֶחָג

חגיגות־פורים החלו בליל י"ג אדר. קהל עצום מלא את הרחבה שלפני בית הכנסת הגדול והאזין בכוונה למקרא מגלה מתוך הרטקול. עם גמר הקריאה פנה כל ההמון לדרך המוליכה אל „המרכז המזרחי", כי שם הוקם „ארמון אסתר". שם הוקמה גם במת־ישיבה גדולה ורחבת־ידים שנועדה למוזמנים מטעם העיריה. בלוית קרובינו הגענו שמה בשעה הקבועה וישבנו על הבימה. אחרי צפיה ממושכה נשמעו מתוך הרמקול דברי־הפתיחה של ראש העיר החביב הלא הוא טר מאיר דיזנגוף. הוא בקש מאת אזרחי העיר לקים יפה את מנהג הכנסת־האורחים ולקבל את האנשים המרובים שבאו מקרוב ומרחוק בסבר פנים יפות. אחר שמענו מנגינות „ליצני הפורים" ורקודיהם שעשו רשם כביר על הכל. בשעה תשע בערך נסתיטה חגיגת־הפתיחה. חלק מהקהל הלך לטול ברחובות העיר וחלק נשאר במגרש ורקד „הורה" עד שעה מאוחרת בלילה. כעלי חשבון משערים שמספר החוגגים הגיע למעלה ממאתים אלף.

ב. חֲגִיגוֹת־הַיְלָדִים וְהַנֹּעַר

למחרת בשעות שלפני הצהרים נערכה במרכז האזרחי חגיגת־ילדים. קראו לפניהם את המגלה בטעם רב בלוית תמונות יפות מאד שהקסימו את כל רואיהן. היו גם רקודים ויוצדי שיר וזמר הראו את כחם והשמיעו לפנינו מטיטב השירים שנתחברו לכבוד החג.

אחר הצהרים עברו ברחובות העיר כל ארגוני הספורט בסך, „הפועל" „המכבי", ו„הביתר" והתהלוכה חצטינה בסדרה המופתי.

ג. יוֹם הָעַדְלָיְדַע

ו„מסמר"־החגיגות היתה העדלידע. עוד מהבקר נהרו המונים לרחובות המרכזיים. אנו מצאנו לנו מקום טוב על אחד הגגות וצפינו להתהלת העדלידע.

בראש התהלוכה נשאו סמלי החג ודגל העיריה. אחריהם הלכה מכונית עטופה בדגלי תכלת־לבן ומקשטת פרחים רבים ובה ישב ראש העיר היקר טר דיזנגוף שיחיה. אחריהם נסעו עוד מכוניות רבות ובהן חברי מוצצת העיר וועדת החגיגות. בחלק האמנותי של העדלידע הציגו לפנינו את עבדוה אבותינו במצרים ואת ענוייהם וגם את צאתם מהארץ ההיא, את שבטי ישראל, שבט שבט ודגלו וסמלו. הראו לנו גם את ענויי עמנו בגולה בזמן הזה ברוסיה, בפולניה ובגרמניה. למראה יסורי אחינו נתכוין כי לבי טרב צער. ההמונה העגומה הזאת חלפה ואחרה, משמחת ומעודדת, באה במקומה: עברו לפנינו שתי אניות עבריות המלאות

חלוצים הבאים להפרות את ארצנו ולבנותה. פחאם נזדעזעתי כראותי את תנין הספסרות לפני עיני, ונזכרתי בדברי התורה על מכת הספסרות שבאה עלינו כשד משדי והמאיטת על קיומנו בארץ ועל שחרורנו הלאטי.

ד. הַנַּעֲיָלָה

בנעילת החג נתקים משפט על הספסרות „בארמון אסתר". אחרי דברי עדים שונים וטוחים ודברי הסניגור העורך דין הטוסמך לתניגוניה זרחי בן פרחי הוצא פסק חדין: תנין הספסרות הנאשם בטעשי רמאות ועשק נדון להשליך! אחרי נגינת ה„תקוה" הובילו את התנין להשליך. וכזה תטו יטי הפורים, יטי הצחוק והגיל.

גדעון זיונץ (כתה ז')

פּוּרִים בִּירוּשָׁלַיִם בִּשְׁנַת תַּרְצ"ה

חדש אדר ב' נכנס וחג הפורים קרב ובא. עקבות החג נכרים בכל אשר תפנה. מחלונות הראוה מציצים אקדחים נאים, מסכות מסכות שונות ומגלות גדולות וקטנות מהן כתובות באותיות זהב ומהן באותיות אדומות וצהובות. העין לא תשבע מראות את כל צעצועי־הפורים המבקשים בלא טלים: קנוני והתענגתם עלינו. חכיתי בכליון עינים ממש לבוא החג והתכוננתי לשמח ולעלז כמצוה עלינו מדורות קדומים. אולם הפורים עבר השתא בירושלים ללא כל רשם טיוחד. הרחובות היו ריקים כמעט ורק מסכות בודדות נהלכו להן כצללים. פה ושם נשמע גם קול רגה מפי צעירים וצעירות אחדים שעברו להם בסך, אך מיד נשתתק הקול ולא השאיר אחריו כל חד.

—ירושלים, ירושלים, אַתְּ הקריה העליזה, טה לך כי נאלמת דוטיה? לאן פנו חלכו להם אנשיך, בחוריך ובחורותיך?

— תל־אביבה נסעו!

בתחנת הרכבת מבוכה ושאון. זה קורא: אחז, רד! וזה זועק: חפש מקום טוב: שמר על הכרטים! ואתיטוביליט מלאים אנשים יחפזון לנסע תל אביבה אל העדלידע.

ירושלים נתרוקנה כמעט מאנשיה.

חלכתי לבית הכנסת ולשמחתי מצאתיו טלא אנשים אך המגלה כמו נקראה בעצב. אפילו יריות האקדחים לא השרו עלי מצב רוח חגיגי. התינוקות מתלחשים ומזכירים בקנאה גלויה את חבריהם המאושרים מהם שזכו לרדת תל אביבה ולשמח עם כל השמחים לאיד המן הרשע. גם המסתקים הערבים לחך אין ביכלתם לשמחני הפעם. דומה: גם המה עצובים. והשטים הוסיפו נופך משלהם וכבדונו במטרות עז ומלאו את הרחובות מים ובץ. שבתי הביתה ושם הרגשתי במקצת את שמחת־החג. אזני הטן ומעודת־הפורים ומשלח המנות הזכירוני כי אמנם פורים היום. שוב יצאתי טן חבית לשוטט טעט ברחובות. מצאתי קהל רב מטיל ומחפש כמוני מסכות מוצלחות־אך הכל לשוא. כשעובר לו לתומו ערבי או איש שאינו שפוי בדעתו יחשבוהו המטילים למסכה. אני עובר מרחוב אחד לשני ובוסם ברגלי את הטיט ופתאם — מה זה, האם חולם אני בחקיץ? קול צהלה חזקה עולה באזני! אביטה והנה קהל חוגגים עובר, מבני הישוב הישן. כן, הישוב הישן חוגג את חג הפורים כיאות ליהודים טובים ונאמנים לדתנו ובמחי עולה המחשבה: אכן בעשרת קבין של שמחת פורים נטלה לה תל אביב תשעה ולכל העולם כלו השאירה רק אחד!

צבי מונזון (כתה ז"ב)

הַחַזָּן הַקָּטָן

מתנה לרבי לחזן ר' זלמן ריבלין

לפני שש שנים בא דודי מאפריקה להתראות עמנו ועם סבי, יאריך ד' ימיו. בקורו חל בימי־החנכה וערכנו נשף וחזמנו אלינו את כל קרובינו ומכרינו. הודי משטש כחזן בבית הכנסת שבעיר טגוריו וקולו קול ערב החודר לעמקי הנפש. בקשנו ממנו שיכבדנו במקצת ברברי־זמר והוא נשמע לנו ושר קטעי־תפלה והקסים את כל שומעיו. אני הקשבתי לשיריו וכעבור שעה קצרה ידעתים היטב ועזרתי לו לשיר ומלאתי תפקיד „משורר" לחזן. דודי שמע את קולי ואמר: —הלא זמיר נחמד לפני. ד' חננו „במתנה", בקול מתוק וצריך לפתחו.

ככן שש שנים היותי אז ולא שמתי לב לדבריו והוספתי לי לשיר, כי מקטנותי אוהב אני להשתפך בצלילי־קולי.

עברו שנים אחדות. מצבנו היה רע וקשתה עלי הישיבה בביתי כל היטים והפשתי לי ענין לענות בו בכדי להפיג מעט את צערי. פעם נודע לי כי מקהלת נערים משוררים וחזנים קימת בירושלים שבראשה עומד החזן ר' זלמן ריבלין והתחלתי מבקר את בית הכנסת „שירת־ישראל" לשמע לשירת—הילדים. התבוננתי בילדים חברי־המקהלה וראיתי שאחד מהם שר סולו ורבים שרים רק במקהלה ואחד התפלל גם „קבלת־שבת", קנאתי

בילדים המשוררים קנאה גדולה ופניתי אל ר׳ זלמן ריבלין בבקשה שיספחני אל מקהלתו והוא אמר לי:

—בוא אלי לפנות ערב ואבחן את קולך.

בכליון עינים חכיתי לזמן שקבע לי החזן, באתי אל ביתו והוא בחנני ואמר אלי:

—כן, יש לך „כלי" יקר וצריך אתה ללמד. אני מקבל אותך אל המקהלה.

מאז הייתי שוקד על הלמודים שלמדני החזן ונעשיתי למשורר קבוע במקהלה.

כעבור זמן־מה בשרני החזן שאעבר בשבת הקרובה לפני התיבה ואתפלל „קבלת שבת". רצתי בשמחה הביתה וספרתי לאמי ונהנתה הנאה מרובה ואמרה לי שתבוא יחד עם אחותי לשמוע אל רנתי.

יום הששי לפנות ערב. השמש עמדה בשפולי הרקיע. לבשתי את בגדי השבת שלי והלכתי לבית הכנסת והקדמתי בחצי שעה לפני התחלת התפלה. לבי הלם כהולם פעם והרהרתי:

עוד מעט, עוד מעט ואני אהיה „לשליח צבור" ואתפלל לשלום ישראל עמי... היעמוד לי קולי? הראוי אני לעמוד במקום־גדולים?...

פתאם התחלתי רועד ומחשבה רעה חלפה במחי: אולי לא אצליח והכל ילעגו לי...

עודני חושב וכל האנשים נכנסו לבית הכנסת ואני מהרתי ולבשתי את הגלימה השחורה והארוכה וחבשתי לראשי כפה שחורה. נגשתי אל התיבה ופתחתי במלסול „לכו נרננה". שכחתי לגמרי שקהל רב שומע לתפלתי. לבשתי עז ושרתי לי כאלו אני נמצא יחידי בבית הכנסת. כשגמרתי להתפלל ראיתי שאנשים רבים משוחחים ומראים באצבעותיהם עלי.

—ודאי לועגים הם — הגיתי בלבי — לחזן „לא יצלח" כמוני.

באותה שעה נגש אלי ר׳ זלמן ריבלין, צבטני בלחיי ואמר:

—יפה שרת, יושר כחך!

אחרי התפלה הזאת שלחני החזן פעמים רבות לעבור לפני התיבה וזכיתי להתפלל גם תפלת־„מעריב". רגשות רבים התרוצצו בלבי בשעה שהתפללתי ואמרתי אל לבי:

עודני נער בן שתים עשרה ואני זכיתי כבר להתפלל בפני קהל גדול כזה היושב בבית הכנסת. מה טוב לשיר, לזמר ולהתפלל...

בזמן האחרון הללו רבים את קולי וגם אני אוהב אותו וחפצי להקדישו רק לעבודת־הבורא, לרנה ולתפלה...

אמנון קורקידי (כתה ה״א)

הַיֶּלֶד הָאִלֵּם

יום אחד ואני מהלך לי להנאתי בקרבת ביתנו והנה לפני ילד. הוא נגש אל אוטו טקסי, עמד, הסתכל בו וצפצף וקרא: או־טו...

פניתי אליו ושאלתיו: מה שמך?

והוא: או־טו...

—מדוע אינך עונה לי? — שאלתיו

והוא: או־טו...

ולא יותר.

הילד נגש שנית אל האוטו ולחץ בצפצפה וזו צפצפה והוא בטא עוד פעם את המלה: או־טו. שוב התחלתי להקיפו בשאלות ועל כלן ענה לי רק במלה אחת ויחידה: או־טו...

הבנתי כי בעל מום הוא והנחתיו ונכנסתי הביתה.

לימים, בשובי מבית הספר נזדמנתי שוב עם הילד הזה שעמד על יד אוטו וצפצף וצחק ומלמל: או־טו...

התקרבתי אליו ואמרתי לו: מה אתה עושה כאן?

והילד רמז לי בשפת אלמים, כי אינו מדבר ואמר או־טו. הבנתי כי לא ידע דבר מלבד מלה אחת: או־טו. זוהי המלה היחידה שהוא יודע לבטא ולכן היא חביבה עליו והוא חוזר עליה „מאה פעמים ואחת" ולכן חביב עליו גם האוטו.

עוד אני עומד והנה עבר אוטו על פנינו והילד נשא את רגליו ורדף אחריו וגמגם בשמחה או־טו, או־טו וכעבר רגעים מספר עיף וישב לנוח על אבן. רחמי נכמרו על הילד העלוב הזה ומחשבות רבות התרוצצו במחי: מה רע ומר גורלו! איפא הוא ישן ומי מאכילו?

עברו ימים אחדים ואני שוב פגשתי את הילד והפעם הלך עם ילדה אחת והבנתי שזוהי אחותו. חשבתי שהם הולכים לביתם והלכתי אחריהם, כי השתוקקתי לדעת את מקום משכנו של הילד. הם הלכו וחזרו ושוב הלכו וחזרו ושאלתי את הילדה:

— לאן אתם הולכים?

— אחי המסכן — ענתה הילדה — זרק את כובעו לאחת החצרות ואנחנו מחפשים אותו.

האלם נכנס לחצר אחת ואחותו—אחריו ואת הכובע לא מצאו. אחותו הלכה לדרכה ואני פניתי אל הילד ושאלתיו:

— התכירני?

— או־טו, או־טו — גמגם הילד ונתן לי את ידו לאות שלום.

לקחתיו אתי ונגשנו אל האוטו של מכירנו והוא קפץ בשמחה והשמיע: או־טו. פתאם פרץ בבכי ושאלתיו לסבת בכיו והוא הראה לי על ראשו. היינו: כובעו אבד לו. חמלתי עליו ורציתי לתת לו את כובעי, אך הוא מאן לקחתו ותפש בידי ורצה לנשקה. לא נתתיו לעשות מעשה זה.

למחרת ראיתיו על יד ביתנו. פיו וידיו היו מלוכלכים. הוא ראני אוכל חלוה ורמז לי שאחלק עמו את מאכלי, ובחפץ לב מלאתי את בקשתו. הלכנו יחד, פתאם נעץ מבטו למרחוק והחל לרוץ. רדפתי אחריו ומצאתיו על יד עגלה נוסעת והוא רצה לעלות עליה, אך העגלון הרים את שוטו והתכונן להצליף ואני עצרתיו וספרתי לו, כי בעל מום הילד הזה. העגלה זזה והילד קפץ ונכנס לחנות אחת ואולם בעל החנות גרשו וקרא:

—שלמה, צא מכאן!

וכך נודע לי כי שלמה שם מכירי האלם. מאז הייתי נפגש עמו לעתים קרובות ונותן לו מכל אשר נתנה לי אמי, סוכריות ובננות ואני למדתי להבין את לשון־הרמזים שלו ואף הוא הבין לדברי וידע כי דורש טובתו אני וטפלתי בו באהבה וברחמים.

יְלָדִים עֲזוּבִים

בשעה שאנחנו הולכים ברחוב אנו רואים ילדים רבים עניים ומסכנים מתפלשים בעפר, בגדיהם קרועים ומלוכלכים ולרגליהם אין גרבים ונעלים. הילדים האלה הנפוצים ברחובות עזובים הם או שאביהם עזבם או מת ואמותיהם האלמנות אין בכחן לחנך אותם או להאכילם לשבע. הילדים האלה דומים לפראי־אדם והם פולטים מפיהם קללות נמרצות ומלים גסות אשר אזן אדם לא שמעתן מעולם. גופם מלא פצעים וחבורות והם מרי נפש ולכן יתנפלו על כל עובר ושב. הנה הולך לו לתומו איש זקן והילדים העזובים מידים בו אבנים. הזקן פונה אליהם במר לבו ואומר: „מה רע עשיתי לכם שככה תתעללו בי", אך הם אינם שמים לב אליו וצוחקים לו בבוז. ויש שנער שקט עובר לו ברחוב ופתאם יד נוגעת בכתפו ואחריה יד שניה ושלישית וכשהוא מתגבר על פחדו ומתחיל לברוח והנה אבן פוגעת בו. כך מתנהגים הילדים העזובים תמיד. מי יתן ונפתחו בשביל הילדים האלה, הגדלים פרא בלי חכמה ודעת, בתי מחסה שבהם ימצאו אכל להשביע את רעבון נפשם, מטות לישון עליהם ובגדים נקיים ומורים שילמדו אותם למען יהיו לאנשים טובים וישרים.

אהרן סילמן (כתה ד״א)

הָעַדְלָיְדַע בְּתֵל־אָבִיב

עד יום השני לא ידעתי שאני נוסע לתל־אביב לחג הפורים. ביום השני אחר הצהרים אמרה לי אמי שאתלבש ונסע לעדלידע. ישבנו ברכבת. בדרך ראיתי אלפי צמחים ופרחים ממינים שונים ברוניקות, רקפות, סביונים, ספיריות, כלניות ופרגים ועוד המון פרחים נחמדים ומראם היה נפלא.

לתל־אביב הגענו בשעה חמש וחצי, והלכנו ישר לדודי. הייתי כל כך עיף עד שלא יכולתי ללכת באותו ערב ולראות את דודי שבא לארץ ושכבתי לישון. לא הספקתי להרדם וקרובי באו והם ישבו אתנו עד אשר נר־דמתי. למחרת בבקר הלכתי לדודתי ומשם לארמון אסתר. שם הצינו את מגלת ויזתא. על יד ארמון אסתר היה רעש גדול כי אקדוחים רבים ירו בלי הפסק. למחרת הלכנו לראות את מסע העדלידע. בראשונה ראינו את עבדות מצרים, עבדות פולניה, עבדות רוסיה גרמניה ואחר כך את השבטים, אך פתאם התחיל לרדת גשם והשבית את התהלוכה. ביום החמישי חזרנו הביתה.

אורי סלבני (כתה ד״ב)

מִשְׁחַק הַשַּׁחְמָט

באחד הערבים בא אל ביתנו דודי מרדכי והציע לפני ללמדני את משחק השחמט. הסכמתי להצעתו בחפץ לב. כשקמתי למחרת בבוקר אמר לי אבא שישמחני בדבר מה. אחרי ארוחת הבוקר הראה לי אבי את לוח השחמט וגלמיו שדודי קנה בשבילי. שמחתי מאד. דודי החל ללמדני את ראשית דרכי המשחק ואת מהלכיהם של מלך השחמט, המלכה וצבאם. השעורים נתנו רק פעמים בשבוע, ביום ב׳ וביום ה׳. עכשיו אני יודע כבר די טוב את המשחק. בכל יום שני וחמישי מחכה אני לבוא דודי, כי אוהב אני את חמשחק. אני משחק גם עם חברים אורחים וקרובים ולכלם אני נותן מט. ביום הששי כשרק מתקבל העתון „הארץ" מיד אני מנסה לפתור את שאלת השחמט הנתנת שם. בשבת בא אלינו דודי וקודם כל הוא שואלני לפתרון השאלה ואחר כך אנחנו משחקים. יש שבאה אלינו דודתי עדה ואני ודודי מתחילים לשחק. כשעדה באה אלינו אני מנצח תמיד. פעם אחת באה אלינו דודתי ואמרתי לדודי: „בוא, נשחק, כי עדה הביאה לי מזל". דודי הסכים ושחקנו מצבי היה טוב מאד, אך פתאם הלכה לה עדה. הצטערתי מאד ולא הצלחתי, מפני שלקחה אתה את המזל. לפעמים בא אלינו מורי בשעת המשחק והוא מחזק את לבי ואומר: „עוד רגע קט ועזי יתן מט". ובראותו שדודי הוא המנצח, מתפלל הוא בעדו ואומר: אלוהים אל חי, הצלח את דרך מרדכי.

עזי טמיר (כתה ד״ב)

מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—כ־200.000 אנשים נוכחו בתהלוכת העדלידע בתל־אביב.

—השבוע תעלה לחוף יפו, שיירה בת 160 עולים מתימן. השיירה היא משארית הפליטה בעדן לאחר הגזירות אשר גזר האימאם על יהודים.

נחום קוטיק (ח״א)

בילדים המשוררים קנאה גדולה ופניתי אל ר' זלמן ריבלין בבקשה שיספחני אל מקהלתו והוא אמר לי:

—בוא אלי לפנות ערב ואבחן את קולך.

בכליון עינים חכיתי לזמן שקבע לי החזן, באתי אל ביתו והוא כחנני ואמר אלי:

—כן, יש לך „כלי" יקר וצריך אתה ללמד. אני מקבל אותך אל המקהלה.

מאז הייתי שוקד על הלמודים שלמדני החזן ונעשיתי למשורר קבוע במקהלה.

כעבור זמן־מה בשרני החזן שאעבר בשבת הקרובה לפני התיבה ואתפלל „קבלת שבת". רצתי בשמחה הביתה וספרתי לאמי ונהנתה הנאה מרובה ואמרה לי שתבוא יחד עם אחותי לשמוע אל רננתי.

יום הששי לפנות ערב. השמש עמדה בשפולי הרקיע. לבשתי את בגדי השבת שלי והלכתי לבית הכנסת והקדמתי בחצי שעה לפני התחלת התפלה. לבי הלם כהולם פעם והרהרתי:

עוד מעט, עוד מעט ואני אהיה „לשליח צבור" ואתפלל לשלום ישראל עמי... היעמוד לי קולי? הראוי אני לעמוד במקום־גדולים?...

פתאם התחלתי רועד ומחשבה רעה חלפה במחי: אולי לא אצליח וכל יקעגו לי...

עודני חושב וכל האנשים נכנסו לבית הכנסת ואני טהרתי ולבשתי את הגליטה השחורה והארוכה וחבשתי לראשי כפה שחורה. נגשתי אל התיבה ופתחתי בסלסול „לכו נרננה". שכחתי לגמרי שקהל רב שומע בסלסול „לכו נרננה". שכחתי לגמרי שקהל רב שומע לתפלתי. לכשתי עז ושרתי לי כאלו אני נמצא יחידי בבית הכנסת. כשגמרתי להתפלל ראיתי שאנשים רבים משוחחים ומראים באצבעותיהם עלי.

—ודאי לועגים הם — הגיתי בלבי — לחזן „לא יצלח" כמוני.

באותה שעה נגש אלי ר' זלמן ריבלין, צבטני בלחיי ואמר:

—יפה שרת, יושר כחך!

אחרי התפלה הזאת שלחני החזן פעמים רבות לעבור לפני התיבה וכיתי להתפלל גם תפלת „מעריב". רגשות רבים התרוצצו בלבי בשעה שהתפללתי ואמרתי אל לבי:

עודני נער בן שתים עשרה ואני זכיתי כבר להתפלל בפני קהל גדול כזה היושב בבית הכנסת. מה טוב לשיר, לזמר ולהתפלל...

בזמן האחרון הללו רבים את קולי וגם אני אוהב אותו וחפצי להקדישו רק לעבודת־הבורא, לרנה ולתפלה...

אמנון קורקידי (כתה ה'א)

הַיֶּלֶד הָאֵלֶם

יום אחד ואני מהלך לי להנאתי בקרבת ביתנו והנה לפני ילד. הוא נגש אל אוטו טקסי, עמד, הסתכל בו וצפצף וקרא: או־טו...

פניתי אליו ושאלתיו: מה שמך?

והוא: או־טו...

—מדוע אינך עונה לי? — שאלתיו

והוא: או־טו...

ולא יותר.

הילד נגש שנית אל האוטו ולחץ בצפצפה וזו צפצפה והוא בטא עוד פעם את המלה: או־טו. שוב ההתלתי להקיפו בשאלות ועל כלן ענה לי רק במלה אחת ויחידה: או־טו...

הבנתי כי בעל כרחו הוא והנחתיו ונכנסתי הביתה.

לימים, כשובי מבית הספר נזדמנתי שוב עם הילד הזה שעמד על יד אוטו וצפצף וצחק ומלמל: או־טו...

התקרבתי אליו ואמרתי לו: מה אתה עושה כאן?

והילד רמז לי בשפת אלמים, כי אינו מדבר ואמר או־טו. הבנתי כי לא ידע דבר מלבד מלה אחת: או־טו. זוהי המלה היחידה שהוא יודע לבטא ולכן היא חביבה עליו והוא חוזר עליה „מאה פעמים ואחת" ולכן חביב עליו גם האוטו.

עוד אני עומד והנה עבר אוטו על פנינו והילד נשא את רגליו ורדף אחריו וגמגם בשמחה או־טו, או־טו וכעבר רגעים מספר עיף וישב לנוח על אבן. רחמי נכמרו על הילד העלוב הזה ומחשבות רבות התרוצצו בחמי: מה רע ומר גורלו! איפא הוא ישן ומי מאכילו?

עברו ימים אחדים ואני שוב פגשתי את הילד והפעם הלך עם ילדה אחת והבנתי שזוהי אחותו. חשבתי שהם הולכים לביתם והלכתי אחריהם, כי השתוקקתי לדעת את מקום משכנו של הילד. הם הלכו וחזרו ושוב הלכו וחזרו ושאלתי את הילדה:

— לאן אתם הולכים?

— אחי המסכן — ענתה הילדה — זרק את כובעו לאחת החצרות ואנחנו מחפשים אותו.

האלם נכנס לחצר אחת ואחותו—אחריו ואת הכובע לא מצאו. אחותו הלכה לדרכה ואני פניתי אל הילד ושאלתיו:

— התכירני?

— או־טו, או־טו — גמגם הילד ונתן לי את ידו לאות שלום.

לקחתיו אתי ונגשנו אל האוטו של מכירנו והוא קפץ בשמחה והשמיע: או־טו. פתאם פרץ בבכי ושאלתיו לסבת בכיו והוא הראה לי על ראשו. היינו: כובעו אבד לו. חמלתי עליו ורציתי לתת לו את כובעי, אך הוא מאן לקחתו ותפש בידי ורצה לנשקה. לא נתתיו לעשות מעשה זה.

למחרת ראיתיו על יד ביתנו. פיו וידיו היו מלוכלכים. הוא ראני אוכל חלוה ורמז לי שאחלק עמו את מאכלי, ובחפץ לב מלאתי את בקשתו. הלכנו יחד, פתאם נעץ סכטו למרחוק והחל לרוץ. רדפתי אחריו ומצאתיו על יד עגלה נוסעת והוא רצה לעלות עליה, אך העגלון הרים את שוטו והתכונן להצליף ואני עצרתיו וספרתי לו, כי בעל טום הילד הזה. העגלה זזה והילד קפץ ונכנס לחנות אחת ואולם בעל החנות גרשו וקרא:

—שלמה, צא מכאן!

וכך נודע לי כי שלמה שם מכורי האלם. מאז הייתי נפגש עמו לעתים קרובות ונותן לו מכל אשר נתנה לי אמי, סוכריות ובננות ואני למדתי להבין את לשון־הרמזים שלו ואף הוא הבין לדברי וידע כי דורש טובתו אני ומפלתי בו באהבה וברחמים.

יְלָדִים עֲזוּבִים

בשעה שאנחנו הולכים ברחוב אנו רואים ילדים רבים עניים ומסכנים מתפלשים בעפר, בגדיהם קרועים ומלוכלכים ולרגליהם אין נעלים ונעלים. הילדים האלה הנפוצים ברחובות עזובים הם או שאביהם עזבם או מת ואמותיהם האלמנות אין בכחן לתנך אותם או להאכילם לשבע. הילדים האלה דומים לפראי־אדם והם פולטים מפיהם קללות נמרצות ומלים גסות אשר אין אדם לא שמעתן מעולם. גופם מלא פצעים וחבורות והם מרי נפש ולכן יתנפלו על כל עובר ושב. הנה הולך לו לתומו איש זקן והילדים העזובים טידים בו אבנים. הזקן פונה אליהם בטר לבו ואומר: „מה רע עשיתי לכם שככה תתעללו בי", אך הם אינם שמים לב אליו וצוחקים לו בבוז. ויש שנער שקט עובר לו ברחוב ופתאם יד נוגעת בכתפו ואחריה יד שניה ושלישית וכשהוא מתגבר על פחדו ומתחיל לברוח וחנה אבן פוגעת בו. כך מתנהגים הילדים העזובים תמיד. מי יתן ונפתחו בשביל הילדים האלה, הגדלים פרא בלי חכמה ודעת, בתי מחסה שבהם ימצאו אכל להשביע את רעבון נפשם, מטות לישון עליהם ובגדים נקיים וטורים שילמדו אותם למען יהיו לאנשים טובים וישרים.

אהרן סילמן (כתה ד'א)

הָעִדָּלַיְדַע בְּתֵל־אָבִיב

עד יום השני לא ידעתי שאני נוסע לתל־אביב לחג הפורים. ביום השני אחר הצהרים אמרה לי אמי שאתלבש ונסע לעדלידע. ישבנו ברכבת. בדרך ראיתי אלפי צמחים ופרחים ממינים שונים ברוניקות, רקפות, סביונים, ספיריות, כלניות ופרגים ועוד המון פרחים נחמדים וטראם היה נפלא.

לתל־אביב הגענו בשעה חמש וחצי, והלכנו ישר לדודי. הייתי כל כך עיף עד שלא יכולתי ללכת באותו ערב ולראות את דודי שבא לארץ ושכבתי לישון. לא הספקתי להרדם וקרובי באו והם ישבו אתנו עד אשר נרדמתי. למחרת בבקר הלכתי לדודתי ומשם לארטון אסתר. שם הצינו את מגלת ויזתא. על יד ארטון אסתר היה רעש גדול כי אקדוחים רבים ירו בלי הפסק. למחרת הלכנו לראות את מסע העדלידע. בראשונה ראינו את עבדות מצרים, עבדות פולניה, עבדות רוסיה גרמניה ואחר כך את השבטים, אך פתאם התחיל לרדת גשם והשבית את תהלוכה. ביום החמישי חזרנו הביתה.

אורי סלבני (כתה ד'ב)

מִשְׂחַק הַשַּׁחְמָט

באחד הערבים בא אל ביתנו דודי מרדכי והציע לפני ללמדני את משחק השחמט. הסכמתי להצעתו בחפץ לב. כשקמתי למחרת בבוקר אמר לי אבא שישמחני בדבר מה. אחרי ארוחת הבוקר הראה לי אבי את לוח השחמט וגלמיו שדודי קנה בשבילי. שמחתי מאד. דודי החל ללמדני את ראשית דרכי המשחק ואת מהלכיהם של מלך השחמט, המלכה וצבאם. השעורים נתנו רק פעמים בשבוע, ביום ב' וביום ה'. עכשיו אני יודע כבר די טוב את המשחק, בכל יום שני וחמישי מחכה אני לבוא דודי, כי אוהב אני את חמשחק. אני משחק גם עם חברים אורחים וקרובים ולכלם אני נותן מט. ביום הששי בשרק מתקבל העתון „הארץ" מיד אני מנסה לפתור את שאלת השחמט הנתנת שם. בשבת בא אלינו דודי וקודם כל הוא שואלני לפתרון השאלה ואחר כך אנחנו משחקים. יש שבאה אלינו דודתי עדה ואני ודודי מתחילים לשחק. כשעדה באה אלינו אני מנצח תמיד. פעם אחת באה אלינו דודתי ואמרתי לדודי: „בוא, נשחק, כי עדה הביאה לי מזל". דודי הסכים ושחקנו מצבי היה טוב מאד, אך פתאם הלכה לה עדה. הצטערתי מאד ולא הצלחתי. מפני שלקחה אתה את המזל. לפעמים בא אלינו מורי בשעת המשחק והוא מחזק את לבי ואומר: „עוד רגע קט ועזי יתן טט". וברואתו שדודי הוא המנצח, מתפלל הוא בעדו ואומר: אלוהים אל חי, הצלה את דרך טרדכי.

עזי טמיר (כתה ד'ב)

מַקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—כ־200.000 אנשים נוכחו בתהליכת העדלידע בתל־אביב.

—השבוע תעלה לחוף יפו, שיירה בת 160 עולים מתימן. השיירה היא משארית הפליטה בערן לאחר הגזרות אשר גזר האימאם על יהודים.

נחום קוטיק (ח'א)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

—ביום החמישי ב' אדר ב' טילו כתות ה'א וה'ב לעין רוגל והסביבה וכתות ו' ו' ח'—לקבר רחל והסביבה ובלו את היום בנעימים.

— ביום השלישי ז' אדר ב' נערכה חגיגה באילם בהים לתלמידים ולמחרת לגדולים בתכנית: זמרה, נגינה והצגה „שאול ודוד" בהדרכת הגי' גלעזר.

—ביום הראשון י"ב אדר ב' נערכה בחצר בה"ס אוכרה לנשמת יוסף טרומפלדור וחבריו. מנהלנו מר מ. אילן תאר את חייהם ומותם של גבורי תל חי ובעמידת דום נסתיימה האוכרה.

—ביום י"ד אדר ב' נערכה חגיגת „המכבי הצעיר" להורים ולמחרת—לתלמידים. בתכנית: שירה, נגינה והצגה „משחק פורים" בהדרכת המפקד ב. בצראוי.

יקותיאל רוזנר (ח"א)

פִּתְרוֹן חִידַת תַּשְׁבֵּץ א'

מימין לשמאל

1) אנגליה 6) עין 9) מנשה 10) נר 12) בן 13) תי 14) רוק 16) חה 17) אב 19) משה 21) נחזי 24) בר 25) לי"ג בעמר 28) בל 29) יד 31) מר 32) ויעקד 36) נבוזראדן.

מלמעלה למטה

1) אמחחת 2) ננוה 3) גש 4) להבא 5) הנר 7) י"ב 8) ננס 11) רומאים 15) קש 18) בקי 20) חרף 21) גל 22) חגב 23) זבל 26) ריקא 27) למל 30) דוד 32) ו'ו 33) י"ו 34 עד 35) דן.

יאיר זיקוקם תלמיד הכתה ז' יקבל כפרס את הספר „עתון התלמידים וערכי החנוכי".

שמותיהם של התלמידים שפתרונם זכה רק להכרה: אנגלשטיין יוסף, בן דוד ראובן, גילדשטיין אליהו, הרשברג דוד, כצנלסון יוסף, ליפמן אהרן, סלבני אורי, עינחבי יוסף, קורקוס שמואל, רוהלד יצחק.

חִידַת תַּשְׁבֵּץ

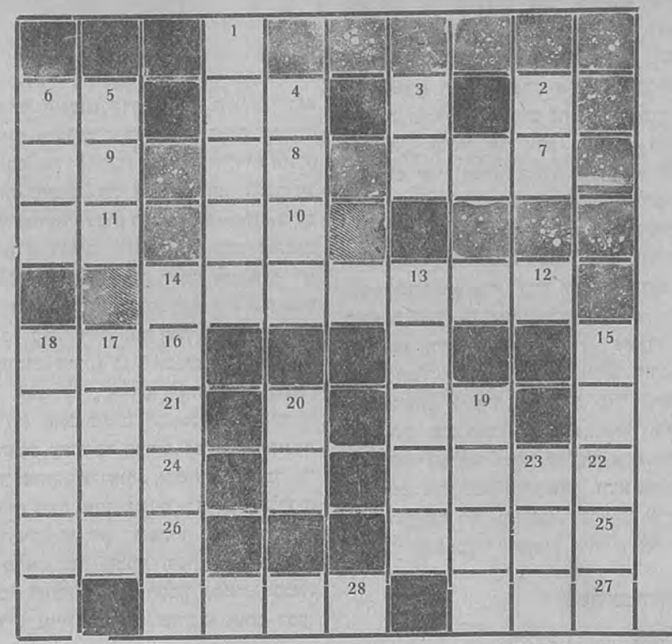

מימין לשמאל

4. המקום, 5. קה, 7. גורל, 8. תו, 9. יגרה . .ון, 10. ההפך מטר, 11. הדליקו בערב שבת, 12. שם בית ספר שישב בשבת..... 16. היה ראוי, 19... ל אשת חבר הקיני, 21. מאצלו אל טול... 22... בעלח.. אחת נשארה, 24... תחת לשונו 25. נירא, 26. טהר, 27. ואדון, 28. אשתו של אחשורוש.

מלמעלה למטה

1. הטן, 2. ..מפשע, 3. ומה .. י בטני, 4. שהמלך חפץ כ... 5. טמוכן, 6. בחדש זה מעברים, 13. ..... קרם נבו, 14. יעשה אכזרי, 15. שם עתון והוא ידידנו, 17. חצי לאחאב וכח הפוך, 18. לא כרע לפני המן, 19. טרדכי בן...., 20. כ.. המלך, 23. קח אותם,

אשר הר־צבי הרשברג (כתה ח"א)

מקוצר מקום נדחה חומר רב לגליון ו'. —נסדר במסדרת „חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים

עלון חדשי

משה ג'אנו (כתה ח"א)

לְזֵכֶר הַמְנַהִיג

ליום כ' תמוז

הרצל

קרן קימת לישראל

לי"א שנים עברו מאותו היום המר והנמהר, שבו נסתלק מנהיגנו בחיר האומה, יוצר הציונות החדשה ומחולל תקופת־התחיה. ומדי שנה בשנה בהגיע היום הזה, הוא היום שבו עצם את עיניו היפות לנצח נעלה את זכרונו ברגשי קדש ובאהבה.

רועה נאמן לעמנו היה בנימין זאב הרצל ז"ל. לכל קצוי העולם במקום שיהודים נחתים שם נשאו דבריו הנשגבים שנחמום ועודדו את רוחם. את חייו הקריב לתחית־ישראל ועל ומרח יומם ולילה להצלת עמו וכשהקיץ לקול קריאתו — נזלו המות מתנו ויעלם.

הוא היה החוזה הגדול בתקופתו ושמו יצטרף אל שמותיהם של גדולי־חוזינו, ישעיהו, ירמיהו, עמוס וכו'.

העם אהבו, כי ידע שאת כאבו הוא כואב ובצרתו צר לו.

מספרים, בשעה שבקר בעיר וילנה רחמו יהודים רבים את עצמם אל העגלה שישב בה ומשכוה, כה עזה היתה אהבתם אליו. אנו מקוים, שבקרוב יעלו את עצמותיו לארצנו ותמצאנה את מנוחתן הנצחית בירושלים עיר עברנו ועתידנו.

יום יבוא וחלומו של מנהיגנו הגדול יתגשם במלואו. עם ישראל ישכון לבטח בארצו הקדושה וכו יבוא אז גם חלומו של ישעיהו שהיה גם חלומו של הרצל ז"ל. השנאה תכחד מתחת שטי ד' וכל העמים יחיו חיי שלום „וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"...